STUDII ŞI DOCUMENTE

CU PRIVIRE LA

ISTORIA ROMÎNILOR

VI.

CĂRŢĬ DOMNEŞTĬ, ZAPISE ŞI RĂVAŞE

Tipărite în întregime saŭ ca regeste şi întovărăşite de note explicative

— PARTEA II —

DE

N. IORGA

PROFESOR LA UNIVERSITATEA DIN BUCUREŞTĬ

EDITURA MINISTERIULUĬ DE INSTRUCŢIE

BUCUREŞTĬ

Stabilimentul grafic I. V. SOCECŬ, Strada Berzeĭ, 59

1904

STUDIĬ ŞI DOCUMENTE

CU PRIVIRE LA ISTORIA ROMÎNILOR

VI

AMINTIRIĬ IUBITE A LUĬ

ŞTEFAN ORĂŞANU.

PREFAŢĂ

Acest al doilea volum de documente interne cuprinde:

1. *Documentele moşiilor M. S. Regeluĭ.* Cele maĭ însemnate dintre ele sînt acelea, foarte multe şi unele destul de vechĭ, care arată în ce chip s'a format din deosebite făşiĭ răzăşeştĭ marea moşie a Slobozieĭ Zorlenilor de lîngă Bîrlad. Cartoanele şi volumele cuprinzînd actele moşiilor regale mi-aŭ fost comunicate acasă, cu o încredere pe care, în bună parte din causa tristuluĭ trecut al istoriografieĭ romîne de ierĭ, nu o arată totdeauna particulariĭ ce posedă documente şi ţin, cu tot respectul lor pentru ştiinţă, să le poseadă şi după comunicarea lor.

2. *Documentele D-luĭ P. P. Carp.* Ele corespund foarte bine hîrtiilor Slobozieĭ-Zorlenĭ. Din urmarea lor se vede acelaşĭ proces de formare a moşieĭ întinse din răzăşiile mărunte, fărîme ale celeĭ maĭ vechĭ proprietăţĭ marĭ din Moldova. În aceste două Ţinuturĭ ale Ţeriĭ-de-jos, Tutova şi Vasluiul, care aŭ dat Principatuluĭ la sfîrşitul veaculuĭ al XVII-lea o nouă boierime, ageră, îndrăzneaţă şi neastîmpărată — Costăcheştiĭ, Racoviţeştiĭ, Micleştiĭ, Pălădeştiĭ, Joreştiĭ, Buhăieştiĭ, Bogdăneştiĭ, Cuzeştii —, împrejurările sînt cu totul aceleaşĭ, în veacurile al XVII-lea şi al XVIII-lea, de unde vin maĭ toate actele ce publicăm saŭ resumăm în această d'intăiŭ parte a cărţiĭ.

3. *Documente d-luĭ Ermil Pangrati.* Şi colegul Pangrati se coboară din Cuzeştĭ, şi hîrtiile sale sînt hîrtiile uneĭ ramurĭ din familia Cuza, precum cele de supt 2) privesc maĭ mult familia Carp, iar acele ale Slobozieĭ-Zorlenĭ vin de

la neamurile Scărlat, Bujoreanul, Costachi şi Păladi. Legăturile între documentele cărpeştĭ ale Ţibăneştilor şi cele cuzeştĭ ale Golieştilor, Glodenilor, Crăciuneştilor şi cum se maĭ chemaŭ petecele de pămînt, de atîtea orĭ smulse, cumpărate şi răscumpărate, moştenite şi pierdute, în sfîrşit dezbătute înnaintea tuturor judecăţilor din ţară, care se număraŭ în jurul acelor moşiĭ, — sînt din cele maĭ strînse.

4. În Biblioteca Academieĭ Romîne se păstrează un enorm volum, maĭ puţin ferfeniţos decît cum i s'ar ierta, după cîte schimbărĭ de soartă a avut să îndure de cînd l-aŭ caligrafiat diaciĭ de Cămară şi de Vistierie aĭ luĭ Constantin-Vodă Mavrocordat, până ce şi-a găsit definitiva odihnă în marele adăpost al urmelor trecutuluĭ nostru. Îl formează maĭ multe caiete, cusute la un loc, dintre care unele cuprind tot felul de acte de administraţie, altele, rubricĭ numaĭ ale acestora; cutare dă — ceia ce nu se maĭ poate găsi aiurea — rapoartele slujbaşilor către Domn, cu care, după obiceiul de atuncĭ, stăteaŭ într'o patriarhală legătură nemijlocită; cutare altul cuprinde, pe cîteva lunĭ de zile, răspunsurile, de sfaturĭ, îndemn şi mustrare, ale Domnieĭ, care se ceartă în tonul cel maĭ părintesc. Nu numaĭ atît: s'aŭ legat în această condică, din care se străvede nemărgenita curiositate de om învăţat a luĭ Constantin-Vodă Mavrocordat, foarte multe foĭ pe care s'aŭ însemnat *cărţĭ* de ale Domnuluĭ de dăunăzĭ, Grigore Ghica — un mare număr din poruncile acestuia, care, el, de şi un Ţarigrădean bine crescut, trăia cu ziua şi n'avea patimă pentru nicĭ-un fel de condicĭ —, de ale stăpînitorilor maĭ vechĭ, aşa de vechĭ, încît găseştĭ, nu numaĭ neasămănat de preţioase paginĭ din izvoare de socotelĭ ale secoluluĭ al XVII-lea, ci şi *sureturĭ*, traducerĭ, din străvechĭ hrisoave ca ale luĭ Alexandru-cel-Bun, aduse la cunoştinţa Domnuluĭ prin cine ştie ce judecată şi răpede prinse la condică. În cît ni s'a transmis în slove din vechile zile ale neamuluĭ nostrŭ, nu există o culegere maĭ întinsă şi din care să poată răsări maĭ multă viaţă şi lumină decît din această înfoiată şi venerabilă cărţulie.

Academia Romînă a luat de curînd hotărîrea de a tipări treptat formidabilul material ce a strîns. Spun de la început

că publicaţiï integrale ar încurca tot aşa de mult pe cît ar ajuta. Sînt puţine acte a căror fraseologie întreagă să merite a fi redată, din causa neobişnuiteï lor însemnătăţĭ. Celelalte cer regeste, adnotaţiĭ şi table, prin care ceia ce e folositor în cuprinsul lor să poată circula. *Condica luĭ Constantin Mavrocordat,* cu cele vre-o mie cincĭ sute de paginĭ in quarto ce are, s'ar preface la tipar în vre-o patru volume bunişoare. În locul lor — nu zic în aşteptarea lor, fiind-că, în interesul economieĭ de timp a istoricilor viitoruluĭ, doresc din toată inima ca tipărirea condiciĭ întregĭ să nu se facă nicĭ odată — daŭ aicĭ, cu o orînduire tipografică care permite să se cuprindă foarte mult material pe puţin spaţiu nu maĭ puţin de 1703 acte pe pp. 209—451 din acest volum.

N'am jertfit nimic din ce avea interes supt aceste treĭ raporturĭ: politic, cultural şi linguistic. În orînduire, am urmat condica însăşĭ, dar am scos de-o parte, pentru a le pune la sfîrşit, în ordine cronologică, documentele venite de la alţĭ Domnĭ decît alcătuitorul condiciĭ. Aicĭ am păstrat datele, pentru că ele-şĭ aveaŭ folosul; le-am înlăturat fără părere de răŭ şi de sigur fără pagubă pentru cetitoriĭ inteligenţĭ, atuncĭ cînd ele n'ar fi servit decît ca să mărturisească faţă de urmaşĭ că s'a rupt mîna unuĭ Ţigan saŭ s'a îngăduit unuĭ Armean să cumpere maţe de oaie pentru coarde de vioară, în 1741 şi nu în 1742, în Ianuar şi nu în Februar, la 21 şi nu la 22.

5. Străduinţa, vrednică de o răsplată, pe care n'o va avea nicĭ-odată, a unuĭ singur om, fără timp de cercetărĭ, fără mijloace, fără îndemnurĭ şi ajutoare, a întemeiat în capitala celuĭ maĭ minunat Ţinut de moşnenĭ din Romănia, în Tîrgul de pe Jiŭ al Gorjuluĭ, un bogat museŭ, care se îmbogăţeşte zi de zi. D. Al. Ştefulescu, care a şi tipărit multe documente, în cele două cărţĭ ale sale asupra Tismeneĭ şi Tìrgu-Jiuluĭ şi în deosebite reviste, a creat unica archivă documentară a unuĭ judeţ romănesc.

În călătoria prin ţară ce am făcut în vacanţa cea mare a anuluĭ 1903, am trecut neapărat şi pe la Tîrgu-Jiŭ, şi n'am găsit aicĭ, cum mă puteam aştepta, resistenţa prepuielnică a

omuluĭ care adună pentru a ascunde saŭ cel mult a tipări însușĭ, ci o deplină disposiție de a îndatori și a împărtăși. Astfel, în cîteva zile am putut copià și resuma 320 de acte, mergînd de la 1501 pănă la 1833. Mulțĭ vor prețui maĭ cu samă cele d'intăiŭ paginĭ, care daŭ regeste de documente vechĭ (în care însă ochiĭ meĭ obosițĭ n'aŭ prins în cîteva casurĭ o dată care să mă lămurească la studiarea notelor mele, pe care, neputînd controla însumĭ, le-am lăsat cum eraŭ, discutîndu-le apoĭ în observațiĭ); pentru mine însă partea cea maĭ prețioasă o formează actele nouă, pline de originalitatea colorată a vieții locale din acest unghiŭ ferit de infiltrațiĭ străine: nume, amănunte zilnice, datine.

6. Aveam de gînd să tipăresc tot în revista «Economia Națională» și unele registre de socotelĭ fanariote dintr'o vreme maĭ tîrzie, care ajungîndu-mĭ maĭ tărziŭ la cunoștință, nu și-aŭ găsit locul în *Documentele Callimachi*. Aicĭ le pot da însă, cu o maĭ mare îngrijire științifică, și de aceia am făcut din ele capitolul IV al acestuĭ volum. Cîteva persoane particulare, adecă maĭ mult d. George Popovicĭ și d-ra Tatos, mi-aŭ comunicat unele documente, care formează partea I din împărțirea *Acte diverse*. Copiile d-luĭ Popovicĭ fac parte din archiva familieĭ Goian, și luminează un colț din vechea viață bucovineană.

*

Pe lîngă notele din josul documentelor daŭ la sfîrșitul cărțiĭ un maĭ mare număr de lămurirĭ, precum și scurte disertațiĭ și documente accesoriĭ scoase din Biblioteca Academieĭ Romîne.

La capăt se va putea adăugi, peste vre-o lună-două, tabla de nume și lucrurĭ a volumelor V și VI, la care lucrez acuma și care iea proporțiĭ marĭ, așa că n'a putut fi înfățișată în același timp cu această carte. Volumul VII e tipărit și el în parte și va cuprinde tot materiale interne. Abia maĭ tărziŭ voiŭ putea să daŭ dicționariul de instituțiĭ ce am făgăduit și care, dacă e să fie, trebuie să se înfățișează pe cît se poate de complect și de trainic.

Cetitoriĭ trebuie să-șĭ amintească totdeauna că aŭ a face cu

o colecţie de materiale pentru istoria culturală. Ce se maĭ află, e numaĭ pe alăturĭ, şi aceia pentru mine are numaĭ o valoare secundară. Ceĭ ce vor înţelege, vor preţui. Iar ceĭlalţĭ vor face bunăoară ce a făcut cutare genealogist la apariţia volumuluĭ al V-lea. Iar colecţia, independent de aprecierile neînţelegătoare şi pătimaşe, îşĭ va urma drumul înnainte, răspunzînd, pe cît stă în mijloacele mele, uneĭ nevoĭ adevărate a studiilor istorice în starea de dezvoltare la care ele aŭ ajuns astăzĭ.

N. IORGA.

I.

DOCUMENTELE MOŞIILOR M. S. REGELUI

I. Broştenii.

1. Hîrlăŭ, 26 Octombre 7139 (1630). Moise-Vodă dă Voronețuluĭ braniștea mănăstiriĭ, arătînd hotarele. Oprit «a cosă, nicĭ a văna fiară, nicĭ a prindi pește, nicĭ a paști dobitoaci· fiece dobitoc vara, undi vor găsă calugării în braniște svintiĭ mănăstirĭ, Cămpulungenĭ saŭ Vămenĭ, saŭ fiecini vor fi, c - săndu saŭ umblănd după fiară, saŭ pe vali după pește, ca să aibă a li lua lor tot ce vor găsă la danșiĭ; așijdire di sa vor găsă oĭ sau fiece dobitoaci varăndu sau tomnăndu in hotarul svinti mănăstirĭ ce esti maĭ sus scris[a], ca să aibă a le lua lor căti 12 berbecĭ, cum esti obiceiu». — Copie, legalisată, din 4 April 1805.

2. Iașĭ, 30 Iulie 7209 (1701). Constantin Duca dă Voronețuluĭ braniștea mănăstiriĭ, de la vechiĭ Domnĭ, aratîndu-ĭ hotarele. Oprită braniștea pentru «a cosă, a văna fiară, a prindi pești, a paști dobitoaci; fiece dobitoc vara, undi vor găsă călugăriĭ în braniște svinteĭ mănăstirĭ, Cămpulungeni, sau Vămenĭ, sau cini va fi, să aibă a lua tot ce va găsă la dănșiĭ; așijdire îĭ va găsă oĭ saŭ fiece dobitoaci vărăndu sau tomnăndu în hotarul svinti manăstirĭ..., ca sa aiba a le lua lor căti 12 berbecĭ, cum esti obicina . — Copie, legalisată, din 4 April 1805.

3. 16 Maiŭ 7247 (1739) «Șerban Cantacuzinu Stol[nicul]» către Domn, pentru mărturia hotarnică ce a dat egumenuluĭ de Voroneț, în proces cu Moldavița. Adauge că una din mănăstirĭ e făcută de «Ștefan-Vod[ă] cel Bun, nepot luĭ Alexandru-Vod[ă]», iar ceialaltă de «Alexandru-Vod[ă] cel Mari». Pomenește actul de la Moise-Voda din 26 Octombre 7139 [n° 1], după altul de la Ștefan, precum și actul Moldaviței de la Alexandru-Vodă. Călugăriĭ moldavițenĭ nu pot descoperi actul de la

«Petre-Vodă», pe care se razimă. — Copie, legalisată, din 4 April 1805.

4. 30 Septembre 7255 (1746). Ioan Nicolae Mavrocordat, pentru vechia pîră dintre «Todaşco Ştefănel Dornianul cu Chirila Lateş, fičorul luĭ Crăciun Lateş Cămpulungianul, pentru o delniţă ce să chiamă Poiana Coşneĭ, unde să tălneşte cu Teşna, la hotarul ţărăĭ din Dorna; dzicănd Chirila Lateş că ača delniţă şi împreună şi cu altu loc č-aŭ maĭ curăţit tatăsăŭ, şi el, i-aŭ împresurat-o Todaşco Ştefănel cu strămbătate; arătănd şi o carte a Domnii Sale luĭ Grigorie-Vod[ă], din let 7238 [1729-30], scrise pricina, după jaloba luĭ, la Vornecii de Cămpul-lungu, ca să-ĭ ia sama pentru acè delniţă». Se arată şi un act de la «prè-iubit fratele nostru Constantin-Vod[ă], din velet 7242 [1734], Fevruarie 4»: se dă cercetarea «la răpoosatul Şărban Cantacuzino biv Vel Medelnicer», ca să jure în biserică pe marturiĭ (doĭ la număr) aĭ luĭ Lateş. Dacă nu jură, el va pierde, «şi să întoarcă Todaşco Ştefănel luĭ Chirila Lateş o iapă cu mănzu, ce i-aŭ luat Ungureĭ pentru pricina aceĭ poenĭ Coşna». Ceĭ doĭ arată că nu jură, neştiind. Ştefănel aduce 9 oamenĭ bătrănĭ din Dorna»: Candre, Negre, Cozan Nacul, Ghizdèle, Mazga, etc., pentru a mărturisi în favoarea luĭ, «şi n'aŭ avut Lateş triabă, fiind el Cămpulungian, dară nu Dornian». Pentru ce aŭ luat Unguriĭ, se «dă o iapă cu străjnec şi o vacă cu viţel». La noua pîră de acum a luĭ Lateş, judecă Andreĭ Rosăt Logofăt. Se răspinge pîra. Pecete mare cu chinovar; avînd data de 1743. Semnează «A[ĭ] R[t] Vel Logft» şi «Tanasie Logft. de taină». — Original.

5. 13 Februar 7257 (1749). «Săteni din Dorna» dau mărturie «la măna Gherghiţenilor» pentru muntele Păltiniş şi dealul Omuluĭ şi cel «dintre Negre» faţă de mănăstirea Slatina «şi vale niagră Săcuiasca». «Pentru să-ş ştie că aceste locurĭ sănt domneştĭ, şi în trecut[ă vrem[e] le stăpănè Ungureĭ, şi să făcè multe pricin[ĭ] şi morţĭ de om dintr'u Ungur anume Pătru Čotaţ, care puses e] măna pe aceste locurĭ şi, şezindu un st[r]ămoş într'acè parte de loc, a Ghiorghiţenilor, s'aŭ sculat şi aŭ ucis pe acel Ungur. Şi, dup[ă] ce l-au ucis, înştiinţindu-s[ă] pe lăcuitoriĭ Ţăriĭ Ungureştĭ, pe la ceĭ maĭ mari,

au triimes cărţĭ şi la Domnul Moldov eĭ pentru acè moarte de om. Şi, tremeţindu Mărie Sa Domnul Moldoviĭ, care s'aŭ fostu tămplat Domnu la acè vrem[e], ispravnicĭ de a Mării Sali de aŭ prinsu pe strămoşul acestor Ghiorghiţenĭ, şi ducăndu-l pe la Domnie, s'aŭ dovedit că locuril[e] acele săntu a Moldovi, şi domneştĭ, iar pentru moarte acè de om aŭ dat Ghiorghe Ghiorghiţanul, strămoşul acestor Ghiorghiţenĭ, triĭ sute de berbecĭ, şi aŭ rămas moşie să o stăpănească Ghiorghiţan împreun[ă] cu neamul luı. Dar noĭ satul Dorna ne-am lepădat de acè moarte de om, şi nice la locuril e] acele nu ne abatem a-ĭ scoati.» Iscălesc treĭ oamenı cari ţinem minte de o sum[ă] de anĭ»: «Costantin Ştefănel», «Vasil[e] Candre», «Lupul Mălăeş», «Nechita Nesutuş», «Necolaĭ Ursachi». Face mărturie şi Vasile Başotă Medelnicer, că ştie de «căndu am fostu Vornic . Tot aşa şi un Dumitraşco Medelnicer, «căndŭ am fostu Vornic». Pecetea Cămpulunguluĭ, deosebită de cea veche: «Ačasta pecete Că[m]pulu[n guluĭ ...; lt 7249».

6. Cîmpulung, 12 Mart 7263 (1755). Dinu Cantacuzino, pentru treĭ *neamurĭ* din Dorna: Gheorghiţeniĭ, Tăriţeniĭ şi Chilsoeniĭ. Pomeneşte hotărnicia Vorniculuĭ Costachi şi cheltuiala, «afară de 100 leĭ č-aŭ pus hatalm un Sămion Negre la Visterie gospod». «Loc dizbătut de la Ungurĭ.» Îl împart Dorneniĭ, adunîndu-se «în casă la preotul Mihail din Dorna». Aicĭ se face «împărţala bătrănilor». Arată ce se cuvine celor treĭ familiĭ: «păn în glodeţu ci este în cotişte Drăgoeştiĭ ceĭ marĭ», «pe supt poala Bibiraucii, margine pădurii, păn în Plaiu Voivodesăĭ», «Făntăna Vămanuluĭ». Semnează: «Costandin Cant. Paharnic».

7. 11 Ianuar 7264 (1756). Mateĭ Ghica dă Voroneţuluĭ «moşie svintiĭ mănăst[irì] ce esti împreğur», după hotarnica din 7248 (1740) şi a Mitropolituluĭ Iacob şi a luĭ Radul Racoviţă Vel Logofăt din 2 August 7259 (1751). Dinul Cantacuzino, ispravnic Cămpuluĭ-Lungu», să iea de la călugăriĭ de la Moldaviţa cărţile luĭ Mateĭ şi a luĭ Constantin Racoviţă, de alt cuprins. — Copie, legalisată, din 4 April 1805.

8. 11 Mart 7265 (1757). Constantin Racoviţă, oamenilor

din Cînpul-Lungu moldovinescu ot Sučavă, să fie volnicĭ... a să apăra de cătră oamenĭ din Putila, anumi Chiseleţeniĭ, care s'aŭ običnuit de la o vreme încoace de trec cu oile în hotarul Cămpulungenilor moldovinescu, de-ş păşuniadză oile pe munţiĭ lor, şi trag mare supărare, că le bat čobaniĭ şi li-aŭ luat şi oĭ căteva». Maĭ departe ordin: «oamenilor din Putila, din satul Chisăliţeniĭ». — Pecete mică octogonală, cu chinovar, purtînd armele ambelor ţerĭ şi data de 1753. — Original.

9. 1-iu Octombre 7272 (1763). Manolachi Costachi Vel Logofăt, Andronachi Vel Vornic, Enachi Costandachi Vel Spătar, Arg. Vel Ban, Andronic Vel Paharnic arată că s'a judecat înnaintea lor «Ioniţ[ă] Negre Cămpulungian de la Cămpulungu cu Neculaĭ săn Tănas[e] i Alecsandru, frate-săŭ, Tărăţeştiĭ, tot Cămpulungenĭ», ce aveaŭ «fiiştecare cate o hliză de moşii în păduri, şi pe hlizăle lor aŭ curăturĭ făcute din codru, de la moşiĭ şi părinţiĭ lor, şi sănt a fiiştică̆ruia hlizĭ osăbiti, şi fiiştecareĭ să hrăneşti pe hliza luĭ». Acum Tărăteştiĭ «ş'aŭ făcut osăbite curăturĭ în capul hliziĭ luĭ Ioniţă Negre», cuprinzîndu-ĭ «locul cel de hrană». Eĭ arată însă că «aŭ tăet pădure verde şi aŭ destupat de ş'aŭ făcut curătură». Decisie: «că este cu dreptate fiiştecare să-ş facă curătură în capul hlizăĭ sale, iar nu să-ş facă în capul hlizăĭ altora. Decĭ, să le facă Negre altă curătură în capul hlizăĭ lor, de potriva curăturiĭ lor, şi, păr li-a găti Negre curătura, sa fii de o potrivă cu a lor, eĭ tot să-ş stăpănească curătura». Original.

10. «Condică de toate scrisurile moşiilor Dorna, Şarul şi Păltinişu de la Ţin[u]tu Sucevi, č-au dat daniia prè-însălţat Domnul nostru, Măria Sa Con[s]t[an]d[in] Alexandru Ipsilant Voevoda, prè-iubit fiiuluĭ Însălţimiĭ Sale Alexandru Voevoda, prin luminat hrisovul Însălţimiĭ Sale, şi apoĭ s'aŭ hotărât de boerĭ hotarnič; a cărora mărturie hotarnică cercetându-s[ă] de cătră Preosvinţie Sa părint[e]le Mitropolit i de cătră iubitoriĭ de D[u]mnezeŭ episcopĭ aĭ Scaunuluĭ, de cătră toată boerime, s'au făcut carte de încredinţare, care s'au trecut aice asamine; 1801, Ghenar 28 d.

Hrisovul prè-înnălţat Domnuluĭ nostru, Mărie Sa Constantin Alexandru Ipsilant Voevoda, de danie prè-iubit fiiuluĭ Înnălţimiĭ Sale, luminatuluĭ beizadè Alexandru Ipsilant, pe triĭ moşii č-aŭ fostu domneştĭ la Ţinutul Suceviĭ, alăture una lăngă alta, anumi Dorna, Şarul şi Páltinişul, la margine ţeriĭ Moldoviĭ, ce să hotărăsc cu Tra[n]silvaniia şi cu Bucovina Nemtască; 1800, Avgust 6 d.

[Şi Domniĭ de înnainte aŭ dăruit, nu numaĭ la] bisăricĭ şi mănăstirĭ, ce maĭ ales către fiiĭ şi rudeniile Domniilor Sale: adică, atăt moşiĭ din hotarăli domneştĭ şi Ţiganĭ din Ţiganiĭ domneştĭ, căt şi alte milĭ din însuş veniturile Domnii, volnicĭ fiind, ca nişte Domnĭ şi stăpănitorĭ, cum maĭ pre larg dovedesc aceleş hrisoave ce să văd pe toată zioa, cari toate sa păzăsc ca un lucru lăudat, şi să urmeazi întocma... Aflatam că la Ţinutul Suceviĭ este o moşie domniască din celi vechĭ şi drepte hotară domneştĭ, nedată nimăruĭ pără acum, cari este alăturĭ cu hotaru ţăriĭ ungureştĭ şi al Bucoviniĭ; pe care moşie să află şi oaminĭ lăcuitorĭ, adecă triĭ sate, anume Dorna, Şarul şi Păltiniş. Deč ačastă moşie, cu tot hotaru căt este domnescu şi nedat nimăruĭ de alţĭ luminaţĭ Domnĭ, cu toţĭ munţiĭ ce să află pe dănsa, cu locurĭ de fănaţe, de tarinĭ, cu locurĭ de mutărĭ pentru păşunatul oilor, cu vadurĭ de morĭ şi de chio dă sucmani şi de hirisăia, cu tot venitul din tot locul; [o dă luĭ Alexandru, fiu-săŭ:] de pe care să è vechilu Luminăriĭ Sale tot venitul, din tot locul, dupa obiceiu pamăntuluĭ şi după ponturile ce sănt în Visterie cu pecete gspod. Martorĭ: fiiĭ Alexandru, Dimitrie, Gheorghie, Necolaĭ; şi boieriĭ: Costandin Balş Vel Logofăt de Ţara-de-jos, Iancul Razul Vel Logofăt de Ţara-de-sus, Teodoraşco Balş Vel Vornic de Ţara-de-jos, Manolachi Conache biv Vel Vornic de Tara-de-jos, «epistat Vorniciĭ de aprozĭ», Vasili Costache Vel Vornic de Ţara-de-jos, Costandin Paladi Vel Vornic de Ţara-de-sus, Dimitri Ralet Vel Vornic de Ţara-de-sus, «Sandul Sturza Hat. i părcălab Sucevschiĭ», Iordache Rosăt Vel Vistier, Costache Caragè Vel Postelnic, Grigoraş Caliiarhi Vel Camaraş, Iancul Negre Vel Agă, Costache Manu Vel Spatar, Iordache Milo Vel Ban, Teodorache Văcărescu Vel

Comis, Petrache Ritoridi Vel Caminar, Toadir Jora Vel Paharnic, Dimitrie Jora Vel Sărdar, Constantin Cantacuzino Vel Stolnic. Scrie Şărban Botescu biv Vel Sulger. 6 August 1800. Copie iscălită de Domn. «Mateĭ Costăn, condicar.» Se spune că pecetea «adevărat este spănzurată în cutie de argint».

11. 23 August 1800. Constantin Ipsilanti, către Ion Negre biv Vel Sulger, Gheorghie Tăutul Vornic de Poartă, pentru a hotărnici «o moşie ce s'aŭ aflat driaptă domniască, nedată nimăruĭ», satele Dorna, Şarul, Păltiniş.

12. 9 Septembre 1800. «Toţĭ lăcuitoriĭ din Dorna» către Domn. Îĭ chemase ispravnicul, pentru a li ceti «mila» dăruiriĭ lor către «beizedè Alexandru Voevod», «spre odihna şi ocrotire noastră». Mulţămesc pentru «nemărginita bunătate»: «acum am dobăndit bună ocărmuire». Semnează şi «Ion Cozan Vornicu ot Dorna», «Toader Ungurian», «Chirila Cărsteiŭ», «Nechita Săminescul». «Şi noĭ tot satul Dorna i Şaru i Păltiniş, neştiind carte, am pus degitile . Marturĭ: boierĭ, popĭ, călugărĭ. Parte din locuitorĭ vin şi la Divan, de arată că aşa e.

13. 15 Novembre 1800. Hotărnicia celor treĭ sate ale luĭ beizadeà Alexandru. Se hotăresc «cu munţiĭ Voroneţuluĭ, a Clirosuluĭ, anume Horda şi Cruce», «cu munţiĭ mănăstiri Slatina, anume Grenţiiaşul», «cu muntele Chetrosul, ce sa stăpăneşti de dum: Sulgeriul Toma Balş». Se înfăţişează ca vechilĭ: «dumnealuĭ dragomanu Toma Moldovanul». Arata hotarele despre ceĭ d'intăiŭ munţĭ, locuitoriĭ: «din Niagra Secuilor pe Negrişoara în sus, pin Piatra Pinuluĭ, şi tot Negrişoara în sus pără în gura Toplişoariĭ, şi Toplişoara la dial pără în obărşie eĭ, şi din obărşie eĭ în dial, pin capul opciniĭ Raţiĭ, în opcina Tunzăriĭ, şi opcina Tunzăriĭ în sus, pin piatra Tunzăriĭ şi pin vărful Tunzăriĭ, şi pi di-asupra făntăniĭ Ialovičoariĭ... Şi de acolò întoarce opcina Mihăileţuluĭ la dial, pănă în vărvul Şaruluĭ... Şi de acolò opcina Bădiĭ păr în vărvul Bosuiuc[u]luĭ... Şi de acolò plaiu la vale, pin Băda şi pe la făntana Bădiĭ.. Şi de acolè opcina Şandruluĭ, pin vărvul Steviĭ şi în prilog, unde să întălneşte cu muntele Petrosul» (acestea între Holda şi Dorna). Balş arată «că acest munte este după niamul

Cantacuzineştilor şi că maica dumisale l-au avut zăstre». Oamenii Dornei înşiră hotarele: «din prislop şi dreptu pin Ciungi, şi în cracul Sunătoriului, şi de acolo în dialu Călugărului, şi de acolè în buza Bagoliculuĭ, şi drept în apa Bistriţiĭ, drept gura Colbuluĭ». Aĭ luĭ Balş, «care aŭ ţinut în cumpărătura de la dum. acel munte cu anul», arată alte semne: pe la «gura Părăuluĭ Răŭ», «bătca Palmeşuluĭ». Chiril archimandritul Slatineĭ e chemat apoĭ pentru Grenţiiaş: arată un act de la 9 Iulie 1795, întărit de ispravnicul Suceveĭ, Spatarul Dumitrachi Ghica. Hotare: «Glodul Omuluĭ, şi în vărvul dialuluĭ dintre Negre, şi pogoară la vale, prin bătca cu Dărmocza, în buza dialuluĭ Bratuluĭ». Pomenite «iadulurile ce sănt între Negre». Se aduce şi o mărturie a Dornenilor, din 13 Februar 7257 (1749), «cu pecete Cămpulunguluĭ întărită dupa obiceiŭ vremiĭ de atunce, dar este adeverită şi cu iscăliturile a doĭ boerĭ: răposat Medelnicer Vasăli Başotă, Medelnicer Dum[i traşco, care aceştĭ boerĭ au fost în vremile trecute Vornič la Cămp[u]lungu». Altă mărturie «de la răposatul boeriu Banu Dinu Cantacuzino, fiind într'acè vreme Paharnic şi Vornic de Cămpulungu, din velet 7263 (1755), Maĭ 12»: în acest act se pomeneşte o veche hotarnică, «ce ar fi făcut . . . un Costachi biv Vel Stolnic, ci era în vreme de atuncĭ Vornic de Cămpulungu întăiŭ scris: Botoşenĭ». O hotărnicie n'o recunosc Dornenii: ar fi făcut mărturia «din silă şi din închisoare», plîngîndu-se apoĭ luĭ Alexandru-Vodă Calimah. O anulează acum, «pentru că eĭ sănt nişte lăcuitorĭ ce şădè pe moşie domnească şi nu avè putere nič să dè moşie, nič săià moşie». «Nişti oamenĭ ce numaĭ din păscutul bucatelor zic că ştiŭ.» Despre partea Bucovineĭ, «Cordonuluĭ», s'ar fi încălcat cincĭ case. Se împresura şi despre Ungaria. Nouă hotare, între care: «părăul Serişorul», «lunca Vănătoriuluĭ», varvul Lucač[u]luĭ», «tăetura ce este maĭ la vali di Pietrile Roşiĭ», «un pičor din mijloc, din triĭ pičoare ce să pogoară din dialul Bonbiĭ», «părău tăeturiĭ», «parău haitei», «un părăut ce vine de la dial, din Ciriboc», «un picior ce vine din muntele Călimanu», «părău Calimanuluĭ, ce să numeşti ş'a Buciniş u]luĭ», «Arsurile Omuluĭ .

14. 6 Ianuar 1801. Márturie de la toţĭ prelaţiĭ şi boieriĭ Moldoveĭ pentru donaţia Dorneĭ: Iacob Mitropolit, Veniamin de Roman, Gherasim de Huşĭ, Necolaĭ Roset Vel Logofăt, Costandin Balş Vel Logofát, Iordache Cant. Logofăt, Depaste Logofăt, Iancul Razu Vel Logofăt, Mihaĭ Sturza Logofăt, Constantin Greceanu Logofăt, Iordache Balş Vistier, Costache Ghica Hatman, Teodor Balş Vel Vornic, Manolache Conache Vornic, Vasăle Costache Vel Vornic, Constantin Paladi Vel Vornic, Dimitrache Ralet Vel Vornic, Grigoraş Sturza Vistier, Sandul Sturza Hatman, Necolaĭ Balş Vornic, Constantin Balş Vornic, Gavril Conache Vel Vornic, Vasăle Roset Vornic, Raducan Roset Postelnic, Ioan Cant. Spatar, Lupul Balş Spatar, Mihalache Luca Spatar, Costache Mavrocordat Spatar, Ştefan Sturza Spatar, Dimitrie Saul Spatar, Costache Crup[enschi] Ban, Grigore Başotă Ban, Ilie Cant. Ban, Iordache Crup[enschi] Ban, Arghire Cuza Ban, Ianachi Milo Paharnic, Alexandru Beld[iman] Paharnic, Mateĭ Negel Paharnic.

15. 13 Octombre 1809. Divanul Cnejieĭ Moldoveĭ. Costandin Bals biv Vel Logofăt iea cele treĭ moşiĭ de la Hatmanul Sandul Sturza. Sardarul Gheorghi Tufeccibaş[a nu dă alte acte decît condica: restul, pănă în două lunĭ. Întărită stăpănirea luĭ Balş şi fară ele.

16. 9 Iulie 1832. Al. Balş către Logofeţia Dreptăţiĭ. Pentru nişte Turcĭ, ce fără voia luĭ s'aŭ suit la munţĭ, exploatează cheresteaua, nu vreau să dea «zăciuială pentru adetiul moşiiĭ», ·-aŭ bătut un vătav, «s'au aşezat acolò în sate, luînd casă şi avănd ţiitorĭ, şi în silă gonind şi dispărţind pe bărbaţĭ de fimeĭ». Se plînge protopopul. Îl leagă şi-l dă Vornicul pe unul din eĭ, spre a-l trimete la isprăvnicie; se roagă ceĭlalţĭ Turcĭ a-ĭ da drumul. Era ordin de la Iaşĭ a-ĭ scoate de acolo.

17. Paris, 22 Octombre 1851. Catinca Conachi Vogoridi împuterniceşte pe soţul eĭ Necolaĭ Conachi Vogoride a vinde: Mărzăştiĭ (Ţinutul Iaşĭ), Lunganiĭ (Ţinutul Iaşĭ), Suceveniĭ (Ţinutul Tutova), Puţăniĭ (Ţinutul Tecuciu), Cişmelele şi Şărbeştiĭ Vechĭ (Ţinutul Galaţĭ *[sic]*), «avere rămasă de la răposatul părintele meŭ Logofătul Costachi Conachi..., dreaptă şi ne-

tăgăduită a mè clironomie, iar nu zăstre». În «Foae Sătească a principatuluĭ Moldavieĭ» (Iașĭ, 22 April 1851; an. XIII, n° 16) se cuprinde plenipotența pentru moșia Negrișoara, Băltița (Ținutul Covurluiŭ), Șărbeștiĭ Vechĭ, crăčma cu locul eĭ, aflătoare aice în capitalia Iașĭ, la ulița tărguluĭ de sus», un loc din Muntenimea de mijloc, aice din capitalie, — ca o avere de icsoprica, rămasă de la răposatul părinte a Luminarii Sale, Logofăt și Cavaler Costachi Conachi».

II. Slobozia-Zorlenĭ.

1. Stefan-Vodă arată că a venit Giurea Pănticea și fratisău Petriman și sora lor Sofiia, fečoriĭ luĭ Ion Julicĭ», și vînd ocina «din uricul părinteluĭ saŭ, luĭ Ion Julicĭ, ce au avut el de la unchiĭ noștriĭ, di la Ilieș-Vod[ă] și di la Ștefan-Voevoda, un sat în gura Horăeții, pe Bărladu, anumea Movila, unde aŭ fostu jude Bora, slugilor noastre giupănuluĭ Pătru Frunteș și giupănuluĭ Ion Frunteș Stolnecul, nepotul luĭ Pătru Frunteș, Bilaviĭ] și Simiĭ și frățini-său, luĭ Negrilă, pe 200 zlotĭ tătăreștĭ. Împart în patru cumpărătura. Marturĭ: fiiĭ Domnuluĭ: Alexandru și Bogdan; boieriĭ: Zbera, Niagul, Duma, Gangur, Dragoș Vornicul, Herman, Ețco Hudicĭ, Dajbog, Ștefan pîrcălabul de Hotin. «Acestu uric l-am scris eu, Costandin Părvul ot Vistierie.»

2. 2 Iunie 7030 (1522). Ștefan-Vodă, pentru Ivancu Răpede», ce avea uric de la «moșul» Domnuluĭ, Ștefan-Vodă, pentru jumătate din satul «Movilă, unde cade drumul Horjiĭ în Bujor, partea de cătră Nărnova; ce ș'au fost cumpăratŭ el de la Drăgan Armașul». Marturĭ: fratele Domnuluĭ, Patru, și boieriĭ, ce nu sînt înșirați. Totrușan Logofăt. — Traducere din 1804.

3. 24 Mart 7031 (1523). Petru-Vodă. Întărire, în forma neobișnuită, către Maria și ginerele eĭ, Costantin, a moșieĭ ce aŭ de la «părintele» luĭ, Ștefan-Vodă: «o ğumătate de sat pea Bujor, amăndoĭ părțile a Bujoruluĭ, ci este în gura vai ce merge din Călmățuiŭ, anumi sălîștea oilor». Marturĭ: fiul

Bogdan, boieriĭ: Vlad pîrcălab de Hotin, «Micil» pîrcălab de Neamț, Creț de Cetatea-Albă *(sic)*, Mihul Portariu de Suceava, Drăgșan Vel Spătar, «Ciuvoc» Vistier, «Avom Postelnic», «Popăscu Paharnic», «Comluc Vel Stolnic și Dracxin». — «7270 [1761-2]. Tălmăcitura luĭ Ivloghiia dascalu de la școala.»

4. 16 Februar 7098 (1590). Iordan șoltuzul și 12 pîrgarĭ din Bîrlad, pentru Andreiŭ Hurul din Bujoreanĭ, ce avuse «a cincea parte din fundatură din hotarul Bujoreanilor». Se plătesc zloțĭ tătăreștĭ de cumpărător. Traducere de Gheorghe Evloghi, 19 Novembre 1782. — În original, data e pusă așa: лѣта ҂зчи ѿ архангела». Ruptă pecetea neagră a orașuluĭ, cu soarele și treĭ peștĭ.

5. 16 Mart 7099 (1591). Ștefan șoltuzul și 12 pîrgarĭ din Bîrlad arată pentru vînzarea făcută de fiiĭ Huruluĭ cu zloțĭ tătăreștĭ. — Traducere de Gheorghie Euloghi, 19 Novembre 1782. — Și originalul slavon. Pecete pe hîrtie, a orașuluĭ.

6. 28 Mart 7102 (1594). Aron-Vodă, pentru «Toader Chiriiac Mare-Vameș (мнтник), dîndu-ĭ siliștea Zorileaniĭ pe apa Bîrladuluĭ. Dă șese caĭ bunĭ în preț de 12.000 aspri, «pentru treaba țeriĭ (ꙋ потрѣбꙋ землскою), căndu au venit putere împărăteasca pănă la tîrgul Iașilor, când s'a rădicat acel lotru ce-ĭ zicea: Petru, asupra țării noastre a Moldoveĭ . Credința boierilor: Moțoc Vornic de Țara-de-jos, Toma Vornic de Țara-de-sus, Ion și Oprea pîrcălabĭ de Hotin, Vasile și Ilie pîrcălabĭ de Neamț, Toma și Pătru pîrcălabĭ de Roman, Răzvan Portar de Suceava, Brohnič Spătar, Calughera Vistier, Enachie Postelnic, Eremia Ceașnic, Drăgan Stolnic, Costantin Comis; Gligorča Crăciunovic Logofăt. Pergament slavon. Pecete ruptă. — Și traducere din 1814.

7. 13 — 7103 (1594-5). Aron-Vodă arată că «Magdalina fata luĭ Ionașcu, nepoata Marii, fata Mihuluı Medelnicerul» și-a vîndut moșia dată de «bătrănul Ștefan-Vod[ă]» luĭ Mihul: «a cincea parte din Bojoreanĭ și din Pipărcanĭ și Bătreneștĭ, ce sant pe Bărlad», luĭ «Efrim Visternicul», cu 3.000 de zloțı tatăreștĭ. Și alțĭ nepoțĭ aĭ Marieĭ îșĭ vînd partea. Boierĭ, «de la dum nea]luĭ Gheorghie Vel Dvornic de Țara-de-jos, păna

la dum[nea]luĭ Tănasie Vel Comis». Scrie Logofătul Gligorcea Crăciun. — Traduce «Eulogie dascal».

8. Brălad, 30 Novembre [adaus:] 7104 (1595). Șoltuzul și ceĭ doĭsprezece pîrgarĭ, «și mulțĭ oamenĭ, bătrînĭ și tinerĭ, din Brălad», pentru vînzarea făcută de Vărvara, nepoata luĭ Huru, la Bujoreanĭ, Pipărcanĭ, Băcsăneștĭ, către Crăstea biv Vel Vornic, pentru «zloțĭ tătăreștĭ». Slavon. Pecete neagră, ruptă.

9. 24 Mart 7104 (1596). «Pătrașco Huru Aprod și Nastasiia și Măgdălina și Marica și Agaftona, fetele luĭ Condrea Huru, nepoatele luĭ Pătrașco Huru», daŭ partea lor din Pipărcanĭ, Bojoreanĭ și Băcsăneștĭ, și parte din satul Măstăcanĭ luĭ Cr[ă]stea biv Vel Vornic, pentru «zloțĭ tătăreștĭ». Marturĭ: «Burgheal[e] șoltuz și 12 prăgarĭ», pan Crăganul, Jurje, Leca cupeț, Gavril Mirca, Iane ginerele luĭ Grozav, negustorĭ, «și alțĭ oamenĭ bunĭ, bătrînĭ și tinerĭ, tîrgovețĭ din tîrgul Bîrladuluĭ». E de față și Efrim biv Vistiernic. Pecetea luĭ poartă: «Efrim». Slavon. — Traducere de Gheorghie Eulogi, 19 Novembre 1782.

10. Suceava, 14 Maiu 7104 (1596). Ieremia-Vodă, pentru Pătrașco Huru aprod și ceĭ de la 24 Mart, cu același scop. «Crstia Cămănar, biv Vel Vornic.» Semnătura Domnuluĭ. Pecete roșie pe hîrtie (ruptă). «Pepelea» (uricar). Slavon. — Și traducere din 1783.

11. 5 April 7105 (1597). «Mihalce — și Vrabie dregătoriul și Rodna Căpita... Mare-Vătaj, și șoltuz și părgarĭ din tărgul Bărladu», pentru «Malcočŭ Spatar», care a vîndut partea-ĭ din Bujorenĭ și Băcsăneștĭ luĭ Crîstea Vornic, cu zloțĭ tătăreștĭ. — Traducere îndoită din 1782, a luĭ Eulogi.

12. «Adecă eu Nicoră di în Coliban[ĭ] și nepotu-mieŭ Toder Colibanul înșine pre noĭ mărturisim cu acest zapis al nostru, de nimene asuprițĭ, nič împresurațĭ, ci de bună voia nostră am văndut al nostră ocină și moșie di în sat din Grijlivĭ, de pre apa Bărladuluĭ, la Fărămă, părțile nostre: doĭ bătrănĭ, și am văndut luĭ Simion Portariul din Greč dereptŭ 35 de taler[ĭ] bătuțĭ, ban[ĭ] gata. Deč ca să aibă el a ținea aceastea doî părțĭ a nostre cumu-ĭ și maĭ sus scris, doĭ bătrănĭ, căt să va aleage, cu vatră de sat și cu vad de mor[ă] într' apa

Brăladuluĭ, și din cumpu și de tutindinea, căt se va aleagea, cu tot venitul ce iaste. Și o-m văndut în dzilele Eremieĭ-Vod ă], și aŭ fost în tocmala nostră Precop deregătoriul din Brălad și Petrea din Banca si Coste de acolo și Toma din Grečʼ și Bălet de acolo și Ionașco Bătcovič, așijderea și Simion de acolea și Drăgan din Zmiian[ĭ] și Efrim de acolea și Albul de acolo, — aceștea toț aŭ fost la ačast[ă] tocmal[ă], căndŭ am văndut noĭ a nostră direaptă ocină și moșie luĭ Simion Portariul din G[r]eč, derept 35 de taler[ĭ] bătuț; și i-am făcut acest zapis și întăritură pănă-ș va fač[e] zapis domnescŭ. De ačast[a] mărturisim, și ca să n'aibă nimea a-l întorce înnaintea acestuĭ zapis al nostru. [De altă mînă tîrzie:] Vel. 7105, Iunie 20. — Patru peceţĭ.

13. Către 1661 «Costantin Bujoran, fečorul Anghelineĭ, nepot de sor[ă] Cărsteĭ ce aŭ fost Vornic-Mare», arată «că am rămas dintr'o gorștină de mascurĭ de la Ținutul Tecučuluĭ cu doao sute de leĭ, și m'aŭ dat pe măna lefeciilor, într'o săptămănă să daŭ aceĭ banĭ. Deč eŭ n'am avut de unde luoa, ce mi s'a scos în văndzare toată partea mia de ocină din sat din Bujoreanĭ.» Întreabă «pe toț frații mieĭ și nepoții mieĭ și toată ruda mea, să-m dea aceĭ banĭ, să-m scoț capul din nevoe, și nice uniĭ n'aŭ vrut...; ce am vandut dumisale luĭ Patrașco Log[o]fătul al treile, dirept aceĭ banĭ..., de m'am plătit de acea slujbă.» Marturĭ: «Bejan Gheuca Pitariul cel Mare și Neculaĭ Buhuș Medelniciariul cel Mare și Bučoc ce aŭ fostu Sulgiariŭ și Andoca Pitar și Bogdan Postelnic și și *(sic)* Paladie ce aŭ fostu Jicniciar și Carstiian Jitniciiar și Panhilii ce aŭ fost Stolnic și Dumitrașco părcălab și Costantin Budacul și Rugină și Dumitrașco și Focșa și Ursu Vornicił de Poartă și Apostol Uricariul, și alțĭ boiarĭ mulțĭ și vo[r]nič...Mărieĭ Sale luĭ Vodă... Și eŭ Corlat Uric[ariul]...» Cincĭ iscăliturĭ. Rupt. Pe V°: «Dat-am noĭ Buj[o]reaniĭ dumisale luĭ din bani ce scrie în cestu zapis 25 ug. de aur pentru 50 talerĭ bit. și 25 leĭ bătuțĭ. și am pus zălog la dumnealuĭ 51 talerĭ bătuțĭ p[o]l, să-ĭ facem dumisal e] leĭ bătuțĭ; în doaă săptămănĭ să-ĭ aducem dumisal[e] leĭ bătuțĭ, și să ne luom taleri, și vom fi măntuițĭ de dumnealuĭ.» Semnează treĭ Bujorenı.

14. Suceava, 15 Iulie 7105 (1597). Ieremia-Vodă, pentru Crăstea Dvornic, ce a înfăţişat actul din Bîrlad, mărturisind cumpărătura de la Vărvara şi Anghelina, nepoatele «Huroaeĭ». Întărire. «Vel Logofăt» Stroicĭ (semnătura în monogramă). Pepelea. Slavon.

15. 15 Iulie 7105 (1597). Ieremia-Vodă, pentru Cărste Vornic, ce a adus zapisul din Bîrlad pentru cumpărătură. — E n° 14, tradus de Simion Cheşco uricar, 1-iŭ Iunie 7265 (1757).

16. Co...leştĭ, 25 Ianuar 7108 (1598). «Simion Mare-Vătah de Ţinutul Iaşilor şi Barbocea biv staroste de Chighecĭ (кнгѣчскои) şi Bărnovschii Dvornic de Huşĭ (хъшскіи) şi Batin biv Medelnicer şi Gheorghii biv Armaş şi Dămiian biv staroste» arată că neamul Bozunca a vîndut satul Negoeştiĭ în Ţinutul Bîrladuluĭ luĭ Cr[ă]stea Vel Vornic, pe talerĭ. Slavon. Traducere de Eulogbi, 19 Novembre 1782.

17. Bujoreanĭ, 27 Mart 7110 (1602). «Gheanghea Dvornic» arată că Platon fiul luĭ Costin din Negoeştı şi-a dat ocina ce o avea de la tată, «la Măgar, în hotarul Bojoreanilor», pentru 45 de talerĭ, luĭ Cr[ă]stea Mare-Vornic de Ţara-de-sus. Marturĭ: Simion biv Spătar, Onciul Şotropa biv Spătar, Măndrea Vatah, Silioan proegumen. Patru peceţĭ cu fum. Actul e scris cu cerneală albăstrie. Slavon.

18. 9 Iunie 7110 (1602). Ieremia-Vodă. Întăreşte luĭ Andreiu Chiriiac Vameşul dania de la Aron-Voda. «Cănd au venit toată puterea cinstituluĭ Împărat, cînd s'au rîdicat acel lotru Căzacul asupra ţăriĭ noastre a Moldoveĭ, cînd şi însuşĭ el atunce aŭ perit.» Marturĭ: fiiĭ Domnuluĭ: Constantin şi Alexandru, Ureache Vornic de Ţara-de-jos, Cr[ă]stea Vornic de Ţara-de-sus, Ghiorghie pîrcălab de Hotin, Vasilie şi Hrisoverghie pîrcălabĭ de Neamţ, Veaverіţ[ă] şi Čocrălie pîrcalabĭ de Roman, Orăş Hatman, Trifan Postelnic, Bocioc Spatar, Cărăiman Čaşnic, Simion Vistier, Gligorie Stolnic, Apostolachie Comis. Domnul scrie, de-asupra iscaliturіĭ: „До живота его и кнѣгини его и чѣдом его". Pecete cu şnur roşu, ruptă. — Şi traducere din 1814.

19. Brălad, 20 Iunie 7116 (1607). Precup, ureadnic al tîrguluĭ Bîrlad, şi şoltuzul şi 12 pîrgarı de acolo, «şi ceĭlalţı toţĭ

tîrgoveţiĭ — мєщчари, — oamenĭ bunĭ, bătrînĭ şi tinerĭ», pentru oameniĭ din Bujoreanĭ şi Bălaia din Boráştĭ, ce se coboară toţĭ din „вилаки", ce daŭ partea lor din satul Movila Boráştiĭ „гдє бил жоудєл[є] бора" pentru 300 „иг чєрвлєни", luĭ Toader Chiriiac biv Vel Mitnic заниж продал єи за вєликою бєзло и бѣда бо сжт дѣтi им у татари, нь вьзимал тих пинѣз wт рьцѣ Өтєwдора Кирiака". Marturĭ: «Nofit şi Iani ginerile luĭ Dorin, Rădea şi Crăciun şi Cernea biv voiut», şi Ion Carapotom şi Necula Bărbos şi Zani şi Gheorghie Diiac şi Toma Roşca „сєдлар" şi Čornocuj. Scrie Pătraşco diiac. Pecetea cu fum: † пєчата трьга брьлад. Foarte elegantă pecete, neînţeleasă ca inscripţie, a luĭ Bărbos. Alte două peceţĭ cu fum.

20. 7117 (1609). Sus: «În zilele luĭ Procopu Negre, namestnic de Bîrlad: вь лѣто сєдмотисѣчноє стосєдми на дєсѣтоє тєкьщiа", Iunie 5, «în zilele luĭ Cr[ă]stea Dănil[ă] voit şi a 12 prăgarĭ». Că înnaintea mea şi înnaintea întreguluĭ Sfat [вєс сьвѣт] al oraşuluĭ , aŭ venit «Turcul fiul Neagăĭ, şi Gligor, şi sora luĭ Stanca, fiiĭ luĭ Ionaşco, nepoţiĭ de fiŭ aĭ luĭ Orbăscul, şi Orbăscul fiiul *Zbiiarăĭ,* nepotul de fiŭ al luĭ Orbăscul, şi Grosul, fiul *Muşeĭ,* nepotul de fiŭ al luĭ Orbăscul», şi daŭ a patra parte din «Negreşt[ĭ] luĭ Vasilie, ginerile luĭ Cr[ă]stea Vel Vornic» şi «cneaghineĭ» luĭ, Anghelina, drept 3.000 de talerĭ. Eĭ dau «marturie» şi «ispisoc». Baniĭ fusese daţĭ «pentru a scoate din *robie* pe M[a]riica, fata Stancăĭ, nepoata de fiŭ a luĭ Orbăscul». «Bîrlad, 5 Iunie.» Pecetea oraşuluĭ şi pecetea cu Sf. Gheorghe a luĭ Precup Negre: прк. нє. — Slavon. Vorbele subliniate sînt aşa în original. — Traducere de Eughi, la 19 Novembre 1782.

21. Iaşĭ, 20 Iunie 7118 (1610). Constantin Moghilă arată că Toader Coliban din Păşcanĭ îşĭ dă ocina, partea luĭ Roman, fiul luĭ Văscan, nepotul de fiŭ al luĭ Macsin, din satul Grij[u]livĭ, Ţinutul Tutova, luĭ Vasilie, biv prăcălab, drept 2.000 de talerĭ. Vitolt Logofăt. Dumitru Tilevič scrie. Pecete de ceară roşie ruptă. Slavon. Tradus de Simion Cheşco uricarul la 1-iŭ Iunie 7265 (1757).

22. Iaşĭ, 19 April 7129 (1621). Eŭ Gavril ce-aŭ fost

Dvornic, și Dodan, fečorul seŭ», arată că aŭ vîndut Zorileanii, «derept șeapte sute și cindzăcĭ de talere, banii căte noao banĭ un potronic, gupănuluĭ Scrălet și gu[pă]neaseĭ dum[i]sale Mării și ğupănuluĭ Tuader, frăține-seŭ, și dentr'aceĭ banĭ ne-aŭ dat treĭ sute de talere, îns ă] potronicul căte noao banĭ; și aŭ rămas cu patru sute și cindzăcĭ de talere, ca să ni-ĭ dea la Crăčun. Însă acestu sat [aŭ] văndut pentru căcĭ am fost noĭ...de dănsul, și el aŭ fugit... bucatele luĭ pa...tot deplin. Iar, căndu ar veni Dum[i]trașcu, să n'aibă treabă cu cestĭ boiarĭ...; ce, de va pără strănbu, el să-șĭ întreabe...Și pe mărturie Apostol ce-aŭ fost prăcălab la Hotin și ğupănul Pană neguț[ă]torul și Franța fečorul Er[imi]i, ğupănul Miha Cupeț». Semnează: Ἀπόστολος προκάλαμος..., Ἄγγελος..., ἐγὸ Ζότος λογοθέτης..., Μιχαὴλ..., Φράντζα. Încă o semnătură grecească. «Într'această tocmală m'am tămplat și Toader Diiac de Stînislăvești[i] de Neamțu. Și rămășagul viilor noĭ am luat tot deplin, cum scrie în cestu zapis, deplin, și s'au istovit; să se știe. Az Vasilie Dinca, diiac ot Băneșt i], vlost Sučav[a]. Și 'n deantr'aceștĭ banĭ am luat șeasedzăcĭ de talere, Iuli 20: eŭ Dodan am scris. În zapisul cel gr ecescu? n'am scris, că n'am fost acicea.»

23. Săn Petrul, pis Pojoreni, vlt. 7130 [1612], Dech. 19.» «Ionașco Drace Dvornic glotniĭ» arată că aŭ venit înnaintea luĭ «Drăguța, fămeia luĭ Ursu, feciorul luĭ Ifrim Visternic, și cu feciorii Drăguțăĭ și aĭ luĭ Ursu, nepoțiĭ luĭ Ifrim Visternic, anume Toder și Gligorie, și co fata Drăguțiĭ și a luĭ Ursu, nepotele luĭ Ifrim, ce aŭ fostu maĭ sus scris: anume Măriia si Irina», și-șĭ vînd moșia: «2 părțĭ den vad den Bărlad, loĭ Vasilie ce au fosto staroste, și femeiĭ sale, Anghelina, și fečoriĭ aĭ săĭ; derept 70 de talerĭ bătuțĭ. Și aŭ văndut dintribe (*sic*) țermorile a Bărladuluĭ, și s'aŭ tămplat dentr'acè tocmeal[ă] ce s'aŭ tocmit: Petrul ce au fostŭ staroste și Ghine ce aŭ fostu brăcalab și Petre den Banca și Pașcu chehaia de călărașĭ și Macaveĭ feciorol Petruloĭ ce au fost staroste, și mulțĭ omenĭ bonĭ. Și așijdere au venit Măricuța, sura U[rsu]luĭ, fata luĭ Ifrim Visterniculoĭ», pentru a vinde și din partea eĭ. «Preatr'aceia unchi eĭ să n'aib[ă] nic o trab[ă].»

24. Iaşĭ, Mart 7130 (1622). «Ştefan Tomşa Voevod», luĭ «Scărlet şi soţia luĭ (кнѣгинѧ), Maria», pentru satul ce au cu uric de la «Alexandru Voevod», Zorileaniĭ, în Ţinutul Bîrladuluĭ, «din sus de tîrgul Bîrladuluĭ», de la Gavril Mirca Vornic şi fiul luĭ, Dodan, ce o vînduse cu 500 de talerĭ, «banĭ bunĭ» şi «banĭ potronicĭ». Satul îl avuse întăiŭ Dumitraşco fiul luĭ Andreĭ Chiriac. Se amestecase şi un Turc, anume Palauzoglu. «Cîte 9 banĭ potronicul», la plată. Boierĭ: Ionaşco Vel Vornic de Ţara-de-jos, Nicoriţă Vel Vornic de Ţara-de-sus, Čoplea, [Alexa şi] Lutaţ pîrcălabĭ la Hotin, — *(sic)* pîrcălab de Neamţ, Panait pîrcălab de Roman, Miron «Barnoschi» Hatman şi pîrcălab de Suceava, —, — Ceaşnic, Dumitraşco Stolnic, Mihăilachi Vistier, Ion Comis; Ionaşco Ghianghea Vel Logofăt. Semnează az Ghianghea Vel Logofet iscaal». Pecete atîrnată cu şnururĭ roşiĭ-albastre şi legenda: **Іѡ Стефан Томша воевод**, etc. Pergament. Slavon.

25. Iaşĭ, 24 August 7134 (1626). «Eŭ Gavril Mirca Dvornic şi fečorul mieŭ Precopie» arată că aŭ văndut «satul nostru Zorileaniĭ dumisale luĭ Scărlet şi ğupăneaseĭ d[u]m[i]s[a]le», pentru 750 de talerĭ. «Şi după aceştea banĭ mi-aŭ maĭ dat ğupăneasa Scărletoae cindzăcĭ de talerĭ banĭ proştĭ, potronicul căte noau banĭ, şi s'aŭ împlut optu sute de talerĭ proştĭ». Marturĭ: «dumnealuĭ Furtuna Comisul cel Mare şi Dima, şi alţĭ boiarĭ mulţĭ; şi eŭ Goga diiac am scris, să-s ştie». Semnează «Gavril al Meica» şi Goga şi Dima, cu pecete: Dima...an.

26. C. 1630. Învoială, cu Crîstea se pare, pentru *dresurile* ce s'ar maĭ putea găsi asupra moşieĭ. De s'ar maĭ afla vre unul, «acela dires al nostru să nu hie nič de o credinţă, ci să hie mencinos, şi-s him de gloabă Porţeĭ cindzeč de boĭ... Şi eŭ Dumitru Uricar am scris...»

27. 21 Septembre 7141 (1632). Alexandru-Vodă, pentru cumpărătura luĭ Scherlet de la Bujoreanĭ şi cumnatuluĭ său Tudorachi, cari aŭ cerut pentru o sută de ughĭ o silişte de sat domnească pe apa Bîrladuluĭ, din ocolul tîrguluĭ. Li-o dă, «avînd mare greutate de către Poarta cinstituluĭ Împărat şi de către Vizir şi de către stăpînitoriul Han (и ѡт къ везир,

и ѡт кь гспдски хана), şi văzăndu că ţara noastră au rămas la lipsă şi scăpăciune», iar banii îĭ întrebuinţează «în trebuinţa şi ağutoriul ţăriĭ». Iscălitura grecească a Domnuluĭ (*numele* în româneşte, dar *literele* greceştĭ). «Crstea Damiian» (uricar). Pecete mică ruptă. — Şi traducere din 1814.

28. 28 Iunie 7140 (1632). ‹Ion Carapotona şoltuzul şi cu 12 părgar[ı] de trăg de Br[ă]lad, şi toţ bătrăniĭ uraşuluĭ» arată că «Măriica, fata luĭ Ifrim Vistiarnicul», şi «nepoţiĭ» eĭ aŭ vîndut a cincea parte din Bujoreanĭ, Pipărcanĭ, Băcsăneştĭ, «de la Br[ă]lad», ce o aveaŭ de la Ifrim Vistiernicul, — «Pănteĭ şi frateluĭ săŭ, Bouluĭ, dereptu o sută de leĭ bătuţĭ». Mărturia se face pentru a li folosi «pă[n] cănd ş'or fač[e] eĭ ispisoc domnescu›. Pecetea cu ceĭ treĭ peştĭ, pusă cu fum.

29. 31 Decembre 7141 (1632). «...Logofăt şi Lupul Vel Vornic de Ţara-de-jos, Ionaşco Cujbă Vel Vornic de Ţara-de-sus, [Petra$]co Başotă Hatman, Dumitraşco Şoldan Vel Spătar şi Dumitraşco [Sol]omon Vel Sluger cȣлжар), Dumitru Buhuş Logofăt, Gheorghie Roşca Vistier, Vasilie Roşca, Dumitru Leoa Vornic de gloată şi alţĭ boierĭ şi коннни прѣкнніи de la Curtea Măriei Sale luĭ Vodă» (slavoneşte acest început) arată pentru «Mafteiŭ Roşca de Bărlaad», cu privire la siliştea Bălăceanĭ, lîngă Zorileanĭ. Semnăturĭ.

30. Iaşĭ, 30 August 7141 (1633). Moise Moghilă, pentru Pătraşco vtori Postelnic, ce are Popeaniĭ, o silişte în Ţinutul Bărladuluĭ. I-o dă, din ocolul Bîrladuluĭ, pentru slujbă dreaptă şi bună. Pecete mică octogonală pe hîrtie. Semnătura Domnuluĭ. Slavon. Ionaşco (uricar).

31. Fragment de socoteală din secolul al XVII-lea.

† 10 ug. de la dascalul.

† 17 ug. got[ovi] de la Ioia.

† Ug. 16 pot[ronicĭ], ce i-am dat iau.

† Ug. ce aŭ luat de la ocol Coroduluĭ.

[Altă bucată:]

† 622 ug. por. *(sic)*, Mart 9.

† Ce aŭ luat dintr'aceştĭ banĭ.

† 26 ug. aŭ luat din ceĭ 80 ug.

+ 35 ug., ce am luat din cè sută şi cindzăč de galbeneĭ.
+ 7 ug. aŭ luat 27 boĭ şi 2 vač.

32. Iaşĭ, 15 Iulie 7142 (1634). Vasile-Vodă, pentru Zamfira, soţia luĭ Dumitraşco Chiriiac, şi fiul luĭ, Toader, nepoţiĭ de fiu aĭ luı Andr[eĭ], fratele luĭ Chiriiac, strănepoţiĭ luĭ Chiriiac «Vamăş», — ce se judecă cu Scărlet şi soţia luĭ pentru Zorileanĭ. Mirca şi Dodan vînduse satul luĭ Scărlet, «pentru că eĭ aŭ fost chizeşĭ pentru Dumitraşco Chiriiac, pentru una sută cincĭzăcĭ de boĭ cu vacĭ şi doaă sute de oĭ ce el — unuĭ Turc anume Palavozoglu, în zilele luĭ Gaşpar-Vodă». Dumitraşco moare «în ţărĭ streine». Acum Zamfira maĭ iea de la Scărlet 840 de ughĭ. Se pune fierăe de 24 de zloţĭ. Pătraşco Başotă Logofăt. Ionaşco (uricar). Pecete mare roşie, pe hîrtie. Slavon. Traducere din 1814.

33. Iaşı, 25 Iulie 7142 (1634). Pătraşco Başotă Vel Logofăt, Savin Prăjescul Vel Vornic de Ţara-de-jos, Dumitraşco Soldan Vel Vornic de Ţara-de-sus, Gavril Hatmanul, Gligorie Ureache Vel Spătar, Gheorghie Vel Čaşnic, Ghianghea biv Vel .., Cujbă biv Vel Vornic, Dumitru Buhuş Vel Vistier, Grama Vel Stolnic, Simion Mălaiŭ Vel Comis, Lupul Prăjascul Vel Clučnic *(sic)*, Toma Vel Sulğar, Erali Vel Jitničar, Caracaş Vel Uş[ar], Răcoviţ[ă] Cehan vtori Logofăt, Petriceaico Vel Armaş, Toderaşco treti Logofăt, Ropčanul Agă, Dumitraşco Vornic de glotă, Tănasie, Ionaşco Vornic de gloată, etc., pentru Zamfira luĭ Dumitraşco Chiriiac, care dă Zorileanii luĭ Scărlet. Iscăliturĭ. Slavon.

34. Iaşĭ, 28 Novembre 7146 (1637). Vasile-Vodă, pentru Dumitru Gheuca, fost Vornic de Poartă, şi soră-sa Anghelina, ce se judecă cu cumnata lor Marica, soţia luĭ Sămion Gheuca biv Vel Medelnicer, pentru moştenirea acestuia: Băcaniĭ, pe Tutova, dat de Sămion luĭ Dumitru şi surori-sa, în zilele luĭ Miron-Vodă, «cănd au fost vrănd Simion Gheuca să să împarţă de ğupăniasa luĭ, de Mărica, pentru scărubă ce aı fost avăndu împreună, iar după aceia iar s'aŭ împăcat şi aı lăcuit depreună, de atunce şi pănă acum, ce s'aŭ săvrăşit». Văduva arată un zapis al luĭ, înnaintea unor boierĭ şi «preoţĭ şi egumenĭ de la sfănta mănăstire de la Uspeniia Precistiĭ

și de la Sfănta Vinerĭ», la moarte, că lasă tot soțieĭ. Aceasta pentru comînd, cum le va lăsa apoĭ și ea pentru comîndul eĭ. Nepoților li-a dat ce a vrut, în viață. Domnul nu crede în cele d'intăiŭ acte; fiind «făcute într'acè scărbă, cănd aŭ fost vrăndu să să desparță Gheuca Medelnicer de ğupaniasa luĭ». Original slavon foarte șters, cu pecete roșie; scris de Borăleanul. Gavril... Vel Logofăt. — Traducere din secolul al XVIII-lea, în stil vechiŭ; pe care o reproducem.

35. Iașĭ, 16 Octombre 7154 (1645). Vasile-Vodă, luĭ «Ionașco, nepotul luĭ Necoriț[ă] ce au fostu Hatman», și luĭ Dumitru Uricariul, pentru cearta de hotare dintre «fečoriĭ Bujoranuluĭ de sat de Bujorenĭ» și Scărlet. Să cerceteze. «Vel Logofăt ucil. Scrie Mihăil ă. Pecete cu chinovar.

36. Pela 1650-76. «Adec[ă]te eŭ Popa Buguța dela Portăreștĭ și Neculaiu Căpitanul de Zmiianĭ și Toma brat popa Buguța, eŭ popa Ionașco de Costeștĭ de Horiata și Arsenie de-acol o și Mihaĭ ot tam și Gagul și Gligoraș și Gligori și Bălanescul și Todor Bujoranul și Necula Beleș și Tănasie și Mihail ă Băzalca și Ion» arată «pentru răndul cestor fečorĭ, precum a avut moșie, moșie lor, și strămoșiĭ lor, și părințiĭ lor, precum aŭ ținut cu noĭ, și au arat și aŭ cosit cu noĭ, depreuna, și au luat și de-a dzeč[e] în sat, în Borăștĭ...; și noĭ nu știm să hie lepădațĭ de cineva, sau să-ĭ scoț[ă] cineva din moșie, saŭ să fie den svertdeničĭ, cum dzăce acesta om Păladie: noĭ n'am audzăt în vența nostră de cineva, și aŭ ținut depreună, pănă s'au săvărșit; și, după săvărșănie părinților lor, aŭ ținut feciorii lor. Iar pre aiasta *(sic)* om, pe Păladie, noĭ nu-l știm, cine-ĭ, sau să aibă moșie el cu noĭ în Borăștĭ. Iar aceștĭ fečorĭ a Țăranuĭ, a luĭ Ionașco, eĭ sintu omenĭ dirепțĭ de moșie, și au direaptă ocin[ă] și moșie de la moșiĭ lor, și de la strămoșiĭ lor, cu noĭ depreună. Iar aesta om, Păladie, el îmblă un om făr isprav[ă] aicĭ, purtăn]du-s[ă] făr treab[ă].» — Scrie foarte frumos, cu cerneală albăstrie, popa Ionașco.

37. 8 Iulie 7159 (1651). «Măricuța, jupăniasa răposatuluĭ Simion Gheuca č-aŭ fost Medelnicer-Mare, Dumnezăŭ să-l pomeniască, scriu și mărturisăscu însumĭ pre mine cu cest zapis al meŭ» că dă «satul meŭ Băcaniĭ, ce mi-au rămas de

ğupănul meŭ, făcut depreună cu d[umnea]luĭ, şi veciniĭ cu tot, si Curţile noastre, şi cu biserică în sat, şi cu heleşteŭ, şi cu moară ce este în mijlocul satuluĭ, şi cu tot venitul..., pre măna dumisale luĭ Toad[e]r Pălade săn Pălade Visternic, Dumnezăŭ să-l pomeniască, ca să-ĭ fii drept sufletul meŭ şi a ğupănuluĭ meŭ, Dumnezăŭ să-l erte; iar d[umnea]luĭ Toderaşcu să aibă a-l griji şi a socoti pănă ce voĭ fi vie şi a şădè cu mini în Curţĭ, iar după săvărşănie mè d[umnea]luĭ să aibă a comănda şi a pune ţarc...niĭ (?) ğupănesă, cum să pune şi altor ğupănesă; iar din bucatile mele, ce voĭ avè eŭ, să mă grijască şi să aibă a-mĭ da pentru sufletu meu: cuĭ voĭ lăsa eŭ cu limbă de moarte, acilora să să dè, — sá n'aibă nimini nicĭ-o triabă, nicĭ a să sfădi.» Marturĭ şi negustorĭ din Bîrlad «şi slugĭ domneştĭ de la ţar[ă]; şi nainte Grasuluĭ şoltuzuluĭ cu doĭsprezăce părgarĭ, şi dinainte Dabijii Vor[ni]c de tărgu dăn Bărlad, şi dinainte popiĭ luĭ Gavril de la bisărica ce domniască ot tam, şi dinnainte popiĭ luĭ Chiriiac ot tam, si dinnainte Copuluĭ brat Scărlat, şi dinainte Dingăĭ, bătrănuĭ tărguluĭ, şi dinnainte luĭ Simion Černa č-aŭ fost şoltuz, şi înnainte luĭ Toad[e]r Davidescul č-aŭ fost şoltuz, şi dinainte Ursuluĭ Văntul, şi dinainte luĭ Hilofie fičorul Văntuluĭ, şi dinainte luĭ Miiro[n], şi dinainte Cărsteĭ č-aŭ fost şoltuz, şi dinainte Neculiĭ Cučuc, şi dinainte luĭ Ifrim ce aŭ fost vameş la Bărlad, şi nainte luĭ Ionaşcu Precup, şi denainte luĭ Crăstiĭ zăt Văntul, şi dinainte luĭ Costandin Goian şi a fečoruluĭ Naculuĭ, Gavril şi Eni, şi dinainte luĭ Hilip Čudin», şi a oamenĭ domneştĭ din vecinătate, între cari: Ionăşcuţă, «Dumitraşcu Bučumaş», Căzacul, «Bučoc, fičorul Creţuluĭ de Susănĭ, şi dinainte luĭ Ionaşcu Şălarul ot tam», Ionaşcu Ţurcan. Toţĭ pun peceţile, «ca să fie de credinţă dumisale şi cuconaşilor dumisale, în vecĭ». Iscăleşte şi «popa Istrati, duhovnicu dumisale». — Copie din secolul al XVIII-lea.

38. Iaşĭ, 8 Iulie 7161 (1653). Vasile-Vodă arată că «Bejan Gheuca» a pîrît pe «Toader Păladie Pitar», pentru Băcanĭ. «Şi acè mărturie de pără aŭ dat samă Păladie Pit[a]r precum aŭ fost într'un secriiŭ a iaĭ, şi l-aŭ fost dat la un neguţtoriu la tărg la Bărlad, la Costandin Goian, şi acel secriiŭ l-aŭ fost

pecetluit Scărlet și cu Bejan Gheuca, ca să stè păn va mergi Păladie Pitar, să caute ce va fi într'acel secriiŭ. Iar Bejan Gheuca, fiind diregătoriu acolò la Bărlad, el n'aŭ așteptat pre Păladie, ce aŭ mărsŭ de aŭ luat secriiul în tărie luĭ, și aŭ scos acele scrisorĭ de li-aŭ luat. Pentru acestu lucru Domnie Mè am socotit, cu tot Sfatul nostru, și i-am ğudecat după *lege* țăreĭ, ca să miargă Bejan Gheuca, se-ș dè credința pre Stae Evanghelie, la sfănta bisărică, precum n'au luat el acele scrisorĭ dintr'acel secriiu. Și, dacă va ğura, precum i s'aŭ socotit ğudețuluĭ, el să ție ğum[ă]tate de sat, cari sat este scris maĭ sus, iar, dacă nu va ğura Bejan Gheuca pre după ğudeț, precum i s'aŭ ales ğudețul, să țăe tot satul boerinul nostru carele maĭ sus este scris: Toader Păladie Pit[a]r.» Gheorghe St[ef]an Vel Logofăt. Tiron (uricar). — Traducere din secolul al XVIII-lea.

39. 14 Februar 7168 (1660). Ștefan-Vodă întărește «luĭ Arsănie Căpitan de Curte și fraților luĭ, fičoriĭ luĭ Dumitrașco Groza, gineriluĭ Petriĭ celuĭ bătrăn, și Petriĭ, fičorul luĭ Nohii» (Petrea cel bătrîn era fiul luĭ Macoveĭ), pe temeiul unuĭ act de la Gheorghe Ștefan, satul Banca (Ținutul Fălciŭ) și alte bucățĭ de sate. — Copie din secolul al XVIII-lea, după traducerea, din 11 Novembre 1765, a luĭ Evloghie Dascalul.

40. Iașĭ, 2 Maiu 7169 (1661). Ștefan-Vodă, «fiul răposatuluĭ Vasilie-Vodă», pentru «boiarenul nostru Pătrașco Danolovič, Log[o]fătul al treilea», ce aduce «un zapis de mărturie făcut înnaintia a mulțĭ boiarĭ marĭ și fičorĭ de boiarĭ», pentru că «Constantin Buj[or]an», fiul Anghilinii, fata Vorniculuĭ-Mare Cr[ă]stea, a rămas dator «într'o gorștină de mascurĭ de la Tinutul Tecuciuluĭ cu doĭ sut[e] de leĭ, și l-aŭ fost orănduit pe măna lefeciilor să dea banii], într'o săptămănă». Neavîndu-ĭ, vinde moșia din Bujorianĭ, luĭ Pătrașco. «Racoviță Cehan Vel Logofăt.» «Tiron pis.» Pecete mare pe hîrtie. Slavon, rupt. — Traducere din 1783.

41. Pe la 15 Septembre 7171 (1662). «Toader Čohodar» vinde luĭ Costantin Budacul partea luĭ din Borăștĭ. Marturĭ: «popa Gavril cel domneascu și popa Chiriiac de Bărlad

şi Costantin săn Apostul şi Simion Gheane şi Neaculaiu Buiul şi Gavril a Izmăraldeĭ şi Stratul».

42. 15 Septembre 7171 (1662). Evstratie Dabija, luĭ «Toader Čohodarul», ce are pîră cu Zăvantie, pentru «ğumătate de bătrăn, ce iaste cu[m]părătură în gura Horăeţiĭ», de la «moşusăŭ» Toader Chiriiac. Pecete cu chinovar.

43. 8 Octombre 7172 (1664). «Apostul, ficiorul popeĭ luĭ Simion den Docolina», îşĭ vinde moşia, cu «leĭ bătuţĭ», «dumisale Todosiicăe Joroe». Marturĭ: «Boţiscul, Benea de Luminata».

44. 13 April 7173 (1665). Nişte răzăşĭ fac vînzare la satul Stăngacĭ «luĭ Enachie Cămăraşuluĭceeluĭ Mare, drept patruzăcĭ de leĭ bătuţ, tot leĭ gata». «Răzăşiĭ noştri» refusase să cumpere. Marturĭ: Toader Vetraş, Ionaşco Carpacĭ Vornic de Poartă, Bogdan Comisul, Chirila Jăcnicer, Negre Stolnic, Postolachi Bojoranul. — Copie din secolul al XVIII-lea.

45. Iaşĭ, 13 April 7173 (1665). Evstratie Dabija, luĭ Ştefan Scîrlet, pentru partea-ĭ din Zorileanĭ, «partea tătîne-său, luĭ Scîrlet, cu vecinĭ cu tot, dispre Isăroae». «Vecini cîţ va avia pre partea luĭ, să aibî toţĭ a asculta de dănsul întru tot ce le va da învăţăturî, iar cariĭ dintru dănşiĭ nu vor asculta, să aibî a-ĭ certa dupî deala lor; şi care vecinĭ vor fi fugit pre partea Isăroae, să aibî a-ş lua veciniĭ de la dănsa, să-ĭ ducî pre partea luĭ. Pentru aceaia nime să nu cutiadze a ţinea saŭ a opri preste cartea Domnieĭ Meale.» Lupul (pisar). Pecete roşă, ruptă.

46. † Izvod de telegar[ĭ]: să-s ştie.

† 6 telegarĭ galbenĭ la carăta luĭ Vodă.
Gĭurgia să Tudosii vez[eteŭ].

† 5 telegarĭ murgĭ la carăta Doamneĭ.
Profort i Ştefan.

† 6 caĭ peagĭ la Ramandi.
Savin Săbrian şă cu Nuţa; *şters*.

† 2 caĭ peagĭ, cu Nuţa tij *[rîndul e adaus]*.

† 6 telegarĭ murgĭ la Hatmanul Buhuş.
Dumitraşco Cojan să Alesandru.

† 6 telegarĭ albĭ la Vasil[e] Păharnic.
Gligor[e] Talpă să Gligor[e] Ştrînga.

† 6 telegarĭ marĭ albĭ la Răcoviţ[ă] Logft.
Ghelasie să Vasilie.
† 6 telegarĭ roibĭ la Gavriliţ[ă] Hatman.
Andreiu să Băjan.
† 6 telegarĭ roibĭ la Vornic Ghianghe.
Ştefan să Ursul.
† 6 telegar[ĭ] negri la Sturdzia Păharnic.
[Costan; *şters]* să Toader Apostol.
† 6 telegarĭ murgĭ la Enachi Cluč[er.
Ursul să Simion.
† [7; *şters]* 6 telegarĭ murgĭ, la Roman.
Floria să Vasilie.
† 6 caĭ: 4 surĭ, 1 şargu, 1 murg la Roman.
Irimie să Vasili.
† 5 caĭ murgĭ şi 1 cal roibu.
Irimie să Vasili Cernica.
[şters· Telegarĭ de la Anton-Vod[ă].]
† 10 caĭ ot Anton-Vodă *[rîndul adaus]*.
† Neculaĭ să Ştefan Copaču.
[Pe V°, socotelĭ cu cifre arabice.]

47. 13 Ianuar 7175 (1667). «Necola, ginerele Guţăĭ Ijinţoe», vinde ğupăneasăĭ Todosiicăĭ Joroe» partea-ĭ de moşie, pentru «talerĭ, banĭ gata». Iscăleşte, foarte artistic, «az pop Chiriiac» din Bîrlad.

48. 12 Mart 7175 (1667). «Adecăte noĭ fičoriĭ luĭ Ionaşco Ţăranuluĭ, de tărgu de Bărlad, şi cu fičoriĭ frăţine-său, a luĭ Isac din sat din Costeştiĭ de Horăiata, şi cu fičoriĭ surori-sa Aneĭ Ursoe de la Elan din Raiu», vînd moşia lor «la gura Horăeţăĭ, unde podul cel de peatră», «ğupăneaseĭ Todosiicăĭ Joroe, sora dumisal[e] Sărdaruluĭ Gavriliţă», «dereptu patrudzăcĭ de talerĭ batuţĭ». Marturĭ: Simion Cernea şi Cărstea Gavriţa şi Gavril Vornicul şi Gavril Văntul şi Iamandi şi Cantemir şi Canolachi şi Bejan, diregătoriĭ de Bărlad, şi mulţĭ oamenĭ bunĭ. Iscăleşte întăiŭ Cantimir», apoĭ «Părvul de Popeanĭ» şi ceĭlalţĭ; şi «Bejan Vornic».

49. 25 Mart 7175 (1667). «Părvana, fičor Anghelinii, nepot Cărstii Vel Vornic», dă zapis «frăţini-meŭ, luĭ Crăčun», în casa căruia zace de mult, «şi nicĭ unul dintri cielalţĭ fraţĭ n'aŭ vrut ca să mĭ priimască, ca se zac şi în casa lor, ce numaĭ frate-meŭ Crăčun m'aŭ ţinut în casă, şi m'aŭ grijit, şi, poate de la Dumnezeu, neavănd parte ca să mă căsătoresc, cu[m] şi cunoscăndu-mă că s'aŭ apropiet časul ca se mă sevărşescu din lome ačastă mincinoase şi înşelătoare», îşĭ dă părţile din hotarul «Buşorănilor» şi «dintr'alt[ă] sălişte» frateluĭ. Scrie eriĭ Ştefan duhovnicul», iscălind şi pe bolnav. Iscălesc: Condre Vornicul», «Fetiul», «Batinu».

50. 4 Iunie 7175 (1667). «Bejan Gheuca, č-aŭ fost Pit[ar]-Mare», către Domn, pentru *alegerea* satuluĭ Fruntişănĭ «despre tărgul Bărladuluĭ: apoĭ, dacă om stălpi acela loc, să alegem alt hotar, ce este danie Comisuluĭ Ştefan de la Duca Voevod şi de la Măriia Dumitali. Noĭ, dacă am văzut cinstită carte Mării Dumitali, ni-am sărit *(sic)* şi am strănsu preoţ şi boerĭ de Curte Mării Dumitale, şi orăşănĭ bătrănĭ şi oaminĭ de ţară, bătrănĭ şi tinerĭ; şi aceştĭ oamenĭ aŭ socotit de aŭ ales doĭ oamenĭ bătrănĭ, şi li-am pus brazda în cap, şi au mersu înnainte: pre unde aŭ ţinut Matfteiŭ Roşca, am ales şi am stălpit.» Pomenit: «podul luĭ Clifaş», «pe Trestiiana pănă in hotarul Cetăţiĭ, undi este o movilă, şi lăngă movilă este o vălcè, ce să chiaamă Dumbrăviţa; din vălcè la dial trece piste drumul ce mergi la tărgul Bărladuluĭ în sus, spre odăile Vinteştilor, pre lăngă odăile lor de spre Răsărit, şi în sus pără în hotarul Popenilor, pără în obărşie Vărlezuluĭ, undi este un păr, din ğos de drumul tărguluĭ Fălciiuluĭ... Aceste sămne ce s'aŭ hotărăt luĭ Ştefanu Cerchezul Comisul... Şi cine aŭ umblat de au stălpit, anume încă îs puş: aŭ fost preutul Gavrilă de la bisărica domnească din tărgul Bărladuluĭ, şi preotul Chiriiac, iar din tărgu, şi Bogdanu č-aŭ fost Comisu, şi Crăste Gavriliţ[ă] şi Sămion Cerne şi Gavril Vor[nicul] din tărgul Bărladuluĭ, şi Miha şi Proca, şi Toma staroste, şi Nicoară Căpitan de Covurluiŭ, şi alţĭ mulţĭ; am ales şi am stălpit cu aceştĭ boerĭ şi oamenĭ de ţară, după poronca Mării Dumitali.» Copie din 1804, după altă copie.

51. 20 Februar 7177 (1669). «Dumitrașco Epore Vornicol» arată că a vîndut «treizăcĭ de pămăntorĭ din sat din Borăşt[i] dumisale Todosiicăĭ Jorăe». Marturĭ: «Dumitrașco Roșca Vornic de Portă și Rosul și Gheorghi și Ștefan Gherghel, iar Vornicĭ de Poartă». Iscăliturĭ.

52. Iașĭ, 17 Maiŭ 7178 (1670). «Nastasiia, fata luĭ Filip din sat din Docolina», îșĭ vinde ocina «dumisali, luĭ Scărlet Postialnicul: 15 pămănturĭ din gura Horăețiĭ, din sat din Borăştĭ», cu «12 leĭ bît[u]țĭ». Marturĭ: «mulțĭ boiarĭ din Curtia Mării Sali luĭ Vod[ă], anume Gheorghi Armașul și Gavril Sătrariul și Dumitrașco Roșca Vornicul de Poartă, și Irimiea.ɴ Vornicul, și Mihuleț Uricariul». Iscălĭturĭ.

53. Iașĭ, 1-iŭ Iunie 7178 (1670). Duca-Vodă, luĭ «Gligorașco č-aŭ fost Spătariŭ, și luĭ Postalachie Catargiul Postelnicul, să fie tarĭ și putearnicĭ cu cartea Domnii Meali a opri satul Popianĭ, ce iaste pre Bărlad; iar cine să va h[i] țiindu de acela sat și va avea nescarĭ direase pre acela sat, să aibă a vini la Domniia Mea să-ș întreabe și ș'aduč[e] și diriasăle ce va avea.» Pecete cu chinovar.

54. «† Ostahie slug[a] Post[el]nicului Ștefan de Ținutul Fălciiuluĭ s'aŭ căutat în Visterie la tabla hărtiilor, la sat la Tămășenĭ, și nu s'au aflat; deč să n'aibă val nicĭ la o rănduială, căt[ă] aŭ eșit pe tabla hărtiilor de spre sătenii de acolo, și, ceĭ ce vor fi luat, să-ĭ vărtejască înnapoĭ. Vasilie Vistier. U Ias, l[t] 7179 [1670], Septemvrie 12.»

55. 14 Octombre 7179 (1671). «Vasile sin Iazob, nepotul luĭ Andreeș din sat din Gĭureneștĭ, ce-s pe Horialta (?), în Ținutul Tutoveĭ», vînd partea lor din Boreștĭ, «ce-s la movil[ă]», «cu cămpu de țarin[ă], și din feneaț», «ğupănesăĭ Todosiicăĭ iĭ Joroe și coconilor dumisal[e], dereptu 15 taler[ĭ]». Marturĭ: «Vas[i]lie Șoitul di Veșteleștĭ și Corne starrostele din Costeștĭ și Arsenie de-acol[o] și Bilașco de-acolo și Gligoraș de acol[o], și Dănăil[ă] de-acolo, și alțĭ oamenĭ bunĭ și bătrănĭ». Iscălĭturĭ și semne cu degetul.

56. Iașĭ, 10 Novembre 7180 (1671). «Anița, fata luĭ Costantin Bujoranul, și cu fiiul mieŭ Neculaiŭ», vînd «ğumătate de bătrăn» la Borăștĭ, de la Toader Čohodariul, iar acestuia

de la Bujorenĭ «din Ţinutul Bărladuluĭ» (Borăştiĭ sînt însă «în Ţinutul Tutoveĭ»), pentru 50 «de leĭ bătuţĭ». Înnaintea «dumisale luĭ Vasilie Gheucăĭ Logofetuluĭ al treilea, şi Ştefan Cerchezul Comisul şi Ursul şi Duraşco Vorniciĭ de gloată şi Strătulat uricariul şi Păvălaşco uricariul, şi mulţĭ boiarĭ de Curte. Şi eŭ pentru credinţa mi-am pus inelul, şi fiiul mieŭ au iscălit.» Scrie «Enachi sin Stratul». Iscăliturĭ: «Ştefan Comisul , «Vasilie Logofăt», şi celelalte.

57. 20 Iunie 7183 (1675). «Eŭ Metitelul, snă Măricaĭ, feteĭ luĭ Ion Fulger, nepoata Lucăĭ, străniapoata loĭ Pătru Frunteş», vinde «parte măne-mè» la Borăştĭ, «şi din baltă de peşti», «fraţilor» săĭ: «Istratie şi Lupaşco», pentru zece leĭ bătuţĭ; «pentru căcĭ eĭ îmĭ sintu mie verĭ primarĭ». Marturĭ: «Ionaşco văr primare Mititeluluĭ şi Ion viunc (vunc) de var[ă primari Mititeluluĭ, şi Agapie sor[a] îmeĭ Metiteluluĭ, şi Vasilie Bărul ot Zorilenĭ, şi Gafton snă Simaĭ tij, şi Toader snă Bilai, tij ot tam». Iscăliturĭ.

58. 30 Iunie 7183 (1675). «Gheorghiţă Vornicul, iin *(sic)* Gheorghiţă Bîblea Vornicul de Poartă», arată că au venit Păladie şi Istratie din Borăştiĭ de ğos, de s'aŭ jăluit pre Gavril şi pre un frate al luĭ, cariĭ sintŭ fečoriĭ Ţăranuluĭ din tărgŭ din Bărlad», pentru o parte din Borăştĭ, vîndută de aceştia pîrîşilor. «Deč, cănd au văndut fičoriĭ Ţăranuluĭ ača moşie, s'aŭ făcut că sint şi eĭ din moşul luĭ Istratie şi a luĭ Păladie; deč Istratie şi Păladie aŭ întrebat de oamenĭ bătrănĭ, şi aŭ aflat oamen[i] bătrănĭ într'acesta chip, cum aceĭ fečorĭ a Ţăranuluĭ sint din neşte hiiastri a strămoşuluĭ luĭ Istratie, şi zapîs, de la acel strămoş, n'aŭ avut, să aibă triabă la ača moşie. Deč Istratie şi Păladie şi-aŭ luat dzi cu fičoriĭ Ţăranuluĭ denaintea Vornicilor de Bărlad. Deč Istratie şi Păladie au vinit la dzi, şi aŭ aşteptat peste dzi pănă a patra dzi, iar fičoriĭ Ţăranuluĭ n'aŭ vinit la dzi, ce aŭ rămas de dzi şi din toată leagea ţărăĭ. Pintru acesta lucru să hie volnicĭ Istratie şi Păladie a ţinea ača moşie carea o aŭ văndut fičoriĭ Ţăranuluĭ, iar cumparătoriĭ să-ş ciae baniĭ de la fečoriĭ Ţăranuluĭ.» Pecete cu п п
р п̄.

59. Iaşĭ, 28 Februar 7184 (1676). Antonie Rusăt către «Carpu Vornicul de Bărladu», pentru *pîra* ce au avut la el «Alboe şi cu nepoţi săĭ, cu Gavril fečorul Ţăranuluĭ din tărgu din Bărladu, pentru o moşie din Borăşti din gos», declarînd că «fičoriĭ Ţăranuluĭ sintu dintru nişte fiestri; iară fičoriĭ Ţăranuluĭ aşè aŭ datu saamî cum sintu şi eĭ dintr'un moş şi dintru o săminţie, şi aŭ şi eĭ cu Alboe împreună într'acial bătrăn», arătînd «mărturie de la oamenĭ bunĭ, cu degitel[e] puse». Îĭ trimete Domnul la el: «să mergĭ acolo şi să străngĭ oamin[ĭ] bun[ĭ] megiiaş, să socote *(sic)*, foaarte cu direptate, făr suflet vătămat. Pre mărturie ce ne-aŭ arătat aice fičoriĭ Ţăranuluĭ, iată că am socotit Domniia Mea şi cu tot Svatul nostru de am ales dintru ceale mărturiĭ, cariĭ sint scriş într' acea mărturie care o aŭ arătat Gavril fičorul Ţăranuluĭ: de vor hi mărturiĭ diriapte, să margă treĭ oamin[ĭ] să-ş dea credinţa, anum[e] Necula Căpitanul din Zmeenĭ şi Arsănie din Costeaştĭ şi Bălănescul din Ceucanĭ, aceştĭ treĭ ominĭ or hii din partea Alboaeĭ, iară treĭ omin[ĭ] îĭ va pune Gavril fičorul Ţăranuluĭ, să fie şease oamin[ĭ]; şi, deacă or giura aceĭ omin[ĭ] dintr'aceae mărturi, cum sint fičoriĭ Ţăranuluĭ, tot dintr'un moş şi de un sănge cu Alboe, şi nu sint din fiestri, eĭ vor ţinè împreună cu Alboe şi cu nepoţi eĭ; iară, de nu or vrea să giure într'acela chip, să nu să meastece în bătrănul cu Alboae. Pentru căce nepoţi Alboeĭ nu încăpu la giurămănt, că aŭ fost răsăriţ de atăta vreamia la Orheiŭ şi n'au fost lăcuindu acolo.» «Ilie Sturdzea Vel Vornic, netămplăndu-s[ă] Vel Logofăt.» Ion (uricar). Pecete cu chinovar.

60. Iaşĭ, 6 Mart 7184 (1676). Antonie Rusăt, la Carpu Vornicul», «că mi-aŭ arătat boiariul nostru Apostol Catargiul neşte dirias[e] de danie de la Moisăĭ Movila-Vodî pre sat pre Popianĭ, ce au fost din hotarul targuluĭ Bărladuluĭ, danie socruluĭ săŭ, şi acela sat acmu-l ţine Părvol». Să arăte ea, ce acte are. «Ilie Sturdza Vel Vornic, netămplăndu-s[e] Vel Logofăt.» — Pecete cu chinovar.

61. F. d. «Gahia, fata luĭ Ion luĭ Fulger, nepoata Lucăĭ luĭ Iurie», dă moşia eĭ de la Borăştiĭ-de gos, «şi partea su-

rori-mea Dobreĭ şi a frăţi[ne]-mieŭ luĭ Ghiorghie», cu nepoţiĭ eĭ şi un «nepot de hiică frăţine-mieŭ», luĭ Istratie şi Păladie. «Nepoţilor mieĭ şi pleameĭ noastre.» «Balta moşu-mieu Lucîĭ luĭ Iurie, carea iaste osăbită dintr'alţĭ bătrânĭ, pentru căcĭ o aŭ făcut moş[u]-mieŭ Luca Iurie în putearea luĭ, iar pentru căcĭ aŭ scos moşu-mieŭ Horăiata de o aŭ îndreptat în baltı, carea să cheaamî balta luĭ Iurie, l-aŭ părăt neşte olăcarĭ la Pătru-Vodî, şi l-aŭ închis, şi au dat treĭ caĭ şi un armăsar şi patrudzăcĭ de galbenĭ roşiĭ, iar alţí răzeaşĭ n'aŭ dat la acea cheltuial[ă], şi n'aŭ treabă în baltă». Marturĭ: maĭ mulţĭ «oamenĭ bunĭ şi răzeaşĭ»: între cari «Andonie Jupin», «Andreĭ snă Coreschi ot Orheĭ», «Naca snă Panaghieĭ».

62. 1-iŭ August 7184 (1676). «Gahiia Alboae, fata luĭ Fulger, nepoata Lucăĭ luĭ Iurie din gura Horîeţuluĭ». îşĭ dă partea de moşie din Borăştiĭ-de-jos «dumisali Vorniculuĭ Pîladie (Пѣладїє, dreptu sufletul părinţilor meĭ». Marturĭ: «Toma staroste din Bărlad şi Vas[i]lie Duca şi dumnealuĭ Pandazi Vornicul şi Gavril Siva i Vasilie Siva şi preutul Gavril, cel domnescu, şi Vasilie şoltuzul cu 12 părgarĭ, şi mulţĭ oaminĭ bunĭ ce s'aŭ maĭ prilejit». Pecetea tîrguluĭ Bîrlad şi iscăliturĭ.

63. 12 Mart 7185 (1677). «Ionaşcu fičorul popeĭ Nechiteĭ, nepotul popeĭ Gorceĭ, din sat din Costeştĭ», vinde moşia sa «şi a surorilor meale», de la Borăştĭ, «ğupăneasăĭ Todosiicaı Joroae», pe «leĭ banĭ de-argintu». Între marturĭ, «Arsenie Curteanul...şi Mihoč şi Scărlet...şi Gagul staroste şi Andonie de Streşineştĭ şi Corlat uricar ot Frunteşeanĭ-Horăiata, şi Gligoraşie *(sic)* vătăman ot Costeştĭ». Scrie «Costantin sin Eftimie vătav».

64. 30 Mart 7185 (1677). «Vasilie, ginereli luĭ Vasilie din Giurineştĭ, şi cu fămeaia mea Nastasiia, fata luĭ Vasilie, fratele i Costăchioae (фратєлє ї Костькїωає)», vînd partea «fămeeĭ meale Nastasiieĭ, fat[a] luĭ Vasilie şi nepoată i Costăchioae», din Borăştĭ «dumisale luĭ Istratie, nepotul Alboae». Marturĭ: «Vasilie Foali şi dumnealuĭ izbaşea Istratie de Băsţŭ şi dumnealuı Vasilie Chemiet, părcălab de la dumnealuĭ Hatmanul, şi Toader slug[a] dum[i]lor sale Vornicilor, şi Vas[i]lie Băndiiagă din Bărlad, şi dumnealuĭ Istratie, fečorul Miron de Singureanĭ

de la Orheiŭ». Semnează și «Vasilie Bandiiaga» și «Abăza Vornic».

65. 1-iŭ Maiŭ 7185 (1677). «Istratie și eŭ Naca, și eŭ Ion, nepotul luĭ Istratie și Nacăĭ, fičoriĭ Panaghii, nepoț de sor[ă] Alboae», daŭ «dumisal[e] frateluĭ nostru, luĭ Păladie Vornicuu luĭ de Bărladu», moșia lor din Boräștiĭ de gos și de la Chiteștĭ «de pe apa Bărladuluĭ», «ğupănesiĭ dumisal[e] și cuconilor dumisal[e] și nepoților dumilor sali». Marturĭ: «Andronie și Ion Măčucă și Cerchezu și Necule și Furne, și eŭ Vas[i]le de Stoișăștĭ».

66. Bîrlad, 15 August 7186 (1678). «Istratie, cu nepotumieŭ Lupul, și Ion, tij Ion, fičorul Tudosieĭ», daŭ «a noastrî driaptă cumpărîturî de la frațiĭ noștri, de la rîziașiĭ noștri», din Boraștĭ, ce fusese a luĭ «popa Guguța» ș. a., «dumisali luĭ Păladie Vornicul de Bărladu». Marturĭ: «Ulea de pe Horăiata și Gligori de pe Horăiata și Arsănie de Corneștĭ de pe Bogdana și Andonie Jiapiu și Cermilie fratel[e] Uleĭ și Forăis[a] sora Uleĭ». Iscăliturĭ.

67. «Părțile de Buj[o]renĭ ce s'au găsăt în mărturiia cea de împărțală a Vorniculuĭ Gavriliț[ă], cu slova dum[1]; care li-aŭ dat surori-sa Tudosăicăĭ Joroae, precum arată împărțala ce este la dum. Șetrariul Toader Jora, din vleat 7188 [1679], Săptemvrie 8.

1 parte din Bujorănĭ, ce s'a vini, a unchiuluĭ lor Costantin Bujoranul; îns[ă] ce s'ar veni pe frațĭ, și deosăbit.

2 bătrănĭ din Grijliv[i], iară de la Bărlad, din gura Epiĭ; car[e] i-aŭ dat iarăș surori-sa Tudosăicăĭ Joroae.

[De aici autograf:] Tudor Jor[a] Șetrar: așè să află în diiata Vorniculuĭ Gavriliț[ă], car[e] este la min[e], și sintu date mamiĭ Saftiĭ Vornicesiĭ Răcovițoe, de mama Joroe. Tudor Jor[a] biv Vel Șetrar.»

68. «Milstive și lum[i]nate Doamne, să fiĭ Măriia Dumitaali sănătos. Fac șt[i]re Mărieĭ Dumitaali c'aŭ vinit Alboae și cu nepoțiĭ eĭ cu cinstit[ă] cartea Măriei Dumitaali, să-ĭ ğudecăm cu Gavril fičorul Țăranuluĭ din tărgu din Bărlad, pentru o moșie din Borăștiĭ-de-ğos, din gura Horîețeĭ, scriind să-ĭ ğudecîm și să le luîm sama foarte pe dreptate. [Arată re-

fusul de jurămînt, precum sint eĭ nepoţĭ îĭ Alboae, ce daŭ samî c'aŭ ţinut; iar nu ştiŭ cu ci treabî aŭ ţinut; ce într'alt chip n'am avut cum faci, ce i-am trimis iar şi la Măriia Dumitaali. Veĭ socoti precum a hi m[i]la Mărieĭ Dumitaal[e]: să fiĭ Măriia Dumitaali sănătos ot He, amin. U Bărlad. Robiĭ Măriei Tali: Vornicii de Bărlad».

69. «҂З Iac, кaтo ҂зрпн, ҂aлп.» Duca-Vodă, pentru «dumneaeĭ giupăniasa Todosiica Joroae», în pîră cu «Păladie ce aŭ fostu Vornic la tărgu la Bărlad», pentru «săliştia Boraştiĭ. «Dzicănd Tudosiica Joroae cum, fiind Păladie bijenar de la Orheĭ, în dzilel[e luĭ Dumitraşco-Vodî, aŭ vinit şi s'aŭ rugatu să-l lasî să şadzî doaî-treĭ dzile pre acel loc, şi l-au lăsat. Apoĭ el, dacă s'aŭ aşedzat pre acel loc, şi trecănd cătîva vreame, s'au făcut că iaste nepot uniĭ fămeĭ anume Alboae, caria au avut moşie acolò, într'acel hotar, şi s'au apucat de o parte de očnî a luĭ Ionaşco Ţ[ă]ranul din tărgu din Bărlad; care parte aŭ fost văndutî la Tudosiica Joroae maĭ denainte vriame, de fečoriĭ luĭ Ionaşco Ţ[ă]r[a]nul. Iar Păladie aŭ dat sam[ă înnaintia noastrî cum fičoriĭ Ţ[ă]ranuluĭ sănt din hiiastri, şi nice o triabă cu moşiia aciaia n'aŭ avut. Deci fičorii Ţ[ă]ranuluĭ aŭ adus o mărturie de la mulţĭ oamenĭ bunĭ moşinaşĭ n° 36, scriind precum Păladie n'are acolo nice-o triabî, nice de pre o parte a rudenieĭ saali, nice ştiu eĭ ca să hie avut părinţiĭ luĭ moşie acolò într'acel hotar, saŭ vre-o cumpărăturî. Iară pre Ţ[ă ranul îl ştiŭ şi l-au apucatu avăndu şi ţiindu moşie dinpreun[ă cu părinţiĭ lor, şi fičoriĭ Ţ[ă]ranuluĭ încă au ţinut dinpreun[ă] cu dănşiĭ. Deci Domnia Mia, socotindu, dinpreunî cu tot Svatul nostru, am aflat cum pentr'acesta lucru îmblă Păladie ca un om fără ispravî, şi pentr'aciaia l-am dat şi rămas denaintia Divanuluĭ. Păladie maĭ aduce şi «neşte zapisî de danie» de la maĭ mulţĭ: dăruitoriĭ «să adeveriia că vor şi giura» pentru aceasta. «Deci Domniia Mia, vădzindu că dau saam[ă] într'acesta chip, ales-am pre credinčoşĭ şi cinstiţĭ boiariĭ noştri, pre dumn[ea]lor Miron Costin Log[o]f[ă]tul cel Mare, Toader Iordachie č-aŭ fostu Vistiiar-Mare şi Pavel Contîş Stolnicul cel Mare, şi i-am pus ca să li ia sama pre amănuntul. Si, aşia luîndu-se sama de amănuntul, aŭ aflat

un zapis la Păladie, scriind de la Istratie și de la nepoți luĭ, cum s'aŭ învoit eĭ ande săne și aŭ priimit pre Păladie să dia el banĭ pre aciale părțĭ de očnî și să le hie očna dinpreunî —, din care zapis s'aŭ aflat cu adevărat cum nu aŭ fostu date danie aciale părțĭ luĭ Păladie, ce aŭ îmblat cu meșterșugurĭ pentru ca să între într'acel hotar.» Se decide «ca să întoarcî Tudosiica Joroe baniĭ luĭ Păladie, și să ție și acealia părțĭ de očnî, iar Păladie să nu maĭ aibă nice-o triab[ă] într'acel hotar, pentru căcĭ aŭ rămas denaintia Divanuluĭ și din toatî leagia ț[ă]răĭ; și zapisăli č-aŭ arătat, încă s'aŭ luat și s'aŭ ruptu înnaintia Divanuluĭ; iar Tudosiica Joroae s'aŭ îndireptat denaintia noastrî.» Întărire. «Miron Costăn Vel Logofăt.» «Enachie Diacul pi[sa]l.» Pecete cu chinovar.

70. Iașĭ, 8 Septembre 7188 (1679). «Adică eŭ Gavril Costachi Vel Vor[ni]c dolnei zemli» mărturisește că *s'a tocmit* «cu dĭ soră-mè Todosiica Joroae, pentru toate ocinile și moșiĭ ce avem de la răpousațiĭ părințiĭ noștri Costachi Slug[erul] și maica noastră Tofana; veniitu-mi-s'aŭ deč satul Epureniĭ, cu toate părțile și săliște de prin pregur, Cocăneștiĭ și Bărleleștiĭ și Șoldeniĭ și Boteștiĭ și jumătate de sat de Coteștĭ peste Prut, cu gumătate de parte de Buidoĭ și din a tria parte dintr'on bătrîn din Tomeștĭ, de la Tutova, gumătate, și din Rășcanĭ, căt a hi cumpărătura părinților noștri, gumătate, pe căt or scrie zapisăle cu Soca. Iar suroriĭ mele Tudosii, căt s'aŭ venit parte mă[i]che-noastră Tofaniĭ, din Bujorănĭ, de la Bărlad, toată, și iar din Tomeștĭ, din cè a trie parte de bătrăn, gumătate, și din Roșcanĭ iar gumătate de parte, pe cum scriŭ zapisăle părințălor noștri, cu parte din Vale Săciĭ, ce să ține de Roșcanĭ, și gumătate de sat de Coteștĭ peste Prut, în Ți[nu]tu Fălciŭ, și jumătate de parte de Budoĭ, și parte noastră de pe părințĭ din Ivășcanĭ, și parte luĭ Șășman, cari îmĭ este cumpărătură; iar din Ivășcanĭ și din Gĭurcanĭ, care am dat-o nepotuluĭ miŭ luĭ Scărlet, fičorul Tudosăicăĭ, așăjdire și o parti din Bujorănĭ, ce s'a vini a unchiuluĭ nostru Costandin Bujoranul, iar să fii a suroră-mè Tudosăicăĭ, în ce s'ar veni la împărțală pe frațĭ, și 2 bătrănĭ din Grijilivĭ,

iar de la Bărlad, din gura Epiĭ, iar să fii a surori-mè Todosiicăĭ; iar Umbrăreştiĭ pe Bărlad, la Tecuč, ce s'ar veni parte părinţălor noştri, să fii la mini. Aşăşdirile, fiind fratile nostru Antohie stărpu şi fără fičorĭ, noĭ parte nu i-am făcut, ce aŭ rămas la noĭ; căcĭ, tămplăndu-să de i-aŭ făcut Vasălıi-Vodă silă cu o femei din casă, fără voe luĭ, şi cu acè femei aŭ făcut un fičor făr cununii, noĭ parte de moşăi nu i-am făcut, căcĭ aŭ fost fără voia noastră a tuturor. Iar, de a zăci cineva căndva, că este cu cununii făcut acel fičor, noĭ, iată, fraţiĭ, că săntem bătrănĭ, pentru acesta lucru să fim supt blăstem, — că noĭ aşă ştim şi mărturisăm că-ĭ făr cununii; iar, cini va zăci că-ĭ făcut cu cununie, şi or săli să-l bagi în ocinile noastre, acela să dè samă la Dumnezăŭ. Iar, de s'ar tămpla căndva să avem v'o sălă dispre acest fičor, noĭ amăndoĭ fraţiĭ să avem a da samă; aşăşdire şi dintru fičoriĭ noştri saŭ nepoţĭ, cine s'ar ispiti să străce tocmala noastră ačasta ce am aşăzat, uniĭ ca acii să fii supt blăstămul puterniculuĭ Dumnezău şi afurisăţĭ. Şi pentru adivărată credinţă am iscălit amăndoĭ fraţiĭ. [Adaus:] I de la Bozăeştĭ de pe Bărlat, căt s'a alege, iar parte părinţălor noştri, şi pe zapisă, iar să fii a surori-mè Tudosăicăĭ, şi locul cel de prisacă de la Moşca, iar să fii d[le]. Gavril Costachi Vel Vor[c]. Todosiica Jorai am scris cu măna mè, să să ştii.» — Copie din secolul al XVIII-lea.

71. Constantin Voevod [Cantemir], către «dumnealuĭ Savin ce aŭ fost Spătar-Mare, staroste de Putna» [restul lipseşte].

72. C. 1680. «Costantin fečor Avrămii, nepot[a] luĭ Anton, fat[a] luĭ Crăsteş», arată «Todosiicăĭ Joroe şi hiiluĭ dumisale, luĭ Antiohii Marel[e]-Cămăraş», că-ĭ vinde partea ce are în Borăştĭ. «Că, văzăndu l eŭ că voiŭ murindu de fome şi de bol[ă], am dat s[ă]-mı scoţ capul şi să-m socoteas[că] la bol[ă]». Rudele să nu se *ispitească* a strica dania. Scrie «Iane dascalul».

73. C. 1680. «Mѫriѫ, fata Măricăĭ, şi Ifrim, fičorul Măricăĭ, şi Silion şi Ariton şi Vasilie» vînd moşia lor din Borăştiĭ-de-ğos şi de sus «giupănesăĭ Todosiicăĭ Joroe», cu 12 «leĭ bătuţĭ, ban[ĭ gata». Marturĭ: «popa Sava de Tomiaştĭ şi diiaconul şi Costantin Armaşul şi Pavăl Bojorianul».

74. C. 1680. «Ion şi cu surorile meale Iiana şi Vasilca,

fičorii a luĭ Mihăilî ș'a Chervasiiaĭ», vînd «Todosiicîĭ Joroaiaĭ» și fiilor eĭ partea lor din Boreștĭ, «din bătrănul Mierliĭ», ce se va alege partea părinților lor. Marturĭ: «Gavril Vornicul ot Bărlad și Cantimir Sărdariul și Costantin Armașul și Corlat Uricariul și preutul Sava ot Tomeaștĭ și diiaconul Lazor ot tamŭ».

75. C. 1680. «Istrati și Naca, fičoriĭ Panaghiiĭ, i Ion, fičor Tudosieĭ, nepot Panaghiiĭ, și cu toatî sămănța nostră», arată «precum noĭ am avut pre Păladie omul nostru, iar moșie cu noĭ n'aŭ avut, iar, noĭ avănd o moșie împresurat[ă], în gura Horăețiĭ, am volnicit noĭ, cu toțĭ frațiĭ noștri, și cu nepoțiĭ noștri, de s'aŭ cumpărat și el o parte de ocinî, pre căt avem și noĭ parte maiciĭ nostrea». Alte părțĭ de cumpărătură le împart cu el. «Semenție noastrî.»

76. C. 1680, 26 Novembre —. «Arsenie de Costeștĭ» arată că «Vas[i]lie sin Hilip» a venit cu poruncă domnească «și zapis de la boiariĭ ceĭ marĭ», pentru a strînge megiașĭ să-ĭ aleagă partea la Borăștĭ, «de spre alțĭ frațĭ». Martur și «Arsenie sin Cehănes[i]», «Dănăil[ă]», «Vătavul Gane». Cumpără Dumitrașco Vornicul.

77. Ianuar 7189 (1681). «Vasilii fičorul luĭ Filip», cu fiiĭ săĭ, «Apostolachii și Tănasii și Irina și Antoniia și Ion și Sandul și Annița», arată că a vîndut «boerinuluĭ Antiohie sin Jora» ocina sa, cumpărată de Filip «de la Iona, fata Scărlătoeĭ, nepota luĭ Hilip, strănepota luĭ Negrilă..., în gura Horăiațiĭ, la Movilă», pentru 26 de «leĭ banĭ gata». La «învoitură» asistă «mulțĭ oamenĭ bunĭ și miagiiașĭ, anum[e] dumnialuĭ Corlat Uricariul și dumnialuĭ Toader Bojoranul și dumnialuĭ Pavăl Grecul de Costeștĭ și Scărlat ot tam și Gligorie ginerile luĭ Mihoč de Costeștĭ și Ștefan nepotul luĭ Arsenii ot Costeștĭ, și alțĭ oamenĭ bunĭ».

78. 3 Mart 7189 (1681). «Ștefan fičorul Anghelineĭ, fiateĭ luĭ Bobeiŭ, din sat din Costeștĭ, de pre Horăiață», dă «partea măıe-mia Anghelineĭ» din Borăștĭ, «și dintr'apă», «dumisale giupănuluĭ Antiohieĭ Joräĭ». Marturĭ: «Toader Bujoranul și Scîrlet și Bostaca și Gligoraș și Ghiorghi Bologa, și mulțĭ oaminĭ bunĭ». Scrie: «Corlat Uricariul din Corlăteștĭ».

79. Iaşĭ, 25 Iunie 7196 (1688). Costandin Voevod, către «dumneluĭ Miron Costin Logofătu», pentru pîra între «dumneeĭ Tudosiica Joroae şi fiiul eĭ, dumneluĭ Antiohie ce-ŭ fost Cămăraş-Mare, şi rudele dumilorsali: Pavăl Bujoranul ce-ŭ fost Sulger-Mare şi Lupul Costachi vtori Sulger şi Chiriiac Bujoranul şi frate-săŭ Toader Bujoranul ce-ŭ fost Armaş, strănepoţiĭ Cărstiĭ Ghionevič ce-ŭ fost Vornicu-Mare, cu boiarenul nostru dumneluĭ Ştefan Scărlat Vel Armaş şi cu fratele dumisale Dabija vtori Logofăt, fičoriĭ luĭ Scîrlet de Zorileanĭ, pentru nişte sălişte ce sint în hotarul Bujorianilor». «Scărlăteştiĭ» arată acte din 7152 (1643-4) şi alte date: unul pentru cumpărătură «de la fata luĭ Prebič Logofătul; iar strenepoţiĭ Cărstiĭ Vornicul» aduc acte «de la moşul lor, de la Cărstia Ghione Vornicul». «Aŭ avut şi morĭ acolo, făcute de răpăusatul Gavril Costachi Vornicul, carele le-aŭ ţinut atăta vremea şi, de aŭ avut eĭ moşie acolo, căce nu l-aŭ poprit»? Cred că actele celorlalţĭ «nu sint direpte, şi sintu făcute pe ascounsu». Cercetarea se dă luĭ Miron, ales ca un «boiaren mare şi de cinste, credinčos». Să facă apoĭ «o mărturie încredinţată». «Tudos Dubăŭ Vel Logofăt iscal.» Pecete roşie cu chinovar.

80. 7197 (1698-9). «Crăčun, fečorul Scotihaniĭ», dă «Cămăraşuluĭ Antiohie» un zapis, cedîndu-ĭ: partea, «8 pămănturĭ şi ğumătate», la Borăştĭ. Marturĭ: «preotul Miron şi David Cărjă şi Bostaca şi Cočmiţa şi Ion diiacul şi Coste şi Vasilache Coţofan». Scrie «Iane dascalul». Maĭ dă, în *P. S.*, şi «partea măne-mè Nastasii», «şi de în iazul luĭ Cărăbăţ».

81. «U Băcanĭ», 12 Iunie 7198 (1690). «Veličcu Costin Vel Vornic» iea sama «între dumn[ea]lor Scărlăteştiĭ şi între dumn[ea]lor Buj[o]reneştiĭ».

82. F. d. «Veličco Costăn Vel Vornic» arată că Andonii Zăgan «şi cu sămînţiia luĭ» «aŭ cerşut ğudeţ de la noĭ cu Ilie Cluciariul, pentru sat, pentru Borăştĭ». «Deciĭ noĭ l-am în trebatu: ştiut-aŭ el saŭ părinţiĭ luĭ căndu aŭ cumpărat Enachi Cluč.; deciĭ, dacă i-am dzis ca să-ş dia credinţa cum n'aŭ ştiut el, apoĭ aŭ spus dirept şi aŭ mărturisăt într'acesta chip. Dzis-aŭ: «dirept oĭ spuni, dumneta Vornice, că tată-meŭ, cănd

aŭ cumpăratu Enache ača moșie, aŭ fostu în Iașĭ de față, și aŭ venitu aicia și ni-aŭ spus noao, și aŭ mărsu la Horăețianĭ și aŭ dzis: Măĭ, voĭ Horăețianilor, pentru Marti (?), să știțĭ c'aŭ văndut Borăștiĭ luĭ Enachi Cluciariul; decĭ, de avețĭ prilej, păsaț de întoarcețĭ». Eĭ nicĭ-uniĭ n'aŭ maĭ întors, precum aŭ mărturisătu». Face și el mărturie. Iscălitura: «Az Veličco Costăn Vel Vornic».

83. Tomeștĭ, 8 Februar 7202 (1694). «Ilie Cluč.» se tocmește cu «dumn[ea]luĭ Antiohie Vel Păharnic» pentru o «schimbătură»: iea «satul Comăneștiĭ, ci-aŭ fostu cumpărat dumn[ea]luĭ acest loc de la dumniaeĭ ǧopinas[a] luĭ Alecsandru Bohoș č-aŭ fostu Hatman, ce-s pe apa Tutoviĭ», pentru Borăștĭ, «ce vor fi cumpărăturile neniĭ», și «o sotă de leĭ». Îĭ zice și «Antiohie Vel Čașnic». Marturĭ la această «aședzar[e]» maĭ mulțĭ boierĭ, ce nu se maĭ iscălesc.

84. 1-iŭ Maiŭ 7203 (1695). «Mariia, fata luĭ Vasile starostele și a Anghelini, nepotă Cărstiĭ Vel Vor.», dă zapis «nepotuluĭ Pavăl Bujoranu Vel Sulger», vînzîndu-ĭ partea eĭ din Bujorănĭ: «un bătrăn de moș», «baștină de pe maică-mè, Anghelina»; Pavăl și soția luĭ, Elena, daŭ 230 de leĭ; «cu cari banĭ fiind și eŭ datoari, și apucăndu-mă omul domnescu ca să mă ducă la Eșĭ», face vînzarea, după ce întreabă rudele celelalte, care nu voiesc a o scoate de la «ačastă nevoi».

85. 29 Iulie 7206 (1698). «Eŭ Gavrilaș biv vtori Păharnic, snă Gligore Păharnicul», dă a patra parte de Zorileanĭ ce o avea de la «moșă-mea Anghelușea Iseroae, dată usebĭ de alțĭ fraț», luĭ «Ilie Enachi Vel Stolnic», în schimb pentru o parte din Chirieceștĭ. «Încă, ǧum[ă]tate de vecinĭ să fie a dumisale Stolniculuĭ, și căț or fi faț[ă], și căț or fi fugiț.» Marturĭ: «Neculaĭ Donicĭ Vel Log[o]fătu și dumnialuĭ Apostol Mitria Vel Vornic și dumnialuĭ Lupul Bogdan Hatman și dumnialuĭ Dumitrașco Carageà Vel Postelnic și dumnialuĭ Mihălachi Racoviț[ă] Vel Spătar și dumnialuĭ Iordachi Ruset Vel Vist.». Iscăliturĭ.

86. Iașĭ, 13 April 7207 (1699). «Ilie Enachi Vel Stolnic», pentru «giumătate de sat de Zorileanĭ, partea Isăroae», care, aceasta, o făcuse danie «nepotuluĭ eĭ de fiică, luĭ Gavrilașco

ci-aŭ fostu Păharnic al doile: Gavrilașco Păharnicul aŭ scos acia parte la văndzare, și o aŭ negoțat cu dumnialor Ștefan Scărlet č-aŭ fostu Armaș-Mare și cu fratele dumisali Dabijia Cluceariul, drept patru sute de leĭ, cu veciniĭ ce s'aŭ vinitu în partea Isăroe». Prețul îl împart în două; unul «n'aŭ avut într'a un dată *(sic)*, să dea partia dumisali». Face deci schimb cu Iile pentru o parte din Chiriecești, «ce-ĭ pe valea Vasluiuluĭ». Cellalt, «însămănd baniĭ», cere în loc și această parte: «să iaŭ baniĭ și [să] daŭ d-luĭ moșiia»; ceia ce Ilie face, «socotind și eŭ că-ĭ cu cali ca-s hie la dumnialuĭ». Marturĭ: «Neculaĭ Donič Vel Logofăt, Vasilie Costachi Vel Vornic dolnii zemni i Mitrea Apostol Vel Vornic vișnei zemli i Lupul Bogdan Hatman i părcălab Suciavschii i Mihăilachi Răcoviț[ă] Vel Spătar i Pavăl Cĭocărlan Vel Păharnic, Iordachi Ruset Vel Vistiiarnic i Ștefan Cerchezul Vel Comis,/ Ion Balșe Vel Medelniceariŭ, Ion Păladie Vel Sulgear i Sandul Crupensche Vel Jitniciar i Costa Adam vtori Logofăt i Pavăl Ursuleț Vel Armaș i Pavăl Rugin[ă] Vel Șătrar i Ștefan Căpotič vtori Postialnic i Vasili Pleașca 3 Logofăt i Ștefan Pilat i Gheorghiiaș i Vasili Jojnič i Neculae Buta Vorniciĭ de Poarta Mării Sale luĭ Vod[ă]». Iscăliturĭ.

87. Pe la 1700. «Ioniță Bujoran» dă sinet pentru 40 «de leĭ noĭ», «pentru să nu să uite», «dumisal[e] badiĭ Agăĭ».

88. Iașĭ, 15 Maiŭ 7208 (1700). «Gavril biv vtori Păharnic, fičorul răpoasatuluĭ Gligorie ci-aŭ fost Păharnic-Mare, nepot de fiică Anghelușeĭ Isăroae», pentru partea-ĭ din Zorleanĭ, ce a vîndut luĭ Ștefan Scărlet Armașul și luĭ Dabija fratele luĭ, Marele-Clucer, «fiindu-m dumnialor și unchĭ, și fiind și răziaș». Marturĭ: Neculaĭ Donicĭ Vel Logofăt, Vasili Costachi Vel Vornic de Țara-de-jos, Mitrea Apostol Vel Vornic de Țara-de-sus, Lupul Bogdan Hatman, Mihălache Răcoviț[ă] Vel Spătar, Pavăl Čocărlan Vel Păharnic, Iordachi Ruset Vel Vistier, Ilie Enachi Vel Stolnic, Ștefan Cerchezul Vel Comis. Scrie Vasilii Neagul uricar. Maĭ semnează «Ion Pl Vel Sulgear», «Sandul Crupenschi Vel Jit.», «. . . staros Put[ni], Danul v. Sulgear, Silion biv Vel Cluč., Ion Sturdzea».

89. Iașĭ, 15 Iunie 7213 (1705). Constantin-Vodă, luĭ «Ion

Păladie biv Vel Vistearnic», întărindu-ĭ partea din Zorileanĭ, luată cu 50 de leĭ, «č aŭ luat Enachi Scărlet banĭ domneştĭ de la maziliĭ de Hărlăŭ, din čvertul —, şi aŭ fugit; şi dumnialuĭ Vistearnicul aŭ plătit baniĭ la Visterie, şi aŭ pus Scărlet zălog zapisăl[e] pe ača parte de ocină, č-aŭ cumpărat tată-său de la Gavrilaş Păharnicul, partea iĭ Isăroae. Şi iată că punem şi dzi, de astădzĭ, Iunie în 15 dzil[e], păn la Săntă-Măriia-Mare, de n'a da baniĭ Enachi Scărlet Postălnicul, să-ş răscumpere ocina, saŭ alţiĭ cine or hi săminţiile luĭ, păn la dzi», va fi moşia a luĭ Păladie. În treĭ rîndurĭ adause, de altă scrisoare, se repetă hotărîrea. Pecete mică, octogonală, cu chinovar.

90. Iaşĭ, 15 Maiŭ 7214 (1706). «Tudosca cu fičoriĭ meĭ, anume Vasil[e] şi Păladie», daŭ partea lor din Sălcuţa, la gura Horăiaţiĭ, «dumisal[e] Hatmanuluĭ Antiohi». «Pentru căce ne ŭ făcut şi dumneluĭ un bin[e], de n'aŭ ridicat dia la o nevoei mare: nu plăteşte acè moşie acel bin[e] ce ni-aŭ făcut dumneluĭ »

91. Antioh-Vodă, către Ştefan Scărlet, pentru jalba «ce a primit «precum aŭ fugit neşti oamenĭ din satul d... eştĭ într'o slob[o]dzii a dumitale, în Ghermăneştĭ, şi pe [el] l-aŭ apucat zlotaşiĭ de baniĭ stiaguluĭ în satul...» Să-ĭ dea îndărăt la plată, şi să nu maĭ iea, după cum spune şi «cartea» ce are, «oameniĭ boiereştĭ» ca *străinĭ*, «făr cislă». Iaşĭ, — [până la 1707.

92. 8 Septembre 7216 (1708). «Gavril, fičoru luĭ Vasilachi Porci», dă «un bătrăn» din Bujorănĭ luĭ Constantin fiul luĭ Pavăl Bujoranu biv Vel Sulger: «încă si mă erte de un cal č-aŭ dat într'un puţ al meu, şi m'au dat ğudecata ca se-l plătescu, şi preţul caluluĭ aŭ fostŭ cindzič de leĭ». Marturĭ: «preoţ şi călugărĭ: eŭ popa Calistru ot mănăstire Niamţuluĭ..., eŭ Ilie călugăr ot mănăstire Măgariuluĭ, şi eŭ Antiohie prisecariul».

93. 14 Ianuar 7220 (1712). Nicolae Mavrocordat, pentru judecata luĭ Ion Pălade Vel Spătar, care arată «cum, la vriam[e] luĭ Mihaĭ-Vod[ă], în Domniia d'intăĭ, fiindu dumnialuĭ Vistiarnic-Mar[e], aŭ mersu Enachi fičorul luĭ Ştefan Scărlet biv Vel Armaş şi s'aŭ rugat dumisali să-ĭ dia vr'o slujbă,

să-s prindze ceva, fiindu omul dumisali; deci dumnialui i aŭ dat čfertul — pe mazil[i] la Ţinutul Hărlăului». Fuga lui «în Ţ[a]ra Leşască». Aduce Păladie ca martur «pe Toader Logofătul de Visterie». Supt Antioh-Vodă, revine fugarul, «şi cu maică-sa Ştefănias[a] Armăşoae», şi cu fraţii, şi pune zălog partea lor din Zorleni. De şepte ani, şi tot n'a plătit, «ce aŭ stătut bani dumisali Spătariului închiş de atuncia până acmu». Pecete octogonală cu bourul şi coroană. Iscălitura Domnului: «Io Nicolae Voevoda».

94. «U Ţarigrad», 1-iŭ Ianuar 7227 (1719). «Fičorii Dabijii Păharnicului, anumia Mihălachi Post. şi Dumitraşco», fac zapis lui Darie Donič Vel Vornic de Ţara-de-jos şi lui Ion Sturdze, «tij Vel Vornic vişnii z[e]mle»: «că, lipsănd noi den ţar[ă], şi viind la Ţarigrad, şi tămplăndu-s[ă] de n'aŭ fost pe socoteala noastră, şi văndzăndu-ne noi caii de am cheltuit, am cădzut după dumnelor, dup[ă] aceşti boeri, de ni-aŭ luat dă la un Turcu, anume —, 3 cai, drept 51 de lei, şi ni-aŭ dat 19 lei ban[i] gata, de n'aŭ fost dă cheltuial[ă], — carea s'aŭ făcut păste tot şeptedzăč de lei, şi noi, pentru aceşti ban[i] carii scriŭ mai sus, am pus zălog la dumnialor a nostre drepte moşii, anume (?) Bălăcenii şi Zorilenii, cát este parte nostră, şi ni-am pus zi în trei luni ca-s dăm noi aceşti ban[i], să-i dè dumnialor la Turcu». Doi alţi boieri se îndatoresc a fi «platnič»: Darie Donič Vel Vor. şi un altul.

95. Iaşi, 26 Iulie 7228 (1720). Mihai Racoviţă, pentru Ion. Sturdza Vel Vornic, ca să ţie Bălăcenii. Banii fusese luaţi de la «Hasan Chiurdolu Turcul». Întorşi în ţară, Scherleteştii nu plătesc. Sturdza împlineşte lui Hassan, luînd banii «de la alţi neguţitori, cu dobăndă». Pecete octogonală cu chinovar.

96. 25 Iulie 7230 (1722). «Adic[ă] eŭ Ion Sturdzea č-am fostu Vornic-Marea» mărturiseşte «dumisale frat[e]lui nostru Ion Păladi č-aŭ fostu Spătar-Marea» «că, fiindu noi la Ţarigrad cu poronca Mării Sale Domn[u]lui nostru Mihai-Vodă», aŭ venit la el fiii Dabijei, «şi aŭ început a s[ă] jălui că pier de foame, şi ş'au văndut şi caii, dă i-aŭ măncat, şi n'aŭ nič o fač[e]rea; şi mi s'aŭ rugat să nu-i las să piià, ci să le iaŭ de la niscai neguţitori niscaiva cai şi bani de chiltuial[ă] ca-s

viia în țar[ă], deci eŭ, văzîndu-ĭ la atăta nevoia, li-am luat triĭ caĭ dreptu 51 leĭ și 19 leĭ, banĭ, de la Scordolo, și i-am făcut zapisul mieŭ, să-ĭ daŭ baniĭ cu dobăndă aicĭ în țar[ă], la omul luĭ, iar iaĭ mi-aŭ făcut zapis pe părțil[e] lor de moșiia», la Bălăcenĭ și Zorilenĭ. Împlinit Sturdza de omul luĭ Scordolu, iea baniĭ «de la altu neguțitor turcu», și plătește. «Și s'aŭ suit baniĭ în 3 anĭ și 7 lunĭ, s'aŭ făcut 150 de leĭ.» Fiiĭ Dabijeĭ nu daŭ decît foarte puținĭ din banĭ. Decĭ Sturdza vinde luĭ Păladie o parte din Zorilenĭ. Altă parte li-o lasă lor înnapoĭ. «Și, căndu am văndut și am făcut acestu zapis, li-am spus că le văndu moșiia pentru datoriia, și eĭ aŭ dzăs să văndu, că n'aŭ nicĭ-o puterea.» Semnează: «Sturdzea Vornicul», Donicĭ, Ion Balș și alțiĭ.

97. Iașĭ, 7 August 7230 (1722). Mihaĭ Racoviță, pentru baniĭ *prăpădiți* de fiiĭ luĭ Ștefan Scîrliat Armașul, luarea moșieĭ lor de către Păladie: această parte fusese a luĭ «Gavril Micliascul č-aŭ fostu Vornic-Mare... Iară maĭ pe urmă iarăș, tămplăndu-să fečorilor Dabijiĭ Păharniculuĭ de aŭ mersu la Țarigrad cu neşte fapte rele č-aŭ vrut să facă», împrumută de la Sturdzea, «fiind dumnealuĭ și cu alțĭ boiarĭ trimiș cu trebile țărăĭ». Acesta iea ce trebuie de la «Chiurduolu». «Și Chiurduolu aŭ scris aicia în țară, la omul luĭ, să ià baniĭ de la dumnealuĭ... Și, fiindú dumnealuĭ Gavril Vornicul rudă maĭ aproape, l-aŭ întrebat pe dumnealuĭ, orĭ să dia baniĭ, orĭ să iscăliască în zapis; iară dumnealuĭ n'aŭ vrut nicĭ să dia baniĭ, nicĭ să iscăliască.» Atuncĭ Sturdza vinde luĭ Păladie. Dar acesta declară «că nu să bucură la moșiia lor», ci e gata s'o dea înnapoĭ pentru banĭ. Se dă termin rudelor pănă la sfîrșitul luĭ Septembre. «Ca, de nu i-țĭ da baniĭ nicĭ acmu la dzi, vіț fi rămașĭ din toată leage, să nu maĭ aviațĭ triabă de la dzua aceaia înnainte cu aciali 3 părțĭ de sat de Zorilianĭ..., să nu maĭ aibă triabă de acmu nicĭ odănăoară.» Pecete mare cu chinovar.

98. 5 Mart 7231 (1723). «Nastasie, ğup[ă]nasa dumisali luĭ Avram Căpitanul, fata luĭ Ionașco Bujoranul», vinde partea eĭ de moșie «dumisali Ion Păl[a]di biv Vel Spătar», la Bujorenĭ, «cari acestu satu aŭ înblatu pe 8 frațĭ». Surorile luĭ (Avram?)

«n'aŭ treb[ă] în moșie, că li-aŭ îndzăstrat, pecum arat[ă] diata părinților». «Unchiu»-săŭ Chiriac și Toader, alt unchiŭ, vînd «alte moșiĭ, 2 sate întregĭ la Ținutul Vasluiuluĭ, lăngă Tereștĭ, dumisali Saftiĭ Vornicesăĭ Răcovițoae și, eŭ rămăindu mic de părințiĭ mieĭ, dumnalor aŭ văndutu, și pe mini nu m'aŭ întrebatu». Așa face și el acum. «Cu viĭ bătrăne č-or hi de la moș și de la părințĭ». Iea asupră-șĭ pîra ce ar fi cu «unchiĭ». Iscălește și «Stamatie părcălab».

99. Iașĭ, 2 Iunie 7231 (1723). «Mihălachi și cu fratemieŭ Tacul, fičoriĭ Dabij[i] Scărlet č-aŭ fostu Păharnic-Mare», daŭ zapis luĭ Ion Păladie biv Vel Spătar, că, murind Dabija «de cătăva vreame», «și trăgăndu-ne datorniciĭ turcĭ și alțiĭ la Divan, și neavănd ce lua de la noĭ, am cădzut la închisoare, și, fiind datorĭ cu treĭ sute și dzeace leĭ unuĭ Ahmet-Aga Sărdenghești, viind cu ferman de la Țarigrad la Măria Sa Vod[ă] ca să pliniască de la noĭ, ni-aŭ pus la închisoare»: caută a-șĭ vinde moșiile, «să ne plătim capetele». «Am cădzut după dumneluĭ Spătariul Păladi . . . , fiindu-ne dumneluĭ și niam»: ïĭ daŭ jumătate de Bălăcianĭ: «și așia ni-am tocmit cu dumneluĭ, să ià măsurat pămăntul, de 26 de pașĭ, și pasul de șias[e] palme, precum iaste obiceiul, căte doĭ orțĭ bătuțĭ pămăntul; și așea ni-aŭ dat; și, de a trece pămăntu maĭ multu, la măsurătoare, dumneluĭ să ne maĭ dia, tot căte doĭ orțĭ bătuțĭ pe pămăntu». Amintesc cealaltă vănzare către Sturdze, ce-ĭ împrumutase la Constantinopol, —«că rămăsiasăm pediastri și făr[ă] de cheltuial[ă], că iara numaĭ să ne prăpădim acolo, de nu ni-ar fi scos». Și atuncĭ «ni-aŭ tras la Divan, și ni-aŭ închis». Menționațĭ și «viariĭ noștri, fečoriĭ unchiiașuluĭ Ștefan Scărlet». Marturĭ: Ilie Catargiu, Darie Donič Vel Vornic, Savin biv Sardar, etc.

100. 1[iu] Iulie 7231 (1723). Mihaĭ Racoviță, către «Ghiorghiț[ă] Hărmeziu Cluč.» și alțĭ doĭ, pentru a hotărnici la Bălăcenĭ și Zorilenĭ. Pecete mare cu chinovar.

101. Iașĭ, 29 Octombre 7237 (1728). «Fičoriĭ luĭ Ștefan Pilat č-aŭ fost Vornic de Poartă, și a Nastasieĭ fata luĭ Postolache Bojoranul, anumea Ilie, Neculaĭ și Gavriil, și noĭ gineriĭ luĭ Pilat, anumea preaotul Ioan și preaotul Lupașco»,

vînd luĭ Ioan Păladi biv Vel Spătar moşia lor la Bujorenĭ. Iscăleşte şi un Vornic de gloată. «Eŭ Sărindar dascal am scris.»

102. Iaşĭ, 18 Septembre 7239 (1730). «Ion Coruiŭ... şi cu femeia mia Lupa, fată Ilinţăĭ», vînd la Bujorenĭ fiilor luĭ Pavăl Bujoranul biv Vel Sulger, pentru o plată în leĭ. Marturĭ: o «soacră» şi un «socru»[1], cari nu sînt ceĭ adevăraţĭ: el se chiamă «Gligorie Bădros». Scrie «Pahomie od mănăstiria Măgariuluĭ». Martur şi «Vasălii Mărzacul» şi «Vornicul de Bărlad»: Iordachi (?).

103. Iaşĭ, 17 Decembre 7241 (1732). Dare de moşie pentru un cal: dăruitoriĭ fusese aduşĭ «la Eş» să se judece. Acum să fie «oamenĭ măntuiţĭ». Marturĭ şi «Strădzăscul şi Lupul Ghenghe».

104. 1-iŭ Iulie 7241 (1733). Vînzare la Bujorenĭ, de către Safta Cujbă, către «Acsiniia Cornioe, fata Schiivi, suroreĭ socru-meŭ Cărsteĭ luĭ Cujbă». Pomeniţĭ: «fičoriĭ badiĭ lu Pavăl Bujoranul».

105. 20 Mart 7242 (1734). Vînzare la Bujorenĭ: marturĭ «Ghiorghiţă Zbanţul, Vasile Urechi».

106. Iaşĭ, 10 April 7247 (1739). «Eŭ Bejan, fičorul luĭ Ştefăniţă Scărletŭ bivu Vel Armaş», dă zapis «nepotuluĭ mieŭ Toader Pălade Vel Spăt[a]r, ca să se ştie că, întămplăndu-mi-să patimă dispre fimie mè, di m'am dispărţit, şi dăndu-mă ğudecata ca se daŭ fimei 20 leĭ şi doĭ boĭ şi o vacă şi o iapă, aflăndu-mă eŭ la lipsă şi la neputinţă, sprijinind în casa dumisale nepotuluĭ Pălade, dispri carile avănd toată hrana şi îmbrăcăminte mè de căţva anĭ, rugatu-m'am dumisali di m'aŭ plătit şi di aceste maĭ sus arătate, ce m'aŭ orănduit ğudecata să dau fimei meli. Şi, cu toate aceste, fiindŭ acmu şi în vărstă de bătrăneţă, şi socotind că după viiaţă avem a plini şi opştiasca datorie, şi, din vreme ce am avut mult bine şi folos dispre dumn[ea]luĭ, şi cunoscăndu-l cu milă de asupra

[1] Ea, «soacra», e femeia răposatuluĭ Savin fiul luĭ Crăstea Cujbă; el, «socrul», e «zetŭ» al acestuĭ Crăstea. Dar Ilinţa, adevărata soacră a vînzătoruluĭ, e «fata Tofaniĭ, suroriĭ Cărstiĭ luĭ Cujbĭ».

mè, neavând eŭ alt loc de sprijinială și odihna bătrâneților meli, fiind frații și nepoții meĭ neputincoș, ca și mini», îĭ dă ce maĭ are la Pârsăuțĭ. Pomeniți verii luĭ: «fiĉoriĭ Dabijiĭ». «Noĭ am fost cincĭ frațĭ și triĭ surorĭ, și pe fratile cel mari, pe Ior'ță, căsătorindu-l părinții, i-aŭ dat parte din moșii la Ghermăneștĭ, la Fălciiŭ, așăjdire și pe o soră, Tudosca, mări-tându-o părinții noștri, i-aŭ dat zăstre eĭ ce s'aŭ căzutu; iar pe doî surorĭ, anume Marie și Catrina, li-am măritatŭ noĭ frațiĭ, și Marieĭ i-am dat moșie Văleniĭ..., iar Catrineĭ... parte în Săhăineștĭ; iar patru frațĭ ĉ-am maĭ rămas, unul, Enachi, care este la Moscu, până aŭ fost aice în țară, aŭ vândutŭ o parte din moșie, din Zorilenĭ, parte Isăroae, și aŭ maĭ luat o moșie Răzina, și o pivniță cu loc de casă, din târgu din Bârlad, iar fratile meŭ Antiohie și cu Ștefan aŭ luat ğumătate din parte de moșie din Zorilenĭ și ğumătate de parte de Bălăcenĭ.» — Copie.

107. «Veleatŭ — 7254 [1745-6]. — Ținutulŭ — ocolulu — satulŭ — numele — anu — porecla — sinŭ — fața — ochiĭ — părulu — barba — mustețile —.

Peaceatea anuluĭ al treile, di patru ĉverturĭ: Avgustŭ, Noemrie, Fevŭ., Maiŭ, după așădzământul ponturilorŭ: adecă căsariulŭ 95 parale cu răsura zlotașiloru. Și, cisluindu-să, va da fieștecare după putința luĭ, câtŭ îl va ajunge cisla. Iară alte cheltuiale să nu dea niĉŭ un banŭ; iară care nu s'aru păzi peceatea și ar pierde, sau de-ĭ va fi peceatea nescrisă pea față, o va plăti îndoitŭ, și fieștecare unde îĭ va fi șiderea, acolo să să cisluiască». Patru forme pe o coală, compuse tipografic altfel. Pecețĭ cu totul nedistincte.

108. 25 Maiŭ 7256 (1748). «Costachi Razul Vel Vornic» judecă între «Lupul Bujoreanul Med.» și «Velișco Dabija și cu Antofie Căpt».

109. «Cisle, după cum s'aŭ hotărât... facă pe omenĭ (?)... pren-pejur, precum ... 7257 [1748-9] ... Cojocar prăv. ... Cojocar de cojoce proaste 2. Cojocar cărpaĉu. Bogasier prăv, cariĭ nu sânt la briasla neguțitorilor. Bogasieriĭ cari fac ... Croitoriĭ prăv. Croitoriĭ cărpaĉu. Postăvariĭ cu răsboiu. 2 vacĭ, — 2 oĭ —, 20 —, 2 pogone. — 1 boŭ ... Capul omuluĭ 1. Omul slab de

bătrâneţe pol(?). Văduvile sărace, să nu fie supărate..., nevolnicii care n'or fi buni nici a să hrăni, cap[1]... Băcalul din prin mahalalele, cu prăvălie mai uşoară 2. Cizmariul bun 2. Cizmariul cărpaču 1. Tăbacariul 3. Şălariul 2. Ciprăgariul 1. Dulghieriul 2. Lemnariul broscaşu 2. Lemnariul bărdaşu 1. Butnariul ce faci buţi noi, saŭ burii 2. Butnar legătoriŭ 1. Rotariŭ 1. Olariul i străchinariul 2. Bărbieriul 1. Trăistariul 1. Păslariul 1. Cărşmariul de uliţă, cu sermeoa lui, 3. Cărşimariul de mahala, cu silmeoa lui 2. Cărşimar sinbriiaşu 1. Brutariul 2. Brutariul calfă 1. Cavaful 3. Lăcătuşul 1. Sebierul 1. Săhăidăcariŭ 1. Păscariul prospătaşu i sărătaşu 2.»

110. 10 Maiŭ 7260 (1752). Hotarnică «la târgul Bărladului..., o bucată din locul domnescu a târgului Bărladului», dată de Domn lui «Dedul Codrianul Vel Armaş». Adună pe «târgoveţii de Bărlad şi preoţii, şi pe alţi megieş, bătrâni şi tineri». Valea viilor, drumul Fălciiului, «la matca văii până la puţul Cimbalii, pe răpa Cimbalii... Coada răpii... Casa Lupului Codrianu cel bătrânu, părintele dum. Dedului... Locul mănăstirii Grăjdenilor, č-aŭ fost iar din locul domnescu a târgului... Movila găunoasă... Am mers... can chezăş... Drumul cel mare...». Marturi: Atanasie egumen de Grăjdeni, şi «preotul Ioan de la bisărica gspd. din târgu, şi preotul Vărlanu de la bisărica din Podeni, şi preotul Lupul de la bisărica Sfeti Dimitru, şi Toader Boul Vor[ni]c, şi Gavriliţă Tudori şi Vasilii Ghizdan şi Dimitraşcu staroste de ćubotari şi Gheorghii Moisăiŭ staroste de olari şi Grozav zăt Chirilii şi Ştefanu Răzmeriţ[ă] şi Ion săn Moisăiŭ şi Neculai Turiatcă şi Moisăiŭ şi Toader Moisăiŭ şi Vasăle Tiultiuc şi Lupul Vărgolič din Cărăpceşti şi Ştefan Obrejă din Hătăreşti şi Samoilă Vornic din Zorleni şi Lupul Ţicăŭ Vor[ni]c de Fruntişăni şi Iordachi dascălul, şi alţii...» Iscălesc: Toader Jora biv Vel Stolnic şi Costandin Coriuiŭ hotarnici, Ştefan Pop[ă]scul Vornic glotnii şi doi Cimbală. — Copie din 1814, după una adeverită de «Banu Ioan Tăutul, fiind atunce Sulger». Întăreşte şi Spătarul Ioan Sturza.

[1] Până aici am putut ceti numai în zare, actul fiind lipit peste altul.

111. După 1750. «Gheuca săn Med. Lupul Bujoran» se plînge Domnuluĭ pentru împresurarea moşieĭ sale Bujorănii, «care moşii o am .baştină de pe Gavriliţăştĭ». Are de veciniĭ pe Post. Marie Arghiroai şi pe Pah. Costandin Pălade, cu «alţĭ împregiraşĭ». — În altă jalbă, el scrie, în loc de Arghiroaia, întăiŭ «Pălă[doaia]», şi numeşte Agă pe Paladi. Pomenit «răposatul Visternicul Toader Păladi». — În o a treia, spune că eĭ îĭ făgăduise *alegerea,* dar n'o făcuse, ci-l tot «ţin cu urnelĭ». Aga Păladie începe «a mă ocără cum i-aŭ venit la gură, şi aŭ zăs să nu-l maĭ supăr, că a întra într'un păcat». A cheltuit în aşteptare «maĭ bini de 500 leĭ, pe sfânta dreptate, şi sănt păgubaş şi de venitu moşii de cincĭ anĭ». — Pe o alta, Logofătul scrie: «V[ă]t[ave] za apr., să scoţ de la Div[an] veliţiĭ boierĭ; Iun. 20». — Pe alta: «dum. Hat. Ilie Catargiule. Dumnealuĭ Aga Palade puind vechil, să cercetezĭ ačastă pricină împreună cu dum. veliţiĭ boiariĭ, şi să îndreptaţ». — În alta, Gheuca se roagă a fi judecat de Mitropolit şi de boieriĭ ce arată. Resoluţia: «mergĭ la dum. Hat. Ilie Catargiu, şi se va face ţidulă gpod».

112. 19 April 7262 (1754). «Ghiorghiţă Zbanţu diiacon» face mărturie pentru hotarele Scărlăteştilor. «Şi încă dzicè socru-mieŭ Bogos că, fiind copilandren *(sic),* l-aŭ luat un hotarnicu de aceie de pică, şi aŭ dzăs: să ţiĭ, măĭ copile, mente hotarile».

113. 22 August 7263 (1755). Mateĭ Ghica porunceşte luĭ Ion Bogdan Vel Logofăt şi Manolache Costachi Vel Vornic să cerceteze între Costantin Jora biv Vel Sulger şi Gavril egumen de Răchitoasa, la Boraştiĭ de jos. Pecete mare octogonală, cu chinovar.

114. 24 Iunie 7264 (1756) «Neculaiŭ săn Postolache» vinde partea-ĭ din Bujorenĭ, de la «moaşă-sa».

115. 2 Iunie 7266 (1758). Scarlat Ghica, luĭ Lupul Costache biv Vel Stolnic, ispravnic de Tutova, pentru plîngerea luĭ Lupul Bujoranu, al căruĭ socru era Gheuca Ţopa. «Să scoală Isariŭ sin Costandin şi cu alţiĭ, şi să fac moşinaşĭ acolò în Pueştĭ.» Să cerceteze. Pecete mare, rotundă, cu chinovar.

116. 20 Iulie 7267 (1759). Hotărnicie la Mastaticĭ, Iapa, Grijulivĭ: unde maĭ fusese «şi maĭ înnainte, la venire Mării-Sale luĭ Vodă, din poronca dumilorsale căimăcanilor». «Până la un izvor cu oale, ce să numeşte Făntăna Vornicesăĭ Pădoai.» — Copie.

117. 26 Novembre 7268 (1759). Ioan Teodor-Vodă, către Radu Racoviţ[ă] biv Vel Logofăt, Ştefan Rusăt Vel Logofăt, Costantin Balşu biv Vel Vornic, Mihălachi Sturza Vel Vornic, ca să judece între Lupul Bujoranul biv Vel Medelnicer şi Antohi Scărlet Căpitan. Pecete octogonală cu chinovar, purtînd data de 1758 şi iniţialele.

118. 3 Decembre 7268 (1759). Ioan Teodor-Vodă, către Ştefan Popăscul Vornic de Poartă şi Vasăle Talpeş «Cruč.», pentru acelaşĭ proces. Să cerceteze la faţa loculuĭ. «Un vad de suhat.» Pecetea de maĭ sus.

⁰ 119. 18 Maiŭ 7268 (1760). Hotărnicie. «Perind de mult [piatra], şi arăndu-să locul cu plugurile, s'au asămănat locul, de nu-s poate cunoaşte... În malul Bărladuluĭ, lăngă mai mină.» Hotăresc, «cu dreptate, pe căt ni-aŭ luminat Dumn[e]dzăŭ, nefăcănd hatăr nič la o parte.» Marturĭ: «Neculaĭ Buciumaş, mazil ot Onţeştĭ, şi Ion aprodul ot Eşĭ, şi Ghiorghiţ[ă] Toflea din Zorileanĭ, şi alţiĭ din megieşĭ.» — O alta e din 19 ale luniĭ.

120. 3 Mart 7269 (1761). Ioan Teodor-Vodă, către Costantin Sturdza Vel Medelnicer şi Enachi biv Vel Clucer, ispravnicĭ de Ţin. Tutova, pentru o încălcare de cercetat în aceleaşĭ părţĭ. Pecetea cunoscută.

121. 15 Ianuar 1765. Grigore Ghica-Vodă, către Toader Buhuş biv Vel Sulger şi Costandin Gîndul biv Vel Şătrar, pentru pîra dintre egumenul de la Agapia şi Ioniţă Manole Postelnic, cu privire la un loc la Băra (Ţin. Roman). Manole arată un act de la Ştefan-Vodă, din 6972, «pe doî sate, Fundeniĭ şi Liţcaniĭ, ce să numescu acumu Băra, şi alte părţĭ de Săverenĭ, ce cuprindu toate în hotarul Bărăĭ», altele de la Ieremia Movilă, dînd Negreştiĭ către Agapia, precum şi «nişte trătajĭ vechĭ de hotarnice». — Copie legalisată în 1846.

⁰ 122. 2 Ianuar 1777. Grigorie Ghica-Vodă hotăreşte în *pîra*

«între dumnealuĭ Ioan Cant. Vel Vornic, vechil fiind din parte ğupăneasiĭ sale Anastasiica, maica copiliĭ Marieĭ, fiica den trupu şi clironomă răposatuluĭ Stol. Manolache Costache, fiiŭ den trupu a răposatuluĭ Pah. Iordache Costache, şi între dum. Manolache Bogdan biv Vel Spat., vechil despre parte suroriĭ dumisale, Saftiĭ Med[e]lniceroae, ğupănioasa răposatuluĭ Med. Costache, fičor Pah. Iordache Costache, şi dum. Banul Sandul Miclescul, vechil despre parte ğupăneasiĭ sale Safta, fiica răposatuluĭ Pah. Iordache Costache, şi dum. Pah. Gligoraş, fičor răposatuluĭ Pah. Iordache, — pentru clironomiia răposatuluĭ Logf. Manolache Costache». Se decisese la Divan, după diată, să moştenească Maria toate. Se face apel. Eĭ fac însă la 17 Maiŭ 1776 învoială «frăţeşte», iscălind şi Vasilie Razul Vel Log. şi Ĭordache Vel Cluč. Se vor plăti datoriile (epitrop al moşteniriĭ era Gheorghie Beldiman, Ban); restul, în patru părţĭ egale. Marturĭ: Mitropolitul Gavriil şi boieriĭ. Confirmă Domnul. Scrie «Ioan Ursoianul Logofăt de taină». Pecete foarte frumoasă, octogonală, cu data de 1777, cu sabie sus la dreapta, din trofeie ce încunjură bourul încoronat, cu steaua. Iscălitura Domnuluĭ.

123. 23 Novembre 1778. «Fiul luĭ Grigoraş Hermezeu», pentru o datorie a acestuia faţă de Vor. Ioan Cantacuzino: cesiune la Bujorenĭ.

124. 11 Septembre 1779. Hotărnicie la Banca, pentru «dumnei Todosăica, fiica răpuusatuluĭ Banuluĭ Scărlătachi Costachi», de spre răzăşĭ şi Păh. Iordachi Lambrinò. Între răzăşĭ, treĭ Stamatin, Vasăli Tacu, «Constandin diiaconu». Vechilul eĭ, este «Vasăli Agrăciŭ». Se arată o mărturie din 7183 şi de la un «Păşcan» şi fiul «Drănguluĭ». Aceştia şi alţiĭ făcuse acolo, la 10 Novembre, o danie «răpousatuluĭ Gavriliţ[ă] Costachi ce aŭ fost Vornic-Mare». În altă hotarnică, «nicĭ palma cu care s'aŭ făcut stănj. în hotarnică nu este pusă».

125. 23 Ianuar—. «Ilie Herm[eziu]», către Gavril biv Vel Stol. [Conachi]. Arată că a luat Bujoreniĭ, pentru datoria luĭ Gheuca. «Alţiĭ daŭ banĭ cu dobăndă şi cer la pungă căti 20 leĭ la loc sigur.» Îĭ oferă moşia. «Le lasă aceste toati, cucoani

Gavrili, şi socoteşti odihna ce poţ să aibĭ; fiind-că în parte aceia totdiauna iasti grijă de oaminĭ răĭ, şi dumnata eştĭ boier mari şi cu nume: acole poţ să şezĭ, în Bărlad, şi toati trebile să-s caute; că, fiind aproapi, în tot čas[ul] poţ a mergi, şi lipsăşti toată grija ce poţ să aibĭ la alt loc». Cere 2 leĭ pe stînjîn. Ar fi vrut s'o iea şi Iordachi Balş *[şters:* Cerchez]. De vrea, să trimeată zapisul, «ca să-l iscălesc de toati rudeniile şi de boeriĭ Divan[u]luĭ».

126. 25 Februar 1780. Constantin Moruzi, către Costin Negre biv Vel Stol., ispravnic de Tutova, şi Ştefan Abază biv Vel Med., şi Ioniţă Neagre Capt., pentru jalba luĭ Gavriil Conachi biv Vel Pit., ce are parte la Bujorenĭ. Să hotărească Pecete octogonală, cu bourul, coroana, iniţialele şi data: 1777.

o 127. 14 April 1782. Constantin Moruzi, către Ianachi biv Vel Pah., Vasilachi biv Vel Pah., ispravnicĭ de Tutova, şi Iordachi Iamandì biv Vel Stol., pentru a hotărî la Bujorenĭ şi pe Postelniceasa Maria Arghiroaia şi pe Pah. Costandin Păladi. Copie. .

128. 14 Novembre 1782. Vînzare către Gavril Conachi Stolnicul la Bujorenĭ. Semnează şi Μιχαὴλ Τζερκέζις.

129. 23 Decembre 1783. Hotărîre a luĭ Al. Constandin Mavrocordat în procesul luĭ Lupul Bujoranul. Iscălit Domnul: «Io Alecsandru Voevoda». Pecete ovală, cu coroana princiară, cu cruce, sabie şi topuz şi, într'un cadru ca al mărciĭ ţeriĭ de astăzĭ, între doĭ leĭ (?), bourul şi vulturul. Jos, data: 1782. Iniţiale: «Io Al. Co. VV.».

130. 17 Iunie 1784. Alexandru Constantin-Vodă, către Gavril Conachi biv Vel Stol., Ianachi biv Vel Stol., ispravnicĭ de Tutova, şi Iordachi Lambrinò biv Vel Păh., Gheorghie Costandachi biv Vel Stol., pentru hotărnicia luĭ Gheuca fiul luĭ Lupul Bujoranu.

· 131. 2 April 1786. Alexandru Ion Mavrocordat, către Lupul Balş biv Vel Serdar şi Gheorghie Costandache biv Vel Stol., ispravniciĭ de Tutova, şi un Vornic de Poartă, tot pentru hotărnicia de la Bujoranĭ. Pecete ovală, cu coroana mică, sus, bourul în mijloc şi ornamente în rest.

132. 1787. Moştenitoriĭ luĭ Gheuca Bujoranul vînd 2.138

de stînjenĭ luĭ Gavril Conachi biv Vel Stolnic. Semnează şi «Nafim monah Hermeziu».

133. 29 Iulie 1787. «Alexandru Ioanu Ipsilant», către Manolachi Conache biv Vel Ban şi Costache Crupenschi biv Vel Clucer, ispravnicĭ de Tutova, pentru hotărnicie la Borăştĭ. Pecete ovală, cu stema amînduror ţerilor şi data de 1787.

134. Septembre 1798. Căminarul Ioniţă Sturza se plînge că «o moşie a dumisale, Popeniĭ, la Ţinutul Tutoviĭ, ce o are zăstre de pe soţul dumisali, de cătră moşăiă Fruntişăniĭ, a dumisali Sărdar Panaite Cazamir», i se împresură. Sturdza arată «că răposat Medč. Iorga, socrul socruluĭ dumisali, aŭ arătat că Popeniĭ mergu pără între doaî făntănĭ». «Cărbunoasa, privalul Popenilor, podul luĭ Clefaş, poiana luĭ Dragomir, drumul Iriascăĭ, coada văiĭ Bolomireştilor, fundul văiĭ Stănciĭ, moşiia Bărlezul, a dumisali Spatar Gavril Conachi... Vale Bărlezuluĭ are triĭ obărşiĭ şi funduri.» — Copie după altă copie.

135. 14 Mart 1800. Constantin Alexandru Ipsilanti, către ispravniciĭ de Tutova, fără a-ĭ numi, pentru plîngerea luĭ Dimitrii Jora, biv Vel Sărdar, «rămăind nişte moşănĭ a unuĭ unchiŭ al săŭ».

136. 27 August 1805. Procesul Băneseĭ Maria Sturza cu Ecaterina «a săvărşituluĭ Sulger Grigoraş». Aceasta a fost iscălită la o vînzare, de bărbatul eĭ. «Pentru care s'aŭ mărturisit în Divan de Preosfinţie Sa Mitropolitul, cum şi de dum[nea]lor boeriĭ, că aŭ fost în stare ca aceia de a răşlui zăstrile soţăi sale.»

137. 9 Februar 1806. Decisie domnească în procesul «Ecaterineĭ, fiica Safteĭ Mitroai şi soţie răposatuluĭ Sulğ[e]r Grigoraş»: acesta amanetează moşia eĭ la Negoeştĭ, în 1793, către Vornicul Gavril Conachi. O răscumpără «răposata Postelnicăsă Mariia Păladi; care acum să stăpăneşti de dumnei Băneasa Mariia Sturza». Pentru că «jăluitoarea se vedi iscălită cu condeiul bărbatuluĭ săŭ, dintr'ačastă dă a să înţălegi că vănzarea n'a fost cu voia eĭ, pentru că ia ştie a să iscăli singură, şi la zapis n'aŭ iscălit... De cănd aŭ murit bărbatul săŭ, nefiind la mijloc decăt numaĭ un an.»

138. 12 Februar 1810. «De la Divanul Cnejieĭ Moldavieĭ.» «D-lor cinstițiĭ boerĭ sturdzăștĭ, nepoțiĭ răposatuluĭ boeriŭ Sandul Sturza biv Vel Logofăt», se judecă «cu dumnealor boeriĭ Pălădeștĭ, pentru clironomie ce aŭ a trage, parte buneĭ dumilor sale, de pe frațiĭ săĭ, fiiĭ răposatuluĭ Vornic Ioan Palade, Neculaĭ, Costandinu și Marie, careĭ s'aŭ mutat din viiață fără a lăsa leğuiț fiĭ clironomĭ din trupul lor»: «buna» lor nu-șĭ capătă partea «ca o soră». Gavriil Conachi biv Vel Vornic, fiind «clironomul răposatuluĭ boeriŭ Dumitrașco Palade», ținînd cea maĭ mare parte din moștenire, să se presinte, ca să se dea hotărîre, «după cuprindire sfintilor pravilĭ și după pămînteștile obiceiurĭ».

139. 14 Decembre 1813. Manolachi Radu Sărdar se înțelege cu «dum. Aga Alecul Calimah», dîndu-ĭ jumătate din Negoeștĭ, în hotar «pe din ğos ... cu moșiia Bujoräniĭ și cu alte moșiĭ ale dumisale Agîĭ, iar pe din sus să hotărăște cu altă giumătate de sat Negoeștiĭ, a dumisale Bănesîĭ Mariiĭ Sturzoai», în schimb pentru «drept acaretul dumisale, un ratoș de piatră, în tîrgul Botoșeniĭ, cu locul luĭ, a căruia lungime și lățime fieștecare ieste cîte de 40 stînjenĭ, cu opt odăĭ de piatră și cu îngrăditura ogrăziĭ, întriagă». Maĭ multe iscăliturĭ.—Întărire în Divan, la 15 Decembre 1813.

140. 27 April 1814. Scarlat-Vodă. Apare biv Vel Aga «Alexandru Calimah», cu schimbul ce a făcut. Întărire. Pecete cu chinovar și iscălitura Domnuluĭ.

141. 10 Iunie 1814. Scarlat-Vodă, către Neculaiŭ Dimachi biv Vel Spătar și Iordachi Lozonschi biv Vel Păharnic, pentru hotărîrea moșieĭ «sloboziia Zorleniĭ», a luĭ «Aga Alecul Calimah». Să se facă și «hartă închipuitoare și arătătoare stăriĭ loculuĭ și tuturor sămnilor, de către ingineriul ce iaste spre ačasta rănduit». Pecete mijlocie, octogonală.

142. «Cu frățască drag[o]ste mă închinu d-tale. Am priimit frățasca scrisoari, m'am bucurat că te afli săn[ă]tos, am văzut și celi scrisă: frățăcă, ačastă hotărătură de mult o aștept cu cè maĭ mari nerăbdari, dar acum nič un chip nu esti; întăĭ că vătafi cariĭ am, să află în triabă aice, și a scăpa chip nu este; deosăbit de ačasta, la rădicatul planuluĭ, era de tre-

buinţă a mă afla eŭ însumĭ la faţa loculuĭ, şi maĭ vărtos încă duml: Pol. Codrianul, care să află la Iaşĭ. Pentru acee îţ fac rugăminte ca-s prelungeştĭ vreme ačasta pără de toamnă, cănd şi eŭ voiŭ fi eşit din părcălăbii, şi Pol. Codrianul acasă, ca-s să facă un lucru unde căte treĭ să rămănem mulţămiţĭ. Nu voesc a asupri, dar nič priimesc a fi asuprit, căč apoĭ îĭ sămnu de mişălii. Sănt încredinţat că, fiind toţĭ împreună, ne vom giudeca noĭ între noĭ, şi vom rămănè în cè maĭ întriagă mulţămiri. Acest bine îl aştept, şi îl pretindarisăsc.

Fiind

al dum. ca un frate şi slugă:

Beldiman Agă[1].

1814, Iuli 18.

Cinstit al meŭ ca un frate, dumnealuĭ arh: Aga Alecu Calimah, cu frăţască dragoste.»

143. 14 Novembre 1814. Somaţie pentru ca Ioan Codrianul să vie la judecată cu «Aga Alecu Calimah».

144. 19 Novembre 1814. Scarlat-Vodă dă poruncă pentru hotărnicia luĭ «Aga Alecu Calimah», ce are «pol sat Măstaticiĭ, a 4-a parte din Iapa, sat întreg Grijălivii şi sat întreg Băcsăneştiĭ», — în care se amestecă şi «Casa răp. Vornic Costachi Sturza». Pecete octogonală.

145. 2 Novembre 1817. Dimitrie Jora Vornic face schimb cu «Alexandru Calimah biv Vel Postelnic», dîndu-ĭ Borăştiĭ de jos, primind «împotriva» satuluĭ părţile «din moşiia Hogineştiĭ, clironomii de pe soacra dumisale; cari sănt din a stînga Prutuluĭ, la Ţint. Orheiuluĭ, lîngă moşiia mè Ţapirida», şi 16.000 de leĭ. Marturĭ: Mitropolitul şi fratele acestuia, Negel Vel Vornic.

146. 30 Ianuar 1818. Mihălachi Banu arată că a dat luĭ «Postelnicul Alexandru Calimah» partea-ĭ din Bujorenĭ şi Bîcsăneştĭ pentru moşia Cĭoriceştĭ, la Fălciiŭ, cu bălţile Lăpuşna şi Lăpuşniţa.

147. 26 Februar 1818. «Calimah Postelnic» arată că dă

[1] Din hotarnica de la 30 Iulie se vede că el era proprietarul Popenilor («Aga Alecu Beldiman»). De acolo se maĭ vede că nicĭ el n'a venit, nicĭ vechil n'a trimes.

parte din Suruceştĭ, la Fălciiŭ, «Banuluĭ Mihalache». Alte părţĭ le avea de la soţia luĭ Manolache Crîste, luate tot de la Postelnic, pentru a şasea parte din moşia Ruşiĭ, ce o avuse ea de la tatăl eĭ, Pitariul Soročanul. Dacă Banul nu va fi mulţămit, e gata să anuleze.

148. Petiţie romîno-greacă către Domn a luĭ Ἀλέκος Καλλιμάχης, pentru vadurile de moară ce are pe Bîrlad. «Acum tîrgoveţiĭ tîrguluĭ Bîrladuluĭ aŭ urzăt să-ş facă o moară în capătul vaduluĭ meŭ celuĭ maĭ din ğosu, ce este pe moşiia Zorleniĭ, cu care negreşit că trebue să-m înnece vadul cel maĭ din frunte, şi să înniacă unul din altul toate vadurile mele».

149. Fără dată. «A. Calimah Postelnic» către Domn. Chir Luca, egumenul de la Floreştĭ, «voeşti a mă tragi în giudecăţĭ, pretinderisînd legiuita parte a ieromonahuluĭ Ionichie după cuprindire dietiĭ părinteluĭ săŭ, răpousatuluĭ Vornic Gavril Conachi, şi cu cuvînt că la acè mînăstire i-ar fi fost tundire sa şi metaniia». Să iea parte la cercetare şi Logofătul Iordachi Canta, Costandin Balş Logofăt, Grigori Sturza Logofăt, Iordachi Catargiu Vornic, Mihălachi Sturza Vornic. Cere a se constata că diata a fost stricată tocmaĭ pentru acest motiv. La urmă, el cere să fie şi Neculaĭ Stratulat Vel Logofăt. — Se admite la 25 Mart 1818.

150. 21 Decembre 1820. Mihaĭ-Vodă Suţu. Preambul despre folosul culturiĭ. «Domniia Mea cunoscătorĭ fiind căt este de trebuinčoasă şi de folositoare lucrarea învăţăturilor, şi dorind cu toată răvna sufletuluĭ de a înlesni pămăntul acesta în ačastă priinčoasă trebuinţă, luat-am aminte la arătarea ce ni-au făcut prin jalobă al nostru cinstit şi credinčos boer dum[n]al[uĭ] Aleco Calimah biv Vel Vornic, că la moşie dumisale Sloboziia de la Ţinutul Tutoviĭ, cu săngură a dumisale cheltuială, şi fără vre-o altă mijlocire de ağutor, aŭ alcătuit o şcoală de triizăcĭ ucenicĭ, ca să înveţă în dar şi fără nicĭ-o plată; la care şcoală aŭ aşăzat şi dascal sistematicesc, adus înnadins din Transilvanie, ca să dè în limba patrieĭ învăţătură de gramatică, de aritmetică, de theologhie, şi maĭ în urmă şi de o scurtă gheografie,— făcănd rugăminte dumisal[e] ca, spre ţi-

nerea aceştiĭ şcoale, care numaĭ prin rîvna şi chipurile dumisale nu să poate înlesni de ağuns, să binevoim de a să face şi oareşcare ağutor de domniască cuprindere, hărăzîndu-să adecă aceştiĭ şcoale o leğuire de privileghiŭ, ca să aibă o velniţă de zăci căldărĭ, în care să lucrezi numaĭ rodurĭ de acele ce nu sănt în pămăntul acesta de obştiască întrebuinţare, precum: hrişcă, săcară, cartofli şi altele ca aceste, afară de păinile cele cunoscute ale hrăniĭ, adecă de grăŭ, păpuşoĭ şi orz, despre care să fie cu totul oprită lucrarea, şi acè velniţă să o aibă scutită, fără a fi supusă vre uniĭ plăţĭ de avaet, cfit saŭ vre-o altă dare, neavănd a urmà lucrul iar în rănduiala aceia precum a celoralalte velniţă din ţară. Şi, dar, Domniia Mea, încredinţăndu-ne pentru alcătuirea aceştiĭ şcoale, care este acum de triĭ anĭ aşăzată pe moşie dumisale, şi lăudănd răvna cea iubitoare de patrie ce aŭ arătat prin ačasta, iată prin acest al nostru domnesc hrisov întocma după cerirea dumisale, care o am găsit întru tot cu cale şi cu cuviinţă, hotărăm şi facim şcoaliĭ aceştie a dumisale statornică şi nesmintită leğuire de privileghiŭ şi miluire, ca să aibă o asămine velniţă de zăci căldărĭ, din care cincĭ căldărĭ să le aibă pe moşie pomenită Slobozie, iar cincĭ să le aibă pe moşie Stănceştiĭ de la Ţinutul Botoşani, ce este tot a dumisale Vornic... Supt legătură însă ca şi dumnealuĭ Vornicul să fie pururea sărguitoriŭ şi cu toată silinţa ca să să păzască ačastă şcoală în stare, cu dascal de învăţăturile arătate şi cu numărul însămnat de ucenicĭ, fără vre-o scădere saŭ împuţinare.» Iscălitura şi pecetea cea mare a Domnuluĭ, cu judeţele şi: «Ioanu Mihail Grigorie Suţul VV., cu mila luĭ Dumnezeŭ Domn a toată ţara Moldoviĭ, 1819».

151. 5 Iunie 1823. Ioan-Vodă Sturdza întăreşte scutirea pentru Alecu Calimah biv Vel Vornic a celor «60 liudi oamenĭ străinĭ», scutelnicĭ la Zorlenĭ, «pentru agiutoriul şi slujba moşiiĭ, precum şi 12 căldărĭ de velniţă, ci li-ar alcătui dumnialuĭ pe ačastaş moşie, de a le scuti de plata cfituluĭ, pentru agiutoriul şcoaliĭ aşăzati de dumnealuĭ pe ačastă moşie, spre dare de oareşcare învăţătură fără plată pentru ceĭ săracĭ şi fără puteri de a cheltui spre căştigare aceştiĭ

folosinţĭ». Scutelnicii ar fi «aduşĭ de piste hotar», cu «mărturiia dregătorilor marginiĭ». Căldările vor fi toate la Zorlenĭ. Pecete mare, cu coroana, leul şi bourul, legenda: «utroque clarescere pulchrum; 1822» şi inscripţia: «Ioan Saudu Sturza VV., Domn ţăriĭ Moldavii».

152. 20 Mart 1837. «A. Calimah», «cinstituluĭ, celuĭ al meŭ ca un fiŭ, dumisale gineretuĭ Alecu Roset Roznovanu Hatman». Cere ştirĭ dacă are un nepot de la «Ruxanda». Pentru procesul săŭ cu mănăstirea Floreştĭ. Pomeniţi copiiĭ luĭ: Marioara şi Toderiţă.

Adaus.

153. Pricop Negrea nemesnic şi Anton şoltuz cu 12 pîrgarĭ de Bîrlad arată că Macsim şi Necoară Spăt. şi Movila ot Čoicanĭ vin la eĭ pentru o vînzare la Ghermăneştĭ, către «Vasilie ginerile Crăstiĭ», cu 8 talerĭ. — Traducere de Eulogbi, la 20 Novembre 1782.

154. 30 Mart 7114 (1606). Ieremia Movilă, pentru o vînzare la Mastaticĭ şi Piciganĭ, cu «talerĭ argint», la «Borăştĭ, unde aŭ fost Bora ğud[e]». Vînd şi «Tetiul fečorul Ştefuluĭ şi Anghelina fata Mălanii şi Dragoş fečor luĭ Echim, nepoţĭ luĭ Fărăm, strănepoţĭ luĭ Oana Julič». Vînzarea se face către Toader Chiriiac Căminar. Marturĭ: fiiĭ Domnuluĭ, Constantin, Alexandru, Bogdan, şi boieriĭ, neînşiraţĭ. Stroicĭ Vel Logofăt. — «La scola sloviniască în Sfănt[u] Savva s'aŭ tălmăcit», la 1759.

III. Poienĭ.

1. 6 Octombre 7011 (1502). Ştefan-Vodă, pentru «Crăstina fata luĭ Voislav şi nepota de sor[ă] a sa, Nastasie, şi rudenia lor Vasutca, fata Mihuluĭ, nepoatele luĭ Ivan Damianovicĭ», ce vînd ocina lor de la «moşul nostru Alecsandru Voevod, mănăstire ce-ĭ di-asupra Dobrovăţuluĭ, şi cincĭ sate pe Dobrovăţ»: Feteştĭ, Alecsăştĭ, «unde aŭ fost Radul», Muntenĭ, Costicenĭ, «unde aŭ fost Andrieş», «Ostrovenĭ», — Domnuluĭ, pentru 1.500 de zloţĭ tătăreştĭ. Acesta le dă, pentru sufletul săŭ şi al «Doamneĭ noastriĭ Marieĭ», mănăstiriĭ sus-zise, unde e egumen

Pahomie. Fiul: Bogdan. Boierĭ neînşiraţĭ. — Traducere de Gheorghi Evloghi, 8 Ianuar 1781.

2. 13 April 7068 (1560). Alexandru-Vodă dăruieşte, «împreun[ă] cu prè-iubita Doamna a Domnii Mele, Rucsanda», mănăstirii Răşca, «a noastră din noŭ zidită sfăntă rugă», satul Popeştiĭ, «şi cu mănăstire ce să numeşte Trestiiana şi cu moară», care «aŭ fost a Lupuluĭ biv Paharnic, fičor Dionisii călugăriţiĭ, nepot Tăutuluĭ, şi l-aŭ perdut în vreme viclenii sale, cănd s'aŭ rădicat Domnu asupra capuluĭ Domnii Mele, şi cu alţ viclenĭ, cănd aŭ şi perit întru vinovăţiile sale». Marturĭ: fiiĭ, Ionaşcu, Bogdan şi Petru, şi boieriĭ, neînşiraţĭ. — Traducere din 1813, de Clucerul Pavăl [Debrici].

3. 6 Iulie 7078 (1570). Bogdan-Vodă dă mănăstiriĭ Răşca satul Popeştĭ, luat de Alexandru Lăpuşneanu de la «Lupul fečorul Dionisii călugăriţiĭ, nepot Tăutuluĭ, în vreme viclenii sale, cănd s'aŭ fost rădicat Domn asupra capuluĭ Domnii Mele *(sic)*, Alecsandru Voevod; cănd aŭ şi perit». — Traducere din 10 Iulie 1813 de Clucerul Pavel Debricĭ, după originalul aflător la răzăşiĭ din Popeştĭ.

4. 12 April 7091 (1583). Petru-Vodă. Călugăriţile de la Socola se plîng de pierderea actelor moşiilor ce aŭ de la Alexandru Voevod: Ezerenĭ, etc., şi a Ţiganilor: Ciurina, Banul: «aŭ perit în zilele luĭ Ioan Voevod, cînd aŭ prădat Turciĭ şi Tătariĭ ţara toată, cînd şi el aŭ perit». Întăreşte. Stroicĭ Vel Logofăt. — Traducere din secolul al XVIII-lea.

5. 8 Maiŭ 7095 (1587). Petru-Vodă, pentru «ğupăniasa sora Agahia Macsăniasa, fiica călugăriţăĭ Dionisăia Huhuloaia, nepota luĭ Toader Log[o]făt, strănepoată a luĭ Tăutu Logofăt», care vinde o prisacă, hotărîtă de «Gheorghii Logofătul şi Caracuzel cel bătrăn» şi Micul «Marele-Vătav de Ţăn[u]t[ul] Vasluiuluĭ», către «monahul Teodor», pentru 500 «galbenĭ tătăreştĭ». Boierĭ ca în Hurmuzaki, X, p. 901. — Traducere din secolul al XVIII-lea.

6. Iaşĭ, 13 Ianuar 16—. «Pavel Căpitanul ... şi Todica şi Teančul şi popa Măteiŭ» arată că «să svădiia Isac de Pribeşt[ĭ] cu Pătraşco aprodul de Iaş, pentru un loc de priseacă».

7. Iaşĭ, 8 Februar 7150 (1642). Vasile-Vodă, pentru «Gri-

gorie Hurmeziu şi cu fămeaia luĭ, cu Candachiia, şi cu fata lor, cu Măricuţa», ce-şĭ vînd prisaca de la Popeştĭ, «şi cu poiană de făn», luĭ «Pătraşco Mieşcul, aprodul de trăg de Iaş». «Toderaşčo Vel Logofăt.» Dumitraşco (pisar). Pecete de ceară.

8. Iaşĭ, 7 Iulie 7153 (1645). Vasile-Vodă, luĭ «Pătraşco M[ie]şcul aprodul», pentru «a ţinè un loc de prisacă şi o poian[ă] de făn, la sat Popeşti». Pecete cu chinovar.

9. 3 Novembre 7154 (1645). Vasile-Vodă, «luĭ Pătraşco ap[rodul]», «ca să fie tare şi putiarnic... a chema şi a soroci pre Gligorie Hermeziu şi pre popa Măteiŭ şi Petrişor şi pre Isac de Pribeştĭ», să vie, şi cu actul pentru Popeştĭ. Corlat [scrie]. Pecete cu chinovar.

10. 12 Mart 7155 (1647). Vasile-Vodă. Pentru Grigorii Hermeziu şi soţia luĭ, «Candachiia, fata Nastasieĭ, nepoata Iriniĭ Ghenghioae, strănepota Agahieĭ... fost fată a Dochieĭ călugăriţăĭ, nepoata bătrănuluĭ Tăutuluĭ Logofăt», ce vînd partea lor, împărţită supt Petru-Vodă între Agahiia şi «veriĭ săĭ, Ionaşco Huhulia şi cu surora luĭ Magdalina şi Varvara, fičoriĭ Petriĭ Huhuleĭ, nepoţ şi strănepoţ Tăutuluĭ Logofăt bătrănul şi a luĭ Toadir pisariŭ», la Popeştĭ (Ţinutul Vasluiŭ). — «Am izvodit eŭ Acsintii Uricariul de pe sărbii romăneşte, ca-s ştie.»

11. 15 Octombre 7168 (1659). Neculaĭ, fiul luĭ Ifrim Roşca, şi surorile luĭ Parasca şi Maria îşĭ vînd partea din Popeştĭ «dumisali luĭ Darii č-aŭ fost Spat[a]r-Mari», pentru 40 de galbenĭ. Marturĭ: «Petre uncu nostru, din Pribeştĭ, şi Dumbravă ot tam ... şi Ioan Vornic ot Pribeştĭ şi Măriuţa Čoroş.... şi Ştefan Rangu». Copie. — Altă vînzare la 15 Iunie 7168 (1660).

12. Iaşĭ, 24 Februar 7175 (1667). Iliaş Alexandru-Vodă. Luĭ Darie biv Vel Spătar, pentru Popeştĭ. Neculaĭ Buhuş Logofăt. Copie.

13. 26 Mart 7177 (1669). «Pătraşcu Mişcu ci am fost aprod de trăg de Iaşĭ» îşĭ vinde partea din Popeştĭ, «cu casa gata şi cu zămnic gata şi cu pomeţ», «giupănuluĭ Păun ce este Vameş-Mare». Martur încă un aprod, «şi Ionaşcu Petrişor ce aŭ fost vatav de aproz de tărg ... şi Petrilă». — Copie.

14. 1-iŭ August 7180 (1672). «Paun Vameşul» îşĭ face diata:

«Descălicat-am şi noĭ o m[ă]n[ă]stire în Bucium, la piatra ča micî, ce să chiamî Clatie», dîndu-ĭ «sate, moşiĭ şi viĭ şi alte fialiurĭ de bucate: stupĭ, vite». Satul Trohăneştĭ, cumpărat «de la Dima Spodeul de Ţ[a]ra-Rumănească, pre zapise č-aŭ avut de la Enachie Postialnicul şi de la răziaşiĭ lor, anume Năstasie de Duräştĭ şi de la Gligori Ihnat de Trohăneştĭ şi de la Gligori Raţî şi de la Furduĭ de Umbrăreştĭ, şi de la alte rude şi seminţiĭ a lor..., şi cu treĭ morĭ gata, într'o casî, cu amăndoĭ ţărmuriĭ în apa Bărladuluĭ..., de la Candachiia giupăneasa Vorniculuĭ Goiĭ..., şi cu treĭ viĭ, ce sint 2 în sat, iară una în luncî». Apoĭ Tătărianiĭ (Hîrlăŭ), «în sus de Şipote», «care sat ne iaste noao de la Vasilie Uriache». Siliştea Comăndăreştĭ, pe Jijie (Hîrlăŭ), cumpărată «de la iuzbaşa Muşat şi de la soacră-sa Chirana», «şi cu read în carel[e] iaste prisacî, şi cu pomĭ». Uşărăştiĭ pe Prut (Lăpuşna), «de la Iani fratel[e] luĭ Trohin Vameşul». Jumătate de Bărlăteştĭ «şi cu baltî de piaşte». «Opt fălcĭ de viĭ la Huş, în dric»; una şi jumătate «la Cotnar, în rändul tărguluĭ», alta, «în dealul Măndruluĭ, în faţî». O prisacă la Popeştĭ, de la «nepoţiĭ luĭ Ţigan». Alte două poienĭ: una «pre soare apune, între Vasluiaţe». «O pivniţî în tărgu în Iaş, cu casî şi cu cerdac şi cu treĭ dughian[ĭ] gata, ce iaste în Cizmărie; aşijderia şiase dughiane împotriva acestor dughiane, iarăşĭ în Cizmărie, peste pod, şi iarăş altî pivniţî, cu casî şi cu doao dughiane, tij în Cizmărie. Aşijderia şi casî, cu loc cu tot, ce iaste schimbăturî cu Livar, şi cu treĭ locurĭ de casă în fundul ogrădziĭ, şi cu altă casî, — ce sintu diriaptă cumpărătur[ă] de la Armianĭ, şi un hăleşteŭ ce l-am făcut din pajişte. Παούνης Βάμεσ. βεβεώνω.»

15. 5 Maiŭ 7184 (1676). Duca-Vodă, pentru «Safta stareţa, fata luĭ Fulger, şi tot săborul de la sf[ă]nta mănăstire Socola», în pîră cu «vătămanul şi cu toţĭ săteniĭ din sat din Buciumĭ», pentru hotarul mănăstiriĭ, ce-l aŭ de la Alexandru şi Petru-Vodă. Duca porunceşte a se hotărnici de către Gheorghiţă Şăptelicĭ Logofăt al doilea şi Stratulat Uricariul; Nicolae Buhuş Vel Logofăt trimete şi el «pe sluga sa, Pîrvul Vatavul». Menţionat «un stîlp de piiatră ce iaste pus înnaintea casiĭ vătămanuluĭ de Buciumĭ... Gura drumuluĭ luĭ

Panco... Drumul cel mare al Iașilor, unde cade în grădinarĭ... Pe unde s'aŭ pus stîlpĭ acum noĭ, s'aŭ pus de desupt și cărbunĭ pe supt piatra... Și s'aŭ pus și hiiară.» — Copie.

16. 3 Ianuar 7202 (1694). «Apostol Blidariul, fečorul luĭ Iftimii Blidariuluĭ», îșĭ vinde poiana către mănăstirea Socola. Marturĭ și alțĭ doĭ «blidarĭ», «și Gheorghiță Căldare ot Botoșanĭ, și Chira fratele popeĭ luĭ Pentiliĭ Solcovschiĭ, și Chiriiac din Roman». Scrie «popa Penteliĭ ot Socola». — Copie din 1806.

17. 8 Iulie 7206 (1698). Vasilei Darei face un împrumut de la «Vel Căpitan Costin», puind zălog partea-ĭ din Popeștĭ, ce o are de la «Adam Camarașul». — Copie.

° 18. 15 Iunie 7220 (1712). Nicolae Mavrocordat, «la răzășiĭ de Popeștĭ». S'a plîns «boeriul nostru Ioan Șatrariul pe Vasilii Corne Păcurariul... cum i-aŭ măncat cătiva oĭ». «Văzum și un ravaș de la voĭ, de la răzăș, scriind la Ioan Șatrariul, cum voĭ nu-l priimiț să fii cu voĭ moșan, pecum îĭ scrii zapisul ci ari de la Corne; decĭ, di vreme că voĭ nu-l priimiț să țăe moșăe Corneĭ, să plătiț voĭ oile Șătrariuluĭ, și să țăneț voĭ moșăe Corniĭ», — în termin de șeĭsprezece zile, «pănă la Săn-Petriu». Orĭ să se judece la Divan. Altfel, «să știț că va veni un om domnesc, de v'a aduce, și veț da și ciubote». — Copie.

19. 7222 (1713-4). Mihaĭ Racoviță, pentru «Andreĭ pisăriul ungurescu», dîndu-ĭ «o bucată de loc în loculŭ domnesc, în codrul Iașilor», hotărît de Grigoraș Cucoranul Vornicul de Poartă și Vasilie Popa Uricarul, cu «Ioan Vatavul de cocierĭ» și fratele acestuia. «Drumul bejeniilor pentre Ursoaia cea Mare și pentre Ursoaia cea Mică.» — Copie.

20. 14 Octombre 7224 (1715). Mihaĭ Racoviță, luĭ Toader Coșăscul, pentru o jalbă: «zicănd că i-aŭ dat doă vasă de vin, căte de o sută vedri și maĭ bini, căti un ort bătut vadra, și dintri aceĭ banĭ i-aŭ dat 14 leĭ pol și doĭ boĭ drept 10 leĭ». — Copie.

21. Iașĭ, 30 April 7225 (1717). Mihaĭ Racoviță, pentru pîra luĭ «Hrisanth igumenul de la Sfeti Ioan Zlataust» cu «Nicodim igumenul de la Dancul, care iaste închinată mitoh la Xiro-

potamu de la Sfeta Gora», pentru moșiile de la «Prisăcĭ, din olatul tărguluĭ Iașilor,... și pentru vinăričul de la Bučum și din dealul Brănziĭ, și pentru Poiana luĭ Ţigan, și pentru alte poenĭ din codriĭ Iașuluĭ». Cel d'intăiŭ zice că ele aŭ fost date la Sf. Ioan, de ctitor, «bătrănul Duca-Vodă, apoĭ și de fiiul săŭ, de Costandin Duca-Vodă». În a doua Domnie a luĭ Nicolae-Vodă, se ridică «Iezechiil igumenul de Copoŭ, fiind pus atuncea epitrop de la Xiropotamu și sfinteĭ mănăstirĭ luĭ Dancu, și, avănd trecire, le-aŭ luat moșiile cu nedreptate și le-aŭ luat și dresele toate, căte aŭ avut de la Domnĭ, d'intăritură». Nicodim și Iezechiil obiectează că moșiile «aŭ fost a lor maĭ înnainte, date de la răposatul Duca-Vodă mănăstiriĭ ci să chiema Clatiia carea era zidită de Păun Vameșul și închinată metoh la Xiropotamu, și, răsipindu-să mănăstirea Clatiia, și fiind răscoale în ţară mulţĭ anĭ, n'aŭ putut veni călugăriĭ de la Xiropotamu ca să-ș cerce moșiile, și le-aŭ împresurat călugăriĭ de la Sfeti Ioan Zlatoust, cu mare strămbătate». Supt Nicolae-Vodă însă, «le-aŭ luat cu judecata Divanului și cu pravila». Ar fi avut «între alalte drese a lor și ispisoc pe acele moșiĭ de danie, de la răposatul Duca-Vodă, și numaĭ acel ispisoc aŭ perit, și aŭ prepus cum să fie la măna luĭ Hrisanth..., apucat cu meșteșugurĭ». El tăgăduiește. Cerîndu-i-se și luĭ act de la Duca, «ci el aŭ dat samă, că, de aŭ și fost, s'aŭ răsărit și nu iaste». Se face, de Domn, «multă cercătură», cu Mitropolitul și cu Sfatul, căutînd și «la sf[ă]nta pravilă». N'are nicĭ-o parte acte ale luĭ Duca, și nu se crede hotărîtura arătată de egumenul de la Dancu. «Am poruncit Sfinţii Sale părintelui chir Ghedeoan Mitropolitul» a face carte de blestem pentru actul ce se zice a fi tăinuit. «Și așa s'aŭ sfetit întîĭ de la părintele Dionisie Aroneanul, care aŭ mărturisit de faţ[ă] și înnainte DomnieĬ Meale, precum l-aŭ văzut cu ochiĭ luĭ, și l-aŭ ţinut în mîinile luĭ, și l-aŭ cetit cu gura luĭ, și iaste la veleat de 45 de anĭ; și aŭ maĭ mărturisit și dumnealuĭ Alexandru Vel Ușer. Decĭ, dîndu-să scrisoare cu carte de blăstăm și igumenuluĭ de Sfeti Ioan, l-aŭ scos de faţă, acel ispisoc de la Duca-Vodă bătrînul, din veleat 7180 [1671-2], în care s'aŭ aflat scriind taote

moşiile căte aŭ dat măn[ă]stirii Clatieĭ, din seamne în seamne, şi cu mare blăstăm legat». Deci călugăriĭ de la Sf. Ioan *se daŭ rămaşĭ*. Iscăleşte Domnul, «Ghedeoan Mitropolit Moldovlahieĭ», «Calistru episcop Radauţschii. Axentie Uricar». — Copie, întărită în 1814.

22. 19 Decembre 7225 (1716). Mihaĭ Racoviţă, «la sluga noastră Acsănti Uricariul», ordonîndu-ĭ să facă o cercetare la Popeştĭ. — Copie. — Urmează raportul luĭ, din 4 Ianuar.

23. 24 Februar 7227 (1719). «Ioan vatavul di cocierĭ gospod» dă zapis «luĭ Costandin vănătoru gospod, carile ţăne pi Tofana, fata Lupuluĭ, [şi] Lupu esti frati Mării, îma Costuluĭ Clucerul», pentru înrudirea şi averea luĭ. «Dumitraşcu Muşte *(sic)*, diiac de Cămară, am scris». — Copie.

24. 9 Ianuar 7252 *(sic)* (1744). Mihaĭ Racoviţă, pentru vadurĭ de moară la Popeştĭ, unde a făcut cercetare «sluga noastră Acsăntii Uricariŭ, de aŭ cercat cu oaminĭ bunĭ, răzăş de acolò, şi cu doĭ morarĭ..., de aŭ socotit cum cură apa pi acolò, prin săliştĭ». Semnează şi Axintie. — Copie.

25. 17 Octombre 7270 (1761). Hotarnică pentru Ioan Bogdan Vel Logofăt, ce se plînsese de nişte vecinĭ, între cari «Andreiŭ sin Silăvăstru, poručnic». Arată eĭ «şi un zapis, din velet 7160 [1652], Avgust 22, de la Chesarie ce aŭ fost Vlădică şi egumen la Galata, şi de la Meletie ot tam şi Athanasie ot tam, ce aŭ fost, de săminţiia luĭ, Arap», ce vînd «un loc de hrană» pe Vasluieţ, «supt poalele codruluĭ», etc., «luĭ Pătraşc[o] rotariul din Branişte, şi le-aŭ dat nişte cociĭ şi cară, şi 20 stupĭ de treaba mănăstiriĭ». — Copie.

26. «Învoiala de împărţală ce am făcut de moşi[i]le ce mi-aŭ rămas de la răpăosatul Iordachi Ruset Vornicul, care aŭ fost neîmpărţite, afară din cele numite la diiată...; 1765, Octomvrie.» Împărţesc: Costandin Ruset Vornicul, Ioniţ[ă] Ruset Banul, Andrieş Ruset Logofătul, Ştefăniţă Ruset Vel Logofăt şi patru surorĭ: Logofeteasa Catrina, Jicnicereasa Nastasiica, Vitoria şi Băneasa Ruxanda.

27. 16 Februar 1786. Judecata luĭ Hortolomeiŭ. Pomenită scrisoarea de la Păun Vameşul, din 1-iŭ August 7180 (1672), pentru ctitoria sa, «o mănăstire la Bučumĭ, la peatra cè mică,

ce să chiamă Clatie». «Pe culme păr di-asupra Dălbinii, ce să chiamă Dialul Căneluĭ.» «Obărşia Stărminosuluĭ... Glodul popiĭ luĭ Ionaşcu.»

28. 17 Februar 1786. Pentru judecata la Divan a luĭ «Grigoraş Hortolomieŭ mazil i Ştefan Bogdaproste ruptaş, etc.», răzăşĭ de la Popeştĭ şi Pocreaca, cu stariţa de la Socola. Cercetase Banul Sandul Miclescul. Arată stariţa un act de la Petru-Vodă, din 12 April 7091 (1583), şi pentru satul Azăpenĭ; apoĭ un zapis al luĭ Apostol sin Iftime Blidariul (7202=1693-4). «O poiană în codrul Eşuluĭ, pe Vaslueţ, unde să chiamă la Blidarĭ, zicănd că ar fi făcut-o însuş cu toporul din codrul întreg, cu multă osteneală.» «Că aŭ fost acel Iftimie Scăfariul, — fiind bejănar, aŭ rămas acolo în Poenĭ cu şidere, căţva anĭ, şi lucra la strug, şi s'aŭ numit aceli Poenĭ pe numele luĭ, de le zic Poenile Blidarilor.» Cererea Socoleĭ se judecă drept «o rea acolisire şi făr de dreptate».

29. 28 Septembre 1813. Scarlat-Vodă, luĭ Dimitrie Beldiman Vel Ban, pentru a hotărnici la Popeştĭ.

IV. Acte nouă privitoare la moşia Broştenĭ [1].

1. «Sm[e]renie ermonah Ghenadie egumen i ves săbor ot staa mănăstir[e] Neamţul. Cătră ačast[a] mărturisim noĭ precum am văndut partea noastră din Broştieanĭ, ce aŭ fost dreaptă moşie şi deaanie dat sv[i]nteĭ besearicĭ de Bărlinceştĭ, de strămoşiĭ lor; deč apoĭ noĭ, vădzindu nevoia noastră, noĭ ne-am sculat şi o am dat iarăşĭ răzeaşilor pre banĭ gata, — ce aŭ fost ğumătate de sat. Deč, căndu acmu, să scoal[ă] un om anume Mihalcia, ce aŭ fost pre moşiia noastră, de dzič[e] că o curătură a luĭ Toader, den deaal de spre Horniţa, dzič[e] că-ĭ a luĭ; şi noĭ ştim că el n'aŭ fost răzeaş cu noĭ; ce încă, cine aŭ fost călugăr mănat de noĭ, să ià de a dzeacia, el aŭ plătit călugăruluĭ pentru ača poian[ă]. Deč pentr' aesta lucru măr-

[1] Ele aŭ fost cumpărate de curînd numaĭ, şi de accia n'aŭ putut fi cuprinse împreună cu cele de supt n[1] 1.

turisim şi noĭ căč am văndut (am văndut); iar noĭ răzeaşĭ n'am avut pre nime cu noĭ pre loclul nostru; iar, unde va hi întrebare, fie la ce ğudeţ, Mihalcia să n'aibă nič o credinţă. Şi pentru maĭ mare credinţă ne-am pus şi peciatia sv[i]nteĭ mănăstirĭ, ca să-s ştie. [Adaus:] Vălet 7125 (1616-7). Pecete neagră, cu сьне печатѧ....

2. 7221 (1712-3). Mărturie a luĭ «monah Dosofteĭ Bă[r]lič». «Ca să ştie pentr'un zapis č-aŭ luat Tătarăĭ cu alte zapis[e]; căndu aŭ luat pe cumnatul Goroveĭ, ne-ŭ luat şi zapisăl[e] moşiilor, a Broştenilor şi a Bărgăenilor, ş'a Căbujileĭ, şi alte zapis[e] č-aŭ fostu. Dič, fiindu ş'un zapis a luĭ Andrieş fičorul luĭ Savin, a unchiu-meŭ, de Bărgăenĭ, ce-l pusesă zolog *(sic)* 4 locurĭ de cas[ă], parte luĭ ot Bărgăenĭ, la tată-meŭ, şi i-aŭ dat tată-mieŭ un cal», drept 20 de leĭ.

3. 30 August 7221 (1713). «Monah Dosofteĭ Bă[r]lič» face mărturie pentru moşiile Broştenĭ şi Bărgăenĭ: «să-s ştie cum înblă, — că zapisile s'aŭ prăpădit căndu aŭ eşit cătanele din ţara unguriască la Mihaĭiŭ-Vod[ă], ş' aŭ vinit Tătariĭ, i-aŭ adus Mihaĭ-Vod[ă], ş'a prădat ţara, muntele, pănă în Siretu; atunce ni s'aŭ prăpădit şi uricele moşielor». Jumătate din Broştenĭ fusese «a tă[tă]ne-meŭ, Ionaşcu Bărlič, ş'altuĭ frate, Lupul, iar ğumătate de sat de Broştenĭ aŭ fostu dat-o de o moşe a nostră mănăstiriĭ Niamţuluĭ, ş'apoĭ, maĭ în trecute zile, eşindu o nevoe grè pe mănăsti[rĭ], aŭ scos ača ğum[ă]tate de sat de Broştenĭ» Ionaşcu, cu 150 «de leĭ». «Dič, acum din Broştenĭ eŭ ţiĭ triĭ părţĭ, şi văru-meŭ Ion, fičorul unchiu-meŭ, ţine a patra parte de Broştenĭ». La Bărgăenĭ, aĭ Capşeĭ, «parte din ğos este piatră, cu pămănturĭ de arat şi cu loc de făn, iar parte din sus, cele 2 părţĭ ce sintu a celor 2 fraţĭ Savin şi Gavril», etc. El dă partea sa luĭ Constantin, care-ĭ este ginere. Maĭ are «şi o moşì, anume ce este la Ţinutul Orheiuluĭ, anume Caşerniţĭ, în gura Icheluluĭ, unde dă Ichelul în Nistru; să-s ştie şi pentru ača moşii, înblă în 3 bătrănĭ. D[ar] dintr'un bătrăn am fostu eŭ... cu soru-mè Dochiţa, care aŭ ţinut părcălabul Gligoraş Goroveĭ, iar un bătrăn Ion Bărlič, vărul meŭ, un bătrăn, Căpşeştiĭ. Iară pentru parte văru-meŭ, luĭ Ion Bărlič, să-s ştie că iară este la sama mè, căcĭ că

avem noĭ amăndoĭ socotială între noĭ.» Goroveĭ pierduse o parte la «Comisul Costan[tin], č-aŭ fostu Comis-Mare, Gălăţanul, č-aŭ fost la Mihaĭ-Vodă». Pe urmă însă el o cedase călugăruluĭ.

4. 17 April 7243 (1735). «Adicăte eŭ Ion Bărlič făcut-am zapisul meŭ la măna cumnată-meĭ Ursiĭ şi fičorilor d[u]misale, precum să-s ştie că li-am dat eŭ moşiea mè, anume Broştenii, cariĭ sintu pe apa Moldoviĭ, în Ţinutul Suceviĭ; ci este parte mea, a patra partia de loc, cu ĝumătate de hăleşteŭ, cu doo livedzĭ de mere în coda hăleşteuluĭ, cu puţinĭ perjĭ în dial, cu tot vinitul ce s'ar alege din a patra parte: din cămpu, din fănaţ şi din păduria, din vatra satuluĭ. Şi ačastă moşie o daŭ eŭ pentru patrudzicĭ de leĭ; cariĭ banĭ s'aŭ preţuit nişte borfe a femei meli, a Sandiĭ, cariĭ le am scos eŭ de pin Snetin, văndute de nişte tălhar[i], şi li am prăpădit; şi, niavăndu eŭ cu ci plăti, am dat ačastă moşie.» Marturĭ: «văru-meŭ călugăru Dumitraşco Bărlič», «părintele Dumitraşco Pătrăŭ, şi denainte a dumisale Dvornic de Portă, luĭ Mihăilachie Pătrăŭ... Iar, pentru veciniĭ meĭ, să n'aĭ *(sic)* a-ĭ trage nim[e] la ačastă moşie, căcĭ m'am milostivit şi i-am ertat; cariĭ sintu: pe Ionaşco Ţiul, cu fičoriĭ luĭ, pe Gligor[e] Ţiul, cu fičoriĭ luĭ, pe Iftimie Blende, cu fičoriĭ lor, cu nepoţĭ, cu strănepoţĭ, cu tot rodul lor.» Iscăliturile. Pe pagina a doua: «I-am ertat pe toţĭ căţi-s parte mè, iar cine i-ar trage, din nepoţiĭ meĭ, să fie afurisiţĭ.»

5. 21 Maiŭ 7268 (1760). «Chiric[a] Capşe», cu «soţul mieŭ Nastasie», dă zapis «la măna dumisale maĭ mare frateluĭ mieŭ Ştefan Capşiĭ şi ĝupănesiĭ dumisale, Mariiĭ», pentru că-ĭ cedează «a patra parte din sat din Broştenĭ», «afară de hăläştee». O avea şi el «de la Marie Căpităniţa, fata luĭ Dumitraşcu Bărlič, pentru sufletul fiică-sa Aniţiĭ». Iea acum pe moşie 70 de «leĭ banĭ noĭ». «Denainte a preuţĭ şi a mulţĭ omenĭ bunĭ.» Iscăleşte şi «ereĭ Theodor ot Brustur».

6. 11 Februar 1766. Mitropolitul Gavriil, pentru «Marie fata luĭ Dum[i]traşcu Bărleţ din Broşt[e]nĭ ot Sučav[a], şi cu nepotu-săŭ Chirica Capşa», întărind zapisul Marieĭ de danie, a «unuĭ bătrăn, căt să va alege den sat den Broştenĭ, parte

fiicii sale Aniţii: care parte de moşie, ce mai sus s'aŭ arătat, Chirica Capşa aŭ dat-o mai prea urmă danie unii biserici ce să zideştea acmu din noŭ, la numitul sat Broştenii, de Ştefan Capşa; iar acmu s'aŭ sculat numita Maria ... dinpreaună cu fečorul ei Costachi, cerşind ca să întoarcă acè danie de la bisearică.» Maria se înduplecă înnaintea Mitropolitului a lăsa tot bisericii moşia.

7. 18 Maiŭ 1768. Grigore Ioan-Vodă, către Ştefan Capşa, «mazil ot Sučav[a]», pentru «un loc de casă din sat din Lăţcani ot Sučav[a], de pe apa Moldovei», «cu vad de moară şi de chiuo de sucmani ...; ce l-aŭ cumpărat de la neamul săŭ, anume de la Toader şi Vasăle şi Ştefan şi Ioan Velibani şi Parascheva şi Aniţa, surorilor, încredinţat cu iscălitură a niamurilor vănzătorilor şi a preuţi şi Vornicei din sate şi altora de acolo, cum şi mărturie a Vornicului Dan de acolo, č-aŭ fost faţă întăi şi pănă la sfărşit tocmelii, şi preuţi, şi Nathanail Şeptelici ot Pocorova». Întărire. Pecete fără înscripţie, cu doi lei ţinînd bourul supt coroană; cu chinovar.

8. 1-iŭ Mart 7280 (1772). Maria, fata lui Dosoftei Bărliciŭ, dă zapis lui Ştefan Capşa «şi la părinţii călugări ce să află la schitul Broştenilor», cedînd partea fiicii sale Aniţa către mănăstire. «Care eŭ o am dat dinainte Preosfinţii Sale părintelui Mitropolitul, iară acum, văzind şi eŭ cu ochii mii că să slujeşte sfănta leturghie într' acestă sfăntă bisărică la Broşteni, am dat şi eŭ a mea patra parte de moşie ...». Fiul, Costachie, şi fata, Ursa, vînduse partea lor lui Capşa. «Fiindcă eŭ aicea voiŭ să mă călugăresc şi aicea să fie şi moarte mè.» Cine va călca dania, să fie *neiertat,* şi «de prècurata fičoară Marie, care să şi prăznueşte la ačastă sfăntă biserică». Iscăleşte şi «eroshimonah Semeaon di la schit Broşteni», precum şi «ermonah Climentŭ, erŭmonah Sarapion, ermonah Selevestru i ves sobor», apoi trei preoţi şi încă un monah.

9. 15 Mart 1772. «Boerii Divanului a Cnej[iei] Moldovei», către ispravnicii de Suceava, Iordache «Balşe» biv Vel Paharnic şi Mihai Sturza Comis. Pentru «Costache Broştianul, mazăl de la acel Ţinut», ce pîreşte pe Ştefan Capşa, pentru

«un bătrăn de moşie din Broştenĭ». Acesta aduce şi act de la Divan, prin care Costachi «şi muma luĭ» se văd «daţĭ rămaşĭ». La noua judecată, Capşa e adus de aprod, iar cel-lalt «s'aŭ sculat şi aŭ fugit, şi aŭ dat şi 2 leĭ cibotele aprodului... Capşa pe gura luĭ s'aŭ adus cu omul Divanuluĭ, şi aŭ dat şi cibote... Să împliniţĭ de la dănsul [Costachie] şi cibotele şi cheltuiala, de vreme că aŭ îmblat ca un tălpiz, şi să o daţĭ Capşiĭ; şi, fiindcă el n'are nič o triab[ă] la acea moşie, să lipsască de acolo, să-ş margă la altă moşie.»

10. 7284 (1775-6). Vasile Păsat dă zapis «la măna Preosfinţii Sale părinteluĭ stareţuluĭ Simion şi la măna ucenicilor Sfinţii Sale, aneme *(sic)* Serapeon preutu şi Ghinadie monahu şi Climintu erumonahu, Eosafù ermonahu, Larion ermonahu, Larion monahu, Tofil monahu, Calistru monahu, Selevestru monahu, — aceeştie toţĭ sintu slujitor[ĭ] pe ačastă vreme la ačastă sfă[n]tă biserică a Broştenilor», vînzîndu-ĭ 57 de stînjenĭ, «stănjănu căte triĭ leĭ».

11. 28 Iulie 1793. «Marie Căpşoe, sǒţu răposatuluĭ Ştefan Capşa», face diată, lăsînd clironomĭ pe «bătrănul cumnată-meŭ, Chirica Capşa..., nepotul mieŭ Gavril Capşa, fičor Chiricăĭ..., gineri-meŭ, Sămion Aramă,... ginere-meŭ Ioniţă Berčul. Aceştĭ patru oamenĭ să fie purtătorĭ de griji rămăş[i]ţălor soţuluĭ mieŭ, căt şi a celor ce vor rămănè după săvărşire vieţiĭ mele.» Rugase pe un boier «ca să fii ostenitor şi epitrop a săvărşiĭ o sfăntă bisărică de piatră la o moşie a noastră, Broşteniĭ, hramul luĭ Sfeti Nicolaĭ, cu toată cheltuiala noastră; unde aŭ fost adunat toate cele trebuinčoasă, adică: treizăcĭ coşurĭ de pietră, şapti varniţ var, cincĭzăcĭ şi cincĭ miĭ de cărămidă, patruzăcĭ leĭ lemnu, zăci leĭ funiĭ i covăţile, patruzăcĭ leĭ s'aŭ dat arvună meşterilor... Cari era şi zidită de soţul mieŭ temelie bisăriciĭ.» În schimb pentru osteneală, fusese vorba a i se da «moşiia Căbujĭ». Mănăstirea va avea Stroeştiĭ, Leţcaniĭ, şi Ţiganiĭ. Altfel, «să fie lipsăt din epitropie, ca unul ce nu este neamu cu noĭ...» După moartea soţuluĭ eĭ, boierul, Vistierul Iordachi, iea actele de la văduvă, «zicănd că-ĭ vreme de răzmiriţă», dar dînd *sănet*. «Şi, cum mie-aŭ luat scrisorile, ducăndu-să la casa dumisali, îndată aŭ început a mă

înfrica şi a mă ğura şi a mă faci să sărut icoana Precistiĭ cum că nu mă voĭ maĭ scula nicĭ odată la ğudicată asupra dumisali, şi îndată a triimes o čată de Ţiganĭ în Căbojĭ, lă[n]gă casa mè, şi ş'aŭ făcut toţĭ casă; şi aŭ luat toati moşiile la stăpănire, vănzând orănzile, şi tot venitul lor îl lua dum[nea]-luĭ; şi eŭ, cu sănetul, priviem.» De biserică n'are nicĭ-o grijă. Îşĭ face şi «întăriturĭ domneştĭ, fără ştire nostră». Lasă acum prin diată ca el să dea îndărăt ce a hrăpit. Ea maĭ are banĭ «la nepoţiĭ meĭ Costandin i frati-său, Staheşti, ot Botoşănĭ» şi la «Sava Bolfosul, Arman; cari aceştĭ banĭ nu sănt din zăstrele mele, ce sănt de pe epile şi boi răposatuluĭ, soţuluĭ mieŭ». Cele din casă, să se întrebuinţeze pentru pomenire. «Iar dum[nea]luĭ Vistierul să nu să maĭ amestici nicĭ la un cap de aţă, fiindcă m'am săturat de epitropie dumisali, — că într' atăţa anĭ ş'aŭ fost epitrop dumisali; că toate s'aŭ prăpăditu... Iar un sfăntu paraclis, ce este făcut pe moşie Broştenĭ, iarăş de răposatul soţul mieŭ, a Adormiriĭ Precistiĭ, să fiie numaĭ pănă s'a zădi bisărica Sfete Nicolaĭ. Şi, pentru că i s'aŭ botezat dumisali de cătră noĭ, li s'aŭ dat cele ce bini ştie dumnealuĭ, iar nu părţĭ din moşiile aceste de aice.»

12. 10 Maiŭ 1801. Doĭ boierĭ (un Balş) arată că diata Marieĭ «Căpşoae», ce «să vede la măna Căpşăştilor», e cea adevărată. Ea venise atuncĭ şi la eĭ cu diata, «rugăndu-să ca să o adiverim şi cu iscăliturile noastre, arătănd prin cuvănt multă nemulţămire di spre răposatul Vistier Ianache Cant., că nu-ş împlineşti făgăduinţile, nič o socoteştĭ ca pe o stăpănă lucrurilor sali, ce cu totul aŭ depărtat-o. Deč noĭ, spre a nu fi în bănatul răpousatuluĭ Vistier, n'am vrut să iscălim, zicăndu-ĭ că îndestuĭ marturĭ era iscăliţĭ.»

13. 27 Ianuar 1805. Mitropolitul Veniamin mărturiseşte pentru schitul Broştenĭ, al Adormiriĭ, făcut de lemn de Ştefan Capşa şi pus apoĭ «supt epitropie răposatuluĭ Visteriuluĭ Ianachi Canta», pentru a face «bisearică de piatră»: «să facă ogradă de zăplajĭ şi chiliĭ pentru şăderea călugăraşilor ce vor fi». Nu se face nimic însă «pănă maĭ în anul trecut». Căpşeştiĭ se judecă la Alexandru Moruzi cu «dum[ne]eĭ Visteriasa Marie

Canta, a răposatuluĭ boeriŭ», ce iea asupră-şĭ în scris îndatoririle mortuluĭ. Schitul se dă de Domn «supt povăţuire şi purtare de grijă a Mitropolieĭ, la care, după a însuşĭ a lor rugăminte, rănduindu-să načalnic pe unul din niamul lor, fiind călugăr». Se face apoĭ cerere ca schitul să fie închinat mănăstiriĭ Slatina, care e cea maĭ apropiată, şi, «pentru că şi ačastă sfăntă măn[ă]stire să află tot supt povăţuire Mitropolieĭ», se încuviinţează, dîndu-se la Slatina şi toate actele. Slatina va rîndui «nacialnic», şi-ĭ va lua apoĭ socoteala pe fiecare an. — Pecete ovală, cu Sf. Gheorghe şi legenda: «Pecete a sfinteĭ Mitropoliĭ Moldavieĭ».

14. 24 Februar 1806. Lupul Pătrăŭ, în călugărie Loghin, «răzeş din moşie Lăţĭcaniĭ», dă partea-ĭ din Lăţcanĭ, lîngă a fraţilor (unuia i se zice: «Nicolaŭ»), mănăstiriĭ Broştenĭ. «Pentru Marie, soţiia mè, ce am avut-o, luată cu cununii, din păcateale meale n'am avut roadă de copiĭ, — iĭ las şi eĭ ca se-ş facă case în Liţcanĭ . . ., spre odihna eĭ, pănă ce-ş va mărita dooa fetea, ce le avea, a eĭ». Marturĭ: şi un Roşca. Iscăleşte şi «Chiril arhimandrit, proin egum[e]n Răşcăĭ», «Damaschin duhovnicul, pre *(sic)* care l-am şi călugărit», şi chiar Mitropolitul Veniamin.

15. 19 Iulie 1814. Mărturie a Mitropolituluĭ Veniamin pentru pîra luĭ «Ghenadie Tolontan monahul, car[e]le din mirenii s'aŭ numit Andronachi», şi Mihălachi Tolontan, preot, din Ţinutul Fălciiuluĭ, cu schitul Broştenĭ. Pomenită hotarnica luĭ Neculaĭ Canta ispravnic. Judecata se făcuse şi supt Grigore Callimachi: «i-aŭ dat dreptate, să întoarcă treĭzăcĭ şi şasă vedri mieri luĭ Naftanail Şăptilicĭ, pe cariia i-aŭ dat treĭzăcĭ şi şase leĭ, căte un leŭ vadra». Preotul protestă: «ca să aibă protimisis a răscumpăra, nefiind la zapis iscălit». Se aduce împotrivă însă: «căcĭ, întăĭ, pentru protimisis, fiind trecuţĭ patruzăcĭ şi şapte anĭ şi, al doile, că ia aŭ văndut drept lucrul eĭ, ce l-aŭ avut de la părinţĭ, şi n'aŭ fost îndatorită de a întrebat pe bărbat şi pe fiĭ spre a iscăli». Intărire pentru patru locurĭ de casă către schit. Iscăliturĭ.

— 16. 6 August 1814. Hotărnicie pentru moşia schituluĭ Broştenĭ, după cererea luĭ Timofteiŭ, arhimandritul de Sla-

tina. Se arată: un act din 12 Septembre 7257 (1748), prin care ieromonahul Naftanail Şăptilicĭ cu sora sa, Paraschiva, vînd partea lor din Leţcanĭ, «triĭ locurĭ de case, parte mamiĭ lor Iriniĭ, fata luĭ Pătrăŭ din Leţcanĭ», şi alte locurĭ de casă, tot de acolo, «nepotuluĭ lor Ştefan Capşa»; actul din 6 Februar 7276 (1768), prin care o asemenea vînzare se face, tot acolo, aceluiaşĭ, de Maria Ţăroae, vara luĭ Naftanail; actul din 9 Iulie 1786, pentru judecata răzeşilor cu Ianachi Canta Vistierul, cu privire la Leţcanĭ. «S'aŭ aflat întru acest chip, că din 24 locurĭ de casi, pe care să împărţă tot sat[ul] Leţcaniĭ, giumătate de sat, adecă 12 locurĭ, ar fi văndute la dum[nea]luĭ Dimitrie Sturza biv Vel Logofăt»; Canta aducea pentru cealaltă jumătate «un zapis răsuflat» de la Naftanail şi sora luĭ.

17. 1-iŭ Novembre 1825. Hotarnică pentru mănăstirea Slatina, la Broştenĭ: se arată acte din 5 Septembre 7277 (1768), de la «Antohi Luţi, Vornic de Poartă, şi Ghiorghi Carp, polcovnic». «Fiindcă toate hotarnicile a acestuĭ Antohi Luţi sînt anerisîte şi răsuflate cu carte domnească de la Domnul Grigori Ioan Calimah Voevod, spre a nu să ţînea nicĭ într'o samă, dovedindu-se toate hotărîturile luĭ că aŭ fost netrebnice şi fără nicĭ o rînduială, şi aducătoare de pricinĭ şi turburărĭ Divanuluĭ, — precum ačasta este ştiută multor boerĭ.» E rea şi pentru că face hotare imposibile, «lăsînd maĭ ales un clin de loc între Bîrgăenĭ şi Broştenĭ, ca cînd ar fi a nimăruĭ». Din potrivă, se ţine în totul samă de hotarnica Logofătuluĭ Dimitrie Sturza. «Că ačastă moşîe Broştenĭ, cum că este sîlişte întreagă, să dovideşte din uricul vechiŭ a Domnuluĭ Costandin Movilă Voevod, din aniĭ 7117 (1609), Maiŭ 6, cuprinzetor că aŭ miluit pe Pătraşco, Vel Vornic de Ţara-de sus, cu doă sate, anume Stroeştiĭ la Ţin[u]tu Hîrlăuluĭ, şi Broştenĭ la Ţinutu Sucevviĭ, — care aceste moşiĭ aŭ fost domneştĭ, — pentru că aŭ slujîtŭ cu credinţă Domnieĭ Sale, şi i-aŭ dat şi opt caĭ învăţaţi, preţuiţĭ drept 400 galbinĭ ungureştĭ, şi încă aŭ maĭ datŭ 450 galbinĭ în Vistierie, pe amîndoă satele acestea; care aceĭ caĭ şi baniĭ s'aŭ întrebuinţatŭ în nevoile ţeriĭ, în vreamea cîndŭ ţara să afla în mare greutate,

şi s'aŭ făcut pace în ţară. Deci moşîia ačasta Broştenii, prin cumpărăturĭ şi daniĭ aŭ întratŭ la stăpînirea luĭ Ştefan Capşa», care face epitrop schituluĭ săŭ, la 6 Mart 1774, pe Vistierul «Ianachi Cantacozinò», dîndu-ĭ şi «materiia adunată» pentru lucru. În rîndul întăiŭ, iscăleşte Andronachi Donicĭ, apoĭ un «. . . Ghica Spatar».

II.

DOCUMENTE
RELATIVE LA MOŞIILE ŢIBĂNEŞTĬ ŞI GĂNEŞTĬ
ale d-luĭ P. P. CARP.

1. «Uricul cel vechiŭ de la bătrînul Ștefan Voevod.» Fără dată. Hotarul Moineștilor. «Părăul Dragușala.» — Copie pentru Dimitrachi Sturdza.

2. Suceava, 1[iŭ] Ianuar 6975 (1467). Ștefan-Vodă, pentru Moica și Coste, frațĭ, ce aŭ межи: Găneștiĭ, Ruscaniĭ, Coteștiĭ, cumpărațĭ aceștia de la Costea, fratele попоѵ коїна, drept 125 de zloțĭ tătăreștĭ. Marturĭ: fiul, Alexandru, boieriĭ: Manailă, Stanciul, вѣра пана власка оучка нашего, Goian de Hotin, красноіша Vornic, Zbiarea бѣлоградскі, Coste Danovič, Toma Coinde, Isaia, Buhte pîrcălabĭ ѡт келін, Albu, Lazia Pitic, Șandro Toločca, Buorean de Neamț, Stețco Dămăcuș, Hodco Crețevicĭ, Gangur, Petrico și fratele, Vasco Iacoenovicĭ, сакоіша Spătar, Iuga Vistier, Pașco Postelnic, Luca Stolnic, Negrilă Ceașnic, Neagu Comis. Dobrulu (доброулꙋ) Logofăt. Scrie Ioan Vladoicin (владоічин). — Pergament fără pecete.

3. 6 Iunie 6977 (1469). Ștefan-Vodă, pentru «pan Oană Pășcu șe frate-său Ivașcu Pășcu», cărora li dă pentru slujbă bună Lipovățul pe Bîrlad, cu moară, și Suhulețiĭ și «Negoteștiĭ orĭ Nepoteștiĭ» (Ținutul Suceviĭ). «Pentru că Ivașcu aŭ răscumpărat pe soră-sa, pe Stana, de la Tătarĭ, precum și ia săngură s'aŭ dat și s'aŭ lăsat frățini-său luĭ Ivașcu; pentru că ia copiĭ n'aŭ avut.» — Traducere din 1804.

4. Suceava, 14 Februar 7009 (1501). Ștefan-Vodă, pentru Giurgea Sănescul cu frațiĭ, Mănăilă și Isaiŭ, fiiĭ Stanciuluĭ, nepoțiĭ luĭ Ioan Sănescul, cari vînd «uricul lor, din uric al moșuluĭ lor . . . și a tătăluĭ lor . . ., un sat pe Cărligătura, anume Săneștiĭ, unde aŭ fost casa a moșuluĭ lor . . . și a tătăluĭ lor . . . ; care l-aŭ văndut Domniiĭ Mele drept 200 zloțĭ tătăreștĭ». Apoĭ vine Giurgea Palmeș, fiul luĭ Iliaș, nepotul Onicăĭ «din Cărligătură», și vinde ocina sa «din Cărligătură», cu *ispisoc* de la «Alexandru Voevod» : «un sat tot pe Cărligătură, anume

Oničcaniĭ, lăngă Săneştĭ», tot Domnuluĭ, cu acelaşĭ preţ. Dă şi actul, de la «moşul nostru, de la Alexandru Voevod». Pentru pomenirea sa, a Doamneĭ Marieĭ şi a fiilor, Domnul dă satele mănăstiriĭ Adormiriĭ (Putna), unde e egumen Paisie. «Rădiul Neaguluĭ ... La Sărătură ... Moila Săpată ... Via Tălpurariuluĭ ... Vărtoapa ... Părăul Batireştilor ...» Drept de a face sate şi prisăcĭ. Boieriĭ nu sînt notaţĭ. — Traducere din 1804.

5. Hîrlăŭ, 8 Decembre (?) 7025 (1517). Ştefan-Vodă [cel tînăr]. Vin «ğupănul Gănescul, părcălabul de Niamţu, şi giupănul Cozma Postelnicul, şi sora lor Măgdălina» şi împart moşiile lor. Credinţa frateluĭ. Boieriĭ nenumiţĭ. — Traducere din secolul al XVIII-lea.

6. 22 Mart 7016 (1518). Bogdan-Vodă, pentru «One Ităvoiŭ *(sic)*, fečor luĭ Giurge Otăvoiŭ», ce a vîndut ocina lor luĭ «Petru Suhuleţ şi frăţăni-săŭ, luĭ Marco». Tăutul Logofăt. — Traducere din secolul al XIX-lea.

7. 14 Februar 7060 (1552). Ştefan Voevod dă luĭ Anton şi soţieĭ luĭ, Ileana, şi fiuluĭ lor, Фєдн, a patra parte din Glodeanĭ, ce o aŭ de la Gherasim, drept 120 de zloţĭ tătăreştĭ. — «În Iaşĭ» (de două orĭ). Jos, supt pecetea mică, de ceară roşie ruptă, se adauge că Ion Gherasim e fiul Anghelineĭ, nepoata luĭ Mile, strănepoata luĭ Sima Logofăt: darul i s'ar maĭ fi făcut «de doĭ Domnĭ».

Actul e scris pe hîrtie de format mic, într'o scrisoare cum e de regulă numaĭ supt Petru Şchiopul saŭ Iancu Sasul. — Şi traducere de Gheorghe Eulogie; 1765, 14 Decembre.

8. «Ȣ Басаѹн», 1-iŭ August 7061 (1553). Alexandru-Vodă arată că a vîndut Văscan şi soţia luĭ Vărvara «din giumătate a patra parte a satuluĭ, a cince parte, ce aŭ cumpărat eĭ de la Dumitru fečorul Fidiĭ, drept şăsă sute de zloţĭ tătărăştĭ, din dres ce aŭ avut muma lor Fidca din împărţala de la Pătru Voevod. Şi iarăş am dat lor şi iarăş din giumătate a patra parte de sat de Glodenĭ, a zăce parte, ce aŭ cumpărat eĭ de la Flore fičorul Anghelinii, nepot Fediĭ, dintru acelaş dres, drept 300 de zloţ tătărăştĭ.» — Traducere de Gheorghe Eulogie (14 Decembre 1765), după originalul scris pe un petec de hîrtie. În titlu, îndată după cruce [v. n° 7], se

vede: «Alexandru», etc. (fără *io;* la actul asămănător, de la Ştefan-Vodă, acest capăt e rupt). Pecete roşie ruptă

9. 20 Mart 7062 (1554). Alexandru-Vodă, pentru satele de «supt ascultarea» Pobrateĭ: Negomireştiĭ, Iurceştiĭ, Bodeştiĭ («la Pobrata»), Grabovţiĭ, Ciulineştiĭ, Bereştiĭ («la Prut»), Riţeştiĭ, «ce să chiamă acum Răpiceniĭ, şi moară pe Teliţă», Cerişcaniĭ, Radovţiĭ, «ce să chiamă acum Rădeniĭ», Bălăneştiĭ, «şi unde aŭ fost Şandri, anume —, pe Beşăŭ *(sic)*, la capul Cărpinişuluĭ, şi Obiceniĭ pe Jăjăe, şi Drăguşaniĭ la Ţinutul Cernăuţuluĭ, şi Hârgul, şi Dreptatea la Sireate, şi Tecuşaniĭ, — din dresurĭ de danie şi de întăritură ce aŭ de la moşul Domnieĭ Mele, — Ştefan Voevod». Îĭ întăreşte şi Ţiganĭ: Ivanca, Ciunce, Hrin, Munte, Tănasă, Čunac, Ştefănel, Tulea. «Aşăjderia dăm şi întărim sfinteĭ mănăstirĭ, după uricul ce aŭ de la moşul Domnieĭ Mele Ştefan Voevod, ca nime din ispravnicĭ să nu umble prin satile mănăstiriĭ, nicĭ globnicĭ, nicĭ pripăşarĭ, şi, de s'ar tămpla vre-o gălciavă, orĭ mare, orĭ mică, înnainte egumenuluĭ să vie. Aşăjdire şi preoţiĭ care vor fi în satele acele, să nu dè dajdie la Mitropolitul, ce la mănăstire, de vreme că am dat acel venit tot sfinteĭ mănăstirĭ.» Şi două sate «la Siretiŭ»: Părtoşăniĭ şi Negoeştiĭ, cu acte de la «unchiul Domnieĭ Mele, Pătru Voevod». Tot aşa, Curluceniĭ, «de la Ţinutul Lăpuşniĭ; care acel sat l-aŭ dat sfinteĭ mănăstirĭ soacra luĭ Fraţiian părcălabul, pentru sufletul eĭ». Apoĭ jumătate din Străşanĭ, tot de acolo; «pre care l-aŭ dat giupăniasa luĭ Frăţiian, pentru sufletul eĭ»; Crăsteştiĭ, în Ţinutul Cărligătura, dat de Anghelina, Nastasia şi Todosia (soră şi nepoată), şi pentru sufletul «surorilor sale»: Maria, Sofia; «care acel sat aŭ fost cumpărătură tatuluĭ lor, Cozmeĭ Vel Postelnic». Apoĭ Mirceniĭ, la Ţinutul Suceava; «care acel sat l-aŭ dat sfinteĭ mănăstirĭ răposatul chir Mitrofan, episcopul Rădăuţuluĭ». Marturĭ: Neagoe părcălab de Hotin, Şăndrescu Vel Spatar, Ioan Vel Vistier, Movila Vel Postelnic, Toader Vel Paharnic, Medelian Vel Stolnic, Plosca [=Plaxa] Vel Comis, Movilă Vel Logofăt. — Traducere din 1821, după «o scrisoare ce să află la sf[ăn]ta mănăstire Pobrata».

10. Brălad, 24 April 7063 (1555). Alexandru-Vodă, pentru Ion

Gherasim, ce-şĭ dă moşia ce o avea de la Domniĭ Ilie şi Ştefan, Glodeniĭ, luĭ Anton şi Ileaniĭ şi fiuluĭ lor, фєдн, cu 2.000 de aspri tătăreştĭ. Boierĭ... Petr[ea Crăncovicĭ]... [Văsc]an, [Şendrescul] Spatar, Ioan [Vistier]..., Movilă Postelnic, мєдєлѣнь Stolnic. — Pergament foarte şters; pecete mare, atîrnată cu şnur roşu. Pe dos, resumat slavon.

11. 20 April —. Petru-Vodă, pentru Tătiiana luĭ Iancu Stolnicul şi fratele eĭ, Tătarul. — Resumat din 1816.

12. Iaşĭ, 25 Mart 7093 (1585). Petru-Vodă, pentru Gheorghie biv Vel Logofăt, dîndu-ĭ, pentru slujbe ce se continuă încă, satul Ivăneştiĭ pe Sacovăţ, cu moară; «care sat aŭ fost a luĭ driaptă ocină, din ispisocul de danie ce aŭ avut el de la Ioan Voevod», şi chiar de la Petru. Marturĭ: fiiĭ, Vlad şi Ştefan, şi boierĭ nenumiţĭ. — Traducere din secolul al XIX-lea.

13. Пис оу галата, 8 Iunie 7099 (1591). Petru-Vodă (fără «io»), pentru vînzarea, cu zloţĭ tătăreştĭ, a uneĭ părţĭ din Glodenĭ. Stroicĭ Logofătul. Dumitru. Pecete de ceară roşie ruptă, şi traducere de Gheorghe Eulogie.

14. Iaşĭ, 31 Mart. — «Crustea» (Crîstea), Mare-Vornic de Ţara-de-jos, pentru Bebeştĭ. — Pecete ruptă. Slavon. Supt Ieremia Movilă.

15. Iaşĭ, 20,10 *(sic)* Septembre. — Eremiia Moghilă. Iscălit Stroicĭ. Pecete roşie, mică ruptă. Dumitraşco Mălaĭ (?).

16. Secolul al XVII-lea. «Tomina» vinde partea sa din Olăşeĭ pe galbenĭ. Peceţĭ.

17. Secolul al XVII-lea. «Gavril Bumbeiŭ» arată că «mi-am pus partea mea de ocină din Olăşeĭ popeĭ din Loşeĭ *(sic)*, pentru patru galbenĭ banĭ bunĭ, denaintea luĭ Gănscă ot Armeneştĭ».

18. 28 April 7110 (1602). «Ştefan Vicol, nepot Bărzuluĭ», şi alţiĭ vînd partea lor din «sat Bălţaţiĭ (care să chiamă Popişcaniĭ)», luĭ Ştefan Vrajăscu *(sic)* Comis, cu 350 de zloţĭ. — Resumat din 1816.

19. Iaşĭ, 14 Mart 7117 (1609). Constantin Movilă, pentru Uliana, fata luĭ Petru Stolnicel, şi alte rude, împărţindu-li cumpărătura luĭ Petru la Glodenĭ, de la nepoţiĭ Fetcăĭ, şi alte părţĭ, de la alţiĭ. Stroicĭ Vel Logofăt. Scrie Costantin. Pecete mică, pe hîrtie, foarte frumoasă.

20. Iașĭ, 24 Iulie 7117 (1609). Constantin Movilă. Pentru «Dimitru, fečorul luĭ Crăstea Buhuș, nepot luĭ Pătrașco, strănepot a Măricăĭ și a luĭ Bran și prestrănepot a luĭ Casta *(sic)* Giurge Stravicĭ», întărindu-ĭ, pe temeiul actelor luĭ «Petru-Voevod č-aŭ fost maĭ înnainte de noĭ», a patra parte din satul Strunga și a patra din siliștea Găurenĭ și a patra din Răvăcanĭ și din Hodceștĭ și parte din Găneștĭ (împărțeală a «moșuluĭ» luĭ, supt «bătrânul Ștefan Voevod»). Lupul Stroicĭ Logofăt. Scrie Arsănie Nebojatco. — Traducere de pe la 1800.

21. 1-iŭ Novembre 7141 (1632). Alexandru Iliaș întărește luĭ Dumitru Buhuș treti Logofăt Gădințiĭ pe Siret, «și cu izvorul apiĭ satuluĭ, și cu bălț de pieștĭ. . ., și cu pod în Săretiŭ», Criveștiĭ, «supt Strungă», siliștea Răvăcaniĭ, «pe din ğosu de Petriș», Găureniĭ, Hodceștiĭ, parte din Moviliță, siliștea Pădeștĭ, «pe Sărca», parte din siliștea Plutuneștĭ, din satul Căcăreștĭ «și o bucată de loc din hotaru Tărguluĭ-Frumos», parte din Tălhăreștĭ, din Chicira, satul Vasieștiĭ, «cari să chiamă Bărleștiĭ», Spinoaia, «pe Bahluĭ», parte din Iughicenĭ, din Totoeștĭ, locul de la Puricenĭ, Jiuenia *(sic)*, satele Copăcenĭ, Brătešănĭ, «pe Ciuhur», parte din Tribisăuțĭ, din Costeștĭ, din Dumenĭ, din Buzoviț, satul Răsteul, părțĭ din Talmacin pe Nistru (Ținutul Hotin), satul Mănештĭ, jumătate din Grozăștĭ, «și cu loc de pio și de feresteŭ în apa Oituzuluĭ», Munceĭceĭ *(sic)* (Ținutul Trotuș), parte din Măstacăn, satul Niculeștĭ, «ci să chiamă Trifeștĭ», Româneștĭ, Protopopeștĭ, parte din Olășă(n)ĭ, din Boboteștĭ și poiana Măstacăn. — Copie din Mart 7230 (1722).

22. Mart 7143 (1635). Mărturie, cerută de Andronic, pentru un Savul, despre care se zicea «cum să fie fostu Zavul, moșul Cămărașuluĭ Andronicu, dat vecin cu zapisu luĭ Stămati Postelnicul». El arată că «l-am apucat Curten, șădzăndu în Čunceștĭ, pe moșia luĭ, și, după ce s'aŭ împrăștiet oameniĭ din Čunceștĭ, aŭ venit apoĭ Scorțășt[i] și aŭ șădzut în casa tătăni-miŭ, și n'aŭ audzăt să dzăcă nimi nimic».

23. Iașĭ, 10 Februar —. «Vasilie Banul ce aŭ fost Vornicu» «am dăruit finuluĭ mieŭ, jupănuluĭ Ion, fiiul dumisale Lupuluĭ

Vornicul cel Mare de Ţara-de-ğos o prisacă cu doaodzecĭ de matce, ce iaste în hotarul Căcăceştilor» (Ţinutul Cărligătura), «ca să-ĭ hie de la noĭ dumisale pomană şi ocină neclătită nice dănăoar[ă]... Noĭ i-am dăruit dumisale dintru prilejul nostru puţin, iar D[u]mn[e]dzeŭ să-ĭ dăruiască dumisal[e] dintr'unul să se facă o mie. Acest dar l-am dăruit dinnaintea mulţĭ boiarĭ marĭ, cariĭ s'aŭ tămplat la cinstita masa dumisal[e] Vorniculuĭ, în trăg în Iaşĭ... Eŭ Ştefan Moimăscul am scris [foarte mare şi frumos].» Iscălesc: Ghianghea Vel Logofăt, Savin, Πάνος..., Eustratie Logofăt, Belica... (?), Băşotă (?)...» Şi peceţĭ.

24. Iaşĭ, 6 Maiŭ 7145 (1637). Vasile-Vodă. Vin Ionaşco Curea şi Ionaşco dărăban, «şi cu cumnatu-săŭ, cu Vasilie dărăban, şi cu altŭ cumnat, Doboşeariul, fečoriĭ Arvasieĭ, nepoţiĭ luĭ Văsiiŭ», din Glodeanĭ. Se aduce martur Vasilie Căpracea din Armeneştĭ şi «Gavril Bolea de Jigoreanĭ şi Mirăţă de-acolea». Se vede «cum aŭ dat Petrea Curea, tatăl luĭ Ionaşco Curea, pentru Văsiiŭ din Glodeanĭ, de l-aŭ plătit de bir nemişescu, şi l-aŭ ras şi din nemişie. Decĭ noĭ am socotit, cumu-ĭ leagea ţărăĭ, de-aŭ ğurat Ionaşco Curea pre căţ banĭ aŭ dat tatăsăŭ pentru Văsiiu neamişul, den sat din Glodeanĭ, doodzăcĭ de talerĭ banĭ bunĭ şi un boŭ, dereptu dzeace talerĭ banĭ bunĭ; şi le-am pus dzi să dea Ionaşco Dărăban cu cumnaţiĭ săĭ baniĭ întru mănule luĭ Ionaşco Cureĭ, de astădzĭ în doo săptămănĭ», — pierzînd altfel moşia. Scrie Moldovan. Pecete cu chinovar.

25. 22 Mart 7146 (1638). Vasile-Vodă, pentru Tanasie fost Vornic, ce vinde Avrămeştiĭ, sat «drept domnesc, ascultănd de ocolul Tărguluĭ-Frumos», luĭ Iordachie biv Vistier, cu 500 de talerĭ de argint. «Hotarul luĭ Urechi . . . Drumul Cotnaruluĭ . . . Drumul Iaşuluĭ.» Gavrilaş Vel Logofăt. — Traducere de pe la 1800.

26. Iaşĭ, 7 April 7150 (1642). Vasile-Vodă, pentru Vasăli Banul biv Medelnicer, ce avea *uric* de la Ştefan cel Mare la Moiceştĭ, din Cîrligătură. Pomenit Ioan Prăjăscul, Sălmon Mihăilescul, Zberoaia, copiiĭ luĭ Carachiuzăl. Boierĭ: Toderaşcu Vel Vornic de Ţara-de-jos, Petriceicu Vel Vornic de

Ţara-de-sus, Gavril Hatmanul, Mălaĭ (?) şi Apostol părcălab de Hotin, Savin Prăjăscu, părcălab de «Ţinutul» Niamţuluĭ, Gheorghiţă părcălab de Roman, Apostol Postelnicul, Urechi Spatarul, Ghiorghi Paharnicul, Iordachi Vistierul, Toma Stolnicul, Coste Cos . . ., etc. Scrie Şaidir. — Copie din secolul al XIX-lea.

27. 25 Mart 7154 (1646). Întărire pentru Lungul biv Armaş, pe «a luĭ driaptă ocină şi cumpărătură den ispisocu de pără şi de fierăe č-aŭ avut de la Moisei Movila-Vodă: ğumătate de sat de Ţibăneştĭ . . ., ce el ş'aŭ cumpărat de la Enachi Visternicul drept 100 ughĭ, iar luĭ Enachi Visternicul i-aŭ fostŭ luĭ driaptă cumpărătură de la popa Ionaşco ot Ţăbăneşte şi de la frate-săŭ Gligorie şi de la surorile luĭ, Dochei şi Anuşca şi Nastasăe şi Antemeia, fečor[ĭ] Moisăĭ, iar lor li-aŭ fostŭ cumpărătură de la Huhule vătav, pentru căč au fostŭ pusă zălog de la Gavril Huhule». Altă a patra parte o cumpărase el «de la Costın săn Iremii Băesanul *(sic)* Urecariŭ, drept 50 ughĭ, din ispisoc de cumpărătură ce aŭ avut Băesanul Urecarĭ de la Constantin Movila-Vodă, iar Iremie Băesanu Urecare i-aŭ fostŭ driaptă cumpărătură da *(sic)* la Gheorghi fičorul luĭ Ionaşco, nepot Saveĭ». Altă a patra parte o are «de la Toader Teale şi de la frate-săŭ Neaniul şi de la sora lor Anghelina, fečor[ĭ] —, drept 50 ughĭ, din zapis de mărturii, ce ni-aŭ arătat de la mulţĭ oaminĭ bunĭ şă bătrănĭ». Apoĭ a treia parte din Armăneştĭ, cu vad de moară; «cumpărat de Neniul săn Marco Motre, drept 20 ughĭ». Altă a treia parte de acolo, «cumpărat ă] de la Petre Man, drept un cal preţăluit drept 80 de leĭ; tij din zapis de mărturie». «A patra parte de vad de moar[ă], ce este în gura Bărlăzăluluĭ, unde aŭ fostŭ moara luĭ Marco, dintr'acelaş hotar a satuluĭ Armăşăneĭ; ce el aŭ cumpărat de la Miron de la Gărcenĭ, drept zece zloţ; iarăş din zapis de mărturie de la oaminĭ bunĭ.» În fine, «neşte părţĭ de ocină din sat din Găureneĭ . . ., căte se vor alege partea Vascăĭ, fetiĭ luĭ Marco, şi partea Dumitriĭ, fata Androniceseĭ, nepoata Răfăiaseĭ; ce ial ş'aŭ cumpărat de la —, drept 30 zloţ bătuţ; iarăş den zapis de mărturie». I se întăresc apoĭ şi «a luĭ drepţĭ Ţıganĭ». — La urmă, «acestu su-

retu l-am scos eŭ de pe suretul luĭ Axintie Uricariul, şi l-am dat luĭ badea Necolaĭ Gherghel Medelnicer, pentru Ţibăneştiĭ, ce se află acmu cu totul la măna dumisale. Iar suretul acela aŭ rămas la măna dumisale Iordache Hrisosculeo biv vel Ban, pentru alte moşiĭ dentr'acel ispisocu, ce are cumpărătură părintele dumisal[e]; şi am iscălit: Iordache Arhipu. L[1] 7272 [1764], Iulie 9, 1766 [arabice].» — Traducerea luĭ Axintie era din 20 Ianuar 7227 (1719).

28. Iaşĭ, 31 Mart 7155 (1647). «Adecă eŭ Marcoču, fičoriul luĭ Dumitru [din] Todereştĭ», vinde moşia sa. Pomenit «Murgoč de Marcovicianĭ». Vînzare de *jumătate de bătrîn* «dreptu o vacă cu viţăl şi un boŭ tănăr». Martur şi «Toader Trănbičoiul şi Vlasie Făchiarul, fratile luĭ Bătcă». Scrie «Ionaşco Anghel diiacul za Cămar[ă]».

29. Iaşĭ, 23 Maiŭ 7155 (1647). Vasile-Vodă, pentru satul Jigorenĭ. Slavon. Toderaşco Vel Logofăt. Dumitru. Pecete peste hîrtie.

30. Iaşĭ, 20 April 7156 (1648). Vasile Lupu, pentru Jigorenĭ. Slavon. Pecete mare, ruptă. Toderaşco Vel Logofăt. «Dumitraşco.»

31. Pe la 1650. Hotarnică pentru Vornicul Neaniul, la «Prigorenĭ pre Plotoniţa, la vad; ce i-aŭ fost luĭ danie de la Alexandru Voevod», — în pîră fiind cu «Vornicul Tănasie», ce împresurase «cu doĭ sate şi satul luĭ, anume cu Ruscaniĭ şi Avrămeştiĭ». Se chiamă «tărgoveţĭ din Tărgul Frumos» pentru a stabili «după uricul Tărguluĭ». «O cărare ce este împrotiva Horpazuluĭ, pănă în drumul Părjoliteĭ, ce merge acel drum în ğos, pre lăngă matca viiĭ Lupuluĭ . . ., pănă la un iaz bătrăn.» Numaĭ într'un loc era încălcat hotarul Tîrguluĭ. Iscălesc: «Urechie Spatarul cel Mare, Roşca Vistier, Ştefan părcălab, Vărlanu din Ciunceştĭ, Buţurca de Frătenĭ, Ionaşco ot tam, Ili ot Cudreştĭ, Machedon ot tam, Chilila din Blăţaţ, Andonie ot Mădrăgeaĭ, Ionaşco Hăndrescul, Pătraşco; aşijderea preot Ştefan din Tărg şi diiaconul de-acolea, şi alţiĭ».

Pe altă foaie: «Şcheiĭ luĭ Constandin Ruset. Mărturie hotarnică de la Vasilie Hăbăşescul Vel Armaş şi Ştefan Bran şi Miron Stărce şi Pilat Vornicu de Poartă, cum aŭ hotărăt

satul Șcheia», în hotar cu Miclăușeniĭ. «La hăleștee č aŭ ținut Prĕjăscul. n'aŭ avut triabă... Moara Stărceĭ... Bolovanul cel bătrăn... Hălășteu cel domnesc pănă în punte Berchezoae... Pomiĭ luĭ Mafteĭ... Gloduri, unde s'aŭ pus acum bolovanu de spre hotarul Șcheiĭ uliților... Pe din ğos de țănterimul besăriciĭ Șcheiĭ uliților... Unde aŭ fost dat danie Măria Sa răposat Vasilie-Vod[ă]... Aŭ pus [Ș]cheianiĭ zălog la călugărĭ, iar călugăriĭ vor merğe de vor lua baniĭ de la cine i-aŭ dat.» — Copie pe la 1750.

32. Maiŭ 7160 (1652). «Mihăila cu fičorol Franțiĭ însomĭ mărtorisescŭ pre mene co cesto zapis al meŭ, de neme nevoit și neasoprit, ce de bonă voe mè am văndot Stratoloĭ și femie loĭ, Ștefănie ot Glodenĭ», partea sa de acolo, cumpărată și de la «Crăste Cămănarol..., și denainte Părvoloĭ Colivaroloĭ..., și denainte fičoroloĭ Gădie ot tam».

33. Iașĭ, 16 Mart 7161 (1653). Vasilie-Vodă arată că «Banul č-aŭ fost Jitnicear» «aŭ întorsu cindzecĭ de talerĭ bătuțĭ întru mîna slugeĭ noastre, luĭ Trofin diiacul, pentru o parte de ocinî č-aŭ fost cumpărat Trohin diiacul de la neşte nepoțĭ a Banuluĭ Jitnicearíul, anume Gligorie, și de la frate-săŭ Guțul, fečorii Trofaneĭ, den ğumătate de sat de Găneștĭ, ğumătate... Și, căndu aŭ întorsu aceĭ banĭ luĭ Trohin, ș'aŭ întrebat pre alte rude, pre toate, și eĭ n'aŭ avut să întoarcî nicĭ un ban.» Scrie «Poianî». — Pecete mare pe hîrtie.

34. Iașĭ, 24 April 7164 (1656). Gheorghe Ștefan-Vodă. Pentru satul Soholeț. Ionașco Rusul Vel Logofăt. Dumitrașco.

35. Iașĭ, 6 Octombre 7167 (1658). «Eŭ Carpu Lungul, ce am fost Armaș, fičorul luĭ Gavril Lungul», arată că a vîndut «satul Țăbăneștĭ, ce-s la Țănutul Vasluiuluĭ pre Șacovăț, între Gărbeștĭ și între Olîșeĭ», «Meculiĭ al triilia Vistiarnic», cu 600 de talerĭ bătuțĭ. Marturĭ: «popa din Dumeștĭ... și popa Eremiia cel bătrăn de trăg de Iașĭ și popa Darie și Dimaa den Olîșeĭ și Păntiliiŭ fečorul Popolîciĭ și frate-săŭ Zahariia», etc. «și Gădea ot taam», «și Mihălachie fičorul luĭ Hagi-Aivaat și Bejan săraciul, fičorul luĭ Coste». Semnăturĭ: «Lungul Armaș», cu o pecete neinteligibilă. Și alte iscăliturĭ și pecețĭ

36. 9 Decembre 7167 (1658). «Cărstea Cămănariul de tărgu

de Iaş» vinde partea-ĭ la Jigoreanĭ (de la nepoţiĭ «Hordičoae») luĭ Stratul de Glodeanĭ. Şi partea de la «Bogosie», «Samoil», «Drăguţa», «Costul», «Bereiul», «Gligorie Şcopul», «Crăstea snă Vasilie Ţiuială, nepotul Roscăĭ», — pe leĭ bătuţĭ.

37. 9 Decembre 7167 (1658). «Mihălachi fečorul Franţă de tărgu de Iaş» vinde partea sa din Jigoreanĭ (şi partea luată de la «Chelsiia») «Stratuluĭ de Glodeanĭ şi femei dumisale, Ştefănieĭ». Între marturĭ: «Băcilă, Sîrbul, snă Măil[ă]».

38. Iaşĭ, 28 Mart 7167 (1659). Gheorghe Ghica. Hotăreşte întinderea Brăeştilor (Ţinutul Cărligătura): «de la făntăna din boorĭ, unde cade în Poiana luĭ Cerchez... Păr la coasta Blidaruluĭ... Heleşteul Ţurliĭ... Piscul Čuncăĭ... De la Ţirincuţă la dial la Ostoae... Drumul satuluĭ... Prisaca Ivănesăĭ... De-asupra gloduluĭ, în dial, la o moviliţă... Loveşte în coasta Blidariuluĭ şi la glodul Čuncăĭ... Hotarul Urechiĭ pe de-asupra zăpodiiĭ în deal... Dialul Rusanuluĭ.» — Copie făcută de Dimitrachi Sturza Vornic, pe la 1750.

39. 28 Mart 7168 (1660). «Carp Lungul biv Armaş» dă partea-ĭ din Olăşeĭ, «partea luĭ Chirvasie, dumisale Meculiĭ Vistierniculuĭ, cu tot locul şi cu tot venitul ce să va alege», pentru 20 de galbenĭ..., «precum am văndut şi satul dumisale, Ţăbăneştiĭ». Marturĭ: «Ghinea neguţitorul şi Pavăl Hagi ce aŭ fost staroste şi popa Darii. Şi eŭ Uriil am scris zapisul.» Iscălesc greceşte Ghinea şi Κηρκοδοῦκας. Copie din secolul al XIX[lea].

40. 8 August 7168 (1661). Ştefan-Vodă, «Meculeĭ č-aŭ fost Vistiarnic», întărindu-ĭ «tot satul Ţibăneştiĭ», «între Gărbeştĭ şi între Oleşeĭ», «care sat iaste cumpărătur[ă] de la sluga noastrî Carpu Lungul č-aŭ fost Armaş, fečorul luĭ Gavril Lungul, dereptu [şa]se sute de talerĭ, banĭ gata.» «Racoviţă Cehan Vel Logofăt.» «Poianî.» Pecete peste hîrtie.

41. Iaşĭ, 20 Mart 7169 (1661). Răc[o]viţ[ă] Cehan Vel Logofăt, Toma Cantacozinò Vel Vornic de Ţara-de-jos, Ion Prăjescul Vel Vornic de Ţara-de-sus, Ilie Şeptelič Hatman, Niculaĭ Răcoviţ[ă] Vel Postelnic, Gligorie Vel Spătar, Iordachi Vel Vistier, Solomon Vistier, Dabijia biv Vornic, Neculaĭ Buhuş Vel Medelnicer, Statie Vel Jitnicer, Neaniul 2 Logofăt, Andoca Pitar, Du-

mitraşco Roşca şi Gligorie Hlăpăscul şi Ursul Vornicĭ de glotă arată «pentru rândul Meculeĭ č-aŭ fost Vistearnic, de un sat anume Ţibăneştiĭ, la Vasluiŭ, pre Şăcovăţ, care sat iaste luĭ cumpărătur[ă] de la Carpu Lungul Armaş, fečorul luĭ Gavril Lungul, dereptu şasă sute de galbinĭ, cu curţĭ, casî gata şi cu hălîşteae şi vadurĭ de moar[ă], şi cu locorĭ de făneaţ şi cu locurĭ de prisăcĭ, şi cu tot vinitul, ce iaste pre hotarul aceluĭ sat. Decĭ, când aŭ venit acel duşman Costantin-Vodî cu Căzaciĭ aicĭ în ţarî, pănă la Iaşĭ, aŭ triimis pre ascunsu să prindzî pre Mecula Vistiarnic; şi l-aŭ lovit Căzaciĭ făr[ă] veaste, şi i-aŭ luat aur şi pietri scumpe şi banĭ şi alte aceaste de mult preţ; luatu-i-aŭ şi zapise, derease ce aŭ avut de la Lungul Armaş, făcut[e] pre acest sat, pre Ţibăneştĭ. Şi căte i-aŭ dat Lungul Armaş derease a luĭ č-aŭ fost bătrâne spuind pre acel sat, toate aŭ perit atuncĭ; numaĭ č-aŭ scîpat Meculeĭ Vistiarnic doaî derease carile aŭ fost într'alt loc: unul de la Ghica-Vodî [şi altul] de la Măriia Sa Domnu nostru Ştefan Voevod, scriindu pre acel sat, pre Ţibăneştĭ.» Boieriĭ, ştiind de «aceĭ Căzacĭ de i-aŭ luat derease, ce aŭ avut şi încă şi altî avuţie», îĭ fac adeverinţă. Actele ce ar apărea, «să nu să 'ncreadzî, căcĭ le-aŭ luat Căzaciĭ atuncĭ»; iar, dacă ar fi bune, să se dea Meculeĭ «pre leage dereaptî».

42. Iaşĭ, 12 Ianuar 7170 (1662). Evstratie Dabija iartă «pre Duraac ce aŭ fostu Căpitaan, caarele aŭ fostu přibegitu printr' alte ţărĭ striine, de scrăba şi de urgiia luĭ Gheorghie Ghicaa-Vod[ă], şi, după acela lucru, iar Ghica-Vodă i-aŭ luatu un saatu anume Ivăneştiĭ, ce sintu la Ţinutul Vasluiuluĭ, şi l-aŭ fostu daatu dumisaale luĭ Gligorie Păharnicul cel Maare. Acmu, daacă aŭ vinitu în ţ[a]ră şi aŭ plecatu capul la Domniia Mea, şi vădzăndu şi noĭ că n'aŭ fostu nemăruĭ nicĭ cu o greşaală, de caare lucru el aŭ slujitu la Domnu ce aŭ fostu ğuraatu cu dreptaate, — am luatu saatul cu o prisacă ce aŭ fostu de la dumn[ea]luĭ Păharnicul, şi l-am daatu slugiĭ noastre luĭ Duraac, cu tot venitul... Iar, de va arăta Gligorie Păharnicul căndva vre 'ntr'o vreame nescaĭ drease pre acel saatu, ca să nu fie nicĭ de o credinţă.» Iscălitura cu negru a Domnuluĭ. Pecete roşie, mică, cu totul ruptă. Fără Logofăt. «Andreĭ Mihul» scrie

43. Iaşĭ, 17 Decembre 7171 (1662). «Ion Hăbăşescul č-am fost părcălab» vinde un loc de prisacă «în hotarul Căcăceştilor» (Ţinutul Cîrligătura), «danie de la nănaşu-meŭ Banul Vistiarnicul, căndu m'aŭ botedzat», luĭ «Neculaiŭ Buhuş Marel[e]-Medelnicer», cu 20 de galbenĭ. Maĭ dă alt loc de prisacă «în Ţinutul Agiuduluĭ», «cumpărătură părinteluĭ mieŭ Lupuluĭ Hăbăşesculuĭ de la —». «Înnaintea a maĭ mulţĭ fičorĭ de boiarĭ din Divanul Mării Sale luĭ Vodî.»

44. Pe la 1663. Vînzare la «Voloşeĭ» luĭ Stati Abăgeriul. Martur şi «Nicolaĭ Abăgeriul» şi maĭ mulţĭ «Baleţ», un «Νεγοορήζης».

45. Pe la 1663. «Nastasiia, fata luĭ Breajie de Spineanĭ», vinde partea eĭ din Oloşăĭ, «partea tatăne-meŭ, luĭ Obreajie č-aŭ fost suliţaş, din stălpul Oideĭ dinna patra parte . . ., luĭ Statie abăgeariuluĭ şi femeĭ sale Zotineĭ direptu 4 leĭ bătuţ, denaintea popeĭ luĭ Tănasie de Grieştĭ şi Nichiul de Drăgeşt[ĭ] şi Apostol Şoşia şi Simion de Oloşeĭ; şi ne-am pus şoşea *(sic)* şi beceţile, ca să să ştie». «Şi ačasta văndzar[e] s'aŭ văndut în dzilele Dabijeĭ-Vodă.»

46. 25 April 7171 (1663). «Вь дни ιѡ єѵстратіє дабижѧ воєвода, вь влѣто гспдтва єго.» «Eŭ Ionaşco Chihaia şi cu femee şi cu fičorul luĭ Vas[i]lie Gĭurcă şi cu măsa» vînd partea lor la Olăşeĭ cu 20 «de leĭ bătuţ dumisale luĭ Statie abăgieruluĭ, ce este parte maicăĭ . . . Şi eŭ Mărzea, dascal Mărzea, am scris.» Între peceţĭ, una foarte frumoasă, cu Sf. Gheorghe.

47. Iaşĭ, 7 Maiŭ 7171 (1663). Evstratie Dabije, «la toţ oamen[i] den Găneştĭ . . ., pentru o samă de oamenĭ ce aŭ vinitu aice la Domniia Mea de ni i-aŭ jeluit că i-aŭ lăsatu Banul la moarte luĭ din vecin[ă]taate şi i-aŭ ertatu; decĭ şi Domniia Mea, după cuvăntul Banuluĭ, lea-am făcut cartia să iasă de acolè, şi cislă în satu este. Pentr'aceaia, dacă veţĭ vedea cartia Domnii Meale, cariĭ vor eşi de acolo den satu, fără cislă să nu iasă; să le aruncaţĭ cislă după dănşiĭ, şi să-s ştii care unde să ducu. Iară cari vor vrè să-s aşedză acolo la Găneştiĭ, să-s les[e] de altele, de toate, şi să-s apuce de hrană şi de agonisită. Iară de la Domniia Mea încă, dacă om vedè că vă aşedzaţĭ, voĭ socoti-vă de nevoil[e] voastre. Şi să

vă aședzațĭ acole pentru îndemăna voastră. De iasta vă scriem.» — Pecete mare, cu chinovar negricios.

48. 22 Ianuar 7172 (1664). Nastasia fata «Lupuluĭ Copiluluĭ de Romănești», cu fiul eĭ Pintelie, vînd o prisacă la Crăsteștĭ, luĭ «Iordachi Marele-Spatar», de față cu Miron Costin părcălab de Hotin, Prodan Drăgușăscu biv pîrcălab, Ursul Vornic de gloată, Dumitrașco Roșca Vornic de gloată, Gheorghiță Ciolpan, Vasăli Ciolpan, Durașco fečorul luĭ Isac de Sanihăŭ». Baniĭ îĭ dă cu «măna luĭ» Velicĭco Costin. — Resumat de pe la 1800.

49. Iașĭ, 21 Maiŭ 7172 (1664). Istratie Dabija dă luĭ «Ilea din Mireștĭ» sarcina de a hotărnici la Olășăĭ, partea luĭ «Vasilie fečorul Dașovanul; și o aŭ fost văndut... maĭ nainte boerinuluĭ nostru luĭ Neculaĭ Buhuș; apoĭ el încă o aŭ fost dăruit luĭ Čocărlie»; acesta dînd-o la urmă mănăstiriĭ de la Dealul Mare. — Copie din secolul al XIX[lea].

50. Iașĭ, 22 April 7174 (1666). Duca-Vodă, luĭ «Nicolaĭ Buhuș Log[o]f[ă]tul cel Mare și diregîtoriuluĭ și vătîmanuluĭ săŭ din Gîneștĭ, la Ținutul Cîrligătureĭ..., ca-s aibî a chema oamenĭ streinĭ dintr'alte țărĭ..., fie ce limbî vor hi». Eĭ vor fi scutițĭ șese anĭ «de dajde și de zloțĭ și de leĭ și de talerĭ și de galbinĭ de cas[ă] și de iliș și de sulgiŭ și de unt și de čarî» și alte dărĭ. «Nicĭ lucrul Domnii Meale nu vor lucra, și cisla ča viache č-aŭ fost maĭ denainte vreame acolia în sat, încă s'aŭ ras din catastiv din Visterie. Pentr'aceia și alțĭ oamenĭ cariĭ aŭ fost maĭ denainte vreame de acolo, și aceia ca să se străngă iarîș la urmă acolia în sat, și aceia vor hi în pace... Și voĭ, părcălabĭ de acel Ținut și olăcarĭ și podvodarĭ și globnicĭ și deșugubinarĭ, nime întru nimică să nu-ĭ înväluițĭ.» Iscălitura Domnuluĭ: Io Duca Voevod. Pecete de ceară neagră, ștearsă.

51. 17 Iulie 7174 (1666). «Mecula Visternicul» vinde «un satu anume Țibăneștie» «dumisal[e] luĭ Eni Burnaz și suroreĭ sal[e] Cărstini și nepoților meĭ, luĭ Eniĭ și Procăĭ», pe 1.400 de leĭ. Asistă popa din Grieștĭ și alțĭ vecinĭ. Scrie [urît] Dima din Marcovicenĭ. Mecula iscălește în grecește: Μάνος Μαιχούλα ἔγραψα.

52. Iașĭ, 21 April 7175 (1667). Alexandru-Vodă, «giupă-

neaseĭ a răpăosatuluĭ Buhuş č-aŭ fost Logofătu-Mare», pentru «a opri nişte bucate a oamenilor din sat din Găneştĭ prinde *(sic)* doo sute galbenĭ; care banĭ aŭ dat şi aŭ cheltuit Buhuş Logofătul pentru dările şi nevoile ča aŭ avut aceĭ oamenĭ pre izvod ce s'au socotit, să aibă a le ţinea dumneaeĭ aceale bucate pănă vor da eĭ banii... Aşijderea şi pentru cislî ce aŭ eĭ în sat, să nu hie oameni slobodzĭ a eşirea de acolo din sat pănă nu-ş vor rădica eĭ cisla lor din sat, şi de-acì să fie slobodzĭ a eşi unde le va hi voia.» Pecete mică octogonală. «Vel Logofăt.»

53. 27 Iunie 7175 (1667). «Ionaşco Hlubî, fičorul luĭ Toder Răbedič, fratele popeĭ de Oloşeĭ», vinde partea luĭ de moşie cu «leĭ bătuţĭ». Între marturĭ, «Paşul, Ilisie fičorul luĭ Simion, Scăntiae».

54. 17 Iulie 7175 (1667). Iliaş Alexandru-Vodă dă «luĭ Anghelachi, fičoruluĭ Crăstiĭ Brăilianuluĭ, şi fimeiĭ sale, Catriniĭ» parte din Popişcanĭ (Ţinutul Cîrligătura), ce-ĭ este dar de la Vasăle Banul, fost Jicnicer. — Resumat de pe la 1800.

55. 14 Septembre 7176 (1667). Pintilie fiul luĭ Costandin din Crăsteştĭ, iea zece leĭ de la Miron Costin Vel Vornic, «ca să să tocmască cu dumnealuĭ cu o moşie ce li esti cumpărătură: Goiana, ci să chiamă Călugărul, şi să o văndă dumnealuĭ Vorniculuĭ». — Resumat de pe la 1800.

56. Iaşĭ, 15 Ianuar 1668. «Gavrilaş Neaniul ce aŭ fostu Logofăt al doilea» face o declaraţie în pîra luĭ pentru Ţıbăneştĭ cu Proca Postelnicul (moşia fusese a luĭ «Lungul Armaşul»). «Măriia Sa Vodă ne-a aflat giudeţul», impuindu-ĭ ca, la luarea moşieĭ, să facă faţă de Proca restituţie de cheltuielĭ; ceia ce el nu voieşte. Renunţă decĭ. Marturĭ: «Gavriliţă ce au fostu Sărdar şi Dumitraşco Roşca Vornicul de Poartă».

57. Iaşĭ, 30 Ianuar 7176 (1668). Iliaş Alexandru. Apare Proca Postelnicul cu Gavril Neaniul biv Logofăt, în pîră pentru Ţibăneştĭ; «care sat aŭ fost maĭ nainte a Lunguluĭ Armaşul, şi Lungul l-aŭ vîndut Meculeĭ Vistiarnicul», iar acesta şi la unul şi la altul dintre ceĭ doĭ. Neaniul cîştigă, dar nu vrea să restituie toate cheltuielile făcute pe moşie. Iscălitura Domnuluĭ. Pecete peste hîrtie. Scrie «Eftimie».

58. 5 Februar 7176 (1668). Ghedeon Mitropolit, Dosofteĭ episcop de Roman, Vasilie Vel Vornic de Ţara-de-sus, Neculaĭ Raacoviţ[ă] Hatman, Stamatie Vel Postelnic, Toader Iorgache Vel Spatar, Ursachie Vel Vistier, Ilie Sturdzea Vel Stolnic, Ionaşco Vel Pitar, Alexandru Vel Uşiar, Contîş treti Logofăt, Avram Halepliul Postelnic, Zatic Polog Postelnic, Ştefan Postelnic, Dumitraşco Roşca, Toader Čocărlie, Ştefan Ghiiarghel, Silion, toţĭ Vornicĭ de Poartă, arată că Proca Postelnicul a avut proces cu «Gavrilaş Neaniul cea aŭ fostu Log[o]fît», pentru Ţibăneştĭ; «care sat aŭ fostu maĭ «denainte vreame a Lunguluĭ Armaşul, şi Lungul Armaşul l-aŭ văndut Meculiĭ Vistiiarnicul, iar Mecula Vistiiarnicul aŭ văndut Procăĭ . . ., iar maĭ denainte vreame aŭ fostu făcut Mecula Vistiiarnicul un zapis luĭ Gavril Neaniul Logofătul, scriind cum, cănd va vrea Mecula Vistiiarnicul să scoaţă acele saate la văndzare, să nu încapî altul a l cumpăra fără Gavrilaş Neaniul Log[ofătul].» Se decide de Domn «să întoarcă Gavrilaş . . . Procăĭ . . . baniĭ ce aŭ dat . . . şi toatî cheltuiala cătă aŭ cheltuit pre morĭ şi pre vitî şi pre stupĭ, căce că aşia aŭ cumpărat şi el de la Mecula . . . Iar Gavrilaş . . ., dacă aŭ vădzut că să face atăta somî de banĭ, n'aŭ vrut să întoarcă cheltuiala şi să-ş ia saatul», ci face zapis pentru părăsire. Pecetea celor doĭ prelaţĭ: пє ча. . . гєωрגіа митрополи сꙋчавскоі şi печат долниє пскниє романскоє. Semnăturĭ.

59. 13 Februar 7176 (1668). «Ghedeon archiepiscop şi mitropolit sučaaschiĭ, Solomon Bărlădianul Vel Logofăt şi Miron Costin Vel Vornic de Ţara-de-ğos şi Vasăli Vel Vornic de Ţara-de-sus şi Neculaĭ Racoviţă Hatman şi părcălabu de Sučava şi Stamatie Vel Postelnic i Toader Iorgaachii Vel Spatar i Postolachi Vel Paharnic i Ursaachi Vel Vornic i Ilii Sturza Vel Stolnic i Ionaşcu Brăncă Vel Pitar i Lupaşcu Buhuş Vel Şatrar i Alexandru Ramandì Vel Uşăr i Ioan Racoviţă vtori Čaşnic i Contăş tretii Logofăt i Ştefan tretii Postelnic i Dimitraşcu Roşca i Silion i Ştefan Gherghel Dvornic[i] glotniĭ» arată că Proca Postelnic şi «Athanail egumenul de la svănta mănăstire ci să grăeşti Dialul Mare şi cu Ghiorghi Hadămbul ci este la acia monas[tire]» fac «schimbu eĭ în de eĭ» între «o vie de

aice de la Iaş, ci este la Urşulă» (de la «Eni Hagiul») şi parte din Olăşăĭ pe Şacovăţ (luată de la Grigoraş Cocărlie, ce o avea de la «Neculaĭ Buhuş, ce aŭ fost Logofăt-Mare», şi acesta de la fiul Nacului). — Copie din secolul al XIX-lea.

60. Iaşĭ, 26 Mart 7176 (1668). Iliaş Alexandru-Vodă, la maĭ mulţĭ răzăşĭ, pentru a alege părţile luĭ David Chirvasie «şi a Dăştovanuluĭ». — Copie din secolul al XIX-lea.

61. Iaşĭ, 12 Octombre 7177 (1668). «Tudoscaa fata luĭ Marmure Uricariul din saat din Todireştĭ» vinde partea-ĭ din Ivăneştĭ, cumpărată de Marmure de la Vas[i]lie Huhulea, luĭ Apostol Durac, cu 80 de leĭ bătuţĭ. Marturĭ: Sandul Buhuş Vel Pitar, Lupaşco Vel Şătrar, Dumitraşco Roşca, Roman, Gheorghiţă, Ursul Vornicĭ de Poartă, Iordachie Armaş, Mihălachie Căpitan. Scrie Tiron diacul.

62. 1-iŭ April 7177 (1669). Hotarnică de la Dumitrachi Roşca Vornic, pentru hotarul moşieĭ date de Alexandru Iliaş luĭ Solomon Bărlădeanul, Marele-Logofăt, pe Sacovăţ.

63. Iaşĭ, 11 Novembre 7179 (1670). «Apostol Durac, c-am fost Medelniciar-Mare», dă ocina sa de la Olăşeĭ, cumpărată de la Sofiica Dimoae, «Schiveĭ fiatiĭ Dimoae». Marturĭ: Coliv[ă] Căpitanul de Curteanii de Ţănutul Vasluiuluĭ şi Vreameş c-aŭ fost Căpitan de Curteaniĭ de Fălciiŭ, şi Vas[i]lie P... tic de Cornĭ de la Ţănutul Suceaveĭ şi Costantin Beldiman vătavul dumisal[e] Postelniculuĭ celuĭ Mare şi Gavrilaş snă lu Panvă *(sic)*».

64. Iaşĭ, 8 Maiŭ 7179 (1671). «Paraschiva fata Dimeĭ de Oloşăĭ» dă partea eĭ de moşie, «ce me-aŭ fostu şi mie dăruinţă de la Apostolachi Dura[c] ce aŭ fostu Medelnicear», pe «leĭ bătuţĭ».

65. 20 Novembre 7180 (1671). «Manolachi al doilea Comis» se învoieşte cu «Petraşcu Buznea nepotul luĭ Vasili Banul Vel Medelnicer şi cu alţĭ fraţĭ a luĭ», pentru partea lor din Găneştĭ, unde hotărnicise Iremice Vornic de Poartă. Acesta asistă, ca şi «Costandin părcălab ot Popişcanĭ», «Alexandru Buhuş Hatman». — Resumat din 1816.

66. 1-iŭ April 7180 (1672). «Eŭ Stratina, fata Uleiane, nepoata Curiĭ, cu genere-meŭ Gavrilă», vînd partea lor la Glo-

denĭ pe banĭ bătuţĭ. «Iarĭ dentr' alţĭ fičorĭ al miè, de va avia cineva puteare ca să-ĭ dè baneĭ ce maĭ sus scrie, şi să ţei moşiia... Şi eŭ popa de Mireştĭ am scris zapisul, să să ştie.» Peceţĭ cu degetele.

67. Iaşĭ, 20 April 7180 (1672). Androsie din Găneştĭ şi altul de acolo «datu-nea-am viecinĭ dumisale luĭ Manolachie Comisul să fim viecinĭ drepţĭ în Găneştĭ, de unde am fost viecinĭ de moşie, căce nea-aŭ plătit dumnealuĭ de zloţi birului č-aŭ fost parte noastră în Tărgul-Frumos, că am păţit multă nevoe de tărgoveţĭ, de ne lua vitele şi ne bătè; iară dumnealuĭ ne-aŭ plătitu, şi ne-aŭ ras şi cisla, căt aŭ fost partea noastră den tărgu. Pentr' aceaia ca să fim dumisale direpţĭ viecinĭ, noĭ şi fičoriĭ noştri, în satu în Găneştĭ, să nu maĭ îmblămu ispitindu-ne cu alte poveştĭ; iară, dentru noĭ cari se vor ispiti să-s ducă de acolo, — Comisul să trimată să ne è de grumadzĭ şi să ne ducă iară în Găneştĭ.» Marturĭ: «Ioniţă Bucim Postelnicul, Dumitraşco Roşca Vornicul de Poartă şi Costantin Pelin de Ruşčorĭ şi Gavril Hăjdeŭ şi Dumitraşco Bonta şi Poogan de Pletucĭ şi alţĭ oamenĭ bunĭ». Eĭ pun degetele.

68. Găneştĭ, 23 Novembre 7181 (1672). Hotărnicie la Găneştĭ, a luĭ Irimiice.

69. Olăşăĭ, 10 Maiŭ 7183 (1675). «Ştefana femeia luĭ Dumitraşco şi cucoanel[e] mial[e] Mărie şi Ioana» vînd partea lor cu «leĭ bătuţĭ».

70. 1-iŭ Iulie 7183 (1675). Dumitraşco Cantacuzino, pentru Anghelachi şi Costandin de la Popişcanĭ, ce se plîng de «giupăneasa răposatuluĭ Tălmač Paharnic» pentru o prisacă de acolo: ea şĭ pune stupiĭ eĭ lîngă, «peste» aĭ lor. Domnul a trimes «la cinst. şi credinčos boerinul nostru, la Miron Vorc., prelejindu-să la ţară», să cerceteze. Acesta întăreşte resultatul, contra Păhărnicesiĭ. — Extras pe la 1800.

71. 9 Iulie 7183 (1675). Mărturie hotarnică a luĭ Miron Costin Vornic. — Resumat din 1816.

72. 9 Februar 7184 (1676). «Mihăilă Ţişnea, făčorul luĭ Obriajie, nepotul Pănteĭ de Glodianĭ», vinde «o livadă č-aŭ fostu în fundătură la sat la Glodianĭ... dumisale Stratulul

(sic) de Glodeanĭ, pre un boŭ de ğug bun». Între marturĭ: «Toadel Ilea de Mireştĭ... Şi eŭ Stratul ce am fosti parnic *(sic)* am scris» [foarte elegant]. «Stratul iscal.» Ceĭalţĭ pun degetele.

73. Iaşĭ, 25 Februar 7184 (1676). «Chiriiac Durac, fratele luĭ Apostol Durac», vinde ocina sa din Ivăneştĭ, «din cence bătrânĭ, ce să împarte satul, dintr'un bătrăn a cincia parte», «dum[i]sale cumnatî-mea Marieĭ Medelnicerooai Durăcias[i], drept 20 leĭ bătuţĭ». Marturĭ: «Velicico Costăn Marele-Comis şi Goroveĭ Log[o]fet şi Pătraşco Postelnic şi cumnatu-mieŭ Lupan şi soru-mia Măricuţa şi Gheorghiţ[ă] sin Goroveĭ».

74. Iaşĭ, 24 Iunie 7186 (1678). Nişte răzăşĭ vînd moşie la Glodeanĭ «Stratuluĭ şi femeiĭ luĭ Ştefănii şi cuconilor dumisale, dreptu 28 leĭ... Dinaintea preutuluĭ Toader din Crăeştĭ şi a luĭ Ghiorghie de acualea şi a luĭ Răzmiri *(sic)* de acolea şi a luĭ Simion fičoru alŭ luĭ Răzmiriţe... şi dinaintia luĭ Zafir neguţitoriuluĭ din Iaşĭ şi Apostul Blănariul din Roman. Şi eŭ Gligoraşŭ fičorulŭ popeĭ din Crăeştĭ am scris aicia acestŭ zapis.» Semne cu degetul.

75. Iaşĭ, 29 Decembre 7187 (1678). «Toader snă Lucoč de Vovărăeştĭ» (Vasluiŭ) vinde partea-ĭ din Jigoreanĭ luĭ Andronic de Visterie. Marturĭ: «Nacul de Visterie şi Ştefan de Visterie». Pomenit zapisul Iorgăĭ Vameşul.

76. Iaşĭ, 3 Ianuar 7187 (1679). Duca-Vodă, luĭ Toader Ilea, pentru pîra Stratuluĭ asupra luĭ Vasilie Cuea Cură] din Boräştĭ, «că iaste dator Stratuluĭ cu 11 ug. i pol pentru nişti dăjdĭ curtineştĭ ce l-aŭ plătit, pe cum are şi pecetluitur[ĭ] de la Ionaşco Coliv[ă], căpitanul, că l-aŭ plătit... Să socoteştĭ pe pecetluiturĭ f... hi aşia, numaĭ să plineştĭ baniĭ Stratuluĭ de pe Vas[i]lie Curea şi să daĭ pre măna Stratuluĭ.» Pecete cu chinovar.

77. 17 Ianuar 7187 (1679). «Pănteleiŭ ziat Crăčun Curia» se îndatoreşte «să întorcu neşte banĭ Stratuluĭ de Glodeanĭ de pe o parte de ocină č-aŭ dat Stratul bani pentru socru-mieŭ Vasilie Cură, optu galbenĭ şi şa[să]sprădzăci potronicĭ, banĭ bunĭ, la dajde curteniască», puindu-i-se moşia zălog. Scrie «Lupul ot Visterie». Semne cu degetul.

78. Februar 7187 (1679). «Cinstiț boiarĭ dumneavoastrî. Să fiț dumneavoastră sănătoș. Alta, facem șt[i]ire dumilor voastrî precum aŭ vinit Stratul ot Glodeniĭ cu carte Mărieĭ Sale luĭ Voade *(sic)*, jăluindu-s[ă] pă Vas[i]lie Cure ot Boreștiĭ», pentru datorie de «8 galbăniĭ și 6 potronicĭ, ce l-aŭ plătit de dejdĭ curteneștĭ, și aŭ pus o moșie în zălog». Strînge pe vecinĭ «dăn pămpredziur». Se pune termin, «și apoĭ aŭ așteptat și patru dzile, și baniĭ tot n'aŭ dat». Face mărturie pentru aceasta. Semnat: «Robu Măriei Sale luĭ Voad[ă]: Toader Ilea ot Mireșt[ĭ]».

79. Iașĭ, 15 Februar 7187 (1679). «Vas[i]lie săn Găndea ot Glodeanĭ și cu veriĭ meĭ Istratie și Drăguna, fečoriĭ mătușămea Nastasii», vînd partea lor «din moșe noastrî Uliiana, pentru căcĭ aŭ cumpărat și Stratul întăĭ dintr'acest moș, partea Stratiniĭ». Marturĭ: «Nacul de Visterie și Toader Vornicul de Dumeștĭ și Chirița de Gărcin[a». Scrie «Lupul ot Visterie».

80. Iașĭ, 21 Maiŭ 7187 (1679). Vînzare la Jîgoreanĭ. Marturĭ: diacĭ de Vistierie «și Chirița biv căpitan de Gărcin[a] și Lupul de Visterie, nepot Mihalciĭ de sor[ă]».

81. Iașĭ, 7188 (1679-80). Maĭ mulțĭ răzășĭ din Jigoreanĭ arată că aŭ făcut vînzare «Cluciaruluĭ Enachiĭ, și apoĭ, hiind Andronic de Visterie om de moșie de acolia, aŭ încîput el la cumpărătur[ă]».

82. C. 1680. Proca se împacă cu răzeșiĭ, se uită *scîrbele* și se decide a se plăti împreună *ciubotele*.

83. Iașĭ, 1-iŭ Iunie 7188 (1680). Vînzare la Jigoreanĭ. Marturĭ și «Iliiaș Drăguțăscul Armașul cel Mare . . ., popa Axentie din tărgul Iașilor . . . și Toader č-aŭ fostu Vornic din Dumeștĭ».

84. Iașĭ, 23 Septembre 7189 (1680). Duca-Vodă, pentru Toader a Ili din Mireștĭ, ca să i se aleagă la Jigoreanĭ. Miron Vel Logofăt. — Pecete cu chinovar, mare.

85. 12 «Feur.» 7189 (1681). Vînzare la Jigorenĭ. Martur și «Pănte Șătrariul din Procelnicĭ de la Cărligătură».

86. Iașĭ, 20 Februar 7189 (1681). Un răzăș din Jigorenĭ face vînzare luĭ Andronic. Marturĭ și «Enachie Postialnicul snă Toader Păladie Vistiarnic . . . și Toader snă Ilia den Mi-

reştĭ şi Gligoraşco snă Iloae din Codreştĭ... şi Gavril Cobîleanul».

87. 10 April 7189 (1681). «Glegoraşco snă Mierăuţ din Jigorianĭ» vinde ocina sa, «cu mănule miale curăţitî», luĭ Andronic diiacul. Marturĭ şi «Stogul», «Gligorie Berčul».

88. Iaşĭ, 12 April 7189 (1681). «Ştefana fata luĭ Vasilie Oltianul, nepoata luĭ Vlad, strănepoata Boliĭ, şi cu fičoriĭ mieĭ, Vlasie şi Ghiorghiţî», vînd partea lor din Jigoreanĭ luĭ Andronic diiacul, cu leĭ bătuţĭ.

89. «U Ias, l[t] 7189 (1681), April 25.» «Uliiana aŭ fostu f(r)ate luĭ Ionaş[co] Curi, şi Uliiana aŭ avut fičor pre Stratina şi pe Urîta şi pe Dumitru, tatul luĭ Vasilie Gîndi.» La Cureştĭ eĭ aŭ «pămănturĭ». Şi «femiaia luĭ Vas[i]lie Roşcîĭ» are pămînt acolo. Pomenită «Păscîlina fata Muteĭ».

90. 4 Iunie 7189 (1681). Miron Costin Vel Logofăt către fiiĭ luĭ Simion pîrcălab: Anghelachi, «Chiosi», Costandin, Gheorghe şi Ion, pentru Popişcanĭ. — Resumat din anul 1800.

91. Iaşĭ, 22 Mart 7190 (1682). «Ioana fata Čurdiias[i]» vinde partea-ĭ din Jigorianĭ luĭ Andronic. Între marturĭ iscălesc: «Toader Albotă Vel Armaş, 1682 (cu cifre arabice), Ghiorghie Stărce ot Vel Vist. (?), Iordachi Thoma (?) Armaş».

92. 13 April 7192 (1684). Nepoatele «Stărculuĭ» vînd partea lor din Jigorianĭ luĭ Andronic. Între martorĭ, Tănasie Burghel[e].

93. 10 Iulie 7192 (1684). «Anghiniia fămeaia luĭ Vasilie Roşcîĭ din Glodeanĭ» şi altă persoană vînd moşie la Glodeanĭ. Marturĭ: «Frăncul Vornicul de Poartă . . ., Iliiaş Gheţîŭ şi Băsan Gavriliţî».

94. Iaşĭ, 26 Ianuar 7193 (1685). Iane Burnaz şi «cu cucoanele miale Măriia şi Cărstăna» vînd jumătate de Ţibăneştĭ «gineri mieŭ luĭ Ştefan de Visterie şi fimei dumisale Măriiĭ», cu 250 de leĭ. Marturĭ: «Alixandru Ramandi č-aŭ fostu Postelnic-Mare şi Ion Apostolachi vtori Logofăt şi Andronic diiacul din cas[ă] de la Măriia Sa Vod[ă] şi Lupul de Visterie şi Toader Ilia de Mireştĭ şi Lupul Cozmeĭ ot Jigorianĭ ot Vasluĭ şi Ioniţă Despinian şi Apostolachi ot tam». Semnă-

turĭ greceştĭ ale vînzătorilor. «Eŭ Ianachi cumnat luĭ Eneĭ Burnaz m'am prilejit.»

95. 1-iŭ Februar 7193 (1685). Iane Burnaz «şi cu cucoanele mele», Maria şi Cărstăna, vînd jumătate din Ţıbăneştĭ, — precum s'a făcut vînzarea luĭ Ştefan de Visterie, — egumenuluĭ de Galata, cu 150 de leĭ. Marturĭ: Tudosie Dubăŭ Vel Logofăt, Zosim Başotă Hatmanul, Veličco Vel Spatar, Ion Răcoviţă Vel Păharnic, Toderaşco Vel Vistier. Fetele se iscălesc greceşte de tatăl lor, care şi el, semnînd greceşte: Μπουρναζως, pune şi degetul.

96. 1-iŭ Februar 1685 (arabic). Ioanichie egumenul de Galata arată că a cumpărat jumătate din Ţibăneştĭ cu baniĭ luĭ Butā (Μπούτι), care nu putea negocia singur. Pecete grecească. Jos: Ἰωαννίκιος τοῦ Γαλάτου, Λεόντιος ἱερομόναχος τοῦ Ἁγίου Σάββα.

97. Iaşĭ, 1-iŭ Maiŭ 7193 (1685). «Gligoraşco fečorul luĭ Mierăuţ, ginerele Holmuluĭ», dă ocina sa la Jigorianĭ, ce o are de la «Mierăuţí», şi «o parte... de la Blehan, din bătrănul Lupuluĭ», luĭ Andronic. Marturĭ: «Vătavul Golie, aprod de tărgu de la Foleştĭ, de la Vasluĭ, şi Gănscî, călugărul de la măn[ă]stirea Surduluĭ ot Şacovăţ... şi Frăncul...». Andreĭ Vornic semnează între marturĭ (pecete cu un om avînd un băţ în mînă).

98. Iaşĭ, 8 Iunie 7193 (1685). Dumitraşcu Cantacozono *(sic)*, pentru Ionichii arhimandritul şi soborul «de la Găĺata din deal», care se pîreşte «cu Ştefan diiacul de Visterie», arătînd cum s'a făcut cumpărarea de la Eni Burnazu, de către egumen şi de către Ştefan, a jumătăţiĭ Ţibăneştilor, cu «o moar[ă] gata, ce-ĭ dzič[e] la Foros». Zapisul luĭ Ştefan «s'aŭ aflat că iaste adevăr» şi maĭ vechiŭ. «Zapisul egumenuluĭ s'aŭ aflat c'aŭ cumpărat maĭ pre urmă, şi făcutu şi cu meşterşugurĭ.» «Tudos[e] Dubăŭ Log[o]f[ă]t.» Scrie «Gligori». Pecete mare, peste hîrtie.

99. Iaşĭ, 2 Novembre 7194 (1685). «Toader fičorul luĭ Galerie călugărul č-aŭ fostu preot în Dumeşti luĭ Iordachi Vistiarnicul, ce-s la Ţinutul Vasluiuluĭ, în fund, pre Bărlădzel» vinde partea-ĭ de la Jigorianĭ, «de la făntăna Onişcăĭ», cu

opt leĭ. Marturĭ: «Todos[ie] Dubăŭ Vel Logofăt, Frăncul Vornicul de Poartă, Pahomie Vornicul, Dumitraşco Isăcescul Căpitanul şi alţĭ boiarĭ de Curte».

100. 5 Iulie 7196 (1688). «Costîn Grecul de Cruce» dă zapis luĭ «Pătraşco č-aŭ fost budac» pentru un loc de prisacă la Jigoreanĭ. Marturĭ: Ion Vătavul de Cărleştĭ de la Muntenĭ şi pop Runţea de pe Grăle şi Vălce vătav de hănsarĭ . . .» şi Greciĭ 'Αναστὰς şi Πάνος. Iscăleşte şi «popa Rianţia».

101. Iaşĭ, 22 Iulie 7196 (1688). Constantin-Vodă, pentru Olăşeiĭ luĭ Ştefan Bărcă diacul de Vistierie.

102. Iaşĭ, 5 Februar 7198 (1690). Costandin-Vodă, pentru «Andronic Logofătul de Vistierie», întărind cumpărătura luĭ din Glodenĭ. Pecete mare, ruptă. Tudose Dubăŭ Vel Logofăt.

103. Iaşĭ, 17 Februar 7199 (1691). Costandin-Vodă. Safta şi Ilinca şi Maria, fetele luĭ Gheorghi Bute, arată zapisul luĭ Ionichie egumen de Gălata, care cumpărase luĭ Bute cu 250 de leĭ jumătate din satul «Ţıbăneşte», dela Iane Burnaz şi de la fetele luĭ, cealaltă parte fiind vîndută luĭ Ştefan de Visterie. Domnul întăreşte. «Lupul Bogdan Hatman, netămplăndu-să Vel Log[o]f[ă]t.» Scrie «Neculaĭ Cerchez». Pecete mare, peste hîrtie.

104. Iaşĭ, 27 April 7199 (1691). Fetele luĭ «Ghiorghie Bute negustoriul din tărgu din Iaşĭ» vînd partea lor din Ţibăneştĭ (Bute o luase de la Iani Burnaz şi de la fetele luĭ: «Măria şi Cărstăna», epitrop fiind Ionichie arhimandritul, egumen de Gălata) luĭ «Ştefan de Visterie». Marturĭ: Leontie egumen de Gălata, Erimie egumen de Treĭ-Sfetitele, «Zuza Vornicul de gloatî, Neculaĭ negustoriul, Gheuca bulucbaşa, ziat Ghiorghie Bute . . ., şi Lozănschii Duratco . . . şi Gligoraşco Păstrăv».

105. Iaşĭ, 17 Maiŭ 7199 (1691). Neculaĭ Morianul şi soţia sa [pecete octogonală a acesteia] vînd partea din Jigorianĭ ce aŭ de la tatăl eĭ, Iane Medelniciarul. Marturĭ: «Iordachi Postialnicul şi Ilie Catargiul şi Lupul şi Toader de Visterie şi Gavril Cobălianul». Semnează «Iordachi C.» şi «Ilie Catargiul», «Ion Botedzu».

106. Iaşĭ, 15 Octombre 7200 (1691). Costantin Voevod,

în favoarea luĭ Andronic, în proces cu «Apostol nepotul Nașculuĭ din Todereștĭ». «Tudos[e] Dubăŭ Vel Logofăt.» «Dumitrașcu Uricar.» Pecete mare, cu totul căzută.

107. Glodeanĭ, 18 Iunie 7200 (1692). Declarație a unuĭ Nașcul. «Să ne lasă să ședem păn în toamnî, căcĭ am fostu apucatu-ne de am sămănat păpușoĭ și de alte legumi, iară în toamnă să ieșim, că n'avăm nicĭ o triab[ă], că am fostu înblăndu neștî oamenĭ făr[ă] triab[ă].» Semnează: «Costantin Bantăș Vornicul de Poartă, ce am fostu socotitor», «Ilie ča am fostu păcurar».

108. Iașĭ, 28 Iunie 7200 (1692). Fiiĭ luĭ Gavril Bordia fac vînzare luĭ Andronic la Jigorianĭ. Marturĭ: «Tudosie Dubăŭ Vel Logofăt, Dumitrașco Čaurul biv Vel Stolnic, Ion Căm[ă]rașul de luminĭ, Costantin Bantăș Vornicul de Poartî, Golăe Vornicul de Poartă, Lupul de Vistierie». Scrie «Ionașco Anghel diiacul».

109. Iașĭ, 24 Ianuar 7201 (1693). Lupul fiul Stratuluĭ îșĭ vinde partea din Glodenĭ luĭ Andronic Cămărașul. Martur și «Ștefan Milescul Spătarul și Mărdarie Vornicul de Poartî și dumnaluĭ Golăe Vornicul de Poartî... și Gavril Mugîldia și Vas[i]lie Bănuțul și Bărcă ot Visterie».

110. Iașĭ, 23 Novembre 7203 (1694). Costandin Duca, pentru «Ștefan č-aŭ fostu Cliuciariŭ al doilia», ginerele luĭ Iani Burnaz, întărindu-ĭ «satul întreg» Țibăneștĭ, ce l-a cumpărat. Tudose Dubăŭ Logofăt. Pecete peste hîrtie.

111. Iașĭ, 23 Maiŭ 7204 (1696). Antioh Constantin Voevod, luĭ Pilat Vornicul de gloată, pentru a hotărnici la Glodeanĭ partea luĭ Andronic de Visterie și Lupul de Visterie. «Așijderea să mergĭ și la Prigoreanĭ, ce sint iar la cela Ținut, să alegĭ părțile luĭ Andronic de spre alțĭ răziașĭ.» Să facă acelașĭ lucru «la săliște la Marcovicianĭ..., și-s muțĭ stălpiĭ pre unde aŭ maĭ cumpărat Andronic, după ce aŭ hotărăt acolo boiariĭ noștri Ionașco Cluciariul și Bleablea Vornicul». Pecete mare cu chinovar. Vel Vornicul semnează în lipsa Vel Logofătuluĭ (notița e în slavonește).

112. 7 Iunie 7204 (1696). Antioh Cantemir dă dreptul dijmeĭ luĭ Gavrilă și Toader fiiiĭ luĭ Anghelachi, la Popișcanĭ: «și din prăsilă și din grădinĭ». — Resumat de pe la 1750.

113. Jigorianĭ, 9 Iunie 7204 (1696). «Simion şi Gavril, fičorii Anicăĭ feateĭ Čoroae, şi Toader fičor Portasieĭ» din Jigoreanĭ vind Cămăraşuluĭ Andronic *pămînturĭ*. — Aceştĭ «nepoţĭ iĭ Čoroe» sînt pomeniţĭ şi în alt act din acelaş an.

114. Iaşĭ, 3 August 7204 (1696). Constantin-Vodă. Pentru posesiile luĭ Andronic. «Necolaı Donič Vel Logofăt.» Scrie «Vas[i]lie Rugin[ă]».

115. 8 Septembre 7205 (1696). Vînzare la Glodenĭ. Martur: Nicolaĭ Donicĭ Vel Logofăt. Scrie un «diiac de Cămară». Mărturiĭ cu degetele.

116. 5 Maiŭ 7207 (1699). Zapis către Cămăraşul Andronic, pentru Glodenĭ, «ce iaste din stălpitura ce s'aŭ stălpit cu Pilat Vornicul...: 20 pămănturĭ pămăntul, căte 1 leŭ, pot. (?) bun». Marturĭ: «Pilat şi Buta şi Ghiorghiiaş Vornič de Poartă şi Tănas[e] Burghiale şi Enachi Ilia ot Mireştĭ şi Lupul Cozma şi Simion Viiariul».

117. Iaşĭ, 11 Octombre 7210 (1701). «Ioniţă Colţea şi cu femeaia mia Ioana, fata luĭ Crăčun Curea», vinde «doaodzăcĭ şi doao de pămînturĭ den sat din. Glodeanĭ» «luĭ Andronic Cămăraşul şi ğupîneasiĭ dumisale, dreptŭ doaodzăcĭ şi doĭ de leĭ». Marturĭ: «părintele Ursu protopopa de pre poartă şi Matheiaş preutul ce slujaşte la besearica domnească pre poartă şi dumnealuĭ Ghiorghi Stredzăscul Vornic de Poartă ... Şi eŭ Pavăl diiacul am scris». — Nouă vînzare la 17 Maiŭ 7207 (1699). «Şi ni-aŭ dat dumnaluĭ pe pămăntu căte un leŭ bătut.» Marturĭ: «Ştefan Pilat Vornicul de Poartă şi Ghiorghiiaş Vornicul şi Rojniţe Vornicul şi Ghiorghiţ[ă] Stredzescul Vornicul şi Golăe Vornicul». Punere de degete şi iscăliturĭ.

118. Iaşĭ, 6 Ianuar 7213 (1705). «Toader şi cu femeia mea Rubina», luĭ «Andronic Vistearnicul», care li împrumută banĭ; «care banĭ şi dumnealuĭ i-aŭ luat de la un Turcu cu camîtă». Veciniĭ, «fraţiĭ», «n'aŭ vrut să ni fac[ă] bine la greul nostru». Marturĭ: «boiarĭ de Curte şi oamenĭ bunĭ, bătrănĭ de ţ[a]ră».

119. 10 August 7217 (1709). «Ştefan Hăbăşăscu părcălab, cu soţia sa Axinia», vînd luĭ Iordachi Ruset Vel Vornic jumătate din Hăbăşăştĭ şi jumătate din Giurgeştĭ, cu casă, cu pivniţă

de piatră, cu heleşteŭ şi cu moară gata, cu veciniĭ şi cu locurĭ de prisăcĭ şi cu pomeţĭ, «cu 500 leĭ banĭ de argint», — locul fiind «la Strungă, în Ţănutul Romanuluĭ; şi le-aŭ fost rămas de la părintele lor Ion Hăbăşăscu». — Resumat de pe la 1750

120. 3 Ianuar 7218 (1710). Maria Čogoloae, fata luĭ Miron Stărce, vinde luĭ Iordachi Ruset jumătate din Giurgeştĭ, «ce este la Strunga ča mare în Ţănutul Romanuluĭ, ce i-aŭ fost de pe maică-sa Roxanda fata luĭ Ion Prăjăscu; şi este iscălit dumnealuĭ (?) Manolachi Ruset Vornic». — Resumat de pe la 1750.

121. Iaşĭ, 6 Iulie 7223 (1715). «Buniţa fata luĭ Vas[i]lie Greculuĭ din Armeneştĭ, nepoata Ţişniĭ şi a Zanculuĭ», dă zapis în mîna luĭ «Neculaĭ fečorul luĭ Enache Covrig, č-aŭ fostŭ diacŭ de Cămar[ă], şi nepotu-mieŭ luĭ Iftemieĭ, fičorul luĭ Vas[i]lie Focşa», dîndu-li pămînt la Armeneştĭ. Marturĭ: «Crăčun chehaia ot Teleajina, Chiriiac Hordil[ă] ot Tatomireşt[ĭ], Conea Sfeclă ot Stemnic-Mare, Enache snă Costul Vas[i]le ot Tatomireştĭ, Andreĭ trămbiţaş leşesc.» Scrie «Statie diac ot Gavril Miclescu Vel Logofăt».

122. 20 April 7225 (1717). Doĭ răzăşĭ din Ivăneştĭ vînd partea lor «de pre maică-mea Iuresta», întrebînd întăiŭ «neamul meŭ, care săntem dintru bătrăn, pecum să-m întoar[că] şi să ţii eĭ, şi n'aŭ vrut să cumpere; apoĭ eŭ am vrut să văndu a strein, iar dumn[ea]luĭ Theodosieĭ Lipan s'aŭ sculat, şi ne-am tocmit binişor, frăţeaşte, între toţ fraţiĭ». Li se dă pentru moşie «un cal înblător, care s'aŭ preţeluit pe eftin dreptu treĭdzăcĭ de leĭ, şi o vacă cu viţel, de me-am luat într'ales, şi doĭ sacĭ marĭ de păne, şi o măscuroaei cu prăsălă şi cincĭsprădzeaci leĭ, banĭ».

123. 11 Ianuar 7226 (1718). Tudoraşcu săn Miron Stărce face schimb cu Vornicul Iordachi Ruset: acesta dă jumătate din Hăbăşeştĭ, «care s'aŭ chiemat maĭ de mult Sărbiĭ», «de baştină, care aŭ fost partea luĭ de pe moşu-săŭ Ion Prăjăscu biv Paharnicul»; Vornicul avea şi cealaltă parte, cumpărată de la Ştefan Hăbăşăscul. În schimb, «părţĭ din sat din Movilenĭ, de la Ţănutul Eşilor, pe Jijia» şi 40 de leĭ. — Resumat de pe la 1750.

124. 13 Iulie 7228 (1720). Mihaĭ Racoviţă, «Lupuluĭ biv Vel Vistiarnic», ce are moşie la Glodianĭ şi Sohuliaţĭ, pentru a-şĭ lua drepturile de «a dzeacia». Pecete mare cu chinovar. Vel Logofăt iscăleşte.

o 125. Iaşĭ, 14 Maiu 7230 (1722). «Mihaĭ Răcoviţî Voevod», pentru pîra luĭ Ştefan Hermeziu ot Vistierie cu Costantin Cucoranul vtori Medelnicer. Eĭ ţineaŭ «doaî surorĭ, featele luĭ Ştefan de Visterie, č-aŭ fost frate luĭ Andronic». Se ceartă şi pentru Ţıbăneştĭ, «care aŭ fost casăle părinţăştĭ, şi ţine Costantin Cucoranul; carele i s'ar cădè luĭ [Ştefan] să l[e] ţie, ţiind pe fata cia maĭ mică». Se află la judecată că «Ştefan de Vısterie treĭ fečorĭ aŭ avut: 2 feate şi un copil, care pe copil încă părinţiĭ l-aŭ deosăbit, şi, č-aŭ fost parte luĭ, ş'au luat, şi aşîş s'aŭ dus de aicia». Averea rămăsese decĭ «împărţitoare» fetelor Judecata, «după obiceaiul pămăntuluĭ şi după leage ţărăĭ», hotăreşte ca: «pentru satul Ţibăneştiĭ, fiind casăle părinţăştĭ, să fie a featiĭ acestiĭ maĭ mici..., iară Costantin Cucoranul să-ş ià dintr'alt satu, ca să fie şi la dănsul de protivî, iară din celelalte moşiĭ č-or maĭ rămănè, aşea s'aŭ socotit să scoată şi cheltuiala nunţiĭ featiĭ aciastiĭ maĭ micĭ, cari aŭ cheltuit Costantin Cucoranul... Č-or maĭ rămănè din moşiĭ, să aibă a li ţinea frăţeaşte.» — Pecete mare, cu chinovar.

126. Iaşĭ, 29 Iulie 7230 (1722). Zapis, iscălit de «Mihaĭ zugravu» şi «Enachi Arapul». Semnătură grecească.

127. 17 Decembre 7240 (1732). Danie către Aniţa fiica luĭ Manolachi Ruset Vornicul.

128. Iaşĭ, 14 Ianuar 7241 (1733). Grigore Ghica dă dijma de la Hăndreştĭ luĭ Ştefan Vornicul, fiul luĭ Manolachi Ruset Vornicul. — Pecete mare, cu chinovar.

129. 7 Decembre 7242 (1733). Un popă din Găneştĭ declară că a iscălit pe un act de la Bărboĭ Sturza fără a-l ceti, că l-a cerut îndărăt şi a căpătat răspuns că-l va rupe Sturdza chiar, găsindu-l.

130. 10 Iunie 7245 (1737). Grigore Ghica, luĭ «Ion Neculci biv Vel Vornic», Ştefan Tăbărţă Jitnicer şi Toader Stărce Vornic de Poartă. Ion Silion s'a plîns de «dumnealuĭ Bărboĭ

Sturdza» că la Moiceştĭ (Ţinutul Cărligătureĭ) «aŭ întrat cu plugul în hotarul luĭ, şă i-ar fi stricat căteva pămănturĭ de grăŭ: arăndu hotaru în curmezişu, i-aŭ făcut multă pagubă». Să cerceteze — Pecete mare cu chinovar, cu ambele mărcĭ ale ţerilor.

131. 20 Decembre 7245 (1736). Ordin de hotărnicie de la Grigore-Vodă Ghica. Adausul e de mîna Logofătuluĭ-Mare.

132. 20 August 7245 (1737). Grigore Ghica-Vodă, «la boeriul nostru Vasili Carpŭ biv Vornic glotniĭ»: să aleagă iarăşĭ luĭ Andronic, căruia-ĭ maĭ hotărnicise odată cu Gheorghiţă Racleş, la «Jigărenĭ». Lăsase eĭ la o parte «o cas[ă] şi vie a unuĭ răzeş de acol[o], anume Andreĭ Vărcă, şi încă acmu, în iastă var[ă], ar fi pus şi o prisac[ă] ominiască tot acolo, pe parte luĭ Andronic Căm., şi, trimiţindu omul săŭ să dijmuiească din stup[ĭ] şi dentr' altel[e] ce ar fi pe acel loc, iar acel Andreĭ Vărcă ar fi sărit să batî pe omul luĭ Andronic, şi n'aŭ lăsat să dijmuiască». Pecete octogonală, cu armele ambelor ţerĭ (vulturul în stînga), cu chinovar.

133. 21 Iunie 7248 (1740). «Costandin Roset biv Vel Clucer» dă partea-ĭ din Găneştĭ «dumisal[e] mamiĭ Aniţiĭ, surorîĭ tatăne-miè». Semnează şi «Costantin Costachi Vel Clucer».

134. Iaşĭ, 14 August 7250 (1742). Constantin Mavrocordat dă voie mănăstirii Gălateĭ a dijmui satul Popiĭ şi un loc de prisacă cu livadă la «Tălpăreştĭ, şi alt locu de prisacă la Honzeŭ, şi alt locu de prisacă cu pometĭ la Spinenĭ, pe Rece», etc. «Aşijdere şi pintru oaminiĭ ce ar şidè pe moşie mănăstiriĭ, să aibă a să aşedza cu egumenul, să facă slujbă, după hotărăre ce s'aŭ făcut, 12 dzile pe anu; iar, cine arĭ avè a răspunde, să margă la diregătoriul Ţinutuluĭ, cu scrisorĭ c̆-or avè, să le ia sama şi, cum s'a găsi cu dreptate, să giudice şi [să] dea şi mărturie.»

135. 10 Octobre 7251 (1742) Hotarnica Brăeştilor, de Costandin Cucoranu ispravnic de Cîrligătură, Gavril Pilat Vornic de Poartă, Postolachi Scorţăscu hotarnic. Se menţionează «răposatul Toader Păladi Vistierul».— Copie din 1797.

136. 14 Iulie 7251 (1743). «Toader Volcenschii», cu fratele săŭ, Ion, şi cu o femeie, vînd partea lor din Ivăneaştĭ «Visterniculuĭ

Ștefan Hermezău» cu 11 leĭ [va fi revîndută cu 40 de leĭ].

o 137. 20 April 7257 (1749). «Ștefan Hermezău Jitnicer» dă «scrisoare» «la măna fiiŭ-meŭ Sandul, pentru satul Țăbăneștiĭ..., care satu fiind a răpoosatiĭ Ilincăĭ, maica copiilor meĭ acestor maĭ marĭ», îl împarte între Sandu și Catrina. Moara din sat, făcută de el, să se «ție frățește». «Iar, căt pentru alte părțĭ, ce sănt cumpăratul de socru-mieŭ Ștefan de Visterii, din satu din Olășeĭ și din Armen[e]ștĭ, așijderele și o livadă cu loc de prisacă, — carea ačast[ea] sănt afară din hotarul "Țăb[ă]neștilor», — le dă Sanduluĭ. Toader, cel maĭ mic frate, «fiindu un copil și can prost de minte», nu-ĭ face parte. «Dar, vrănd Dumn[e]zăŭ să facă milă cu dănsul ca să-s tocmască a minte», îĭ va da din altele.

138. Iașĭ, 30 Ianuar 7258 (1750). Ștefan Hermeziu biv Vel Jătnicer dă «ginereluĭ mieŭ Nicolae Gherghel biv vtori Medelnicer și fiiciĭ meale Catrini» jumătate din Țibăneștĭ, cu jumătate din moară, ca zestre; restul fiind al fiuluĭ săŭ Sandul. Avea moșie «di pe răpăosata soața mè Ilinca, fata luĭ Ștefan Cluceriul, maica fiilor mieĭ acestor maĭ sus numițĭ». Luĭ Toader i se daŭ părțĭ din Hoderenĭ, Soholeț, Boghice, tot de la soția moartă. «Toader Carp biv vtori Jitnicer martur; ș'am scris și zapisul.»

139. 5 Iunie 7261 (1753). «Costandin Mihail Cehan Rac[o]viț[ă]» Voevod dă carte luĭ Ion Andro[ni]c, «a-ș lua de a dzăcia di pe niștea moșiĭ a luĭ, anume Glodeniĭ, Marcoviceniĭ, Jigăreniĭ...: din păine, din făn, din prisăcĭ cu stupĭ, din grădinĭ, din toate, după obiceiŭ». Pecete cu chinovar: octogonală, cu bourul. «Cant. Vel Logofăt.»

140. 5 Septembre 7262 (1753). Mateĭ Ghica, luĭ «Andrieș neguțitoriul din Eșĭ», ce are moșie de la socrul săŭ Enăchiță la Glodeanĭ, Sohulețu, Tansa, «în fundu la Cărțu și la Băloșeștĭ», cu toate ale lor: «și din grădin[ĭ] cu legumi». Pecete cu chinovar. Semnează Vel Logofăt.

141. 29 Novembre 7263 (1754). Mateĭ Ghica-Vodă, către Gheorghi Beldiman Vel Șătrar. ispravnic de Vasluĭ. Aŭ venit Radu Racoviță Vel Logofăt, «Ene și maică-sa Zănica, ci aŭ țănut-o Dumĭtrachi, și cu Gheorghi Carp ot Vistierie»;

Zănica arată «că eĭ sănt baştină, moşanĭ în Gărbeştiĭ Vasluiŭ». Alt bătrîn îl are «Mateiŭ Hurmuz», altul Gheorghe Carp, «fiindu-ĭ cumpărătură». Ea e oprită de Carp de la cosit şi dijmă. Carp se oferă a-şĭ primi baniĭ îndărăt, cealaltă fiind «baştină răzăş». Ea se plînge că el a pus prisăcar. Carp pretinde «că ar fi a luĭ, plătit de tată-săŭ, tot acel om prisăcar, de l-aŭ făcut; şi el i-aŭ zis de ş'aŭ pus stupiĭ acolo». — Se decide ca el, primindu-şĭ baniĭ, să plece. — Copie.

142. August 7268 (1760). Ioan Teodor-Vodă întăreşte luĭ «Ilie Găndul zet Andronic» ocinile din Glodenĭ şi Jigorenĭ. Pecete octogonală, cu chinovar.

143. 17 Maiŭ 7269 (1761). Judecata luĭ Sandul Hărmezăŭ cu Neculaĭ Gherghel pentru Ţibăneştĭ. Sandu zicea că i s'a dat tot, şi el l-a cedat nevesteĭ pentru lipsă în zestre. La cererea de acte de la tată, spune că «numaĭ cu gura i-aŭ dat». Gherghel arată zapis. Atuncĭ Sandu obiectează că Gherghel «aŭ văndut venitul moşii pe parte luĭ ... luĭ Gheorghe Carp ot Vistier[ie], ş'aŭ cerut să nu văndă luĭ Carpu, ce să cumpere el cu preţul ce daŭ alţiĭ». Gherghel arată că întăiŭ lăsase moşia «pe sama cumnatuluĭ săŭ Sandul», dar nu luase decît 50 de leĭ în 8 anĭ, şi se stricase şi moara; a fost silit a vinde. În ambele, i se dă dreptate.

144. 11 Septembre 7272 (1763). Grigore Ioan-Vodă, luĭ «Ioniţă Cuze biv Vel Stolnic, ispravnic de Ţinut[ul] Vasluiuluĭ», pentru plîngerea Safteĭ, fata Cămăraşuluĭ Andronic, de la Glodenĭ. «Acel cumnat al săŭ, Şerban Găndu, s'ar fi sculat în tăriia luĭ, şi făr de ştirea jăluitoareĭ ar fi miersu *(sic)* pe numita moşie . . ., şi s'aŭ aşăzat cu toată şederea luĭ acolò, şi cu vitele ce are.» Să cerceteze. Pecetea cu ceĭ doĭ leĭ ţiind bourul cu coroană şi însemnele Domnieĭ; jos: «Io Gr. Io. VV. 1761».

145. 7 Maiŭ 7272 (1764). Sandul Hermeziu biv vtori Logofăt, împreună cu «soţul» săŭ, Zoiţa, şi fiiĭ, Mihaĭ şi Catrina, dă zapis luĭ Ioanichie episcop de Roman, că-ĭ vinde jumătate din Ţăbăneştĭ şi ce maĭ are pe acolo: «din Olăşăĭ, ci să chiamă parte boeriască». Mersese cu carte de la Logofătul Ioan Bogdan la Neculaĭ Gherghel în Suceava, să-ĭ dea de ştire. Promite a

iscăli şi el, saŭ a da baniĭ la Iaşĭ; dar trec cincĭ anĭ în zădar. Episcopul dă 350 de leĭ «şi un cal». Fraţiĭ să nu se amestece, «de vreme ce tată-meŭ aŭ avut doao ğupânese».— La 11 Iunie 7272 (1764), episcopul arată că Gherghel a restituit baniĭ. Semnează acum: Ştefan Buhăescul biv Vel Comis, Sandul Bosie ot Vistierie, şi mulţĭ boierĭ marĭ şi micĭ.

146. 4 Februar 1765. Grigorie Alexandru Ghica-Vodă, întăreşte luĭ Ştefan Mera şi frateluĭ săŭ Neculaiŭ jumătate de Ivăneştĭ, ce se afla, în parte, în mînile familieĭ încă din vremea luĭ Ştefan Tomşa. Pecete octogonală, cu chinovar.

147. 6 Ianuar 1766. Grigore Alexandru Ghica, pentru «dumnealuĭ Enachi Hrisoverghi biv Vel Stolnic» şi Ioniţă Burghele Postelnic «din Ţınutul Vasluiuluĭ», pentru un proces privitor la Glodenĭ şi Jăgoreanĭ. Să facă hotărnicie. Pecete mică cu chinovar. Semnează Vel Logofătul.

148. 28 Ianuar 1766. Judecată între Ilie Gândul şi fratele luĭ, Şerban; «jăluind Şerban că, fiind el pe lăngă gramaticul Teofil, i-aŭ făcut rădicătură pe 25 viti: adecă 15 viti la un văcărit şi 10 viti la o coniţă, şi i-ar fi ţinut în samă baniĭ ce s'aŭ făcut pe acesti viti din sinbrie luĭ, cum şi 100 stupĭ i-aŭ rădicat din desătină; şi zici Şerban că a luĭ aŭ fost numaĭ 7 viti, adică 5 la văcărit şi 2 la coniţă, şi 50 stupĭ iar aŭ fost a luĭ». Restul, ale frate-săŭ, care trebuie să plătească deci. Acesta dă alte cifre: «socotind facire de bine, ca de la un frate, iar nu ca să-ĭ plătiască». «Iar noĭ am giudecat, de va rădica Şerban cu sufletul săŭ precum că din sinbrie luĭ i-aŭ ţinut în samă Theofil gramaticul, să-ĭ întoarcă baniĭ Ilie luĭ Şerban pe căte viti s'ar dovedi c'aŭ fost a luĭ. Maĭ ceri Şerban 3 leĭ pentru 120 căpiţĭ de rogoz c-aŭ fost cosit cu banĭ, să-ş facă şură la cas[ă], şi, nelăsindu-l Ilie să-ş facă şura, i-aŭ putrezit rogoz[ul]; iar Ilie aŭ răspuns cá, fiind-că Şerban n'are moşie acolò, şi întrănd şi vrajbă între dănşiĭ, nu l-aŭ lăsat să facă şură.» Se decide plată: «măcar că Şerban n'are moşie acolò, dar, fiind-că singur Ilie i-aŭ dat voi de ş'aŭ făcut cas[ă], să-l fi lăsat să-şĭ facă şi şura, şi, dacă nu l-ar fi maĭ putut suferi să şadă, l-ar fi scos de acolò, şi acèle ar fi rămas făcuti; ce, cum ar fi hotarăt giudecata, aşa ar fi

rămas. Iar pentru 2 leĭ ce arată Șerban că aŭ păscut un argat a luĭ vitile luĭ Ilie, aŭ dat samă Ilie c'aŭ avut tocmală cu argatul să-ĭ dè 20 par[ĭ] . . . Maĭ arată Șerban că i-ar fi făcut vitile luĭ Ilie niște ispașĭ în păine . . . Maĭ arată Șerban c'aŭ avut 9 nucĭ pe parte de moșie ce iaste în sama luĭ și, bătăndu-ĭ Ilie, aŭ luat 18.000 nucĭ, cu care l-aŭ dat platnic dum. Stolnic Cuza să i le plătiască; iar Ilie aŭ răspuns că el i-aŭ bătut, iar, căt aŭ luat dintr'ănșiĭ, nu știe; ce, știind că nuciĭ sînt pe parte luĭ, pentru aceia i-aŭ bătut, dar acum, macar că s'aŭ ales că nu-s pe parte luĭ, dar nicĭ toțĭ nu sint a luĭ Toader Ețco, a celuĭ cu moșie: căce (?) sint să împartă în 4 părțĭ, și din 4 părțĭ o parti are triabă Toader Ețco, carile aŭ dat moșie luĭ Șerban. Pentru ačasta am socotit că răŭ și făr de cali esti cerirea luĭ Șerban, căcĭ aceĭ nucĭ păn la o vremi ĭĭ mănca toțĭ, cine cum putè, iar de la o vremi încoaci i-aŭ stăpănit Șerban și Ilie, fiind-că n'aŭ fost hotărățĭ, și maĭ vărtos că Șerban are a tragi numaĭ a patra parte.» Ceartă apoĭ pentru *omul gospod* adus de Șerban. Se judecă: «de vremi că Șerban esti frati maĭ mic și, cănd n'avè unde să șadă și era izgonit de toțĭ, atuncea Ilie l-aŭ priimit la casa sa și la moșie sa, și i-aŭ purtat de grijă fimei luĭ, lipsind el pe la Țarigrad, și acmu, în loc de mulțămită ce i să cadi să-ĭ mulțămască, ca unuĭ frati maĭ mari, el îl ocărăști și-l supără cu fel de fel de chipurĭ, am socotit ciubotile omuluĭ gospod să le dè [*adaus:* amăndoĭ fiind că l-aŭ adus nesorocit], și, fiind-că unde ședi Șerban nu esti moșie a luĭ, și pentru ca să lipsască vrăjbile și traiul cel răŭ dintre dănșiĭ, să-s rădice Șerban de acolo în primăvară, la luna luĭ Maĭ, și Ilie să-ĭ plătiască casa și altile ce sint făcute pe lăngă cas[ă], cu prețul lor, și așè vor rămănè odihnițĭ; și Toader Ețco, cel cu moșie, să-șĭ cauti alt muștireŭ să-ș văndă moșie, orĭ să dè tot în sama luĭ Ilie, și să-ĭ plătiască Ilie venitul moșii dupá tocmala č-aŭ avut cu Șerban.» Domnul aprobă.

149. 8 Maiŭ 7274 (1766). Hotarnică pentru Toderașcu Ețcu biv is[pravnic] de copiĭ, ginerile luĭ Enăchiță ce aŭ fost vtori Vistiarnic, pentru niște părțĭ de moșii, baștină și cumpărătură, ča aŭ avut socrul luĭ Enăchiță, ginerile Lupuluĭ ci-aŭ

fost Visternicu-Mari, la sat, la Glodenĭ». «La vreme Muscalilor i s'ar fi prăpădit scrisorile», şi-l împresoară «un Ion fičorul luĭ Andronic ci-aŭ fost Cămăraş de izvoadea». Cercetarea se dă luĭ «Ioniţ[ă] Cuza biv Vel Stolnic, ispravnicul Vasluiuluĭ», saŭ «să orănduiască mazălĭ». Marturĭ: «Ion Andronic şi cu cumnată-său Ilii Găndul». Se arată un act de la Iancu-Vodă, 7086 (1577-8), altul de la Constantin Movilă, 7118 (1609-10).

150. 13 Iunie 1766. Vel Logofăt către Stolnicul Ioniţă Cuza («Ioniţi Cuzo»), cu privire la o plîngere a Safteĭ Gînduleasa, pentru o prisacă făcută pe Glodenĭ, «pomĭ făcănd şi hultoanĭ». Fiiĭ prisăcaruluĭ cer moştenirea, şi, Safta luînd poamele, îĭ împlineşte: «pentru poame o iapă cu mănzu.» «Să cercetezĭ dumneata, de vreme ce prisăcariul acela, tatul luĭ Ion, hacul luĭ şi-aŭ luat pe prisăcărit, şi, de aŭ pus pomĭ acolo la acè prisacă, pe moşie Saftiĭ, nu încape el a rămănè moştinitoriŭ pe pomiĭ ce va fi pus; căcĭ ştiut iaste ačasta, măcarŭ dom. să tocmeştĭ prisăcariŭ cu hac la prisaca dom. şi pe moşie dum., pomiĭ ce-ĭ va pune el acolò, — lăsîndu-să de prisăcărit, n'ar[e] nicĭ o triabă cu pomiĭ; ce dum. să daĭ poroncă ca să nu să amestici, nicĭ să superi pe Safta acel Ion şi cu fraţiĭ luĭ, fičoriĭ Lupuluĭ Ţăroiŭ, întru nimică la aceĭ pomĭ, şi să-ĭ dè iapa cu mănzu înnapoĭ.» Altfel, să li puie *zi de soroc la Divan*. «A dum. ca un părinte» ... Adresa: «cinstituluĭ al meŭ ca un fiiŭ dum. nepotuluĭ Ioniţi Cuza biv Vel Stolnic, ispravnic de Ţinutu Vasluiuluĭ» [adaus: «Glodeniĭ»].

151. 15 Iunie 1766. Judecată a luĭ Costandin Feştilă cu alţĭ răzăşĭ de la Ivăneştĭ. Se arată că Miera Uricariul a avut patru fiĭ. «Şi Gligorcea Duracu, fiind ginere Uricariuluĭ, aŭ avut către a patra parte ..., şi, avănd cincĭ fečorĭ, anume: Postolache şi Chiriiac şi Alixandra şi Anuşca şi Stanca ..., Nicolae Lozinschie Durac săn Postolache Durac ş'aŭ văndutu partea luĭ din Tudoreştĭ ...» Unul arată «că zapise ce aŭ avut, s'aŭ răsărit *(sic)* la prada Tatarilor».

152. 20 Iunie 1766. Grigore Alexandru Ghica, luĭ Ion Cuza biv Vel Stolnic, ispravnic de Vasluiŭ, Costandin Grecul biv 3-ti Comis, Vasăle Buhle, Andrunachi Carpu, mazil din Ţi-

nutul Vasluiŭ, pentru procesul ridicat de Feştilă cu privire la Ivăneştĭ. — Pecete mică octogonală, cu chinovar.

153. 28 Iunie 7274 (1766). Hotărnicie la Ivăneştĭ. «S'aŭ găsit un călugăr monah, ce-ĭ zăc Băcum *(sic)*, om ca de şeszăcĭ de anĭ, ce a fost trăitor la acel locŭ, şi aŭ mărturisăt că, arăndŭ tatălŭ luĭ mălaiŭ la poeniţa din sus de hotar, şi viindu moşănaşiĭ pentru dijmă, şi căutăndŭ pe hotar, aŭ luat dijmă pe ğumătate de poian[ă]: la vale aŭ luat Ivăneştiĭ, iar pe ğumătate aŭ luat Mireştiĭ.»

154. 1-iŭ Iunie 1768. Hotărnicie la Olăşăĭ. Medelnicerul Neculaiŭ Gherghel are Ţibăneştiĭ: parte ca zestre de la socrusăŭ Ştefan Hermezău biv Vel Jitnicear, care şi el o avuse în jumătate zestre, iar jumătate răscumpărată de la Eonichie *(sic)* episcopul de Roman, căruia i se vînduse de Sandul Hermeziu biv vtori Logofăt, cumnatul luĭ Gherghel. Socrul luĭ Ştefan Hermeziu fusese «Ştefan de Visterii, č-aŭ fost şi Vel Clucer». Acesta o cumpărase supt Constantin Duca, la 7203 (1694), 23 Novembre, de la «socru-săŭ Iane Burnazu şi dea la fetile luĭ, Marie şi Cărstăna». Avuse parte şi «Bută negustoriul din Iaş[i]». Se întreabă acum «Sava Carpu călugărul de la mănăstirea Căşcoeştiĭ şi pe nepoţiĭ luĭ: Lupaşcu şi Ioniţi şi Andrunachi şi Iordache şi Năstasă şi Hrumuzachi Mucul, văr[ul] lor, şi Iane sin Dumitrache». Pomenită «moşiia Gărbeştiĭ a Cărpeştilor de maĭ sus arătaţĭ» şi a altor răzăşĭ. O moară, «ce aŭ fost făcut-o Iane Burnaz» încă de la 7193 (1684-5). «Piste bahnă de pădure.» «În doĭ stejărĭ buor... Pe buza pisculuĭ, păn în zarea dialuluĭ, di-asupra porniturilor.» «Aşijderea am maĭ cercetat şi o a trie parte ce este dintr'o a patra parte din Olăşăĭ, ce să numeşte parte boeriască; cari aŭ cumpărat-o Ştefan dea Visterii dea la Ghervasăi; cari şi luĭ îĭ este cumpărată de Necola *(sic)* Vistier de la Carpu Lungu Armaşu, după cum arată zapisul Lunguluĭ Armaşu din let 7168 (1660), Mart 28... O livadă anume Braşoveniţa, ce esti la Găurenĭ... O Irina Brevenegias[a].» Semnează şi «Carpu Brenevig», răzăş.

155. Iulie 1771. «Necolaĭ Gherghel biv vtori Medelnicer», cu fiiĭ, dă «nepot[u]luĭ mieŭ Gheorghi Carpu, Log[o]făt ot Visterie»,

«sat întreg Ţibăneştiĭ de la Ţinutul Vasluiuluĭ, pe Şacovăţ, şi cu parte din Olăşeĭ şi cu un loc de prisacă ce să chiamă Braşoveniţa, cu pomăt, cu locul iaĭ în hotarul Găurenilor», pentru 1000 de «leĭ noĭ».

156. 29 Iulie 1771. Listă, făcută de Nicolae Gherghel, a documentelor de moşie ce dă «la nepotul Gheorghii Carpu Log[o]făt ot Visterie», căruia îĭ cedase şi moşia.

157. Ianuar 1775. Grigore Alexandru Ghica, luĭ «Gheorghie Carpu Logofăt de Visterie», «ca se fie volnic . . . a-ş lua venitul boerii sale, a Logofeţii de Visteriia, după hotărăre condiciĭ ce iaste în Visterie cu pecete Domnii Mele». — Pecete cu chinovar, ovală.

158. 3 August 1776. Hotărnicie a moşiilor luĭ «Ionichie ieromonah Cogălničanul». Marturĭ: «Costandin Cuza Postelnic i fratele săŭ Vasăle Cuza» şi doĭ diaconĭ. — Copie.

159. 3 August 1776. «Iermonah Ioanich[ie] Cog , fiiul răposatuluĭ Stolnic Constandin Cog.», vinde «dum. Postelnicuiuĭ Constantin Cuza i frate-săŭ Vasile» partea lor din Olăşăĭ: «de la părintele mieŭ, şi părintele mieŭ încă îĭ sint de la părinţiĭ luĭ, den moş, den strămoş». Şi Cuza era însă «răzeş şi baştină cu moşiia dumisale». Îĭ dă 250 de leĭ. — Adaus prin care se arată că baniĭ aŭ fost restituiţĭ de «Gheorghii Carpu Logofăt ot Visterie. . ., trăgănd dumnealuĭ să răscumpere ačastă moşii, maĭ avănd dumnealuĭ moşie în Orăşăĭ». Semnează: «Costa. Cus. *(sic)* Păh.». — La 3 Ianuar, acelaşĭ se îndatoreşte să aducă pănă la «mezpăresiĭ» actele ce are «de la Cogălničan».

160. 17 Februar 1777. Ştefan Mera se împarte la Ivăneştĭ cu «nepoţiĭ săĭ de vară a doilea: dumnealuĭ căpitanul Ion Calmuţche şi Necolae Calmuţche». Scrie «Ştefan Zătreanu, diiac de Divan».

161. 20 Iulie 1777. Grigore Alexandru Ghica, luĭ Grigore Beldiman Vornic de Poartă, pentru procesul, înnaintea luĭ Vasăle Razul Vel Logofăt, al luĭ Ionichie egumen de Doljeştĭ, cu privire la o parte din Olăşăĭ. Pecete ovală, cu chinovar.

162. «Izvod de zestre ce s'aŭ dat Aniţiĭ, fiici dumisale Ştefan Silionu Postelnic, nepotiĭ dumisal[e] Todiru *(sic)* Silion

biv Vel Medelnicer; 7286 [1777], Săptemvrie 23... Străchinuți de argintu, cu lingurița eĭ de argint.... 1 scatușcă..., ibric cu lighin, cu miniștergurĭ cu hiru,... malotè cu jderĭ».

163. August 1778. Ștefan Feștilă biv Vel Medelnicer face schimb cu «Gheorghiia Carpu biv Logofăt de Visterie»: îĭ dă o parte din Ivăneștĭ, pentru «o dughiană cu locul iaĭ în Tărgul de ğos în Iaș, în capul ulițiĭ disprea Sfeti Nicolaiŭ, cum și, din dosul, locul aceștiĭ dughenĭ iaste ca și al altor dughenĭ ce maĭ are dum[nea][luĭ] Logofăt Gheorghiia; care dughiană a dum[nea][lu]ĭ, ce aŭ fost cafinè... Scrisorile cele vechĭ sint pe opt dughenĭ.» — Întărire domnească, din 12 Septembre 1778, a luĭ Constantin Muruzi.

164. 5 Maiŭ 1779. Constantin Muruzi către Sandul Miclescul biv Vel Paharnic, Iordachi Darii biv Vel Paharnic, ispravnicĭ de Vasluĭ, pentru jalba Safteĭ Gănduliasă, văduva luĭ Ilie Găndul, cu privire la pămînturile eĭ din Locșenĭ, Marcovicenĭ, Jigorănĭ, Glodenĭ, Mălineștĭ, Slobozienĭ. Cere a i se hotărî. Pecete octogonală cu marca, niște crinĭ și inițialele: «Io C. A. M. VV. 17..»; cu chinovar.

165. 21 Iunie 1779. Gheorghe Carp arată Mitropolituluĭ Gavriil cum a cumpărat moșia luĭ Ianache Cogălniceanu. Acum, după ce a făcut «iaz și moară», «s'a înștiințat că Șatrariul Petrea Cheșcu ar fi mers împreună cu Medelniceriul Ianache Cogălniceanu de aŭ văzut moșiia aceaia, și dintr'ačasta prepuind că Șatrariul Petrea Cheșcu, fiind cumnat cu Medelniceriul Cogălniceanu, are scopos să întoarcă baniĭ și să ià în stăpănirea sa acea parte de moșie, ca unul ce n'aŭ știut de vănzarea și răscumpărarea ce s'aŭ zis», el scrie luĭ Cheșcu și altuĭ cumnat, Toader Isăcescu Șătrar, să se înțeleagă, dacă aŭ acest gînd. De la Toader află că venirea a fost provocată de Cogălniceanu, dar că, altfel, Cheșcu nu e dispus a plăti, și se socoate îndatorit față de Cărpeștĭ.

166. 28 Mart 1780. «Nastasie, ce am fost soț luĭ Lupașc[o] Carp mazil, care sănt fată luĭ Ion Miera, strănepoată luĭ Merra *(sic)* Marmuri Uricariŭ», vinde partea eĭ din Ivăneștĭ «dumnealuĭ Gheorghie Carp biv Logofăt de Visterie», cu 50 de leĭ. Nastasia pune degetul.

167. 23 Novembre 1781. Hotarnică a Găneştilor. Se chiamă megiaşĭ: Rotilă, Anbrofie, Ştefan a Dadiĭ. «Pe drum pen Curechiĭ roşiĭ . . . Făntăna Borčuluĭ . . . Cuiŭbul Stărcu-luĭ . . . Dealul luĭ Arventei . . . La Sărŭpăturĭ . . . Prisaca luĭ Tălmač . . . Pre Hărpazu . . .» — Copie.

168. 13 Iulie 1783. Ion Hermeziu biv Vel Jicnicer vinde luĭ «Gheorghie Carpu biv Logofăt ot Vist[ierie]» partea-ĭ din Ivăneştĭ: tatăl luĭ o cumpărase de la «Toader Volcenschi şi Ion Volcenschi . . . Maica dum[i]sale Logofăt Gheorghie mi-aŭ fostu driaptă vară al doile.» Scrie «Ştefan Hermeziu ot Vistierie».

169. 1786. «Safta Gănduliasa, fata luĭ Andronec Căm[ă]-raşul, soţul luĭ Ilie Gănduluĭ», lasă părţile eĭ de moşie, «patru boĭ, doaî vacĭ cu viţăi lor şi zece stupĭ cu roiĭ loru, ce să vor naşte, şi patruzăcĭ oĭ, marĭ cu micĭ, şi un rădvănaşu şi cu doĭ caĭ, cu hamurĭ, cu toate ale căruţăĭ, şi rămătoriĭ, marĭ cu micĭ». Pentru pomenirea eĭ, lasă «patru boĭ şi o vacă cu viţălu iaĭ şi doĭ mănzaţŭ şi triizăcĭ de oĭ şi zece stupĭ cu roiĭ lor şi un calu, care va hi maĭ de preţu». Pomenit Spatarul Io-niţă Cuza. «Cerşind ğumătate din copilul de Ţăganu Ionu.» Patru din Ţiganĭ vor maĭ sluji numaĭ şepte anĭ. Între mar-turĭ: «dohodnecul» «şi doĭ fraţ, fičorĭ de boerĭ: dumnaluĭ Costandin Cuza şi cu fratele dumisale, Vasile Postelnicul».

170. «Manolachi Roset Vornic aŭ avut treĭ fete şi un fičor, anume Năstasiia care aŭ ţănut-o Sulgerul Neculaĭ Lazu, Aniţa Sălioneasa [*şters:* Ileana], Costăchioai şi Ştefan Roset Vor-nic.» [Notă de pe la 1816.]

171. 1786. Costachi Rusăt Vel Postelnic dă luĭ Gheorghie Carp Vel Medelnicer, «carile, în căte rändurĭ mi s'aŭ tămplat de am vinit la Moldova, totdiauna s'aŭ aflat slujind la tre-buinţăle mele cu credinţă şi cu dreptate şi cu ostenele marĭ», treĭ sălaşe de Ţiganĭ, ce-ĭ avea de la Alexandru Ioan Ma-vrocordat.

172. 18 Mart 1786. «Costandin Cogălničanu [îndreptat; fusese «Gogălničanu»], fičor preutuluĭ Nicolaĭ Cogălničanu, mazăl de la Ţăn[u]t[ul] Vasluiuluĭ, din satul Dăneştĭ», dă zapis «cuconuluĭ Gheorghi Carp biv Logofăt de Vistirii»,

iască, și, măcar că să apăra că, nefiind alți diecĭ cari să poată face aĉastă slujbă, aŭ fost sălit a te orăndui pe dumneata, neavănd pe alțiĭ, căcĭ, de ar fi avut, nu ti-ar fi însărcinat tot pe dumneata și cu Ținutu Botoșaniĭ, cu toate aceste în sfărșit mi-aŭ făgăduit că va căuta doar va găsi pe altul, ca să rămăĭ dumneata măntuit.» Pentru moșie, fiind «mulți mușterei», a dat maĭ mult. — *P. S.* autograf: «Am socotit, decăt să perzĭ moșie, maĭ bini să daĭ 90 leĭ maĭ mult; iar, de nu-ĭ veĭ da dumneata, îĭ voĭ da eŭ, numaĭ să-ț slujesc.» Concurase și un Voinescu; Conachi dă 1.090 de leĭ.

193. 18 Septembre 1802. «De la Divan.» Pentru jalba ce făcuse Paraschevva, ce-ș zice și Tudosiia, fata luĭ Neculaĭ Andrieș ce s'aŭ poreclit Băibarac-Roș» și văduva luĭ Ienachi Movilă, vătav, a căruia moștenire o luase, prin învoială cu fratele luĭ, pentru *lipsa zestriĭ* și luarea asupră-șĭ a datoriilor mortuluĭ. Ea vinde moșia luĭ Ioan Carp biv Vel Sluger cu 1.090 de leĭ, oferițĭ prin Vornicul Manolachi Conachi. — Actul eĭ e din 1-iŭ Septembre. Pecetea poartă o inimă străbătută de o suliță și o sabie, avînd sus o cruce, între semilună și o stea și înscripția: «Parascheva».

194. 17 Octombre 1802. «Cătră prè-cinstiț dum[nealo]r boerĭ caimacamĭ, de la vechiliĭ isprăvč. Tecuč.» Daŭ veste de moartea Beșliagăĭ Ținutuluĭ. E dus la Brăila fiul luĭ, cu lucrurile. Cer alt beșleagă, «pentru că Țin[u]t[ul] acesta este cu apropiere de Ibrăila și sufăr lăcuitoriĭ nu puține zulumurĭ de spre Turcĭ».

195. [3 Septembre st. n. 1807]. Răducanu Mălăescu (Mălăilescu?) către Ioan Carp. Venise «astă noapte» de la Iașĭ. «La Eșĭ maĭ multe minciunĭ decăt acum n'aŭ fost nicĭ-o-dată: uniĭ întăresc pace, alți o strică; dar Vodă și Doamna aŭ purces alaltaerĭ, ğoĭ, la Camenița, și de-acolò la Petrupolis.» — *P. S.* grecesc.

196. Răducanu Mălăescu (Mălăilescu?) către Ioan Carp. «Dar am aflat că s'ar fi maĭ pus un Jădan în casăle deaconiți Sfichiuluĭ să vănză băutură, și l-am înștiințat să nu îndrăzniască să văndă neîntrebat, că mănăncă bătae. Mă rog poruncește, cocoane Ioane, să-m pue puțintel vin într'aĉastă ploscă, de care veĭ voi dumneata, să biaŭ căte puțintel, pănă voĭ veni din sus.

Asupra Ţiganilor pune vre-un lucrător de samă. Că şi acest ce aŭ venit cu răvaş aŭ fost bărfind către fečorĭ că vrà să fugă în Cordon.»

197. 23 August 1808. Raport de cercetare la Glodenĭ, «pentru să se vadă cătă moşie aŭ Năşculeştiĭ în imaş şi căte vite aŭ de păşinezi *(sic)* pe acè moşii ... Am găsit 6 pămănturĭ şi 7 paşĭ imaş, şi pe aceste ... săntu 5 cas[e] gospodarĭ şi aŭ 49 vite, boĭ i vacĭ, şi 7 caĭ; cari nu le agiungi atăta loc la atăte bucate, şi pascu maĭ multu pe moşie dum. Sărdariuluĭ Ionu Carpu; că acele 6 pămănturĭ, 7 paşĭ ce le aŭ Năşculeştiĭ maĭ multu decăt 4 fălcĭ şi giumătate nu cuprindu.» — Urmează poruncă «de la isprăvnicie Vasluiuluı» «ţii, căpitane Carpu Avrami, ca să mergĭ la faţa loculuĭ, să apucĭ pe numiţiĭ Năşculeştĭ, să împlineştĭ de la dănşiĭ ceia ce să va socoti cu dreptu călcare moşii dumisali» (1808, 29 August).

198. 4 Maiŭ 1810. Alexandru Calimah arată că «încă la let 1805, Noemvrie 4, făcănd eŭ schimbu cu Stolnicul Gheorghi Calier cu o casă cu locul eĭ în oraşul Eşăĭ, în mahalaoa Munteniĭ de sus, şi cu toate binalile ce să afla, dăndu-ĭ eŭ, pe acel loc cu casă, în Botoşanĭ o crăčmă cu pivniţă de piatră şi doĭ dughenĭ, tot supt un acoperemănt». Vinde decĭ casa aceasta luĭ Zamfirachi Ralì.

199. 29 Iulie 1811. «Neculaiŭ Cogălnicianu, dinpreună cu fičorul meŭ Costandin», dă luĭ Ion Carp Sărdar partea-ĭ din Ivăneştĭ. «Vărul meŭ Costandin Cogălniceanu.» Acesta pusese moşia amanet la Gheorghe Carp, şi apoĭ o vînduse văruluĭ.

200. 26 Ianuar 1812. «De la Divanul Cnijieĭ Moldavieĭ», pentru cele «una sută şaptezăcĭ şi treĭ pămănturĭ şi a triia parte dintr'un pămănt din moşiia Glodenĭ», cumpărate de Serdarul I. Carp cu 5.190 de leĭ. Cumpărase de la Serdarul Ioan Theodorachi, care iscăleşte, scriind greceşte un sinet, Θεωδορ. şi, la traducerea sinetuluĭ, apare ca «Theodorul». — Vînzarea se face încă din 1810. «Ioanu» saŭ «Teodorache» începuse a strînge «pămînturile», dînd cîte 15, 18 leĭ de fiecare, de pe la 1800. — O parte din «pămîn-

turĭ» se maĭ iea la 1804, prin «sultan mezat». Se oferă prețurĭ de Costandin Gheorghiu și de Logofătul Mihaĭ Sturdza, dar cel maĭ mare preț e dat de «Vel Vor[ni]c de Aprozĭ Grigore Ghica», ce declară că a fost «vechil la hareciul mezatuluĭ» pentru Theodorachi. — Încă din 1802 însă, și Ioan Carp Serdar avea acolo *pămînturĭ*, tot prin mezat.

201. 5 Iulie 1812. Neculaĭ Vărgolicĭ vinde luĭ Ioan Carp partea-ĭ din Ivăneștĭ cu 6.500 de leĭ.

202. 7 Iulie 1812. Înțelegere pentru o parte din Glodenĭ între Ioan Carp și mănăstirea Sf. Spiridon. Carp făcuse o reclamație, «să le răscumpere..., cu protimisăs de răzășie și de rudenie». Carp va face și biserica de acolo, ce era îndatorită a o face mănăstirea.

203. 26 Octombre 1812. Învoială a «oamenilor» din Jigorenĭ cu Ioan Carp, pentru pășune, nuiele și lemne. «Și cari om avè până la patru viti, să dăm căte patru zili di lucru, iar cari avem di la patru viti înnainte, să dăm căti opt zili di lucru orĭ la ci a poronci dumnealuĭ boieriul, iar cari n'am putè să lucrăm zili, să plătim căti treĭzăcĭ parale pe zi, — tot după cum și aniĭ trecuțĭ s'aŭ urmat.»

204. 15 Februar 1812. Născuleștiĭ, șese la număr, vînd luĭ Ion Carp Sărdar partea lor din Glodenĭ («o dăn pe din doaî, cu celelalte neamurĭ a noastre ce să află șăzătorĭ acolò»), «agiungănd noĭ la scăpăciuni și la trebuinț[ă] de parale...; făcănd întrebari maĭ întăĭ niamurilor noastre din Glodenĭ și ráspunzănd cu banĭ, ca să o ià eĭ». Se vinde «cu banĭ gata, căte 50 leĭ... pămăntul..., fiind dumnealuĭ și megiiaș și stăpăn celuialalt trup a moșieĭ». Maĭ tărziŭ, eĭ fac declarație că aŭ vîndut, de voie, luĭ Gheorghi Cuza Spatarul. După aceasta, Domnul maĭ poruncește a se face publicația legală și o nouă întrebare răzășilor. — La 8 Iunie 1813, un coborîtor al Născuleștilor vinde și el, ca unul ce locuia în alt Ținut, a șesea parte «din patruzecĭ și cincĭ pămănturĭ și o hirtă ce aŭ avut Ionașcu în moșăe Glodeniĭ din fundul Bărlăzăluluĭ»: și el întreabă pe vecinĭ întăiŭ, în ființa hotarnicilor. — E anexată spița vînzătoruluĭ.

205. 11 Iunie 1813. «Ioanichie arhimandrit Frumoasăĭ»

către Serdarul Ioan Carp, despre încălcarea moşieĭ mănăstiriĭ de timp de treĭ anĭ de «aceştĭ răzăşĭ cu totul zăluzĭ». «Mă rog fiĭ din partea mănăstiriĭ deplin vechil şi pune stepînire boerească, ca să-ş vie în simţire bezmeticiĭ şi, ceia ce veĭ lua de pe partea mănăstiriĭ, ne vom învoi lesne amîndoĭ; însă nu lăsa nicĭ macar un palmac din dreptul *(sic)*; şi foarte mă veĭ îndatori.»

206. 1815. Ioan Carp se plînge că săteniĭ din Soholeţ îĭ năvălesc în pădure, bătîndu-ĭ şi dezbrăcîndu-ĭ pădurarul ce era de pază. — În schimb, răzăşiĭ vorbesc de bătăĭ şi «zălogirĭ».

207. 15 Septembre 1815. Grigoraş Baltă din Jigorenĭ face o vînzare Căminaruluĭ Ioan Carp, ce avea moşie în Ivăneştĭ şi Glodenĭ, — la Jigorenĭ.

208. 20 Iunie 1819. Căimăcămia către ispravniciĭ de Vasluiŭ. «După ce vă veţĭ îndestula din cărţile cătră dumneavoastră şi din cărţile cătră lăcuitorĭ a Căimăcămii pentru vestire Domnieĭ, şi veţĭ face partaşĭ pe toţ de obşte prin publicaţiĭ bucurieĭ aceştie, apoĭ să nu cugetaţ că aţ eşit din toată datoria şi să vă daţ odihniĭ, aşteptănd în obiceiŭ lucrurĭ bune de săneşĭ numaĭ adusă şi fără sălinţa dumneavoastră pornite spre cunoştinţa noroduluĭ; căcĭ greşiţĭ cu totul şi pe dumneavoastră aduceţĭ nepriinţă. Noĭ am ales pe dumneavoastră lucrătorĭ dregătorĭ; sănteţĭ patrioţĭ: fire, niamul, săngile trebui să vă aducă în cè maĭ mari răvnă pentru lucrurile cele bune, cele drepte, cele cinstite şi pricinuitoare de uşurinţa noroduluĭ şi de dipartare a toate asupritoarile chipurĭ; cu căt maĭ ales că din cărţile Mării Sale luĭ Vodă cătră noĭ videţ părintiasca îngrijire a Înnălţimiĭ Sale, pănă într'atăta, încăt ne arată că dregătoriĭ aceĭ ce să vor abate şi la cel maĭ mic lucru a nelegiuiteĭ asuprirĭ, să-l facă pildă cătră contenire de istov acestora. Ceri numaĭ decăt Înnălţime Sa uitare împilărilor noroduluĭ de cătră zapciĭ, ocolaşĭ şi alţiĭ, ceri măngăere lăcuitorilor ca să sămtă iaĭ părintiasca oblăduire. . . . Îndată, şi în menuntul acesta, să dipărtaţĭ ocolaşiĭ ceĭ asupritorĭ, să alegeţĭ căte unul la ocol din pămăntenĭ cu stare, din ispitiţĭ şi cinstiţĭ, să le daţĭ straşnice poroncĭ ca

să s poarte cu blăndeţe, ca să nu să abată măcar şi la mâncare neobičnuită norodului, să facă sălă; să nu cuteze a le lua cibote neleğuite, — căcĭ este vremi că şi cele leğuite să-s uşureze norodului. Căcĭ nicĭ să-s pomeniască, că să vor osăndi cutezătorii. Asămene şi logofeţiĭ ispravnicĭ să-s poartă cu bună chibzuire, să lipsască paralile de răvaşile cele de piste măsură, să lipsască rubielile pentru răvaşile de drum, să conteniască toate împilările, să conteniască čobotile pentru împlinire banilor de datorìĭ, să conteniască vănzările de vite pentru datoriile sarmanilor (?); să staţĭ cu neadormire pentru aceste, să pedepsiţi pe neurmătorĭ şi să-ĭ triimiteţĭ şi aice, ca să-s pedepsască spre pildă; să căutaţĭ pricinile lăcuitorilor cu amăruntul, fără enteres şi părtinire, şi, în scurt, căte sănt în Ţănut care fac împilare, în menuntul acesta să le rădicaţĭ.
Prin tărgurĭ să fie vănzările făinii şi a cărniĭ în preţurile cele maĭ eftine; în taxilul banilor cè maĭ driaptă chipzuire să-s păzască, poruncind sătenilor pentru neasuprire celor săracĭ; să să pricinuiască opştiască mulţumire.» La sfîrşit, li se pune în vedere răsplată saŭ pedeapsă.

209. Bucureştĭ, 15 Februar 1821. G. Pini către Ioan Carp. Răspuns la o scrisoare din 19 Februar. Mulţămeşte pentru «l'excellent•miel dont nous avions parlé lors de mon passage par Vaslouy». Se oferă a-ĭ fi de ajutor. «Votre très-humble et très-obeissant serviteur» . . .

210. 10 Iunie 1821. Mitropolitul Veniamin întăreşte traducerea hrisovuluĭ pe pergament al luĭ Alexandru Lăpuşneanu, «pentru că orighinalurile să află aice, din a stănga Prutuluĭ, unde s'aŭ şi tălmăcit şi, aflăndu-ne acum şi noĭ aice în Chiş[i]năŭ», — după cererea asesoruluĭ de Colegiu, «Sandul Teodosăi».

211. 28 Novembre 1823. Domnul întăreşte pe giudele de Ţiganĭ al luĭ Ioan Carp: «umblănd prin ţară cu čata luĭ şi hrănindu-să, nepăgubind pi nimine întru nimică, volnic să fie». Ordin la ispravnicĭ, căpitanĭ şi lăcuitorĭ a-l recunoaşte. Îĭ va apăra, pe Ţiganĭ, de alţĭ giuzĭ, domneştĭ, boiereştĭ şi mănăstireştĭ, şi-ĭ va strînge, dacă s'ar împrăştia. Reclamaţiile de Ţiganĭ să se facă legal, contra stăpînuluĭ adecă, şi la Divan.

212. 27 Maiŭ 1824. Ioan Sandu Sturdza, către Petrachi Sturdza biv Vel Visternic și Teodor Buhuș biv Vel Agă, ca să hotărnicească luĭ Aga Carp, împreună cu inginerul Chiner.

213. 20 Iunie 1824. Răzășiĭ de la Jigorenĭ se înțeleg cu Ioan Carp pentru pășunĭ și luat de lemne și nuiele. Ceĭ fără vite vor da «căti patruzăcĭ prăjinĭ de păni albă, pe care să o treerăm și să o ducem la hambariŭ». Ceĭ cu boĭ datoresc și «doĭ zile de clacă: să avem a ara cu plugurile noastre fiiști-care, și să ducim și căti un car de făn den fănul dumisale fiiști-caari la Eș, și să dăm și căti doĭzăcĭ de părali de vită». Acestea sînt, de altfel, și condițiile vechĭ. Iscălește și un Nădăbaicu.

214. «Cu frățască dragoste mă închin dumitale, arh. Aga. Mînĭ dimineață, la doo časurĭ, eștĭ poftit de cătră Mărie Sa Vodă. Poftesc dar ca să te afli negreșit la časul hotărît. Și sănt al dumitale ca un frate i slugă [Postelnicul]. Dechemvrie 27, 1824.»

215. 3 Februar 1825. Înțelegere între răzășiĭ de la Armeneștĭ «pentru dispărțire răsărituluĭ de apusu».

216. 26 April 1825. Niște sătenĭ, ca «vechilĭ» aĭ satuluĭ, se îndatoresc a lucra luĭ Ioan Carp, «după așăzare anuluĭ trecut, orĭ-care lucru la vreme sa, fără cè maĭ mică zăticnire», avînd apoĭ voie a tăia «parĭ, nuele și lemne de ars». Sînt tot răzășiĭ de la n° 213.

217. 25 Iulie 1825. Către Manolachi Roset Banul. «Beșlega din cas[ă] n'aŭ eșit, și conacul s'aŭ gătit, și dumnealuĭ beșlaga aŭ venit la Eșĭ, și, păn nu va veni de la Eș, nu să dășartă casăle; dar am înțăles că vine alt beșlagă, și cuconul Iordachi Cazimir este aicĭ la Găneștĭ, sus, în curțĭ, dar nu este mulțămit cu hodihna, și vra să să mute în tărgu, la alt loc, păn va eși Turciĭ din cas[ă] . . . .»

218. 1826. Ioan Carp se plînge de plastografiĭ făcute în paguba sa, «sărbești», de diaconul Miron Juncă.

219. Ștefan Corodescu din Corodeștĭ, Vornic de Poartă, arată Domnuluĭ că i-a «chicat» «on om gospodariŭ» cu doĭ fiĭ și două fete văduve; pe care l-a ajutat la bir și cu *păine*. Însă vine un armășel de la Nazirie, cerîndu-ĭ ca Țiganĭ domneștĭ. El pretinde măcar despăgubire pentru întreținere.

Atuncĭ Ţiganiĭ se lasă la dînsul, care dă şi o sumă de banĭ şi-ĭ opreşte ca Ţiganĭ aĭ luĭ. Apoĭ însă Ţiganul arată pe ascuns că ar fi al Mitropolieĭ. În 1824, fuge noaptea cu doĭ boĭ, cu carul şi 900 de leĭ. Vine în urmă, noaptea, cu hoţiĭ, «schinjuind pă părintile meŭ şi pre maică-mè, cu foc arşĭ şi cu rănĭ de suliţĭ; cari astăzĭ sănt scăieţĭ (?!) cu slăbiĉuni, spre perdere de viiaţă». Şi altă casă e prădată; «precum i-aŭ văzut lăcuitoriĭ ,supuş prin pădure›. Cel prădat cere de la Corodescu despăgubirea. Acesta află pe vinovat acum, adăpostit la un boier. — Se constată că era un Ţigan vechiu al acestuia, şi se închide afacerea.

220. 27 Ianuar 1827. Costandin Paladi Hatman dă un zapis pentru un Ţigan luat de la Ioan Carp de «răpoosatul bunumieu Costandin Paladi biv Vel Logfăt de Ţara-de-ĝos». — Actul bătrînuluĭ Paladi e din 18 Iulie 1798.

221. 18 Novembre 1827. Privilegiul pentru iarmaroacele Ţibăneştilor.

222. 24 Februar 1828. Vistieria către isprăvnicia de Roman, pentru că Domnul a dat «12 iarmaroace pe anu» Ţibăneştilor. Să se dea de veste aceasta.

223. 3 Iulie 1828. «Gheorghi Carpu, stegar di copiĭ din casă i Dumitru Săntuluĭ, Vasăle Naşcu şi cu Gheorghi, fii-săĭ, răzăşĭ din moşiie Glodeniĭ de la Ţănutul Vasluiuluĭ» ; către Divanul judecătoresc al Moldoveĭ. «Uniĭ din răzăşiĭ noştri ş'aŭ văndut părţile di moşii dumisali boeriuluĭ Aga Ion Carpu încă din vechimi; cari săntem numaĭ 4 numi nivănduţĭ, şi într'aceştaş chip pătimim greli asuprirĭ di cătră numitul boeriŭ, că în sălă, cu Ţiganiĭ, ni rădică la lucru boiresc, ca pe nişti robĭ, şi noĭ pi moşia dumisali nimică nu ni hrănim, nici di arat, nicĭ di cărat ; cu totul ni videm în strămbătate, di pi a noastră moşii baştină.»

224. 10 Iulie 1828. «Divanul ĝudecătoresc a Cnejieĭ Moldavieĭ către cinstita isprăv[ni]cii de Ţănutul Vasluiuluĭ», pentru «Aga Ioan Carpu, în pricina cărţiĭ ci i s'aŭ fost scris după arătare a patru răzăşĭ de Glodenĭ, ci să împotrivesc a-ĭ lucra zălile de boeresc după învoelile ci pănă acum aŭ pe moşiia dumisali Agăĭ». «Să-ĭ supuneţ, dacă să vor arăta maĭ

mult nesupuş, a urmà întocma precum prin învoelĭ pănă acum aŭ urmat.»

225. Vadulenĭ, 27 August 1829. S. Teodosii către Petrachi Carp. «Noĭ ne aflăm închişĭ la Vadulenĭ de frica čumiĭ; unde să află şi nepotul Neculachi.»

226. Vadulenĭ, 27 August 1829. S. Teodosii către Ioan Carp. «CC. Ioane, luaţi-vă aminte să nu fiţ depărtaţ şi la alegire Domnuluĭ şi la cercetare ce are să facă Divanul organizaţieĭ ce să lucriază în Bucureştĭ, cá apoĭ veţĭ rămînea în vecĭ călcaţĭ în pičoare. Am fi fost bine să fie unul din dumneavoastră la lucrare din Bucureştĭ, dar, de vreme ce ačasta nu s'aŭ putut, căutaţĭ să fiţĭ măcar împreună cu Divanul la cercetare ce are să facă aciĭ lucrărĭ. Căcĭ cuvînt să vă depărteze nu aŭ, pentru că sinteţĭ mulţĭ şi cu destule averĭ.»

227. Chişinăŭ, 10 Maiŭ 1833. N. Carp către tatăl săŭ, I. Carp. Pentru procesul din Basarabia. «Avocatul rus aŭ scos din jaloba mè toate zugrăvelile cele aprinsă şi siloghismosurile cele de critică.»

228. 29 August 1834. Atestatul luĭ Mircovicĭ pentru serviciile Comisuluĭ Petrachi Carp ca judecător de Vasluĭ.

229. «Ioan Carp, cu rangul Agă, de faptele bune gol,
Celuĭ care împle totul, rîdică acest pristol.
Făcătoriuluĭ a toate cine-ĭ va faci sălaş,
Cînd înţălepciunia săeş îşĭ găti însîş lăcaş?

Şapte stîlpĭ întimiiară în vecie neclătiţ:
Celor bunĭ spre mîngîeri, groază celor rătăciţ.
Inima iaste oltariul unde cel vecuitoriŭ
Îş caută a sa pîrgă de la omul muritoriŭ,
Şi cugetul, slujitoriul rînduit de Dumnezăŭ,
Ci ne îndeamnă la bine, şi ne mustră de la răŭ.
Fapta bună iaste jîrtfa ci să ceri de la noĭ,
Nu spre a sa folosinţă, ci spre a noastre nevoĭ.

Omule, dar, nu supt zidiurĭ, nicĭ prin multe rugăciunĭ,
Să nădăjdueştĭ spalaria de a tale spurcăciunĭ,

Ci în inima ta intră, cată doritul izvor,
Și veĭ afla curățiria numaĭ prin stărpiria lor:
Lăcrîmile și căința atuncea pot folosi,
Cînd, pletindu-țĭ datoria, d'imprumut te-ĭ părăsi.

«În satul Țăbăneștiĭ, Ținutul Vasluiuluĭ, anul 1835.»

230. 15 Ianuar 1837. Ioan Carp către —. «Bujor coteiu să află sănătos, dar cam năcăjît, că s'aŭ sculat pătîrnichile cu războiŭ asupra luĭ... Cumpără [la Petersburg] și de aceste sămințurĭ de curechĭ, care aŭ venit de la Noă-Zălandă. [Arată ce prețurĭ aŭ blănile,] adecă tulumul de vulpe de Lensca de cè bună, adică doî misăzĭ, cum și tulumi de moțuna de vulpe nagră....»

231. 18 Maiŭ 1837. Grigori Anghelichi Paharnic către Ioan Carp. «Cu prilej[ul] veniriĭ cuconuluĭ Grigori Cuza aice la Vasluĭ, în trecire Mării Sale luĭ Vodă...»

232. Chișinăŭ, 28 Iunie 1837. N. Carp către P. Carp. Nu vine la Sculenĭ spre a-l vedè, din causa ploilor marĭ. «Cel mult dacă în urmare de doă zile ne bucurăm de o vreme maĭ bună și de contenirea ploilor, căcĭ a treia zi așaș de diminiață ni se arată Iunie în mantaoa luĭ Noemvrie, cu întunecarea a tot orizontuluĭ și cu ploae putredă, plină de toată strîcăciunea și întristarea. Toati calendarurile le cercetăm și le criticarisim: acèle mincinoasă ne maĭ daŭ ceva măngîere și nădejde, însă în zădar. Iar acele ce nemeresc după întîmplare, de și să văd că cuprind în sine adevărul, ne măhnesc și ne năcăjăsc....»

233. Iașĭ, 11 Iunie 1841. Petrachi Carp către Nicolae Carp. «Iar C. Vasile Pogor asară mi-aŭ spus că nu esă [Canta], pentru că, M. Sa Vodă ducîndu-se peste hotar la feredei, și Sfatul rămîne în loc, nu poate să lipsască [Canta]. Dar dumneata, tot încet încet, vă pregătițĭ, căcĭ acum să duce și dumnealuĭ până la margine, să petreacă pe Vodă, și poate după întoarcere să să facă prin Ținuturĭ. Vodă piste puține zile să pornește.»

III.

ACTE DIVERSE.

1. De la maĭ multe persoane.

1. Suceava, 17 Ianuar 6946 (1438). Ilie și Ștefan (млстїею бжїею мы илїа воевода и брат гсвами стефан воевода, гспдріе земли мададвскои) arată că Duma de Neamț (доума нимецскои) a slujit cu credință; pentru care-ĭ daŭ un sat (оу нашеи земли оу мададвскои) «pe Moldova» (на молдавѣ), anume Roșiorĭ (рошиори), ca să-ĭ fie uric, cu toate veniturile. I se dă luĭ, fraților și coborîtorilor. Hotarele să fie cele vechĭ. Marturĭ: вѣра наша гсва илиа воевода и вѣра брата нашего стефана воєводь și credința a fiuluĭ гсвами (Ilie), Roman, и вѣра боꙗрь нашиχ: Jurja Fratovschi, Vlăcia, Isaia, Petru Hudicĭ (гоудича) Vornic, Stan Brălicĭ, Mihail Popșa, Lazăr și fratele: Stanciul Postelnic, пиꙗтра, Duma чорного Vornic, Petru Spătar, Vitolt, фьрьва, Cozma Șandrovicĭ, Manoil, Băloș Ceașnic, Berindeaĭ Stolnic, Costea чорньи, Coste Andronnicovič, Alexandru Spatar, Stanciul Comis, și «a tuturor boierilor noștri moldovenestĭ, și marĭ și micĭ». Întărire și pentru urmașĭ, (дѣтеи), «fie din fiiĭ, fie din frațiĭ noștri, fie din — noștri», fie din alt neam. Scrie Logofătul Dinis (дїнисоу). Pecetea ruptă, rămîind numaĭ șnurul roș și galben. Pergament. — Cf. *Arch. ist.*, I[1], 54-5. — În posesia d-luĭ Tatos din Roman.

2. 7 April 7066 (1558). Alexandru-Vodă, pentru Magoșa, fata luĭ Văsiiŭ aprod, și nepoțiĭ eĭ, Onciul, Mărghita, fiiĭ luĭ Ioan Vrăncanul. Ioan avuse o moșie de la Petru-Vodă, a treia parte din Bogdăneștĭ. Această parte, și a «unchiuluĭ săŭ Ioan Stolnicelul», se vinde acum luĭ Orăș Starostele, pentru zloțĭ tătăreștĭ. Marturĭ: fiiĭ: Bogdan, Petru, Ion; boieriĭ: Neagoe și Moghilă pîrcălabĭ de Hotin, Petru Crăcovič pircălab, Bodeiŭ pîrcălab, Veaveriță pîrcălab, Ioan și Crăste de Neamț, Vascan și Spančoc de Cetatea-Nouă (Roman), Dumitru Por-

tar de Suceava, Andreico Spatar, Liciul Postelnic, Ion ´Vistiernic, Bolea Stolnic, Paşco Comis. Moghilă Logofăt. Scrie Dumitru Va s]canovič. Pecete. — Cf. *Uricariul*, XVIII, pp. 154-5. — Copie de d. profesor Eusebiu Popovicĭ, din Cernăuţĭ.

3. Iaşĭ, 20 Mart 7114 (1606). Ieremia-Vodă, pentru Vasilie Vel Pitar, care dă 500 de zloţĭ tătăreştĭ luĭ Vasilie «Suljerel», зѧт стан и козѧ, pentru a treia parte din Roşiorĭ (Ţinutul Neamţ). Fusese această parte a luĭ Grozav şi Moga, diecii, şi a Drăghineĭ, Sofiicăĭ, Parascăĭ, fetele luĭ Băloş staroste. Pomenit şi Cărăiman Vel Ceaşnic, căruia i se confirmă la urmă. Menţionaţĭ: Văscan Pitărel, Simion şi sora lor, Grozava, fiiĭ luĭ Ivaşco Vătag, Onuşca, o delimitare făcută de Lupul Scoarţeş părcălab. Se fixează «gloabă la Poarta Domnieĭ Mele opt boĭ». Apoĭ: «Ţonţia şi fratele eĭ Gheorghie, fiiĭ мика, nepoţiĭ luĭ Ion Rădianul». Altă cumpărătură e de la Nicoarî Logofăt şi Ştefan и сь иниими братїѧ их. Vicol biv părcălab cumpără Bălăcianiĭ de la ruda sa, Todosiia Tăbučoae. Marturĭ: fiiĭ Costantin, Alexandru, Bogdan Voevod; Nistor Uriache Vel Vornic de Ţara-de-jos, Crstea de Ţara-de-sus, Ghiorghie pîrcălab de Hotin, Ghiorghie şi Ionaşco de Neamţ, Crstea şi Manole de Roman, Văscan Orîş Hatman, Barnovschie Postelnic, Viaveriţî Spătar, Gligorie Stolnic, Simion Stroič Vistier, Vorontar Comis. Lupul Stroicĭ Logofăt. Scrie Drăgan Tăutul. Slavon. Pergament. Pecete ruptă, rămîind şnur roş şi galben. — Proprietatea d-luĭ Tatos din Roman.

4. Iaşĭ, 22 April 7143 (1635). Vasile-Vodă, pentru Ionaşco [Covrig] «din Toporăştĭ», ce aduce mărturie de la Mierăuţă Coşescul şi de la Ifrim şi de la Serapion călugărul... şi de la Dumitru Stăngaciŭ», «pentru un loc de prisacă ce-ĭ în Zănoaga Toporăştilor», pentru care fusese judecată cu un Andonie. — Traducere a luĭ Debriţ din 13 Februar 1801. — Documentele d-neĭ Şerban Costachi.

5. Iaşĭ, 31 Mart 7156 (1648). Vasile-Vodă, pentru Schitul cel Mare din Polonia. După cererea «Marieĭ, fata răposatuluĭ Ieremia-Vodă», îĭ închină Suceviţa, ctitoria luĭ Ieremia; cu sfatul Mitropolituluĭ, luĭ Varlaam, şi «altor episcopĭ aĭ ţeriĭ noastre», şi al boierilor. De cincĭ anĭ se află călugăriĭ Schi-

tuluĭ în Sucevița. Întărește privilegiul. Marturĭ: fiiĭ, Stefan, Ioan, Alexandru *(sic)*; boieriĭ, Ghica Vel Vornic de Țara-de-jos, Toma, Vel Vornic de Țara-de-sus, Gavril Hatman, Petriceico, pîrcălab de Hotin, Ștefan Boul și Damaschin pîrcalabĭ de Neamț, Gheorghe pîrcălab de Neamț, Gheorghe «Ilula» «Vorsteher», Gheorghe Păharnic, Ștefan «Spitar», Iordachi Vistier, Ieremia Venculeț Stolnic, Constantin «Obmann». — Traducere germană foarte nouă; colecția Eusebiu Popovicĭ.

6. 15 Februar 7181 (1673). Ștefan Petru-Vodă. Pentru Arsenie egumenul și călugăriĭ de la Bărnova, ce se pîresc cu biv Vel Șătrarul Rugină și cu Sămion de Seleșăŭ pentru «o bucată de loc den hotarul Sileșăuluĭ de jos, în Ținutul Dorohoiuluĭ». Călugăriĭ pretind că locul face parte «den hotarul Buhaciuluĭ» și, decĭ, din dania ce li făcuse Miron Barnovschi, «ctitoriul lor, carele aŭ făcut sf. mănăstire și o aŭ hotărit, și o aŭ stălpit, în zilele răpăosatuluĭ Vasilie Voevod, Turcul, ce a fost Stolnic». Ceĭlalțĭ doĭ aduc acte «de la Ștefan Voevod și de la Petru Voevod și de la Eremia Voevod și de la Sămion Voevod și de la Gașpar Voevod... Și ni-aŭ maĭ arătat dres de pără și de fierie de remas spre călugăriĭ de Bărnova, de la repăosatul Dabija Voevod, și Dabija Voevod să fie trimis acolò pre Eremie Cărcu ce au fost Portar Suceviĭ, de aŭ străns oamenĭ bunĭ de pen prejur, megieș, și preoțĭ și orășenĭ den tărg[ul] Dorohoiul și oamenĭ bunĭ de pren sat den Șendricenĭ, și den Lozna, și den Derzca, și den Sălășăul de sus, și den Pomărlă, și den Măgură, și alțĭ oamenĭ bunĭ». Eĭ arată «cum acea bucată de loc aŭ ținut Rugină cel bătrăn, iar călugăriĭ n'aŭ avut nicĭ o treabă; . . . nicĭ aŭ fost nime dintre dănșiĭ la acea hotărătură [a Turculuĭ], fără numaĭ un preot din Pomărla, ce aŭ fost pre acea vreme diacon la satul călugărilor, la Buhacĭ, și împreună cu alțĭ vecinĭ de a lor, den Buhacĭ și den Părcărenĭ». Hotare: «den gura Jădovcăĭ drept la Urle». «Aŭ avut pără Dumitrașco, cumnatu luĭ Toader Rugină și Ștefan Rugină cu Onciul părcălabul.» «Și i-am văzut dresul rupt și dat la măna luĭ Rugină.» «Dabija-Vodă, carile fiind ctitor și Dabija-Vodă la acea sf. mănăstire și astrucat acole în mănăstire . . . Dresul călugărilor

cel de hotărătură de la Văsălie-Vodă, ce aŭ hotărăt Turcul Stolnicul, l-am aflat strămb și viclean și făcut cu meșteșug. Decĭ l-am luat den măna călugărilor, și s'aŭ rupt înnaintea a tot Divanul, și s'aŭ dat la măna luĭ Șet[rarul] și a luĭ Sămion.» «Și s'aŭ pus fierie 24 de talerĭ la Vistiariul Domnieĭ Mele, după obiceiul țăriĭ.» «Iar călugăriĭ, de vor maĭ ivi căndva vre într'o vreme niscăĭ deresă, saŭ vor scorni vre o pără, acele deresă să se ia de Divan și să se rumpă, și să fie călugăriĭ de gloabă 24 de boĭ.» — Copie de d. profesor Eusebiu Popovicĭ, după o altă copie, din vremea anexăriĭ Bucovineĭ.

7. Iașĭ, 10 Ianuar 7215 (1707). Antioh-Vodă, către Vornicii de Cîmpulung, pentru muntele Geamănul al mănăstiriĭ Sucevița, «care munte este de spre Cămpullung; decĭ ziseră cum că acum le opresc Cămpulungeni acel munte și nu vor să li dea venitul, și-l mănăncă eĭ de 20 de anĭ și maĭ bine; pentru căcĭ, tămplăndu-se pe țară prăzĭ și răscoale, și neputănd părințiĭ călugărĭ a-șĭ căuta moșiea, aŭ împresurat-o Cămpulungeni de se hrănesc eĭ, și călugăriĭ n'aŭ maĭ nicĭ un folos de acea moșie». Să cerceteze. — Copie de d. profesor Eusebiu Popovicĭ.

8. Iașĭ, 11 Decembre 7216 (1707). Mihaĭ Racoviță, «la toțĭ săteani de la sat de la Cuciur a mănăstiriĭ Putniĭ. Vă dăm știre tuturor: iată că Domniea Mea, înțălegănd pentru moarte cea de un Jidov, ce s'aŭ ucis acolo, cum v'ațĭ spăi[mă[ntat și v'ațĭ răsipit, temăndu-vă de gloabe și de alte cheltuiale de spre alți, de care lucru iată că ucigașiĭ, scoțindu-se la Divanul Domnieĭ Mele, aŭ dat samă că eĭ sint ceĭ vinovațĭ, iar voĭ n'ațĭ știut nimic. Pentru aceia, dovedindu-se într' acesta chip, cum ucigașiĭ singurĭ l-aŭ lepădat pe acel Jidov mort pe taină asupra tărguluĭ Cernăuților, iar în știrea noastră n'aŭ fost», — îĭ *iartă* Domnul. Nu vor avea a se maĭ teme de «globnicĭ și imprejurașĭ». «Iar cuĭ pare cu strămbul, să-șĭ întreabe cu ucigașiĭ, păn sănt aicea la închisoare... Și într'altă țară de vețĭ fi dușĭ, să vă întoarcețĭ la urmă, și vețĭ avè milă.» — Copie de d. dr. Gh. Popovicĭ.

9. Iașĭ, 25 Februar 7227 (1719). Mihaĭ Racoviță, luĭ «Du-

mitru Macri, staroste de Cernăuțĭ», pentru pîra luĭ Gligori Tabără asupra «răzeşilor luĭ den sat din Jadova». «Cămpul şi pometele nu-s stălpite.» Să cerceteze. — Copie de d. dr. G. Popovicĭ.

10. Iaşĭ, 4 Decembre 7227 (1718). Mihaĭ Racoviță, pentru pîra Goieneştilor cu Vlădeştiĭ cu privire la o parte din Jadova. Pomenită o «mărturie din vremea stăpînireĭ Leşilor în Țara-de-sus, de la un Gherman Vornic şi a luĭ Turculeț rohmistrul, fără de nicĭ-o poroncă domnească». Din însărcinarea Domnuluĭ, episcopul Calistru de Rădăuțĭ cercetează din noŭ, chemînd pe răzăşiĭ Jadoveĭ: «anume Gligorie Tabără şi Ion Sămaca şi Tudosie...şi Constantin Crăciunel». «Şi, aflănd părintele că s'aŭ hotărit cu strămbulŭ, aŭ scos şi stălpiĭ de i-aŭ lepădat, iară mărturia hotarnicilor şi ispisocul de la Domnia Mè tot aŭ rămas tăgăduit la măna hotarnicilor, pecum aŭ dat sam[ă] Vlădeştiĭ.» «Axentie Uricar» scrie. — Copie de d. dr. G. Popovicĭ.

11. Iaşĭ, 24 Maiŭ 7227 (1719). Mihaĭ Racoviță, pentru Isac «Vladiescul» şi frate-săŭ Andronic, ce arată mărturie de la Neagoe Ciudin biv vtori Comis şi Vasilie Robceanul Vel Căpitan, cari aŭ *luat sama* cu Goieneştiĭ la Jadova. Acum se face o nouă hotarnică. Nume de răzăş: Ionaşco Machidon. «Şi cu vecinĭ anume Măteĭ sin Fădor şi Irimiea Scalco, aşijderea şi Timohi cu feciorii», etc. — Copie de d. dr. G. Popovicĭ.

12. Iaşĭ, 10 Maiŭ 7231 (1723). Mihaĭ Racoviță, luĭ «Costantin biv Vel Comis, staroste de Cernăuțĭ», pentru pîra dintre «Ioan Tăbără mazil» şi «alțĭ oamenĭ din Jadova», ce se zic împresurațĭ de Goian. Eĭ spun «că numaĭ vatra satuluĭ Jadova le ieste aliasă de către Goian, ear cămpul ce iaste şi vadurĭ de moară ce aŭ acolo în Jadova, ce sănt pe apa Săretiuluĭ, le sănt neîmpărțite, şi aŭ multă pricină şi gălceavă cu Goian». Să cerceteze. — Copie de d. dr. G. Popovicĭ.

13. Iaşĭ, 12 Maiŭ 7231 (1723). Mihaĭ Racoviță, luĭ «Costantin biv Vel Comis, staroste de Cernăuțĭ», pentru pîra dintre Ioan Tabără şi Goian, «cum că, făcăndu-se o moarte de om în codrul Ispasuluĭ, maĭ an, şi trimițănd dumnealuĭ

Vornicul Sturzea slugile dumisale de aŭ luat bucata tuturor împrejuraşilor, apoĭ s'aŭ făcut izvod de acolo, tot, anume, cari sălişte vor plăti mortea de om; şi, viind slugile dumisale Vorniculuĭ aicea, s'aŭ făcut izvod cu pecete gd. pe acele săliştĭ ci-aŭ fost să dea la moartea de om, iar Jadova nu s'aŭ pus la izvod. Şi, viind Goian aicea la Iaşĭ, el şi cu alţĭ oamenĭ împrejuraşĭ de-acolo, aŭ făcut multă cheltuială păn aŭ plătit moartea cea de om. Pe urmă, s'aŭ sculat Goian ş'aŭ dat samă cătră oameniĭ din Jadova, că el pentru Jadova aŭ făcut cătăva cheltuială şi li-a poprit părţile de moşie ce aŭ acolo în Jadova şi zeciueaşte.» Nu vrea Goian să vie la judecată. Dacă e drept ce se spune împotriva luĭ, să-l împlinească. «Iar, neputăndu-l aşeza acolo, şi fiindu-ĭ poveastea într'alt chip», să-l sorocească la Divan.

14. Iaşĭ, 10 Februar 7232 (1724). Mihaĭ Racoviţă, pentru pîra dintre Ion Tabără şi Toader Goian, cu privire la moartea de om din codrul Ispasuluĭ. «Făcănd trăsură împrejuraşilor, pe urmă s'aŭ socotit că să plătească acè morte de om 3 hotară, după obiceĭ, şi s'aŭ făcut izvod cu pecete gd. de căte sate aŭ cuprinsu între acèle 3 hotară, cariĭ s'aŭ socotit să plătiască moartea cea de om, cine pe căt l-aŭ ajuns partea.» Apoĭ se expune afacerea, ca în n[l] precedent. Se găseşte că Goian n'a avut dreptate; «ş'aŭ şi plinit Comisul 6 boĭ de la Goian». Dar el nu conteneşte, ci duce lucrurile pănă la Divan. La urmă, el tăgăduieşte că ar fi luat ceva, dar refusă să jure. I se pune termin «la miază-păreas», pentru a da înnapoĭ dijma şi a-şĭ lua boiĭ îndărăt. «Iară, neplătind dijma păn la zi, să rămăe boiĭ de istov în mănile răzeşilor, căcĭ aceĭ boĭ s'aŭ şi preţuit: 6 boĭ drept 30 leĭ, cum arată mărturia starosteluĭ.» — Copie de d. dr. G. Popovicĭ.

15. 23 Septembre 7233 (1724). Mihaĭ Racoviţă, luĭ «Costantin biv Vel Clucer, staroste de Cernăuţĭ», pentru pîra Goianeştilor asupra «Medelniceroaeĭ luĭ Turculeţ, zicănd Goianeşti că, încă fiind eĭ în cie parte, aŭ trimis domneaeĭ şi le-au luat 12 capete de vită, boĭ cu vacĭ, fără nicĭ-o judecată, şi nu ştiŭ pentru ce li-aŭ luat, că dator[ĭ] nu-ĭ sănt cu nemică». Să le iea înnapoĭ, «de ună vreme ce le-a luat vitele

fără de judecată și fără de cale». — Copie de d. dr. G. Popovicĭ.

16. Iașĭ, 20 Ianuar 7245 (1737). Grigore Ghica-Vodă, luĭ Andriĭ Balșe biv vtori Spătar și luĭ Talpă biv vtori Comis, pentru a hotărnici luĭ Iosăf egumenul Dragomirneĭ moșiile Drugeștĭ, Zlătunoae și Chisăleștĭ, la Ținutul Hîrlăuluĭ. — Copie de d. profesor Eusebiu Popovicĭ

17. Iașĭ, 24 August 7249 (1741). Grigore Ghica, luĭ «Ion Luca Postelnic, căp[itan] de Ropce», pentru pîra luĭ Toader Goian și frateluĭ luĭ, Ioan Goian Căpitanul, cu privire la contestațiile Vlădeștilor. Acum se face' plîngere pentru «erbĭ» tăiate și «poame străcate» în paguba Goieneștilor, pentru o casă făcută de un Ilie Iovniciuc «pe un laz» al lor. Pentru o bătaie suferită de Toader din partea unuĭ Vasile Coce, «dovedindu se cum că l-aŭ bătut fără cale, · să-l puĭ d-ta și să-ĭ daĭ și luĭ certare: altă dată să nu saie cu bătaie la oamenĭ, ce, de are ceva, să-șĭ întrebe cu judecată». — Copie de d. dr. G. Popovicĭ.

18. Iașĭ, 27 August 7249 (1741). Grigore Ghica, luĭ «Ion Luca Postelnic, Vel Căpitan de Ropce», pentru plîngerea luĭ «Ion Goian Căp[itan]», «zicănd că, maĭ în trecuți anĭ, pe cănd era el Căpitan la Ropce, căzănd un om în pricină, arătăndu-l un Turc cum că ar fi tălhar și i-aŭ furat un cal, aŭ luat Goian Căp[itanul] un cal de la acela om gloabă și, ducăndu-l la casa luĭ, în Jadova, aŭ dat calul pe sama unuĭ Toder Arbure, carele era pe acea vreme pe lăngă casa luĭ Goian Căp[itanul], și acel Arbure aŭ încălecat pe acel cal far[ă] știrea luĭ Goian Căp., și aŭ umblat pe unde i-aŭ fost trebile luĭ, și aŭ stricat un picior caluluĭ, de aŭ rămas șchiop, și apoĭ, îndreptăndu-se omul cela și, mergănd cu carte gd. ca să-ĭ întoarcă Goian Căp[itanul] tot ce i-aŭ luat și, fiind calul stricat, n'aŭ vrut să-l primească, și-aŭ dat Goian Căp[itanul] un cal al săŭ, pe care cal zise că-ĭ da un neguțitor 28 leĭ, și calul cel șchiop aŭ rămas la Arbure, apucăndu-să cu zapis și cu zi să plătească luĭ Goian Căp[itanul] aceĭ 28 leĭ, și aŭ trecut peste zi treĭ anĭ de atunce, și nu i-aŭ maĭ plătit.» Să cerceteze. «Așijdere, maĭ jălui Ion Goian Căp[itanul], zicănd

că, prim[ă]vara înnainte Moscalilor, fiind treabă de nişte chile ce era orănduite, aŭ dat el cincĭ leĭ şi jumătate cu cele chile pentru omeniĭ de Jadova, şi de atunce păn' acum nu i-aŭ maĭ dat bani.» Şi pentru aceasta să facă o cercetare. — Copie de d. dr. G. Popovicĭ.

19. 9 Iunie 7267 (1759). Mărturie a luĭ «Angheluţă Tăbărţă vtori Vistier» şi a frateluĭ luĭ, Neculae, ce vînd «a noastră driaptă ocină şi moşie: treĭ dughene, cu loc cu tot, care dughene sănt pe Podul Vechiŭ, întrea o dugheană a Petriĭ Greculuĭ, ce-ĭ iaste dată danie de nepotul nostru, Ioniţ[ă] sin Neculae Tăbărţă, şi întrea o dugheană ce este lăngă pivniţa nepotuluĭ nostru», pentru 300 de leĭ, egumenuluĭ «de la Sfeti Savva». Parte din banĭ îĭ dăruiesc vînzătoriĭ către mănăstire. «Şi nimene din neamul nostru, orĭ din răzăşĭ saŭ mahalagiĭ, să nu fie volnic a le răscumpăra.» Marturĭ: «mulţĭ oamenĭ bunĭ». «Vasilie Gane Logofăt am scris zapisul cu zisa dumilorsale.»

20. 8 Iulie 7268 (1760). Doĭ indescifrabilĭ arată că aŭ venit la eĭ «tărgoveţiĭ de Cernăuţ», şi Isaia, egumenul «de la Schitul cel Mare ce este în Ţara Leşască», «cu Gavril Moţoc mazil ot Cernăuţ, pentru o bucată de loc di časta parte de Prut, pe din sus de tărgul Cernăuţuluĭ, din hotarul tărguluĭ, ce jăluè Gavril Moţoc că este din hotarul luĭ, a Mihalciuluĭ, iară selişte de satu ce se numeşte Clocuţca». Se dovedeşte că «la văliat 7253» (1744-5) s'a judecat Gavril cu tîrgoveţiĭ şi egumenul, la Ioan-Vodă Mavrocordat, — Moţoc aducînd «o hotarnică vechie de la Ştefan-Vodă». Dar Moţoc nu stăpînise nicĭ-odată de fapt. Călugăriĭ arată o «carte de milă de la răpăosatul Gheorghie-Vodă şi de la alţĭ luminaţĭ Domnĭ, că dejma loculuĭ tărguluĭ Cernăuţuluĭ este afierosită danie Schituluĭ». Moţoc pierde. La 7257 (1748 9), află Moţoc apoĭ «o împărţală maĭ noaă a moşilor săĭ, din văliat 7152 (1743-4), ş'aŭ cerut de iznoavă giudicată înnaintea Măriei Sale răpăosatuluĭ Gligorie Ghica-Vodă»: iar pierde, neputînd dovedi stăpînire de fapt. Acum, Moţoc reînnoind jalba, se face întăiŭ, fără resultat, o cercetare de «Păharnicul Enăcachi». Şi acum, la Divan, Moţoc n'aduce dovada cerută, şi nicĭ «scrisoare încre-

dințată», și pierde, după «sf. pravilă» «Și, osăbit, că la atăte giudicăți, ce s'aŭ părăt înaintea luminaților Domnĭ și a boerĭ marĭ, de ar fi avut oarecare strămbătate, i s'ar fi luminat dreptate; ci, umblănd cu păre rele și fără chip, s'aŭ dat rămas de la toate giudicățile.» «Osăbit, tărgovețiĭ maĭ arătară o mărturie încredințată cu pecete tărguluĭ, de la toțĭ bătrăniĭ tărgovețĭ și iscălită de preuțiĭ de acolo; întru care adeverează că, din moșĭ și din părințĭ, și de cănd aŭ apucat de țin minte, tot eĭ aŭ stăpănit acè bucată de loc.» Dacă decĭ Moțoc ar maĭ începe pîra, «să li plătească [orășenilor] toată cheltueala și să se și pedepsească cu poroncă gp., ca pe un om nesupus și nestămpărat de judicățile luminaților Domnĭ și a boerilor. Însă și tărgoveți să aibă a-șĭ da dejma loculuĭ la Schitul cel Mare din Țara Leșască.» — Copie de d. profesor Eusebiu Popovicĭ.

21. 3 Decembre 7270 (1761). Grigorie Ioan-Vodă, luĭ «Gheorghe Șet[rarul], ispravnic din Ținutul Suceveĭ, i Gheorghi Carpu polcovnic», pentru o pîră a luĭ Ion Goian din Jadova, cu privire la moșiile părinteștĭ, neîmpărțite. Să împartă eĭ. «Așișderea jălui Ion Goian pe frate-săŭ Toader, zăcănd că, fiind la dajdia mazilească amăndoĭ frațiĭ la o cruce, aŭ plătit tot Ioan dajdia și pentru frate-săŭ de vr'o 5 anĭ, și zice că nu i-aŭ întors.» Să cerceteze. — Copie de d. dr. G. Popovicĭ.

22. 12 Decembre 7271 (1762). Grigore Ioan-Vodă acordă «Schituluĭ celuĭ Mare din Țara Leșască» vechile privilegiĭ (și de la tatăl Domnuluĭ), pentru untdelemn, scutire de goștină și desetină și 120 de leĭ din vamă. Acum, țiind samă că «e locul acesta în Țara Leșască, avănd Schitul puține bucate de acestea, și neavănd unde se pășuna, fiind locul foarte strămt, le este cu supărare», scutește 430 de stupĭ, și fixează pentru 300 de oĭ o goștină de numaĭ două parale. «Așișderea și la vremea văcărituluĭ, cănd s'ar întîmpla a fi, sau la cuniță, să aibă a scuti 60 pot. *(sic)* vite: vacĭ, boĭ, caĭ... Cum și pentru 4 morĭ ce va avè sfănta mănăstire, încă am făcut Domniea Mea milă, și le-am lăsat să fie în scuteală de biru ajutorințiĭ.» — Copie de d. profesor Eusebiu Popovicĭ.

23. 30 Iunie 1765. Grigore Alexandru Ghica, luĭ Ion şi Ghiorghi Goian, mazilĭ, pentru partea lor de moşie de la Stăneştĭ (Ţinutul Cernăuţĭ). Să-şĭ ieie drepturile acolo, «după hotărîrea testamentuluĭ». — Copie de d. dr. G. Popovicĭ.

24. April 1766 (?). Grigore Ghica-Vodă, luĭ Ştefan Tabără Vornic de Poartă, întărind împărţirea făcută de dînsul Goieneştilor. — Copie de d. dr. G. Popovicĭ.

25. 20 Iunie 1767. Grigore Ioan-Vodă, pentru daniile făcute către «Schitul cel Mare ce este în Ţara Leşască», de Domniĭ de înnaintea sa. Scuteşte «metohul Schituluĭ ce este la Mămăeştĭ pe Prut, la Ţănutul Cernăuţuluĭ... Aşişderea şi pentru 12 oamenĭ streinĭ, Ruşĭ, ce s'ar duce din Ţara Leşască acolo, metohuluĭ: întăiŭ să-ĭ aducă aicĭ la Visterie, ca să se aşază cu birul lor, după putinţa lor, şi apoĭ să se aşază cu traiul lor la Mămăeştĭ... Aşişderea maĭ volnecim Domniea Mea pe părinţiĭ călugărĭ, dupe cărţile domneştĭ ce ni-aŭ arătat, să aibă a lua dejma de pe locul tărguluĭ Cernăuţuluĭ: din păne, din ovăs, din mălaiŭ, din hrişcă şi din păpuşoĭ, şi din tot feliul de păni; şi nimene din tărgoveţĭ, saŭ orĭ-cine ar fi, să nu li popreascĕ pănea, dejma; iar pentru ceĭ care nu s'ar supune a da dejma, poroncim Domniea Mea starost. să împlineştĭ şi să-ĭ supuĭ ca să urmeze dupe cum poroncim, după ponturĭ. Aşişderea cănd s'a tămpla să ducă călugăriĭ de aci, den ţară, de la mitoh, la mănăstire, în Ţara Leşască, orĭ păne, orĭ miere, orĭ vin, căte un vas-două, pentru hrana lor..., iarăş să aibă a trece cu pace, şi să fie în pace de vania [= de banii] de mortasipie, de părcălăbie şi de toate alte slujbe.» — Copie de d. profesor Eusebiu Popovicĭ.

26. Fără dată. Supt Grigore Callimachi (—1769). Judecată a luĭ Gheorghe Goian, mazil, cu «Parascheva Gălculiasă de la Hrişcanĭ, iar de la acest Ţînut; jăluindu Gheorghie Goian că, avănd Parascheva o fată mare, una născută a eĭ, aŭ făcut tocmală şi aŭ logodit, ca să o ià lui-şĭ muiare, şi, după aşăzare, aŭ rănduit şi zi însămnată, cănd să să facă nunta. Şi, după voroava şi aşezare lor, apropiindu-să ziua însămnată, aŭ făcut Gheorghie Goian toată gătire, şi s'aŭ adunat nuntaşiĭ. Şi, începănd nunta, după obiceĭ, s'aŭ gătit şi aŭ purces

să meargă la Hrişcanĭ, la Parascheva, ca să ia mireasa. Şi, mergănd eĭ la drum, i-aŭ întălnit un mazil ánume Ioniță Bantăş, şi aŭ spus că în zadar să ostineşti, că pe logodnica luĭ aŭ luat-o Ursachi Soroceanul. Şi el, auzind aceasta, pe toțĭ nuntaşiĭ, căț era, i-aŭ lăsat să-s întoarcă înapoĭ la casa luĭ, şi el singur s'aŭ dus ca să vază de iaste adevărul după cum aŭ auzit. Şi, mergănd, aŭ aflat adevărul: cum că Ursachi Soroceanul i-aŭ luat logodnica. Şi nuntaşiĭ, întorcăndu-să la casa luĭ Gheorghie Goian, aŭ aşteptat pănă aŭ luat răspunsu de la Gheorghie Goian cum că adevărul iaste ceea ce aŭ auzit, şi aşa s'aŭ împrăştiat şi nuntaşiĭ; iară cele gătite toate s'aŭ trecut cu chemațiĭ aceia. Şi am întrebat pe Gheorghie Goian: i-aŭ dat Parascheva în ştire cum că ia vrà să-şĭ dè fata după altul? Şi Goian zîce că nu l-aŭ înştiințat. Şi, întrebănd noĭ pe Parascheva, ce are să răspundă la jaloba luĭ Goian, şi ea aŭ zis că n'are a răspunde nemică, că toate căte jăluiaşte Gheorghie Goian sînt adevărate, şĭ nice înştiințare nu i-aŭ făcut, şi mărturiseşti că, fiind îndemnată de uniĭ mazilĭ, greşală aŭ făcut la aceasta. După toate aceste, aŭ arătat Gheorghie Goian izvod de cheltuiala ce-aŭ făcut cu nuntaşiĭ. La care luănd noĭ samă şi socotind toate cu amăruntul, ce-am găsit cu cale şi cu dreptate, s'aŭ făcut toată cheltuiala şasezecĭ şi şapte leĭ, o sută şasă banĭ, afară de unsprăzece leĭ ce-aŭ daț la schimburile logodniĭ. Şi la toată cheltuiala ce-aŭ făcut Gheorghie Goian, s'aŭ dat platnică Parascheva Gălculiasă, să plătească după cum arată maĭ sus, iar aceĭ unsprezece leĭ ce aŭ dat Goian la schimburĭ, am rănduit să-ĭ dè îndoit, adecă doaozăcĭ doĭ leĭ, după cum scrie Armenopul, în sfănta pravilă, cap 187, de zîce: «doĭ oamenĭ s'aŭ logodit dănd arvună, iară care dintr'amăndoĭ îĭ va părè răŭ şi să va lepăda, acela să dea îndoit arvona ce aŭ luat». Decĭ şi noĭ, urmănd la aceasta, aşa am rănduit.»

27. 29 Iunie 1778. «Fiind-că, din poronca dumisale Visteriuluĭ Dumitru Tohăneaanu, vătaf alu plaiuluĭ de spre Buzăŭ, i dintr'a luĭ Visteruluĭ Andreiŭ Boziian, orănduițĭ fuserăm noĭ, ceĭ maĭ jos iscălițĭ megiiaşĭ moşnenĭ, ca să cercetăm o pricină a lu unchiş Ion Roescu cu un Cărstăian Brăncărea, pentru partea luĭ de moşăe... Aĉastă sfoară de moşăe Roiasca, care i s'aŭ

dat supt stăpănire luĭ unchiiaş Ion cu neaam[ul] săŭ, slobode în hotar, nesupărate de cătră tovarăşĭ moşnenĭ. Iar, cănd să va maĭ împres[u]ra de cătră acestu Cărstăian, saŭ de neaam[u]l luĭ, nu numaĭ să fiie ascu[l]taţĭ, judecaţĭ, şi să să şi globască, ca un neînţelegător judecăţi şi împresurător de pămăntu.» Iscălesc, adăogind: «din porăncă», moşnenĭ din neamurile Vagaon şi Cornoiŭ maĭ ales. Scrie «Iordache dascălu».

28. 22 Iunie 1801. Constantin Ipsilanti, către Ştefan Sturz[a] biv Vel Spatar şi ispravniciĭ de Tutova, pentru procesul răzăşilor de Toporăştĭ cu mănăstirea Floreştĭ. Să cerceteze. — Colecţia d-neĭ Şerban Costachi.

29. 25 Mart 1810. «Neculaiŭ Cocoiu din tărgul Eşiĭ, ot mahalaoa Broştenii», vinde «dumisali a gubernii săcritar Ivan Ianov» «o livadă», cu vie şi pomĭ, între «via Nistoroai», «via luĭ Dumitru Donič» şi «via Iliusăĭ», «pe locul mănăstiriĭ Sfinţilor Voevozĭ... ce să numeşti Dancu, undi are să dè adet obicĭnuit», pentru 170 de leĭ. O vinde către «dum[nea]luĭ, căt şi cucoana şi cuconiĭ dumisali». Iscăleşte şi Safta, «soţul» luĭ Cocoiŭ. Donicĭ declară că e şi «cu bună priimire mè». — *Ibid.*

30. 4 Maiŭ 1814. «Copiia luĭ Ion Sindile, scos după cisla de bani ajutoruluĭ lipsiiŭ lefilor, şi s'aŭ cisluitu cum maĭ jos arată anumele lor.» — Provenienţă munteană (jud. Buzăŭ).

31. 4 Mart 1818. Declaraţie pentru «moşiile Epureniĭ şi Vicoleniĭ de la Ţin[u]t[ul] Botoşănilor, luîndu-le fratile mieŭ Grigori Popovicĭ Slug̃r. în orîndă pe patru anĭ de zile, de la dum[nealuĭ] cc. Alecu Calimah Post.»: l-a luat «tovarăş» şi pe el (suma arendeĭ fiind de 10.300 de leĭ). Unul pune «toţĭ baniĭ cumpărătorĭ», altul «ostinială a căuta aceste moşiĭ». La cheltuielĭ nouă însă, şi fratele cellalt va da ceva. «Plugurĭ să puiŭ eu trii, şi dum[1] Slug̃r. doaî, ca în toată vreme să fie cincĭ plugurĭ... Cheltuiala hraniĭ casiĭ mele şi alte hacurĭ în trebuinţa căutatuluĭ moşieĭ să fie de mijloc, şi ceia ce, cu mila luĭ Dumnezăŭ, va prisosi căştig, să împărţim drept în doaî; cum şi la pagubă, feriască Dumnezăŭ, iarăş părtaş în doaî să fim... Cînd eŭ, prin vre un chip, aşĭ eşi din drumul dreptăţiĭ şi a credinţiĭ, atuncĭ, nu numaĭ să răspund frateluĭ mieŭ acè pagubă, dar încă sînt desfăcut de ačastă tovărăşie.»

32. 16 Maiŭ 1818. «Arsănii monah de aice din Eş» către Domn. Arată că «în hotarul moşieĭ Borceştiĭ, pe Vale Albă, la Ţin. Niamţuluĭ, am şi eŭ parti de moşie baştină şi cu stăpănire vechi». I se dăduse ca hotarnic Lefter Vornic de Poartă, pentru a-l împărţi «de cătră răzăş şi megieşiĭ împregăuraş». Se chiamă «vătavul dumisali Vornicesiĭ Zoiţa Balş». Nevoind să vie acesta, se face carte de blestem. Dar vătavul ţine şi maĭ departe «în tărie sa» partea călugăruluĭ. Cere «să fiŭ rănduit la dum[nea]luĭ Vel Logft al Ţăriĭ-degăos», care să silească pe Zoiţa a-şĭ trimete vechil. — Col. d-neĭ Şerban Costachi.

33. 10 August 1820. «Alexandru Calimah Vornic» dă un Ţigan Slugeruluĭ Grigorie Popoviciĭ, pentru slujba îndelungată şi bună ce i-a făcut. — *Ibid.*

34. 1-iŭ Februar 1824. Foaie de zestre, din părţile Buzăuluĭ. Averea mireluĭ: «2 boĭ, 1 căruţă, 1 vacă cu viţăl, 1 cal de gine[re], 1 iapă de doĭ aĭ, 200 pruniĭ în dijmă, 150 pruniĭ cu pămăntul lor, la Cuibu (?); 1 zăbunu de manăţă lung, 2 anteriŭ de dimii lungĭ *(sic)*, 1 ghebă, 1 căčulă de cele bune, 1 căldare, 1 topor, 1 sapă». Averea mireseĭ: «1 malotea de ghirmisutu, 1 roche stanbă, 1 roche şamalageà măruntă, rochile cu mănicarurile lor, 4 perne lungĭ, 3 veli[n]ţurĭ în lănurĭ, 2 cămăşĭ voiniceştĭ, 3 cămăşĭ fămieştĭ în mătăsurĭ, 1 cămăşoe fămiiască, 1 ladă în vremi *(sic)*, 2 mărămĭ lungĭ în bora[n]gicu, 3 mărămĭ lungĭ alese, 35 ştergare de masă, 1 un notenu de doĭ anĭ, 2 vacĭ cu mănzaţiĭ lăngă ele, 4 cerveţĭ de păragină cu pămănt[ul] eĭ în dealu Mărtăneştilor, o jumătate de pogonu locu de casă din partea păstorescă, alăturea cu Păun sin Stanu; 200 pruniĭ cu pămănt[ul] lor, 4 merĭ cu [pă]mănt[ul] lor».

o 35. 29 Septembre 1824. Declaraţie «la măna văruluĭ nostru Ghiorghe Aramă, ci-ĭ zăcu şi Bărbieriŭ, precum să fii ştiut că ne este dreptu văr cu noĭ, şi noĭ ne aflăm la rănduela ruptaşilor; şi acmu voeşte şi vărul nostru să-s aşeză la rănduela nemuluĭ nostru, neavăndu nicĭ-on amestecu de bir cu nemine nicĭ moşul nostru, tatăl văruluĭ nostru Ghiorghie, — fiindu tot oamenĭ de casa d. Vorneculuĭ Grigor[e] Ghica. Şi, fiindu om scăpat *(sic)*, voeşte să-s aşeză la o cruce cu fiiul săŭ Ştefan, şi noĭ

dăm mărturie întocma, după cuprindire nemuluĭ nostru. Iar, nefiindu adevărată, să fim dator[ĭ] a da 250 leĭ bani miliĭ, şi supuş suptu urgie gospod, şi da şi ban[i] bir cu ţara.» Iscălesc un Capşa, «Ilisăı Grigorce răptă *(sic)* a Visterii». — Din colecţia d-neĭ Şerban Costachi.

36. 15 Maiŭ 1829. Pentru o moşie cumpărată la Tutova, cu voia răzeşilor, între cari «Ion Cehan ot Călugărenĭ, Post. Ion Motăş ot Chetreştĭ, Gheorghi Rilav (Silav) mazil». Ivindu-se însă alţiĭ cu pretenţiĭ, cumpărătorul cere a se fixà termin în care să i se dea baniĭ. — *Ibid.*

37. 13 Octombre 1831. Către Clucerul Dimitrie Popovicĭ. «Fiind-că aceştĭ banĭ am apucat a-ĭ da maĭ nainti di a veni aprodul la dum[nea]luĭ munsiu Criştanovschi, după o poliţă a dumisale Vorniculuĭ Costachi Conachi ... Iată alăturezu dum[ita]li poliţa cătră dum. Vor[ni]c[ul] Costachi Conachi, di 652 leĭ; căruia i-am şi scris că-ĭ voĭ trimeti o poliţă.» Se vorbeşte de o «sămuşoară». — *Ibid.*

38. 26 Maiŭ 1833. Filaret Apamias şi Athanasie Sevastias arată că aŭ cunoscut la Roman, unde eraŭ eĭ cu episcopul Veniamin, pe tatăl Căminaruluĭ Grigore Popovicĭ, protopopul Grigorie Făurescu. — *Ibid.*

39. Foaie de zestre ţerănească din 1835. «2 boĭ bunĭ, 2 vacĭ: una cu viţel, alta gonitoare, 1 scurteică pabriŭ, 1 roche mcotos *(sic)*, 2 velinţe în lănurĭ, 4 perne lungĭ, 2 cămăşĭ voiniceştĭ, 4 cămăşĭ fămiieştĭ, 5 mărămĭ lungĭ, 1 masă pă masă, 18 stegare *(sic)* mărunte, 2 rămătoare grase» (averea mireseĭ). «Jumătate livede, depreună şi pă vale; jumătate livedea după negoţ, jumătate locu din valea păcuriĭ, 2 boĭ bunĭ, fărăb *(sic)* de rotărie, jumătate; 1 rămătoare» (averea mireluĭ). — Din regiunea Buzăuluĭ.

40. 1850. Plată, «după încheerea Sfatuluĭ Administrativŭ din 29 Dechemvrie 1849», «pentru fieştecare tăbliţă arătătoare numeruluĭ casăĭ saŭ a dugheniĭ din oraşul Iaşiĭ, să se plătească de cătră proprietarĭ către treĭ leĭ». Tipărit. — Colecţia d-neĭ Şerban Costachi.

41. Foaie de zestre din 5 Februar 1853. «3 stănjănĭ de moşie... Viia... 1 vacă cu viţel, 1 juncu de un viţel, 2 oĭ cu mieĭ, 2 oĭ micĭ, 1 scurteică de tebet blănită, lungă; 1 fermănă de postav blănită, 1 roiche musulim, 1 roiche stambă, 2 ondroace

stambă, 1 fustă matepolon, 1 ladă, 4 perne lungĭ, 2 scurte, 4 perne de părete, 2 scoarţe în felurĭ, 1 pereche părătare, 1 covor încadirlat, 3 cămăşĭ voiniceştĭ, 6 cămăşĭ femiieştĭ, 1 salbă lungă, de leĭ 30..., 1 testemel de ale bune, 1 basma de mătasă, 1 masă pă masă, 2 fote albastre, 1 maramă de borangic, 1 şărvet de cuiŭ, 22 şărvete de masă, 2 testemelurĭ marĭ. Decĭ noĭ puţin, iar de la Dumnezeŭ mult; şi sporul luĭ Avraam şi a luĭ Isaac şi al luĭ Iacov în casa dumnealor.»

2. Documente comunicate de d. Ermil Pangrati.

1. Suceava, 17 Ianuar 6998 (1490). Ştefan-Vodă, pentru că «Urita fata Malineĭ, nepoată de fată a luĭ Jurja Piatra (піатра; maĭ jos: пїіатрѣ)», vinde ocina eĭ, cu uric de la Jurja, «un sat de la gura Răbricioareĭ (рѣбричоари), anume unde aŭ fost Roman şi Hodco», «luĭ popa Sima (попꙋ сими) şi frateluĭ luĭ, Gavril (гаврилꙋ), şi suroriĭ lor Marteĭ (марти), pentru 50 de «zloţĭ tătăreştĭ» Daŭ actele de la «unchiĭ noştri Iliaş şi Ştefan». Marturĭ: fiiĭ Domnuluĭ, Alexandru şi Bogdan-Vlad, şi boieriĭ: Duma, Gangur, Dragoş Vornic, Hrăman, Hudič, Dajbog, Şteful de Hotin (хотинского), Micotă, Reaţeş pîrcălab de Neamţ, Andreico Čartorovschi, Groze de Orheĭ (ѡрхеиского), Secară pîrcălab de Roman, Clănăŭ Spătar, Boldor Vistier, Eremiia Postelnic, Frunteş Stolnic, Şandro Comis, Tăutulu Logofăt. Scrie Toader. Pergament cu pecete desfăcută. Şi traducere de la «şcoala slovenească în Sf[e]tii Sava»; copie din 1808. — Cf. *Uricariul,* XVIII, p. 62.

2. Ꙋ Хꙋсѡх, 19 Mart 7037 (1529). Petru Voevod întăreşte luĭ Mateĭ şi frateluĭ luĭ, Nichita, şi surorilor luĭ, Mărena (мѣрена), Liga (лига) şi Muşa, fetele Gutiniĭ (дѣти гꙋтини) şi suroreĭ Gutiniĭ, Măria (мѣрие) şi verilor eĭ primarĭ (братаничевених) Mihul şi sora luĭ, Dolca (долкѫ) şi Cr[î]stina şi Nastea (настѣ), fetelor Simineĭ (симини), şi rudeĭ (племеник) lor, Păcurar

[1] E interesant de văzut cum preface pe marturĭ un traducător aşa de bun ca Evloghie; la el întîlnim pe Alexandru, Bogdan şi Vlad ca fiĭ aĭ Domnuluĭ, şi pe boieriĭ: Draguş Vel Vornic, Clănăŭ Vel Spătar, Boldur Vel Vistier, Irimiia Vel Postelnic, Frunteş Vel Stolnic, Şăndrea Vel Comis, Tăutul Vel Logofăt. Data e cetită: 6978.

(пькѹрар). fiul Nasteĭ (настн), nepoţiĭ (внѹкове) luĭ Ivaşco Goenescul (гоенескѹла), ocina lor, ce o are Ivaşco de la «părintele» Domnuluĭ, Ştefan-Vodă: леωнтещи где бил дом леωнтии, селище конѹлово на ребричи и черест *(sic)* горѹна мало и ребричоарѣ, селище николарино şi seliştea luĭ Jurja Blidariul (жѹржа блидарѣ). Marturĭ: fiul, Bogdan, şi boieriĭ: Grozav Vornic, Negrilă, Tălaba, Scripca, Vlad, Mihul pîrcălab de Hotin, Crăje şi Huru pîrcălabĭ de Neamţ, Dančul şi Zbiiarea de Roman, Barbovschi Portar de Suceava, Dragşan Spătar, Dumşa Vistiernic, Ličul Postelnic, Felea Čaşnic, Toader Stolnic, Ioan Comis. Toader Logofăt. Grigorie Bogza pisar. Pergament. Pecete mare atîrnată de un şnur roşu (pembeà). Cf. Melhisedec, *Cron. Rom.*, I, p. 160.

3. 22 Mart 7054 (1546). Petru-Vodă. Vine Petre cu surorile luĭ Tudora şi Vasălca, fiiĭ luĭ Hanco Golăe, şi rudele lor: Isac, Maxăm, Ioan, Nasta, Stanca, Mica, Muşa, fiiĭ Oltiĭ, şi «nepoţiĭ de frate aĭ lor, Luca şi sora luĭ, Magda» şi alte rude, Găta, Tecla, Mărina, etc., şi vînd ocina lor, «č-aŭ avutŭ părinţiĭ lor, Hanco Golăe şi Olta şi Cărstăna, de la Domnia Mea, pe ğumătate de satu de la Răbrice, anume Golăeştiĭ». Marturĭ: fiiĭ Domnuluĭ, Iliaş, Ştefan, Costandin; boieriĭ: Hurul Vornicul, Cărca, Borce, Sturze, pîrcălab de Hotin, Hurul şi Miron de Neamţ, Şendre [= Şandru], «Tanpa» [Tînpa], pîrcălabĭ de Roman, Petre Vartic Portar de Suceava, Enea [Iurie] Spătar, Moghilă Vistier, Hribor Postelnic, Petre Păharnic, Neagu Stolnic, Placsa Comis. Mătieş Logofăt. «S'aŭ tălmăcit la şcoala slovenească la Sfeti Sava.» — Copie maĭ nouă. — Cf. *Uricariul,* XVIII, pp. 129-31.

4. 12 April 7056 (1548). Iliiaş Voevod, pentru Ionŭ Candrea, и матѹша его соломїа, nepoţĭ (ѹнѹкове) aĭ Maruşceĭ (марѹшчинн) şi «ruda» lor Mărinca şi sora acesteia, Negrita (негритж), şi ruda: Ţintea, nepoţĭ aĭ Sofiicăĭ (софїики), «toţĭ nepoţĭ aĭ Candri (кандри), fiul luĭ Negrilă, — întărindu-li dania făcută luĭ Candrea de bunul (дѣд) Domnuluĭ, «bătrînul Ştefan Voevod»: parte de sat «la Stavnic», Jurjeştiĭ, parte din Tatomireştĭ, на ребрича. Marturĭ: fraţiĭ Domnuluĭ, Ştefan şi Costantin, şi boieriĭ: Efrem Huru, Borcea Vornic, Petru крька,

Şandro, Sturdze (стѹрзи), Movila, pîrcălabĭ de Hotin, Danciul Huru şi Miron pîrcălabĭ de Neamţ, Iaţco şi Ghiianghe pîrcălabĭ de Roman, Negrilă Portar de Suceava, Iuriia Spatar, Dan Vistier, Hrăbor P[ostelnic], Hamza, Petraşcu Čaşnic, Neagul Stolnic, Plaxa Comis. Matiiaşu Logofăt. Pergament. Pecete mare cu şnur roş (pembeà). — Cf. *Uricariul,* XVIII, pp. 135-7, 142-4.

5. 26 Octombre 7092 (1583). Petru-Vodă, pentru «Ştefanu Golăe părcălabŭ de Neamţu, fečorul luĭ Lazărŭ Golăe părcălabul», care vinde moşia sa, «ce are de la părintele luĭ, Lazăr Golăe, părcălabŭ, de la bătrănulŭ Petru-Vodă, o parte dinŭ susŭ dinŭ giumătate de sat dinŭ Golăeştĭ şi a cincea parte dinŭ moară», luĭ «Neculae Tătarŭ», cu 160 de zloţĭ tătăreştĭ. — Copie din secolul al XIX-lea, după traducerea de la «şcoala slovenească în Sfetii Sava».

6. 8 Mart 7096 (1588). Petru-Vodă, pentru «Aniţa, giupăneasa luĭ Golăi Logofătul, şi fečoriĭ lorŭ, Mihăilă şi Cărstăna», cari vînd moşia lor: «din giumătate de sat din Golăeştĭ a triia parte, din drese de cumpărătură ce are de la bătrănul Petru-Vodă». Maĭ vinde «a şa *(sic)* baştină ce are acolò dinŭtru acea giumătate de sat, din a triia parte, acea giumătati de satŭ, a cincea parte, toată partea lorŭ ce se va aleage dintr' acea giumătate de sat, şi cu moară în Răbricea şi cu locŭ de fănaţĭ». Vînzarea se face «seminţii lorŭ, luĭ Necoară Golăi, şi femei luĭ, Sofii, pentru 150 de zloţĭ tătărăştĭ». Fără boierĭ. — Copie din secolul al XIX-lea, după traducerea făcută «la şcoala slovenească, la Sfn. Sava».

7. Suceava, 27 Ianuar 7106 (1598). Ieremia-Vodă, pentru Eremia Băseanul Vel Vătag de Vasluĭ (васлѹнскїи), care aduce mărturie de la Joria Vornic de gloată cu privire la vînzarea făcută de Zahariia fiul Mărinciĭ, nepotul luĭ popa Danciul, strănepotul luĭ Fetion мѹнтѧн (acest Fetion primise moşia de la «bătrînul Ştefan Voevod şi de la Alexandru Voevod») luĭ Eremia: parte din Miclăuşanĭ, «ce se zic acum Grauriĭ», pentru zloţĭ tătăreştĭ; altă mărturie de la acelaşĭ cu privire la vînzarea făcută de Dumitru Truşco, fiul Oltiĭ (ѡлтии, ѡлтѣ), nepotul luĭ Trifin (трифин), luĭ Eremiia: parte din satul Crăciuneştĭ, la rîul «Golie» (acte de la Bogdan-Vodă şi «de la

Petru Voevod cel bătrîn»), pentru талер личних. Întărire. Stroicĭ Vel Logofăt. Vasilie Bucium. Pecete mijlocie; de ceară roșie.

8. Iașĭ, 30 Iunie 7110 (1602). Eremia Moghila, pentru Gherman și Andronic, снове такоше, ce vînd moșia lor la Glodenĭ și Hilimoneștĭ luĭ Eremiia [Băseanul] Uricar. Stroicĭ Vel Logofăt. Necoar[ă] scrie. Pecete mică, pe hîrtie.

9. Iașĭ, 30 Iunie 7125 (1617). Radul-Vodă, pentru Sora, fata luĭ Toader Grozea, «cneaghina» luĭ Gligorie biv Vornic, care se plînge pentru partea eĭ din Alexeștĭ (dată de Alexandru-Vodă luĭ Grozea), cumpărată de la Andrăbuș, pe zloțĭ tătăreștĭ, și alte ocine. «Ghianghea Logofet iscal. Marmure.» Pecete mijlocie, pe hîrtie. Slavon. – Pe V°, de o mînă contemporană: «300 pămunturĭ Alecsăștĭ, 3 bătrănĭ».

10. Iașĭ, 30 April 7165 (1657). Gheorghi Ștefan-Vodă către «Mogăldia din Negreștĭ», pentru pîra luĭ «Toderașco Joria cu Ion Fărămî și cu diiaconul și cu Corcodel și cu Mahleŭ și cu alțĭ răziașĭ din sat din Crăčuneștĭ», spuind «cum aceĭ oamenĭ șîd pre moșiia sa la sat la Crăčuneștĭ. Decĭ s'aŭ și maĭ părît, și i-aŭ rămas Toderașco . . ., și le-aŭ luat și direasele și li-aŭ pus și dzi după o[bi]ceaiul ț[ă]răĭ, să iasă de pre moșiia sa, și pănă acmu n'aŭ maĭ eșit. Decĭ să-ĭ scoațî din moșie, să margî la locurile sale, cu tot ce vor avea; și dă ačasta pără să nu să maĭ părască în veacĭ preste cartia Domnieĭ Meale.» Pecete mijlocie, cu chinovar negricios. — Pe V°, la 4 Maiŭ, Mogîlde se învoiește ca eĭ să maĭ stea «în doao săptămănĭ . . ., și n'am apucat de n'a întelni *(sic)* Moghilde». Martur și «Șirbul den Hultureștĭ». «De acesta să nu maĭ perim.»

11. [Data ruptă.] Ștefan-Vodă, luĭ «Costantin diiacul de la Pitărie și Dumitrașco diiaconul», pentru ca să stăpînească Rohoteștiĭ, singurĭ, pănă li se va întoarce de răzășiĭ lor cheltuiala făcută în pîra cu Păcurariŭ. «Răcoviț[ă] Vel Logft. uč.» Pecete mare, cu chinovar.

12. Raport către Domn (rupt; formează cîrpeala altuĭ document) . . . Măriia dumitali să[nă]tos. Facem șt[i]re Mării . . . las, anume Toader, că l-aŭ lovit niște tălharĭ . . . noapte la odaia luĭ, la Mălina, aproa[pe de] . . ., și l-aŭ legat și l-aŭ

muncit, și i-aŭ împușcat femea[ia, care aŭ] murit pe loc, și i-aŭ luat 200 de leĭ și osabit ... tot č-aŭ avut; apoĭ, ucigându-l și muncindu-l să ... unge dzileli, dzis-aŭ că maĭ are banĭ la ovăz, și ... di-aŭ scăpat în un sat ... și aŭ dat știre l[a] ... pă tălharĭ; pă urma tălharilor s'aŭ dus pi la vad ... plătiască; apoĭ în ... el după tălharĭ, până ... aŭ spus niște omenĭ din Ț[a]ra Munteniască pre ... [o]menĭ a luĭ Păcurar că adevărat omeni luĭ l-aŭ tăl[hărit] și un Țigan di la Păcurar, de aŭ mărturisăt în ... nĭ a luĭ Păcurar; și s'a dat și 2 leĭ Țiganu[luĭ] ... lor, apoĭ aŭ mărsu la Păcurar să-ĭ ceae pe aceĭ ..., să-șĭ întreabe la Măriia Ta. Păcurar n'aŭ vrut ... uduit și omenilor li-aŭ dat frundza de s'aŭ dus ... niște caĭ ..., și i-aŭ doslușut că i-aŭ ... Mării dumitale dăunădzĭ ... [l]uĭ Păcurar l-apucă, di-am mărsu de i-am luat ... altora, a mulțĭ, căte pagube să fac și căte ... margini, toate să află de omeni luĭ Păcurar ... luĭ Hrumut i s'aŭ furat niște iape și caĭ și ... [l]uĭ Păcurar și i-aŭ luat, carile aŭ găsăt de față iară ... le plătească, și aŭ vinit omul luĭ Hur[mut] ... făcut dumnealuĭ Hatmanuluĭ scrisoari acolo ... [pentr]u că n'ascultă de mine; acmu în urmă ... [aco]lo îmblă de-l čarcă, să-l ucigă de tot ... Măria Sa să-ș afle omeni, să aibă ce[rtare].»

13. Iașĭ, 13 August 7167 (1659). Gheorghi Ghica-Vodă, pentru «Costandin diiacul și cumnatu-său Gligorașco, gineriĭ Nastasieĭ preutiasa popeĭ luĭ Istratie de Vasluiŭ și Dumitrașco diiaconul, ginerel[e] Onoghie, și Dumitrașco, fečorul Chilieĭ, și frate-său Ifrim și semențiia lor, altu Dumitrașco, Rohotescul, și frate-său Hilie, și alte semenții ..., toț nepoțiĭ și strenepoțiĭ luĭ Toader Rohat și a luĭ Micotă Rohat și a Simeĭ Rohat și a luĭ Mihăil[ă] și a luĭ Ion și a Mușeĭ, fečoriĭ luĭ Micotă Rohat; și aŭ părăt de faț[ă] pre Tiron de Șchiaĭ și pre Păcurar aprodul de Tatomireștĭ și Bălan fečorul Cauceĭ, și pre nepotul lor, Gligorie, pentru satul Cuhnieștiĭ pe Răbricea cia Mare, în Ținutul Vasluiuluĭ, ce să chiiamă acmu Rohoteștiĭ, cu îmbe cuturil[e], dzicăndu ... cum să liagă Tiron cu oameniĭ săĭ de gumătate de sat de Cuhnieștĭ, ce să chiiam[ă] Rohoteștĭ, ș'aŭ dzis că iaste a lor de moșie, de spre moșusău Onia Cuhnia, ș'aŭ arătat și un uric de la Ștefan-Vodă cel

Bun, înnaintia Domnii Meale, şi scriia într'acel uric cum moşul lor, Oanea Cuhnia, aŭ văndut acia ğumătate de sat luĭ Toader Rohat, moşul luĭ Costantin şi a luĭ Dumitraşco diiacon, şi altor fraţ a lor, şi s'aŭ luoat acel uric de la măna luĭ Tiron, şi s'aŭ dat pre măna nepoţilor luĭ Toader Rohat, pentru căcĭ aŭ rîmas denaintea noastră şi din toată leagia ţerăĭ». Urmaşiĭ luĭ Rohat «s'aŭ îndireptat şi ş'aŭ pus fierăia 24 de...», ceĭ-lalţĭ neavînd amestec în sat «nice odănuoar[ă] în viač». «Răcoviţe Cehan Vel Logoft.» Scrie «Corlatu». Pecete mare peste hîrtie.

14. Iaşĭ, 5 Octombre 7169 (1660). Ştefan-Vodă, pentru «Andronic ce aŭ fost Postelnic-Mare» şi «slujit-aŭ cinstit părintelui Domnii Meli cu dreptate şi cu credinţă, astăzĭ şi noî slujăşte»: îĭ dă Băloşăştiĭ (Vasluiŭ); «care sat aŭ fost a răposatuluĭ Iorga ce aŭ fost Postelnic, driaptă cumpărătură de la fečoriĭ Băsan[u]luĭ Uricar... Să-ĭ fie de la Domnie dare şi miluire şi uric de întăriturĭ». Corlat scrie. Traducere din secolul al XVIII[lea].

15. 20 Februar 7170 (1662). «Bejan din satul Băloşăştiĭ, Ţint. Romanuluĭ», vinde luĭ Ştefan Băisan partea luĭ din sat, «cum şi curăţăturî din codru, ci le am făcute cămp». Să ţie şi fiul, Simion, şi nepotul, Eremiia Băisan. Iea pe moşie «treĭzăcĭ şi şasă galbinĭ ungureştĭ». Vinde «prin bună ştiinţa niamurilor şi a răzăşilor meĭ». Martur şi «Isailă de Buşăştĭ».— Copie nouă.

16. 8 Maiŭ 7176 (1668). «Simion Fărăm[ă] de Crăčuneştĭ şi Păcurar ot Tatomireştĭ şi Carpu aprodul» arată că s'a adus carte domnească, de «Costantin Pitariul», ca să aleagă parte din Rohoteştĭ. Pun termin eĭ, «răgiaşiĭ» *(sic)*, pentru restituirea cheltuieliĭ reclamate de aceştĭ doĭ. «Iar caare răgiaş nu va da baniĭ la dzi, ia[r] să fie moşie piitoare.» Între marturĭ: «Focşia fičorul Creţuluĭ..., Vasilie Găoadzi şi Stratul zăt Candachieĭ şi Gligoraşco diiaconul de Vasluiŭ, zăt preutiasăĭ».

o 17. Iaşĭ, 8 Iulie 7189 (1681). «Irina preutiasa popeĭ luĭ Dumitraş, fata luĭ Cotărlă», arată «singură pre meni, căndu aŭ fostu la sfărşitul vieţiĭ miali şi la daria sufletuluĭ mieŭ, să es dintr'ačastă lume de ğos, cu multe valurĭ pementeştĭ, am

avut fečorĭ din păcatele miale, fețĭ și fiate, și neputăndu-mă ținia cu fičoriĭ mieĭ, și nesocotindu-mă eĭ, și, căndu fu acmu la boala mea și sfărșeniia viețiĭ miale, am fostu în casa preutuluĭ Mihail de la bisiarica Mării Sale Do[mnul], din Curte, și m'am dat luĭ la darea sufletuluĭ mieŭ, ca-s aibă Molitfa Sa a mă griji și a mă comănda de ce trebue dup[ă] moarte, căcĭ că fičoriĭ meĭ nu m'aŭ socotit, necĭ m'aŭ căutat de nemicî.» Are moșie, în Ținutul Vasluiŭ, «lăngă Hiliia, din ğos, ca să chiiamă satul Cotărleștiĭ». O lasă preotuluĭ «și preutiasiĭ luĭ, Tofaniĭ, și cuconilor luĭ ce-ĭ va da Dumn[e]dzăŭ». Marturĭ: un preut de la Broștianĭ, altul «de la besiarică de la Măjĭ», al treilea «de la bisiaricî de la Sf. Dimitrie, și Isaiia călugărul de la mănăstiri din Hușĭ și Sirghie fičorul Burghialĭĭ și frate-săŭ Marco și Paraschiva fata luĭ Dumitrașco Apemanul din Iașĭ» și Radul Simanul.

18. Iașĭ, 11 August 7197 (1689). Costandin-Vodă întărește preuteseĭ luĭ Mihăilă și frateluĭ eĭ, Simion Moga, moșia lor «la Cotruleștĭ», «în gura Răbeğoareĭ». «Vel Logft. ucil.» — Pecete mare, cu chinovar negricios.

19. 20 Decembre 7199 (1690). Răzășĭ din familia Hočul daŭ siliștea Cotărleștilor luĭ Teodor «Poroseci». Marturĭ și: «Ionașco Dracsin, Ifteni zet preutesi ot tam și Ion Nagaragiul și Neculaĭ Siman ot Focșenĭ». — Adaus din 12 Iulie 7207. Se vorbește și de un băiat căzut în fîntînă «cu budeŭ», pentru care lucru un răzăș dă un boŭ.

20. «U Băloșăștĭ, 11 Iunie 7200 [1692].» Măsurarea satuluĭ «cu funia de 33 stănjinĭ... Parte Mihăĭ... O parte o cumpărase Alex[a]ndru Vel Postelnic»; o parte era «a Erimieĭ Jora». «Însă dumbrava din puntia cămpuluĭ di spre Răsărit păn în hotarul Glodeanilor și a Golăeștilor nu s'aŭ împărțit, ci am socotit să ție celi direptu locul săŭ, cum s'aŭ stălpit.» Iscălește și «Dumitrașco Cocortel».

21. «U Băloșăștĭ, l^t 7200 [1692], Iuni 11.» Raport de hotărnicie, către Domn, de la «Mărdarie Vurnic de Poartă și Vas[i]lie Buhăescul»: moșia ce cumpărase «dumnealuĭ Alex[a]ndru Postialnicul cel Mari de la Apostul Răčul și cumnatu săŭ Gheorghii, fičoriĭ luĭ Ivașco Căpitanul din Negreștĭ», la Bălo-

șăști. Se *stîlpește* «de spre Mihaĭ negustoriul din Iașĭ și Erimiia Jora». «Cu vatra de sat, cu cămpu, cu vladnic, cu vad de moar[ă]...» Iscăliturĭ.

22. Novembre 7202 (1693). «Tofana, preuteasa popeĭ luĭ Mihăil[ă], și Tudosie și Toader, fičorul Purtasieĭ, și cu alțĭ fraț și săminții a noastră, nepoțiĭ și strănepoțiĭ luĭ Anton și a Sturdzeĭ și Mărieĭ ș'a Marteĭ și a Odochieĭ», «ni-am învoitu cu răzeașiĭ noștri, cu Neculaiŭ Trunchiul și cu frațiĭ luĭ, și Mierăuț fičorul luĭ Ghiorghii și cu frațiĭ luĭ, și altă săminție a lor, nepoțiĭ și strenepoțiĭ popeĭ Simiĭ ș'a surori-sa Martiĭ, pentru satul Cotărleștiĭ, în gura Răbričoareĭ..., hiind acel sat Cotărleștiĭ îmblănd pe treĭ fraț». Ghiorghe Bialič vinde partea sa moșilor noștri, luĭ Anton și Sturdzeĭ și Mărieĭ și Marteĭ și Odochieĭ». «Însă ales n'am putut ști, din care fraate aŭ fostu, nehiind oamenĭ bătrănĭ, să ție minte, numaĭ tot aŭ apucat țiind... într'acel sat, cu alți fraț; iar eŭ, Tudosie, mă știm să him din Marta... Deč nicĭ eĭ, nicĭ noĭ, foarte bine n'am știut cine din ce frate iaste, ce pentr'aceaia ni-am tocmit de bună voia noastră, de spre amăndoao părțili să țănem frățiaște.» Marturĭ: «Mardarie și Dumitrașco Gutul și Ghiorghii Stredzăscul Vorniciĭ de Poartă, preutul Neculaĭ de la Danco și Vasili Ursariul». — Treĭ pecețĭ: una cu un vultur.

23. Iașĭ, 18 Mart 7203 (1695). Gligori Hăugar vinde moșia sa de la Cotărleștĭ «dumisali Dimiĭ Jitniciaruluĭ drept 15 leĭ bătuțĭ. Pomenit «nepotul luĭ Samson». «Iară, de nu s'arŭ maĭ afla moșiia a mia și s'arŭ tămpla să o ià cineva din măna dumisali, ca să aibu a-ĭ cumpăra eŭ moșie aiurile pentru moșie.» Marturĭ: «Ursul protopopa, ce iast[e] la bes[e]rica domniască pe poartă, și preutul Vasili și preutul Misail, iarăș de la besiarica domniască, de la Sta Neculaĭ, și Dumitru nepot luĭ Hăugar.»

24. Iașĭ, 29 Iulie 7203 (1695). «Tudosii Dubăŭ Vel Log[o]fet, Neculaĭ Costin Hatmanul, Vasili Catacozono Vel Spătar, Dumitrașco Mavrodin Vel Vistiarnic scriem la sluga Mării Sali luĭ Vodă, la Artenie Bantăș Căpitanul», pentru Tofana soția luĭ Toader Porosiacĭ, care a luat ocină la Cotărleștĭ, iar acum

«Tudosie vătavul de Comişeĭ» îĭ strînge «de a dziacia de pe acia parte, 7 merţe de grăŭ şi treĭ clăĭ de săcar[ă], dzicăndu că acel om ce aŭ dat danie n'are moşie». Să cerceteze. Două iscălĭturĭ, fără peceţĭ.

25. Iaşĭ, 29 Octombre 7203 (1694). «Ioan biv Armaş» vinde «dumisali Cruceriuluĭ *(sic)* Dimitraşcu Cuzăĭ» partea-ĭ din Crăčuneştĭ, «din parte popiĭ Chiriliĭ», pe «leĭ, banĭ gata». Marturĭ: «Gavril Băisan, Gavril Mogăldea, Apostul Răgur *(sic)*». Apoĭ: «Tudosi Dubăŭ Vel Ban iscal.; m'am întămplat, Vasili Costachi Vel Vornic, Iordachi Cantacozinò Hatman. Şi eŭ Axinti biv Vataf am scris zapisul». — Copie din 1826.

26. Iaşĭ, 22 Iunie 7205 (1697). Antioh Costantin-Vodă către «Apostol Răciul căpitanul de Curtianĭ de la Vasluiŭ», pentru pîra Tofaneĭ «Porosiač.». «Şi, de vor dzice cu toţiĭ cum acel om, Costantin, cu soru-sa, Mărica, n'aŭ avut moşie acolo, č-aŭ dat răŭ, să giure patru oamenĭ bunĭ dintre dănşiĭ, precum n'are Costantin moşie acolo, şi, giurănd, să lipsască Poro[s]-čas[a] de acolo.» — Pecete mare, cu chinovar negriŭ.

27. Iaşĭ, 20 Iulie 7205 (1697). Antioh Costantin-Vodă, luĭ Andronic de Vistirii», ce are a lua drepturile sale la Golăeştĭ: dijma din «păine mare şi din mălaiŭ şi din cănepĭ şi din grădin[ĭ]». «Vel Logft. uč.» — Pecete mare, cu chinovar roşu.

28. «U Fereşt[i]». 28 Decembre 7207 (1698). «Ionaşco Dragsinul şi eŭ Mărica, sora luĭ Costantin den Feriaştiĭ», arată pentru Cotărleştiĭ luĭ «Toader Porsecŭ», că vînzătorul *n'a avut moşie.*

29. Iaşĭ, 1-iŭ Iulie 7207 (1699). «Nastasiia Irimiias[a]» dă zapis luĭ Vasilie Buhăescul, «pecum, dănd o iapă a Buhăescului într'o groap[a] a mia, la săleşte, la Oşăştĭ, ş'au murit iapa, ş'avănd noĭ păr[ă] cu Buhăescul la dumnialor boiarii ceĭ marĭ Caimacanii, mi-au *(sic)* dat giudeţul platnică, să-ĭ plătesc iapa. Deci eŭ, neavănd prilej să-ĭ daŭ o iap[ă] cu măndzu, ni-am tocmit cu dumnaluĭ, şi i-am dat partia ce-s va aleage a unchiu mieŭ, luĭ Dumitraşco Tăpărlan, fičorul Galbănuluĭ de Cozmeştĭ, ce mi-ĭ mie cumpăr[ă]tur[ă] cu zapis, din sat din Buhăeştĭ, şi partia mia de moşie ce mi s'a aliagi iarăş în Buhaeştĭ, de pe îmă-mia, iarăşĭ din partia-ĭ Gălbănoae, ca să-ĭ

hie dumisale driaptă ocin[ă] şi moşie în viacĭ în viacĭ». Scrie «Vas[i]lie Niagul Uricar». Socoteala se face jos, în «pământurĭ». Iscălesc şi Necula Buta, Bejan Vornicul glotniĭ, Vas[i]lii Rojniţ[ă] Vornic, Apostul Răčul Căp[i]tan.

30. Către 1700 (data e ruptă). Dumitraşco Rohotescul arată «cum am luatu cincĭ leĭ în datorie, cându foametea..., în doao săptămânĭ să-ĭ daŭ baniĭ», fiind «zălog» partea-ĭ din Rohoteştĭ. Marturĭ: Simion Fărămă, şi alţiĭ din acest neam.

31. Către 1700. «Eŭ Chircă, anume Vasilie, fečorul luĭ Budulală din Tufeştĭ, şi femee mè, Ilena, fata Bărlandeĭ, şi coconiĭ noştri», vînd părţile lor din Tufeştĭ şi «Cotărlieştĭ» «popeĭ Ursuluĭ din Scăntee, pentru un poloboc de miere, polobocul de 25 de leĭ». Se înţelege cu «tot vinitul ce să va alege». Marturĭ: Găde din Scăntee, Gligorie Mierlar, Donosie, Pătraşcan fečorul luĭ Pălicaş.

32 Secolul al XVIII-lea. «Socotiala cum s'aŭ socotitu între Tofana preutiasa şi 'ntre Tudosie şi 'ntre alţĭ fraţĭ aĭ lor, pentru moşiia de la Cotărleşt[ĭ].» Analisa actuluĭ de la Ştefan-Vodă; în sat, eraŭ «treĭ bătrân[ĭ]». Ghiorghe Bialeş vinde partea sa, «ce s'aŭ chemat maĭ iute Cotarleştiĭ, . . . la 5 fraţĭ, luĭ Anton şi Sturdzeĭ şi surorilor lor, Mării şi Marteĭ şi Odochieĭ», «drept 70 arginţĭ tătăreşt[ĭ] . . . Socotitu-s'aŭ eĭ, fraţi, în de sini . . . Preutiasa popeĭ luĭ Dumitraşco, fata luĭ Cotărlă, nicĭ o pot lepăda din moşie, nicĭ pot şti pe Irina fata luĭ Cotărlă din ce niam iaste: o aŭ primit cu toţĭ fraţiĭ ce-s cumpăr[ă]tor[ĭ] din Gavril . . . Socotitu-s'aŭ şi s'aŭ întrebat şi pentru Irina fata luĭ Čotărlă, să afle de ce niam şi din ce bătrân iaste; cu toţiĭ aŭ socotit şi o aŭ ales să hie din Sturdzia fratel[e] cel maĭ mar[e], iar Tudosie s'aŭ aflat din Marta, iar Toader fečorul Portasii s'aŭ aflat din Dochiia, iar Mierăuţ şi Neculaĭ şi Ştefan i toată săminţiea lor s'aŭ aflatu din popa Sima şi din Marta . . . Neculaĭ Trunchiul . . . Iar un zàpis s'aŭ dat la Tudosie, ce-s răspunde din Marta.» Iscăleşte: «Vasilie Niag[u]l Uricar».

33. Iaşĭ, 7 Maiŭ 7209 (1701). «Aceştĭ fraţĭ, anume Tănasie fičorul luĭ Hilie Rohotescul şi Acsentie brat Tănasie şi Pătraşcu tij frate luĭ Tănas[ie], Nazarina sor[a] şi eŭ, Gligoraşcu

fičor luĭ Siiman, şi eŭ, Apostul frate luĭ Gligoraşcu, şi eu, Măriia, sor[ă]», vînd «luĭ Iordachie Rusăt, Marele-Vistearnic», partea lor din Rohoteștĭ, «care iaste alăturia cu altu hotar a dumisale .. Am văndut tot bătrănul nostru dumisale, ales, patrudzăcĭ şi patru de pămăn turĭ, şi pămăntul 20 de paşĭ». Gligoraşcu maĭ vinde «un bătrăn, patrudzăcĭ şi patru de pămănturĭ, şi pămăntul 20 de paşĭ». Dania se face luĭ Iordachie «şi ğupăniasăĭ dumisali Safteĭ» şi urmaşilor. Maĭ iscălesc: Nicolae (?) Buhuş Vel Logofăt, Lupul Cost[a]chi Vel Spătar, Marele-Clucer, Bejan Hudicĭ Vornic de Poartă, «Tănas vătav de aprodziĭ ot tărgu».

34. 1-iŭ Septembre 7210 (1701). «Alixandru ce am fostu Postelnic-Mare în ţ[a]ra Mold[o]veĭ» arată că «dumnealuĭ Costin ce aŭ fostu Căpitan-Mare» i-a «făcut bine cu talerĭ 270 de cătăva vreame, de săntu pănă acum 3 anĭ, şi, pentru frăţiia ce am avut cu dumnealuĭ, mi-aŭ făcut bine făr de dobăndă, şi, zicăndu-mĭ dumnealuĭ în căteva răndurĭ de banĭ, ca să-ĭ daŭ dumnealuĭ, şi eŭ neputăndu . . ., căndu aŭ fost acum, iar mi-aŭ zis dumnealuĭ să-ĭ daŭ baniĭ, şi eŭ iar neavăndu de unde-ĭ da, iar m'am rugaat dumnealuĭ, să facă bine, să mă maĭ aşteapte, şi dumnealuĭ, pentru frăţiia, iar m'aŭ maĭ păsuit». Dacă nu va da la noul soroc, «atunce să aibă dumnealuĭ a ţinearea şi a stăp[ă]nirea satul mieŭ, Băloş[e]ştiĭ», ce-l are de la «moşnaş de-aco[o], din zilel[e] răposatuluĭ Io Costandin Cantemir Voevoda». Iscăliturĭ: Ion Păladi Vel Sulger, Vas[ı]lie biv Vel Stolnic, ş. a.

35. Iaşĭ, 12 Ianuar 7217 (1709). Mihaĭ Racoviță întăreşte luĭ Iordache Roset biv Vel Vornic Dămăcuşeniĭ şi Onceştiĭ, «într'un hotar», cumpărătură de la răzăşĭ, aleasă de Bejan Hudič Vornic de Poartă şi de Axintie Uricariul: «386 de pămînturĭ, şi pămîntul căte 20 paş de la om de mijloc». Parte, de la nepoţiĭ luĭ Lăbuşco, şi alţĭ «moşinaş». «Care zapis este cu pecete tîrguluĭ ot Vasluiŭ.» Alt vînzător e: «Lupul sin Flondor ot Dăneştĭ». Zapisul luĭ Savin Cofătariul. «Savastiiana, fata Maniĭ.» «Iar de acolo iar dialul în ğos, dîndu-ş coaste cu hotarul Tatomireştilor . . . Buza Holmuluĭ . . . Văiuga Perienilor . . . Drumul Telejăniĭ . . . Pe un hat, pănă la un stîlpu

de piiatră... Matca Văitolocănesi.» Marturĭ la hotarnică: Leonti egumen de Bîrnova, Tănasii Rohotescul, Vasăle Ardari, Enachi sin Iacob vătămanul ot Bîrnova. — Copie din 1807.

36. 10 Mart 7219 (1711). «Maricuța fa[ta] Drăguți, nepoata Măricuțiĭ, strănepoata Antonicăiĭ, A[n]tonica fata Irimii Băisanuluĭ», dă «dumisali luĭ Ion văru-meŭ», «și i-am dăruit danie», parte din «Crăčunește».

37. Iașĭ, 16 Maiŭ 7219 (1711). «Vas[i]lie Grecul biv vătavŭ za căl[ă]raș de Țarigradu și Ionașco fičorul Buhăescu luĭ č-aŭ fostu Vornic de Poartî și David Čujdea și Gavrilaș fičorul luĭ Postolachie Čujdea, și cu alțĭ răziaș frațĭ aĭ noștri, cariĭ or maĭ hi», întăresc luĭ Vasilie, ginerele luĭ Antiohie Čujdea din Buhăeștĭ, stăpînirea peste 18 pămînturĭ la Buhăeștĭ și Comăneștĭ.

38. Iașĭ, 24 August 7220 (1712). Nicolae Alexandru-Vodă, «Lupuluĭ și luĭ Ioni[ț]ă, nepoțiĭ popeĭ Ursuluĭ de Scănteaia», pentru luarea dijmeĭ la Tufeștĭ și «Cotărlieștĭ», «de pre parte luĭ Chircă Vasilie, fečorul luĭ Buduhală din Tufeștĭ și fămeiĭ luĭ, Ileaniĭ, fata Bărlandeĭ». Vînzarea se făcuse «pentru un boloboc de miiarea, drept 25 leĭ». «Lupul Costachi Vel Vornic vo *(sic)*, ne[fiind Vel] Logft.» — Pecete mare, cu chinovar roșu.

39. Iașĭ, 18 Iunie 7221 (1713). «Iftemie, fičorul Nastasii preutiasiĭ din Onceștĭ..., cu fămeia mea Stratina» și fiiĭ, vinde «nepotu-mieŭ Ion Furcoiŭ, călăraș de Ț[ă]rigrad», «ğumătate de bătrăn» la Cotărleștĭ... Căcĭ, avăndŭ nepotu-mieŭ Ion Furcoiŭ o parte de moșie în hotarul Onceștilor, și sculăndu-m[ă] eŭ cu soțul mieŭ de am văndutŭ dumisal[e] Vorniculuĭ Iordache Ruset, și hrănindu-s[ă] nepotu-mieŭ Ioan pe acea parte de moșie cariĭ o'm văndut-o noĭ, știindu-s[ă] și el că are moșie în hotarul Onceștilor, și viindŭ noĭ înnaintea dumisal[e] Antiohie Jora V[l] Log. de ne-am întrebat, și s'aŭ aflat că am văndut eŭ răŭ. Decĭ dumnealuĭ Logft. așea ne-aŭ ales și ne-aŭ ğudecat, și i-am dat acea ğum[ă]tat[e] de bătrăn din Cotărleștĭ.» De față e și Jora, care iscălește: «Antiohie Jor[a] V[e]l Logft., denainte noastră», «și alțĭ oamenĭ bunĭ, rădziașĭ și megiiașĭ din sus și din ğos, anume Crăčun Cheh hotarnic

și Toderașco Porcișanul și Crăčun Limpede și Tudosca sorumea, și Ghiniia, iar sor-miè, și alții.»

40. «Izvod de urice și alte scrisorĭ de moșiĭ a răposatuluĭ Miron Logf., ce aŭ rămas fiilor săĭ și, rămăind după moarte dumilorsale datoriĭ, să-s plătiască cu aceste moșiĭ, s'aŭ dat poronca Mării Sale luĭ Vod[ă] acest zapis în sama părinteluĭ Ghedeon Mitropolitul, să-s vănză cuĭ a da bani la datoriile Logft. Miron și a fiilor săĭ; l^t 7222 [1714], Mart 1.

Un uric pe Hindășănĭ, vechiŭ, de la Ștefan-Vod[ă], din l^t 6976, č-aŭ văndut Grozea Micotič luĭ Stețco Micotič, și un terfelog ot Pătru-Vod[ă], rupt, tij, pe Hindășănĭ, fără čară. — Un uric vechĭ pre Mereștĭ pe Șomuz, dania luĭ Brat, de la Ștefan-Vod[ă], din l^t 6951, cu pecet[e] de čară. — Un uric vechĭ pre un sat pe Berheču, la poiana luĭ Roman, dania luĭ Crăčun părcălabul, de la Ilieș-Vod[ă] i Ștef[an]-Vod[ă], cu pecete de čară pe Borodăcenĭ, din l^t 6945. — Un uric vechĭ pe Căcăcenĭ și Miclăușenĭ, č-aŭ fost schimbătură cu Bălțăteștiĭ și cu Mănjăștiĭ, cu pecete de čară, l^t 7139. — Un terfelog rupt, luĭ Stroič Logf. și luĭ Bučum Vornic, pe 2 sate pustiĭ: Tobacul și Gura Văcărețiĭ, de la coada Ialpuguluĭ, ot Pătru-Vod[ă], din l^t 7097. — Un uric de la Pătru-Vod[ă], din l^t 7037, pentru Brăniștorĭ și Scheulenĭ și alt sat, de împărțală Ilie și Mărica și alte rude, cu pecete de čară. — Un uric vechiŭ pe Puțurenĭ, ot Ștef[an]-Vodă, de l^t 6943, cu pecete de čar[ă]. — Berna Săuca și cu Sarăul. — Un uric cu pecete de čară, ot Alecsandru-Vod ă], l^t 7063, a luĭ Movila Vel Logft., pe ğumătate sat Tălebeștiĭ pe Bărlad, parte din ğos, schimbătură între Movila Logft. și cu Salomie, cu ğumătate sat de Crăinicăuț, și pentru viĭ la Hărlăŭ, și de Țăganĭ. — Un uric de la Ștef[an]-Vod[ă], din l^t 7060, pre un loc la Răut, în gura Camăncăĭ, č-aŭ cumpărat Gheorghi Logft. de la Ion săn Niamiși și de la rudele luĭ, și o bucat[ă] de loc la Turie, hotărăt[ă] împreğur. — Un terfelog făr čar[ă], pre Căinicenĭ și pre Pleșănĭ, ot Ilieș [ș]i Ștefan-Vodă, l^t 6940. — Un uric ot Ștefan-Vod[ă], l^t 7028, pe Brăniștenĭ: scrie și alt sat al Irimii Visternicul. — Un uric pe Hlineștĭ, din l^t 6967, ot Ștef[an]-Vod[ă].»

41. Iașĭ, 29 Septembre 7223 (1714). Ioniț[ă] Dura și Ion Hau-

găr daŭ zapis «luĭ Gligori Pelin, ziat Trunchiul», și altuĭ ginere al luĭ și unuĭ al treilea cumpărător, «că ne-aŭ dat aceștĭ răziașĭ șias[e] leĭ și un ortu, cu baniĭ luĭ Vas[i]lie; cariĭ audzise dumnealuĭ Cărstia Vornicul că-ĭ va rădica 7 orțí bani luĭ. Car[i] aceștĭ banĭ s'aŭ dat pentru moarte ča de om ce s'aŭ facut la săleșt[e] la Cotărleștĭ, în gur[a] Răbrinčoareĭ, însă pe gium[ă]taate de loc de săliștĭ de Cotărleștĭ... Iar dintr'alțĭ răziaș, cini s'ar maĭ afla în urmî, sá lipsască din moșie, dacă n'au eșit să fie dat banĭ la moarte cia de om... Și eŭ Toader Orheianul, diiacul de Cămar[ă], am scris zapisul, să-s știe.»

42. 1-iŭ Maiŭ 7227 (1719) Mihaĭ Răcoviț[a]-Vodă, «la sluga noastră, la Acsintii Uricariul», ca să aleagă la Rohoteștĭ cele optzecĭ de *pămînturĭ* ale luĭ Iordache Rusăt biv Vel Vornic. «Și, alegănd, să le lipeștĭ lăngă alta moșiia ce maĭ area dumnaluĭ acolo, într'acel sat.» Pecete mare, cu chinovar.

43. Iașĭ, 17 Iunie 7227 (1719). Mihaĭ Răcoviț[ă]-Vodă către răzeșiĭ de Rohoteștĭ, «la Iona čohodariul și l'alțĭ răzeșĭ». A trimes pentru alegere «pe boiarul nostru Cucoranul Vornicul și pe sluga noastră Stredzăscul diiacul». — Pecete mare, cu chinovar.

44. «U Scănteae», 20 Iunie 7227 (1719). «Gligorie Cucoranul Vornic glotniĭ și Toader Stredzăscul diiac de Cămar[ă], trimeșĭ la Rohoteștĭ «ca-s chemăm răzeșiĭ și moșinașiĭ de la Rohoteștĭ, cariĭ aŭ moșie acolo într'acel hotar, și să măsurăm cine căt are din hotarul dumisale Vorniculuĭ Iordachi». Chiamă pe un Gligorașco fiul luĭ Siman, pe un Acsintie, pe «Anisiia fata luĭ Hilie», «și am mănat și pe Mih[a]lachi fičorul luĭ Panaite, să-ș cheme rudeale luĭ, și l-am așteptat 2 dzil[e], și n'aŭ maĭ venit... Am măsurat din bolohanul dumisale Vorniculuĭ Iordachi în gos, și am aflat 25 de funĭ, și funia de 20 de paș, pasul de 6 palme; carel[e] sint 2 rändurĭ de pămănturĭ, care fac 50 de pămănturĭ; carele mărgu aceste pămănturĭ de spre Răsărit cu capul în apa Răbriciĭ, iar de spre Apus margu cu capul în părăul Tatomireștilor... Păn[ă] undea dă Tatomiriasca în Răbricia... Carele iaste ača moșie Tatomireștiĭ a luĭ Costantinică sin Gribinčoae... Este si bo-

Iohan hotar în malul Tatomiriascăĭ, ce, fiindu buruianul mare, nu l-am putut găsi... Ce aŭ dzis moşinaşiĭ că Lunĭ or vini la Eş cu toţiĭ, şi de nu s'or putia aşedza cu fičorul lu Panaite, i-or da într'alt sat moşie, maĭ ğos, ce-s chiamă la Rohoteştĭ, care aŭ împreun[ă] cu toţiĭ.»

45. Iaşĭ, 27 Iunie 7227 (1719). Rohăteştiĭ vînd partea lor din moşie, socotită în *pămînturĭ* (pămîntul = 20 de paşĭ, pasul = 6 palme) către Iordache Rusăt Vornicul. Măsurase Cucoranul Vornic de Poartă şi Toader Strădzăscul «diiacul». Preţul: «pămăntul căte doĭ orţĭ bătuţĭ». «Şi dumnealuĭ aŭ cumpărat toţĭ Rohoteştiĭ deplin, făr căt aŭ rămas un cut din ğos nevăndut, unde sint niştĭ pometĭ în dial.» Asistă «Vorniciĭ de Poartă, Gligorie Cucuran şi Ghiorghie, şi Axintie Uricariul». Pecetea «Vornicilor glotniĭ».

46. 27 Iulie 7227 (1719). Socoteala *pămînturilor* din Rohoteştĭ, iscălită de ceĭ doĭ Vornicĭ de Poartă şi de «Axintie Uricar».

47. Iaşĭ, 20 Decembre 7228 (1719). «Chiriiac Hordıl[ă]» şi cu fiul săŭ şi fetele, «Măriia şi Onosie», vinde «luĭ Costantin [Grecul], ziat Andriĭ Trîmbiciariul», partea-ĭ de la «silişte la Moiciaştĭ să Dămăcuşianĭ, de peste apa Răbriciĭ: patrudzeacĭ şi dooî de pămănturĭ, şi pămăntul căte 20 de paşĭ şi pasul şias[e] palme, precum sint aleasia şi stălpite, lăngă hotarul dumisali Vorniculuĭ Iordachi». Iea «căte opt pot. pămăntul». Şi, căndu am scos acastă moşiia la văndzare, am întrebat şi pe dumnealuĭ Vornicul Iordachi, fiindu răzeaşĭ, şi n'aŭ vrut dumn[ea]luĭ să cumpere, ce mi-aŭ dat voia, cuĭ voĭ găsi, aceluia să o vîndzu.» Scrie Axinte Uricariul. Iscălesc: Vas[i]li Burghele Med., Iftiimiia Borozan ot Iaş, şi alţiĭ.

48. Iaşĭ, 16 Februar 7229 (1721) «Ioniţă Băih[e]č şi Tofana Iurăşčas[a]», ş. a. mărturisesc «Spat[a]ruluĭ Cuziĭ Spătar» *(sic)* că aŭ luat nişte acte de moşie, — «ca-s n'aibă dumnia[lu]ĭ nič un calabalic pentru acest[e] zapis[e] căt[e] li-am luat noĭ la măna noastră».

49. Iaşĭ, 17 Mart 7232 (1724). Mihaĭ Racoviţ[ă], maĭ multor răzeşĭ, ca să aibă «a prinde pe oameniĭ cari îmblă pentru epurĭ şi hulpăriĭ şi pentru albinĭ pe acest hotar anume Cră-

čunești și păduria Crăčuneștilor și Glodianiĭ și Hultureștĭĭ, cămpul și păduria, cu apa Răbriciĭ, peste tot, păn la Rohoteștĭ, și paarte Negreștilor din ğos, cu dumbrav[ă] cu tot, și vlatniciĭ *(sic)*, pe cariĭ i aŭ aflat îmblăndu pi aceste locurĭ ce scriŭ maĭ sus, să ĭ prindă, să-ĭ aducă aicia la Dumniia Mia, să ià certare; pentru căč, îmblănd eĭ și vănănd, strică și fac multe pagube ... (?) și ariĭ cu păni, s'apoĭ cadu alțiĭ la nevoe. Decĭ, de i-ar prinde saŭ i-ar oblici, să-ĭ prindă să-ĭ aducă la Iașĭ: orĭ streinĭ, orĭ și răziașĭ, să nu îmble făr[ă] șt[i]ria acesta.» Pecete foarte mică, octogonală, cu chinovar.

50. 20 Iulie 7235 (1727). «Ștefan Hermeziu ot Vist. și cu soțu-meŭ Ilinca» vînd partea lor din Crăciuneștĭ, «de spre soare apune», «luĭ Toader ot Vist., dreptu 140 leĭ bătuțĭ; care moșie ne iaste și noaî cumpărătur[ă] de la Pandeli fičorul luĭ Frangoli Săoariul și, netrebuindu-ne noaî, am vîndut-o dumisale». Scrie Gligoraș ot Vist., și alțĭ «ot Vist.» iscălesc ca marturĭ.

51. Iașĭ, 24 Iunie 7236 (1728). «Adecă eŭ Veličco Cuze făcut-am zapisul meŭ la măna dumisali frățăni-meŭ celuĭ maĭ mari, anume luĭ Toader Cuziĭ, de a mea bună voe: avănd între noĭ o socotial[ă], i-am dat a patra parte de sat de Crăciuneștĭ, ce sint la Ținutul Vasluiuluĭ, pe apa Răbriciĭ, din ğos de Scăntiai. Car[e] ačastă parte aŭ fost a moșuluĭ nostru, a luĭ Toderașco Jora Sulger, și moșul Jora aŭ fost dat-o danie luĭ Ioniț[ă] porușniculuĭ, și eŭ am cumpărat-o de la Costantin fečorul porușniculuĭ Ioniț[ă]; ce ačastă parte ce scrie maĭ sus am dat-o frățăn[e]-meŭ luĭ Toader, ca să-ĭ fie dumisal[e] moșie în vecĭ. Și i-am dat și zapisul č am cumpărat eŭ de la Costantin fičorul porușniculuĭ Ioniț[ă]. Așăjdire i-am maĭ dat frățăn[e]-meŭ partea mea din Năvărniț, car[e] să hotărăscu cu aceștĭ Crăčuneștĭ; cari ačastă parte o aŭ cumpărat tată-meŭ Cuze Spăt. de la Ion Armașul. Decĭ și ačastă partea i li-am dat tot pentru ača socotială č am avut între noĭ, și i-am dat și zapisul de la Ion Armașul, cari aŭ cumpărat tată-meŭ. Și pe aceste zapise să aibă a-ș faci și ispisoc. Și la ačastă tocmală a noastră s'aŭ tămplat mulțĭ boiarĭ și alți, cari maĭ ğos s'aŭ iscălit Veličco Cuze iscal »

52. 28 Iunie 7236 (1728). Toader Cuzea vinde luĭ «Toader Gheuca ot Vist.» partea sa din «Crăčuneştĭ, ce vin la Ţınutul Vasluiuluĭ..., cariĭ... aŭ fost a moşuluĭ nostru, a luĭ Todăraşcu Jora biv Vel Sulgerĭ, şi moşul Jora aŭ fost dat-o daniia luĭ Ioniţă puruşniculuĭ». Apoĭ «aŭ cumpărat-o Vealičcu, frate-mieŭ», ce i-o lasă luĭ. Vînzare şi la alt sat, «Năvărniţ». Iscălesc: «Toader C[u]z[a], Veličco Cuze». Notă, jos: «Ačastă moşie, fiind dumna[l]u[ĭ] Post. Ioniţ[ă] Cuze nepot, aŭ întorsu dumn., ş'aŭ luat moşıe. Toader Gheuca ot Vist.»

53. «Suret di pe împărţala de moşiĭ şi veciniĭ č-aŭ luat zăstri Logft. Miron Cuza de la socrul săŭ, Ion Costăn Hat.; care este făcută de Darie Donič Vel Logf., cum maĭ în ğos arată. Moşiĭ şi veciniĭ carile s'aŭ socotit şi s'aŭ dat zestri Logofătuluĭ Miron Cuze, ginirile răpăosatuluĭ Ion Costăn Hat, să-s ştie. Let 7238 [1730], Ghen. 20: Satul Dumeniĭ, la Ţint. Dorohoiuluĭ, pe Iubăniasa, sat întreg şi cu veciniĭ, căţ s'ar afla de acolo de loc, şi cu heleşteŭ. — Părţăle din Săpotenĭ, carile să hotărăscu cu Dumeniĭ, tot la acel Ţin[u]t, căt[e] să vor alegi. — Părţăle din Rumăneştĭ, la Ţin[u]t Cărligăturiĭ, pe Bahluiŭ, căt[e] să vor alegi. — Veciniĭ de pintr'alte sati ce i s'aŭ maĭ dat. Nechita şi cu frati-săŭ snie Precoli *(sic)* ot Volcineţu. 2 fraţ, snie luĭ Miron Volciniţ; aceştie nu s'aŭ dat cu satul mănăstiriĭ luĭ Bărnovschiĭ. Luca săn Ifrim Boliĭ. Gligorii sin Nazarii şi 2 fečor a luĭ Huşcă, veciniĭ din Brăneşteţ. Prodan sin Chirilescul ot Miclăuşenĭ. Toader şi 2 fraţĭ a luĭ, fečor[i] luĭ Gherman, şi cu fečorul luĭ Chisăliţ[ă], veciniĭ din Şărbăneştĭ. — Ţigani ce s'aŭ dat în parte luĭ Miron Cuza Logft., să-s ştiie. Iftimiie Gălcă şi cu Ţiganca luĭ, Safta, cu doĭ copiĭ. Irina, fata luĭ Ion Ţiganul, cari esti după un Ţigan a Isăcesculuĭ, şi cu copii căţ s'ar veni în parte Ţiganciĭ. Andriĭ Ţigan[ul], holteĭ, cumnat ğudeluĭ Dumitraşco. Crăciun sin Grosoae Ţiganciĭ, fata Lucăĭ Ţıgan; care s'aŭ venit în parte noastră din împărţal[a] č-aŭ împărţăt cu dm. Catargiul Vel Logft.

Darie Donič Vel Vorc.

Prin acestu izvod, denainte dum[i]lorsale acestor boerĭ cariĭ i-aŭ orănduit Mărie Sa Vod[ă], ni-am aşăzat noĭ de bună

voia noastră, precum arată izvodul maĭ sus. Şi pentru credinţa ni-am iscălit. Miron Cuza Logft. iscălit. Necul[a]ĭ Cost[in] iscălit.» — Copie din 23 Decembre 1794.

54. «Izvod de ce aŭ rămas pe urma Aniţiĭ Vor. răposatuluĭ Sturdziĭ Vor., pecum aŭ dat sam[ă] Anisiia cu sufletul eĭ, din porunca Mării Sale luĭ Vod[ă]; l[t] 7238 [1730], Fev. 1: 8 boĭ de plug, 4 boĭ gonitorĭ, la Nicolaĭ; 1 boŭ mar[e], tij la Nicolaĭ; 130 oĭ, la Botianul; 4 bivolĭ, 6 caĭ cu rădvanul, 6 şirurĭ mărgăritari, 30 ug. de aur, 1 căldare mare, la Şold[ă]nias[a]; 5 lingurĭ cu căpace, la Şold[ă]nias[a]; 1 tingiri mare, la Nicolaĭ; 1 tigae, la Şold[ă]nias[a]; 1 alt[ă] tigae cu pičoar[e] tij, 2 tavale: una la Joroae, una la Nicolaĭ; 12 blide plumbu la Şold. 6; 1 căldare micşoar[ă], la Vist. Cant[a]cuz[i]noe; 1 blan[ă] de sobol purtată, la Vist.; o cergă noaî cu laţă mič, la Joroe; 1 pilotă, la Şoldănias[a]; 1 covor, la Şoldan; 1 blană, la Şoldan; 1 poriz[u]rĭ, la Şoldan; 1 brăŭ de mătas[ă] şam, la Şoldan; 3 perinĭ, 2 perinĭ la Şoldan; 2 mias[e], una la Nicolaĭ, una la Şoldănias[a]; 2 prostirĭ: una cusut[ă], una alias[ă], la Vist.; 13 sărviate, la Şold[ă]nias[a]; 1 meneştergur[ĭ] bătut[e] cu bumbac, la Şoldă[niasa]; 1 Ţigancă c'un copil, č-aŭ cumpărat Vor. pe banĭ, de la Joroae; 1 şcatulcă cu şipurĭ, la Şold[ă]nias[a]; 1 şcatulcă de blide, cu 4 clondiri de plumbu, la Nicolaĭ; 1 piuliţ[ă] de aram[ă], la Nicolaĭ; 2 sfeşnici de aram[ă], la Vist.; 1 periachi her[e] de plug, la Vist.; 3 sat[e]: să scoat[ă] Nicolaĭ Cost., împărţala Logft. Miron, să-s vaz[ă] unde dzič[e]; 1 şir mărgăritari, la Anisiia, č-aŭ perit dintr'un săcriiaş; 2 putin[i] de brăndzi; 3 car[e] păpuşoĭ, aŭ luat Nicolaĭ; lighenul, ibricul, la Vist.; 8 leĭ, care aŭ fost la Goia: i-aŭ luat Botianul.

Cuĭ č'aŭ dat lor la časul morţiĭ, cu gura sa.

6 şirurĭ mărgări[tare] şi bivoliĭ, luĭ Nicolaĭ Costin; 2 caĭ, cu rădvanul cu totul, Mării Luizoiĭ; 3 oĭ, Botianuluĭ; 2 caĭ, nepoat[ă] sa, Vărnăvoaeĭ; 4 boĭ, cu carul, Visternices[iĭ]; 1 cal din ceĭ de ham, luĭ Şoldan; 1 cal, viziteilor; 2 boĭ, Anisii; 2 boĭ featiĭ, căcĭ aŭ slujit-o.

Aşa am audzăt den gura dumisale mameĭ Vorniceoi, la moarte dum[i]sal[e], că m'am tămplat. — Mariia Sărdaroai, Ani-

siia (pecete). — Iar, pentru o Ţıgancă č-aŭ avut, nemăruĭ n'aŭ dat-o la moarte dum[i]sale.»

55. 17 Februar 7238 (1730). Mardarie Fărîmî dă «duhovnicululuĭ meŭ, preutuluĭ Neaculaiŭ de Schintè», parte din Filimoneştĭ.

56. Iaşĭ, 31 August 7239 (1731). Toader Cuzea «vinde luĭ «Tudearaşcu ot Visteriıa» «treĭzăcĭ şi şeaptea dea [pă]mănturĭ şi ğumătate ... din hotarul Graurilor dea sus . . .; cariĭ ačastă muşiia şi miia ·încă îm esti din muşu-miiaŭ Tuderaşco Jora Sulgeriul». Scris de «Toader C[u]z[a]» însuşĭ. Marturĭ: «Ion Băisan să răzeş».— Şi aicĭ înseamnă Toderaşco, că Ioniţă «Cuze», nepotu-său, a *întors baniĭ.*

57. 24 Septembre 7240 (1731). Grigorie Ghica, «luĭ Miron Cuzi Logofăt, nepotul Vornicesăĭ Aniţiĭ Sturdzoai», «să fiia volnic cu carte Domniaĭ Meli a cerca ce'r găsi din răm[ă]şiţurile Vornice[s]i, căcĭ jălui Domnii Meli Miron Cuze că alţĭ nepoţĭ a Vornicesăĭ Sturdzoai aŭ pus măna pe une, pe alte, şi de altă nımică n'aŭ luat. Decĭ, orĭ-č-ar găsi den răm[ă]şiturili Vornicesăĭ, or[ĭ] den Ţiganĭ, orĭ din moşiĭ, orĭ din bucate, să aibă a lua-ş ce ar găs[ı]; iar cine ar maĭ avè ceva a răspunde, să vie de faţ[ă] la Divan... Din vreme că şi el este nepot, şi alţĭ nepoţ... luat-aŭ, şi luĭ parte nu i-aŭ făcut.» Pecete octogonală, cu chinovar.

58. 15 Mart 7248 (1740). «Pălade Golăe şi Angheluţ[a] Golăe, şi cu sora noastră Anuşca, fičoriĭ Petriĭ luĭ Golăe, nepoţul luĭ Dum[i]traşco Golăe», daŭ «Sfinţii Sale părinteluĭ Aftănas Mogăldiĭ (?) egumenuluĭ de Floreştĭ, şi, la măna Sfinţi-Sale, [luĭ] Andreĭ Burghelia», partea lor din Golăeştĭ, pentru 20 de leĭ. «Şi ačastă moşiia am văndut-o Sfinţii Sale, căcĭ, una, ne iaste şi niamu, a doa, şi răziaşu: alţăĭ n'aŭ încăput a cumpăra parte noastră, afar[ă] de Sfinţăe Sa şi cu niamul său.»

59. Iaşĭ, 9 August 7250 (1742). Costandin Necolae-Vodă, luĭ «Ştefan Rusetu biv Vel Paharnic», pentru plîngerea luĭ «Ioniţă Postelnic, fiiul răpăosatuluĭ Miron Cuzea, ce aŭ fost Logofăt al doile», care are moşiĭ «la Crăčuneştĭ, a patra parte, şi o parte în Glodeanĭ şi neşte părţĭ în Graurĭ, cu neşte pă-

mînturĭ de acolo, ce are de la unchiu-său Toader Cuzea şi de la Băisan,—care părţĭ de moşie fiind nealeasă di spre alţĭ răzeşĭ, nicĭ un folos nu cunoaşte, şi dzisă că, avănd şi un om, Fărămă, o părticè în Graurĭ, între părţile ce are acolo Postelnicul Ioniţă, fiind şi acela un om neticnit, ar vrea să-l osăbască şi pe acela cu părticĭaoa luĭ, să ias[ă] din mijloc de o parte». E *orînduit* întăiŭ la «Sandul Sturdze Vel Logofăt», care hotăreşte a *se alege*, «şi să i să hotărască osăbĭ». Se ordonă acum a se trimete Comisul Nicolae Racoviţă şi Cluceriul Mărdari şi un al treilea, pentru acest scop. «Şi, de ar fi acele săliştĭ aproape una de alta, să-ĭ dea luĭ de o parte.» Pecete octogonală, cu armele amîndurор ţerilor; chinovar.

60. 9 Februar 7254 (1746). «Ştefan, cu fimeia mè Simina, cu fičoriĭ meĭ, fata Nastasiiĭ, nepoata luĭ Stroi», vînd ocina Simineĭ, «din parte îmămè Nastasăi, a şasa parte din sat de Oşăştĭ şi de Tăcmăneştĭ şi din Golăeştĭ şi de Sărăcineştĭ..., cumnatuluĭ meŭ, luĭ Donos» şi familieĭ luĭ, cu «opt leĭ noĭ». Marturĭ: Arsănii Ţaga, ereĭ Ţaga, Iordachi Porcescul, Simion Iamandì. — Copie din 1804.

61. 14 Iulie 7257 (1749). Pandeleştiĭ, coborîtorĭ din popa Mihăilă, vînd luĭ «Donosie Furcoiŭ, călăraş de Ţarigrad», partea («diiat[ă]») lor din Cotărleştĭ, «dreptu şapte stupĭ».

62. 10 Maiu 7258 (1750). Costandin Mihaĭ Cehan Răcovit[ă -Vodă, «la Ilie Găndul, ginerel[e] luĭ Andronic, şi la Anuşca, sora luĭ Păladi Golăe», pentru «jaluba» făcută de «Marie fata luĭ Sfredel», care se plînge de «Aftănasie egumenul de Floreştĭ şi nepoţiĭ luĭ, pentru moşie Golăeştiĭ». S'aŭ judecat «la dum[nea]luĭ cinstitu şi credinčos boeriul D[o]mnii Mel[e], dumn[ea luĭ Iordachi Cantacuzin[o Vel Logofăt». Egumenul pretinde «că scrisoril[e] aceiĭ moşiĭ Golăeştiĭ sintu toate la voĭ». Să vie, decĭ, «la Ispas, negreşitu», cu acele «scrisorĭ», «aice la Eş». Altfel, «vi s'a trimite om g[o]sp[o]du, şi v'a aduce cu cibote». Pecete octogonală, cu chinovar.

63. 24 Maiŭ 7259 (1751). «Ioniţă Čolban sin Strătulat şi cu Sanda, femeia mia, den Băsăştĭ, ginirile Mării, fata luĭ Ilieş, nepoat[a] Grăpiniĭ — Ilieş şi cu Grăpina, ş'aŭ fost fraţĭ, fičori luĭ Tănas[e], den sat den Cursăčŭ, den fundul Racoviĭ—», dau «doao

părţĭ de moşiia, ğupănuluĭ Vasili Costachii biv Vel Păharnic»; parte din Golăeştĭ, «care să împarte cu Măţăştiĭ», şi o parte din Albeştĭ, împărţită cu aceiaşĭ. Marturĭ: Ghiorghi Jiverdian mazil, apoĭ Vornicul de Guşăţăĭ, un Ignat Vărlan şi Vornicul de Oţălenĭ, «Mihăil Ordze».

64. 5 Februar 7260 (1752). Ion Iuraşcu dă partea-ĭ din Filimoneştĭ luĭ «Ioniţă Cuziĭ biv Vel Pitar», «fiindu-mĭ dumnialuĭ şi mie niam, de pe moaşi-mè Antunica».

65. 10 Iunie 7260 (1752). Raport către Domn al luĭ Toader Jora biv Vel Stolnic şi Simion Cheşcu Uricar, pentru hotărnicie la «Negrileştĭ, ci este alăturia cu satul Boţoia», şi la Bolaţĭ, părţile cumpărate de Frangole biv Vel Vamiş de pi la răzăşĭ..., şi acum li-aŭ dat danii Frangole fičoriu luĭ Pandeli, nepotu luĭ Frangole Vamiş, prè-fericitul[u]ĭ patriarh chir Silivestru al Antiohii». Merg cu «Sfinţiia Sa părintile Macarie protosinghelul». Se chiamă vecinĭ: «Chirila Moşuleţĭ Armaş şi Vasili Arămă, ginerili luĭ Grigori Sărbu, şi alţiĭ». Negrileştiĭ fusese cumpăraţĭ de Frangole «cu patru zapisi şi unsprezăci zapisi vechĭ..., cari zapisi, socotindu-s[ă], închei satul Negrileştĭ tot... Un zapis de la un Grigori şi Costandin şi Iliana, fičoriĭ luĭ Bejan chihaia, scriind că aŭ vândut eĭ luĭ Frangole Vamiş o făntănă căt ţăni izvoriul ci esă la sat la Cărleştĭ, ci aŭ avut-o şi eĭ cumpărătură de la Aftinia şi fiică-sa Acsana, drept patru leĭ.» Moşuleţ arată, pentru Negrileştĭ, un act de la Ştefan-Vodă, den 7060. «Undi aŭ fost casăli şi bisărica luĭ Frangole... Doî petri alăture: una bati înnapoĭ, pi muche dealuluĭ, de disparti Negrileştiĭ din ğos la cămp şi Cărleştiĭ din sus la vali... Din piatră la deal, pe hărtoapi, pe costişa di spre Răsărit... Culmia dealuluĭ, pi podiş... Hotar vechiu, ci s'au găsit în capul unuĭ nămaş, de lature unuĭ drum vechiŭ părăsit... Chioia, moşie dum i]s[ale] Raduluĭ Racoviţi Vel Vist[ier]... Pi nămaş aŭ pus şi altă piatră hotar, în coada Chioi; de acolo tot podişul pe nămaş... Făntana Ducăi...» Marturĭ şi Antohi călăraş, Ioniţă Fărămă călăraş. — Copie din 1844, după original, la măn. «Păpăuţuluĭ».

66. Iaşĭ, 23 Maiu 7261 (1753). Costandin Mihail Cehan Ra-

covit[ă]-Vodă, luĭ Ştefan Rusătu bîv Vel Vist., pentru pîra luĭ Andriĭ Burghele mazil din Ţinutul Vasluiuluĭ, ce are la Goläeştĭ «o prisacă de stupĭ... Astă toamnă, după ce ş'aŭ băgat stupiĭ în zemnic, apoĭ la 2 săptămânĭ i-aŭ surpatu zemnicul, şi i-aŭ furatu 5 stupĭ din zemnic, şi în anul trecutu dzisă că i-aŭ maĭ furatu 6 stupĭ din prisacă, de la casa luĭ, şi este păgubaş de 11 stupĭ; şi are prepus pe împregiuraşĭ. Pentru care iată că-ţ scriem dum[i]tal[e], să chem[ĭ] pe sătenĭ şi pe împregiuraş faţă, şi să le eĭ sama cu dreptate, dându-le strânsoare tuturor: numaĭ, or să scoaţă tălhariĭ, orĭ să plătiască paguba împregiuraşiĭ, să nu rămăe numaĭ el păgubaş.» «Vel Med.» Pecete octogonală, cu chinovar.

67. 20 Iunie 7262 (1754). Ανήτζα... — τζα arată că, «fiind datoari dumnei vara Ilinca Cuzoe dum. răpăosat soţuluĭ mieŭ» cu o sumă de banĭ, a restituit-o, dar nu i se poate da zapisul, «răsărindu-să».

68. «Adică eŭ Anghelina, fata Tecliĭ, sor Terliĭ, făcut-am adevărat zapisul mieŭ la măna dascaluluĭ Eulogbie, împreună şi cu fiica-mea Dorotheia, precum să-s ştie că, de nime siliţ, nicĭ asupriţ, agiungând eŭ la îndelungată bătrâneţe, rămăind eŭ văduvă de soţul meŭ, Vasilachi Peviţul, niminea nu m'aŭ miluit, nicĭ m'aŭ întărit, ce, agiungând eŭ la părintele dascalul Eulogbie, la toată neputinţa mea m'aŭ miluit, nu numaĭ cu păine, ce încă şi din măinĭ, căt l-aŭ îndurat D[u]mn[e]zăŭ, m'aŭ întărit. Pentru care atăta facere de bine neputăndu-ĭ într'alt chip a-ĭ mulţimi, datu-i-am ačastă adevărată scrisoare a noastră, pentru o moşie anume Hilimoneştiĭ la Ţint. Vasluiuluĭ, pe Răbričoara Sacă, întru care, căt să va aleage partea mea, i-am dat-o de bună voia mea Sfiinţii Sale danie, luĭ şi copiilor luĭ, nepoţilor şi strănepoţilor, şi a tot neamul ce să va aleage maĭ aproape, neruşuit nič odănăoară în veacĭ. Şi pentru credinţa ne-am pus deagetile; iar fiiul mieŭ s'aŭ iscălit. Eŭ Anghelina fata Tecliĭ. Dumitrachi fičor Peveţuluĭ, iscal. 7263 [1754], Oct. 13. [Pe V°:] Zapis pe Hilimoneştĭ, de la Anghelina fata Terliĭ, la Evloghi, care mi l-a dat mie danie.»

69. 15 Decembre 7265 (1756). Catrina Terloai, cu rudele eĭ, între care Erodiia, «fičoriĭ luĭ Irimiiĭ Terliĭ», vînd luĭ

Petriman și luĭ Vasălache Cuzde partea luĭ din Hilimoneștĭ. Scrie «Ștefan Goian Orheianu».

70. 6 Maiŭ 7269 (1761). Ioan Teodor-Vodă, luĭ «Ioniță Cuza biv Vel Stol., giudecătoriŭ, i la Ghiorghii biv vt. Vist., isprav. de Ținut[ul] Vasluiuluĭ», pentru plîngerea unuĭ «Grigoraș sin Iurașcu de la Vasluiŭ» contra «unuĭ Ioniță călăraș de Țarigrad i unuĭ Ioniță Scănteian» și unuĭ Vărlan. Spune «că, avănd el un tată bătrăn, neputinčos, care șidè acolo la Vasluiŭ, cu o sor[ă] a luĭ, săracă de bărbat, și aceștĭ de maĭ sus scriș fiind nepoț de sor[ă] tatuluĭ jăluitoriuluĭ acestue, și tămplăndu-să de aŭ murit tată-săŭ, o perech[e] de desagĭ, cu multe scrisor[ĭ] părinteștĭ, tot pecetluite, și cu alte mănunțușurĭ č-aŭ avut tată-săŭ, care arată că aŭ izvod anume de cele č-aŭ fost în desagĭ, și aŭ luat eĭ desagiĭ . . ., și nu daŭ samă . . . de nimică», împresurîndu-ĭ și moșiile. Poruncă a cerceta și, dovedindu-se că aŭ fost în desagĭ «scrisorĭ de moșiĭ și altele toate, păn la cel puțin, să împlineștĭ de la dănșiĭ». Pecete octogonală cu chinovar, din 1759.

71. 12 Decembre 7270 (1761). Judecată între «Marie, fămee săracă din Eș, fămee luĭ Andrunache č-aŭ fost călăraș de Țarigrad», și «Ioniță Cuza», «dzicănd Marie că, pentru o datorie vechi a bărbatu-săŭ, č-aŭ fost dator dum. Stolnic Ioniță Cuza, và dum. Stolnicul să-ĭ è o casă ce ari aice în Eș, ș'aŭ trimis Vornicĭ de Poartă de aŭ prețăluit-o, și arată prin jaloba eĭ că casa este cumpărată pe dzăs'tre eĭ č-aŭ avut de la părințĭ». Datoria era de 21 de leĭ. Dar casa era zălog, și Cuza avea și zapisele la el. «S'aŭ adiverit și dintr'u mahalagiŭ.» Se vede că Maria «îmblă răŭ». «Iar, de va vrè Marie, fămee luĭ Andronachi, să dè baniĭ pe casă, prețul ce s'aŭ pus de Vor. de Poartă, să dee baniĭ la dumnealuĭ Stolnicul Cuza, și să-ș è casa.»

72. 13 Maiŭ 7270 (1762). Ion Meleghe Vornic de Poartă, hotarnic, arată că a ales împreună cu Dinul Roșca, mazil, din partea ispravniculuĭ Ioniț[ă] Miclescul, la Crăčuneștĭ *bătrînul* luĭ Ioniță Gheuca Spătar. Chiamă și pe «Costantin sin Lupoe», — maĭ mulțĭ călărașĭ de Țarigrad, «fiindu din poftă».

73. 14 Mart 7272 (1764). «Axinie, fata luĭ Dumitrașcu Fă-

rămă», din Crăciuneştĭ, cu «soţul mieŭ Lupaşcu Puşcaş», dă «încredinţată scrisoare mè la măna dum[isale] Ioniţ[ă] Cuze biv Vel Stolnic», de la care, ca «oamenĭ săracĭ», aŭ «multă apărare şi ocrotinţă»: îĭ daŭ părţile lor din Crăciuneştĭ, Graurĭ, Hilimoneştĭ, Perienĭ. Tatăl lor, Dumitraşcul Fărămă, le avea de la «maică-sa Gafta, fimeia luĭ Pascal Fărămă». ‹Γεώργιος Βαρδαλάχος μαρτήρας, Φοξῶς Ἔγγλεζος μαρτήρας›, Şerban Găndul, Vasili Buzdugan, Andreiŭ Racleş Păharnic. Scrie «Ioniţ[ă] sin čoh[o]dar».

74. 6 Iulie 7272 (1764). «Ştefan Chiperiŭ călug[ă]riul», şi fiu-săŭ şi fetele, vinde partea-ĭ din Tatomireştĭ, «de spre Răbrice», «10 pămănturĭ». «Şi pămăntul să fie de 20 de paş, şi pasul de opt palme. Aşijdirile şi o livadă de amu văndutŭ, carea livadă amu făcut-o eŭ din curătură, şi alţŭ răzeş n'aŭ trab[ă] la livadă, fiindu-că eŭ săngurŭ cu măna mè amu făcut-o din curătură.» Adaus la urmă: «Eŭ Gavril Trinca [cumpărătorul] am dat acest zapis făr de voia mè, din poronca dum[nealor] boerilor, şi am dat amanet păn m'oĭ ğudeca înainte Mării Sale luĭ Vod[ă] cu Nastasoia Govrıţas[a], fiind închis la vartă».

75. 1766. Ursachi Buhăescul cu «soţul» săŭ, Nastasiia, dă luĭ «Ioniţe Cuze biv Vel Stol[ni]c» ‹un loc de prisacă, anumi la Buhăeştĭ, unde aŭ şăzut Ilie Puliştian[u]», pentru mult ajutor ce i-a dat Cuza.

76. 20 Iunie 1766. «Donosăi Furcoiŭ», cu fiul, dă luĭ Ioniţă «Cuze» biv Vel Stolnic, care i-a făcut mult bine, partea lor din Cotărleştĭ (Ţinutul Vasluiŭ). «Să ne pue dum[nea]luĭ şi la pomelnicul bisericiĭ, ca să ne pomeaniască căt ar fi biserica.» «Alexandru R: Culcer *(sic)* martur.»

77. 21 August 1766. Hotarnică la Crăčuneştĭ, «moşii răzăşască..., a Fărîmeştilor şi a Iurăşceştilor, cari moşie să tragi Fărîmeştilor de pe moaşa lor Alexandra..., fată Scăricuţiĭ... Druma şi fimeia luĭ, Irina, şi fata lor, Tecla...» Ioniţă Cuza era ispravnic de Vasluĭ. ‹Am făcut funii de doăzăcĭ de stînj., şi stînjinul de opt palmĭ.» «Tot în sus, pin Dumbrava Roşie, partea Fărămeştilor.» — Copie.

78. 1-iŭ Maiŭ 1767. «Gavril diiaconu, fičorul luĭ Donosăi

Furcoiŭ de la Onşeştĭ» (=Onceştĭ), cu surorile, vînd luĭ «Ioaniţă Cuze biv Vel Stolnic» părţile lor din Cotărleştĭ, lîngă Hilimoneştĭ.

79. 8 Maiŭ 1767. «Eŭ Gavril diiacon», cu familia luĭ, «fičoriĭ luĭ Donosăi Furcoiŭ de la Osăştĭ», daŭ zapis luĭ Ioniţă Cuza biv Vel Stolnic, cedîndu-ĭ partea din Golăeştĭ, în hotar cu moşia luĭ Cuza, Grauriĭ. O aveaŭ «de pe maica noastră Tofana, fata luĭ Stroe Măţă». Eĭ primiseră binefacerĭ de la Cuza.

80. 10 Ianuar 1768. Iordachi Părvul dă luĭ «Ioniţ[ă] Cuzi biv Vel Stolnic», pentru facerĭ de bine, un loc de prisacă la «Bohăeştĭ». Cuza adauge jos: «pentru acest dar i-am dăruit şi eŭ un cal».

81. 1-iŭ April 1768. Vînzare la Crăciuneştĭ şi Graurĭ luĭ «Ioniţă Cuze biv Vel Stolnic». «Văzăndu-ne dum[nea]luĭ la cătă sărăcii şi lipsă ne aflăm, şi ne maĭ putănd să plătim birul Visterii, aŭ făcut dum[nea]luĭ milă şi ni-aŭ mutat birul din sat den Crăčuneştĭ, căt m'aŭ călcat cisla, adecă doĭ leĭ şi patru parale, şi s'aŭ încărcat aceştĭ banĭ în satul dumisale, făgăduindu-ne dum[nea]luĭ că va face pomană şi va plăti dum[nea]luĭ acest bir al nostru: doĭ anĭ noĭ supăraţĭ nu vom fi de čferturĭ, — numaĭ într' aceştĭ aĭ maĭ sus arătaţĭ»

82 1-iŭ Maiŭ 1768. Ioaniţ[ă] Fărămă dă luĭ «Ioan[i]ţă Cuze biv Vel Stolnic», ca «schimbătură» pentru partea Axinieĭ, suroriĭ sale, partea-ĭ din Hilimoneştĭ. «Care moşii ne să trage şi noao de pi tatăl mieŭ.» «Iar frati-mieŭ Tînmuş şi cu Vasăle, de vor avè ceva a răspunde, să-ş caute cu... *(şters)*, fiind-că eŭ am de toată cheltuiala cu dizbătu *(sic)* moşii, şi eĭ nicĭ un ban nu mi-aŭ întorsu înnapoĭ.» Marturĭ şi Şerban Găndul, Manolache Gujde.

83. «Adecă eŭ Euloghie dascal ot şcoala gd. dat-am adevărat zapisul mieŭ la măna dumisal[e] cinstituluĭ şi de Dumnezăŭ ales bine-credinčos dumnealuĭ Ioniţă Cuzea Vel Stolnic, pentru ca să se ştie că, avănd eŭ o danie din satul Hilimoneştiĭ pre Răbričoara Sacă, de la Anghelina fata Tecliĭ, sor[a] Terliĭ, i-am dat-o dum[i]sale de a mea bună voe, şe după zapisul cel de danie ce am de la Anghelina şi de la fečoriĭ eĭ, ce le-am dat în mănule dumisale, să aibă dumnealuĭ cu pace

danie mea: dumnealuĭ și cuconi dum[i]sale, nepoți și strănepoți dum[i]sal[e]. Și pentru credința m'am iscălit: Eulogbie. L^t 1768, Iunie 12.»

84. 18 Ianuar 7277 (1769). Familia Anghelineĭ Pevățoaieĭ dă partea eĭ din Hılimoneștĭ danie luĭ «Ioanițe Cuze», Stolnic. «Eŭ preutul Dum[i]tru, snă preutului Frangol[e] Bantăș», «Costandin diiacon, sin Eulogbie dascal». — Pe cealaltă foaie se începe, de Eulogbie însușĭ, o transcripție a actuluĭ.

85. 30 August 1770. Ioan Gheuca Spat. arată că a luat cu împrumut o sută de leĭ de la «Ionit[ă] Cuza biv Vel Pah.», «cu dobăndă din zăci în dousprezi», punîndu-șĭ actele «amanet». Altfel, Cuza va lua moșia «de istov» pentru 60 de leĭ; «iar cielalț banĭ să-ĭ împliniască de la mine cu om g[o]sp[o]d». — Se prelungește terminul cu un alt an.

86. 2 Septembre 1772. Divanul Cnejieĭ, pentru pîra luĭ Ionit[ă] Moschi din Ținutul Hîrlăuluĭ cu privire la partea sa din Cotărleștĭ: «carte de volnicii» pentru a-șĭ lua drepturile.

87. 15 Decembre 1772. «Ilinca, ğupăniasa răpoosatuluĭ Ion Gheuca biv vtori Spat.», pentru împrumutul soțuluĭ eĭ de la Ioniță Cuza biv Vel Pah. Peste doĭ anĭ, baniĭ se fac 140 de leĭ. Cuza primește a lua moșia pentru toțĭ baniĭ. Scrie ea însășĭ: «Eŭ Ilinca Ghioculas[a] Spătăroai».

88. 2 Iulie 1773. «Neaculaĭ Romașcu mazil, nepot luĭ Antoni Mogălde», dă luĭ Ioan Cuza Vel Spăt. partea sa din Golăeștĭ: «numaĭ din cămpu, iar cu pădure să nu aibă dum[nea]luĭ triabă, fiind-că am locurĭ de prisăč; care și mie mi să trage ačastă moșie de pe moșul mieŭ, Anton Mogălde.» Iscălesc și Λουκής Πόστελνικος, Vas[i]le Buzdugan V. Med.

89. 5 Iulie 1774. «Paraschiva, fata luĭ Gavril Bănariul, soțul răposat[u]luĭ Andreĭ Burghelea», cu fiiĭ eĭ, daŭ luĭ Ion Cuza biv Vel Spatar partea soțuluĭ eĭ în Golăeștĭ. «De carea moșie neavănd nič un folos, fiind făr de venit, și la drumul cel marea, am socotit aceli părțĭ de moșie să le vănzu dum[nealu]ĭ luĭ Ion Cuza Spat. și cu aceĭ banĭ să-m chivirnisăscu copieĭ, rămăind mič de tatăl lor, și, după creștire copiilor, pentru părțile aceste de moșie din satul Golăeștiĭ, ce am văndut, să aibu a le da dintr'alte părțĭ din moșiile părinților mieĭ, a luĭ Gavril Bă-

nariul, saŭ dintr'a maică-mè, Marieĭ.» Vinde «dum. Spat. Cuziĭ drept 50 leĭ..., banĭ de argint». Şi pe aceştia-ĭ ajutase Cuza. «Toate părţile soţuluĭ mieŭ, luĭ Andreĭ Burgheliĭ.» «Cu loc de prisacă, ce este deşchis de soţul mieŭ; care se numeşte acum rădiul Burgheliĭ.»

90. 21 Septembre 1777. Hotărnicie la Filimoneştĭ, «care s'aŭ numit maĭ nainte Nicorinul, Giurgea Blidariuluĭ şi Cononovul». Se dă o parte «la neamurile ce se trag din — *(sic)* Scrămbiţă, ce aŭ fost călăraş din Ţarigrad; cari Scrămbiţăştĭ se răspundu că se trag din Ivaşcul Goenescul, şi trag la stăpănire lor cu scrisorĭ pe Giurgea Blidariuluĭ, Cononovul... Ioniţă Puleleŭ copil din casă, care ţine pe Floarea, fata luĭ Toader Drămbă... Dumitru Halipliu din Eşĭ, care trage să ià la stăpănire partea Lupeĭ sin Leontie, brat Scrămbiţă... Iane Grecul Casapul .. Gheorghie Siman gpd... Moşiia Albota a Sănai... Moşiia Perienilor, a luĭ Bantăş neguţitoriul... Moşiia Boloţăĭ a Perjuluĭ... Moşiia Cotărleştiĭ, a dumisale Spatar[uluĭ] Ioan Cuzeĭ...» Se cercetase de Pah. Miclescul. «Triĭ pietri..., care caută una la alta... Făcăndu-s[e] odgon de 20 stănjănĭ, cu stănjăn de 8 palme domnestĭ... Să loveşte în cap cu moşie Albota a Sinai» — Copie din 1814.

91. 30 Mart 1778. Ioan Cuza biv Vel Spat. se împacă cu răzăşiĭ de la Hilimoneştĭ.

92. 16 Maiŭ 1778. Hotarnică la Filimoneştĭ, Cononov şi Blidariŭ, «pe care moşie o stăpăneşte dumnaluĭ Spat Ion Cuza». Răzăşiĭ aduc act de la Ştefan-Vodă, din 13 Iunie 6968 (1460), pentru «Ivaşcul Goinescul», care cumpărase «de la Bole şi de la fata luĭ Ivan». «Ş'am pus buor într'un plop, într'un chisc gol.»

93. 6 August 1778. Catrina Roset Vorniceasa face vechil la Rohoteştĭ pe «Costantin Burghele, sin Tomiĭ Căpitan».

94. 1-iŭ Maiŭ 1779. «Ioniţă Puleleŭ copil de casă, denpreună cu fămeea mea Floare, i Dumitru Uşerelul din Eş... şi Iane casapul din Eş... i Lupa fata luĭ Leonte», coborîtorĭ din «Ivaşcul Goenescul», vînd luĭ «Arghirie fiiul dum. răposatuluĭ Ion Cuzeĭ Spat..., fiind noĭ răzaş împreună cu

dumnealuĭ în doao hotară de moșiĭ, anume Gĭurgiĭ Blidariuluĭ i Cononovul..., care să hotărăscu pe din ĝos cu moșiia dumisale Cotărleștiĭ, și fiind aceste moșiĭ a noastre împresurate maĭ de nainte de cătră răposatul părintele dumisale în moșiia Filimoneștiĭ, în Cotărleștĭ», o cîștigase prin judecată, dar acumà i-o vînd, «căte optsprezece parale și o lățcae stănjenul». Scrie «Ștefan bătrănul diiac de Divan».

95. După 1780. Către «ĝupăneasa Safta Gănduleas[a]», înștiințare despre o hotărnicie ce este a se face la Golăeștĭ, «fiindu-că neşte Furcoeștĭ de pe Stemnic să amestică răzeș cu noĭ în Golăeștĭ, și noĭ nu-ĭ ștım să aibă moșiĭ cu noĭ... Să viĭ la Băhnarĭ negreșit, cu scrisorile Golăeștilor, și-ĭ veni pe la dum. Stol. Arghirachi Cuza, să-ț dè sureturile care aŭ rămas în măna părinteluĭ dum[i]sal[e]..., iar matcile acelor scrisorĭ sint la dum. Gĭupăniasă Saftou, lasă tot la pămănt, și să nu fač smintială trebiĭ. Că noĭ pe Furcoeștĭ nu putem să-ĭ facim răzeșĭ; noĭ avem cu dum. să ne înpărțim Golăeștiĭ.»

96. 12 Ianuar 7288 (?) (1780). Un individ se îndatorește a nu se maĭ amesteca în moșiile cumnaților. «Iar, de m'oĭ amesteca, să fiŭ de mare rușine.»

97. 4 Decembre 1780. «Vărlan Tăban, mazil ot Crăciunește», arată că și-a vîndut partea din Hilimoneștĭ «răposatuluĭ Ioan Spat. Cuza».

98. 15 August 7289 (1781). «Să-s știe cătă cheltuială am făcut eŭ, Ruxandra călugărița, fata luĭ Porosеč, anume să-s știe: doĭ leĭ am dat luĭ Trofin mazil, de m'aŭ dus la Eș, zăci leĭ am dat chirie luĭ Costan de m'aŭ dus șĭ m'aŭ adus, viindŭ Donosie, tatul luĭ Chiriiac, și mi-aŭ adus zapisile; care nu-m sănt mie nice de o triab[ă], și cele bune li-aŭ închinat la Cuza (fiindŭ într'acè vreme om scăpat), zăcăndŭ că aŭ comăndat pe tatul mieŭ, și i aŭ dat soțul mieŭ 25 leĭ banĭ și, cercetăndŭ pe urmă, am aflat că nice o pomenire n'aŭ făcut.»

99. 1-iŭ Septembre 1781. Hotarnică a doĭ Vornicĭ de Poartă, cu Vasilachi biv Vel Pah., ispravnic de Vasluĭ, la Tatomireștĭ, «a Nastasii Covrigesiĭ și a mănăstiriĭ Golăi». Îĭ ajută «Post. Vasilachi, nepot Cuziĭ, și cu Apostu Čolacu, mazil».

Covrigeasa aduce o hotarnică din 1779, de la Sandul Miclescu şi Grigori Beldiman, Vornicĭ de Poartă. «Funia de 20 paşĭ şi pasul de 6 palme proaste.» «Din ĝos de drumul cel mari, într'o beşicuţă în sus, păr într'alt hotar vechiŭ.» «Din zari în zari.» «Cari ačastă sumă de pămănturĭ umblă lungul în treĭ racle... Măsurănd şi racla din mijloc, din hotarul Cărbuneştilor cel din şes, de peste drumul cel mare, din beşicuţă în sus, pe părăul Tatomireştilor.»

100. 12 April 1783. «Lefter Ciujde ot Crăčuneşte» dă luĭ «Arghiri Cuzi biv Vel Pitar şi cucoaneĭ dum[nealu]ĭ Ilincăĭ», pentru «facere de bine,... scutindu-mă de bir şi puindu-mă şi la dajdei», partea-ĭ de la Buhăieştĭ. Să stăpînească «în bună pace din alte neamurĭ şi răzăş». Marturĭ: Irimiia Barbul, Gavril Blănar, Ştefan Čapă, Panaite Chelar, Vasili Buhuş.

101. 13 Novembre 1786. Alexandru Ioan Mavrocordat dă luĭ Arghirie Cuza biv Vel Stol. dreptul de dijmă la Crăciuneştĭ. — Pecete ovală, cu chinovar.

102. Pe la 1787. Socotelĭ: «măscuroice, mascurĭ, verĭ, godacĭ, boricele godacĭ *(sic)*, godăciţe, purcarĭ». Vedre de vin, «căti optu banĭ vechĭ de vadră» şi «căti 12 banĭ vechĭ».

103. 2 Maiŭ 1787. Alexandru Ioan Ipsilant catre Neculce biv Vel Med. şi Iani Vardalà biv Vel Vameş, ispravnicĭ de Vasluiŭ, pentru ca să aleagă Şărbăteştiĭ şi Rohoteştiĭ, moşiile Catrineĭ Roset Vorniceasa. Pecete de ceară, la adresă.

104. 28 Iulie 1787. Alexandru Ioan Ipsilant către Necolce biv Vel Med., Iani Vardalachi biv Vel Vameş, ispravnicĭ de Vasluiŭ, pentru plîngerea luĭ «Ioniţe Moschič, mazil de la Ţin. Hărlăuluĭ», «să să scoată de supt împresurare Pit. Gheorghie şi a luĭ Andreĭ Izbaşa bătrănul ce l-ar fi avănd întreg într'o moşie Cotărleştiĭ...», precum şi să hotărească «8 p^1 pămănturĭ ce ar fi maĭ avănd în altă moşie, Brodureştiĭ». Vor merge unul din eĭ saŭ vor delega un mazil. Aceasta, «fiind faţă toţ răzăşiĭ şi alţĭ împreĝuraş». Pecete cu armele amînduror ţarilor supt coroană; în ceară roşie.

105. 15 Februar 1789. Danie în Crăciuneştĭ, «cuconuluĭ Arghirachi Cuza... şi celor maĭ micĭ fraţĭ a dumisale». «O livadă făcută de unchiu nostru.» «Elu [o rudă] aŭ cheltuit,

aŭ împlinit de la maica noastră Anastasiia un abaciŭ și un brăŭ de mătas[ă]... Neavăndu nič o facire ca să le socotim.» Adaus de la alții: «Pentru care părțĭ de moșii lăsănd la časul morțiĭ maiciĭ noastri blăstăm asupra noastră ca să nu le dăm cu banĭ saŭ și danii la alțiĭ, ce la fiiĭ răposatuluĭ Spăt. Ioan Cuzăĭ, avănd în viiața sa multi facerĭ de bini de la răposatul Spat., cari și tatăl nostru iaste îngropat la bisărica dumisale, în sat, în Glodenĭ, cum și la pomelnicu pușĭ, și socotind facerile de bini și blăstămu părințăsc, am dat danii.»

106. 6 Mart 1789. Sinet către Arghiri Cuza Sărdaru; dobînda fiind «căti un leŭ pe sută, pe lunĭ».

107. 14 Mart 1789 Judecată a maĭ multor răzășĭ, între cari un copil de casă și un ușărel, «Scrămbițești» și alțĭ coborîtorĭ aĭ luĭ «Băisan Uricariul». Se judecase «cu răposatul Ioniți Cuza Spat.» pentru părțĭ la Hilimoneștĭ. Cuza pierduse odată procesul. «Pentru 35 leĭ s'aŭ hotărătu să rămăi răbdătorĭ Scrimbițești.» Iscălesc: Vasilie Razul V. Log., Ioan Sturze Vel Vor., Ioan Cant. Vel Vor., Neculae Ros[e]t V. Vor., Lascarache Roset Hat., Vasilie Neculcea V. Stolnic. — Copie din 1814.

108. 17 Septembre 1790. Ioan Gheuca biv Vel Pah. vinde două pogoane și jumătate la Nicoreștĭ luĭ «Ion Sturzi» Postelnic, «dreptu 40 leĭ», fiind lîngă viile luĭ de zestre. Menționațĭ: fiul, Alexandru și ginerele, Ioniță Miclescu

109. 6 Februar 1791. «Ioniță Agărič..., însă fečor Catriniĭ, fetiĭ luĭ Antonieĭ Mogăldiĭ», dă luĭ Arghirii Cuza biv Vel Sărdar partea-ĭ din Golăeștĭ, «din ǧumătate de bătrăn de pe Mogălde», și parte din Cărleștĭ, — «căte un leŭ stănjănul».

110. 3 Iulie 1792. Arghirei Cuza Sărdar către Domn. «Strămoașa mea, Ilinca Cuzoai Spat., aŭ avut împărțală cu dumnalor boeriĭ Sturzăștĭ de Țăganĭ, moșăĭ, după cum adeveresc împărțala ce am la măna mia.» În zădar li cere: «dumnelor de a purure ni-au urnit, zăcăndu-ne că nemică nu stăpănesc din acè împărțală, și alti orĭ încă, căcĭ vor puni la cali. Acum văz că una din moșiile ce să arată prin înpărțală în parte noastră, anumi Toderenii, să vinde de dumnaluĭ

Vist. Scărlătachi Sturza prin Sultan-mezat». Cere a se judeca pentru această moştenire

111. 1-iŭ Decembre (?) 1793. Danie la Golăeştĭ către «fečorul luĭ Vas[i]le Čohodariuluĭ». Vînzătorul o avea de la mamă-sa, «fata luĭ Postulachi Mogăldiĭ».

112. 27 Septembre 1794. Ioan Cuza cedează pentru o datorie de 250 de leĭ luĭ Arghiri Cuza Sărd. partea sa din Crăciuneştĭ. Scrie un al treilea Cuza, Medelnicer, «cu zisa frateluĭ Ioan».

113. 23 Decembre 1794. «Gherasim Cant.» către Arghirii Cuze Căm., «cu părintiască dragoste». «Căte îmĭ scriĭ că aĭ să tragĭ parte di clironomiie de pe Mironeştĭ, am văzut, dar toate altele să le lăsăm căte îmĭ scriĭ dm. maĭ în ğos, şi să căutăm cele făcute şi aşezate de bătrăniĭ noştri, care nicĭ ğudecata nu le poate schimba La care iată că-ţ trimisăĭ dm.: copie de pe împărţala şi parte din clironomie č-aŭ luat moşul dum[t] Miron Cuza Logf., care împărţal[ă] s'aŭ făcut din poroncă domniască, de Darie Donicĭ Vel Vorc., carile este iscălit la împărţal[ă] împreună cu moşul dum[t] şi cu socrul meŭ, care împărţal[ă] am găsit-o în scrisorile ce am de la socrul meŭ. Şi la toate căte sănt arăta[te] la împărţala ačasta, eŭ nu m'am amestecat, nicĭ am stăpănit, nici stăpănescu, făr numaĭ cele ce am luat de la socrul mieŭ; iar dm., de le-ĭ fi ţiind stăpănite de alţiĭ, ţi-ĭ căuta cu acie, iar cu mine nu aĭ nimic, fiind-că eŭ nicĭ rude, nice n'am fost pe atunce ca să staŭ la împărţală, nicĭ acum nu sănt dator să înzăstrez pe cineva cu moşiile č-am luat de la socrul meŭ zestre. Care aceste ce ţi le scriŭ dum[t], încă trăind părintile dum[t], i li-am spus, atăt la popa Statii, căt şi la Barnovschii, când şidè, şi n'aŭ 'maĭ avut nemică să mai zică, iar, dm. dacă maĭ aĭ ceva să răspunzĭ, orĭ de nu ti-ĭ încredi în sinetul acesta ce ţi l-am trimis, ğudecată este: Divan[ul]; jăluind dm., s'a faci cercetare, şi eŭ oĭ trimite şi cè adevărată împărţal[ă] la ginere meŭ, dum[t] Hat. Costachii, şi s'a posledui Şi, cum a da dreptate, aşè a rămăne. Eŭ moş n'am fost Dmv., să vă împart. Aceste scrisor[i] di la Divan li-am găsăt, m'am odihnit pe dănsăle. Şi să fiĭ dm. săn[ă]tos. Al dum[t] ca un

părinte... Os[ă]bit de ačasta, muşul dum[1] şi moaşa, Ilinca Cuzoie, aŭ văndut moşie Bărboşii de la Ţînt. Niamţuluĭ, ce este lăngă Brănişteni; cu care n'aŭ avut nicĭ-o triab[ă], fiind baştină a luĭ Miron Costin Logft., unde i-aŭ fost şi aşezare, — care maĭ cu cale era să fiie acè moşie în parte socruluĭ meŭ, fiind parte bărbătiască, după cum şi pravilile hotărăscu; şi eŭ ceŭ *(sic)* să-mĭ răspunzĭ la ačasta, că ceiŭ moşie ačasta de la dm. şi de la niamurile dmi., că n'aŭ avut nicĭ-o triab[ă] să o vănză. Măcar că răvaşul d[u]m[ital]i este făr velet — cu ce chip aĭ [potrivi]tŭ (?) dm. ačasta, nu ştiŭ, — dar eŭ am însămnat, şi am pus veletul şi luna, cănd am luat ràvaşul dum[1].»

114. 12 Maiŭ 1795. Vînzare a Fărămeştilor la «Crăcineştĭ» către Arghiri Cuz[a], Căminar.

115. 13 Mart 1796. «Alexandru Ioan»-Vodă către Dimitrie Miclescul biv Vel Stolnic şi ispravniciĭ de Vasluiŭ, pentru a alege părţile din Crăciuneştĭ, Golăeştĭ, Căueştĭ ale luĭ Arghirie Cuza biv Vel Căminar. Pecete cu chinovar, din 1795.

116. 3 April 1796. Ioniţă Ros[e]t Sărdar cere Domnuluĭ a li se hotărnici moşia Rohoteştĭ, de ispravnicĭ şi de Postelnicu Ştefan Cărăcaş.

117. 31 Maiŭ 1796. «Iani Turiţ, ruptaş din satul Onceştĭ, Ţin[u]t[ul] Vasluiuluĭ», către Domn. Are «parte de moşii, baştină, anumi Pitarincianca, de la Ţin[u]t[ul] Vasluĭ», apoĭ a cumpărat «36 pămănturĭ de la un Neculaĭ Bulucbaş[a]». Menţionaţĭ: Clucerul Costandin Burchi, Stolnicul Dimitrachi Miclescu, Neculaĭ Hristoverghi. La o hotărnicie, «alegăndu-le la un loc, pe noĭ ni-aŭ dat unu piste altul, strămutăndu-ne din baştina noastră, care avem făcuti». Cere «să-m străngă [Miclescu] părţile ce am de cumpărătură tot pe lăngă casă, unde îm este baştina, ca să-m[i] fii parte mea la un loc, să nu aibu cu alţiĭ răzăşăş *(sic)* gălcevurĭ şi pricinĭ».

118. 17 Iulie 1796. «Ţidulă» dată «la măna vichiluluĭ» luĭ Arghir Cuza Căm., pentru moşiĭ luate în parte de la fiiĭ «preotuluĭ Silav».

119. 19 Iulie 1798. Ioniţă Ros[e]t Sărdar schimbă cu Banul Arghirii Cuza, dîndu-ĭ Rohoteştiĭ pe «o ğumătate de loc de

casă la Iaş, din tot locul ce are dum[nea]luĭ în Muntenime de sus».

120. 20 Ianuar 1799. «Ştefan Baciul de la măn[ă]stirea luĭ Parpaniţă» mărturiseşte pentru stăpînirea la Băloşăştĭ a «măn[ă]stiriĭ Sfântuluĭ Necolaĭ de la Botoşanĭ, din sus, şi Cuza din ğos... Vasile fičorul luĭ Gheorghie Poiată... Toader Şărpăluţ... Postolachi Barbul din Boră̆ştĭ... Ursul Purici ot Vultureştĭ... Vasile Lupan ot Răngoaia». Toţĭ, aduşĭ de Căm. Arghiri Cuza.

121. 15 Maiŭ 1799. «Radul sin Manolach[i] Handocăĭ ot Boră̆ştĭ» vinde luĭ Arghirie Cuz[a] Căm. partea sa din Crăciuneştĭ, «de pe mama, Safta, fata luĭ Vasilach[i] Şiujdiĭ», din «Bohoeştĭ». Martor: «Vasile Băloşel, rupt[aş]».

O 122. 26 Novembre 1800. Nişte răzăşĭ vasluienĭ arată cum s'aŭ împărţit cu moşiile. «Uniĭ fete, anume Balaşa, nu s'ar fi făcut parte, din pricină că ar fi urmat împotriva învătăturiĭ tatuluĭ lor.» «Chemănd eĭ pe un preot, duhovnicul mortuluĭ, ca să le scrie împărţala şi că preotul, văzăndu-l cu totul slab, şi tulburat de boala morţiĭ, neputănd nicĭ să grăiască, n'aŭ vrut să scrie nimică. Şi eĭ de iznoavă aŭ chemat pe altul, carele ar fi scris după cum eĭ l-aŭ învăţat Şi, că ele [fetele luĭ], fiind toate îndepărtate cu lăcuinţile lor, nu li-aŭ înştiinţat, nicĭ aŭ ştiut nimică, pără aŭ murit tatăl lor... Crăciuneştiĭ, care iaste zăstre mumiĭ lor, iar nu a tatuluĭ lor...» Arată o carte de judecată de la Arghiri Cuza, din 8 April 1793, «fiind atunce Sărdar şi isprav[ni]c la Ţin[u]t[ul] Vasluiuluĭ... Pe Bălaşa cu totul o înstreina [tatăl], din toate părţile de moşii, cu pricină, că ar fi eşit din casa tătăne-său făr de voe luĭ şi ar fi mersu la Marie, sora eĭ cè maĭ mare... Diiata s'aŭ făcut când tatăl lor aŭ fost ameţit de moarte, la dare sufletuluĭ, şi că sora lor Bălaşa, cănd aŭ eşit din casa părinteluĭ lor, aŭ fost copilă făr de minte şi, cât aŭ şăzut la sora lor cè maĭ mare, nicĭ o ruşine n'aŭ adus părinţilor eĭ... Care diiată, nefiind încredinţată de niscaiva oamenĭ vrednicĭ de credinţă, saŭ de vre un preot, ğudecă numitul boer ca să nu să ţie nič într'o samă... Tatăl lor nič a grăi n'aŭ putut, fiind asupra morţiĭ... Muma lor în vreme ce aŭ fost faţă la ğu-

decata de maĭ sus pomenită, n'au vrut să răspundă ca să adevereză că pe fete nu le împărtăşăşte la parte eĭ din moşie Crăciuneştiĭ, ca una ce ià avè acĕastă putere, să hotărască prin diiata eĭ, iar nu bărbatul eĭ.. » Hotărîre: «să aibă a stăpăni frăţăşte», băieţiĭ ca şi fetele.

123. 22 Maiŭ 1801. «Eŭ monah Theodosii Carpu, dinpreun[ă] cu fiicile meli, Catrina i Mariia», dă luĭ Arghirii Cuz[a] Vel Ban partea-ĭ din Golieştĭ. Scrie «dascalul Daniil».

124. 24 Februar 1804 Arghiri Cuza către Domn, pentru partea-ĭ din Cotărleştĭ, ce o reclamă «un Andreĭ izbaşă» ca nepot al vînzătoruluĭ. Se judecă întaiŭ «în vreme Muscalilor, fiindu la un departamentu giudecătoriŭ Banu Giurgachi şi Banu Gheorghi Carpu», apoĭ, «în Domniia d'intăĭ a Mării Tale», la «Neculaiŭ Rusătu» Vel Logofăt. Acum însă Logofătul Costandin Balşu îĭ dă dreptate adversariuluĭ.

125. 6 Ianuar 1805. Un răzăş oferă luĭ Arghirii Cuza «o moşii di la Buhăeştĭ i di la Bărzeştĭ, căt şi 2 hotară di la Medelenĭ..., di va fi dum. amente şi trebuincĕoasă». Adaus: «cum şi pentru un hotar ce este la Cursăştĭ».

126. Mart 1805. Un «Iordachi Pol., săn Mihalachi Grec[ul] Camr., ot Ţăn[u]t[ul] Orheiuluĭ», cere a i se restitui de fostul saŭ epitrop nişte hîrtiĭ. Se dă poruncă la Vorniciĭ de Botoşanĭ (nenumiţĭ).

127. 15 Decembre 1805. «Ioan Vărnav», «Ilie Vărnav» arată luĭ Arghirie Cuza Vel Ban, «precum să să ştii că, trăgăndune noĭ tot dintr'un niam, din Mironeştĭ, am venit la dumnialuĭ şi ni-am învoit să-ĭ dăm scrisorile de moşiĭ, cum şi din Ţiganĭ să aibă dum. să să gi[u]dice, cu toată cheltuiala dumis. şi osteniala; şi, scoţăndu-să aceli moşiĭ şi Ţigani dup[ă] cum arat[ă] scrisorile ĕ-am dat la măna dumisal[e], să aibă dum. a tragi din moşiĭ a trie parte, iar Ţiganiĭ să-ĭ împărţască în ğumătate.» Scrie Gheorghi Burghele.

128 27 Mart 1806. Alexandru Muruzi către Vasăle Miclescul biv Vel Caminar, ca să *deosăbască* la Crăciuneştĭ pe Arghire Cuza biv Vel Ban, de răzăşĭ. — Pecete octogonală, cu armele ambelor ţerĭ; chinovar.

129 9 August 1806. Balş către Banul Arghiri Cuza. Pentru

«pricinile» acestuia cu vătavul scriitoruluĭ, «am rănduit de aice pe Căpt. di Dărăbanĭ, ca să meargă acolò şi să cerceteze cu amăruntul... Imĭ scri şi pentru moşiia Băloşeştiĭ, că aĭ păzit hotar[ul] meŭ de n'aĭ luot dum:... Iară păr atuncı te poftesc să nu te atingĭ de făn, iar, dacă aĭ ceva cu mini, stăpăn avem: vină să ni ğudecăm.» În adresă însă, «cu frăţască dragoste».

130. 4 Ianuar 1807. Vînzare de pămînturĭ, «căte zăci leĭ pămîntul», făcută de «Gligoraş Gîndul» luĭ Arghirii Cuza biv Vel Ban.

131. 10 Februar 1807. «Sămion Munteanu zet Irodieĭ» şi cumnatul, Grigoraş Răşcanu, «fičor Irodieĭ, care Irodiia aŭ fost fata Ioaniĭ şi Ioana fată Paraschiviĭ, sor[a] luĭ Angheluţă Golăi şi luĭ Paladi i Anuşcăĭ, fičor[i] Petrii Golăi», vînd partea lor din Golăeştĭ luĭ «Arghiri Cuza şi cucoaniĭ dum[nea]luĭ Ilincăĭ». Feteĭ ce are de la soţie, ce i-a adus moşia, «să am a-ĭ da dintr'alte părţĭ de moşie ce am di pe mine... Fiind-că dum[nea]luĭ iasti răzeşĭ vechiŭ şi maĭ ari cumpăraţĭ pe ceĭlalţĭ moşĭ aĭ noştri, fraţăĭ Paraschiviĭ.»

132. 18 Iunie 1809. Cercetare la Cotărleştĭ. Se află o aşezare veche: «gropa puţuluĭ vechĭ, din care izvoreşte apă, cum şi pomiĭ... Şi aŭ fost şi discălicătura luĭ acol[o]». Răzeşĭ sînt pe acolo Malcociĭ.

133. 26 Iunie 1809. Vînzare la Cotărleştĭ, luĭ Arghiri Cuza biv Vel Ban. Acum vînzătorul se judecă pentru o parte de moşie «Mă îndatoresc ca de acum să nu fiŭ volnic a o vindi altora streinĭ, fără numaĭ dumisali, precum m'am aşăzat cu dumneal[uĭ], căcĭ dum[nea]l[uĭ] m'aŭ ağutat la năpăstuirile ce-mĭ făcè răzăşiĭ, şi preţul l-am hotărăt cu dumnealuĭ ca să-mĭ dei căte şasă leĭ pe stănjăn.»

134. 20 Iulie 1809. Răzăşĭ din familia Borode de la Crăciuneştĭ recunosc o *alegere* de către Arghir Cuza. «Avănd noĭ trebuinţă de banĭ ca să ne maĭ lăţăm moşiia ce avem, unde ne sănt aşezările nostre, la Gărcenĭ, şi n'aŭ vrut din răzeş să ne dè banĭ, purtăndu-ne cu fel de fel de chipurĭ vr'o patru săptămăn[ĭ], arătănd că ne vor da bucate, şi nicĭ bucate nu ne-aŭ dat, cum nicĭ banĭ: apoĭ noĭ nu le-am căzut

belè, ce datorie ne-am făcut și i-am întrebat, și n'aŭ vrut să cumpere de la noĭ, purtăndu-ne cu vorbi. Iar, văzănd noĭ că dum[nealu]ĭ cuconu Arghiri esti răzăș de acè moșie și să protimisești a cumpăra», iĭ vînd luĭ, cu 8 leĭ stănjenul.

135. 11 Februar 1811. Arghiri Cuza arată cum, fiind el «în raeoa Hotinuluĭ», i s'aŭ luat de vechilul Bălșoaieĭ niște fîn; la întors, iea și el în loc. Vechilul «aŭ rădicat iarăș cățva oaminĭ întrarmațĭ, și aŭ mersu la tărla oilor meli și, îngrozind ciobaniĭ și gonindu-ĭ de la bucate, mi-aŭ luat 4 boĭ, cu saniia ci era pentru adus fănuluĭ, și într'o noapte mi-aŭ rămas bucatile pustiĭ.» Cere să cerceteze Panaite Buzdugan, «fiind om bătrăn».

136. 23 Februar 1811. Arghiri Cuza Ban cere hotarnic pentru satele ce-ĭ împresură Vor. Theodor Balș: «la Ținutul Vasluiuluĭ, undi mi-ĭ așăzare, am părțĭ di moșii, baștină și cumpărăturĭ, Băloșăștiĭ, Golăeștiĭ, Cotărleștiĭ, Crăciuneștiĭ, Cononov și altă sălişti, după cum să arată în hartă și am închipuită di stare locului, și li-aŭ stăpănit și părinţiĭ meĭ și eŭ în paci», pănă acum «doĭ-triĭ anĭ».

137. 16 April 1811. «Timofte Mogălde, dinpreună cu surorile mele, anume Mariia și Chelsiia», fiiĭ luĭ Penteliĭ Mogălde, «nepoțĭ Stefanii, strănepoțĭ luĭ Gavril Mogăldea», daŭ luĭ «Arghire Cuza biv Vel Ban» în schimb niște părțĭ din Golăeștĭ (pentru altele în Alexeștĭ), «fiind maĭ aproape de casăle noastre, unde trăim cu așezările, în satul Boreștiĭ, fiind-că ne este maĭ cu folos să ne hrănim». Să ție moșie «și cucoana, cuconașiĭ și toțĭ clironomiĭ».

138. 19 April 1811. Cercetare pentru Arghiri Cuza. Vecin era și «Părvul fiul răposatului Ionițі Găndul, ce are răzășie în Golăeștĭ». Banul are în Golăeștĭ jumătate de sat, «de la părinţiĭ dumisali», așa încît iĭ e proprietate, «atăt cu scrisorĭ de baștină, căt și cu stăpănire îndelungată și fără de pricină; și cu baştina părințască după protie răzășieĭ aŭ maĭ făcut dum[nea]luĭ și alte cumpărăturĭ în urmă». «Esti dovadă în sus ratoșul și iazul de pe Răbrice... Iar scrisorile de baștină ce aŭ rămas dumisali Ban[u]luĭ de la părințĭ, sănt aceste: întăĭ, din 6996, Ghen[a]r 9, precum un Ivan Turcul Sulger, cu frațiĭ

săĭ, aŭ văndut a lor driaptă ocină dintru a lor drept uric, un sat, Golăeştiĭ, pe Răbrice, luĭ Golăe de la Răbrice, drept 150 zloţĭ. Al 2le, un suret de pe un ispisoc de la Petru Voevod, din 7054, Mart 22, scriind că săminție luĭ Hangul Golăe şi a Oltiĭ şi a Crăstiniĭ s'aŭ învoit între dănşii din dresă de împărţală ce aŭ avut părinţiĭ lor pe ğum[ă]tate de satul Goläeştiĭ de la Răbrice, parte din ğos... (ačastă scrisoare esti de la Paraschiva, soţ luĭ Andreĭ Burghele, — pe care aŭ dat-o răposat[u]luĭ Spat[a]r Ioan Cuza, cănd i-aŭ văndut părţile de cumpărătură ce avè bărbatul eĭ în parte de ğos, si împreun[ă] i-aŭ dat şi zapisul unuĭ Păladi Golăe, cu fraţiĭ luĭ); al treile, un suret de pe un ispisoc de la Petru Vvd., din 7092, Oct. 25, precum un Ştefan Golăe săn Lazar Golăe aŭ văndut o parte din parte din sus din ğum[ă]tati de sat Golăeştiĭ, din dresă de cumpărătură ce aŭ ivit tatul săŭ Lazar de la bătrănu Petru Vvd., luĭ Neculaĭ Tătarul, şi i-aŭ văndut şi o al cincile parte din moară. Al 5le, un suret di pi un ispisoc de la Petru Vvd. din 7096. Mart 8, precum că Aniţa ğupăniasa luĭ Golăe Logf., cu fii săĭ, aŭ văndut la săminție luĭ Nicoară Golăe a trie parte din ğumatate din satul Golăeştiĭ, din dresă de cumpărătură ce aŭ avut; aşijdere şi baştina sa ce aŭ maĭ avut din a trie parte aceĭ ğumătăţĭ de sat, parte sa, şi cu moară în Răbrice, drept 150 zloţĭ tăt[ă]reştĭ... Un zapis vechĭ, din 7259, Maĭ 24, prin care Ioniţi Čolpan cu fimeia luĭ dă danii răposat[u]luĭ boier Vasăli Costachi Pah. toată parte din Golăeştĭ ce i-aŭ rămas de la soacră-sa Marie; cari parte acestuĭ zapis, de la Casa răposat[u]luĭ Vasăli Costachi aŭ întrat în stăpănire dumisali Banuluĭ Arghirii... Păn în ziua de astăz să numeşti iazul şi moara Cuziĭ de pi Răbrice... Asămine pricinĭ cu sfatul de obşte s'aŭ hotărăt la aniĭ 1785, Dech. 28.» Însemnărĭ în hartă «cu văpsă roşii». «S'aŭ însămnat cu craion.» «Căt pentru spiţa niamuluĭ, a să dosloşi acum, după atăta trecere de anĭ, esti peste putinţi.» Semnează Banul Andronachi Donicĭ.

139. 6 Septembre (?) 1811. «Zoiţa» (Balş) către «cinst. al mieŭ ca un fiiŭ, dum. arh. Ban Andronache Donič, cu părinţască dragoste», răspunzîndu-ĭ la vestea de hotărnicie pen-

tru Banul Arghirie Cuza, la Ţın. Vasluiŭ, «în care am şi eŭ răzăşie şi megieşie». Nu poate găsi hîrtiile şi vechilul cerut, «acum cănd purcedi dumnealuĭ». «Supărările acèle necontenite ce am, vor fi ştiute dum[ita]li. D[umnea]l[u]ĭ Banul Arghire Cuza, după cum atăta vreme aŭ fost în aşteptare, va fi şi de acum, pănă mă voĭ pune şi eŭ la cale. A dumitali ca o maică . . .»

140. 21 August 1812. Nichifor Ungurianul şi Ion Horlaciŭ din Broscăuţĭ (Dorohoĭ) arată că aŭ cumpărat «nişte iarbă de la un Solomon Jăd[o]v, ce iaste ţiitoriŭ moşieĭ Vultureştiĭ a dum[ĭ] Spat. Nicolaĭ Balş, şi, fiind-că unde ne-aŭ arătat el ca să cosim iarba ce ne-aŭ văndut, aŭ fost moşiia ds. Banuluĭ Arghirie Cuza, şi noĭ vrănd a rădica iarba de acolò, dml. atunce ni-aŭ luat doĭ boĭ şi apoĭ, după jaluba ce am dat cinst. Divan, nu s'aŭ găsit cu cale a ni să lua noî boi, — pentru ačasta dml. boeriul ni-aŭ dat boiĭ . . . Şi din iarba ce am cosit, am luat şăsă cară de făn; care l-am văndut în tărgu, căte 12 leĭ şi 13 carul de făn.»

141. «Vasluiŭ», 14 Octombre 1812. Petri (?) Stolnic către Arghiri Cuza Banul. «Eŭ după datorie unuĭ dregătoriŭ am urmat, scriind de doî orĭ vătavuluĭ ca să vii să-ş dei cuvănt pentru ce n'aŭ fost la cercetare; şi el, viind, mi-aŭ dat respunsu că moşie să află văndută cu anul, şi el, aflăndu-să numaĭ un şezătoriŭ acolò, pentru a sa odihnă, nu are trebuinţă a să amesteca la pricinile moşii; ce eŭ să înştiinţez pe d[umne]eĭ Vornicesa», — care nu răspunde. Decĭ nu poate el singur *încredinţa* mărturia.

142. 2 Iunie 1813. Logofeţia cea Mare către Pah. Ioan Tăutul, ca să hotărnicească din noŭ Golăeştiĭ luĭ Cuza de «Vultureştiĭ, a Casăĭ răposatuluĭ Vornic Feodor Balş».

143. Maiŭ 1814. Cercetare la Golăeştĭ, unde Ţiganiĭ aduşĭ de vătavul din Vultureştĭ făcuse jaf şi pagubă. «Am găsit viţălăriia arsă şă ocol[ul] tăiat, bordeiul stricat, olele cu laptele azvărlete pe cămpu.»

144. 26 April 1816. Simina luĭ Vasili Popa vinde luĭ Arghiri Cuza partea eĭ din Golăeştĭ, de la «strămoşul nostru Simion Mogălde».

o 145. 24 Iunie 1816. Logofeția cea Mare către isprăvnicia Vasluiuluĭ, pentru «jaloba ci aŭ dat lăcuitoriĭ din satul Vulturеștiĭ păntru niști prosiĭ *(sic)* ci aŭ avut pe moșiia Golăeștiĭ și Cotărleștiĭ, unile arati de dănșiĭ, și le-ar fi sămănat dum[nea]luĭ Spat. Arghirii Cuza, iar altile rupti din țelină, dum[nea]l[u]ĭ arăndu-le, li-aŭ sămănat». Domnul poruncise restituirea acestor «ogoară și prosiĭ», dîndu-se numaĭ sămînța îndărăt. Cuza arată că eraŭ părțile pretinse de Zoița Balș. Pentru altele, el arată că locuitoriĭ aŭ așteptat să fie grîul «de secire... În vremi ci dum[nea]l[u]ĭ Spat. aŭ adus grăŭ arnăut de pi la alti Țănuturĭ, de aŭ sămănat într'acele prosiĭ.» Maĭ cere a se aștepta pănă la judecata cu Bălșoaia.

146. 15 Iulie 1816. «Ioniță băcal din satul Crăčuneștiĭ» arată Domnuluĭ că, fiind singur fiŭ al mameĭ sale, care s'a săvîrșit în casa luĭ, niște vecinĭ îĭ ieaŭ acum moșia, «cu acest cuvănt, că aș fi fičor de suflet, iar nu din trupul eĭ, și părățiĭ apucăndu-mă la o crășmă, la băutura vinuluĭ fiind, aŭ făcut eĭ o învoială, întru cari m'aŭ înșălat de am și iscălit-o.» O carte domnească, în favoarea luĭ, fusese *poprită* la isprăvnicie, «prin chipurile ce aŭ metaherisăt». Eĭ aduc «iconomicoase chipurĭ» pentru a-l scoate de suflet, «ca să mă înstrăinează din toate cele părințăștĭ: păr și diiată iconomicoasă au făcut în urma morțăĭ maică-mea».

147. 1-iŭ August 1816. Plîngere a ispravniciei de Vasluĭ către Vistierie contra Gheuculeștilor din Albeștĭ, cari aŭ bătut pe niște oamenĭ, ca încălcătorĭ. «După cari fimeile acelor bătuț aducănd la isprăv[ni]ci[i] pe bărbațiĭ lor cu carul, căcĭ într' alt chip nu să putè să vii.» Chemațĭ făptuitoriĭ, nu se află; «căcĭ eĭ, știind chipul cumpliriĭ, precum i-aŭ bătut, s'aŭ dus la Eș». Doĭ din ceĭ bătuțĭ, «Grigori Soriciul și Ivan Pănzariu», sînt în primejdie de moarte, «fiind zdrobiț cu totul». «După datorii, înștiințăm cinstita Visterii, ca, precum se va socoti, să să pui la cali înfrănare acistor zurbagiĭ; căcĭ, dacă va rămănè urmare acistora nepedepsită, apoĭ lăcuitoriĭ birnicĭ rămăn întru o diznădăjduire atăta de mare, încăt să împungă fuga în cotro or vidè cu ochiĭ și să pricinuiască cinstitiĭ Visteriĭ a stăpăniriĭ o mare păgubiri.»

148. 6 Mart 1817. «Preotul Gheorghii Čurbă Trotoşana *(sic)*, gineri de nepoată de fată preotuluĭ Toadir Mogolde din satul Negreştiĭ, dinpreună cu toţĭ casniciĭ meĭ, soţiia mè preoteasa Mariia i fii noştri, anumi Gheorghii şi Smaranda, nora noastră şi cu fiicili noastre Mariia şi Ecaterina», vînd luĭ Arghirii Cuza biv Vel Spatar partea lor din Golăeştĭ, «di pi moşul nostru preotul Toader Mogălde», «căti doîzăcĭ leĭ stănj[ănul]... Pe cari banĭ i-am priimit toţĭ deplin acum în măinile noastri». Vinde pentru Arghirii şi aĭ luĭ, «din niam în niam, şi în vecĭ».

149. 12 Maiŭ 1817. «Noĭ răzăşiĭ Mogăldeştĭ, ci ni tragim din Simion Mogălde, răzăş din moşiia Golăeştiĭ şi Negreştiĭ», schimbă partea lor din aceste două mòşiĭ cu Arghirii Cuza biv Vel Spatar, «luănd noĭ împotrivă părţile de moşii ci are dumĭ la Ţin[u]t[ul] Tutovviĭ, pi apa Racoviĭ, ci să număsc Pungeştiĭ, Luceştiĭ şi Grosăştiĭ, baştinĭ, schimbu şi cumpărăturĭ, ci va fi avănd», «stănjin drept stănjin».

150. 12 Iulie 1817. Domnul către Arghirie Cuza, pentru plîngerile ce Zoiţa Balş aduce contra luĭ şi a fiuluĭ luĭ. «Negreşit că acum era să să triimată din boerănaşiĭ Domniiĭ Mele, să te rădice cu greli čobote spre răspundere.» Să dea înnapoĭ iarba ce a cosit. Altfel, va plăti paguba, «şi pe dum[nea]ta, ca pe un nesupus poronciĭ, veĭ fi rădicat aice şi căzut în grè răspundere. Ačasta ţi sá porunceşti. Şi cartea să stei la dum[ne]eĭ Vor[ni]č[asa].» — Copie. — Pe dos scrie Cuza (26 Iulie) îndreptăţirea sa: Zoiţa nu numeşte vechil şi-ĭ *întunecă dreptatea*.

151. 22 Iulie 1819. «Caimăcamiĭ cătră dumnealuĭ Com. Iordachi Cuza.» Zoiţa Balş s'a plîns «că, în primavara ačasta, mergănd d[umnea]ta în tărie, cu Arnăuţ şi alţĭ oaminĭ, aĭ arat şi aĭ sămănat ogoarăle cele maĭ buni, de pe driapta moşiia dumisali Golăeştiĭ. Pentru care, încă de atunce, iarăş prin jalobă făcănd arătare, s'aŭ rănduit Vor[ni]c de Poartă spre cercetare la stare loculuĭ şi dare ogorălor în stăpănire d[umi]sali, sămănate gata. Urmăndu-să cercetare, ţi-aŭ făcut ştiut ca maĭ mult să nu te atingĭ de acele ogoară, şi aĭ dat răspunsu că la vreme săceriĭ să va face moarte de om. Vreme

săcerii aŭ venit, s'aŭ rănduit acolò zapcii ca să stè pănă când vechilu dumisali Vornicesăĭ va săcera tot acel grăŭ sămănat pe ogoarăle de Golăeştĭ. Ţi să face ştiut şi dumitali ca maĭ mult să nu îndrăzneştĭ a mergi acolo, la acele ogoară, să să întămple vre o pricină, că veĭ fi căzut întru toată răspundire. Iar pe oamenii ce vor îndrăzni a rădica măna, să vor aduci şi să vor pedepsi» (propoziţia aceasta e adausă).

152. 20 Septembre 1824. Cercetare pentru două locurĭ de prisăcĭ la Buhăeştĭ. Se întreabă şi «un Lupu vătămanu, om bătrăn, ca de o sută şi maĭ bini de anĭ».

153. 27 Octombre 1824. Arghirii Cuza (abia se poate iscăli) către Domn, pentru procesul ce are cu Zoiţa Balş. Hotărîrea de supt «Domnul Calimah» n'a fost «după dreptatia scrisorilor meli, ce cum aŭ socotit Domnul... După care în urmă ce chipurĭ aŭ maĭ uneltit dum[ne]eĭ cu răzăşiĭ ce sînt daţĭ la mini, nu ştiŭ, că iarăş aŭ început a-mĭ răpi şi a stăpăni dreptul mieŭ, în lipsa mè din a stînga Prutuluĭ.» I se pun termine, dar ea «n'aŭ maĭ adaos a veni. «Orîndatoriĭ» Zoiţiĭ se opun la *oprirea venituluĭ*, hotărîtă de Domnul de acum. «Măriia Ta eştĭ Domn patriiot, şi ştiut esti Mării Tale că ceĭ tarĭ pre ceĭ slabĭ îĭ împiliază... Destul esti de cînd să lănţueşti acastă pricină...»

154. 11 Mart 1827. Iordachi Cuza Aga către Domn, arătînd că, «părintili meŭ, Postelnic Arghirie Cuza, în trecuta lună, Dichv., în 25 zili, întămplăndu-i-să grabnică săvărşirea vieţiĭ», el nu se poate lămuri singur în avere şi cere a i se adăogi ca nişte cercetătorĭ biv Vel Logofătul Costantin Catargiu şi Vornicul Iordachi Răşcanu.

155. 25 April 1828. Doĭ răzăşĭ Frunză şi alţĭ coborîtorĭ aĭ luĭ Gavril Mogîldea vînd luĭ Iordachi Cuza biv Vel Agă partea lor din Golăeştĭ, cu 15 leĭ stînjănul («cari banĭ cuprind doă suti patruzăcĭ şi noă leĭ, treizăcĭ şi cincĭ par[ale]»).

IV.

Cîteva registre de socotelĭ inedite, după originale, în Archiva Statuluĭ din Iaşĭ.

I.

Analogon ci s'aŭ făcut între Măriia Sa Alexandru Ioan Voevod şi între Măriia Sa Alexandru Costandin Voevoda [1784-5] [1].

Sama d'intăĭ a Caimăcămii, în cari s'aŭ încărcat o slujb'a cheltueliĭ ţăriĭ şi triĭ dăjdĭ a mazălĭ şi ruptaş, în vreme Mării Sali Alexandru Ioan Mavr[o]cordat Voevoda.

Analogon ce să vine să ia Mărie Sa Alexandru Costandin Voevod din slujbile scoase de către Măria Sa păr la sfărşitul luĭ Dechemvrie 1784:

121. 502. A triia parte din 364 506 leĭ, ce cuprinde slujba ağutorinţiĭ după tablile ce aŭ dat ispravniciĭ, bez 25.118 leĭ ce s'aŭ scăzut scutelniciĭ boerilor i altora, ce s'aŭ dat din slujba ağutorinţiĭ pe 2 čfert[u]rĭ.

3.617,43, din baniĭ Cămăriĭ [între cari] 141,80 din 1.760 leĭ ce s'aŭ văndut slujba coniţiĭ pe un anu, începăndu-să de la zi întăĭ a luĭ Dechemvrie...

7.969, 102, din venitul Botoşanilor, însă: 5.853,40 a triia parte din 17.560 leĭ ce aŭ cuprinsu Ţănutul Bot[o]şanilor la slujba ağutorinţiĭ, după tabla ce aŭ dat Vorniciĭ.

1.848,80, a triia parte din 6.146 leĭ, ce cuprind răsurile Botoşanilor la slujba ağutorinţiĭ, pe 17.560 leĭ, -- bez 200 leĭ, liafa unuĭ Vornic de Botoşanĭ pe luna luĭ Dechemvrie.

177,72, din 499 leĭ, 60 banĭ, ruptile Cămăriĭ ot Bot[o]şanĭ,

[1] Ambiĭ Mavrocordaţĭ. Alexandru Ioan, zis şi Firarìs, înlocui, în ziua de 12 Ianuar 1785, pe Alexandru Constantin, zis şi Delibeĭ. Vezĭ izvoarele în Iorga, *Documentele Callimachi*, I, p CLXIX, nota 2.

ce plătesc čfert[ul] lor pe 6 lunĭ, adică din 26 Octomvrie, ce să începe čfertul Svete Dimitri, şi păr la 23 Aprilie, ce să începe čfert[ul] luĭ Svete Gheorghii..., pe lună, 83 leĭ...

90,30. A tria parte din 270 leĭ, 90 banĭ, ce cuprind ruptile Cămăriĭ ot Bot[o]şanĭ; ce aŭ dat a patra parte de banĭ la slujba ağutorinţiĭ.

10.800, 9, ce aŭ rămas să ia de la Visterii, cari sănt să-ĭ plătiască Mărie Sa Vod[ă]:...în cheltuiala rădicăriĭ Mării Sali, în 9.442 leĭ, 24 banĭ, ce aŭ cuprinsu toată cheltuiala, după peč. gospod..., în tainaturile de la Bălţĭ..., în ruzimireoa Hotinuluĭ..., din birul satilor lemnarĭ..., scutelniciĭ Mării Sale beizadè Iancul. [Total:] 62,149,102.

Banĭ ce sănt asupra Mării Sali Alexandru Costandin Voevod...

4.544 leĭ, 87 banĭ. Ce s'aŭ luat de dumnealuĭ Paharnicul Ioan Cananò din slujba ağutoriinţiĭ Ţăn[u]t[u]luĭ Iaş... Ce aŭ luat Măria Sa din baniĭ ce aŭ dat lăcuitoriĭ pentru făina Vozii, şi s'aŭ plătit de Mărie Sa Alexandru Ioan Mavrocordat Voevod la Binà-Eminì. [Total:] 167.595,29.

Slujba cheltueliĭ ţăriĭ, ce s'aŭ scos de la luna luĭ Dichemvrie 1784. [Total:] 389 624 leĭ.

Scutelniciĭ ci s'aŭ scăzut la slujba ačasta a ağutorinţăĭ [= 3.294 liude].

Hrisoavile: Măriia Sa beizadè Iancul Mavrocordat, Măriia Sa beizadè Dimitraşco Mavrocordat [1], Măriia Sa beizadè Grigoraş Ghica [2], Spitalul, spiţăriia, suiulgii, Iordachi Caraomfil, Gheorghii Nacu, 2, dascal[u] de la şcoala moldoviniască, 2, Ghiorghi Evloghi [3], 1 vătav de şcoală = 349 liude.

Milile: 10 Irinopol Leon, 4 Amfilohi episcop, 20 Paisi Stareţ... 30 celebì Lucachi..., 6 Ianachi Cara Pah. [4].

[1] Aceştia sînt fraţiĭ luĭ Alexandru Constantin Mavrocordat. V. *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 390.

[2] Pare a fi un fiŭ al luĭ Scarlat Ghica (*ibid.*, p. 401). V. şi vol. V, p. 390.

[3] Cunoscutul tălmăcitor din slavoneşte. V. şi maĭ sus, p. 160, nº 68; pp. 163-4, nº 83.

[4] Avem întăiŭ pe episcopul de Irinopolis, apoĭ pe Amfilohie de Hotin, scriitorul, şi pe Lucachi della Rocca, ginerele luĭ Alexandru Ghica Drago-

Giupănesăle... 20. Bănias[a] Mariia Calimah, 20 Mariia, sor[a] Preasvinţăi Sali părintelui Mitropolit... 14 Paharnicului Costandin Canano[1]...

Hrisoavile: 20 Măriia Sa Domniţa Ruxanda Racoviţă[2]; ...100 Măriia Sa Domniţa Ralù Mavrocordat, 20 Măriia Sa Domniţa Ralù Calimah, 20 Măriia Sa Domniţa Elenco Ghica, 20 Măriia Sa Domniţa Ruxanda Ghica, 20 Măriia Sa Domniţa Soltana Moruz, 20 Măriia Sa Domniţa Catinca Moruz, 20 Măriia Sa Domniţa Zoiţa Ghica, 20 Măriia Sa Domniţa Mărioara Calimah...

Milile... 3 Pitariul Necolaĭ Kog[ălniceanu]... 2 Mariia Cananoai... Mariia luĭ Durac...

Boeriĭ greci: 40 Lavrentii Tripoleos, 200 Logofătul Costachi Mavrocordat, 200 Postelnicul Iancul Caragè, 20 Postelnicul Manolachi Ciuchi, 140 Căminarul Alexandru Hangeri, 140 Aga Grigoraş Ipsilant, 140 Spatarul Mihalachi Racoviţă, 140 Spatarul Dimitrachi Hangerì, 140 Spatarul Costachi Gherachi, Paharnicul Necolaĭ Carp, 48 Doftor Fotachi, 32 Uşer Stavrachi, Vardalah Vam[eş]. [Total: 24.998 leĭ pentru scutelnicĭ.]

Trii dăjdĭ a mazălĭ şi ruptaşĭ, č-aŭ dat la slujba agiutorinţăĭ = 9.802 leĭ, 60.

[Toate veniturile =] 252.806,60.

Banĭ ce s'aŭ cheltuit din veniturile aceştiĭ sămĭ:

Banĭ triimiş la Ţarigrad... Cu poliţă şi haznè, de dumnealor

manul (v. *Istoria literaturiĭ romîne*, II, pp. 20-1); Paisie e reformatorul de la Neamţ.

[1] Băneasa era văduva luĭ Dumitraşco Calmăşul, fratele luĭ Iona-Vodă Callimachi; o nepoată a Mitropolituluĭ Iacob e pomenită în memoriile luĭ Toader Vîrnav (*Istoria vieţiĭ mele*, Rîmnicu-Sărat, 1893, p. 9; din *Gazeta Săteanuluĭ*).

[2] O fată a luĭ Ştefan saŭ Ioniţă Racoviţă. Cf. *Gen. Cant.*, pp. 44, 395. Dintre Domniţele ce urmează, Ralù Mavrocordat e pomenită în *Genealogia* editată de Legrand, p. 8; Ralù Callimachi e fiica luĭ Grigore-Vodă (Xenopol, *Casa Callimachi*, p. 172); cele două d'intăiŭ Ghiculese pot fi surorile luĭ Grigoraş; Sultana e mama luĭ Constantin-Vodă Moruzi; Catinca poate fi o fată a eĭ; Zoiţa Ghica e fata Dragomanuluĭ Alexandru (*Gen. Cant.*, p. 403), iar Mărioara e sora luĭ Ralù de maĭ sus.

boerii Caimacamĭ, 100 000 . . . Ce s'aŭ luat de la Dimitre Hagi Panaghiote . . . Patru polițĭ ci s'aŭ luat pe măna luĭ Andriĭ Pavli, şi s'aŭ triimis cu călărĭ, la 12 zăli a luĭ Ghenar . . . 7.500 Polița luĭ Dumitru Costa saigì, cari s'aŭ triimis la Țarigrad, la tovarăşul săŭ Vameş Aftanasachi, ca să-ĭ dè la dumnealuĭ Spatarul Ştefan Mişoglu[1], în socotiala Ținutuluĭ; 1785, Maiŭ 1. [Total:] 31.500.

Poliță plătite aice: La Galațĭ, la Alì Căpitan, omul Mării Sale Căpitan-Paşa . . . La Galațĭ, luĭ Emin-Aga . . . 2 000. Polița ce s'aŭ plătit dumisale Costachi Ros[e]t Hatman, Lupuluĭ şi Avram, Jădovĭ leşĭ, cari banĭ i aŭ făcut teslim Jădoviĭ aceştie la Cămara gospod, la Focşanĭ, la 29 a luĭ Fevruar, cari s'aŭ dat dar la Focşanĭ; 1785, Mart 15 2 500 leĭ. Polița luĭ Gĭambaş Sărchi, cari leĭ i-aŭ luat gospod la Țarigrad de la acesta, şi s'aŭ plătit la Osman, vechil acestuia, viind cu gospod. [Total:] 14.100.

La Porțĭ: 7 leĭ, 60, zăci stecle apă de melisa, ci s'aŭ triimis Mării Sali Mehmet-Paşà de la Bender; 1785, Fevr. 13. 43 leĭ, 3 cantare miere, ce s'aŭ cumpărat şi s'aŭ triimis Mării Sali Osman-Paşà de la Bălțĭ, căt[e] 13 cantar[e] şi patru leĭ chiriia; 1785, Fev. 22. 70 leĭ pentru 4 hamurĭ cu frăile lor, ci s'aŭ triimis Mării Sale Aidozlu-Mehmet-Paşà, trecănd prin Moldova . . .; 1785, Mart. 11. [Luĭ «Bechir-Paşà Vidin-Muhafezì», 2.500 leĭ.] 9.000. Ci s'aŭ triimis dar nouluĭ prè-înnaltuluĭ Vezir, prin măna PostelniculuĭNecodim, trecînd pe la Ismail la Țarigrad; 85, Maiŭ 2. 6.000. 6 părechĭ metaniĭ mărgăritar cu zmarand, ci s'aŭ triimis hediè Mării Sali Săiz-Ahmet-Paşa, Sălistra-Valesi, afară de hediaoa ce i s'aŭ triimis după diosăbit[ă] peč[e]t[e]; 85, Maiŭ 9. [Total:] 18.120,60.

Cheltuiala rădicăriĭ Domnii de la Țarigrad [= 4.141,40]. Copiĭ de casă, armăşeĭ, masalagìĭ, «un ogiac de Țăganĭ, cu 3 Țăganĭ tij», teslar, rotar, «jămlar», «zapciŭ de săimenĭ», 10 săimenĭ, un căpitan de Arnăuțĭ, «un odobaşe tij», 15 levențĭ de la Iaşĭ şi Focşanĭ, trămbaciŭ, doboş, curălar, comişeĭ, care, căruțĭ, caĭ de la Putna. «110 la 2 căruțĭ ci aŭ mersu

[1] Cumnatul Domnuluĭ (*Gen. Cant.*, p. 392).

de la Focşanĭ cu pitarii i masalagii întru întâmpinare gospod ... 48, la 9 levenţĭ č-aŭ venit cu dumnealuĭ Hatmanul de la Ţarigrad pără la Sălistra, căte 5 leĭ, ... 85, Ghenarie 23 ... 5.164. Chiriia cailor ci aŭ venit cu gospod pără la Dunăre»: «194, căte 24 leĭ şi hrana, la 7 oturacurĭ»; «dar luĭ Chiragì-Başa ... Oamenilor împărţiţĭ după testrafat, de la început[ul] Domnii pără la întoarcire lor la Ţarigrad ... Evmiaoa pe 42 zăle, de la zăoa cucăĭ păr la Focşanĭ ... 15 zăli de la Focşanĭ păr la purcedire ... Tainat ... 160. Pentru căftane ci s'aŭ îmbrăcat în zăoa întrăriĭ în Eşĭ ... Cheltuiala întoarceriĭ la Ţarigrad ... Bacşiş la Falcan, la Dunàre şi la alaĭ; 50 preţul cailor luĭ Mehter-Başa ... Cpugiŭ, Zornazan-Başa ... Chiriia carălor şi hrana cailor în Ţarigrad ... 10.500. Ci s'aŭ dat slăvituluĭ Salahor-Aga Schemni-Agasi, întorcăndu-să la Ţarigrad»: *huzmet* şi *blană*. «Cheltuiala măruntă ci s'aŭ făcut la conacciĭ rănduiţ la Calanji-Mehahemde şi chihaelile satilor, şi, cu Agaoa Conacciŭ şi cu beşlii č-aŭ venit împreună; 85, Mart 20.

Cheltuiala rădicăriĭ Mării Sale Alexandru Costandin-Vod[ă] [= 9.442,24]»: «96 caĭ slobozĭ», «cară mocăneştĭ», «stremarabasă», căpitanĭ arnăuţĭ, levenţĭ, săimenĭ, masalagiĭ, ogeac Ţiganĭ gospod, comişeĭ, jămlar[ĭ], vezeteĭ, «zapciŭ agesc, č-aŭ mersu cu lăna la Galaţĭ».]

La locurile ştiute de gospod:

100leĭ. Zahariaoa. [Făină: 4½ banĭ oca, orz: 5 parale oca. Total:] 8.843,48.

Tainaturile: [2 ortale, emacĭ, «părechĭ păine, căte ½ parale ..., căte 351 cifturĭ pe zi ...» Carne, 5 parale oca. «Meremet furnuluĭ şi a sacalilor şi a sătilor»; «hrana caluluĭ ci este pentru trebuința furnuluĭ».] Luĭ Husăin-Dervič-Agà, viind de la Ruşciuc pentru cherestiaoa dubasălor ... Cherestiaoa dubasălor de la Ghiurghiov ... Pentru oile ce sănt de să daŭ la Ismail ... Luĭ Chirigì-Başa, preţul unuĭ capot. [Total: 572 leĭ.]

Cheltuiala beiliculuĭ. [Total: 1.800,69.]

Conacile. [Hotin-Enicer-Agasi; Februar 1785.] Salahor-Aga Schimni-Agasì, întorcăndu-să la Ţarigrad; [Mart[1]. Total: 254,63.]

[1] Acest dregător turc, *Aga de Scaun,* instalase pe Domn.

Cheltuiala haznelii [trimese la Constantinopol]. Total : 735 ; [26 Ianuar 1785].

Celor triimiş cu trebĭ. [Cheresteaua la Rusciuc. Total: 1.127 leĭ.]

Cheltuiala gazăturilor [19,45 pe Ianuar, prin Hatmanul Costachi Ghica[1]. Prin Post-Meisterul din Cernăuţĭ, la Herţa. Total :] 53,111.

Călăraşiĭ [1-iŭ Februar: doĭ, ce merg «întru întămpinare gospod»[2]. Total: 1.045 leĭ].

Lipcaniĭ, 234,60.

Cămara gospod, 3 800 l. Luĭ Samariia Jădovul, pentru čaprazurĭ semseli, pischiulurĭ, şireturĭ şi altile ci aŭ dat la Domnie la Ţarigrad; [Mart 1786. Total: 4.975.]

Curte gospod. [Viile de la Groapă.] 1.527 leĭ.

Grajdiul gospod. [21 caĭ = 449,90. 3 leĭ, 30 banĭ, falcea de fîn. Total: 1.125,36.]

Căftanile [cîte 40 şi 30 leĭ. Total: 550]..

Evmiaoa. [Pentru Delibaşa şi neferĭ, levenţĭ aĭ Hatmanuluĭ. Total: 1.038].

Milile: 250 leĭ.

Alte cheltuiele: Muşamale şi luminĭ . . ., facirea piluluĭ čauşuluĭ de aprozĭ.

[Totalul cheltuielilor = 2.309,37,17.]

II.

Socotelile pe 1786; No. 1.

«Sama Mării Sale Alexandru Ioan Mavrocordat.»

Veniturĭ:

Sama a cincia: 26.500 l., 72.

[1] E cel maĭ mic dintre ceĭ doĭ începătorĭ aĭ familieĭ moldoveneştĭ de astăzĭ (v. *Gen. Cantacuzinilor*, p. 403. şi articolele de polemică ale d-lor Radu Rosetti şi Mihail Ghica, în *Convorbirĭ literare* din 1902). E de observat că nu i se zice Hatmanuluĭ Costachi Ghica «beizadeà», ceia ce înlătură o paternitate domnească.

[2] Alexandru Ioan Mavrocordat, ce sosia din Constantinopol.

«Slujba agiutoriuluĭ cheltuialilor țăriĭ, de iarnă; 1785, Dechemvrie»: pe «birnicĭ, dughenĭ, crăčme», «căldărĭ de rachiŭ, dughenĭ, băcăliĭ, pităriĭ i rachieriĭ», poștașĭ: la Putna, «menzălurĭ» la Tecucĭ, «magazalile», «zalhanalile». Total: 428 491,103.

Scutelniciĭ: beizadè Dumitrachi Mavrocordat, beizadè Ioniță Racoviță, beizadè Grigoraș Ghica, Sofronie Irinopoleos, Lavrintie Tripoleos, Amfilohie episcop, Paisie starețul mănăstiriĭ Niamțul, cu săborul săŭ, Manolachi Conachi Ban, Gheorghie Beldiman Ban. «16 Enacachi Calimah Paharnic», Gavril Conachi Stolnic, «Dimitrachi Saule Gramatic», «Doftorul Fotachi, doftorul obștiĭ», Iordachi Cananò Pitar, «Alexandru Beldiman biv čauș [1]», «2 dascalu de la școala moldoviniască, 2 Gheorghie Evloghie dascal, 1 vătavul de la școală, 2 Dobri starostile de neguțitorĭ».

«Giupănesile»: «Domnița Roxandra Racoviță..., Domnița Elenco Ghica, Domnița Roxandra Ghica, 20 Domnița Ralù Calimah, 20 Domnița Marioara Calimah..., 20 Bănias[a] Marie Calimah..., Marie, sor Preosvinții Sali părinteluĭ Mitropolit», Păharniculuĭ Constantin Cananò, «2 Marie Cananoai» [2], «Catrina luĭ Lohman gerah», etc. 5.585 liude.

3 dăjdĭ a mazilĭ, negustorĭ și ruptașĭ la ajutorința de iarnă: 9.816 leĭ.

Al șeselea șfert [April]: 39.475 leĭ, 22. Scutelnicĭ = 5.625 liude.

«Dajdea al cincile», mazilĭ, ruptașĭ, pe 1 1/2 lună, de la 1-iŭ April la 15 Maiŭ = 3.177 leĭ, 115.

Totalul veniturilor: 473.601,72.

Cheltuielĭ:

Baeram-Peșcheș: 7.500 leĭ. Polița dumnealuĭ bașcapichihaie, pentru socotiala blănarilor ci aŭ dat blanĭ la baerampeșcheș...; 86, Fevruarie 28.

Zarphanè: 75.000; 5 Ianuar 1786.

[1] E poetul. V. Iorga, *Ist. lit. rom.*, II, p. 89.

[2] Sora luĭ Ioan-Vodă Callimachi.

«Banî triimiş la Ţarigrad cu poliţî şi cu haznè»: «la dum. Dragumanu Manolachi»; total: 130.500.

«Poliţî plătite aicea.» «Doî poliţî a luî Monsu Pineli, ce s'aŭ plătit luî Andriî Pavli.» «Datorii la Mărie Sa Doamna, soacra gospod[1], şi Domniţa Elenco.» Total: 80.413 leî.

«La Porţî»: 1.900.

«Darurî la locurî ştiute de gospod»: 14.780.

«Darurî la Turcî marî şi micî»: [Cal de la Han. Alt dar de la fiul luî Crîm-Ghiraî. De la un Sultan, «o părechi de pistoali» Ozu-Muhafiz cere un «gerah». «2 oamenî aî Mării Sali Cerchez-Paşa, viind aicea cu Anghel gerah.» Total: 7.799.

Zaherea. 7.500 de chile de grîu la Isacce, şi 7.000 de oî: parte cumpărate de capuchehaiele la Ismail chiar. De la locuitorî, 105 banî oaia, «pentru că n'aŭ dus oile, şi aŭ dat banî», «183.324 ocă făină şi 518 mierţ, 8 dimerliî orz, ci s'aŭ dat în răzămerioa Hotinuluî pe 4 lunî..., după fermanu împărătescu...» Făină *havalè* la Vozie. Total: 50.167 leî, 105 b.

«Cherestè. 12 670. Toată cheltuiala ci s'aŭ făcut de ceî răn. duiţ în părţile Ţăriî-Munteneştî la tăetul a 189 bolovanî, 24 coţî lungul, 12 parmaci čamčar, şi adică tăetul şi cărat pără la Chireştî, şi trecut[ul] Dunăriî cu gheceturî; care din poroncă împărătiască s'aŭ triimis la Sălistra; 86, Iunie 20.

Conacile... Conacile Mării Sale Ismail-Paşa, trecănd de la Hotin la Căuşanî...; 85, Dech. 18. «Duzlu-Mehmet-Paşa, de la Bender la Focşanî; Decembre 18. «Celi ce s'aŭ cheltuit la conac, la venire Mării Sale Doamniî, făcănd oturac 8 zăli la Glodenî, în Ţin. Vasluiuluî; 86, Ghen. 19... Osman-Paşa, de la Bălţî la Bender; April 20. «Spătarul Răşcan şi Căpitanul Vartholomeiŭ la Bălţî. Total: 4.784,69.

Cheltuiala musafirilor de la beilic. 1.906,90.

Cheltuiala hazneliî: 1.393.

Darurî la marî şi micî. «Petrachi, Vatavul Domniţiî Sultana[2].

[1] Domnul ţinea pe Zamfira, fata luî Nicolae-Vodă Carageà (Iorga, *Ist. lit. rom.*, II, pp. 75-6.

[2] Sora Domnuluî. Fu soţia luî Iordachi Carageà (*Gen. Cant.*, p. 392).

150 dar dascalului Gherasim.» [Lipcan din Bucureştĭ.] Dumchirigì Lucachi ... 150, dar luĭ Dimitrachi Capioglan, č-aŭ venit cu Mărie Sa Domniţa Sultana, şi s'aŭ întorsu cu hazniaoa la Ţarigrad; 86, Ghen. 8 ... Luĭ Manolachi Căpitan de dărăbanĭ, pentru osteniala ci aŭ făcut la epistasie păiniĭ tărguluĭ ... Unuĭ neguţitor Zoi Lambaniţiot[1] ... Dar luĭ vtori Vistier a Mării Sali Mihaĭ-Vodă[2], viind pentru căteva pricinĭ; 86, Aprilie 4 ... Dar Paharniculuĭ Condili, omul Mării Sali Nicolaĭ-Vodă, viind cu mujdè pentru Domnii noî; 86, Aprilie 21[3].» Total: 4.975 leĭ.

«Cheltuiala celor triimişĭ.» Total: 900

Călăraş de Ţarigrad: 1.880.

Lipcaniĭ: 84,90.

Cupărie: 960.

Cămara gospod: «postav englezesc pentru beniş». Total: 4 504.

Iččohodărie: 590.

Curte gospod: 5.486,63.

Beciul i cuhne (separat, pentru Domniţa Sultana, cu Nicoli becer). Total: 8.300.

Divictărie: 150.

Emiclicurile: 6 225,90.

«Botezurĭ i cununìĭ: 500 cheltuiala botezuluĭ fiiciĭ Mării Sale Domniţiĭ Elenco Ghica ...; 86, Ghen. 12.» Nunta fiuluĭ luĭ Sandul Miclescul Ban, cu fiica Spataruluĭ Costin Catargiu; 15 Februar; a Căminariuluĭ Enachi Ruset cu fata Vorniculuĭ Bogdan, 25 Februar. Total: 1.365.

«Mililе ... Luĭ Manoli biv star. de neguţitorĭ, fiind bătrănu şi sărac, ca să-ş mărite o fată.» 52, la mănăstirea Neamţuluĭ, praznicul. Total: 6 717.

Serbătorile Naşteriĭ şi Sfîntul Vasile. [Total: 1.147.]

[1] Polizoì Lampanitziotes V. despre el *Ist. lit. rom.*, II, p. 28 (dedicase o traducere luĭ Alexandru Ioan Mavrocordat); *Doc. Callimachi*, II, tabla.

[2] Suţu; Domnul muntean.

[3] Abia la 3 Maiŭ st. n. Nicolae Mavrogheni plecă din Constantinopol (*Acte şi fragm.*, II, p. 206, nº 2).

«Pomozaniĭ... 5 leĭ Sămbătă, la al doile săptămănă din post [7 Mart], cănd s'aŭ făcut episcop de Romanu[1]...

Alte cheltuielĭ. 664. Cheltuiale ci s'aŭ făcut de dumnealuĭ Vel Comis, mergănd întru întămpinarea Mării Sali Domniţiĭ Sultaniĭ, sora gospod; 85, Dech. 24... 8.000 ocă cărbunĭ, căte 2 banĭ» şi 15 care de lemne, cîte 5 leĭ, la Vozie. Totalul cheltuielilor: 424 541,34.

Socotelile pe 1786. No. 2.

Veniturĭ :

Rămăşiţa Sămiı al şasăle, 4.326 leĭ, 27.

Slujba agiutoriuluĭ cheltuelilor Visterii . . .; 1786, Iuli, 206.657,20.

2 1/2 dăjdiĭ mazilĭ, ruptaşĭ, la ajutor, 7.837,95.

Şfertul întăiŭ, la Iulie, 39.868,82.

Scutelnicĭ: Luminatul beizadè Dumitraşcu Mavrocordat..., beizadè Grigoraş Ghica, Ianache Calimah Paharnic (16 leĭ).

Slujba desătiniĭ...; 1786, 106,50.

Şfertul pe August, 40.268,96.

Scutelnicĭ: [dajdea mazililor şi ruptaşilor pe timpul de la 15 August pănă la sfîrşitul luĭ Septembre, 3.268,64.

Şfertul pe Septembre, 42.714.109.]

Scutelnicĭ. — [Totalul veniturilor: 419.689,58.]

Cheltuielĭ:

Banĭ triimiş la Ţarigrad: 142.400, cu Costandin Roset Hatman; 86, Iulie 10.

Bairam-Peşcheş [2.000 leĭ, pentru reparaţiĭ la Akkerman. Total: 23.416.]

Poliţă plătite aicea, 25.470.

Poliţă triimisă la Ţarigrad, 19.600.

Datoriĭ şi dobănzĭ ce s'aŭ plătit, 8.995.

[1] E vorba de episcopul Iacob Grecul (Melhisedec, *Cron. Romanuluĭ*, II, p. 115).

La Porțŭ, 6 728.

La locurĭ știute de gospod, 1 050.

La obrază de cinste. Dumnealuĭ Ioan Cant[acuzino] biv Vel Agă, nepot gospod, pentru cheltuiala drumuluĭ [la Constantinopol]; 86, Iuli 14. [Cu el și Roset, și Comisul și Balașa Gulianò.] 500 dar dumnealuĭ Neculaĭ Cant[acuzino], nepot gospod; 86, Iuli 18. [Total: 4.500[1].

Ismailul: *ghiundelicurĭ* pentru lucrătoriĭ «de la bineao Ismailuluĭ», pe două lunĭ; 4.703,100.]

Galionul. 3.331,21, pentru facerea luĭ. [Total: 10.662,74.]

Tainaturile: 503,8.

Ghiuvergileaoa...: la zarphaneaoa împărătiască. [Cumpărată de Banul Be[l]diman și starostele Grigoraș; 7.056,56.]

Darurĭ la Turcĭ marĭ și micĭ.... Pentru pricina topușciuluĭ. [Ceasornic de aur luĭ Crîm-Ghiraĭ, 138 leĭ.] Tătăluĭ Măriĭ Sale Sarescher-Pașă, viind pentru vitele lăcuitorilor, ce s'aŭ furat. [Total: 20.293,78.]

Ramazanlăcul i bairamlăcul, 878.

Conacile. Hotin-Enicer-Agasi; Iulie 12. [Total: 651,117.]

Musafiriĭ: 6.077,60.

Gazeturile: ... Cărțĭ cu răspundențiĭ. [Total: 454,48.]

Cheltuiala hazneliĭ și alte chiriĭ ... 200. Chiriia casiĭ în care aŭ șăzut Tarsița Ros[e]t de la 15 Fevruarie până la 15 Avgust; 86, Avgust 15[2]. 90. Chiriia unuĭ strem-arabasă ce aŭ mersu cu Tarsița Roset la Țarigrad; 86, Avgust 17. [Total: 4 056,80.]

Darurĭ la creștinĭ. [Om al «Porțiĭ» la Bucureștĭ.] Elencăĭ Vămoșoai Muntiancăĭ ... 100. Dar meșterilor ce lucriază la Podul Roș, mergând gospod; 86, Avgust 16. 40. Dar Odobașiĭ de lipcanĭ a Măriĭ Sale Necolaĭ-Vodă; 86, Avgust 23...

[1] Ecaterina, sora luĭ Alexandru Ioan Mavrocordat, se măritase cu Răducanu Cantacuzino din Țara-Românească (*Gen Cant.*, p. 392). V., pentru el, Bălcescu, în *Magazinul istoric*, I, p. 190; *Gen. Cant.*, p. 190 și n. 1. Nicolae era fratele luĭ Ioan (aceleașĭ izvoare).

[2] E vorba de țiitoarea Domnuluĭ (v. *Ist. lit. rom*, II, pp. 76-7). Autorul comedieĭ politice analisate aicĭ nu se aștepta ca Domnul să repudieze așa de curînd pe iubita luĭ *πουτάνα*.

100. Tarsiții Roset, ducăndu-să la Țarigrad; 86, Avgust 9. [Total: 3.566.]

Celor triimiș cu trebĭ. [Levenții la Fălciiŭ, pentru a cumpăra zahereà, cu 1000 de lei. «Doftorul Gĭorğachi» la Vozia, la Pașă. Total: 1.633.]

Calarașiĭ de Țarigrad, 1.810.

Lipcaniĭ, 248.

Camara gospod: ... 150 ceprazurĭ pentru maloteaoa Mării Sale Doamniĭ; 85, Octomvrie 4 ... Apă de trandafir, burdangiuluĭ ... 1.749, ce s'aŭ cheltuit cu îmbrăcăminte casăĭ în care șădi Mărie Sa Domnița Soltana, sora gospod; 86, Ghen. 1. 225. Pe un razais-șal pentru un rănd de straia a Mării Sale Doamniĭ ... 250. Cumpărare uniĭ narghilea poliită, pentru trebuința gospod. [Un postav capiolanuluĭ venit de la Constantinopol cu Domnița.] O știofă cu fir ... Un manicar pentru trebuința gospod ... 7 agabaniĭ, ce s'aŭ luat pentru gospod ... 2 hindica savai în ciubuce, pentru trebuința gospod ... 622 dramurĭ argint, ce aŭ lucrat Dănilă Jăd[o]v, cu lucru cu tot ... 2 copiĭ a Mării Sale Domniți Soltaniĭ [1] ... 512 ce s'aŭ cheltuit cu mantiia Preaosvințieĭ Sale părinteluĭ Mitropolit ... Dumlucurĭ zof .., cetarè ... 115 l., 2 policandre ce s'aŭ pus la chiuoscu de la Copoŭ; 86, Mart 17 ... Meremetul frăilor și a căpestrilor, și altele asămine mănunțușurĭ ce s'aŭ făcut ... Un țar ce s'aŭ luat pentru trebuința gospod ... 104. Dar maioruluĭ[2], bez o blană cacom, ce i s'aŭ dat de gospod; 86, Apr. 9. 127. O blană sănğap, ce s'aŭ dat luĭ Vasilie vtori Vistier, ce au venit de la Bucureștĭ; 86, Apr. 14 ... Savaì în dungĭ, cu fir ... Savaì roșii cu fir ... Savaì vănătă cu fir ... 250. 2 craturĭ diiamanturĭ micĭ, ce s'aŭ cumpărat pentru trebuința gospod ... 1.738, diiamanturĭ ce s'aŭ cumpărat pentru meremetul cuțătuluĭ gospod ... 760. O blană samurĭ, cu care s'aŭ îmbrăcat pe Dragoman Manolachi în ziua alaiuluĭ; 86, Av. 20. [Total: 24.865 leĭ.]

[1] V. *Gen Cant*, p. 392. Soțul Sultaneĭ, Iordachi Carageà, murise tînăr, în 1765 în ă (v. *Doc. Callimachi*, I, p. CXLVI).

[2] De bună samă, maiorul Salonschi, consulul rusesc. V. Hurmuzaki, X, tabla.

Curte gospod, 5.165.

Grajdiul gospod . . . Canafurĭ și moțurĭ . . . Tenechè la moțurĭ . . . Hamurĭ pentru Mărie Sa Domnița Sultana . . . Total: 5.453

Beciul gospod și cheltuiala cuhniĭ, 7.100.

Cupărie i șărbeccerie, 1.269.

Iččohodarie, 585,60.

Devictărie, 100.

Ciubucciurie, 313.

Caftanile, 780.

Emiclicul, 5 411,90.

Cununiile. [Com. Gulianò cu fata Spat. Iancu Razu; 86, Iunie 28. Sărd. Ioniță Sturza cu fata Log. Necolaĭ Roset; August 86 [1].]

Lefele . . . Luĭ Alecse Časornicariul, pentru časornicul din Curte cè vech[e]. [Total: 360]

Milele . . . Unuĭ căpitan Theodori, ce i s'aŭ înnecat corabie . . . 50. Milă unuĭ Taliian, ce aŭ venit aicea cu famelie sa . . . Luĭ Clint Fransuà, Liah . . . Unuĭ sărac de la Chișănov, ce era dator unuĭ Benderliŭ. [Total: 1.337,105.]

Pomozanie, 42.

Alte cheltuiale: . . . Pentru doftoriĭ, de dumnealuĭ doftor sior Casim [2] . . . 488,66. La Tarsița . . . Necola Brandabarul [= Brandaburul . . . 45 leĭ, împliniala pe 450 leĭ, ce i-au împlinit de la Băniasa Mariia, și i aŭ dat Banuluĭ Hrisoverghie; 86, Ap. 9 . . . 292,93. Cheltuiala ce s'aŭ făcut de Stolnicul Costandin Gheuca, ispravnic de Roman, cu îngropare Mării Sale beizadeà Ioniță Racovița [3]; 86, Iuli 29 . . . Cailor Mării Sale Halil-Pașa, până la Gabrova . . . Tocmitul drumuluĭ din Codru Iașuluı. [Total: 7.578,93.

Totalul cheltuielilor: 399.015,70 [4].]

[1] Nu e altul decît viitorul Domn al Moldoveĭ Ioan Sandu Sturdza. Soția acestuia. Ecaterina, era fata luĭ Roset Roznovanu.

[2] Doftorul «Casăm», probabil un Armean (Chesim), era un om influent și primia bacșișurĭ pentru stăruințe (Melhisedec, *Cron. Rom*, II, p. 129).

[3] Era poate fiul luĭ Mihaĭ Racoviță. Cf. *Gen. Cant*, p. 44.

[4] Sama a opta e analisată în Iorga, *Documente și cercetărĭ asupra istorieĭ*

III.

Socotelĭ din 1806-7.

1806. Rănduiala 1-iŭ, la Pănzărenĭ, Noemvrie 15. [— Sînt socotelĭ de furniturĭ pentru războiŭ.

Și o a doua, care începe cu: «Rănduiala lemnilor». Se daŭ :] La spital ot Curte, la Spiridon, la Ipsilant, la senatoriul, aghiutantuluĭ Haltori, la polițmaister, . . . maioruluĭ Necoriță, la comandat, . . . la praviansca Comisie . . ., dumisale Vornicul Ianculeo . . ., la Aghențĭ . . ., Catargiuluĭ . . ., la Hatmanul Manu . . ., la moașa Colțoaiĭ, Bibiroaĭ, la mătușa mè, etc.

[A treia:] Sama Visterii, în care s'aŭ încărcat čfertul întăĭ următoriŭ pe triĭ lunĭ: Octomvrie, Noemvrie, Dechemvrie, baniĭ vădărărituluĭ i doî čferturĭ a vămiĭ și a ocniĭ și iratul Botoșenilor, iarăș pe triĭ lunĭ: Octomvrie, Noemvrie i Dechemvrie, i de baniĭ ci să lua din čferturĭ supt numi di cheltuiala zahireliĭ; 1806. Čfertul întăiŭ: 721.479,3.

Scăderile: Ce aŭ luat Mărie Sa Alexandru-Vodă Moruz în banĭ gata: 319.351,60. Ci s'aŭ dat cu pecetluiturĭ în cheltuelile ci să cuvin Mării Sali Alexandru Moruz . . . 524,39, ci s'aŭ cheltuit la trecire pe aice a slăvituluĭ Halip-Efendi, ci aŭ fost triimis elciŭ la Franța; Noemvrie 2. 202. Ghevmiaoa luminatuluĭ beizadè Mihaĭ Racovițe pe Noemvrie . . . 2.838,60. Ci s'aŭ dat alelhesap dumisali Agăĭ Frangopulo, în 150 galbinĭ olandej și alti lucrurĭ, pentru trebuința dumnealuĭ, triimețindu-să la Viena; Noemvrie 20 . . . 8.225, ci s'aŭ cumparat de către Mărie Sa Doamna doî ineli și un calenghiŭ cu berlanturĭ . . . 6.616. Cheltuiala Mării Sali Iusuf-Pașà, mergănd la Hotin și întorcăndu-să din Ținutu Eșiĭ înnapoĭ. [Total:] 26.837,108.

Ci sănt dațĭ fără pecetluiturĭ, în cheltuelĭ care să cuvin iarăș la Mărie Sa Alexandru Moruz. 7.975. Ci s'aŭ dat dumisali Spatariuluĭ Ioan Cananò, în socotiala giuvergileliĭ . . . 1.253. Ci s'aŭ dat de cătră dumnealor părcălabiĭ de Galațĭ la dumnialuĭ Caminar Riga Shinà, di aŭ plătit navlu pentru adusul

financiare și economice a principatelor romîne (extras din «Economia Națională»), Bucureștĭ, 1902, pp. 4-7.

lucrurilor Mării Sali de la Țarigrad și chirie adusuluĭ păn[ă] la Eș . . . 75. Școala de la tărgul Botoșenilor, ci ari să ià la tot čfertul, din 300 leĭ pe an, după hotărăre hrisovuluĭ gospod, care are să-ĭ tragă din iratul Botoșenilor. [Total: 46 073,87].

[Aicĭ vine partea publicată în *Documentele Callimachi*, II, p. 134.]

Alțĭ banĭ ci s'aŭ cheltuit în pămănteștĭ trebuințe cu pecetluiturĭ și date pentru oștenĭ. [Generaluluĭ Michelson: «jambonurĭ», «vutcă îndoită, odogacĭ și vanilie», «ghiuden», 3 leĭ oca, «20 limbĭ», «12 ocă batog», «200 meri marĭ domneștĭ», prin Spat. Toader Balș; 13 Novembre 1806. Boierĭ mumbașirĭ la Ținuturĭ, pentru madelele «oștenilor Împărăteștiĭ Mărirĭ a Rosieĭ»; 20 Novembre. «Jicniceruluĭ Costandin Tirichioglu, mergănd meimendariŭ cu Turciĭ ci să ridică de la Hotin; Dechemvrie 5. 40, la patru calaraș triimețindu-să la Țara-Rumăniască . . . 1.301,60. Cheltuiala bečuluĭ gospod și alte lucrurĭ, în 6 zili ci aŭ șezut Mărie Sa Vodă aicĭ în Eș . . ., prin Mihale Beceriu . . . Cu Franțascul: . . . 5,60 pe 2 garafi poleiti și o cupă pentru Mărie Sa Vodă. 5 pe 2 cutiĭ cu afumătorĭ, pentru odăĭ și pentru drum. 9 pe 2 stecli de criștal pentru băut apă. 12 pe 2 chisăli poleiti, pentru dulcețĭ . . . 56. Chirie unuĭ car mocănesc, ci aŭ mersu cu lucrurile Mării Sale luĭ Vodă păr[ă] la Focșănĭ; Dechemvrie 15 . . . 250. Dar luĭ bașčuhodariŭ a Mării Sali luĭ Vodă, după poronca Mării Sali, ci aŭ venit cu vestire pentru intrare Mării Sali în Bucureștĭ; Dechemvrie 23[2] . . . 50 la Grigori Poblog ot Vist., mergănd meimendariŭ cu dumnealuĭ senior Bulcanov[1] ci aŭ fost ghenaral-consul rusăsc, păn[ă] la Dubăsariŭ; Dechemvrie 26. [Total:] 12 620,39.

Banĭ ci s'aŭ maĭ dat, pe care n'aŭ apucat a să faci pecetluiturĭ, iarăș pentru trebuințile osteneștĭ. [Total:] 18.045,72.

[1] Bulcunov. V. Hurmuzaki, X, p. XXIX, nº 2.

[2] Ipsilanti intră în Bucureștĭ la 15/27 Decembre 1806 (Naum Rîmniceanu, în Erbiceanu, *Cron. grecĭ*, p. 269).

Alțĭ banĭ ci aŭ maĭ dat Visterie în alti madeli, cari s'aŭ dat iarăș în trebuințĭ. [Total:] 19.537,30.

Plata zahireli, după cum s'aŭ rănduit ca să să dè țăriĭ din baniĭ čfertuluĭ întăĭ alelhesap, după suma ce cuprindi, în giumătati din prețul fiatuluĭ. [Total:] 141.697,60.

Baniĭ ci s'aŭ cheltuit de cătră părcălabiĭ de Galațĭ și de cătră Visterie în trebuințile zahereli. [Total: 7.172.

Total: 768.578,36.

«Trec dațĭ maĭ mult», 47.099,33. Semnează Mitropolitul Veniamin și șese boieri (1-iu Ianuar 1807).

Pe altă hîrtie, e adaus:]

Banĭ ci au sa iai lăcuitoriĭ pentru madelile ci aŭ dat din sama ci s'aŭ închiet, a 3 lunĭ: Octomvrie, Noemvrie și Dechemvrie. [Total:] 180.666 910,91.

[Semnăturile.]

Ce rămășițurĭ sănt înpotriva banilor ci aŭ să ià lăcuitoriĭ ... Dumnealor boeriĭ năzirĭ asupra zidiriĭ Curțiĭ. [Total:] 45.135.90.

Ci s'aŭ cheltuit cu pecetluiturĭ din suma din dos arătată [Cu Prozorovschi, în călătoria luĭ prin țară. Și pentru Apraxin, Michelson, Lașcarov.] 100, cheltuiala dumisali Banuluĭ Toma Cára, mergand spre întampinarea trupuluĭ Exelenții Sale glavnoe-comandir gheneral Mihelson; 1807, Săptemvrie 12[1]. [Prohod la Bîrlad, 20 Octombre. 200 de leĭ la Mitropolit, 25 August.] 64. Cheltuiala ce aŭ făcut dumnealor ispravniciĭ de Țănutu Eșĭ cu gătire unuĭ emeclic la Borde, pentru venire Măriei Sali Alexandru Moruz Voevod, și toată acè gătire s'aŭ luat de cătră oșteni ce aŭ trecut pe acolo; 1807, Mart 8[2]... Poloboc în cari s'aŭ pus varză, și s'aŭ trimis la Falciiŭ ... 400 căpățini varză. [Total:] 18.724,95.

[Semnăturile]

[1] Pentru jurisconsultul Carra, v. *Ist. lit. rom*, II, pp. 448-9. Generalul Michelson murise la Bucureștĭ în ziua de 31 August st. n. (Naum Rîmniceanu, p. 275). Peste opt zile abia, el porni «într'o ladă cu spirt»: «εἰς ἕν βουτζὶ μέ σπόρτου, spre Rusia *(ibid.)*. Pană atuncĭ Moruzi se menținuse într'o parte a Moldoveĭ *(Acte și fragm*, II, p. 418, nota 4; p. 421).

[2] Cu o zi maĭ înnainte, Moruzi fusese înlocuit la Constantinopol cu Alexandru Hangerlì *(ibid.*, p. 270).

[A patra:] Sama Visteriei, în cari s'aŭ încărcat venitul vamiĭ şi a ocniĭ pe 13 lunĭ, de la 1806, Dechemvrie, şi păn la sfărşitul luĭ Dechemvrie 1807, iar celelante toate veniturĭ s'aŭ încărcat pe un an, adică de la 1807, Ghenari, şi păn la sfărşitul luĭ Dechemvrie, şi s'aŭ scăzut şi baniĭ ci s'aŭ dat, şi s'aŭ cheltuit după pecetluiturile dumilorsali boerilor; unde este arătat şi rămăşiţa ci aŭ maĭ rămas din veniturile acestuĭ anu.

Încărcătura:

Cĭfertul al doile, următoriŭ pe triĭ lunĭ, Ghenarie, Fevruarie şi Martie, 334.543,13, bez 87.325 leĭ, 20 banĭ, ce s'aŭ făcut scădere de la Ţinuturi, din 421.868 leĭ, 33 banĭ, ci era suma čfertuluĭ întăiŭ, după pitacul Mării Sale Costandin Alexandru Ipsilant Voevod, unde poronceşte ca să să lasă a trii parte pe la Ţinuturĭ. din suma cĭfertuluĭ alelhesap, în plata zahireliĭ. [Se scade a treia parte însa numaĭ «la Ţinuturile de ğos, cari aŭ dat cè maĭ multă zahirè».]

Dugheniile şi crăşmile ci plătescu iarna la čfertul al doile: 30.866 46.

Birul Jidovilor hrisovuliţĭ, pă triĭ lunĭ: Ghenarie, Fevruari şi Martie, 11.570,27.

Daj lie al doile a mazililor i a ruptaşilor, pe triĭ lunĭ: Ghenari, Fevruari şi Martie: 12.743.

Cĭfertul al triele, ci s'au împlinit de la tărgoveţi birnicĭ i Jidoviĭ orăndarĭ de prin sate, pe Aprilie, Maĭ şi Iunie: 16.510,92.

Birul Jidovilor hrisovuliţĭ la čfertul al triile, următoriu pe trii lunĭ: Aprilie, Maiu şi Iunie: 11.363.

Dajdie al triile a mazilĭ i ruptaş, urmatoare pe triĭ lunĭ: Aprilie, Maĭ şi Iunie: 12.606.

Ruptile Visterieĭ şi neguţitoriĭ hrisovuliţĭ; dajdie Svăntuluĭ Gheorghie: 19.896,15.

Cĭfertul al patrăle, ci s'aŭ împlinit de la tărgoveţĭ birnicĭ i Jidoviĭ orăndarĭ de prin sate, pe triĭ lunĭ: Iulie, Avgust şi Septemvrie: 7.681,115.

Birul Jidovilor hrisovuliţĭ la čfertul al patrăle, următoriŭ pe triĭ lunĭ: Iulie, Avgust şi Săptemvrie, 16.973.

Dajde al patrăle a mazilĭ i ruptaş, următoare pe triĭ lunĭ: Iulie, Avgust şi Săptemvrie: 12.755,15.

Cifertul întăiŭ, ci s'aŭ împlinit de la tărgovetĭ birnicĭ i Jidovĭ orăndarĭ de prin sate, pe Octomvrie, Noemvrie şi Dechemvrie: 8.799.11.

Birul Jidovilor hrisovuliţĭ la čfertul întăiŭ, următoriŭ pe triĭ lunĭ: Octomvrie, Noemvrie şi Dechemvrie, 16.933.

Dajdie întăiŭ a mazilĭ i ruptaş, următoare pe triĭ lunĭ: Octomvrie, Noemvrie şi Dechemvrie, 12.729,75.

Ruptile Visterieĭ şi neguţitoriĭ hrisovuliţĭ, dajdie Sfăntuluĭ Dimitrie: 20.070,45

Venitul Botoşenilor: 26.932,75, čfertul al doile, următoriu pă triĭ lunĭ, Ghenarie, Fevruarie şi Martie: 16.017 birniciĭ. 27,90 dajdie al doile a mazilĭ i ruptaş: 2.561 dughenile i crăčmile = 18.605,90. 6.976.105 răsurile acestor banĭ, căte 15 parale de leŭ. 1 350 birul Jidovilor hrisovuliţĭ din tărgul Botoşenilor, care dau căte 450 leĭ pe lună = 26.932,75. 4.589,45. Cifertul al triele, următoriŭ pe triĭ lunĭ, Aprilie, Maiŭ şi Iunie: 1.171 birul targoveţilor şi a Jidovilor orăndarĭ de prin sate, bez răsurile care s'aŭ luat de cătră Casa Răsurilor. 1.356. Birul Jidovilor hrisovuliţĭ din tărgul Botoşenilor, cari daŭ căte 450 leĭ pe lună. 2.045,15 ruptile Visterieĭ i neguţătoriĭ cu hrisov, şi briasl'a Armenilor, dajdie Svăntuluĭ Gheorghie, adică: 855,15 ruptile Visterieĭ, 190 neguţitoriĭ cu hrisov. 1000 briasla Armenilor cu hrisov = 2.045,15. 23,30. Dajdii al triile a mazilĭ i ruptaş, adică: 12,90 maziliĭ, 10,60 ruptaşĭ = 23,30 = 4 589,45. 2 503,30 Čfertul al patrăle, următoriu pe triĭ lunĭ: Iulie, Avgust şi Septemvrie, însă: 1.130 birul tărgoveţilor şi a Jidovilor orăndarĭ de prin sate, 1.350 birul Jidovilor hrisovuliţĭ din tărgul Botoşenilor. 23,30. Dajdie alŭ patrăle a mazilĭ i ruptaş, însă: 12,90 maziliĭ, 10,60 ruptaşiĭ = 23,30 = 2.503,30. Čfertul întăiu, următoriŭ pe triĭ lunĭ: Octomvrie, Noemvrie şi Dechemvrie, însă 1.112 mahalalile din tărgu şi Jidoviĭ orăndarĭ de prin sate, 1.356 Jidoviĭ hrisovŭliţĭ din tărgu, 23,30 dajdie întăiŭ a mazilĭ şi ruptaş, adică: 12,90 maziliĭ, 10,60 ruptaşiĭ = 23,30. 2.029,60 ruptile Visterieĭ i briasla Armenilor şi neguţitoriĭ cu hrisov, dajdie Svăntuluĭ Dimitrie, adică: 829,60 ruptile Visterieĭ, 1000 briasla Armenilor cu hrisov, 200 neguţitoriĭ cu hrisov = 2.029,60 = 4.514,90.

Birul ce s'aŭ luat de la Ţinutul Hotinuluĭ, patru dărĭ, supt numi de čferturĭ, [la cîte 3 lunĭ = 106.488].

Banĭ ce s'aŭ luat din ţară pentru cheltuelile menziluluĭ, după tablele ci aŭ dat dumnealor ispravniciĭ di pi la Ţinuturĭ = 99.151,90.

Rusumaturile: 197.908,40, vama pe 13 lunĭ . . ., ce aŭ avut-o în cumpărătură dumnealuĭ Logofătul Costandin Balş . . . 194.666,80, ocna pe triĭsprăzăci lunĭ, de la Dechemvrie 806 . . . 200.000 leĭ suma cumpărăturiĭ pe un an, de către dumnealuĭ Logofătul Costandin Balş . . . 45.000. Venitul horelciĭ ce întră în ţară, care să ià căte 60 parale de vadră, fiind văndut dumisali Logofătuluĭ Costachi Ghica . . . 154.000. Goştina ci să ia di pi oĭ, cari s'aŭ văndut toptan dumisali Logofătuluĭ Costandin Balş la 7 zile a luniĭ luĭ Aprilie . . . Desătina ce să ià di pi stupĭ şi rămătorĭ, cari s'aŭ văndut pe Ţinuturĭ. [Ioan Cananò Spatar iea Putna, Orheiŭ şi Hotărnicenĭ.] 186.000. Vădrăritul ci să ià di pi vin, cari s'aŭ văndut toptan dumisali Vistieruluĭ Iordachi Roset la 16 zile Săptemvrie, cu triĭ vadele. 57.500. Venitul Ţiganilor gospod pe un an, de la Ghenari 1807 . . .

Venitul Basarabieĭ. [Cumpărat de Vistierul Alexandru Balş şi maiorul Ioan Măcărescu, «şi din poronca prestrălucituluĭ cniaz Prozorovschi i s'aŭ luat din mănă, vănzăndu-să acest venit de al doile»] = 36.050.

Venitul moşiilor Hotinuluĭ . . . Di la Jidoviĭ orăndatorĭ a moşiilor. [Total:] 270.540.

Total: 1.981.072.58.

Cheltuielĭ:

Lipsă de la precedenta samă: 47.099,33.

Banĭ luaţĭ de Mărie Sa Costandin Alexandru Ipsilant Voevod din bani ciferturilor i a rusumaturilor şi alte veniturĭ a Vistieriеĭ . . . 1 190. Ci s'aŭ dat Mării Sali Doamniĭ Saftiĭ din baniĭ venituluĭ moşiilor, când aŭ trecut Márie Sa de la Caminiţă prin Hotin, prin dumnealuĭ Aga Iordachi Balş, ce aŭ fost meimendariŭ. [Total:] 457.884,71.

Conacile Mării Sali Costandin Alexandru Ipsilanti Voevod i a

Mării Sali Doamnii Saftiĭ şi a Mării Sale Domniţiĭ Roxandriĭ ... Conacile Mării Sale luĭ Vodă viind, la Iaş; 807, Mart[1] ... Tij conacile Mării Sali luĭ Vodă i a Mării Sali Doamniĭ şi a oamenilor Măriilor Sale, trecănd prin Ţinutu Hotinuluĭ la Caminiţi, şi în cătă vremi aŭ şezut la Hotin, după izvod iscălit a dumisali Spătariuluĭ Ianco Racoviţă; 1807, Săptemvrie 8 ... Ci s'aŭ cheltuit cu venire Mării Sali Doamniĭ de la Caminiţi la Eş, prin dumnealuĭ Aga Iordachi Balş ... Meremetul uniĭ cămărĭ ce s'aŭ luat de la Mărie Sa, dup[ă] tocmala ci aŭ facut ispravnicul de Curte... Slujitoriĭ Curţiĭ ci aŭ fost la Mărie Sa Doamna, adică ...: 4 copiĭ din casĭ, 5 lipcanĭ, 2 armaşĭ ... Legatul harorilor şi a sipetilor Mărie Sali Doamniĭ, prin măna beceriuluĭ Anghel ... Lucrul Ţiganilor, pentru meremetul rădvanilor.. ; 1807, Iunĭ 28 ... În conacile Mării Sali Doamniĭ, ci s'aŭ cheltuit prin dumnealor ispravniciĭ Ţinuturilor de maĭ gos arătate, viind de la Hotin la Eşŭ ...; 1807, Săptemvrie 20 ... Tij conacile Mării Sali Doamniĭ, mergănd de la Eşŭ la Caminiţi. [Constantin Neculce, ispravnic de Iaşĭ, Comis[2]. Pîne 2 parale, oca de carne de oaie 10 parale, puĭ de găină 8 parale, găinĭ 15 parale, curcanĭ 1 leŭ, oca de unt 1 leu oul, 2 parale, lumînărĭ 1 leu, oca de vin 14 parale, oca de sare 4 parale, oca de oţet 20 de parale ...; «puricale»[3]]; 1807, Săptemvrie 30 ... Ci s'au cheltuit la conacile Mării Sali Domniţiĭ Roxandriĭ Mavrogheni, de la Hotin la Eş şi de la Eş la Bărlat, prin ispravniciĭ Ţinuturilor ...; 1807, Iunie ... La calabalicul Mării Sali luĭ Vodă prin Vasluiŭ, trecănd la Eşĭ; 1807, Maĭ 16[4]. [Total:] 4 908,84.

Cheltuielĭ făcute cu străngire oştenilor şi a slujitorilor di pi la Ţinuturĭ, ci s'aŭ strănsu din poronca Mării Sali Costandin Ipsilant Voevod ... Maiorului Pangal, pentru oşteniĭ noĭ ci să

[1] Cf. Cronica luĭ Naum Rîmniceanu, în Erbiceanu, *Cronicarĭ grecĭ*, p. 272. Ruxanda era fata luĭ Nicolae-Vodă Mavrogheni, măritată apoĭ cu Alexandru Manu (Blancard, *Les Mavroyéni*, p. 389 şi urm.).

[2] Cf. *Ist. lit. rom.*, I, p. 245, nota 5.

[3] *Poricale*, fructe.

[4] Doamna rămase la Iaşĭ, Domniţa singură viind în Bucureştĭ. Ipsilanti plecă din reşedinţa sa munteană la 31 Maiŭ st n. (Naum Rîmniceanu, *l. c.*).

străngu . . . Oştenilor din comanda maioruluĭ Pangali [1]. [Total]: 8.494,60.

Mutpacul Curţiĭ pe vreme ci aŭ şezut dumnealuĭ Postelnicul Grigori Caliarhi; [Ianuar-Maiŭ]. De la 14 Săptemvrie şi păn la 20, fiind Exelenţia Sa gheneral Laşcarov şi alt gheneral, ci s'aŭ aflat la Curte, şi dumnealuĭ Postelnicul Grigori Caliarhi. [Total:] 6.864 72.

Cheltuiala Postelniciеĭ pe vreme dumisali Postelniculuĭ Grigori Caliarhi: 366.

Maisetul Mării Sali Hasan-Paşa de la Benderiŭ şi conacile Mării Sali Carà-Mehmet-Paşa de la Hotinŭ. [Ultimul, «ci s'aŭ rădicat de la Hotin şi au mersu piste Dunăre»; cel d'intăiu pomenit la 3 Maiu, ultimul la 8 Mart 1807. Total:] 3.747,108.

Baniĭ ci s'aŭ dat în cumpărare vacilor i a cărniĭ pentru oşteni . . . De la casapĭ . . . Prin dumnealuĭ Banu Iordachi Milu, în vreme ci au fost la armie de la Ismail, cu ştire dumisali Vorniculuĭ Gavril Conachi. [Tainurĭ şi] la volintirĭ şi Turcĭ ci să află în Eşĭ; [1807, August 31]. Pănă la vreme ci aŭ venit vacile de la Ţinutu Suceviĭ. [Total:] 104 206,3.

Baniĭ daţĭ ţiitorilor menzilurilor şi în alte trebuinţĭ a menziluluĭ . . . 60.000 . . . agiutoriu după hotărăre Mării Sali Costan din-Vodă Ipsilant, pentru stracăciune ci s'aŭ pricinuit menziluluĭ cu umblare cè multă în vreme întrăriĭ oştilor. [Total:] 352.139,40.

În cheltuiala lotcilor ci s'aŭ făcut la Galaţĭ. [Total:] 13.414,66 La ceĭ triimiş cu trebĭ . . . Pentru întocmitul podurilor de p' la Ţinuturĭ. [Plîngere de Cazacĭ ce trec prin Soroca, fară a li se da «celi trebuincioasă spre mulţămire lor».]

Doî miĭ cară de la Hotin la armie de la Ismail . . . Luĭ Neculi Sandangi i, triimeţăndu-să la Orheiŭ spre rădicare unor boerinaş, să ĭ ducă de la Orheiŭ la Ismail; 807, Maĭ. [Lupu Balş Vornic, mehmendar pentru generalul Michelson.] Pentru cercetare pricinilor neguţitorilor turcĭ şi disfacire de pricinile ci aŭ avut cu lăcuitoriĭ . . . 100. Cheltuiala Şa-

[1] Pentru corpul «elino-macedonic» al luĭ Nicolae Gavrilovicĭ Pangali, v *ibid.*, pp. 271-2.

trarulul Iordachi Alexandrì, mergănd la Ismail; 807, Avgust 26... Cheltuiala dumisali Spatarulul Iordachi Catargiu, mergănd la Ismail ca să stè acolò pentru împărțitul carălor... 150. Cheltuiala Paharniculuĭ Iordachi Drăghicĭ, triimițindu-să la Ismail cu trebuințe; 807, Avgust. 503. Dumisali Spatariuluĭ Ioan Cananò, ci s'aŭ rănduit meimendariŭ Mării Sali Doamniĭ Safta Ipsilant...; 807, Săptemvrie 9... 500. Cheltuiala dumisali Vorniculuĭ Dimitrachi Ralet, ci au fost meimendariŭ înnainte Luminatuluĭ cnez Prozorovschi; 807, Săptemvrie 30 ... 250. Cheltueala dumisali gramaticuluĭ Iordachi Balș, mergănd la Exelenția Sa gheneral graf Lengeron [= Langeron]; 807, Octomvrie 24. [Toader Carp Ban, cu Lascarov, la Bucureștĭ și Galațĭ; Toader Gălușcă la Focșanĭ, înnaintea luĭ Prozorovschi, 10 Novembre 1807.] Cheltuiala vatavuluĭ de Divan Costachi Drăghici, mergănd la unile din Ținuturĭ pentru pornitul carălor di dărvală la armie de la Fălciiŭ; 807, Noemvrie 23... Cu Turcĭ robĭ de la Dubăsariŭ și păn la Ibrăila... La Fălciiŭ, spre cercetare boaliĭ ce s'aŭ însămnat acolo; [doftorul Rolențu]; 808, Ghenar 14... Jaloba ce aŭ dat lăcuitoriĭ dela Chilie asupra străngătorilor venituluĭ... 500. Cheltuiala dumisali Banuluĭ Alecu Beldiman, mergănd în Țin[u]tu Eșiĭ pentru pornire fănuluĭ la Fălciiŭ; 808, Fevruarie 5. [Total:] 20.203,93.

Cheltuială ci s'aŭ dat celor ci s'aŭ aflat în slujba armieĭ de la Ismail și alte locurĭ..., 100 Șatraruluĭ Iordachi Alexandrì, pe luna luĭ Avgust, fiind la armie de la Fălciiŭ: 807, Avgust. [Comisul Iancu Bals la Bucureștĭ, cu Prozorovschi; la Craiova, Bucureștĭ, Galațĭ, Fălciiŭ, Iașĭ, cu el; 808, Ianuar 27.] 3.250 dumisali Comisuluĭ Costachi Conachi, în care șed oșteni pe 13 lunĭ, de la zi întăiŭ Dechemvrie 806. [Total:] 5.850.

Baniĭ ce s'aŭ dat în cumpărătoare zahirelilor pentru trebuința oștenilor, i baniĭ cheltuiț în trebuințĭ de a zahireliĭ. [Și prin Șerban Negel.] 108.500,30. Zaharè cumpărată, atăt prin dumnealor ispravniciĭ Ținutuluĭ, căt și prin alți [în anumite condițiĭ] = 254.032,66.

Zahirè ce s'aŭ cumpărat prin nazarlăcul dumisale Logofătuluĭ Costandin Balș = 127.374,69.

Cheltuielĭ urmate în trebuințăle zahirelii: 22.285,9. Banii dațĭ pentru păcura ce s'aŭ dat la carăle împărăteștĭ pentru căratu proviiantuluĭ: 4.143,42.

Isprăvnicie Curțiĭ . . . Pentru Mărie Sa Doamna, la casile de la Galata . . .; 807, Iuli 31. [Pentru Prozorovschi, de la 7 Decembre și până la sfărșit.] Doă măturĭ nemțăștĭ . . . 6 scaune pentru pusul sfeșnicilor cu lumînărĭ . . . Un scaun mare ce să numești jălțu . . . Un lăhan mare pentru spălatu cămășile cniaz[u]luĭ . . . Patru crivaturĭ de lemn . . . 7 fănare ce s'aŭ poroncit să se puie prin șală . . . 23 coț plisă pentru 2 canapele, căte 3 leĭ cotu, de la Polizachi . . . Pe triĭ catocurĭ . . . La mirodeniĭ și oțăt pentru afumatul în odăile cniazuluĭ . . . Pe o afumătoare . . . Triĭ vătrare și cu clește . . . Pe o foiță de suflat în foc . . . 16 scaune bune îmbrăcate cu plisă, căte 10 leĭ . . . Răsuflătorĭ la o samă de ferestre [de la un «Jidov»]. Astadi pentru măcat . . . Castanboulu pentru perine . . . Sačacurĭ . . . pentru măcat. [Total:] 29.055,39.

Evmieoa luminatuluĭ beizadè Mihăiță Racoviță [1]. 2.322.

Cheltuielĭ făcute cu comandiriĭ oștilor în conace și în alte trebuință. [Postelnicul Mateiŭ Negel, ispravnic de Soroca. Total:] 6.274.117.

Tainaturĭ, 3.251.102.

Chiriĭ ce s'aŭ dat pentru ducere muhumaturilor, și chiriĭ pentru alte lucrurĭ, în cheltuelĭ, în trebuințile artelerieĭ: 10.480,39.

Lefile ce s'aŭ dat . . . De către dumnealor ispravnicĭ olaturilor. [Total:] 3.733,60.

Cheltuială ce s'aŭ făcut la bisărica din Curte, unde mergi prè-strălucitul cniazu. [Total:] 2.040,24.

Mile ce s'aŭ dat. [Maĭ ales, la Magdalina monahia.] 1.865.

Dobănzĭ ce s'aŭ plătit pentru baniĭ ce s'aŭ luat cu imprumutare: 5.281,24.

Cheltuielĭ făcute în trebuințile spitalelor și plata doftorilor pentru bolnaviĭ oștenĭ. [La Beilic, Hlince, Sf. Spiridon, Tătărașĭ,

[1] V., pentru el, *Ist. lit. rom.*, II, p. 18, nota 6.

Podul-Lung, Curte gospod, Galata. «Contracciĭ.» Manolachi Dimachi îngrijitor. «Doftorul Reihnicu.» «18 dughenĭ, ce s'aŭ luat, pentru ca să fie spitalurĭ oştineştĭ, de la dumnealuĭ sănioru Sălingu»]. [Total:] 227.339,13.

Fănu ce s'aŭ cumpărat pentru trebuinţa oştilor, 23.395.105.

Scăderĭ ce s'aŭ făcut din slujbile rusumaturilor i din alte veniturĭ a Visterieĭ. 4.000. Sameşilor de carvasarà, din baniĭ čfertuluĭ a luniĭ luĭ Iunie, pentru cuvăntul tulburăriĭ ce s'aŭ întămplat a fi întru aceiaş lună. [Total:] 23.196,60. Cheltuială ce s'aŭ dat la lipcanĭ, călăraşĭ de Ţarigrad, copìĭ din casă şi neferĭ, ce s'aŭ triimis cu poroncĭ pe la Ţănuturĭ.

Alte cheltuelĭ ... 150 la şcoala grečască din tărg Botoşaniĭ, ce are a lua după hrisov din iratul Botoşanilor, pentru doî čferturĭ ... Împrumutare de la dumnealuĭ chir Andreiŭ Pavlu ... Aga Dimitrachi Ghica ... Pentru zalhanao mănăstiriĭ Galata ... Prin geraful Frangole, la 27 vinovaţĭ bolnavĭ din temniţă ... 390, cheltuiala ce s'aŭ făcut prin Şatrarul Iordachi Alecsandrì pe hărtie, etc.... Magazaoa amoniţiilor de la Galata ... Luĭ Mihaiŭ Botezat, cheltuială, triimeţăndu-să împreună cu dumnealuĭ Caminarul Drăcachi Rosăt, mergănd la Hotinu pentru punire la ğurămăntu pe Jădoviĭ ce au ţinut moşiile de la Hotin în orăndă ...; 1808, Mart 26 ... Prin dumnealuĭ Polcovnicul Manolachi Vărnav, ci aŭ fost ispravnic olaturilor Benderiuluĭ, Căuşanĭ, Achchermanu şi Chilie. [Mazilĭ la Orheiŭ, slujind pe lîngă ispravnicĭ. La Putna.] 144,24 din conacul Măriı Sali Scarlat-Vodă Calimah. 52,72 din conacul luminatiĭ Doamniĭ Zmăranda Calimah. 263,79 din conacul de 15 zile la al doile venire a Domnuluĭ Alexandru Muruz; 1806, Noemvrie. [Total:] 62.206,2.

[Total: 1.961.053,9. 20.019,49 «rămăşiţe».

Semnează Mitropolitul Gavriil şi opt boierĭ.]

V.

Condica de poruncĭ, corespondenţe, judecăţĭ şi cheltuielĭ a luĭ Constantin Mavrocordat ca Domn al Moldoveĭ (1741-2).

După original, în Biblioteca Academieĭ Romîne.

Condica de cărţĭ de poroncă şi de tot felul dea trebuinţă ce s'aŭ dat din parte Divanuluĭ în anul d'intăiŭ a Domnii Mării Sale Domnuluĭ Costandin Nicolae Voevodŭ; ce s'aŭ început de la Săptemvrie, vlet 7250 [1741], la al trisprăzeč anĭ a al cincile Domnie şi la întăiul an a al doile Domnie a Moldoviĭ, — cari să încheie pănă la sfărşitul luĭ Dechemvrie, let 7251 [1742].

0 1. 29 Octombre 7238 (1729). Grigorie-Vodă, «la boiariĭ noştri, starost[ele] de Putna şi la părcălabiĭ de Bacăŭ şi la alţ vamiş». S'aŭ plîns «oamin[i] de Comăneştĭ şi din Dărmăneştĭ, dzăcănd că, mergănd eĭ de-ş aduc căti puţuntea scumpie şi căt[e] un vas de vin din ğos, saŭ viti cănd ş'aŭ trecut în Ţara Unguriască, n'aŭ avut obiceiŭ să dea vamă ca alt[ă] ţară, iar acum îĭ supără şi-ĭ vămuescu, aseminea cum şi pe alţ pămănten[ĭ]». Să facă după vechiul obiceiŭ. — Fol. 9 V°-10 [1].

2. 3 Novembre 7243 (1734). Constantin-Vodă arată că a venit la el «Sava vătavul de străjerĭ de la Comăneştĭ şi aŭ jeluit, dzăcănd precum la dănsul este peceate străjăĭ de Comăneştĭ, şi orĭ-cine ar merge în Ţara Unguriască, vrănd să

[1] Pe fol. 10 V°, se menţionează un ordin de la Grigore-Vodă (14 Decembre 7238=1729), în care li se iartă şi ceĭ «2 pot., 2 oc[ă] vin di car de vasăl[e] lor». — Pentru scumpia celor din Comăneştĭ, alt act pe fol. citat: «numaĭ cănd s'a tămpla să ducă scumpie în Ţara Unguriască, atuncea să plătiască vama şi părcălăbie... Aşijdir[e] şi pentru vite, boĭ, vač, caĭ, č-ar vinde la neguţitorĭ strein[ĭ], din Ţara Unguriască, iarăş să li dea vamişi pač[e].» Drepturile lor în amîndouă privinţile le arată şi Enachi Roset Vel Păharnic, care e Vel Vameş, şi cine a fost înnainte de dînsul. Nu dădeaŭ vamă «nič de peaşti ce ş'ar aduč[e] pentru triaba casălor lor... Aşijdir[e] şi pentru cărăuşiĭ č-ar aduč[e] or-ce fel de scunpie din ţară, or[ĭ] vin, or peşti, or scunpie, or băcălie, saŭ or ce fel de negoţ ar fi, să triacă pe la Comăneştĭ, pe toţ să-ĭ discarce acolo, şi să încarce eĭ tot negoţul şi să-l ducă în Ţara Unguriască saŭ und[e] ar fi voia neguţtorilor.» Fusese trimeşĭ cu jalba la Iordachi Cantacuzino Vel Vornic, şi el adeverise astfel obiceiul.

triacă pe acolo, el aŭ avut obiceiŭ vechiŭ de punea pecete străjiĭ pe peč[e]tluitur[ă] și lua căte doĭ ban[ĭ] de peč[e]te, și dintr'aciĭ 2 ban[ĭ] un ban aŭ avut obiceiŭ să ià părcălabiĭ de Bacăŭ și un ban vameșiĭ și a trie ban dintr'aciĭ doĭ ban[ĭ] *(sic!)* aŭ avut obiceiŭ de lua vătavul de străjărĭ pentru peč[e]t[e]». De un an, ieaŭ totul pîrcălabiĭ. Domnul află că i se cuvine și vătavuluĭ, avînd pecetea, și «fiind și el purtător de grij[ă] acolo... Să-ș ia și el a trie ban dintr'aciĭ doĭ ban[ĭ], după obiceiŭ.» — Fol. 9 V°.

3. 7246 (1737-8). Carte de scutire pentru Costandin Cantacozino Vel Armaș, «fečorul luĭ Mateĭ Cantacozino Măgurianul din Țara-Rumănească», care «s'aŭ căsătorit aice, luînd iarăș fată de boiar mare, a dum. Iordachie Cantacozino Vel Vornic», și «s'aŭ făcut pămintean aice». Pomenită o carte analogă, de la Constantin Mavrocordat, din 7243 (1734-5)[1]. — Fol. 56.

o 4. 5 Novembre 7246 (1737). «Carte» a luĭ Grigore-Vodă «pentru podvoz, olăcăriĭ, dată panțirilor de Comăneștĭ, să-s apere, nim[e] să nu-s atingă de dănșiĭ, nič să între a-ĭ ğud[e]ca nim[e], saŭ a-ĭ globi, și nič cu un fel de angărie să între în satul lor, făr d[e] căt, cănd s'a tămpla vr'o prič[i]nă între dănșiĭ, căpitanul lor să-ĭ tremit[ă] aič, la dumnealuĭ Hatmanul, și dumnealuĭ să le caut[e] ğud[e]cata.» — Fol. 10 V°.

o 5. 2 Ianuar 7249 (1741). Grigore-Vodă, «oamenilor rumăn[ĭ] și Armenilor tărgovețĭ de Roman, să fie volnič a popri pe oamen[ĭ] strein[ĭ] saŭ Turcĭ de Roman, car[i] vănd pește sărat cu oca de mănă, pe toț să-ĭ popriască...: cu oca să nu fie volnič a vinde, făr căt cu diriticata, tărgovețiĭ de acolo, cu prețul ce s'or putè tocmi... Așijdirea întăritură și de la Măriia Sa Costandin Voevod pentru peaște și băcăliĭ, alțiĭ strein[ĭ] să nu fie volnič a vinde cu oca, făr căt ceĭ de tărgu; l[t] 7243 [1735], Fevruarie 5.»

6. 4 Maiŭ 7249 (1741). Grigore Ghica, luĭ Costachi Razul Hatmanul saŭ «părcălabul Hătm[ănieĭ]», pus de el: să poa[tă] lua «șugubin[ă] și tălhușagur[ĭ] și alte prič[i]nĭ, și vite de pripas la căp[i]tan[ĭ] și la călăraș, la săimen[ĭ] și la toț Țiganiĭ, după obiceiŭ, și a-ĭ certa și a-ĭ globi, fieștecare după vina

[1] Cf. *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 118.

lor.» — 7. «Însă cu cheltuelil[e] să nu super[e] goştinarii pe oamen[ĭ], fără căt făn[ul] să-l dè şi măncar[ea] lor, ce s'ar întămpla să aibă omul, iar carne saŭ grăunţă de caĭ să nu čare la oamin[ĭ], ce să-ş cumpere cu ban[ĭ].» — 8. Pentru un boŭ luat «pentru pivniceritul a doî vas[e] cu vin». Pomenit cel ce «aŭ fost cumpărat pivniceritul în toat[ă] ţara». Peste şese anĭ «aŭ luat Moscaliĭ boul». — 9. Hotărîre a se da chirie pentru nişte boĭ duşĭ în *cărăuşie*. — Fol. 55-5 V°.

10. 21 Maiŭ 7249 (1741). Grigore-Vodă către pîrcălabiĭ de Bacăŭ, pentru săteniĭ din Comăneştĭ şi Dărmăneştĭ, «să daţ pač[e] de podvoz, şi nič cu alte beilicurĭ, nič cu altel[e] să nu fie supăraţ... Nič caĭ de olac de la dănşiĭ să nu l[i] s[ă] ià, pentru căč eĭ sănt di triaba şi di paza poticilor.» — Fol. 10.

11. Jurămînt de oamenĭ bătrînĭ pentru nişte sătenĭ, «cum că nu-s vecin[i], ce sănt oamen[ĭ] de moşie, de pe partea bărbăt[e]ască». — 12. Judecata luĭ Neculaiŭ Hristoverghi Şătrar «cu toţ tărgoveţiĭ ot Bărlad», «pentru o prič[i]nă de ban[ĭ], de cănd aŭ fost Hristoverghi Şătrar cu nişte hărtiĭ acolo la acel Ţănut a Tutoviĭ, dzăcănd tărgoveţiĭ că i-ar fi dat 30 leĭ înpăcăciun[e] pentru flecăĭ; şi s'aŭ aflat că îmblă răŭ, şi s'aŭ dat rămaş.» — 13. Proces cu o femeie care vinde vin şi «med» şi nu vine la măsurătoarea vaselor şi la plată, ci fuge. Ea n'are chizeş, şi se dă «pe măna» Medelnicerului. — 14. Judecată către nemesnicul mănăstiriĭ Suceviţa şi «Iaţco Jidov ot Bot[o]şan[ĭ], pentru o casă de orăndă»: Jidovul zicea că-ĭ a luĭ şi-l scot călugăriĭ în timp de iarnă. — 15. Judecată a unuĭ om din Ţinutul Lăpuşna cu Medelniceriul Toader Carpu, din Curlucen[ĭ], de acolo, pentru o casă cu «heiurile» eĭ. — Fol. 52 şi urm.

16. «Hrisovul ce s'aŭ înnoit Domnuluĭ de Movilăŭ pentru iarmaroace.» — Fol. 6.

17. «Dich. 1 d., un mezil luĭ Iosif vtori Logofăt, mergănd în Ţeara Ungurească: 4 caĭ de căruţ[ă] şi doĭ caĭ slobozĭ, şi călăuz[ă]; 7250 [1741], Dichemvrie 2. Un menzil luĭ Laţcar Postelnic, mergănd cu rădvan la Focşanĭ înnainte Mehter-baş[i]: 6 caĭ i un călăuz... Lipcan ce mergi la Soltanul...» — Fol. 9.

18. «Cărţĭ date oamenilor g[d] de volnicie, cariĭ aŭ mersu cu poroncĭ g[d]» (7250=1741-2). — 19. Chemare la judecată a luĭ Necu-

laiŭ Costăn Vel Jicnicer, ce are a se împărţi cu Iordachi Cantacuz[i]no. — 20. Pentru «şărbiĭ Ţig[anĭ]» aĭ Pobrateĭ, să se caute în ţară. — 21. Pentru o pagubă făcută de «un Bărsan, anum[e] Bucur, č-aŭ fost trăitor maĭ ìnnainte la Soveja»: se va împlini de la el saŭ de la «chizeş», Ion Cap-de-lup. — 22. Pentru «oameniĭ cariĭ aŭ dat ban[ĭ] pănă acum cu satul Sascutul» şi n'aŭ făcut, ca de obiceiŭ, «făn de boerescu». — 23. Pentru iapa luată de oameniĭ din Iubăneştĭ şi de Toader Goian Căpitan[1] «unor Turcĭ Benderliĭ». — 24. «Luĭ Hoisan salahor, să margă la Huş, să prindză pe Mehmet brat Hăisan i pe Mostafa a Tărdzăuluĭ i pe 2 Turcĭ Laj, č-aŭ vinit de curund de la Buğag şi, puindu-ĭ în fiiară, cu bună paz[ă] să-ĭ ducă la Bindir, de vriame ce sănt zulumgiĭ, ca să dei samă de răutăţil[e] lor.» — 25. «Răspunsu cărţiĭ luĭ Gheorghie Căp[i]tan de Codru, pentru Turciĭ zulumgiĭ din Huş.» — 26. «Răspunsul cărţiĭ luĭ Iliiaş Vel Căpitan de Dorohoiŭ, pentru Smail Turcul, č-aŭ luatŭ bejenar[ĭ] din sat Buhaiĭ a Bărnoviĭ şi i-aŭ trecut în raia: ačasta este din blăstămăţiia luĭ Iliiaş; ce dar să caute să trimată vr'o 20 liud[e] la Hotin, la capichihaia, să dia mare jalobă.» S'a scris şi acestuia: «să spue dum[i]sal[e] Inicer-Agas[i], să trimiată să-l aducă, să-ĭ facă mare zaptu, să-ĭ vie de hac, şi pe oamenĭ să-ĭ scoată, să-ĭ diai în iasta partea..., şi să înştiinţeză pe Măria Sa Vodă că s'aŭ isprăvit.» Voie a se căuta «dreptĭ şărbĭ şi Ţigan[ĭ]», în toate Ţigăniile. — 27. Către «Grigorie č-aŭ fost Căp[i]tan-Mare la Covurluiŭ», să dea un «argat», arătat ca «soţie» de doĭ hoţĭ, «cariĭ săntŭ cumnaţ Căpitanuluĭ Grigorie şi săntŭ închiş în temniţ[ă]». — 28. «Să aducă pe 2, 3 din oamen[iĭ] din Buciun, din vreame că nu s'aŭ supus poronciĭ.» — 29. «Să fie volnic a merge la Focşan[ĭ] şi să ià de acolo pe un copil din cas[ă] ce s'aŭ trimis zapciŭ asupra sameşuluĭ Agăĭ Log[o]feţăl, şi să pue în butuč şi pe copil şi pe Log., şi cu bună paz[ă] să-ĭ aducă aič, şi pe alţiĭ cariĭ maĭ săntŭ la acel Ţănut cu peč[e]ţil[e], car[e] aŭ rămas de la Lupul Aga, cu tot istovul, să-ĭ aducă aič.» — 30. A se scoate un Turc din odaia şi prisaca ce şi-a făcut, care să se şi strice. — 31. «La Iane şi la Smucil[ă]

[1] V. maĭ sus, p. 131.

şi la Morohaĭ şi la Avrom Jid. ot Orheaiŭ, să plineàscă de la dănşiĭ cámăna pe 6 căldărĭ ce aŭ, de fac horilcă, căte 2 galbenĭ şi 6 pot., pe obiceaiŭ.» — 32. Pentru «podul ce este făcut pe dubas» pe Prut, al mănăstiriĭ Cetăţuia, «la moşiia m[ă]n[ă]st[i]reĭ, unde şed călăraşiĭ la Tabără»: să-ĭ aibă «brudina», ca din vechiŭ. — 33. Scutire de dăjdiĭ pentru o cîşlă turcească pe apa Elanuluĭ. — 34. «La Vel Căpt. de Soroca, pentru marfa unuĭ Iordach[i] ot Smil, č-aŭ perit la Soroca, şi este marfa luĭ la Movilăŭ.» — 35. «La un Jid. anum[e] Ruvin, să pliniască 50 leĭ, cu cari ban[ĭ] este el dator dum. Vornicul Iordachi Cant., din cumpărătura iarmaroacilor.» — 36. Pentru nişte oamenĭ «č-aŭ măncat din bani domneştĭ, din poclon[ul] steaguluĭ i a čfert[uluĭ] d'intăĭ». — 37. Pentru un boŭ care «s'aŭ purtat în patru măn[ĭ] cu vănzare». — 38. Către Vel Căpitan de Dorohoĭ, «să aducă faţă pe un fečor a luĭ Dum[i]tru Păuleţ, Ungur de la Cotnar[ĭ], şi pe o fată de Moldovan, ce aŭ luat elŭ, şi pe tatăl feteĭ şi pe tatăl fičoruluĭ şi pe nănaşă-săŭ, şi să le ià sama şi, precum va afla, să înştiinţădză pe Mărie Sa Vod[ă], trimiţind aice şi fičor[ul] şi pe fată; căč jălui prefectul[1] Manzis din Iaş că, după ce s'aŭ cu[nu]nat, s'aŭ dus acest fečor împreună cu nănaş-săŭ şi aŭ luat pe tată-săŭ de barbă, silindu-l să-s botedzi.» — 39. A se împlini de la pîrcălabul de Hîrlăŭ suma cu care a rămas dator din «baniĭ părcălăbii». — 40. Pentru o datorie privată a căpitanilor de Galaţĭ şi Bîrlad. — 41. Lucru la mănăstirea Treĭ-Ierarchĭ. — 42. Pentru familia, rămasă în închisoare, a unuĭ hoţ, ce a fugit: «pe cariĭ cu chizeşĭ să-ĭ sloboadă». — 43. Pentru nişte stupĭ boiereştĭ furaţĭ: «or să afle tălhariĭ [săteniĭ], or să plătească paguba». — 44. Urmărire de *vecinĭ*, după «izvod de vecin[ĭ]». — 45. «Să margă la un Arman ot Bot[o]şan[ĭ] anum[e] Hagi Lelan, care ţine Moldovancă creştină: pentru ačasta să-l aducă aič.» — 46. Urmărirea unor oamenĭ cari «aŭ fost puşĭ la ocol cu peč[e]ţile č-aŭ fost eşit la Av[gust], la Domnie Sa Grigor[e]-Vod[ă]», şi aŭ mîncat baniĭ, pe cari-ĭ răspunde Ştefan Ruset Vel Pah., fiind «cap slujbiĭ». — 47. Ordin la pîrcălabul Măzărachi de la Chişinăŭ. — 48. Pentru a se lua de «la tărgoveţiĭ de Bae», 135.000 de şindile, comandate de Aris-

[1] Misiunilor catolice: Francisc-Anton Mansi.

tarh Banul «pentru acoperământul măn[ă]stiriî S[fe]tiî Ioan din Iaş». — 49. Căpitanul de Grecenî să aducă zece oamenî de acolo, «ca-s dei samă pentru un tălhar ce l-aŭ spă[n]zurat acolo». — 50. Împlinire de 30.000 de şindil[e], «de la un om den Bae». — 51. «Să margă la Băeş, să pliniască 60.000 de şindile» pentru Treî-Sfetitele. — 52. «Să margă pe la boiariî cariî s'aŭ scos la niamurî, şi lor li s'aŭ ţănut în samă la Vist., iar cărţile n'aŭ vrut să-ş şcoat[ă] de la Log. Lupoian[u].» — 53. A se aduce «4 liud[e] ce s'aŭ găsăt făr peč[e]ţî». — 54. Carte de aducere pentru nişte Turcî din Lăpuşna, jăfuitorî. — 55. Să se iea jurămînt pentru o gîlceavă de hotare. — 56. Să se aducă Mihalachi Sturdza biv Vel Clucer, ispravnic de Roman, în pîră cu tîrgoveţiî de acolo. — 57. «Tărgoveţilor de Roman, ca-s să aperi de cătră boiariî zlotaş ce sănt acolo cu bani peč[e]ţilor, să n'aibă a să amesteca la cisla lor, făr d[e] căt atăta voe să aibă, car[e] n'a merge la cislă saŭ n'a vrè să-ş dè bani, să-î stè bumbaşir: să margă la cislă toţ şi să-ş dei bani.» — 58. Urmărirea datoriilor luî «Cerchez Suliman din cărvăsărie». — 59. Pentru datoriile ce are Cămăraşul «la şaugăeî de Ocnă i la alţiî de acolo», să se cerceteze la «cămăraşiî de Ocnă». — 60. A se aduce un individ chemat şi copilul de casă ce maî fusese trimes la acesta: copilul va plăti «čobotele». — Fol. 29 V° şi urm.

61. 25 Ianuar 7250 (1742). Domnul, «la boiariî zlotaş, car[e] este cap slujbiî la Ţănutul Romanuluî, i la părcălabul de acolo, pentru jaloba č-aŭ jeluit Moldovianiî şi Armeani, tărgoveţiî de Roman, pentru Turciî de acolo şi alţiî, cariî nu-ş păzăscu neguţitoriia lor, ce aŭ cu miiarea, şi să întind de-ş deşchidu şi dugheane cu băcăliî şi cu peşte sărat şi închid hrana acelor de loc, cariî aŭ vech[î] dughen[î].» Să li se iea sama, şi să fie opriţî. — 62. Către Dinul biv Vel Armaş ot Sučav[a], pentru o datorie ce are fostul egumen de la Burdujenî[1] faţă de gebegiul de la Hotin. — 63. Să se aducă de la Răchitenî pentru mănăstirea Treî-Sfetitele *căpriorî, grindzî* şi *amnarî* de stejar. — Fol. 46 V°-7.

[1] V. asupra mănăstiriî luî Toader Movilă la Todirenî, Marian, în *An. Ac. Rom.*, XXII, p. 25 şi urm. şi maî departe, la actele Domnilor maî vechî: Istrati Dabija.

64. «Mezilurile. 7251 [1742], Octombre 5. Paşa ce merge la Hotin». — 65. Pentru un «parangoz» *(sic)* [1], ce merge la Galaţĭ. — Fol. 43 şi urm.

o 66. Fără dată. Constantin-Vodă, fiind Domn al ţeriĭ, anunţă «tuturor boiarilor şi boerenaşilor, maziliĭ i altor dregătorĭ, vorniceilor, vătămanilor şi tuturor lăcuitorilor ţărăĭ», că, «avănd purure milă de ţară şi de sărač, întocma ca de o patrie a noastră», a ascultat rugămintea tuturora, «cerşind şi pohtind aşădzămăntul dăjdilor ce s'aŭ făcut Ţărăĭ-Romăneştĭ». El hotăreşte decĭ următoarele:

«Pentru dajdea văcărituluĭ şi a coniţiĭ, fiind lucru ştiut că mult[ă] pagubă şi stricăciun[e] prič[i]nuiaşte ţărăĭ, pănă încăt lăcuitoriĭ, neputănd să plătiască văcăritul şi coniţa, văndzăndu-ş dobitocil[e], să micşura hrana sa; care aduce mare stricăciune săracilor, s'aŭ socotit de s'aŭ rădicat aceste dăjdĭ...

Pentru pogonărit aşijdere, mulţ din lăcuitorĭ îş părăsiia viel[e] şi nu-s maĭ adăogè dintr'ačastă prič[i]nă, şi vinul în toat[ă] ţara să scumpis[e]; care şi ačasta mar[e] pagubă ţărăĭ şi tuturor de obştie fiind, s'aŭ socotit şi ačastă dajde de s'a rădicat.

Pentru cheltuialil[e] slujbaşilor şi ale altor dregător[ĭ] care mărgu pen ţară cu trebĭ, şi aceste multă măncătur[ă] şi pagubă prič[i]nuia săracilor, că cu ačastă prič[i]nă da îndămăna vorniceilor şi vătămanilor de făcè măncătur[ă], cisluind baniĭ îndoiţ şi întreiţ pe sărac[ĭ], care cheltuialĭ să ağungè cu dajde lor ce o trăgè, — s'aŭ hotărăt, şi pentru ačasta li s'aŭ rădicat...,

Fieştecar[e] zlotaş aŭ dregător să cheltuiască cu ban[ĭ]. [Se va plăti de zlotaşĭ în banĭ conacul, cu preţul curent, şi nu se va maĭ găti de «vornicĭ saŭ vătămanĭ»; se va da «vorniceluluĭ şi vătămanuluĭ» «foe iscălită» pentru aceste cumpărăturĭ.

În locul acestor dăjdĭ, vor fi] patru čferturĭ într'un an, adică: Noemvri, Dechemvrie, Ghenar, čfertul d'intăiŭ, etc. Să caute tot omul să iasă, să-ş ià peč[e]te şi să între în foe domniască de cislă, atăta casniciĭ căt şi holteiĭ de vărstă, sluj[i]tor[ĭ], păstor[ĭ], argaţ, slugĭ boireştĭ şi altora; aŭ de să va numi mazil saŭ neguţitoraş, saŭ curtian, aŭ căp[i]tan, aŭ oamin[i] strein[ĭ] aşă-

[1] Marangoz, lemnar la corăbiĭ. V. şi Şăineanu, *Influenţa orientală*, II, p. 154.

dzaţĭ în ţară, aŭ ruptaş Cămăriĭ, aŭ vorniciĭ i vătămaniĭ, saŭ ce om saŭ rufet vor fi, — toţ să-s pue la cisla satuluĭ şi să-ş ià peč[e]ţ pe feţil[e] lor, afară din boiariĭ mazilĭ şi neguţitor[i] ce vor fi în foia domniască peč[e]tluit[ă], — aciia să nu ià peč[e]te... Jid[o]viĭ şi Armeniĭ să-ş ià şi eĭ peč[e]ţĭ osăbite şi să-s cisluiască şi eĭ între dănşiĭ osăbit, iarăş după orănduiala ačasta; însă ciĭ ce sănt pe lăngă tărgurĭ să-s cisluiască între dănşiĭ cu foe domniască de cislă, iar ciĭ ci sănt răs[i]piţ pen sate, să-ş plătiască peč[e]te sa şi să nu-s cisluiască cu satul. Orbiĭ, şchiopiĭ, ciunţiĭ, cariĭ nu pot să-s hrăniască, ş[i] holtei cariĭ nu sănt de vărstă, cine li va da peč[e]ţĭ, li va plăti ban[i] îndoiţ; holteiĭ de vărstă, ce ar[e] casă şi est[e] făr de părinţĭ, ca un casnic să-s cisluiască; şi să plătiască pe căt[e] capete îl va ağunge cisla satuluĭ; holteiĭ de vărstă ce ar[e] părinţĭ şi şed în cas[ă] cu tată-său, să nu fie volnič a-ĭ pun[e] la cisla satuluĭ măcar un ban maĭ mult decăt 20 de paral[e], — din vrem[e] că casa aceluia, căt îĭ vin[e] după prilejul lor, să încarcă părinţiĭ lor la cislă.

Foĭ de cislă cu peč[e]te domniască s'aŭ dat zlotaşilor, ca să dia pe la toat[e] satil[e], să-s cisluiască; însă cislă să-s facă pe capitil[e] oaminilor, pe dobitoač[e], pe viĭ, pe hrana omuluĭ şi tot prilejul său, şi fieşticare, cum îl va ağunge cisla, cu dreptate să-ş plătiască dajd[e] sa. La fieştecar[e] sat s'aŭ rănduit căte 2 foĭ de cislă; ce una dintr'acest[e] să rămăe iscălit[ă] de boiariĭ zlotaş la sat, şi alta să rămăe, asemin[e] ca ačasta, iscălită de popa şi de vornicel şi de văt[ăman], la boiariĭ zlotaş, să o trimiţ[ă] la Visterie.

La cisla satuluĭ boiariĭ zlotaş saŭ vorniciĭ saŭ văt[ămaniĭ] nič de cum să nu s amesteč[e], afară de oamen[i] lăcuitorĭ aĭ satuluĭ; eĭ săngur[ĭ] cu toţi la un loc să-ş facă cisla între dănşiĭ, socotindu-s[ă] în scris a fieştecărue bucate şi tot prilejul, şi fieştecine să-s încarce după putinţa sa; dar, de nu vor fač[e] aşa..., să va pedepsi cu mar[e] certar[e]. Unde vor fi unul, doĭ saŭ treĭ, aŭ păr la 10 omin[ĭ] osăbiţ, orce fel de brIaslă, curten[ĭ], căpitan[ĭ], sluj[i]tor[i], neguţitoraş, pe aceştie pe toţ să-ĭ trageţ la satul und[e] vor fi maĭ pe apr[o]ape, şi să-s cisluiască cu satul; şi, căt îĭ va ağunge după bucate, hrana

şi tot prilejul lor, să-ĭ încarce, iar nič cum stră[m]bătate să nu l[e] facă... Or[ĭ]cari sat mari şi cătuni, adică lăturaş pin pregŭr, cu toţ în foe domniască de cislă să-s cisluiască; iar boiariĭ zlotaş la tabla Vist. să li scrie osăbit satul şi osăbit cătunili, fieşticarili cu numil[e] pământuluĭ, und[e] şi pe č[e] moş[ie] şăde: acolo să-ş dea dajde sa, iar nu să şadă într'un sat şi să-ş dè dajde la altul sat... Boiariĭ zlotaş nič de cum peč[e]ţĭ la călător[ĭ] să nu dè; că cini va da, îĭ vă plăti peč[e]t[e] întriit; ce pe tot omul la satul său să-l scrie, iar vornicelul şi văt[ă]manul pe oamin[i] ce-ĭ va avè călătoriţ, pe toţ aciia, atăta casniciĭ căt şi holtieĭ, să-ĭ dè înscris la boiariĭ zlotaş, şi să-ĭ scrie la foe de cisla satuluĭ, cisluindu-ĭ după prilejul lor; şi peč[e]ţil[e] acilora să le lasă la vorniceĭ şi la văt[ă]manĭ; şi, cănd va vini călătoriul la satul luĭ, să-ĭ dè peč[e]te vornicelul şi văt[ămanul], scris[ă] pe feţile lor. Că, la cercătur[ă] în urmă găsindu-s[ă] călătorul făr de peč[e]te de la sat aŭ nescris pe faţa luĭ, va plăti peč[e]te împătrit, iar vornicelul şi văt[ămanul] satuluĭ aceluia să va globi cu toată casa, şi să va pedepsi cu mar[e] certar[e].

Indată după cislă şi împărţala peč[e]ţilor, s'aŭ hotărăt cercătur[a], cu mar[e] tărie, şi orcare nu va avè peč[e]te, saŭ va avea şi nu va fi scris pe faţa luĭ, acela va plăti peč[e]te luĭ îndoit, iar vornicelul şi văt[ămanul] satuluĭ aceluia cu mar[e] pedeapsă va pedepsi şi să va globi.

Boiariul zlotaş maĭ mult decăt 105 parale, adică 105 de peč[e]te să nu ià, măcar jum[ă]tate de ban, nič vorniceiĭ, nič văt[ă]maniĭ maĭ mult decăt baniĭ domneştĭ să nu cisluiască; că, care va lua maĭ mult, va plăt[i] înzăcit. Zlotaşul saŭ vornicelul saŭ văt[ămanul] nicĭ de cum să nu îndrăzniască a lua baniĭ dăjdiĭ de la un om pentru un altul; numaĭ fieştecar[e] după cum îl va ajunge cisla satuluĭ, în voe domniască să-ş dia banĭ.

Nič un om dintr'un sat într'altul de acum înnainte să nu-s mute, că unul ca acela ce va îmbla mutăndu-s[ă], să va globi şi să va pedepsi. Orĭ oaminĭ răzeş ce şăd pe moşiil[e] lor, aciia nimăruĭ să nu fie supuş, nič să lucredză, nič să clăcuiască cuiva, ce să fie pre sama g[ospo]d. Or oaminĭ ce vor şădè pe moşiia boiriască saŭ măn[ăs]tiriască, stăpănul moşii aciia să-ĭ stăpăniască şi să-ĭ lucredze după obiceiŭ, că aşa este cu dreptate, iar nu altora.

Nič un fel de clacă, nič cheltuel[ĭ] saŭ alte supărăr[ĭ] ce avè lăcuitori păr acum de la dregătoriĭ Ţănuturilor, de la căp[i]tan[ĭ], de la vorniceĭ şi văt[ămanĭ], de acum înnainte să lipsască acestea toat[e]. În scurt, nimăruĭ să nu maĭ clăcuiască: nič un fel de cheltuial[ă] să nu maĭ plătiască. Boiariĭ zlotaş să scrie la tablă satil[e] pe rănd, fieştecare cu cătunul luĭ osăbit, cum vor vini, sat după sat, iar nu amestecat: un sat din sus între ceale de ğos, saŭ unul den ğos între cel[e] de sus.

Tabla să facă într'o coal[ă] de hărtie întriagă, ş'într'o faţă de coală 2 rändur[ĭ] de nume, şi fieştecar[e] sate cu cătunel[e] sale cinuit *(sic)* din ğos. Iar la mar[gi]ne tabliĭ să scrie fieşt[e]car[e] sat şi cătun şi numil[e] pămăntuluĭ şi stăpănul moşi[i] aciia, şi cu soma de măd[ulare] a fieştecărue sat şi cătun, osăbit, şi cătunul de ce sat ţine, scriindu de josul satuluĭ aceluĭ mari, numindu-s[e] ot tam, — după cum li s'aŭ dat izvod. Tabla ce va aduč o la Vist[ierie], să scrie zlotaşul numil[e] omuluĭ, poriclil[e], şi numil[e] tătăni-săŭ, după cum scrie în foe gd. de cislă, şi pe holtei ceĭ de 20 de par[a]le să-ĭ pue la tablă maĭ ğos decăt ceialalţ casniciĭ, osăbit, la fieşte-car[e] sat.

Aşijder[e] şi la foile de cislă, careĭ den boiariĭ zlotaş nu vor fi sărguitor[ĭ] asupra slujbiĭ şi nu va sluj[i] cu dreptat[e], în urmă găsăndu-s la cercătur[ă] oamenĭ făr de peč[e]ţ aŭ cu peč[e]ţ nescris[e] pe feţil[e] omenilor, fiind hotărăt ca să-s facă cu mar[e] tărie cercătur[ă], s'aŭ hotărăt, răsura ce est[e] să ià, să o piiardză, şi să fie lipsit de mila domniască şi dezlipit de slujba Curţiĭ. Iar cariĭ s'a pune toat[ă] silinţa şi nevoinţa asupra slujbiĭ cu dreptat[e], şi va găs[i] pri tot omul, negăsăndu-s sporiŭ la cercătur[ă] în urmă, fieşticaril[e] osăbit[ă] milă, după slujba sa, va avea de la Domniia Mea. Pecete gospod. Şi iscălitura Mării Sal[e].» — Fol. 57 şi urm.

67. 14 Octombre 7250 (1741). Şărban Cantacozinò se plînge luĭ Constantin Mavrocordat că e gonit din ţară: «care, neputănd suferi, am lipsit din pămăntul mieŭ; m'aŭ luat din Iaş omul Mării Sale luĭ Gligore-Vod[ă] cu pază, şi m'aŭ dus la episcopul de la Rădăuţ, să m[ă] călug[ă]rească făr de voia mea.» Nu s'a făcut, de fapt, călugăr, «făr decăt portul hainelor mi i-am schimbat de sila Mării Sale, păn m'aŭ scos Dum-

nezeŭ de am scăpat aič, în Ţeara Ungurească.» A fost despoiat de toate. Se roagă a se putea întoarce ca om liber. Domnul trimete afacerea la Mitropolit, şi acesta opreşte lepădarea cinuluĭ călugărieĭ. Iscălesc: Mitropolitul Nechifor, Ghedeon de Roman, Nictarie egumen de Galata, Ezechiil de Treĭ-Sfetitele, Neofit de Cetăţuie, Agapie de la Aron-Vodă, Macarie de Bărboĭ, Paisie de Sf. Ioan, Mitropolitul Libieĭ, Varlaam episcop de Roman, Paisie egumen de Barnovschie, Gherasim de Golia, Damiian de Sf. Sava, Filaret de [Sf.] Arhanghel, Ionichie de Danco. — Fol. 68-8 V°.

68. Lista odoarelor bisericiĭ «dup[ă] Poartă... Un sicriiaş de argint coptuşit, în care aŭ fost moştele luĭ S[fe]ti Pandeliimon, şi l-aŭ luat Mitropolitul Anton[ie], cănd s'aŭ dus la Moscalĭ, moştele... 1 blid de argint poleitu, cu 4 evanghileştĭ, dat de la Măriia Ta: le-aŭ luat boiari caimacanĭ, de le-aŭ dat luĭ fărmaşant[1], cu cheile Porţiĭ.» — Fol. 69.

69. Ordin a nu maĭ sta «doftorul Dăpaste»[2] saŭ orĭ-cine altul în casele luĭ Manolache Costache Vel Spatar. — 70. Pentru un om care s'a plîns «cum că socru-săŭ i-aŭ luat fămeia luĭ cu furtişagul de la dănsul». — 71. Cămănarul să iea «cămănă dup[ă] la cărčume marĭ şi mič, căte 2 banĭ de vadra de vin şi de mied, şi căte 6 p[o]t[ronicĭ] de cepăritul de bute, şi dă poloboc căte 3 pt., şi de căldare ce face holircă, să ià căte 2 ug., şi 6 pt. răsura, şi de la mesercii ce tae vite, să ià căte 3 pt. de vacă, şi o ocă de carne de oae şi de capră să ia căte 5 banĭ, şi de miel să ià căte 2 banĭ, de teascul de čar[ă] să ià căte 2 ugh[i] şi 6 pt. răsura, de holirca ce vine din sus şi din jos, să ià căte 2 zloţ şi 2 oc[ă] holircă de cof[ă], şi de bute de vin ce s'ar vinde, să ià căte 3 oc[ă] vin din bute; de blănar şi de coj[o]car să ià căte 2 ugh[ĭ] şi 6 pt. răsura de an; şi niminĭ scutealnic să nu fie, or cărčumă vlădicească, or boerească, or măn[ă]stirească, orĭ sluj[i]torească,— toţ să dea cămăna, după obiceaiŭ, pă testamentul ce iaste la Visterie.» — 72. Carte de

[1] Feldmareşalul Münnich. Caimacamiĭ aŭ fost Sandu Sturdza Vel Logofăt şi Iordachi Cantacuzino Vel Vornic de Ţara-de-jos (Neculce, pp. 407, 408).

[2] Despre acest medic şi scriitor istoric, v. *Ist. lit. rom.*, I, pp. 461-4.

dijmă pentru mănăstirea Sf. Sava. «Şi să bată Trimisul mă-n[ă]stiri căte o clae de fieştecare păine, ca să ià măsur[ă] de căt[ă] păine va eşi din clae, şi acel om ce va lucra moşiia, să aibă datorie a lua acea păine la sama lor, să triere denpreun[ă] cu păine lor, şi grăunţel[e] treerate gata să le dea toţ la măna vor-[ni]c[uluĭ] de sat, saŭ la alt om, ce s'a întămpla maĭ de frunte; la a căruia seam[ă] să va da acea păine, unul ca acela încă să fie dator a o împlini la omul [mă]năstiriĭ.» — 73. Iertare de «uşor» pentru doĭ Tatarĭ, după privilegiu de la Grigore Ghica. — 74. «Pentru judiĭ de Ţiganĭ gospod, lingurarĭ, ca să aibă a-ĭ stăpini pă toţ Ţiganiĭ de la čata luĭ, pe izvodul ce s'aŭ dat cu peceate gospod, şi de toate să fie apăraţ, numaĭ să-ş dea birul lor pă an, dup[ă] obiceaĭ.» — 75. «La starostiĭ de Putna, pentru jalba luĭ Gavriil Vrăncean, pentru o iapă ce aŭ cumpărat din Ţeara Ungurească cu un an maĭ în urmă cu eşire Neamţilor în ţeară, de la un neamiş.» Un «Mocan» spune «că ar fi iapa luĭ, luat[ă] de Neamţĭ». — 76. Pentru «podul leşăscu unblător» de la «vadul Iaroviĭ»: «s'aŭ fostu învoit cu Leaf[ul] care ţine pod[ul] şi făcea şi luĭ Ilie [proprietarul] parte din venitul poduluĭ, pentru malul de časta parte... Aşijderea şi pentru orănda aceluĭ loc, zicănd că ş'aŭ găsit Ilie orăndar jidov, care-ĭ da preţul orăndăriĭ.» Domnul hotăreşte «că nu i să cădè luĭ, nič altuia să fac[ă] alişverişurĭ cu Leaşiĭ», ci «să-ş fac[ă] el singur pod, cu cheltuiala sa». E liber a pune orîndàriul ce vrea. — 77. «Jalba luĭ Ion Borundeaĭ, judele de la Valea-Sac[ă], să-ĭ caute judecata ce are cu Ştefan jitarul de la Rodiana», care n'a păzit bine un lan. — 78. Toader Paladi vtori Vistier are voie a căuta Ţiganiĭ Ceaureştilor, «de vreame ce dumisale i să cade a-ĭ stăpăni dup[ă] ğup[ă]neasă»[1]. — 79. «Să aibă a strănge branişte de vară de la toate cărčumele căte să vor afla în Iaşĭ, şi de la breasle, dup[ă] obiceaiŭ.» — 80. «Să aibă a strănge de la tot Ţiganul de her, căţ să vor afla în Iaş şi pe la alte tărgurĭ, lucrănd la her, căte un leŭ pe an, de Ţigan; care banĭ să plătescu Ţiganilor ce lucrează peste an la grajdul gospod, pentru ca să nu să ià Ţiganĭ de bei-

[1] V. maĭ departe.

lic.» — 81. «Luĭ Pascale Vel Ispravnic de Curte, ca să aibă a opri seul de la toate meserniţile dăn Iaş, să nu să vănză la alţiĭ, făr căt numaĭ la Domnie; să-s dea tot seul cu preţul luĭ, pe banĭ gata, pentru treaba lum[ă]năr[i]lor de Curtea gospod.» — 82. Să se scrie averea luĭ Şărban Cantacozăno [1]. — 83. «A strănge dajdea morilor pe tumbuze, căte să vor afla în apa Prutuluĭ, i a Siretuluĭ, i a Nistruluĭ . . ., de mor[ă] căte — pe an, or[ĭ] moar[ă] boerească, or[ĭ] mănăstirească, or[ĭ] turcească.» — 84. Numire. «Să fie căp[itan] la Trotuş, asupra panţurilor de la Grozeştĭ.» — 85. «Luĭ Ioani Postelnic, mergănd la Petrepurcu.» — 86. Vel Căpitan de Soroca să-ĭ afle caĭ acestuia, «păn la Vasilcăŭ. . . Şi să-ĭ dea luĭ Ioani şi umblător, să meargă păn la Chiov.» — 87. Pentru o casă «de lăngă bisearica ungurească». — 88. Către Dinul Armaşul şi Antohe Carageà, Vornicĭ de Botoşanĭ, pentru un locuitor căruia «i-aŭ făcut meşteşug în stup». — 89. Către aceiaşĭ, pentru o datorie a luĭ Sandul Sturzea Vel Logofăt, din averea negustoruluĭ Pană, ce a murit: «şi să fac[ă] foae iscălit[ă] de dumnealor, şi de tărgoveţ şi Jidovĭ». — 90. «Pentru 5.500 oĭ împărăteştĭ ce sănt la Vasluĭ, la Tutova, la Tecuč; care sănt să iarneze în ţeară: să le dea pace goştinariĭ.» — 91. «Pentru 1.500 oĭ, ce aŭ spus Hasan-Ag[a], omul Casapbaşiĭ, că sănt drepte a luĭ, cumpărate cu baniĭ săĭ, — să le dea pace de goştin[ă].» — 92. «La lăcuitoriĭ din tărgul Focşaniĭ, pentru vechili-beşleaga de acolo, anume Velì, ce aŭ luat căte un ort de la toat[e] prăv[ă]liele, făr[ă] poruncă; s'aŭ poruncit să întorcă toţ bani înnapoĭ, iar, nevrănd să le întoarcă, să meargă la Paleologa [ispravnicul], să împlinească.» — 93. «Carte cu tărie» la acelaşĭ Velì. — 94. «La părcălab[ul] de Soroca, pentru Ruvăl Jid.» ce are «datorie la nişte Jidovĭ în ceia parte» şi cere «să fac[ă] zăbor». «Dup[ă] obiceaiul marginiĭ, să va plini de l[a] dănşiĭ», dacă nu daŭ dregătoriĭ polonĭ. — 95. Pentru Costantinachi Vel Căpitan de Soroca, în sama căruia e podul dela «vadul Movilăuluĭ». — 96. «Neguţitorilor streinĭ i de ţeară», pentru neţinerea iarmarocului de la «Tărgşor» (Nicolina). «Să aibă a se ceti din tărgu în tărgu, păn la Focşanĭ.» — 97.

[1] V. pp. 218-9, nº 67. O notiţă asupra luĭ Şerban Cantacuzino, în *Documentele Bistriţeĭ*, II, p. XXXVII.

29 Octombre 7250 (1741): pentru plîngerea ce o face mănăstirea Radu-Vodă din Bucureştĭ asupra unuĭ «proeg[u]m[en] ce aŭ fost la Radul-Vod[ă]; care aŭ venit cu noĭ aič»: în Ţara-Românească, se vor înştiinţa Caimacamiĭ. — 98. Să se dea banĭ pentru nevoile unuĭ Turc mare, care trece spre Hotin. — 99. «Pentru jalba căpitanilor i a călăraşilor de Tabăr[ă].» — Pentru un furt întîmplat «pă când Muscaliĭ». — 100. Zece cărţĭ către «dregătoriĭ, vameşiĭ dup[ă] margine», să nu lase să treacă orĭ-cine. «Aşijderea, şi ceale ce ar suna şi s'ar lucra pă acolò, orce fel dă voroave veţ auzi, despre Ţara Ungurească, aŭ despre Ţara-Rum[ă]nească, or de la lăcuitorĭ, de toate aceaste ales şi necontenit să ne faceţ ştire.» — 101. Pentru Ţiganiĭ ce lucrează la grajdul gospod, să se iea un leŭ pe an de la ceĭ din tîrgurĭ. — 102. «O carte la Costandin Vornic de Câmpullungu, pentru Papă Ianoş, cu oameni luĭ, ce aŭ venit acolo, pentru ce să-ĭ poprească acolò, trăgându-se să vie aič la noĭ; ci iat[ă] că-ţ poruncim Domniia Mea să-ĭ sloboz, cu toţ aĭ luĭ, să vie aič să grăiască cu noĭ; Noem. 2 d. 7250 [1741].» — 103. Pentru «satul Budele, ce iaste pă apa Nistruluĭ..., în dreptul Movilăuluĭ, unde să fac iarmalocile» *(sic)*. — 104. Trimetere de «plic cu cărţĭ» la căpitanul de Trotuş, ca să le ducă maĭ departe, «cu ţimiraş», la vameşul de «Briţco»[1]. — 105. «Dumisale Hasan-Agăĭ čorbagì, pre care l-am făcut Sărdar la Galaţĭ...: să apere pe oameniĭ lăcuitorĭ de spre Turciĭ zulumgiĭ... Acelora să le vie de hac şi, careĭ or fi maĭ vinovaţ, să-ĭ trimiţ[ă] în hiiar[e] aič la noĭ.» — 106. Pentru «treĭ tălharĭ bosneagĭ», cari aŭ atacat «pă doĭ Tătarĭ», din satul «Gureclì, a luĭ Cantemir-Mărze». — 107. Ordin către pîrcălabul de Neamţ. — 108. Menţiunea «părcălabilor de branişte». — 109. Pentru dichiul dintr'un sat al Mitropolieĭ, care primeşte nişte lucrurĭ de la un hoţ. Va fi adus cu Armaşul. — 110. Către Vorniciĭ de Botoşanĭ şi Iliiaş Vel Căpitan de Dor[o]hoiŭ: Vornicul Costandin Roset arată că «la ocolul Botoşanilor, la mijlocul tăeturiĭ, s'aŭ găsit 2 Jidov[ĭ] şi un Rus tăiaţ şi junghiaţ, şi i-aŭ aflat vornicel[ul] de l[a] Drăcşanĭ». De ce n'aŭ dat ştire? «Ce fel de dreg[ă]torĭ sănteţ şi ce grij[ă] purtaţ, de nu ne-aţ înştiinţat,

[1] Breţc, pas spre Secuime.

ci am avut ştire de la alţiĭ?» — 111. «Vorniculuĭ Iordache Roset şi omuluĭ pă care îl va pune Vornic la tărgu la Dăr[o]hoiŭ, să fie volnic a păzi dreg[ă]toriia sa şi a apăra pă oamenĭ de spre uniĭ şi alţiĭ, să nu-ĭ supere; însă de la tărgoveţ alt nimic să nu ià, făr numaĭ gloabele običnuite şi vitele de pripas, or ce fel s'ar afla la tărgoveţ; iar Vel Căpitan de Dor[o]hoĭ să nu să ameastece acolo la tărgoveţ, nič la gloabe, nič la vite de pripas.» — 112. «Să meargă la Măcăreşt[ĭ], dinpreun[ă] cu oameniĭ din Măc[ă]reştĭ, să aibă a prind[e] pă Baiaractar Turcul, ce şade acolo, să-l pue în hiiar[e] şi să-l aduc[ă] aicĭ», pentru că a făcut scăpat pe un hoţ. — 113. «Pentru un Rus de la Vasilcăŭ, ce aŭ fost zeberit aič pentru pricina unor boĭ ce aŭ fost zeberit acel Rus, a unuĭ om din Moldova, mergănd omul cu chirie la Nijna; şi, zeberindu-se Rusul la Domniia luĭ Gligore-Vodă, s'aŭ trimis acolo, la părcălabiĭ de Soroca, ca să scrie acolo la dreg[ă]toriĭ Vasilcăuluĭ, ca să aşaze pricina ačasta cum s'o cădea cu dreptate. Căč Măriia Sa và marginea să-s linişască *(sic)*, făr zăboar[e], şi pofteşte ca să-s păzească cu dreptate de spre amăndoao părţile.» — 114. Către oameniĭ de la Buciumĭ, satul mănăstiriĭ Danculuĭ: «voĭ maĭ nainte, pentru că şădeţĭ pe locul mănăstirescu, făceaţ mănastiri clăcĭ şi alte posluşaniĭ, la căte vă porunciia călugăriĭ, şi cu toate aceale eraţ mulţumiţ, dar acmu Domniia Mea, pentru uşurinţa voastră, am rădicat aceale şi am hotărăt cu carte Domnii Meale... numaĭ 6 zile într'un an să-ĭ lucraţ, la ce v'ar pune, iar nu maĭ mult.» Dar eĭ nu vreaŭ. Dacă nu, «om trimite de vă va aduce aič, şi pre uniĭ v'om spănzura, pre alţiĭ v'om trimite la ocnă». — 115. «La boiar[ĭ] zlotaş cu baniĭ pece[ţ]ilor de la Ţinuturĭ», pentru un imigrat din Ungaria. — 116. Pentru nişte vite ale «bisericilor ungureştĭ» din Galaţĭ şi Bacăŭ. — 117. Împlinire de banĭ «din čvertul vămiĭ». — 118. La căpitaniĭ de Vasluĭ, Bîrlad şi Puţinĭ [=Puţenĭ], «pentru un Boşneag ce s'aŭ răspunsu om Colčac-Paşiĭ, care n'aŭ avut poruncă ca să ià caĭ de olac»: să nu maĭ dea decît celor cu «firman saŭ buiurictiŭ» *(sic)* [1]. — 119. Către Vel Căpitan de Soroca, pentru «jalba luĭ Andronache

[1] Buiuruldiŭ: ordin.

cupeţ de Botoşanĭ», privitoare la o femeie din Movilăŭ, care «aŭ fost gazdă unor catane moschiceştĭ, şi l-aŭ fost jăfuit pe dănsul». —120. Pentru 12.000 de «şindril[e]» reclamate de la «uniĭ oamenĭ de Băiaş (*sic*)»[1]. —121. Către Hrisoscol biv Vel Stolnic, staroste de Cernăuţĭ, şi Iordache Vel Căpitan de Coţman, cari n'aŭ trimes încă nicĭ-un tălhar la Domnie, ci ar fi liberînd pe hoţĭ, luîndu-li prada. Să-ĭ trimeată de acum, «scriindu-ne şi faptele lor pe amăruntul». — 122. Tot aşa şi la alţĭ dregătorĭ. — 123. Către locuitoriĭ uneĭ slobozìĭ domneştĭ. S'a hotărît «prin ponturile rănduelii, oameniĭ č-or şădea pe moşiile altora, de stăpănul aceluĭ cu moşie să aibă a asculta»: aşa să facă şi eĭ, dînd însă numaĭ şese zile de lucru pe an şi dijma. — 124. «Lipoveanilor de la Hărlăŭ», dintre cari uniĭ s'aŭ plîns «că s'aŭ dat peceţĭ la călugăriĭ voştri». «Să v[ă] daţ unul altuia [cartea], că voĭ îĭ ştiţ care pă unde să află, şi să v[ă] aleageţ zeace oamenĭ dentre voĭ, şi bătrănĭ şi tenerĭ, şi den preoţiĭ voştri č-or fi maĭ de isprav[ă], şi să veniţĭ aič, ca să vorovim cu voĭ, şi v'om pune la o cale.» — 125. Suret scos dup[ă] un zapis jidovescu; Octomvrie 14 d. [7250=1741]. Adecă noĭ căpitaniĭ breasliĭ şi împreun[ă] cu toat[ă] breasla noastră, de l[a] mic păn la mare, am socotit toţ cu voinţa noastră pentru acest obiceaiŭ noŭ, care s'aŭ făcut de să face baş-staroste cu arcale pe la boiarĭ, şi apoĭ s'aŭ făcut în urmă iarăş staroste al doilea tot cu arcale. Deč acum am socotitu toţ, de la mic păn la mare, să lipsească acest obiceaĭ noŭ, pentru că am avut mare sărăcie, şi mul[tă] ruşine am tras pentru acest obiceaĭ, avănd mare pizmă; careĭ dintr'ačastă pizmă s'aŭ făcut mare gălčavă, şi hahamiĭ între noĭ, de i s'aŭ făcut mult[ă] pagubă. Deč noĭ cu toţ[i] ne-am strănsu la şcoal[ă], şi am socotit cu mare blestem şi cu afurisănii, şi cu mare gloabă, ca cum acest obiceaĭ să nu maĭ fie nič-odată între noĭ, numaĭ să fie staroste de rănd, den an în an, pă obiceaiul cel vechiŭ, pentru să fie de slujba Mării Sale luĭ Vod[ă] şi a ţărăĭ; dar nič aceĭ staroştĭ ce s'or pune, scutiţ să nu fie, ci să-ş dea fieştecare birul săŭ. Iar de acum în-

[1] Locuitoriĭ din Baia.

nainte cine s'ar maĭ scula păste acest zapis și tocmeală a noastră, ca să pue vr'o pricină asupra noastră și asupra hahamilor, să fie de blestemul ce s'aŭ pus, și de mare gloabă, să dea la Vistierie Mării Sale luĭ Vod[ă] 50 ug. ungureștĭ și la școală 50 leĭ, și să petreac[ă] mare urgie. Și ačastă tocmală s'aŭ făcut cu voe tuturor breslașilor care maĭ jos să vor iscăli și s'or pune și degetele. L' 7250 [1741], Septemvrie 20 d. Ursul Staroste. Minas Staroste. Iosif snă Ursul Staroste. Marco zeat Iacob. Lazăr zeat Solomon. Leiba Hotincean. Leiba zeat Ursul. Cerbul săn Moisi. Cerbul brat Boroh. Lupul Moisăi. Smil Saul. Naftulei Leiba sin Minas. Minas zeat Leibiĭ. David V[e]niamin. Avram Crafu. Cerbul. Novac. Minas ot Soroca.» — 126. «Pentru niște bolovanĭ și alte leamne ce aŭ rămas la vadul Galaț[i]lor, den lemnul ce era să meargă la Voziia, și s'aŭ dat la treĭ mănăstirĭ: la Precista i la S[fe]ti Nicolae i la Mavromol, de Grigor[e]-Vod[ă].» — 127. «Pentru Ghiorghe și soru-sa Ana, den satul Străşeniĭ ot Ținutul Lepușniĭ, ce aŭ fost în pricină de curvie cu niște Turcĭ, — că bine aŭ făcut de i-aŭ trimis aič, și pe fapta lor îș vor lua plata. Numaĭ și pe o Jidovcă, de cariĭ scriŭ dumnealor că iaste aseamene acestora, pe acie încă să o trimit[ă] aič.» — 128. «Niște bejeniĭ ce le-aŭ poprit la Čuhur Čohoranul Căpitan, vrănd să fug[ă] în raià.» — 129. «O carte la episcopul de Roman, să trimită un penticostar pe romănie; l' 7250 [1742], Maĭ 8.» — Fol. 70 și urm. ○ 130. Către «Hristoscul Vlasto, staroste de Cernăuțĭ», pentru niște Turcĭ, cari furase o fată. De acum înnainte să nu maĭ trimeată la Domnie asemenea făcătorĭ de rele, ci să dea de știre la Hotin: «că, fiind Hotincenĭ, acolo să cad[e] să-ĭ trimitem; nu-ĭ putem trimite aiuril[e], și cu trimisul lor să fac cheltuiale.» — 131. Pentru goștina ce «s'aŭ strigat la cochiĭ vech[ĭ] într'acest an», pentru toată țara, și boierĭ, și cler, «și Sărbiĭ, Cămpulungeniĭ și Vrănceniĭ»: «să aibă a plăti goștina driaptă, de dzece bucate un leŭ; făr numaĭ Turciĭ, pe unde s'or afla, să aibă pač[e]... Și care unde aŭ dat an, acolo va d[a] și estimpu, și čobaniĭ holteĭ vor da und[e] vor plăti stăpăniĭ, iar ciĭ însurați, und[e] le va fi șăderia.» Să se strîngă baniĭ în grabă. Pentru rest v. nº 7.

o 132. 15 Ianuar 7250 (1742). Numire de judecătorĭ, pe la Ţinuturĭ, pentru «tot obrazul, or[ĭ] boiar, or[ĭ] ce briaslă ar fi». Vor da cărţĭ de judecată, trecute «la protocol». Vor împlini datoriile, «luîndu-ş dzăciuiala pe obiceiŭ... Şi pentru tălharĭ în tot chipul să cearce, să-ĭ prind[ă] şi să-ĭ cearte şi, globindu-ĭ, să-ĭ trimită aič, trimiţănd şi vina luĭ în scris, cu carte deşchis[ă], cu amănuntul şi cu dovad[ă], şi carte să o treacă la protocol. Şi potropopiĭ la ğudecăţ mirineştĭ să nu-s amestič[e].» Apel la Divan. «Iar afară dintru acestea maĭ sus arătate clăč saŭ altă angărie, preţ de un ban să n'aibă a lua de la lăcuitor[ĭ]. Gloabe de la nimenĭ să nu ià, făr numaĭ de l[a] tălhar[ĭ]. Cine nu va veni la ğudecat[ă], să-l aduc[ă] făr de voia luĭ cu treapăd, or-ce obraz ar fi; de la omul de frunte să ià 6 pot., al doilea 3 pot., al treilea măn[ă], 5 par.»

o 133. 18. 10 Maiŭ 7250 (1742). Către aceiaşĭ. De ce nu trimet hoţĭ? «Şi tălhariĭ, şi măcar şi pănă la un stup di să va dovidi cineva că aŭ furat, acesta tot tălhar este, şi furtuşag mar[e] să socoteşti.» Vor da «şi cărţĭ slobod[e] de ğudecată, pe ceale ce s'or dovid[i] faptel[e] luĭ: o carte să daĭ la măna păg[u]başuluĭ, şi una să rămăe la dum[neata], să-s scrie la protocol.» Se vor trimete totdeauna hoţiĭ, «afară din furtuşagur[ĭ] mič, de o găină saŭ altil[e] ca acestea, cari să număscu potlogăriĭ... Apoĭ că ş[i] oamini cu jalobi prĕ mult vin aič, de la Ţănutul acela, de supără Divanul, şi pentru mič prič[i]nĭ, pănă de un leŭ, de doĭ, şi socotind că, or uşil[e] dum[itale] sănt închisă, or nu staţ la ğudecată... Noĭ pentru ačasta v'am făcut ispravnič pe la Ţănuturĭ, pentru odihna năroduluĭ, şi un om prost de va avè cu vre un boiar ğudecată, or-ce obraz va f[i], şi n'a vrè să vie pe sorocul dum[itale] la ğudecată, să trimiţ să-l aduč... Cărţil[e] de ğudecată ce daţ, să fie într'o coală de hărtie, şi cărţ slobod[e], iar nu peč[e]tluiti cu čară.»

o 134. 5 Maiŭ 7250 (1742). Către lăcuitorĭ. «Noĭ în destul ne silim, pentru odihna noroduluĭ, şi pentru ačasta Divanuril[e] noastre pe toate dzilil[e] nu lipsăscu, şi dum[nea]lor boiariĭ, osăbit, de altă parte, necontenit ğudecă.» A făcut ispravnicĭ pe la Ţinuturĭ. De ce maĭ vin decĭ la Divan?

«Care vă cade maĭ mult cheltuiala decăt dobănda voastră.» Numaĭ apelurile se judecă la Divan, dar atuncĭ trebuie înştiinţată şi cealaltă parte, «şi să luaţ şi mărturie de la 2, 3 oamin[ĭ], cum că l-aţ îmbiet la Divan şi, de n'a vrè să vie, atunce l-om aduč[e] noĭ, căč că noĭ pe un om săngur nu-l putem ğudeca, pănă nu sănt amăndoĭ de faţ[ă]. Şi carte ačasta să-s citiască în toat[e] satel[e] aceluĭ Ţănut, şi să-s iscăliască într'ănsa preutul şi vornicelul a fieşticăruea sat, cum că s'aŭ citit la satul lor.» — Către ispravnicul şi zlotaşiĭ de Suceava. Să cerceteze «pentru călugăriĭ ce să vor fi aflănd la Ţănutul acela şădzănd pen sate şi pen cătunur[i], afară den măn[ă]stirĭ». A maĭ aflat «că să supără lăcuitoriĭ cu multe năpăştĭ de cătră disetnič, năpăstuindu-ĭ şi cu izvoadil[e] de anul trecut, şi pre ceĭ ce n'aŭ stup nič mascur le pun năpast[e] asupră, cari vin, zălojăscu şi li eŭ ban[ĭ]; cari prič[i]nă aeve am aflat-o, că şi înnainte noastră s'aŭ purtat jaloba ačasta.» Să se cetească o poruncă maĭ de înnainte a luĭ în Ţinuturĭ: pe vinovaţĭ «îĭ vom împlini întreit, şi pe desetnič îĭ vom pedepsi». — 135. Către desetnicĭ chiar: vor impune numaĭ stupĭ şi mascurĭ, «vădzăndu-ĭ cu ochiĭ voştri».—136. La «vorniciĭ satelor şi toţĭ lăcuitoriĭ» Ţinutuluĭ, chemîndu-ĭ la jalbe. — 137. Către «părcălabĭ şi vamiş, căm[ă]nar[ĭ], bezmănar[ĭ] şi mortasăp[ĭ] şi buorar[ĭ]», pentru plîngerile făcute de negustoriĭ străinĭ la capuchehaielele de la margine, pentru abusurĭ. «Care lucru, a să supăra cineva afară din obiceiŭ, măcar şi pănă la un oŭ, nič de cum nu suferim, nič vom suferi.» Îĭ ameninţă cu ocna. Şi pentru «un obiceiŭ răŭ č-am inţăles că s'aŭ făcut de spargu părcălabiĭ vasăle cele cu vin a oamenilor şi eŭ din bute căte o tidvă de vin: . . . o litră de vin să nu maĭ ià de la nime.» Ceĭ păgubiţĭ să se plîngă la ispravnicĭ. — 138. 19 Septembre. Către caimacamiĭ Moldoveĭ, ca să gătească toate pentru venirea luĭ, însă cu plată; «înştiin[ţăn]du-se şi de purceadere Măriĭ Sale, că aŭ purces la 17 zile ale aceştiĭ lunĭ». — 139. Către aceiaşĭ, «pentru neînştiinţare adease: că de la Domniia Sa Gligorie-Vod[ă] vin cărţĭ, iar de la dum[nea]lor nu, ci ca să înştiinţeze adease. A doao, pentru uniĭ din fečor[i] de boiarĭ pămănteanĭ, că s'a cerut să-s călătorească cu Domniia Sa Gli-

gorie-Vod[ă][1], și maĭ mult 3ti Logofăt fečorul Sturziĭ Vel Logofăt, s'aŭ poruncit să-s oprească, să-s trimiț[ă] înnainte Domniiĭ cum maĭ făr de zăbav[ă]. A treia, pentru Schim[ni]-Agasă Imbrihorul, ca să i-s gătească case bune, mar[ĭ], și să-l odihnească cu toate ce vor fi trebuinčoase, luăndu-l cu cuvinte de cinste, spuindu-ĭ pentru țeară, că iaste sărac[ă] și prădat[ă], din întămplare vremilor cu răzmirițe. A patra, ca să-s trimiț[ă] foae de toț boiar[i], boerenași, căpitani și mazăli și, ceĭ ce aŭ fost cu dreg[ă]toriĭ, anume dregătoriile, și ceĭ ce n'aŭ avut dreg[ă]toriĭ, — de toț să-s trimiț[ă] catastih» (20 Septembre). — 140. «3 cărțĭ la toț boiariĭ i boerenașiĭ i căpitaniĭ, preoț[iĭ], vorniciĭ și alțĭ mazălĭ, ca să ias[ă] pă la conace înnainte, căț sănt păn prejurul drumuluĭ, ca să-ĭ înveațe Măriia Sa, și să le poruncească ceale ce sănt de folosul și buna cărmuire a tuturora de obște» (20 Septembre). — 141. Către aceiașĭ, pentru a-ĭ trimete pe tînărul Sturdza (19 Septembre).[2] — 142. Maĭ multe cărțĭ către clericĭ și boierĭ muntenĭ, să-șĭ poată urmări Țiganiĭ în Moldova. — 143. «Un pitac cu tiutuluș», pentru un furt. — 144. «Pentru datoriile de vin vechiŭ, cine are să dea . . . Cu prețul luĭ, precum să va vinde acum la coràtă *(sic)*.» Dobînda va fi «din zeace a doĭsprece». — 145. «Lăcuitorilor din Iaș . . . Nimin[ĭ] de nimic din casa luĭ să nu-s jăcuiască, nič covor, nič scoarță, nič mindir, nič plapom[ă], nič vase, nič blide, nič lighian, nič alt preț de un ban; nič de la creștin, nič de la Armean, nič de la Jidov.» — 146. «Pentru venitul ce are pimnicear[iul] din viile de l[a] Odobeștĭ, a neguțtorilor, căte 2 pt. de pogon.» — 147. «Pentru niște rămășiț de vin a dum[isale] V[e]l Logf., de 3 anĭ.» — 148. «Să aibă a căuta venitul Vornicii din Țeara-de-sus, pe obiceaĭ, și să ià de fata mare ugh[ĭ] 12 șugubin[ă] și doĭ galbenĭ čobotele fečorilor, și de văduv[ă], 12 leĭ și doĭ galbenĭ čobotele fečorilor, și, or unde ar afla șugubin[ă] saŭ morțĭ de om, or în tărgu domnescu, or în ce sat, să ià venitul.» — 149.

[1] În mazilie.

[2] Domnul veni în Scaun la 1-iŭ Octombre 1741, după Neculce (p. 416). Pentru numirea luĭ, v. raportul olandes din 16 Septembre, în *Doc. Callimachi*, I, p. LV, nota 1.

«Lăcuitorilor, să aducă păine de văndut la Iaş: grăŭ, orzu, mălaiŭ, făin[ă], şi carăle boilor nič la un beilic nu să vor lua, şi păine ce vor aduce, încă vor vind'o cu preţul eĭ.» — 150. Pentru două iarmaroace la Fălciiŭ, şi pentru ziua de tîrg. — 151. Pentru mergerea la Focşanĭ a Divan-Efendiuluĭ luĭ Grigore Ghica. — 152. Vorniculuĭ de Ţara-de-jos, pentru «Horheaĭ», Lăpuşna, Bărlad, «să aibă a lu[a] şugubinele, de fată mare burdihoasă 12 ug. şugubin[ă] şi 2 ug. čobotele fečorilor, şi de văduv[ă] 12 leĭ i 2 ug. čobotele fečorilor». — 153. «Tărgoveţilor de Fălciĭ, ca să străngă eĭ toată dijma dup[ă] locul domnescu, a tărguluĭ Fălciiul, să le fie pentru cheltuiala tărguluĭ.» — 154. Pentru un om omorît de doĭ Turcĭ la Ţinutul Soroceĭ. — 155. Banuluĭ, pentru ca trimesul luĭ la Ocna să iea venitul: «căte treĭ ban[ĭ] de drobul de sare, atăta steţiĭ, căt şi drobiĭ, — den toat[ă] sare ce să va încărca de la ocnă, pă obiceaĭ, însă şi sare ce să va fi încărcat de la schimbare Domniilor pănă acum». — 156. Spătaruluĭ, ca să-şĭ iea venitul «dup[ă] jumătate de starostie a Cernăuţilor». — 157. Luĭ Vel Cupar pentru venit: «de toate cărčumele, căte 44 banĭ de cărčumă şi 2 oc[ă] vin, orce fel de băutură ar fi, atăta la tărgurĭ, căt şi la iarmaloce». — 158. Plîngerea unuĭ Jidov din Ţinutul Soroceĭ contra unuia de peste hotar, care-ĭ oprise «hacul» pe treĭ anĭ şi-ĭ luase şi «18 ug. aur ungureştĭ, cariĭ i-aŭ fost trimis un frat[e] a luĭ Iosăp de aič acolo, ca să-ĭ cumpere horilcă». — 159. Către Vel Căpitan de Codru, pentru că «lăcuitoriĭ di pe Prut, den satele de pe di iastă parte», se plîng «pentru Tătar[ĭ], că fac multe furtuşagur[ĭ], şi maĭ vărtos Tătarăĭ ce sănt maĭ de margine, de spre Orumbet-Olu. Aŭ cercat Măriia Sa lucrul acesta cu mijlocire ca să-s opriască Tătarăĭ a nu maĭ trece Prutul pe aiurile în iastă parte, făr numaĭ pe podul de la Fălciiŭ, precum aŭ fost obiceiul veachiŭ. I-aŭ vinit carte de la — mărzacul, carile să află acmu într'ačastă vreme maĭ cap între Tătarăĭ mărginenĭ, scriind cum şi dum[nealuĭ] aŭ dat poroncă Tătarălor, numaĭ pe pod[ul] de la Fălciiŭ să triac[ă].» Să nu-ĭ maĭ lese locuitoriĭ pe aiurea; călcătoriĭ «să-ĭ prindză şi să-ĭ pună în heră şi să-ĭ aducă la Vel Căpitan, şi el să-ĭ trimită la mărzacul maĭ sus numit, ca să-ş ià plata lor.» — 160. Pentru sătenĭ ce aŭ bătut pe un copil

de casă, «ce mersese să pliniască fănul de boerescu». — 161. «Un boiar a luï Mihaï-Vod[ă] [1] mărgând la Tighine.» — 162. «Vel Uşer, mărgănd. la Smail.» — 163. Răspuns prin Vel Căpitan de Soroca la guvernatorul de Movilăŭ, care arătase că fusese trimes să visiteze pe Domn, dar nu îndrăznise, pentru ciumă. «Boală de ciumă nice n'aŭ fostu, nice este; atăta: s'aŭ fostu însămnat de mult la o cas[ă], şi pe urmă aŭ ferit Dumnezeŭ». — 164. Altă scrisoare de la guvernatorul de Raşcov, pentru nişte oamenï «de acolò, din gruntul dumilorsale», cărora «li-aŭ cursu strămbătate». — 165. Ordin ca egumeniï să vie cù actele lor de proprietate la Bobotează. — 166. Proces al unor Dorohoienï cu nişte Turcï, pentru nişte berbecï. — 167. Pentru o datorie a luï «Hagi Mane Arman i Andronic staroste de Armenï din Iaşï». — 168. «Pentru Lipoveniï ce sănt aşezaţ la Băneştï şi la Ruşčorï şi la Dragomirna şi la Salce şi la Hăţăştï şi la Sănăuţï şi la Zamostie, ce sănt la Ţinutul Suceveï, i la Budeştï pe Cracăŭ, ot Ţinutul Niamţuluï, i la Hărlăŭ . . ., şezănd pe moşiï omeneştï . . . Uniï dintre dănşiï aŭ arătat şi tocmala ce aŭ cu stăpăniï moşiilor, de daŭ pe an de cas[ă] căte un leŭ, alţiï căte 2 zloţ; ača tocmală, vrănd eï a maï şădè pe aceli moşiï, să rămăe tot nestrămutată.» Ceïalţï, «maï mult de căt un leŭ de cas[ă] pe an să nu dè stăpănilor moşii, şi altă dijmă să nu dè, nicï cu clăcï să nu-ï supere; însă, vrănd eï a să mutà pe locurï domneştï, să şad[ă] cu pace, şi necï leul acela să nu dè, neč altă dejmă [v. şi n° 124].» — 169. Către nişte locuitorï ce se învoise a *face* boieruluï «căte un stog de făn de om pe an, şi să-ï aducă şi păne de acolò la casa luï». — 170. Către starostele de Cernăuţï, pentru ciobanul de oï fugar al unuï Turc. — 171. Numire de Sărdar turc la Galaţï, cu «5 neferï şi 10 Arnăŭţ, cu stegariu lor». — 172. Pentru un boier care să-şï apere pădurea, «să nu o tae nime». — 173. Altuia tot aşa, pentru «rediurile» sale. — 174. Confirmare pentru satele unuï boier: «şi să pue vorniceï pin sate, şi toţ oameneï să asculte de dumnaluï Vornicul». — 175. Pentru nişte Turcï benderliï, ce se plîng că se cere a doua

[1] Domnul muntean.

oară goştina ce aŭ dat eĭ şi ciobaniĭ lor. — 176. Pentru nişte negustorĭ ce şed în dughenile Golieĭ şi refusă a da chiria: «căte un leŭ... pe lună». — 177. «Năvodarilor celor ce văniază peşte pe malul Brateşuluĭ şi fac stricăciune viilor.» — 178. Aceloraşĭ: «să-s părăsască de a maĭ fač[e] vadur[ĭ] pe dreptŭ viele ce sănt pe mal, ş'ardu gardurile şi hăragiĭ... De a maĭ vini jalobă ca ačasta, acolo în mal să vor spăndzura; căč acolo este cănpu cu mult greŭ.» — 179. Pentru un Turc ce luase în arendă o baltă a Mitropolieĭ la Galaţĭ şi stricase contractul. — 180. Pentru un *salahor* turc, care vine să urmărească pe Turciĭ «de la Lăpuşna», cari fac *zulumurĭ* «tărgoveţilor». Să prindă pe vinovaţĭ, şi să-ĭ ducă în fiare la Bender, «şi pe ciialalţĭ încăş pe toţ să-ĭ goniască de acolo, din vreame ce nu sănt tărgoveţi mulţămiţĭ cu dănşiĭ». — 181. Sărdariul e mustrat: să scrie şi la capuchihaiaua de Bender şi să trimeată şi «pe o muiare curvă, ce să află în casa unuĭ Turcu». — 182. Pentru o căruţă luată la conace de la «Marcu Jidov din Bărlad». — 183. Datoria unuĭ Armean din Suceava. — 184. Starosteluĭ de Cernăuţĭ, pentru a scoate «un tianc cu multe de toate», oprit la Sniatyn unor Armenĭ din Roman, «cu nişte prič[i]nĭ răsuflate». — 185. Pentru o casă în Bacăŭ: un orăşan «ungur», Martin Cancia, pretinde că nu e pe loc domnesc, ci «pe locul luĭ, unde aŭ curăţăt el, şi i-aŭ tăiat pomeţiĭ». — 186. Ordin către Antiohie Caragè Vor[nicul] ot Bot[o]şanĭ i Iliiaş Vel Căp[i]tan de Dorohoiŭ», ca să facă o hotărnicie la Păpăuţĭ. — 187. Pentru un Turc din Galaţĭ, cerut la Brăila «cu dovagieĭ, pentru blestemăţiel[e] ce aŭ făcut». — 188. Pentru un fiŭ al luĭ Grigoraşco Moţoc, «cari-ĭ pribag la Moscal[i]». — 189. Pentru «jaloba preutuluĭ Dumitraşco ot Călimăneştĭ i a Cuziĭ Postelnicul cu fraţiĭ lor, răzeşiĭ de Păţăştĭ» (Ţinutul Putna). — 190. «La ghinărariul de Braşov, pe jaloba Maniĭ şi Ion, Bărsaniĭ de Caşin, cariĭ aŭ strănsu 950 mascur[ĭ] de la Muşerhud şi dintr'alte sate din Ţara Unguriască, şi i-aŭ adus în Moldova, de i-aŭ îngrăşat, avănd tocmală căte un zlot de mascur, şi pe urmă stăpăniĭ mascurilor li-aŭ poprit din tocmala lor căte 15 ban[ĭ] de mascur.» — 191. Către «goberna de Săbiĭ» pentru o judecată. — 192. Recomandare pentru «proin episcop

Minas», care se duce «cătră Locurile Sfinte». — 193. Către Vel Căpitan de Covurluiŭ, pentru o plîngere a călăraşilor de Puţenĭ, «zăcănd călăraşiĭ că, amistecăndu-ş Căp[i]tanul [de Puţenĭ], Movila, vitile sale în vitil[e] satuluĭ, la rupta unuĭ văcărit, în trecutul an după Moscal[ĭ], şi neplătindu-ş Movila văcăritul săŭ, aŭ luat zlotaşiĭ vite a lor ... şi li-aŭ pus de aŭ stătut zălog un an la Dum[i]tru vameşul în Bărlat, şi, măcarŭ că Movila ş'aŭ dat baniĭ săĭ, ş'aŭ măntuitŭ rămăşiţa, dar eĭ săntŭ păgubaş de sănbra a 4 boĭ şi de hrana a 2 vač cu viţăĭ, ce aŭ stătut zălojite ..., şi încă li-aŭ luat Dum[i]tru Vameşul şi 14 leĭ cheltuiala acelor vite de un an, ernaticul şi văcăritul». — 194. Plîngere a unuĭ Alexandru Necoară contra luĭ Movilă, «că i-aŭ dat Movila ban[ĭ], ca să-ĭ îmbrač[e] pe la oamenĭ, unde ar găsi, să-ĭ facă 160 vedre vin, zăcănd că la vreamea culesuluĭ viilor ş'a trimite şi vas[e] să-ş străngă vinul, şi, la vreame netrimiţăndu-ş vas[e], ciĭ cu datorie ş'aŭ văndut vinul, şi el, cu învăţătura Căp[i]tanuluĭ Moviliĭ, aŭ luat ban[i] de pe la oamen[ĭ], cu başul lor, şi i-aŭ dat ban[i]». Apoĭ Movilă «iar i-aŭ lipădat ban[ĭ], şi i-aŭ luat un vas de vin din pivniţa luĭ aşădzat[ă], şi plătit şi de vădrărit, şi aŭ văndut vadra de vin căte un leŭ.» Se hotăreşte jurămînt în biserică. — 195. Pentru nişte vite luate de Movilă, «dănd samă că, fiindu fugiţ oamen[i] de Puţen[ĭ] peste Săretiŭ, la vreme cănd eşis[e] cătanil[e] din Ţara Unguriască pe supt munte, atunce amestecăndu-s[ă] eĭ cu alţ bejenar[ĭ], s'ar fi pripăşit la dănşiĭ nişte mănzaţ, şi iarăş omin[ĭ] de aĭ lor i-aŭ colăcit.» — 196. Pentru nişte «părţĭ de moşiĭ cu več[i]nĭ» la Ţinutul Cernăuţilor. «Hermeziu, car[e] aŭ murit în Ţara-Romăniască[1] ... Părţile ce sănt frăţăştĭ ... Uniĭ din vecin[ĭ] aŭ fost şi cu Hermizeul în Ţara-Romăniască, pănă la moartea luĭ, şi de acolo aŭ venit la pămăntul luĭ, şi i-aŭ însurat.» — 197. Către Căpitanul de Ciuhur, să poată «aduč[e] liudzĭ, oamen[i] strein[ĭ], din raiaoa Hotinuluĭ, or[ĭ] din Ţara Leşască, să fie beşleĭ, la fieştecar[e] sat căte un beşleŭ, să fie pentru paza marginiĭ şi de apărar[e] lăcuitorilor de pri-

[1] V. capitolul precedent.

c[i]nile Turcilor ce trăescu acolo: vor fi scutiț de čfertur[ĭ], nemică nu vor da, numaĭ eĭ vor păzi slujba lor, care este de odihna lăcuitorilor, cum am *(sic)* fostŭ și maĭ înnainte la ača margine». — 198. «La Costandin Vornicul ot Cănpullungu, pentru jaloba č-aŭ jel[u]it oamenii, Cănpullungeniĭ, din Vamă, pentru niști vite a unuĭ Arman, anum[e] Bărnad, din Țara Leșască, car[e] li-aŭ fost adus acolo, în munțiĭ Cănpulunguluĭ, făr de voia lor; car[e] vit[e], măncănd o samă și Moscaliĭ, atunce s'aŭ fost făcut carte la dregătoriul Cănpulunguluĭ, și ar fi plinit și de la dănșiĭ 91 leĭ, 10 pot., luîndu-le vite dreptŭ aceștĭ banĭ.» — 199. Pentru o datorie ce are un locuitor din Tismenicza (Polonia) față de moștenitorul luĭ Pană negustorul din Botoșanĭ. «Iar, de n'or căuta la dreptate, apoĭ nič noĭ n'om sufer[i] a rămănea omul nostru păg[u]baș, ce cu alte mijlocir[ĭ] i să va plini paguba.» — 200. Pentru un Polon care a dat luĭ Toader Sfeclă «2 boĭ pe păine, și i-aŭ datŭ numaĭ 9 cetferič, iar 11 cetferič aŭ rămas, și, mergănd să-ĭ deai păinea, l-aŭ zăberit stăpănul lor de o iapă, cu hamur[ĭ] cu tot, cu 11 păndză de sač, pentru o fămiae din raia, ce aŭ scăpat de la Moscalĭ și s'aŭ fost măritat după un Rus, de unde șiad[e] Sfeclă, și, avănd ià alt bărbat în raia, aŭ fugit, și dzič[e] Liahul că aŭ luat ača fămiae un habaciŭ și 17 coț de pănză». — 201. Pentru «Sandul Tuduri, cupeț ot Iaș», prins în Polonia și zăberit de 13 ughĭ, pentru niște cărăușĭ. — 202. Pentru niște vite ale unuĭ Turc rob la Rușĭ, lăsate la «un Gavril vătăman în Trifeștĭ». — 203. «Gĭudeluĭ de Țiganĭ hătmăneștĭ», să-șĭ strîngă Țiganiĭ, «și să-ș dei poclon hătmănescu, pe obiceiŭ... Așijdirea și pentru Țiganiĭ strein[ĭ], ce ar vin[i] dintr' altă țară, pe toț să aibă a-ĭ pune la čata luĭ... Pentru moarte de om și pentru șugubin[ă], îĭ va ğudeca dum[nea]luĭ Hatmanul, și, pe unde vor îmbla eĭ, nime cai lor la olac să nu le ià, nič căruțile lor la podvoz.» — 204. Pentru banĭ rămașĭ «la Lefter starostil[e] ot Chișinăŭ, cu zapis, de pe niști cofe a luĭ Enach[i] cafigiul al Domnie Sal[e] Grigor[e]-Vodă». — 205. La «ğudele de Țiganiĭ strein[ĭ] ursar[i], č-aŭ venit din Țara-Romăniască»: să poată sta în Moldova «acestŭ șărbu domnescu, cu toată čata luĭ». Nu vor da decît «birul pe an,

după tocmiala lor». — 206. «Pastport s'aŭ dat la Dum[i]tru Duca și la Hristofor, neguțitorĭ, mergănd la Liptțŭca.» — 207. Numire de beșleagă la Movilă, cu 6 neferĭ, pentru a apăra pe locuitorĭ de Turcĭ. — 208. Pentru Lupul Balșŭ Med., ce are datorie la doĭ Ienicerĭ. — 209. Proces al luĭ «Miron Hăncul, săn Dum[i]trașco Hăncul, nepotul luĭ Mihalce Hăncul» [1]. 210. — Pentru niște Turcĭ iamacĭ de la Hotin, cari aŭ mers la iarmarocul din Botoșanĭ, bătînd oameniĭ în cale și luîndu-li provisiĭ, «și aŭ băuť și holercă de pe la oamin[ĭ]». S'a plîns Domnul Pașeĭ și luĭ Ienicer-Agasi. Un alt Turc fură pe un copil, supt cuvînt «că la vreme Moscalilor, cănd aŭ mersu la Hotin, ar fi ucis acest copil pe un frat[e] a celuĭ Turc». — 211. Către pîrcălabiĭ de Chișinăŭ. — 212. Pentru un om și ciobaniĭ săĭ, cari aŭ bătut, rupîndu-ĭ mîna, pe un copil de casă, trimes pentru rămășițe de cuniță. — 213. Egumenuluĭ de la S[fe]ti Arhanghel, care are de la Grigore-Vodă «părcălăbiia iarma[roa]cilor de la Tărgușor» (Nicolina, lîngă Iașĭ). — 214. Chemare la Galațĭ, Focșanĭ și Botoșanĭ, pentru iarmarocul de la Frumoasa, «la medzăpăres». — 215. «Pentru Cănpullungu rusăscu: să între în lotru *(sic)* la dănșiĭ, să ià peč[e]ț[i]le, aŭ să iasă din țară, și să între sluj[i]tor[i], să șadză acolo în locul lor, aŭ să dzică că aŭ hotărăt să stei împotrivă de ruptoar[e], 4 čfertur[ĭ], căte 100 leĭ să-ĭ diai, aŭ să vie din toate satile, adunăndu-să 20 oamenĭ; fugind, să-s strănge cine va vin[i], să șază acolo la locurile acelea, păr la 300 oamenĭ; și să-ș ià peč[e]țil[e] și baniĭ lor, să-s rădič[e], ca să fie sluj[i]tor[ĭ] pentru pază.» — 216. Pentru cererea orășenilor de Siret de a li se da zi de tîrg Marția și iarmaroc la Sîntă-Măria-Mică, «din vrem[e] că ș[i] acela este tărgu gospod». — 217. Desființează «nemisniciele», supărătoare pentru locuitorĭ, trimețînd la judecata dregătoruluĭ și a pîrcălabilor «car[e] or fi prič[i]nĭ de părcălăbii». — 218. Către starostele de Cernăuțĭ și Vorniciĭ de Botoșanĭ, să nu supere pe «Armeniĭ ce sănt neguțițor[ĭ] de boĭ, din Țara Leșască», a căror judecată, pentru

[1] Acesta din urmă e răsculatul împotriva luĭ Duca-Vodă în a doua Domnie. V. notița din *Doc. Bistrițeĭ*, II, p. XXV.

datoriĭ, e numaĭ la Divan. — 219. Întrebărĭ făcute la Ţinuturĭ: «starea loculuĭ de la Ţănutul — şi osăbite fieşticare ocoale, după orănduiala ce arată maĭ ĝos; hotarăle ţărăĭ..., hotarul aceluĭ Ţănutu...: cu ce Ţinut, la ce ocol şi la ce satŭ...; Scaunii[e] domneştĭ: [situaţia lor geografică]; mănăstirile: zidirea, vel[ea]tul şi mile ctitorilor, înnoirea şi veletul înnoirii şi al ctitorilor, stare loculuĭ..., şi ce hram iaste; mănăstirile închinate..., schiturile...; bis[e]ricile de piiatră...; bisericil[e] de lemnu...; tărgurile...; vămile, la ce tărgur[i]; mortasipie, aşijdirea; camăna, aşijdire; munţiĭ...; scălile, adic[ă] drumuril[e] ce trec în ţara Ardialuluĭ, de la ce ocol şi sat să începe drumul, pe unde trece peste munte şi la ce loc intră în Ardial, anume satul saŭ cetate; poticile, adică drumurile ceale mič, de pičor şi de cal...; apile marĭ: numile lor, din ce munţĭ esu, şi numele munteluĭ, treač[e] pe la cutare loc, la cutare ocol şi sat, într'ača apă căte alte ape daŭ, la ce loc, numile ocoluluĭ şi a satuluĭ, şi apa acè mar[e] unde dă, la apa cutare, la ocol i la Ţănut şi satul cutar[e]; apile mič...; dialurile cu viĭ...; dialurile făr de viĭ...; movilile...; răpile...; văile marĭ i cu pădure saŭ cu cănpu...; vălcealile...; păduril[e]...; tufările...; luncile...; cănpiele...: anume şăs saŭ dial; poenile...; bălţile...; helіştiile...; vadurile: pe la apile unde nu sănt podurĭ...; meziluril[e]...; siliştile, adică moşiele unde aŭ fost sat şi acum este pustiiŭ, la ce ocol, etc.; moşile: măn[ă]stireştĭ; ceale făr de oamin[ĭ], numele pămăntuluĭ, etc.; moşiile veliţilor boiar[ĭ]...; moşile boiarilor al doil[e], tij; moşiile boiarilor mazilĭ, adecă ceĭ č-aŭ avut boerie al trielea; moşile răzeşilor tij.» — 220. Plîngere a unor răzeşĭ din Putna, între cari un «Marin Brăncovanul»; şi «Vas[i]lie Săverian... şi Grigoraş Venitic..., din niamul Borzeştilor»; în proces cu nişte Bontăşeştĭ[1], cari aŭ un *bătrîn* acolo. — 221. Pentru Turcĭ din Brăila, cari pradă în Tecucĭ. — 222. Pentru nuiele şi parĭ, cerute de Domn la Ţinuturĭ. — 223. *Poprirea* unuĭ sat, pentru juvaiere: «un lanţuh aur cu 96 bulbuč..., 6 mătcalur[ĭ] şi o părech[e]

[1] V. *Convorbirĭ literare*, 1903, Octombre: *Manifestaţiĭ nouă ale uneĭ şcolĭ vechĭ*, III.

sărjĭ aur, căt[e] cu un rubin în mijloc..., un inel aur, izmaragd». — 224. «Luĭ Oğac-Čauş şi staroste de Putna, pentru dughianile Turcilor zulumgiĭ de la Focşan[ĭ], să le opriască, şi să pue într'ă[n]săle alţĭ neguţitor[ĭ], iar pe aceĭ zulumgiĭ, prinzăndu-ĭ, să-ĭ pue în fiiară şi să-ĭ triimit[ă] la Brăila, să-ĭ dei în măna luĭ Inicer-Agas[i], să le vie de hac.» — 225. «La starost[ele] de Putna, ispravnicul marginiĭ», pentru jalba unuĭ Căpitan către «Căpt. marginiĭ» de «ceia parte», că i-a dat «73 leĭ... pentru o căp[i]tănie, şi apoĭ l-aŭ scos, şi aŭ rămas păgubaş de ban[i]». Să «vorovască cu dregătoriul marginiĭ». — 226. La nişte săteni, «ca-s să aperi..., pentru prič[i]na več[i]nătăţiĭ şi pentru 10 leĭ ce le cere dum[nea]luĭ pentru lucrul boerescu, pănă vor sta la Divan». — 227. Starosteluĭ de Putna, ca să trimeată «10 cărămidar[ĭ] şi un miimar, meşter de lemnu: tocmindu-ĭ cu hac, să le dei şi arvonă». — 228. Către «ispravnicul marginiĭ Putniĭ», pentru «un emir tătar, car[e], fiind zorbagiŭ, l-aŭ prinsu şi îl cer alţiĭ de aĭ luĭ în chizăşie, cu zapis, cum că s'a lăsa, dar Mărie Sa Vod[ă] n'aŭ priimit şi aŭ scris, aşè în heră cum este prinsu, să-l trimit[ă] cu Hasan-Salahor, ce s'aŭ trimis de aič, să-s trimit[ă] la Bender». — 229. Pentru Grozeştĭ (Lăpuşna), foştĭ aĭ luĭ Neculaĭ Costăn Logofăt şi daţĭ luĭ Gheorghie Turculeţ Postelnic, pentru o datorie de 180 leĭ aĭ Logofătuluĭ. — 230. «Leiba Jidov de Eş, ce s'aŭ trimis la paza Ocniĭ.» — 231. Pentru nişte banĭ furaţĭ de un Evreŭ din Raşcov, de la un om ce-ĭ stătuse în gazdă. — 232. Să se caute de la boieriĭ bătrînĭ «cărţĭ de părcălăbie», şi să se trimeată. — 233. Scutirea Armenilor polonĭ de caĭ de olac şi «de drum»: «nič de p[e] la odăile lor, nič din oile lor la conač[e] nim[e] să nu le ià, nič oĭ, nič caĭ.» — 234. Către «Scărlat polcovnic, pri caril[e] l-am făcut Domnie Mè Vornic la Bot[o]şan[ĭ], să fie împreună cu Caragè» (7 April 7250=1742)[1]. — 235. Întărire pentru o casă, cu voie de «a găzdălui saŭ a şădè în casal[e] dum[isale]». — 236. Pentru nişte Turcĭ cari fură o fată în Ţinutul Cernăuţilor. — 237. Voie pentru un om al luĭ Alistarho Ban, să treacă în «Ţara Unguriască», pentru a lua nişte documente de la Şerban

[1] V. vol. V, p. 238, nº 96.

Cantacuzino. — 238. Luĭ «Vasilachi Postelnicul, capicheh[a]ia de la Măriia Sa Sultanul, pentru o roabă, Nastasiia, care s'aŭ luat când catanel[e], la vreamea Domnii Sale luĭ Mihaĭ-Vodă, de un Tătar Behtemir, den sat din Mengirĭ, care căutându-să atuncea pe porunca Înpărăţii, nu s'aŭ putut afla, şi, rămăind la acel Tătar, iar un Dumitru Sărbul, tocmindu-să cu Tătarul pentru acea roabă, să i-o dea femeaia şi, slujind cincĭ-6 anĭ, să fie ertat, cu copii ce va avea, şi, neţiindu-să Tătaru de tocmal[ă], s'aŭ scris la cap[i]cheh[a]ia, să stea să scoată un mumbaşir de la Măur Sult[anul] pe tocmeala ce aŭ avut, să-ĭ scoaţ[ă] fămeaia şi copiiĭ de la Tătarul acela.» — 239. «La Vornicii de Botoşanĭ. Facem ştire că aicĭ, la Divanul Domnii Meale, aŭ venit tărgoveţiĭ de Botoşanĭ, Rumănĭ şi Jidov[ĭ], jăluind pentru aşăzământul tărguluĭ, şi ales pentru tărgul Făinii, căcĭ, maĭ înnainte vreame, cu căţva anĭ, tărgul Făiniĭ aŭ fost maĭ la vale, iar apoĭ, strămtăndu-să acolo, îndesindu-să dugheanele, fiind în faţa tărguluĭ, unde să vinde altă marfă şi băcăliĭ, şi pe aciia şi mesearniţa, de vr'o 20 de anĭ s'aŭ mutat tărgul Făiniĭ în deal, de sănt aşăzaţ o samă de Jidovĭ şi alţĭ tărgoveţĭ rumănĭ, şi acum o parte din tărgoveţiĭ ceĭ din faţa uliţiĭ trag ca să mute şi tărgul Făiniĭ iarăş în vale. Şi în trecute zile s'aŭ fost dat şi o carte legată, scriind după jalba lor, iar altă parte Jidovĭ şi alţĭ tărgoveţ rumănĭ, ce ş'aŭ făcut case în deal, de spre ţintirimul Bisearicii Albe, unde iaste acum tărgul Făiniĭ, jăluescu că le-ĭ cu strămbătate lor, de vreame că acolo, în preajma caselor lor, atăta hrană aŭ şi eĭ, făcăndu-să tărgul Făiniĭ din Duminecă în Duminecă, şi, de să va strica, eĭ rămăn fără nicĭ un căştig. Pentru care arătară şi cărţile Mării Sale luĭ Grigorie-Vodă, scriind că s'aŭ maĭ purtat ačast[ă] pricină, şi aŭ poruncit cu tărie ca să rămăe toate aleşverişurile la locul lor, şi tărgul Făiniĭ de acolo din deal să nu clătească, şi ačastă poruncă şi Domniia Mea cu cartea noastră asemene am fost poruncit a să urmà. Şi, cu toate aceastea, văzum şi carte ta de judecată, Vist. Antiohie Carageà, scriind că aĭ luat seama, întămplăndu-să acolo şi căţva boiarĭ măzilĭ din Ţinutul acela, care şi eĭ aŭ dat mărturiia lor că tărgul Făiniĭ acolo în deal iaste aşă-

zat de vr'o 20 de anĭ, şi iaste cu cale aşăzat, de vreame că din vale, unde s'aŭ văndut făină maĭ în trecuta vreame, îndeşindu-să casele, n'aŭ unde sta carăle; şi tu aĭ hotărăt făcănd dreptăţ la amăndoao părţile, însă tărgul Făiniĭ să rămăe tot acolo unde să află acum, în deal, şi altă marfă acolo să nu să sue, fără numaĭ făina să să vănză, iar băcăliĭ şi pita şi alte mărunţişurĭ să să vănză de la vale, la Tărgul vechiŭ, în faţa uliţiĭ, ca să aibă cu toţiĭ alişveriş şi hrană. Şi pentru aĉasta acum de iznoavă îţ poruncim, de vreame că partea tărgoveţilor ceĭ din vale cu lăcomie trag şi tărgul Făiniĭ acolo la dănşiĭ, şi alţiĭ să rămăe fără nicĭ o hrană, şi dom[neata], împreun[ă] şi cu alţĭ mazilĭ, aţ găsit cu dreptate a rămănea tărgul Făiniĭ în deal, şi alte aleşverişurĭ din vale, pecum arătăm maĭ sus, aşa dar să daĭ poruncă tuturor tărgoveţilor, ca să urmeaze toţĭ, şi nicĭ de cum tărgul într'alt chip să nu să strămute. Şi să nu maĭ umble amestecănd lucrurile şi purtăndu-să cu cheltuială pe la Iaş. Încă şi meideanul acela unde să face tărgul Făiniĭ în deal, de va fi loc domnescu fără pricin[ă], niminea să nu-l astupe cu cas[ă] saŭ dugheane, ci să rămăe loc slobod. Şi de acum aĉastă pricină să nu să maĭ poarte, că, cariĭ vor maĭ amesteca, să vor pedepsi; şi cartea de la măna lor să nu-s ià.» — 240. Pentru un furt, de care locuitoriĭ se apără. «De vreame că urma bucatelor aŭ trecut pen satul şi pen vadul lor, nu pot eĭ să să măntuiască cu atăta că nu ştiŭ, că sănt datorĭ să dea seama; că, trecănd tălhariul pen satul lor, nu să poate ca să-lu sămtă şi să nu ştie... Să-ĭ aducĭ pe toţ faţă, şi să le daĭ strănsoare ca să dea seama, numaĭ să afle tălhariul, orĭ să ğure oameni din sat, pe cariĭ vor pofti păgubaşiĭ, cum nu iaste tălhariul din satul lor, nicĭ ştiŭ să aibă oamenĭ răĭ în satul lor şi, ğurănd, să aibă pace, iar, neğurănd, să plătească.» — 241. Pentru un Jidov, căruia i s'a furat un cal de la căruţă la Roznov. «Jăluind luĭ Vel Vornic [proprietarul satuluĭ], i-ar fi plinit paguba Jidovuluĭ de la satul dumisale; decĭ, de vor jura doĭ oamenĭ că nu ştiŭ eĭ să fie oamenĭ tălharĭ în satul lor, şi perirea aceluĭ cal nu iaste de spre dănşiĭ, să le împlinească baniĭ de la Jidov, ce i-aŭ luat de la sat, pentru

calul luĭ.» — 242. Ordin de la hotarnicĭ, luĭ Veličco Cuze biv Post. și «Carpu Rusul biv vel Căpitan». — 243. Poruncă pentru a hotărnici tîrgul Piatra de spre Costăn Dare Pitariul și mănăstirea Bistrița. — 244. «Pentru un robu, ce ni-aŭ scris Mărie Sa Hanul că aŭ fugit» : urmărire ; «numele luĭ, Hasan». — 245. Pentru pămînturile «Lupuluĭ, ginirel[e] luĭ Toader Botedzu, ce aŭ fost rohmistru». — 246. Ordin de lucru pe moșiĭ mănăstireștĭ la tîrgurĭ : «afară den ciĭ ce aŭ dughen[ĭ] pe moșie». — 247. Către ispravnicul de Roman. «Viind vrem[e] coroilor i a șoimilor, să căutaț să purtaț de grij[ă], după obiceiul ce s'aŭ trimis de la acel Ținut și de alte date, să ni trimiț și acum 2 coroĭ și un uliŭ, și pe oaminĭ de ispravă să-ĭ trimiteț, ca să-ĭ aducă făr de stricăciuni.» — 248. Socoteală : «3 șoimĭ Cănpul lungu, 3 șoimĭ Ocna, 4 șoimĭ Vrancea, 2 coroĭ aŭ uliŭ Bacăul, 2 coroĭ, 1 uliŭ Cărligătura, 2 coroĭ, 1 uliŭ Vasluiul, 8 coroĭ, 4 uliĭ Sărdariul de la aciale Țănuturĭ : 10 șoimĭ, 16 coroĭ, 8 uliĭ fac peste tot». — 249. Recomandație pentru Trimeșĭ aĭ «Mării Sali ghinărariuluĭ de Săbiiŭ», «ca să cumpere 2 armăsar[ĭ]». — 250. «Ponturile ce li-aŭ trimis dum[nea]luĭ starost[ele] Nanovschie cu Milinschie, Căm[ă]rașul dum[i]saĭ[e] ; l^t 7250 [1742], Maĭ 31.» Cere iarmaroc la Horodenca : să se dea de știre în țară pentru el. Să poată paște 200 de boi, cari s'ar scoate fără vamă. Să-șĭ facă 200 de stogurĭ de fîn. Să poată cumpăra 200 de boĭ. «Pentru 500 de cară lemne într'un an, să fie volnic a tăia și a căra din păduri[le] țărăĭ Moldoviĭ, aŭ din ale Cirimușuluĭ, aŭ din ale Bucuviniĭ pădurĭ, pentru triaba arsuluĭ în casăl[e] sale de la Horodenca ... 500 de copač de cer pentru dresul casălor sale de la Horodinca, caril[e] li-aŭ stricat Cazaciĭ ... Să roagă pentru ucidire a doĭ Jidovĭ de la moșiile sale și a unuĭ om ce era cu dînșiĭ, caril[e] s'aŭ tănplat primejdie supt pădure Drăgșanilor.» Pentru oamenĭ aĭ săĭ fugarĭ în Moldova. Pentru un Evreŭ al săŭ, căruia nu i s'a plătit de un boier niște grîŭ. Și Armeniĭ săĭ «să fie volnič cu boeĭ lor în țara Moldoveĭ». — 251. «Să poată oameniĭ din Țara Leșască a ara și a sămăna, cu datul običnuit, pe pămăntul Moldoviĭ.» — 252. 27 Ianuar 7249 (1741). Grigore-

Vodă, pentru iarmaroacele de hotar, «di spre Cernăuţ, caril[e] din vechil[e] vrem[ĭ] s'aŭ numit otace, şi, din pric[i]na vremiĭ tulburărilor ce s'aŭ întănplat de cătăva vreme, s'aŭ fost părăsit». S'a înţeles cu Nicolae Potocki, vecinul de acolo. Se vor face ca supt «unchiŭ», Nicolae-Vodă, şi supt Mihaĭ-Vodă, «supt Horodinca, fiind loc maĭ cuvios şi maĭ cu îndămăna, atăta căt pentru stare dobitoacilor, căt şi pentru neguţtoriia şi strănsura năroduluĭ, îmbe părţile». Moldova va avea «vămile običnuite şi ğudecăţile şi toată orănduiala ce să cuvine». Vor fi opt iarmaroace pe an: la Sf. Gheorghe, Dumineca Mare, Sf. Nichifor, Sînpetru, Sf. Ana, Sf. Samoil, Înnălţarea Cruciĭ, Sf. Dumitru. «Căte 15 zile pe loc.» — 253. Pentru un negustor polon «car[e] aŭ venit... aič la gospod cu nişti lucrurĭ gospod». — 254. Scutire a 200 de boĭ de negoţ aĭ luĭ Potocki de vamă, de cornărit, de coniţă. — 255. Conducerea «Muscalilor ce aŭ venit de la Ţrgăd *(sic)*, mergănd la Soroca (2 Iunie 7250 [1742]). — 256. Ispravniculuĭ Putneĭ, «pentru dumneiĭ Catrina Logofetias[a], a răpăosat[uluĭ] Costandin Costachi, să o las[ă] să triacă cu paci, lăsind-o Domnie Mè ca să miargă la Bucureştĭ, la Domnie Sa Mihaĭ-Vodă, să-ş scoat[ă] datorie ce are» (6 Iunie 7250 [1742])[1]. — 257. «Să aducă pe potro[po]pu de acolo şi pe Ion biv potrăpop şi pe popa č-aŭ cununat pe om, iar č-aŭ cununat pe Toadir Hordilă, lăsindu-ş fămee şi dăndu-ĭ voe di-aŭ luat pe alta.» — 258. «L[t] 7250 [1724], Iunie 6. O carte dată de un copil din cas[ă], să margă la Bot[o]şanĭ, să aducă pi hahamul şi pe tatul copiliĭ şi pe Jidovca č-aŭ văzut fapta, şi pe Solomon şi Leiba şi şel *(sic)* č-aŭ zis c'or mărturisi că i-aŭ dat 2 ughĭ haham[ul] cu di-asila, şi pi un Jid[ov] č-aŭ zis c'aŭ văzut tocmind muma copiliĭ rochie, şi pe Boroh Jidovul şi Solomon, č-aŭ dat sam[ă] Jidovca, muma fetiĭ, c'aŭ zis că, de a pără, o'r scoate din tărgu, şi pe 2 Jidovĭ bătrănĭ, să aliagă dintre dănşiĭ, să-ĭ aducă, să stè faţ[ă] la Divan pentru pricina copiliĭ Ianculuĭ cu fičor[ul] Cerbuluĭ, č'aŭ silit-o, stricănd-o, precum aŭ dat sam[ă] tatul fetiĭ şi mumă-sa.» — 259. Contract al unuĭ boier cu satile sale: dijmă

[1] V., pentru Constantin Costachi, *Ist. lit. rom.*, II, p. 399.

și 2 leĭ pe an (la Sf. Gheorghe și Sf. Dumitru). — 260. Var adus pentru Domn de la Dumbrăvenĭ. — 261. Ordin către oamenĭ mănăstireștĭ a lucra pe moșia unde șed, «după cum s'aŭ hotărăt cu carte tipărită». — 262. Liberarea uneĭ femeĭ din Lăpușna, «č-aŭ fost trimis[ă] la ocnă, pentru că ar fi fost țiitoare la un Turcu». — 263. «Pentru un Jidov și un Arman, ce s'aŭ ucis la codrul Herțeĭ de tălhar[ĭ].» — 264. Către «oaminiĭ de la sat de la Comăneștĭ», să-șĭ *păzească potica*. «Acum, în vremil[e] acestor tulburărĭ, făcăndu-s[e] panțir[ĭ], aŭ fostŭ plaiul în sama lor, iar acum, lipsind panțirăĭ, aŭ rămas paza plaiuluĭ iar în sama lor.» Să păzească de tălharĭ, supt răspunderea capetelor. Să dea prin ispravnicĭ la Domnie «cărțile vechĭ» ce vor fi avînd. — 265. Tot așa către «lăcuitoriĭ de Ocnă, tot pentru paza plaiuluĭ». Și la ceĭ de Cașin, de Grozeștĭ și Dărmăneștĭ. — 266. Pentru niște boĭ furațĭ unuĭ Tatar în Ținutul Grecenilor. — 267. «O carte s'aŭ dat dumnealuĭ Șărban Duca biv ftori Păharnic, pe o parte de moșie din Zlătar[ĭ] ot Putna, ce e cumpărătur[ă] moșu-săŭ Ducăĭ-Vod[ă] . . . Pentru o moșie a sa, anume Prăjăștiĭ, ce sănt la Niamțu, ca să-ĭ stăpăniască.» — 268. Apărare a uneĭ moșiĭ de «olăcarĭ». — 269. Pentru moșiĭ «din Mărginenĭ ot Bacăŭ», cumpărate de «la răzeșiĭ ungurĭ de acolo». — 270. Judecată a egumenuluĭ de Cașin, care arată un act de la Gheorghe Ștefan-Vodă: «ce cuprinde multe moșiĭ, că este făcut pentru lucru de chivernisal[ă], avănd Ștefan-Vod[ă] pribegie din țară, — ca să nu pue cineva dintr' alțiĭ măna pe moșiile sale.» Se socoate ca *drept* un alt act, care cuprinde maĭ puțin. — 271. Tovărășie de «crăčmarĭ» romînĭ din Iașĭ. — 272. Pentru un sihastru prădat de tălharĭ. — 273. «Preuților de la patru bisărič domneșt[ĭ], ce săntŭ în tărgu, în Botoșan[ĭ], cu o biserică din Păpăuțĭ, după testament, č-aŭ avut de la Domniia Sa Grigori-Vod[ă], în car[e] hotărăști pentru 2 iarmaroač[e] marĭ ce să fac pe an acolo, la tărgu, afară din oraș, de alăturea tărguluĭ: unul la S[fe]tiĭ Ilie și altul la Săntă-Măriia-Mică: la acestea 2 iarmaroč[e] să aibă preuțiĭ a fač[e] eĭ dughianil[e], și venitul dughenilor pe obiceĭul vech[ĭ], ce este hotărăt; de să ias[ă] de dughiană, acel vinit să fie a bisericilor, pentru

unt-de-lemnu şi tămăe, şi alte odăjdiĭ bisăriceştĭ, şi sănbriia preuţilor de chivirnisala lor; însă prin Vorniciĭ de Botoşan[i] să-s dei sama, cum arat[ă] testamentul.» — 274. Pentru un hoţ din Ţinutul Greceni, care prădase «în raeoa Ismiluluĭ». — 275. «Pentru Turciĭ ce şed la Ağud cu cas[a], pe loc[ul] mănăstiriĭ [Miriĭ] şi calcă locul, şi nu vor să dè venitul.» — 276. Vorniculuĭ, Costandin Ruset, ca să iea venitul moşieĭ sale, «car[e] este în cel[e] doî časur[ĭ] ci lăcuescu Tătarăĭ»[1]. — 277. Numire de beşleagă la Chişinăŭ, «după orănduiala cum scriŭ şi alte cărţĭ de beşlegie». — 278. Pentru beşleagă, «ca să-ĭ dei leafa luĭ, căte 15 leĭ pe lună [Vel Sărdariul], cu toate tainaturil[e] luĭ». — 279. Pentru moşia «luĭ Ianăş, tărgovăţ de la Bacăŭ». — 280. Pentru o plîngere a tîrgoveţilor de Bacăŭ, «că pe locul tărguluĭ din trecutele vreamĭ, din bătrăniĭ lor, aŭ avut uniĭ şi alţiĭ viĭ, şi, aceĭ bătrànĭ vănzind viile la alt[e] măn[ĭ] striene, ce n'aŭ fost tărgoveţ de baştină, stăpănesc acie şi locul, şi-l vănd la alţiĭ, şi danii îl daŭ. Şi s'aŭ scris ca să-ĭ popriască pe uniĭ ca acie, să nu fie volnič a vinde din locul tărguluĭ, şi să-l împarţă tărgoveţilor, ca să fie de hrana lor.» — 281. Către ispravnicĭ, pentru cărţile de judecată, care nu sînt bine făcute. «2 oamenĭ cănd vor veni să-s ğudeč[e] şi-ĭ vì hotără ğudecata, întăĭ să-s scrie pricina omuluĭ celuĭ ce păreşte, apoĭ să-s [s]crie răspunsul celuelaltu, în ce chip aŭ dat sam[ă], apoĭ hotărărea ğudecăţiĭ, că s'aŭ hotărît ğudecata lor într' acestaş chip, — ca-s fie lucru lămurit şi de înţăles, să poată înţălegea Divanul, precum dreaptate şi strămbătate. Şi de acum înnainte să ştiĭ că, de nu vor vini ğudecăţile întiposite după poroncă ce-ţ poroncim, le vom trimite rupte cu oamenĭ domneştĭ, acolo, la dumn[ea]ta, şi nu-ţ va fi cu cinste dum.; însă, pentru ğurămănturĭ, socotiţ pentru lucru, nu puneţ 2-3 oamenĭ să ğure, şi pe cela ce nu va şti de acel lucru, nu-l siliţ cu ğurămăntul, şi, ales, pentru ce fieşte lucru mic este cu păcat a sili pe oamenĭ la ğurămăntu. Apoĭ, pentru čobotele fičorilor dum[i]lorvoastre, ni-aŭ venit jalobă că eŭ căte 6 orţĭ şi 2 leĭ; pentru care am hotărăt maĭ multu

[1] V. Iorga, *Chilia și Cetatea-Albă*, pp. 24S 9.

decăt 6 pot. ciubote fičorii dum. să nu è.» — 282. Către «Pavel Sărdar, ispravnicul Orheiuluĭ i Lapuşniĭ», pentru că «te ati[n]gĭ cu călcare şi de oamin[i] bisăriceştĭ, atăta dum[nea]ta, căt şi nemesniciĭ dum., pănă şi bisăricil[e] călcaţ, cercănd prič[i]nĭ de gloabe asupra călugărilor şi asupra preoţilor ; care lucru să cuvin[e] a ğudeca cu ğudecata bisăričască». S'aŭ plîns Mitropolitul şi episcopiĭ. «De aţ făcut aşa, de la noĭ ača volnicie n'aţ avut, din vriam[e] că noĭ la aceale ce sănt în ğudecata bisăričască, nu vom să ne amestecăm.» Să nu maĭ fie nemesnicĭ, cum i-a maĭ scris, «că nemesniciĭ aduc prič[i]nĭ de mestecătur[ĭ] necuvioas[e] ca acestea... Partea bisăričască să fie ğudecaţ cu ğudecata bisăričască. Încăş, cănd va avia vr'un mirian ğudecat[ă] cu vre un călugăr saŭ preut, şi va rămănia cu vr'o vină călugărul saŭ preutul, să fač[ĭ] ştir[e] la episcopul, şi să va pedepsi cu ğudecata bisăričască, iar mirianul să va pedepsi de la ispravnicul Ţănutuluĭ.» — 283. «Pe jaloba com[i]sariuluĭ, luĭ Libomirschii, peantru 20 de boĭ şi 8 car[e] cu sar[e], č-aŭ zăborăt pentru prič[i]na luĭ Mostafa Turcul din Bender, č-aŭ avut cu Jid. de la Raşcov; fiind acest zabor făr d[e] poroncă, s'aŭ poroncit să-s dei înnapoĭ.» — 284. «Pe jaloba luĭ Ioniţ[ă] Postelnic, săn luĭ Miron Cuzăĭ, č-aŭ fost Logofăt, pentru moşiia Crăč[u]neştiĭ de la Vasluiŭ, Avgust 9 [7250= 1741][1].» — 285. «O carte s'aŭ dat Sfinţii Sal[e] prefectul de la bis[ă]rica catoličască de aič, di Iaş, ca să-ş stăpăniască 3 cirti de viĭ de la —.» — 286. «La Ioniţă Pisoţchi, părcălabul de Bae», pentru ca «tărgoveţiĭ» să trimeată «şindila Treĭsvetitelor». — 287. «La uşurgii de la Oronbetoglu, să ţii în sat — luĭ Ali Mărza, fiiul luĭ Isuf Mărza, din uşorul sat[e]lor luĭ.» — 288. «Pentru un protopop č-aŭ dăspărţăt o fămeae de bărbat, să caut[e] să-ĭ trimit[ă] aič, pe fămeae cu bărbatul eĭ.» — 289. Firman pentru a se lua averea unuĭ Turc mort în Galaţĭ: o luase întăiŭ, ca «tovarăş», «Cabà-Hasan, Sărdar[ul] nostru». — 290. Proces al «tărgoveţilor de Hărlăŭ» cu «mortasipiĭ» de acolo, cari li-ar fi luînd «mortasipie de pin sacĭ cu făină, şi apoĭ şi din păni de pin covăţu, piste obiceĭ». — 291. «Pentru Athănas[e] ce s'aŭ

[1] Actul la care se raportă acest regest e analisat maĭ sus, pp. 157-8, nº 59

trimis capichihae lăngă Elagas[i], ca să-ĭ dè liafa luĭ de acolo, căte 25 leĭ pe lună.» — 292. «Pentru Jidoviĭ de Căuşen[ĭ]», cari «aŭ pohtit aşădzar[e] pentru vama de holercă ce o cumpără eĭ din ţar[a] leşască şi o trec aič în ţar[ă], de o duc la Căuşen[ĭ], şi s'aŭ tocmit ca-s dea vamă pe cufa de holercă căte 4 leĭ vech[ĭ], însă şi cufa, maĭ mar[e] de 70 vedre să nu fie». Se admite. — 293. Pentru Sărdarul Turc din Galaţĭ, care face «blăstămăţiia» de a se împotrivi firmanuluĭ; pîrcălabul să-l dea luĭ Ienicer-Aga. — 294. Zlotaşilor de la Tecucĭ, «să ţăe în sam[ă] peceţil[e] pe ğumătate la 30 de oamen[i] ce sănt pentru slujba dum. Casabaşiĭ, la saigiĭ». — 295. O gloabă de la un hoţ prins în alt Ţinut se dă ispravniculuĭ din locul unde se făcuse furtul, «din vrem[e] că di acolo s'aŭ vădit şi s'aŭ gonit». — 296. Către Vel Căpitan de Soroca, pentru «Turcĭ zorbagiĭ». — 297. Turcĭ cari daŭ banĭ cu împrumut în Ţinutul Roman. — 298. Pentru ca să se aducă «Jid[o]viĭ de Movilăŭ» la Vel Căpitan de Soroca, pentru datorìĭ din camănă. — 299. Către pîrcălabul de Galaţĭ, ca să cumpere vin de «Niculisăl» saŭ «Niculiţăl» (unde stă un beşliagă), «fiind pe plăcer[e]». — 300. «Pentru Turciĭ brăilenĭ cariĭ s'aŭ aşădzat acolo, la Focşan[i] cu cortur[ĭ], şi fac multe zulumur[i] lăcuitorilor». Se trimete «Husain-Ag[a], beşliaga nostru», şi Enachi Comisul, «ca să strič[e] toate dughenil[e], şi să poftiască cu mar[e] tărie ca să nu-s facă iarmaroc». S'a scris şi luĭ Inicer-Agas[ı] de la Bender. — 301. Se cere pîrcălabuluĭ de Galaţĭ a recomanda un Turc ca Serdar: «numaĭ să nu arete pe vre un blăstămat, că apoĭ n'a put[è] da samă.» — 302. La ispravnicĭ, pentru «jalobe ... că aŭ luat lăcuitoriĭ ban[i] de pre la Turcĭ, pe miere şi pe nuč şi pe perjă şi pe altele, ş[i] acmu, niavănd mere saŭ nuč saŭ perji să l[i] dè, îĭ supăr[ă] cu başul făr de cale, de le eŭ baniĭ îndoiţ». Vor restitui baniĭ cu dobînda «din dzeč[e] 12 pe an». — 303. Urmărire de robĭ tătăreştĭ în Ţinutul Suceava. — Scutire a «12 oamin[i] strein[ı], cărămidar[ĭ] car[ı] aŭ vinit de la margin[e]»: vor da numaĭ cîte 10.000 de cărămizĭ pe an. — 304. Luĭ «Dumitru Vameşul, pre car[e]le s'aŭ pus Căp[i]t[an] de ţimiţ (*sic*) la Trotuş, ca s aibă întru toat[e] a purta de grija ţămiruluĭ,

şi toţ panţărăĭ să aibă a asculta de dănsul.» — 305. Un vornicel trimes la ocnă, «de n'aŭ scos ominiĭ toţ la peceţ, ci i-aŭ făcut raileniĭ şi bijinar[ĭ].» — 306. «Ianach[i] Hatman i părcălabu Suceviĭ. Dat-am scrisoare noastră dum[nea]luĭ Costandin Hristoverghi Postelnic, pre car[e] l-aŭ socotit de s'aŭ făcut Căp[i]tan la Horodişte şi purtàtor de grije la toat[e] poroncil[e] Mării Sal[e] luĭ Vod[ă] ş[i] a noastre, cele ce s'ar tămpla a fi: pentru aceia vă dăm în ştir[e] şi voĭ, căp[i]tanilor de acolo, să-ĭ daţ ascultar[e] întru toate, şi nime să nu i-s pue împotrivă: iar cariĭ n'ar fi supus ascultări luĭ, să va aduč[e] aič[ĭ], şi să vor pedepsi. L[t] 7251 [1742], Octomvrie 4.» — 307. «Căm[ă]raşilor de Ocnă, după fermanul împăr[ă]tescu, să fie volnič a popri saria munteniască de la Brăila în ğos, să nu las[e] să triacă sare munteniască, precum şi sare moldoviniască de la Brăila în sus nu treč[e], pe obiceiul vechiŭ.» — 308. Tot aşa pîrcălabuluĭ de Galaţĭ. — 309. Iertare pentru un vornicel închis la ocnă. — 310. Scutire pentru vinul ce aduce din Constantinopol în Polonia «dumnealuĭ Voevozi Rusca»[1]. — 311. Pentru venitul de morţĭ de om şi şugubină al Vorniculuĭ-Mare: şi «2 pot. de cufa de holercă şi 2 ocă holercă, 2 pot. 2 oc[ă] peşti de carul cu peşti; aşijdir[e] de carul cu sare, ce va vin[i] la tărgu să văndză, să ià un drobu de sare, şi doĭ ban[ĭ] de toat[ă] dughiana, şi de toată bute de vin ce s'a vinde în tărgu, să ià căte o vadră de vin de bute, şi dintr'alt[e] alişverişur[ĭ] a tărguluĭ [Bărlad], din toat[e] să aibă a lua pe obiceiul vechiŭ; şi, pentru tălhar[ĭ], încă să aibă a cerca şi, prindzăndu-ĭ, să ià ce vor găs[i] la dănşiĭ, şi pe tălhar[ĭ] să-ĭ trimită aič la Eş.» — 312. «La cariĭ sănteţ rănduiţ dă străngiţ uşorul la parte de la Oraolu», să scrie dijma uneĭ moşiĭ boiereştĭ «pe car[e] aŭ arat Tătarăĭ . . ., şi cu zapcilăcul vostru să o ducă Tătarăĭ la Chiş[i]năŭ, după obiceaiŭ»: Domnul a dăruit-o proprietaruluĭ. — 313. Către «toţ săteniĭ de pin satil[e] de la codrul Chigheciuluĭ, pentru pricina č-aŭ făcut mărzaciĭ cu Gheorghie č-aŭ fost Căp[i]tan»: venise mumbaşir de la Hanul. Să arăte şi eĭ plîngerile contra Tata-

[1] Voevodul polon al Rusieĭ.

rilor. — 314. Să se urmărească nişte *vecinĭ,* luîndu-li-se «căte doĭ leĭ păntru slujba ce săntu običnuițĭ a face». — 315. Către Vel Căpitan de Tecucĭ, «ca să rădič[e] toate podu-ril[e] de pe Săret, să lasă numaĭ unul, car[e] s'a socoti la loc maĭ trebuitor». — 316. Scutire de dărĭ pentru «acest Jidov strein din Țara Leșască, anume David . . ., fiind bun meşter argintar . . ., poftind Domnie Mè a ven[i] şi a să afla la oraşul acesta orcățĭ de mulțĭ oamin[i] meşter[i], cu bun meşterşug.» — 317. «Jaloba unuĭ Marco Jidov di Bărlad, č-aŭ jeluit pe un Herşul Jidov di la Focşenĭ, di ceia partie, zicănd Marco di Bărlad, ca, fiind el tovarăş cu altŭ Marcu, di Eş, şi ducănd horilcă în Țara-Romănască, aŭ pus vichil pe Herşul»: acesta opreşte 40 de galbenĭ. — 318. Jaloba luĭ «Ioniță Cuze Postelnic», pentru că, Şendre biv vtori Sluger «şi alțĭ răzeş», făcînd «pod îmblător» pe o moşie a sa anume «Pățăştiĭ», trecătoriĭ strică fînațele «şi altele» ale luĭ Cuza. Saŭ să-ĭ dea «venitul loculuĭ», saŭ să plece. — 319. Pentru oameniĭ, «Mold[o]ven[i] şi Jidovĭ», cari şed pe moşia Budile la Soroca, şi nu plătesc nimic proprietaruluĭ. — Fol. 88 şi urm.

II. Condica dea giudeacățile Divanuluĭ din anul d'intăiŭ a Mării Sale Domnuluĭ Costandin Necolae Voevodŭ, începăndusă dea la luna luĭ Săpt. 7250 [1741], pănă la sfărşitul luĭ Dichemvri, vlet 7251 [1742]. [V⁰:] Giudecățile boiarilor Divanuluĭ. Condica de anul al doilea a Domnieĭ Mării Sale Domnuluĭ, stăpănuluĭ nostru, Costandin Nec[u]laĭ Voevodŭ, lᵗ 7251, Ghen. 1 [1743].

320. Proces al Moldaviţeĭ, pentru nişte «posăzĭ» ce i s'ar fi dăruit în al XVlea veac. — 32[1]. «Vameşiĭ de otace» cu «vameşiĭ de Roman», pentru boĭ cumpărațĭ la Roman şi Botoşanĭ, «ş'aŭ trecut în raià», cufe de horilcă şi altele. «Aşijdere, vameşiĭ de otace aŭ cerut la vameşiĭ de Roman vama pe o sam[ă] de boĭ ce s'aŭ cumpărat la Roman, şi, vrănd a trece la raià, aŭ apucat vama vameşiĭ de Roman». Se află «că vameşiĭ de otace aŭ vămuit cu cale, de vreme ćă eĭ aŭ cumpărat (cu) vama boilor celor de negoț din toată țara, orĭ pe unde ar trece, după cum aŭ arătat şi izvod de ponturĭ, iscălit de dum[nealor] boeriĭ. Iar pentru horilcă şi altă marfă, afară din marfa ce vine

la Iaş şi din negoţitoriĭ cazacliĭ, iaste obiceiŭ, orĭ la cariĭ târgurĭ în ţară ar avè a merge horilcă saŭ altă marfă, ca să să descarce unde întră la margine: acolo să vămueşte». — 322. Proces pentru nişte marfă de Ţarigrad, în care «bucăţŭ beldare, ghermesutur[ĭ]». Se dă jurămînt. — 323. Pentru o moştenire: «fiindu-ĭ fămeaia bolnăvită de bătăile luĭ, aŭ lepădat-o, şi la bătrâneţă aŭ luat pe altă fămeia, şi încă s'aŭ dat şi pe uliţă». — 324. Proces de moşie: fusese dată «pentru 900 berbecĭ şi 20 boĭ de negoţu şi 20 ialoviţe č-aŭ luat Petriceico-Vod[ă] de la Prodan Drăguşescul Jăt.[1], iară rudele luĭ Petreceico saŭ a Doamneĭ să n'aibă triabă» (e vorba de Tătăreştĭ, în Ţinutul Dorohoĭ). — 325. Pentru un om dosit de la peceţĭ; pomenită «rupta suseanilor». «I s'aŭ prăpădit boul pentru dănsul, şi dzicănd că nu i-aŭ fost argat.» — 326. Pentru o casă din Iaşĭ, «în faţa uliţii rusăştĭ, înpotriva bisearicii luĭ S[fe]ti Nicolaĭ, alăturĭ cu chivărsăria luĭ Macarie». — Fol. 185 şi urm.

III. «Cărţĭ domneştĭ date pe jalobe.»

327. «Fiind el argatu la Turcu, i-ar fi îndrăgit Turcul femeia, şi nu-l lasă Turcul să-s ducă de la dănsul.» — 328. Se trimet la Vlădicĭ jalbe de fete necinstite. — 329. Hotărîrea Păpăuţilor, luaţĭ de «Neculaĭ neguţitoriul din Botăşenĭ» de la «Costandin Costin Neniul, biv Vel Paharnic»[2]. — 330. Cerere ca un blănariŭ să dea 120 de leĭ pentru «4 taneali de sobol, şi 10 spinărĭ şi guş, şi 4 zagarale de vulpĭ, ce i-aŭ dat». — 331. Proces al unuĭ biv «vătaf de călăraş de Ţarigrad». — 332. Proces al luĭ Gligori Balş Postelnicul cu «Costantin fiiul luĭ Gheorghii Cananò Postelnicul», pentru cumpărarea unuĭ boŭ «vitioan», care se *află fulgerat*. — 333. Proces între «Cerbul Jidovul de la Roman» «cu Pavăl cărăuşul», care-ĭ dusese «o bute de vin păr la Movilăŭ, şi cu tocmală să-l descarce de iasta parte de Nistru, iar, după č-aŭ sosit acolo, l-ar fi silit Cerbul să-l triac[ă] în ceae parte şi, băgănd carul şi cu boiĭ în pod, aŭ

[1] Pentru Drăguşescul, maĭ v. vol. IV, p. 275, nota 1.
[2] V., pentru aceasta, şi vol. V, p. 238.

luat podul apă, și i s'aŭ înnecat un boŭ, și acum îș cerea boul de la Cerbul». E trimes la «podarĭ» și la «stăpănul poduluĭ»; «de vreame că eŭ brudină, eĭ sint datorĭ să plătiască paguba ce s'ar întămpla». — 334. Pentru unul care luase «la Grigorie-Vod[ă]», «împreună cu ispravnicul Ion, pogonăritul de viĭ la Tecuč, și fiind ispravnicul samiș pe slujbă». — 335. Pentru o «slugă», care-șĭ cere restul din plată: «să-ĭ plătiască pecete și să-l îmbrace», fusese «tocmal[a]». Stăpînul arată că «i-aŭ făcut 1 părechi čubote roșiĭ, de 2 leĭ, și i-aŭ dat și 5 orțĭ banĭ și niști pelceli la blănitul unuĭ contăș». Se decide «să-ĭ dè Gavril căte 1 leŭ pe lună, în cătă vreme i-aŭ slujit, precum daŭ și alțiĭ altor slugĭ de sama lor». — 336. Pentru niște Țiganĭ de la «Crăstăna fata Gramiĭ Stolnicul, nepoata luĭ Orăș Hatmanul, ğupăniasa răpoosatuluĭ Statie Clucerul». — 337. Pentru datoria ce aveaŭ «Novac Jidovul de Eș, fičorul luĭ Mihil haham», «Lupul» și «Iosăp fičorul Ursuluĭ» la «Leiba Jidovul de Botoșenĭ», care «aŭ eșit mufluz». Acesta avea «o cas[ă] în tărgu în Botoșanĭ, prețul eĭ de 250 leĭ»: creditoriĭ o cer. Dar datornicul o vinde, ca și «casa altuĭ Jidov din Țara Leșască, anume Ilie, carele s'aŭ așăzat în Botășenĭ». Unul din creditorĭ o reclamà pe cea d'intăiŭ, «curamà la căte triĭ», pe cînd ceĭlalțĭ numaĭ pentru dînșiĭ. Se găsește un zapis fără marturĭ și făcut «cu meșteșugu». — 338. Judecată a unuĭ fost «Vornic la Soveja»: unul dase altuia banĭ «la Telejin, la Izvoară, în Țara-Rom[ă]niască, ca să cumpere... oĭ și cașcaval». Acesta se învoise «ca să aducă oile la 18 munțĭ, ce cumpărasă stăpănu-săŭ Hristodor, să facă cășcăvălărie, tocmindu-să să dè oca căte 3 parale». Alt martur spune că la plată s'aŭ dat «și zloț și leĭ». Se aduc marturĭ «12 oamenĭ, preuțĭ și mirenĭ». — 339. Judecată pentru o casă din Iașĭ: «aŭ aflat altă dovadă, adic[ă] scris[ă] pricina acestor cas[e] în condica vechi a tărguluĭ, care să făcè în vremile trecute, de șoltuzul de Eș, scriind în condic[ă] că acè cas[ă] cu pivniț[ă] aŭ cumpărat-o Ene Pevețul înpreună cu femeia sa Paraschiva, muma Lupiĭ». — 340. Pentru o cumpărătură a luĭ «Nicolaĭ č-aŭ fostu Căm[ă]raș din lontru». — 341. Proces între Ion Cracalie și

văru-său Stărce. «Pentru nişte pricinĭ trecute, din vălet 7225 [1717], din vreme catanilor ce aŭ fost eşit den Ţara Unguriască aice în ţară, la a trie Domnie a Măriei Sale Mihaĭ-Vodă: făcându-să Vasili Stărce cetaş cu catanele, şi făcănd jafurĭ în ţară, jefuind neşti boĭ a unuĭ Turc de la Hotin, aŭ vrut el să tragă pe văru-său Cracalie soţie la cătăniia luĭ.» — 342. Judecată de Ieşenĭ: «în trecuţĭ anĭ, la vălet 7243 [1744-5], întămplăndu-să de aŭ arsu Tărgul de sus». — 343. Judecată a luĭ «Vasilie Brăescul, fičorul luĭ Ilie Brăescul, nepotul luĭ Ion Pisoschiĭ, strănepotul luĭ Simeon Barbovschiĭ», din Beceştĭ (Cernăuţĭ), cu «Costantin Brahă şi frate-său Toader Brah[ă], fičorii luĭ Ghiorghiţ[ă] Brahă, nepoţiĭ luĭ Pănteleiŭ Barbovschii, şi popa Vasilie, ce s'aŭ răspunsu nepot de fată luĭ Antioh, strănepot luĭ Dumitru Barbovschiĭ». El şi «Brăjeştiĭ» se certaŭ de la moşie în sat. «S'aŭ adeverit că ğumătate de acel sat, de Beceştĭ, aŭ fost a luĭ Drăgan Barbovschiĭ, carele aŭ avut cin-şeasă fičorĭ, anume Pănteleiŭ . . ., Simeon . . ., şi Dumitru . . ., şi Isac . . ., şi Costi . . ., şi Petrea . . . Aşijdire în-tr'acel sat aŭ avut a patra parte de sat Theodosie Barbovschiĭ Mitropolitul, fratele luĭ Drăgan Barbovschiĭ [1], şi s'aŭ dat parte sa danie nepoţilor săĭ de frate . . . Aşijdere Anuşca, sora luĭ Drăgan şi a luĭ Theodosie, [are treĭ fete].» — 344. Proces al luĭ «Andreiŭ gram[a]ticul, fiiul Sfinţii Sal[e] părinteluĭ Mitropolituluĭ, împreună şi cu nişte Grec plăcintar[i]», pentru o moşie. — 345. Proces al luĭ «Manole neguţitoriul din tărg din Botăşenĭ» [2] cu nişte Jidovĭ din Snetin, ce-ĭ fusese *tovarăşĭ la negoţ*. Eĭ cer jurămînt, şi judecata pare a voi marturĭ. Eĭ cer decĭ negustorĭ ca «socotitorĭ». Tot îĭ scot cu datorie şi negustoriĭ. — 346. Pentru un Iftimie Umbrar, care stă la temniţă în a doua Domnie a luĭ Antioh-Vodă («a răpăosatuluĭ Antiohi-Vodă»), îşĭ vinde moşia, «şi el s'aŭ dus în Ţara Leşască, ş'aŭ perit, cǎndu avut Şvedziĭ războiŭ cu Moscaliĭ la Poltava». — 347. Proces al luĭ «Simeon snă popa Ion, cu unchiu-său Ghedeon, proin egumen, ce-ĭ zic şi Căzacul, fečorul luĭ Savin,

[1] Pentru Teodosie, v. vol. XI din Hurmuzaki, tabla.

[2] V., pentru el, documentele botoşănene din vol. precedent.

ce aŭ fost Vornic». — 348. Judecata luĭ «Necolae croitoriul de aice din Iaş, fečorul luĭ Ion Olariul, cu cumnatu-său Nicolae căpitanul agesc», pentru o casă «la Uliţa Mare, în capul rîpiĭ Peveţoae, la mahalaoa Tălpălarilor... S'aŭ răsărit zapisul maĭ an-ţărţ, când aŭ venit oştile moschiceştĭ la Iaş.» — 349. Proces de moşie. Pomenit un act din 7091 (1582-3) de la Petru Şchiopul, «în carel[e] scrie pe satul Măndreştiĭ că, fiind d'inceput în niamu luĭ, Movileştilor, şi din pricina prădzilor de oştilea turceştĭ č-aŭ fost vinit în ţar[ă] asupra luĭ Ştefan-Vod[ă], tămplăndu de li s'aŭ răsărit dresăli pe moşiĭ č-aŭ avut, aŭ lipsăt satul acela de la stăpănirea lor, şi, ìmblănd, aŭ fost rămas maĭ pe urmă la sama domniască, şi Domniĭ, pe rugăminte Movileştilor, aŭ făcut milă de l-aŭ dat danie m[ă]năstiriĭ ci era zidită de Gheorghii Movila episcopul Rădauschiĭ, car[e] mănăstir[e] este săhăstrii acum la Suceviţă.» Satul Şărbăneştiĭ «d'inceput aŭ fost a luĭ Petri Hudič, moşul Movileştilor, a luĭ Irimii-Vod[ă] şi a luĭ Gheorghii episcopul de Rădăuţĭ, ctitoriĭ mănăstiriĭ Suceviţăĭ». Se arată că acest sat «ar fi un cut din cuturil[e] megieşilor satul[uì] lor». Supt Vasile Lupul, satul era al luĭ «Vas[i]li Stărce părcălabul». — 350. Proces cu «fičoriĭ popiĭ luĭ Vas[i]li, č-aŭ fost protopop în Botăşenĭ». — 351. Cerere de a se plăti de chiriaş o casă arsă. Fiind mult timp de atuncĭ, cererea se răspinge. — 352. Pentru vînzare de vin: «căte 123 leĭ noĭ pe bute, şi belelil[e] pivniţiĭ şi cercur[i] la buţ să fie dispre Vas[i]lachi, iar lemne, lumin[ĭ], drojdiil[e] să fie dispre crăčmar». — 353. Pentru nişte boĭ: «aŭ dat boiĭ în vacĭ la văcar, ş'aŭ peritu un boŭ, iar unul, viind acas[ă], ucis, aŭ muritu». — 354. Proces al unuĭ Ţigan anume Băргăŭ. «Cănd aŭ arsu Tărgul de sus, în Domnia d'intăĭ a Mării Sal[e] luĭ Costandin-Vodă.» — 355. Pentru nişte lucrurĭ: «un tămbar de şahmarandu cu pacè de sobol, cu şireturĭ de firu, cu 12 bumbĭ de aur, 6 cu diiamanturĭ în vărfu, iar 6 cu rubinur[i], şi o sucnă de canavaţă cu flor[ĭ] de firu, cu petil[e] cusute cu sirmă, cu sponce de argintu, şi un brăŭ de 30 leĭ», etc. Pomenit un «Călţinerăŭ». — 356. «Sărdar pe salahor[ĭ] la Vozie.» — 357. Proces cu un pretins «vecin» al său, al luĭ Gheorghie Cananò Post[elnicul],» zicănd

că-l trage vecin din sălişte, dea pe socru-său Dumitrachi Armaşul»: omul fusese iertat de Dumitraşco[1]. — 358. Pentru o fată ce naşte un copil, şi apoĭ «aŭ început... a să acoleasă dă un fečor a cestuĭ Ştefan, de aŭ dzis că el aŭ făcut-o grè, d'aŭ făcut copilul, şi, oblicind globniciĭ, aŭ vinit la casa luĭ Ştefan şi i-aŭ luat gloabă 14 leĭ p[1]... S'aŭ dovedit că fata Andriculias[i] ca o ţorfă să acoleseaşte cu năpaste de fečorul luĭ Ştefan. Şi aşè aŭ hotărăt Măriia Sa Vod[ă] giud[e]cata: pentru gloaba č-aŭ dat Ştefan, să rămăia păgubaş, şi fata încă să rămăia ca o ţorfă, şi să aibă pace fičorul luĭ Ştefan di spre fata Andriicules[i].» — 359. Pentru o datorie la «Parfene Băibărăcariŭ». — 360. Patru oamenĭ dintr'un sat jură la Mitropolie, «pre sfănta icoană a Precistiĭ», împreună cu feciorul de boier Ilie Zmuncilă, pentru însuşirea de «vecin» a unuĭ om. — 361. Proces pentru Ţiganĭ. Pomenit un act de la Gheorghe Ghica pentru «Costaşco Moţocu č-aŭ fostu părcălabu la Hotin». Moţoc avea acte de la Barnovschi, de la Alexandru-Vodă şi Ştefan «Tomşe», de la «Moiseiŭ-Vodă» şi Vasile Lupu. Între aceştĭ Ţiganĭ, un «Durduţa», Bărliba, Solenca, Daiul. «La Domnie din mijloc a Mării Sal[e] luĭ Mihaĭ-Vodă.» Menţionaţĭ şi «Artenii Bantăş şi Neculaĭ Bantăş». — 362. Pentru nişte «Ţiganĭ omeneştĭ». — 363. Proces al unuĭ surugiŭ cu «Frătiţa č-aŭ fost căpitan de meizil *(sic)*», pentru «hacul luĭ č-aŭ fost să ià de la Domnie». — 364. Pentru nişte caĭ daţĭ «la conacul Imbrihoruluĭ č-aŭ adus pe Măria Sa în Scaun». — 365. Proces între cumpărătoriĭ mortasipieĭ Iaşilor. Se amestecă şi un Căpitan de dărăbanĭ. — 366. Doĭ oamenĭ ce aŭ «simbră în plug... După ce s'aŭ trecut simbra.» — 367. Proces cu un «sobariŭ». Zăberire de către un «Rus» a unuĭ om al Hatmanuluĭ ce-l judecase. — 368. «Luĭ Ion condurariul, Niamţu, pentru că l-aŭ năpăstuit Ion doftorul, Niamţu, că i-ar fi furat 11 ugh[ĭ] de aur, şi Ion condurariul, Niamţu, s'aŭ îndreptat cu ğurămănt, ğurănd cu alt om dinpreună.» — 369. «Luĭ Solomon ţămbelarul, Jăd. de Eş.» —

[1] Acest Gheorghe Cananò, saŭ un fiŭ omonim, a ţinut pe Maria, sora luĭ Ioan-Vodă Callimachi. V. *Doc. Callimachi*, II, pp. 212-4.

370. Pentru o casă din Iașĭ, «di pe răpă, ot ulița Frecăuluĭ». — 371. Pentru o fată care-șĭ cere bărbat și se vede a fi «acolesitoare făr de cale». — 372. Plîngere a uneĭ slugĭ luate «de la tată-său, de la Dristor, tocmindu-l cu simbrie căte 15 leĭ pe an» ; stăpînul contestă dreptul luĭ la simbrie, «fiind el atunce un copil mic». «Rădică cu sufletul luĭ» că e așa, și sluga rămîne «răbdătoriŭ de acè simbrie». El maĭ avea «o femei în casă, tocmită cu simbrie ; nu ș'ar fi plinit anul și acestu Costandin i-ar fi dat drumul, dăndu-ĭ și niște borfe a eĭ ce avea, și s'aŭ dus din casa luĭ Anastasachea păr a nu-ș plini simbrie.» — 373. «Luĭ Panaite č-aŭ fostu Căpt. ot g[os]p[o]jda», care se judecă «cu doĭ căl[ă]raș ot g[os]p[oj]da» pentru un cal luat «ca să nu rămăe poronca gospodŭ în pămănt». — 374 «Niște borfe č-ar fi luat un Dumitru Čoh[o]dariŭ . . . din Mitropolie, la turburare Moscalilor, ducăndu-s[ă] cu Moscaliĭ.» — 375. Pentru vin băut în războiŭ de Turcĭ. «Aceĭ anĭ ce i-aŭ slujit, nu i-aŭ slujit cu simbrie : aŭ slujit ca și alțĭ sătenĭ, fiind și el sătian, pe obiceiul boiresculuĭ.» — 376. Judecată pentru o *silă:* se adeverește la judecata episcopuluĭ de Roman, «precum acè fată aŭ fost știută de îmbletele iaĭ în lucrurĭ proaste, și Adam, aflănd-o la o crășmă, stănd ià acolo pentru prilejul săŭ», etc. — 377. «La iarna cè mare, după tulburare Moscalelor.» — 378 Moșie *vîndută* cu anul unuĭ Jidov. — 379. Pentru «vameșul de Chișinăŭ, carile aŭ fost și părcălab la Orheiŭ». «Amestecăndu-l [niște plumb, un Țigan] cu o litră dintr'acel argint, ca să-l lămuriască.» «Argintu sirmă.» «Sîrbul neputăndu a-ĭ păsui [pe Țiganĭ], că era purcezător după turme.» «I-aŭ scos cu chizășie sa [un mazil] de la închisoare, ce i-aŭ fost închis un Jidov aice, în Ieș, carele s'aŭ aflat amăgit de dănșiĭ, de s'aŭ văndut niști aramă în loc de aur». O «cărșmărițe» i se plînge pîrcălabuluĭ pentru niște banĭ ce-ĭ perise dintr'un «secreĭ» ; «pe gura eĭ i-aŭ bătut» [acesta, pe Țiganĭ]. — 380. «Luĭ Iuțco și Leibeĭ și luĭ Izrail Jidovul de Bot[o]șan[ĭ], pentru un heleșteŭ ce aŭ fost cumpărat de la dumnealuĭ Vel Logofăt, ca să-l vănedze la Calafindeștĭ, satul dum[i]sale, jeluindu eĭ că nu i-aŭ lăsat să vănedză heleșteul pe căt s'aŭ căzut a-l văna după tocmală, și

așè s'aŭ aședzat să le dea dumnealuĭ voe să-l maĭ tae și la Paștĭ, să-l văneze până la Ispas, și să maĭ dea Jidovul 30 leĭ dum[isale] luĭ Vel Logofăt.» — 381. Pentru o vînzare de moșie din partea egumenuluĭ de Galata: ««luîndu voe și de la Svinție Sa părintele patriarhul de Ierusalim, cu carte Svinții Sale, și să văndză din moșiĭ pentru ač̆a datorie; și ač̆astă ğudecată singur Măria Sa Vod[ă] o aŭ hotărăt, să întoarcă părintele Nectarie baniĭ luĭ Panaite cupețu și să-s ià moșiiale iarăș la sama m[ă]n[ă]stiriĭ, găsindu Mărie Sa că nu-ĭ cu cale, nicĭ iaste volnic a vinde egumenul moșiile m[ă]n[ă]stiriĭ.» — 382. Proces al luĭ «Mamuș polcovnicul» cu o slugă a luĭ, luată «de la Roșčucu», pentru leafă neplătită. — 383. Pentru «Ion cibotar Ușeriul și Gavril cibotar Șetrărel», cari aŭ proces cu «Mane Tălpălariul, la niște pieĭ de vacă, de triaba meșteršuguluĭ lor». — 384. Pentru un cal pierdut. Vasile Costachi biv Vel Stolnic venise cu soția luĭ «de la maica dumisale, dea la Pășcanĭ, la Iașĭ». Maica era «Spătăroaia Catrina Pășcănița»[1]. — 385. Proces al luĭ «Cozma călugărul de la Mitropolie», care s'a dus «cu părintele Antonii Mitropolitul de aice cu Muscaliĭ»; «care și un peč de la Antonie Mitropolitul ni-aŭ arătat Iftimie, în care peč scrie la Lupul Botedzatul Medelnicerul ca să facă păsuială de banĭ păr în 10 dzile, păr la întorsul Sfințiiĭ Sale din sus, și a da baniĭ, și, tămplăndu-să de nu s'aŭ maĭ întorsu Sfinția Sa de la Moscalĭ». — 386. Niște oamenĭ «ot Fălciiŭ» arată că, «la turburare Moscalilor, tămplăndu-să eĭ la o arie, aŭ nimerit niște Lipcanĭ dez diminiață acolo la dănși la arie; pe care lipcanĭ întrebăndu-ĭ eĭ de unde vin și unde mărgu, ș'aŭ dat sama precum aŭ știut, și s'aŭ dus de la dănșiĭ; iar maĭ pe urmă, viind și acel Horeico și cu altul, cu Pană, aŭ făcut cestoralalțĭ îndemnu să margă să-ĭ prindă pe aceĭ lipcanĭ, că n'ar fi oamenĭ bunĭ. Și s'aŭ luat după dănșiĭ și, ağungăndu-ĭ, i-aŭ prinsu, și i-aŭ adus la tabăra lor, unde era bejenițĭ, și, neputăndu-să eĭ îndrepta din cum aŭ dat eĭ samă, li-aŭ luat lipcanilor armele, caiĭ și altă tot; din cariĭ caĭ și Horeico și

[1] V. și vol. V, p. 592.

cu Pană ş'aŭ luat căte un cal. Şi, ţiindu-ĭ pe lipcanĭ acolò la bejenie, cănd aŭ fostu maĭ pe urmă, aŭ venit acel Simion Vameşul, dinpreună cu Căzac de aceĭ moschiceştĭ, ş'aŭ luat pe lipcanĭ de acolò de la dănşiĭ, cu tot č-aŭ avut eĭ, cu izvod anum[e], şi, aducăndu-ĭ la Eş, şi încăpănd la măna Moscalilor, i-aŭ prădat de tot č-aŭ avut, luîndu-ĭ şi pe dănşi robĭ.» Eĭ cer, la scăparea lor, despăgubire de la Simion, care arată cine-ĭ prinsese. O parte, «ce mijlocire aŭ făcut, nu să ştie, că aŭ cădzut platcă numaĭ Vărlan şi cu aceĭ triĭ oamenĭ». — 387. Proces al luĭ «Manole cupeţ ot Botăşenĭ... Avănd un neguţitoriŭ turcu, anume Ali-Beşliaga din Botăşenĭ, făn de văndut.» — 388. Pentru nişte odoare depuse «la Alexandru č-aŭ fostu Căm[ă]nariŭ-Mare la Domnie Măriiĭ Sale Mihaĭ-Vod[ă]». Acesta le vinde cînd «aŭ cădzut Măriia Sa Grigorie-Vod[ă] Domnu aice în ţară». — 389 Proces al luĭ «popa Cărste, armenescu, de aice din Iaş». «Un loc şi cu dughenĭ ce iaste pe Podul Vechiŭ, în uliţa Arcăriiĭ.» — 390. Proces al unor Evreĭ din Botoşanĭ. O văduvă dintre eĭ iea pe «un Jidov Leiba din Bucureştĭ». Casa fusese «cu acoperemăntul eĭ prostu, cu nişte stuh, şi, după č-aŭ întrat Iosăp în casa aceia, o aŭ tocmit şi o aŭ coperit cu şindilă ş'aŭ îngrădit-o cu zăpladzĭ, ş'aŭ făcut şi alte damurĭ în ograd[ă], suind-o la bun preţ... Iar, după ce s'aŭ tămplat di-aŭ perit Iosip astă toamnă, de Căzacĭ, la vreame Muscalilor... Arătănd un zapis cu slovă moldoveniască, făcut de la măna luĭ Iosăp la măna Leibiĭ.» Judecată supt Grigore-Vodă, fiind de faţă «Tudorachi č-aŭ fostu Vornic la Botăşenĭ». S'a văzut atuncĭ «că acel Anşil, după vărsta ce s'aŭ vădzut, era om de 25 anĭ şi maĭ bine, şi, după obiceiul ce aŭ Jidoviĭ a să însura la 15 anĭ, cum di aŭ răbdat Anşăl a trece atăţe anĭ piste 15 anĭ, fiind Iosip om cu prilej şi cu sirmaè, şi să nu-ĭ pomeniască nimică, nice luĭ, nice cătră alţiĭ de tocmala aceluĭ zapis, cu însurăciune luĭ? Aŭ arătat Estera şi zapisăl[e] văndzăriĭ, scrisă cu slovă evreiască, unul de la Leia şi de la bărbatul eĭ, Leiba, altuĭ de la doĭ marturĭ ce s'aŭ tămplat la acè văndzare, şi aŭ dat mărturie după obiceiul legiĭ lor la măna luĭ Iosăp», între el fiind şi «cumnatul luĭ Beţăl, hahamul de aice, din Eş... Din

poronca ğudecăţiĭ ducăndu-l la şcoala jidovască hahamul şi cu toată adunare bresliĭ Jidovilor şi strămtorindu-l cu blăstămul legiĭ lor, atunce singur Iacov aŭ mărturisit tot adivărul de vicleşuguĭ aceluĭ zapis... El aŭ dzis că-ş aduce aminte c'aŭ iscălit într'un zapis, tămplăndu-se şi el la acè vreame la Botăşenĭ, la nuntă, atunce cănd aŭ luat Leiba pe Leia, muma luĭ Anşăl, şi el li-aŭ cetit şi cununie; şi, mărturisind Iacov aşè către Anşăl şi către oameniĭ luĭ, i-aŭ pus eĭ 2 ugh[ĭ] de aur în mănă, rugăndu-să Anşăl să nu să lepede de mărturie, că iaste o pricină mare»; dar eĭ nu vreaŭ să-ĭ arăte, cum cere, numaĭ acel zapis. Nu recunoaşte iscălitura în al doilea act. «Şi Anşăl cu oameniĭ luĭ aŭ şi prinsu a sili pe Iacov asupra mărturii, maĭ făgăduindu-ĭ şi altu dar peste aceĭ 2 ugh[ĭ], rugăndu-să eĭ să nu-ĭ dè de smintială, că va da de primejdie. De vreame că eĭ s'aŭ apucat denainte ğudecăţiĭ că or dovedi că-ĭ zapisul dreptu, şi aducăndu-le Iacov aminte că poate să-l siliască ğudecata pe dănsul la ğurămănt, şi atunce îĭ caută a arăta adivărul, şi eĭ l-aŭ învăţat pe Iacov să ià condeiŭ cu cernială, să poarte peste iscălitura cia vicliană, şi, făcănd ačasta, poate priimi şi ğurămăntu, că măna luĭ s'aŭ purtat peste acè iscălitură. Măcar că el ačasta n'aŭ vrut să o facă. Şi aceste toate li-aŭ arătat Iacov la şcoala lor, înnainte hahamuluĭ şi a toată Jidovime, apoĭ şi înnainte dum[i]sale Vel Logft. aŭ arătat Iacov adivărul, fiind de faţă şi Tudorache Vornicul de Botăşenĭ şi Beţăl hahamul de aice, din tărgu, împreună cu toată Jidovimea.» Fusese «puşĭ la pediapsă» vinovaţiĭ şi zapisul rupt. În cel bun era iscălit în adevăr «Mihăl peveţul şi credinčos bresliĭ jidoviaştĭ». O Evreică spune «că la lege lor nu-ĭ acestu obiceiŭ a să pune fičoriĭ în zapis, ce toată tărie zapisuluĭ redzimă în marturĭ, — scoţind la ačastă mărturie şi pe hahamul şi pe alţĭ bătrănĭ aĭ Jidovilor.» Şi acum se întăreşte casa, Estereĭ. — 391. Pentru «Costantin Maţoeni căpt., cu cincĭ liud[e] vănătorĭ de la stiagul luĭ», cari «s'aŭ tocmit scutelnič la dănsul, căte 12 leĭ de om într'un an, şi, pe tocmala č aŭ avut eĭ, nu s'aŭ scutit maĭ mult de 9 lunĭ..., şi ceria 15 leĭ de la Costantin căpt.». Acesta arată «că el aŭ fostu căpt. maĭ mult de un an, vr'o 2 lunĭ peste an, dar, schimbăndu-să la

9 lunĭ Agie, şi puindu-să la Maĭ Panaite Agă, aŭ dat jalobă stiagul ş'aŭ pohtit ca să nu maĭ fie nicĭ unul scutelnic, ce să slujască toţĭ, şi aceĭ banĭ ce-ĭ are căpitanul lor şi Aga de la scutelnicĭ să facă cislă, să plătiască cu toţiĭ la aceste 2 stiagurĭ de vănătorĭ, şi, aşădzindu-s[ă] cu Aga Panaite într'acestu chip, aŭ rămas să nu maĭ fie scutelnič de acolè înnainte, ş'aŭ dat cu toţiĭ baniĭ scutelniciei, ş'a Agăĭ, ş'a căpitanilor; iar care din scutelnič apucasă de plătisă deplin, li-aŭ întorsu ciialalţĭ pe căte lunĭ maĭ avea să să scutiască. Ce Costantin Căpt., tămplăndu-să di-aŭ mărsu cu poruncă domniască la Petriburgu şi zăbăvind căteva lunĭ..., nice o supărare n'aŭ avut pănă acum..., şi acmu să scoală de cer baniĭ.» Se aduce martur «Costantin Botezatul, iar căpt. de vănătorĭ, de la stiagul al doile», care arată că s'a făcut «ačastă aşădzare cu voia stiagurilor: aŭ dat cu toţiĭ scutelnicie, alţiĭ şi căpitanilor, căt s'aŭ făcut pe aceste triĭ lunĭ». Vînătoriĭ pierd procesul. — 392. Proces cu un «Costantin Stroescul, mazil din Ţara-Romăniască.» ⁰— 393. Proces cu un «căpt. mazil din Eş» pentru o casă. «La vreame turburăriĭ Moscalilor; iar atunce la rădicarea lor de aice din Iaş, dănd şi Tătarăĭ peste Moscalĭ[1], şi fiind mari calabalăc între dănşiĭ, care să îngrijasă toţ lăcuitoriĭ de aice din oraş, să nu rămăe în măna Tătarălor la robie, şi, cari încătrò putè, să da în lăturĭ: alţăĭ băgăndu-să pin m[ă]n[ă]stirĭ, alţiĭ năzuind şi cătră oarda moschičască, — ca cum ar fi putut fieşticare a să feri, să nu încapă la lucru de primejdie; de vreami că de odată era lucru neştiut cu ce gănd era vinirea Tătarălor. Care dintr'o tămplare ca aceia ferindu-să şi ia [o «femei săracă»] di spre parte Tătarălor, cu o copilă maĭ mică, ce o avea, i-aŭ luat Moscaliĭ acè copilă, şi, vădzind că i s'aŭ luat copila, aŭ purces şi ià după copilă, ca doar ar putea-o scoate; şi făcănd Paraschiva cătăva zăbavă, căutăndu-ş copila, n'aŭ maĭ putut-o găsi şi, peste ceva vreame trecută, scăpănd şi ià de s'aŭ întorsu înnapoĭ, cănd aŭ venit aice, ş'aŭ aflat casa văndută» Cumpărătorul arată

[1] Tatariĭ, maĭ mult Lipcanĭ, fusese aduşĭ de Toader Paladi Vistierul, cu care maĭ era şi un Paşă (Neculce, p. 411).

«că, avănd Paraschiva un ginere anume Dumitru, č-aŭ fostu čohodar la Măriia Sa Grigorie-Vod[ă], care iĭ ţinia pe o fată maĭ mare; după ce s'aŭ tras Domnie de aice de la Gălata în ğos, spre Gălaţ, aŭ fugit de lăngă Domnie aice, la Iaş, şi s'aŭ dat şi el suptu stăpănire Moscalilor. Şi, avănd un Dumitru başčoh[o]dariŭ a Măriiĭ Sale Grigorie-Vod[ă] o ladă cu borfe aice în Eş la Mitropolie, ar fi luat lada luĭ başčohodar cu borfile, s'aŭ dus cu Moscaliĭ, şi soacră-sa ačasta, Paraschiva, încă din voe sa s'ar fi dus cu Moscaliĭ». Grigore-Vodă dă casa, prădatuluĭ. Ea spune că nu dase casa de zestre, şi maĭ curînd voià s'o ţie «de comăndul săŭ», şi că la cumpărare ar fi spus mahalagiiĭ cum stă lucrul. Se aduce prin Vorniciĭ de Poartă mărturie de la eĭ: un Căpitan, «č-aŭ fostu şi poruşnic», un blănar, un «chihae ot căl[ă]raş ot Vel Căpitan», un «mahal», şi «Paladi Căpăţînă», un «cizmar», — în sensul femeiĭ. Doĭ din eĭ sînt duşĭ la Mitropolitul Nichifor, «di-aŭ ğurat cu patrahirul în gurmadzĭ, ş'aŭ priimit blăstămul Sfinţii Sale, precum Paraschiva n'aŭ datu-ş casa de dzestri». Cumpărătorul aduce apoĭ «doĭ oamenĭ streinĭ, marturĭ» în sens contrar. «S'aŭ adiverit, că sint oamenĭ răĭ, nişte beţivĭ, şi aflaţ întru tălhuşagurĭ, cari şi acum, în vreame aceştiĭ giudecăţĭ s'aŭ aflat cu dovadă, c'aŭ furat nişte čară.» Ceĭlalţĭ, aĭ femeiĭ eraŭ «marturĭ şi ğurătorĭ oamenĭ de credinţă». Se maĭ ţine samă şi de aceia «că Prè-Puternica Împărăţie aŭ ertat hainlăcul tuturor; dar că ià era un cap de femei: ce hainlăc era să facă?!». — 394. Pentru o moştenire. «La cheltuiala morţiĭ neputăndu-re *(sic)* îmbla eĭ la banĭ.» «Îmblăndu-re eĭ şi'n casă, cercănd ca să maĭ caute banĭ, i-ar fi zărit nişte oamenĭ streinĭ, tufecciĭ, ş'aŭ mersu di-aŭ spartu casa, ş'aŭ luat din casă un brăŭ de argintu a unuĭ Arman ... Care tufeciĭ aflăndu-să şi 'ntr'alte furtuşagurĭ, i-aŭ surgunit Domniia de aice.» — 395. Pentru un cal. «Şi pe urmă, primenindu-să Domniile, di-aŭ mărsu Măriia Sa Grigorie-Vod[ă] în Ţara-Româniască şi Măriia Sa Costandin-Vod[ă] aŭ venit aice cu Domnia întăĭ.» — 396. Domnul opreşte pe fratele uneĭ Ţigance de a o lua de la bărbat, încercarea fiind făcută supt cuvînt că ea ar fi în stăpînirea altuĭ stăpîn. — 397. Procesul luĭ «Manole negu-

țătoriul de la Botășenĭ cu preutul Iftemii de la Drăgușan[ĭ]», care spune «că, la vreme tulburăriĭ Muscalilor, s'aŭ vorovitu eĭ cu un Verdeș Căpt. și cu un diiacon de la Stroeștĭ, și s'aŭ dus eĭ la Botășenĭ, ș[i] aŭ luat acestu preutu și cu diiaconul 15 leĭ arvonă pe miere de la Manol[e] cupeț, iar Verdiș Căpt. aŭ luatu singur 15 leĭ pe mierea, de la Manol[i], și s'aŭ apucatu eĭ să-ĭ ducă mierea Gĭoĭ, și, neputăndu eĭ să-ĭ ducă miere Gĭoĭ, i-aŭ dus miere la săptămăna, Duminecă; și, cănd aŭ întratu cu carăle cu miere în ogradă, iată și Căzaciĭ veniè să încarce tărgul și-s prade, și eĭ aŭ îngugatu, și s'aŭ dus pănă la Drăgușan[ĭ]. Și, ağungăndu-ĭ Căzaciĭ, ș'aŭ apucat boiĭ, ș'aŭ fugitu; iar miere aŭ rămas peitoare de Căzač.» Eĭ cer plată de la Manoli. Acesta arată «cum că li-aŭ dzis să discarce miere și-s puie într'o groapă în taină, să arunce guno[i]ŭ, ca doară a scăpa, și eĭ n'aŭ primitu, ș'aŭ îngugat și s'aŭ dus cu miere acasă»; zăbovind apoĭ și pănă 'n Dumineca «căndu aŭ fostu prada». Un diacon, martur, arată «că s'aŭ păgubitu neguțitoriul de 8 poloboace de mier[e], și i-aŭ luat și 370 leĭ, banĭ, Căzaciĭ dintr'un săcriiŭ». Manoli cîștigă. º— 398. Procesul Loghineĭ preuteasa din Iașĭ cu un cumnat «din raè». «La vreme tulburăriĭ Muscalilor, ș'aŭ adus el 2 fete, și li-aŭ purtat ià de grijă pin bejeniĭ.» Se cer «marturĭ» saŭ «ğurătorĭ» (același înțeles). — 399. Menționat un «Toader biv Vornic de lemne».— 400. Procesul luĭ «Ioniță Loizu, neguțitoriul din Eș». Acesta jură, «și, fiindu neguțitor, s'aŭ credzut». — 401. Pentru stricarea uneĭ viĭ, «care era gata de cules, numaĭ cătŭ să între cu čubărul, și l-aŭ păgubit și de niște miiare č-aŭ avut într'o putină, ca 3 vedre, și i-aŭ aprinsu și niște lozniț, cu poamil[e] ce era pe lozniț[ă]». º— 402. «Mărturiia de ğudecata dumnealuĭ Ion Neculce Vornic; lt 7250, Fev. 10[1].» Vite luate unor Cîmpulungenĭ, supt cuvînt că ar fi înștiințat de urmărire pe niște hoțĭ dintre aĭ lor. Trimeșĭ la Vornicul de Botoșanĭ. —

[1] «Aŭ pus [Domnul] din mazilĭ, pre mine, Ioan Neculce biv Vel Vornic, și pre Iordachi Dulgherul biv Vel Postelnic, și pre Aristarh biv Vel Ban, să fie judecătorĭ aice în Iașĭ, dinpreună cu boieriĭ ceĭ marĭ, la toate trebile și judecățile și sfaturile să fie nelipsițĭ; și le-aŭ făcut și nafacà, leafă, cîte cinzecĭ de leĭ de boier pre lună» (Cronica luĭ Neculcea, p. 417).

403. Proces al «Vătavuluĭ de cărăuş şi şoltuzuluĭ de aič de tărgu» cu un «dărăban ot Iaş». — 404. Proces al «preutuluĭ Mihălache, protopopul ot Iaş». — 405. Pîra luĭ «Ianăş doftorul cu Ion Condurariul», prepus de cel d'intăiŭ ca hoţ [v. nº 368]. — 406. Procesul unuĭ om «din tărgu din Lăpuşna». — 407. Plîngerea unuĭ «Grec corăbieriŭ» că egumenul de la Sf. Gheorghe din Galaţĭ i-a pierdut nişte banĭ daţĭ în deposit. Egumenul spune că, «mărgănd el într'o sară, după č-aŭ înnoptat, la nişte neguţitorĭ pentru voroava», află la întors casa prădată. Hoţul s'ar fi aflat «iar un corăbieriŭ grec şi, fugind el la Ibraila, de acolo să fi trecut în Ţara-Româniască». Grecul e trimes la Mitropolit, care să caute «la sf[ă]ntă pravilă». Şi, fiindcă Grecuļuĭ «îĭ stăruiaşte inima cu prepus ca acela asupra egumănuluĭ», acesta să iea blestem. Egumenul scapă. — 408. Judecată a luĭ «Toader sin luĭ Ilie Încălcilă, puşcaş ot tărgul Soceviĭ», cu un Evreŭ din acest loc şi altul din «tărgul Cernăuţuluĭ». Ilie luase un boŭ, «un giuncu mănzat, la un iarmaroc a bulčuluĭ, la tărgul Soceviĭ», şi-l vinde apoĭ unuia dintre Jidovĭ. Acesta-l *împărechiază* şi-l vinde «la iarmarocul de la tărgul Siretiuluĭ, la Ispas». Un Turc îl reclamă ca de furat. Jură treĭ «Moldoveanĭ» pentru el. — 409. Pentru nişte boĭ globiţĭ, cari se află «boĭ tătărăştĭ de furat... Aŭ venit Tătarăĭ la casa luĭ [în Ţinutul Fălciiŭ], şi ş'aŭ plinit boiĭ de la dănsul» — 410. Pentru o dare de foc. «Ačastă pricină iaste vechi, aproape di pe căndu aŭ perit soarile, cari s'aŭ socotit de atunce ca triidzăč şi maĭ bine de anĭ... Eĭ, trăind uşă de uşă, tot dinpreună, şi nimic de ačasta n'aŭ pomenit.» — 411. «Dzăcănd Ion Gigătul că la vreme tulburăriĭ Moscalilor, cănd aŭ prădatŭ Moscaliĭ Focşaniĭ, eĭ, fiind în bejeniĭ, în măgură, mistuiţ în nişte răpĭ, şi discălecănd un căpitan de cătan[e] în Cucuiaţ, la o crăčmă, cu căteva cătan[e], iar acest Dumitru din Cucuiaţ aŭ mersu la dănşiĭ şi aŭ băut cu dănşiĭ pănă în noapte, şi apoĭ aŭ luat pe catane noaptia, şi i-aŭ dus în măgură, la bejenie, unde era Gigătul şi cu Dumitru Vameşul, şi căpitanul de cătane aŭ mersu de aŭ prinsu pe Dumitru Vameşul, iar acest Dumitru din Cucuiaţ aŭ mersu la Gigătul, şi el săngur l-aŭ luat de cheptu şi l-aŭ dat în măna cătanilor, şi i-aŭ cău-

tat el toate borfil[e], pe unde aŭ fost mistuite, și li-aŭ luat cu măna luĭ, de li-aŭ datŭ cătanilor.» — 412. «Scoțăndu-să niște tălharĭ la pierdzare, și fiind Brah[ă] zapciŭ asupra pierdzăriĭ lor, iar unul dintr'aceĭ tălharĭ..., avănd și el parte de moșie... în Străoanĭ, aŭ strigat atunce la pierdzare luĭ că, cine i-ar scoate capul, s'ar da rob și i-ar da și acè parte de moșie...; iar Brah[ă], audzind așè, l-ar fi dat pe acel Costantin în lăturĭ, ș'ar fi luat zapis cu meșterșug din măna luĭ pe moșie, și pe urmă tot și l-aŭ pierdut». Și alțĭ tălharĭ aŭ fost *pierduțĭ:* moșiile lor «aŭ rămas în sama domniasc[ă]». Brahă era Armaș. — 413. «Dzăcănd că, în vriame tulburăriĭ Moscalilor [în Ținutul Fălciiŭ], eșind el cu bejeniia de la Delean[ĭ] ot Tutova, cu carul cu 4 boĭ, să margă la țarină, și, cum aŭ eșit din codru, de la bejeniĭ, l-aŭ lovit niște Tătar[ĭ], și l-aŭ robit pe dănsul, și i-aŭ luat aciĭ 4 boĭ, și alti 6 vite i-aŭ luat de la bejeniĭ, și, pe urmă, scăpănd el de la Tătar[ĭ] cu un cal tătărăscu, l-aŭ prinsu acest Iovul, slug[ă] luĭ Ilie Costach[i], fiind dum. Ilie Costach[i] Vel Căpitan la Codru, și i-aŭ luat calul.» — 414. Proces pentru un loc din ocolul Hîrlăuluĭ, ținut de Pilăteștĭ. Pomenită o danie a luĭ Moise-Vodă către Pătrașco Čogolea Logofătul, pe Scubințĭ și Dealul luĭ Vodă. — 415. Proces pentru o dugheană și pivniță în Iașĭ, «în Tărgul de sus, pe podul Hagioae, în răndul dughenilor de la vale, unde să vinde peștile cel proaspăt». Fusese cumpărată de la o «Jidovcă», a unuĭ Jidov «tipsier». «Iscăliturile a mulțĭ mahalagiĭ și ulicenĭ.» Fusese pivniță «proastă și mică, făcută de lemnu, și o hrubă vechi, č-aŭ fost cu puțăn[ă] ziditură de piatră, și gărličul în afară aŭ fostu tot de lemnu; în care pivniță îș ține Jidovul căte un poloboc-doaî de băutură». Noul proprietar o face de piatră, «și di-asupra, pe gărlič, cerdac cu cășčoară, și ca cum din pajiște aŭ rădicat acel lucru». Egumenul de la Cetățuie spune că pivnița fusese a luĭ Duca-Vodă, care o dăduse mănăstiriĭ. «Prețuindu-să coșul de piatră căte 7 leĭ, și stănjinul de săpat, cu lucru cu tot, căte 3 leĭ»; căsuța ar face 20 de leĭ. — 416. «Un tănbar cu alimiĭ de jder și cu zagară de sobol.» — 417. Pentru niște boĭ: «la Domniia Măriĭ Sal[e] Grigor[ie]-Vod[ă],

fiind el cu slujba cornărituluĭ la Ţinutul Cernăuţilor». —418. Procesul luĭ Toma Luca biv vtori Medelnicer, epitropul surorii luĭ, Ilinca, «Log[o]fetesăĭ luĭ Hurmuzach[i], nora Cărstiĭ biv Vel Pit[ar]».—419. Plîngere contra luĭ «Hurmuzachi Visternicul». Acesta arată «că, când aŭ eşit Căzaciĭ din Ţara Ungurească, de aŭ trecut pe supt munte, atunce aŭ luat ača iapă, de aŭ vinit maĭ în grabă, de aŭ dat ştir[e] Mării Sal[e], luĭ Grigor[ie]-Vod[ă], de faptile acelor Cazač».—420. Pentru averea, neîmpărţită, a luĭ Dumitraşco Čaurul Logofăt. Vine «Ion Neculce biv Vel Vornic, fiind vechil din parte Mării Sal[e] Domniţiĭ Aniţiĭ, fiica răposatuluĭ Antiohie-Vod[ă], ş[i] altuĭ niam al Mării Sal[e], Čaureştiĭ», pentru un «loc de casă» din Iaşĭ, ce se împărţia între Ceaurul şi soră-sa Ilina Băneasa; «pe car[e] loc aŭ fost făcut şi cas[e] Vas[i]lie Čaurul Stol. fičorul luĭ Dum[i]traşco Čaurul, ağutat de soru-sa, Domniţa Catrina, a răpoosatuluĭ Antiohie-Vod[ă]; şi eĭ fiind 7 fraţ, fečoriĭ lui Dum[i]traşco Čaurul, aŭ avut toţ parte în locul casălor, cum şi într'alte moşiĭ părinţăştĭ, în toate... Pentru faptii[e] cele proaste a unuia din fraţ, luĭ Vas[i]lie Čaurul Stolnicul, făcănd el hainie, închinăndu-să în parte Nemţilor, când aŭ avut oştir[e] putericiĭ stăpâniĭ noştri cu Nemţiĭ, la 7225 [1717], eşind el cu catane în ţar[ă], aŭ păgubit pre mulţĭ peminten[ĭ]. Atuncĭ Măriia Sa Mihaiŭ-Vod[ă]... aŭ luat acele casă cu tot locul lor, şi le-aŭ dat danie dum[i]sal[e] Sanduluĭ Sturdza Vel Logofăt, arătănd la hrisovul Mării Sal[e] că şi pe însuş Mărie Sa l aŭ pagubit Vas[i]lie Čaurul de o somă de ban[ĭ], den cumpărătura uneĭ desetinĭ de la Bacăŭ.» Moşiile se daŭ la alţĭ păgubaşĭ. El, Domnul, «într' ača tulburari č-aŭ avut asupra luĭ Vas[i]lie Čaurul», nu bagă de samă că averea era neîmpărţită: «măcar că 2 fraţ, anum[e] Costandin şi Alexandru Cupar, aŭ murit holteĭ, dar pe urma luĭ Alicsandru aŭ rămas datorie—leĭ, şi pe 5 fraţ aŭ rămas împărţitoare moşiii[e] părinţăştĭ, anum[e]: Vas[i]lie Čaurul Stolnicul, şi Alicsandru brat eg., şi Ecaterina Domniţ[a] luĭ Antiohie-Vod[ă], şi ğupănias[a] luĭ Ion Hatmanul, şi Smăranda a luĭ Ştefan Catargiu, şi Aniţa a luĭ Aslam Spăt.». Sturdza «aŭ maĭ dzis că fetil[e], parte fămeiască, n'aŭ fost obiceiŭ a avè parte în

casă lor din Iaş, făr numaï fičoriï, şi cum că fetil[e] ar fi maï luat şi alte dzestre de la părinţï, şi osăbit că [ğu]mătate de acel loc de casă, č aŭ fost a Ilinil Bănesăï, dăndu ià danie nepoată-sa, Aniţ[i] Aslănoae, şi dum[nea]luï l-aŭ cumpărat de la Aniţa, iscălind şi dum[nea]luï Toader Vel Vist.[1]». Iscălesc: «Nechifor Mitropolit, Nectarie arhimandrit, egumen de Gălata, [Gherasim], eg[u]men de Goliia. Costach[i] Razul Vel Vist. (Vor.?), Iordach[i] Cant. biv Vel Vornic, Enach[i] Hatmanul, Alistarho biv Vel Ban[2]». — 421. Proces între «Neculaï Alban, Moldovan, şi Ghiniţ sin Vas[i]lie Tofic» cu Toader Păladi Vel Vist., care-ï reclamă ca *vecinï* la Valea-Sacă, după «Čaureştï, niamul ğupănesăï dum., şi, la Domniia Mării Sal[e] luï Mihaï-Vod[ă], fiind satul Vale-Sacă dat de Măriia Sa luï Iordach[i] Rus[e]t Med.... Aşijdire eşind la Divan cumnaţiï dum. Vel Vist., fiiï răpoosatuluï Antiohiï-Vod[ă], iarăş s'aŭ dovedit că sănt vec[i]nï, şi i-aŭ luat în stăpănire lor.» Sînt daţï şi acum ca *vecinï*, daŭ şi zapis Vistieruluï, care se roagă să fie iertaţï. Semnăturile de maï sus, pe lîngă cari Sturdza Vel Log., Ion Neculce biv Vel Vornic[3]. — 422. Proces al luï Haim Lungul şi alţï treï Jidovï din Roman, cari se asociase pentru negoţ; «şi ş'aŭ dat eï iscăliturile tus-patru, pe patru čfertur[ï] de hărtie, tot dintr'o c[o]ală tăiate, ca să ţie eï tot o frăţie şi să sprij[i]niască unul pe altul or la ce li s'ar tămpla.» — 423. Proces al unuï «biv Vel Căpitan ot Iaş». Pomenit un «moşan şi răzăş». — 424. Proces al luï «Cogălničanul» cu Neculaï Jora Med., pentru o vacă. — 425. «Acestuï om č-aŭ fost crăčmar Vorniculuï Ion». Cal înnecat într'un puţ la sat: «şi puţul s'aŭ aflat că l-aŭ făcut un Jidov». — 426. «Dumisal[e] luï Şărban Duca biv vtori Păh.», pentru parte din Zlătarï (Putna). «Duca-Vod[ă], moşul

[1] Paladi.

[2] V., pentru neamul Ceaureştilor, vol. V, pp. 576-7. Pentru confiscarea moşiilor luï Vasile Ceaurul, *Ist. lit. rom.*, I, p. 217 şi notele. — Hatmanul Ioan e Buhuş (v. vol. V, p. 574).

[3] Toader Paladi luase pe Aniţa, fiica luï Antioh Cantemir. Un act relativ la dînsa după moartea luï Paladi, în vol. V, p. 108, nº 137. Tot ea trebuie să fie şi 'Ανήτζα [Δομνή]τζα de maï sus, în acest volum, p. 160. Sora eï maï mare, Maria, fu soţia luï Constantin Dudescu din Ţara-Românească (*Genealogia Cantacuzinilor*, p. 419; unde se află şi descendenţa Aniţiï).

luĭ vtori Păh.» — 427. «Cartea de ğudecată de la dum[nea]luĭ Vor. Ion [1].» — 428. Pentru un boŭ perit, «să face curamà» între plugarĭ. — 429. Proces al mănăstiriĭ Caşin. Se aduce un act «din velet 7099 [1590-1], de la Suč Mihaiŭ şoltuzul şi doĭ[s]predzăci părgarĭ din tărgu din Trotuş», pentru Ion Doboş din Hilipeştĭ, Vrănčanul, fratele luĭ, Petra, etc., cari vînd un loc luĭ «Ion Popiţul» pe «zlotĭ tătărăştĭ»; apoĭ un act de la Gheorghe Ştefan, pentru cumpărarea moşieĭ Poenile. «Egumenul şi la ačastă pricină a lor aŭ răspunsu că scrisoril[e] mănăstiriĭ, după ce s'aŭ fostu închinat ačastă mănăstire la o vreme la Sfăntul Mormăntu, aŭ înblat scrisoril[e] şi pe la Ţarigrad şi pe la multe mănĭ, şi aceste li-aŭ străns căte una di pe la mănăstiril[e] Sfăntuluĭ Mormăntu, şi aŭ fost moşiil[e] necăutate ... Aşè aŭ ğudecat după dreptate ce s'aŭ căzut, că maĭ cu credinţă este ispisocul domnescu decăt guril[e] oamenilor.» — 430 Pentru nişte *vecinĭ*, între cari cîţĭva din neamul «Nosăiŭ». — 431. Proces al luĭ «Lupul Crupenschi Vel Pitar şi cumnată-său, Ioniţă Cuze Postelnic [2], cu Ion biv 3 Armaş, pentru un Ţigan». — 432. Pentru nişte Cîmpulungenĭ pîrîţĭ de «Ion Străjeriul» de acolo, că sînt «gazdă de tălhar[ĭ]». Pomenit şi «Afenduli cupeţ». — 433. Pentru moşie. Pomenit «Dum[i]traşco Suč biv Vel Agă, ispravnicul de Putna», «Ioniţ[ă] Arapul Vornic de Vrance». — 434. «Prič[i]na care aŭ Milie, fičorul Zamfiriĭ, şi Chirco, fičorul Haideĭ din oraşul Primitì, cu chir Dumitrie Lipţcanul.» Se aduce «carte de la neguţitoriĭ din Bucureştĭ şi de la alţĭ orăşen[ĭ] a lor». Să se trimeată un om «îndeadinsu». — 435. Proces al luĭ «Postolache Lipţcanul», pentru vite date «la păşčune», din care una ajunge la «Golăe Armaşul» şi la Căptar: «eĭ n'aŭ vrut să o colăčască la părcălabĭ, după obiceiŭ, č-aŭ ţinut-o în vitele lor, tăgăduită... Tămplăndu-să de aŭ încolţit lupchiĭ ača gonitore ... Scornindu-să pricină de aŭ

[1] Neculce. I s'a zis şi «Hatmanul Ion» (v. vol. V, p. 540, nº 11). Şerban era poate fiul luĭ Constantin-Vodă Duca: acesta maĭ avuse un fiŭ cu acest nume (v. *Ist. lit. rom.*, I, p. 342). Saŭ maĭ curînd era fiul luĭ Grigoraş beizadeà, fiul luĭ Constantin Duca (*ibid.*, III, p. 49).

[2] V. maĭ sus, p. 157 şi urm.

eşit la median din gurile acelor ce li-aŭ fostu dat carne pe cosă, pricinuind eĭ că n'or merge să le cosască, că vita n'aŭ fostu a luĭ Golăe şi a luĭ Căptar.» — 436. Pîra luĭ «Dumitru Osmach[i], neguţitoriul din Iaş», contra luĭ «Necolaiŭ blănar şi Zaharie cruitoriul den tărgu den Bot[o]şan[ĭ]» Pomenit croitorul Costandin, tot de acolo, care luase marfă de 120 de leĭ de la negustor, cu aceştia drept chizeşĭ. — 437. «Fiind Eni cafegiul cu slujba acolo la Sučav[a]»: aşază oamenĭ la silişte. E înţeles cu egumenul de Solca: «lucrul de boirescu să fie al cafegiuluĭ, ar dijma moşi[i] să fie a eg[u]menuluĭ». — 438. Pentru «Costandin Stroescul Postelnicul din Ţara-Rumăniască» [v. şi maĭ sus]. — 439. «La foameţile cele marĭ, la dzilele răpousatuluĭ Dum[i]traşco-Vod[ă] Cantacuz[i]no, şi de atuncĭ pănă acum fiind 70, 80 de anĭ.» — 440. Pîra unuĭ Turc din Bender pe un «îmblător de Orheiŭ»: Turcul ar fi avut «un cal în herghelie tărguluĭ»; avea şi cellalt unul, pe care vrea să şi-l prindă. «Şi, negăsănd pe herghelegiŭ la herghelie, n'aŭ putut să-ş prind[ă] calul acolo în cămpu, ş'aŭ luat o sam[ă] de epĭ cu calul luĭ; şi s'aŭ luat şi calul Turculuĭ acestue cu epile. Şi, ducăndu-li în tărgu, li-aŭ închis într'un ocol, de ş'aŭ prinsu calul luĭ... Mergănd epile prin sălişte tărguluĭ... Acel cărdu de epĭ.» Se va plăti 8 leĭ paguba Turculuĭ. E liber însă omul a-ĭ scoate de la acel în groapa căruia căzuse calul: «din vrem[e] ce n'aŭ astupat-o bin[e], să nu rămăe cursă în mijlocul tărguluĭ». Altfel, *vor face curamà* tărgoveţiĭ: «din vrem[e] că eĭ toţ să hrănesc pe locul tărguluĭ, aŭ toţ datorie să curăţască tărgul di cursă ca aceste, ci li aduce pagubă.» — 441. Un Evreŭ de la Soroca, dintr'un sat, se plînge că Vel Căpitan i-a luat gloabă de 40 de «galbenĭ ungureştĭ şi un cal, şi i-aŭ luat şi sotnicul 5 leĭ, pe gura unuĭ tălhariŭ», care-l declară «soţie». I se dă tot înnapoĭ, nefiind altă dovadă, şi hoţul fiind scăpat. Prins din noŭ, hoţul spune că l-a pîrît «de săla bătăi». — 442. Procesul luĭ «David din tărgu din Chişinăŭ», Jidov, cu «aceştĭ tărgoveţĭ de acolo, anume Tánas[e] Hâncul şi Ion Costăn şi Dum[i]traşco Budul i Păladi i Andronic Gratea... În vrem[e] Moscalilor, înblănd oştil[e] la locuril[e] aceale, s'aŭ rădicat tot tărgul Chiş[i]năul, cum şi alte sate toate s'aŭ tras cu be-

jeniia la codru; şi, mergând şi el cu bejăniia sa la codru, i-ar fi rămas cătăva marfă în dughiană, — car[e] marfă i-ar fi luat nişti fičor[ĭ] din oaminiĭ aceştiia..., anum[e] un poloboc de holircă de 80 de leĭ şi 1.100 oc[ă] tiutiun, 75 oc[ă] bunbac torsu, fier şi orez de 120 de leĭ, frenghiĭ de 70 de leĭ, un poloboc di dohot de 32 de leĭ, 60 drobĭ de sare, 30 oc[ă] de aram[ă], 30 părechĭ čobote, şi i-ar [fi] fărmat şi oale ca de 50 de leĭ... I-ar fi vădzut pe 2-3 călăr[ĭ] că s'aŭ fost întorsu din bejăniĭ şi aŭ fost îmblănd prin tărgu.» Jidovul pierduse procesul la Sărdar şi făcuse acum apel, spuind că acesta făcuse «hatăr»; zice că ar fi fost şi închis pentru această plîngere. Nouă cercetare. Nişte săteni arată «că eĭ cu a lor casă i-aŭ scos tot negoţul č-aŭ avut Jidovul acolo, în dughiana luĭ». El fusese cu adevărat închis pentru o datorie, «nevrănd ca să plătiască, ca un mufluz, şi cunoscăndu-s[ă] pe semnil[e] luĭ că îmblă ca să fugă... Vădzănd şi nătăngiia Jidovuluĭ, cum că-l dovedescu oameniĭ, şi el nič de o ğudecată nu s[ă] ţăne» Pîrîţiĭ aduc martur şi pe Lupul Agă, biv Sărdar[1]. Cum li ar fi fost cu putinţă a fura marfa Jidovuluĭ, cînd «eĭ, a lor ce avea, nu putè să străngă la aceia vreme»? — 443. Judecata luĭ «Ion Mardaros neguţitoriul din Eş» cu un Ţigan «din Ţara Ungurască». Il adusese pe acesta şi pe fratele luĭ cu tocmeală de un număr de zloţĭ pe an, «ca să-ĭ facă cuia de şindilă, saŭ or-ce li-ar poronci». Se apucă a le vinde de la un timp, «şi zăbale şi de altile». Închişĭ la Aga. Se învoiesc a da fiecare pe zi «2 oc[ă] de cue». Se plîng că nu pot. Acasă, spune negustorul, făceaŭ şi 3 ocă pe zi. «Fără de nart[ul] luĭ, îĭ curge pagubă di spre Ţiganĭ.» Domnul decide restituţia celor primite, luarea cuielor şi plecarea Ţiganilor, ca «oamin[ĭ] slobodzĭ». — 444. «La vrem[e] cătanilor č-aŭ fost la Domnii Mării Sal[e] Mihaiŭ-Vod[ă], fiind acest Gheorghiţ[ă] morar gazdă dea catani, şi avănd un frate şi un văr a luĭ catane, le ţinè gazdă la dănsul.» Se petrece lucrul la Ţinutul Putna. — 445. Proces cu «Niagoe Čocărlie Vornecul g[o]sp[oj]diĭ», care-şĭ *curtenise* un nepot, «arătându-l

[1] Pentru o pîră a Turcilor contra acestuĭ Lupu, «feciorul luĭ Anastasie Vornicul», v. Neculce, p. 418: atuncĭ îşĭ pierdu el Sărdăria.

că este fečor harnecu ş'aŭ maĭ slujit şi la alţiĭ, şi s'aŭ apucat pentru dănsul şi chizăşu». Vel Sărdarul îl pune deci «la slujbă, di aŭ strănsu baniĭ poclonuluĭ stiaguluĭ şi a čfertuluĭ dintăĭ; care, fiind el un blăstămat», pierde banĭ. E «pus la poprială». Neagoe-l scoate, «luîndu-l asupra luĭ că va plăti». Sînt lunĭ de atuncĭ. Acum Neagoe promite a-l da iarăşĭ la temniţă, dar nu vrea Sărdarul, ci cere «dreptate». Se decide plata. — 446. Un tălhariŭ din temniţă pretinde a fi lăsat nişte banĭ la socri, cari tăgăduiesc. Se decide să jure aceştia, lăsîndu-li-se patru zile «ca să-ş maĭ è sam[a], fiind oaminĭ bătrănĭ». Jură de faţa hoţuluĭ, duşĭ de un Vornic de Poartă, fiind present un protopop şi un preot. — 447. Procesul luĭ «Manole neguţitoriul de Boţoşenĭ cu Ion Gule şi c'un cumnat al săŭ de acolo»: Gule i-ar fi bătut un «argat rus», care se îmbătase. Manoli era «în tărgu, la dughiana sa»; trimete «un copil de la dughiană»: îl bat şi pe acesta, «suduind şi pe Manole de mumă şi de fămee». Marturĭ sînt şi zlotaşiĭ: li se plînge. Aud sudalmele şi «negustorĭ turcĭ, şi moldovenĭ, şi jidovĭ... S'aŭ pus la închisore ca-s li-s dè iertare pecum ar fi poronca Mării Sale luĭ Vodă şi pe hotărăre giudecăţiĭ.» — 448. Alt proces al luĭ Manoli, cu «Ştefan fečorul Abăgeriţiĭ», pentru o datorie. — 449. Proces pentru o juncă: «Avănd o viţă ce rămăsăsă săracă de mamă, aŭ fostu înblănd răzliaţă, şi tămplăndu-s[ă] di aŭ murit şi unuĭ om viţălul de supt vacă, şi rămăind vaca făr de viţăl, i s'ar hi rugat eĭ [uneĭ femeĭ], de i-aŭ dat acè viţă să o supue la vac[a] luĭ, şi, neprimind-o vaca, aŭ adus-o iar acasă.» — 450. Boierĭ marĭ cari cumpără desetina la un Ţinut şi o trec unuĭ Căpitan: ceĭ d'intăiŭ se îndatoresc să caute şi banĭ pentru acesta, de la Turcĭ. Se daŭ baniĭ «la Cămară». Căpitanul nu poate plăti, la urmă, «istovul», şi e închis. Îl scoate mama luĭ, dar el fuge la Muntenĭ. I se iea moşia. — 451. Pentru o bute vîndută «spartă, bătută cu bunbac şi cu muşchiŭ pintre doage»; care se strică. — 452. Pentru un «fliacăŭ» care fură nişte făină. — 453. Pentru mazilul Iordachi Gherghel, care cumpără cu Ioniţă Bontăş un cal, «ca să-l dea la caiĭ împărăteşt[ı] ce să orănduisă la Măriia Sa Grigorie-Vod[ă]; care cal, fiind prost, n'aŭ trecut cu alţĭ caĭ; ş'aŭ dat eĭ banĭ pe calul împărătesc după preaţul ce era socotit de

la Domnie, şi calul acela l-aŭ luat eĭ ca să-l văndză, să-ş întoarcă baniĭ, ce dideasă pe dănsu». Îl ieaŭ la urmă «Moscaliĭ». — 454. Proces al unuĭ căldărariŭ, pentru o casă în Iaşĭ, cu «dugheană de lucrul căldărăriiĭ în mijloc». — 455. Pentru nişte oamenĭ chemaţĭ pe vremea Ruşilor de Mitropolitul Antonii ca să aducă vin. «Şi atunce, rădicăndu-s[ă] Moscaliĭ din Eş, şi mergănd şi Antonii Mitropolitul cu dănşiĭ, şi luînd Moscaliĭ 4 boĭ a Mitropoliiĭ, din carăle ceali cu podvoadă a Mitropolituluĭ, iar Cozma călugărul li-aŭ luat 4 boĭ a lor şi i-aŭ pus la carăle acele cu podvoadă; iar, un car maĭ trimiţindu-să aducă vin, aŭ luat Moscalii şi boiĭ de la carul acela. »Cozma dă vina pe Mitropolit. Hotărîre: «Să le plătiască satul lor boiĭ, de vreami că eĭ aŭ slujit pentru tot satul aice, la porunca stăpăniască». — 456. Pentru o Jidoavcă din Botoşanĭ, care încredinţează unuĭ om din Delenĭ să-ĭ «amistuiască» nişte borfe, pe vremea Ruşilor, «dăndu-ĭ şi plata luĭ: o vacă cu viţăl». Apoĭ zice că «s'aŭ furat». Dar ea află la dînsul «nişti blide costoriŭ, o prostirea, nişte papuč», din ale eĭ. — 457. Pentru «judele de Ţiganĭ gospod lingurarĭ». Scutiţĭ Ţiganiĭ luĭ de podvoade, de desetină şi «lucru domnescu, orĭ la piiatră, orĭ la trier, orĭ la seacere domneasc[ă], or[ĭ] la grajdurĭ gospod». — 458. «Toţĭ tărgoveţiĭ de Huş» fac mărturie despre un pîrît, «că este om drept şi nič la un fel de răutate nu s'aŭ simţit nič-odată . . . Numaĭ pe atăta c'ar fi făcut vrajă cu o psaltirea, ş'ar fi căzut vraje asupra luĭ [pîrîşuluĭ], şi, nemaĭ avănd altă dovadă, nič într'o samă nu s'aŭ ţinut vraje aceae». — 459. Pentru o dare de foc. «Femeae luĭ încă fiind bolnavă, dusă la o soră a eĭ... Să apuce pe megieşiĭ luĭ, pentru aprinderea casăĭ, să-ĭ plătiasc[ă] casa şi toată paguba, č-aŭ avut din casă; aŭ, de vor şti pe alt cineva vinovat, să-l dea de grumaz.» — 460. Pentru nişte vase cu vin. «Pe socotiala aciiĭ măsorişti.» — 461. Nişte oamenĭ urmăriţĭ ca *vecinĭ* arată că sînt numaĭ de spre mamă dintr'un neam de *vecinĭ*. — 462. Procesul unuĭ om cu Scărlătachi biv Vel Clucer, care, «fiind Armaş-Mare, şi vădzind calul la dănsu, că iaste bun, frumos, i-aŭ pus pricină c'ar fi de furat, şi i-aŭ luat calul, luîndu-ĭ şi gloab[ă]». — 463. Pentru un cal, luat de un Turc la olac, «unuĭ Niamţu, la

Toader Botedzatul biv Căpitan za dărăbanĭ». Lăsase Turcul «alt cal, cu bour». — 464. «Dzicănd Darie Căpt. că, la turburarea Moscalilor, mergănd Berdos [din Săneştĭ] dinpreună cu Căzaciĭ, aŭ adus dentr'acele jacur[ĭ] 7 vite turceştĭ acolo în sat... Şi acea vacă tăind-o Căzaciĭ acolo în mijlocul satuluĭ, toţ săteniĭ aŭ măncat dintr'ănsa... Să o plătiască cu toţiĭ.» — 465. Pentru un boŭ perit de la plug. «Numaĭ dănd sam[ă] Istrate holt[eiŭ], că el aŭ fost pogonič, dătător de sam[ă] numaĭ de dzi, şi Costantin de noapt[e], fiind cornač.» — 466. «Pe acea vreame [a Muscalilor] ar fi fost toţ lacuitoriĭ dintr'acea parte bej[e]niţ acolea: în coastele satuluĭ lor, şi, neputănd nič el sta loculuĭ, aŭ rămas stupiĭ făr de pază, şi, din tăbăraşiĭ aceiia, care cum putea, şi or ce găsiia, mănca tot...; cari uniĭ din jăcaş s'aŭ prinsu şi faţ[ă] la furtuşagurĭ, şi s'aŭ orănduit la dum. Sărdariul, ca să apuce pe satile č-aŭ fost cu bejăniile acolò, aŭ să scoată tălhariĭ, aŭ să să facă curamà peste tot, pe toate pagubele.» — 467. Pentru un sătean dus «cu Moscalii». — 468. «Eşind văcărit la Grigorie-Vod[ă], s'ar fi năpăstuit Pricopii cu o vit[ă], de spre văcarĭ.» — 469. Pîra «luĭ Marco şi luĭ Tănas[e], beşliĭ din Eş». Toader Jicnicerul dă «o iapă de beilic pe sam[ă], să-ĭ poarte de grij[ă] păr a lua-o, şi aceştĭ beşliĭ i-aŭ luat iapa de olac». — 470. Un cal de furat la un Jidov din Iaşĭ, care-l luase de la altul din Botoşanĭ. Jidoviĭ jură. — 471. Pentru «60 de cojoace» luate fără plată de «Pit. Ilie, cheltuitoriŭ la Visterie» supt Grigore Ghica. — 472. «Căşla Baiaractariuluĭ», care are slugă pe un Armean. — 473. Pîră de Jidovĭ. Se arată că la 1701 Mateĭ Sturdza a vîndut unuĭ Evreŭ «de la Sleten» [Sniatyn] «200 vedre m[i]ere» fără a le da. Jidovul reclamă pe Sandul Sturdza Vel Logofăt, care spune că e numaĭ «văr premare cu părinte dum.» acel Mateĭ. «Şi Mateiŭ Sturdza toat[ă] viiaţa luĭ aŭ petre[cu]t-o pen ţar[ĭ] streine, pin ţara leşiască şi pe la Moscalĭ, fiind joimir la stiagurĭ... Căt la atăta sosis[e], că la moarte luĭ s'aŭ îngropat cu milostenie de la Visteriia gospod[1].» — 474. Plîngere a Săcăreştilor contra luĭ Sandu Sturdza, care nu li e neam,

[1] V. vol. V, p. 593.

nicĭ cu un anume Săvenel[1], «dar dum. aŭ dovedit această cu o împărţală în velet 7150 [1642], Ghen. 21, ce s'aŭ împărţat gintereĭ luĭ Vorontar, anum[e] Grigori Urechi Vornic şi Toma Cantacozino Stolnic şi Lupul Bučum Stolnic şi Savin Vistier, cu moşiĭ č aŭ avut de pe socro-lor Voruntar, în car[e] împărţare arat[ă] a fiişticărue ce parte i s'aŭ vinit; şi părţil[e] din Tămpeştĭ şi din Balasineştĭ s'aŭ venit în parte luĭ Savin Vist.) Decĭ Măria Sa Vod[ă] ni-aŭ întrebat pe noĭ cum iasti dreptat[e] şi obiceiŭ, care încapi să cumpere maĭ întăiŭ: răzăşul cel vechiŭ, aŭ rudenie văndzitoriuluĭ; şi noĭ [cu] dreptate aşè am arătat că maĭ întăiŭ încape singele rudenii văndzetoriuluĭ, apoĭ răzăşul[2].» — 475. Mărgăritare şi «o cručuliţ[ă] de aur» împrumutate «la nuntă, pentru podoaba şi cinste nunţiĭ». — 476. Proces între un Armean din Suceava, Găină, şi altul din Botoşanĭ, Borde. Se face jurămînt aicĭ, «în biserica lor». Menţionat: «Tudorach[i] Vornicul».

477. 28 Octombre 7250 (1741). Domnul către Iordache Postelnic, capuchehaiaua de Hotin: pentru cererea luĭ Samsongì-Alì-Aga, «cu care ne pofteaşte să împrumutăm pă Măriia Sa Paşa cu zeace pungĭ de banĭ». Cu toate asigurările de prietenie ĭ va spune că «acest lucru iaste de tot păste putinţă, de vreame că acum iaste Domnie noao şi, de când s'aŭ făcut mutare, aŭ trecut păn acum şasezeč de zile, şi harač[ul] stăruiaşte asupra noastră, şi noĭ păn acum nič treizeč pungĭ de banĭ n'am putut să lăsăm, pe zaigealile şi alte osebite atătea cheltuiale a Domnii noao, de carele nu putem să maĭ zicem; şi am întrat la atăta datorii. Şi să cădea acum să ne împrumuteaze pe noĭ Măriia Sa Paşa şi dum. Samsogì-Aga, precum şi altă

[1] V. genealogia luĭ maĭ departe.

[2] Actul e de o mare însemnătate geneologică, pentru că numeşte pe gineriĭ luĭ Voruntar. Cf. Tanoviceanu, în *Arch. soc. şt. şi lit. din Iaşĭ*, III, pp. 34-6. Numele de familie al acestuia ar fi Prăjescu, dupa d. I. Tanoviceanu, în ziarul *Secolul* din Iunie 1903. Numele de botez, neobişnuit la noĭ, mă făcuse a-ĭ atribui o origine italiană (vol. IV, pp. 569-70). Încolo n'am nimic de răspuns insultelor d-luĭ Tanoviceanu, afirmaţiile mele fiind basate pe izvoare pentru care fireşte nu-mĭ pot lua nicĭ-o răspundere, ca unul ce nu le-am scris eŭ. Cf. şi vol. IV, p. 273, nota 1: de unde şi din actul nostru ar ieşi data morţiĭ luĭ Voruntar.

dată să făcea la alţĭ Domnĭ; cum şi pă noĭ acum la Ţarigrad ne-aŭ împrumutat, atăta maghistaniĭ şi stăpăniĭ, căt alţ priiatenĭ, şi, cu ban[i]ĭ ce am luat în datorie păn acum, n'am putut împlini soma ğaigealilor şi a cheltuialilor a Domnii noao, şi ne-aŭ scris capichihaelile noastre cum că trag mare siclet şi nevoe. Care aceaste toate cunoscăndu-le dum. Samsogì-Agà, ne mirăm, cum ne sileaşte a da şi banĭ împrumut Mării Sale Paşiĭ. Al doilea, spune dumisale, că acest obiceaiŭ nič o dat[ă] n'aŭ fost, că nu Domniĭ să împrumuteaze pe Paşĭ, care sănt păn prejur, ce numaĭ Domniĭ să împrumutà de la fieştecare, de vreame că Domniĭ, avănd datoria, mult nu le dă îndemăna a să neguţtori ca zarafĭ: Domniĭ trimet Paşiilor obudieturĭ, pocloane, dar banĭ să dea înprumut, nič odat[ă] n'aŭ fost. De vreame că, daca daŭ, nu pot să maĭ ceară de la Paşĭ; şi cu ačastă poftă rugăm pă dum. să nu ne silească. Şi, precum aŭ arătat dum[nealui] silinţă a face pofta Mării Sale Paşiĭ cerănd banĭ la noĭ, atăt să-s silească şi la prieteşugul cel bun, ce are cătră noĭ, a tocmi lucrul cătră Măriia Sa Paşa, ca să nu-ĭ pae răŭ.» Se va convinge şi el. «Aič, într' atăcea anĭ, căţ Paşĭ aŭ fost, măcar den careĭ ţinem minte noĭ: Nuuman-Paşa, Mustafa-Paşa, Iachiia-Paşa, Sară-Mehmet-Paşa, Colčac-Paşa, şi poate că s'af *(sic)* întămplat căte odat[ă] să ceară, dar, arătănd Domniĭ aceaste pricinĭ, s'aŭ lăsat de a maĭ cere, şi nicĭ de cum nicĭ-o-dat[ă] de la Domnĭ n'aŭ luat. Se zicem şi ačasta: măcar de am fi avut şi puteare, va găsi cu cale dum. Samsogì-Aga să facem noĭ acesta noŭ obiceaiŭ şi să rămăe ačasta la alţi Domnĭ den pricina noastră?» Crede că a scris numaĭ silit de Paşă. — 478. Către Caĭmacamiĭ muntenĭ pentru egumenul de la Radu-Vodă: a fixat termin la Focşanĭ pentru judecata cu el [v. n° 97]. — 479. «Tuturor lăcuitorilor de la toate mah[a]lalile de aič din Iaşĭ» pentru furturĭ de caĭ: să caute tălhariĭ în două săptămînĭ; altfel, vor plătĭ eĭ. — 480. «Pentru răndul călaraşilor de menzilul de la Bărăiacul, careĭ, ţiind acel drum cu caiĭ lor şi cu toate alte cheltuiale a lor, şi jăluind Domnii Meale cum să află în grea stare, că, osăbit de mezil, sănt supăraţ şi cu alte beilicurĭ», pe cînd aveaŭ de la Nicolae-Vodă «testament

de apărare», întărit de Mihaĭ-Vodă: nu vor da decĭ Hatmanuluĭ *pocloane* şi *slujbe:* «nič leamne, nicĭ orz să nu deà, nič vin hătmănescu să nu li-s leapede, nič un fel de clăč hătmăneştĭ să nu fac[ă], şi, în scurt, nič c'un fel de beilic să nu fie supăraţ... Ascultarea lor tot la dumnealuĭ Hatmanul să fie.» Birul îl vor da după *testament.* E iertat să se aşeze cu eĭ, în aceleaşĭ condiţiĭ, «şi alţĭ oamenĭ streinĭ, făr banĭ în Visterie, făr pricină». — 481. «Pentru acest om anume Vasilie, carele aŭ fost Şfed şi, trăgându-l inima către pravoslavnica credinţă, s'aŭ botezat.» — 482. Pentru venitul moşieĭ «Budele, pre care să face iarmarocul Movilăuluĭ pă obiceiŭ», a luĭ Iordache Cantacuzino Vel Vornic. «Aşijderea şi venitul poduluĭ şi a luntrelor ce umblă preste ap[ă]... Însă preţul ce ar da alţiĭ, voe să aibă Vel Căpitan de Soroca a da el şi să ià podul în seama luĭ.» — 483. Pentru «satele căte sănt a sfintelor măn[ă]stirĭ a Ierusalimuluĭ, pre testamentu[l] ce aŭ, ca să nu fie nič mănăstirile, nič satele măn[ă]stirilor amestecate cu ţeara nič la o dare, ci eĭ îş vor da cu ruptoarea lor deosebĭ la Visterie, precum sănt tocmite.» Toate drepturile de judecată şi dările în natură pe un sat al Galateĭ se reservă egumenuluĭ. — 484. Mustrare către Vel Căpitan de Soroca, că a cerut voie de a îngriji podul şi a ascuns drepturile luĭ Cantacuzino. «Şi, den iarmaroc ce să face, iar Vor[ni]c[ul] ià venitul din dughiane, dup[ă] obiceiŭ. Şi înţeleasem că iaste pod şi la Silibriia, şi iarăş stăpăn[ul] moşiiĭ ià venitul.» Va da parte din venitul poduluĭ luĭ Cantacuzino, «că, măcar că sănt apele g[ospo]d, iar malul este moşenescu, şi, căte podurĭ vor maĭ fi pe prundurile Nistruluĭ pe apă, de iesta parte de la hotarul Hotinuluĭ păn la al Horheaiıluĭ, tot în seama ta să fie; însă ceĭ cu moşiile făr parte nu vor fi.» Să scrie de toate, şi ce parte aveaŭ la iarmaroace «părcălabiĭ» şi «căpitaniĭ». «Că dumnealuĭ Vornicul ne-aŭ arătat aič că numaĭ pă pod aŭ găsit muşteriĭ aič, de-ĭ daŭ 200 leĭ.» — 485. Pentru Anastasie Vornicul gospojdiĭ, dîndu-ĭ şugubina la Ţinutul Vasluiuluĭ. — 486. 16 Iunie 7242 [1734]. Întărirea privilegiuluĭ Armenilor polonĭ. Eĭ şi oameniĭ lor sînt scutiţĭ de «hărtiĭ» şi orĭ-ce «angariĭ», «eĭ numaĭ ce vor da vama şi cornărit pe boĭ de negoţ şi pe alte vite, vač,

ia[r] pe caĭ vor da cuniţ[ă], pe obiceaiŭ.» — 487. Pentru aceiaşĭ. «Zicănd că, la cireziie lor fiind boĭ graş, să face spaimă într'ănşiĭ, să sparie şi fug şi zioa şi noapte; alte dăţ, şi jum[ă]tate cireada să rupe de fuge, şi, pă unde îĭ găsescu ţăraniĭ, îndată îĭ duc la dregător[ĭ], şi le iaŭ dregători căte un leŭ de boŭ.» De acum se vor lua numaĭ «doĭ leĭ de toţ boi căţ să vor tămpla fugiţ la un loc». — 488. Pentru un boier din Ţinutul Bacăŭ, «prădat de Neamţĭ, de l-aŭ lăsat numaĭ cu sufletul». — 489. Pentru un om «ce aŭ fost în Curte, la steagul Cazač[i]lor», «înbătrănit într'ačastă slujbă». E iertat de «simenie» şi alte «angariĭ». — 490. «Pentru orăndărie din tărgul Suceviĭ, ce iaste a sfintiĭ Mitropoliĭ», unde Mitropolitul Antonie punsese doĭ Jidovĭ: să fie scutiţĭ de «beleale» şi «de ceĭ cincĭ leĭ de pimniţe... Aşijderea şi Jiđoviĭ ce ar veni streinĭ saŭ ceĭ de loc. ca să aibă a da 2 banĭ de şfart *(sic)* orănda lor, dup[ă] obiceaiul vechiŭ, şi să fie slobozĭ a vinde, orăndariĭ să nu-ĭ oprească.» Să fie scutiţĭ orîndariĭ de cheltuielile tîrguluĭ, dînd numaĭ «birul Visterii», pentru untdelemnul Mitropolieĭ. — 491. Hrisovul mănăstiriĭ Danculuĭ (8 Novembre 7243 = 1734): iscălit de Costandin Costache V. Log., Sandul Sturdzea Vel Vornic al Ţeriĭ-de-jos, Iordache Cantacozin[o] Vel Vornic al Ţeriĭ-de-sus, Costandin Roset Hat., Mihalache Roset V. Post., Andreĭ Roset V. Spat., Iordache Roset V. Pah., Ioniţă Cantemir V. Ban, Toader Palade V. Vist., Ioan Bogdan V. Stol., Costandin Balş V. Med., Iordache Roset V. Cluč., Armago Sărd., Costandin Carageà V. Slug., Dimitrie V. Post., Lupul Bogdan V. Şătrar. — 492. Scutire de alăm a unuĭ Turc care slujise în oastea luĭ «Chiupriuli-Zadè». «O mie treĭ sute vite, cincĭ sute de iape, doao miĭ de oĭ: fac alămul 100 leĭ, 6 pt.» (10 Novembre 7250=1741). Se modifică în maĭ puţin: iertare parţială de *alăm* şi *uşor*. — 493. Mănăstiriĭ Mira i se dă o parte din vama şi mortasipia Focşanilor; se prevede cînd ele ar fi *vîndute* saŭ *date în credinţă*. Mănăstirea era zidită «din temelie» de Constantin-Vodă Cantemir. Să fie «cu aşăzarea păcum ţin şi sfintele măn[ă]stirĭ a Ierusalimuluĭ, cu rupt[ă] căte treĭ ugh[ĭ] de om într'un an, să dea Visterii, şi aceştĭ banĭ să-ĭ dea în patru čverturĭ», nemaĭ dînd alt nimic. — 494.

În hrisovul Miriĭ iscălesc: Costandin Costache Vel Logofăt, Sandul Sturza Vel Vornic al Țeriĭ-de-jos, Iordache Cant. Vel Vornic al Țeriĭ-de-sus, Costandin Roset Hatman, Mihalache Roset Vel Paharnic, Costache Razul Vel Spatar, Ioan Cantemir Vel Ban, Ianache Roset Vel Paharnic, Toader Palade Vel Vistier, — Vel Stolnic, Costantin Vel Comis, Lupul Bogdan Vel Medelnicer, Radul Racoviță Vel Clucer, Costandin Caragea Vel Sluger, Costandin Vel Caminar, — Vel Jicnicer, Dimitrie Vel Pitar, — Vel Șătrar (5 Iunie 7243=1735). — 495. Mănăstiriĭ Răchitoasa i se dă mortasipia Galaților încă de la Mihaĭ-Vodă. Acum o țin însă boieriĭ, «și trag toate cheltuialile leamnilor și a lumănărilor». Să iea de la eĭ 100 de leĭ pe an. — 496. Pentru Sf. Nicolae din Șcheĭ (2 Septembre 7242=1733). — 497. Scutirea unuĭ sat de «clăč g[o]s[po]d, podvozĭ, caĭ de olac, conace, solărit, gloabe vorniceștĭ, șugubinĭ, gloabe părcălăbeștĭ». — 498. Scutire pentru Ac-Sofi-Mehmet, «fiind priiatenul nostru și megiiaș, alergător la trebile țărăĭ și purtător de grij[ă] într'ača parte de loc, la toate ceale ce sănt de folos pămăntuluĭ»: nu va da alăm pe vite și ușur pe *țarină*. — 499. Pentru Vel Vornic: voie a pune «Vornicĭ la tărgul Bărladuluĭ», pentru a-șĭ strînge venitul Vornicieĭ, «Ținutul Tutoveĭ, a Tecučuluĭ, a Putniĭ, Cuvurluiul, Fălciiul». Vor lua gloabă: «de fată mare 20 de leĭ, de muerĭ 12 leĭ de la ceĭ ce le vor fi făcut, iar de la fămeĭ numaĭ čobotele, căte 2 ug., pă obiceaiŭ... Pentru preoțĭ, diiaconĭ, țărcovnič[ĭ], călug[ărĭ], fečoriĭ de popă, nămețiĭ lor, oameniĭ bisericeștĭ, de să vor întămpla vre uniĭ dintr'acește să fac[ă] pă cineva a făta din mirence, fieștecare dintr'acește să aibă a-ĭ globi potropopul care ar fi, iar vorniciĭ vor lua 2 ug. čobotele de la fămei, fiind mireancă. Iar, de să va întămpla de spre parte fămeiască să fie o fată, orĭ preoteasă saŭ diiaconeasă saŭ țărcovničiț[ă] saŭ fată de popă saŭ călug[ă]riț[ă], fiind făcut de vr'un mirean saŭ neam ginere de popă, fiind mirean, să nu fie din oameni bisericeștĭ, să ià globa pănteciluĭ oameniĭ dumnealuĭ Vorniculuĭ, pentru căč bărbatul iaste obiceaiŭ de daŭ gloaba pănteciluĭ; iar fămeia va certa-o potropopul și va lua čobo-

tele pă obiceaiŭ... Pentru rudeniĭ, pentru cuscrìĭ, cumetrìĭ, sănge amestecat, de s'a tămpla a făta, să ià vorniciĭ gloaba păntecilui, iar protopopul va lua čobotele, și să-ĭ certe, și să-ĭ judece pe pravilă pentru sănge amestecat; iar, de să va tămpla vr'o greșal[ă] făr păntece, să nu fie a făta, de acește č-or fi sănge amestecat, iar potropopul să-ĭ ğudece cu pravilă și să-ĭ globească. Pentru morțĭ de om, negăsindu-s[ă] ucigașul, să plătească 12 sate dup[ă] împrejur[ul] mort[uluĭ] de om pe obiceiŭ, și čobote să dea, iar, prinzăndu-s[ă] tălharul ucigaș, să ià čobotele oamenii luĭ V[1] Vornic, și tălhar[ul] să-l dea pe măna luĭ V[1] Armaș. Așijderea pentru tărgoveț[i] den Bărlad și ocolul tărguluĭ, de fapte reale, de furtișagurĭ, de bătăĭ, de greșălĭ ce or fi, cine ar face, orĭ den Moldoveanĭ saŭ Armenĭ saŭ Jădovĭ, cine ar fi, pă greșelile ce ar avea, Vorniciĭ de Bărlad să-ĭ judece, să-ĭ globească, pă fieștecare dup[ă] cum îĭ va fi vina. Așijderea să aibă a lua și venitul Vornicii den tărgu, den cară cu peaște, 2 p[t], 2 oc[ă] peaște, de bute de vin, de cofa de orilcă iar căte 2 p[t]., 2 oc[ă] băutur[ă], și alte venitur[i] č-or fi.» —

500. «Vameșilor de [la] —, să fie volnič a căuta venitul vămiĭ: bucate ce ar treace din țeară, și negoțe ce ar veni dentr' alte țărĭ, să aibă a lua vama dupre la toț, după obiceaĭ, cum scrie catastih[ul] vămiĭ, ce aŭ la mănă; numaĭ neguțtoriĭ ce ar veni cu negoațe la Iaș, pă acie să nu-ĭ vămuiască, ci să le dea cărțuliĭ să răm. (?) la Iaș să plătească vama.» — Fol. 489 V°.

501. 4 Iulie 7241 (1733). Costandin-Vodă. Pentru «doĭ preuț și un diiacon și un țărcovnic de la biserica domniască de la Curte, din tărgu din Botoșan[ĭ], unde este hramul Sfăntuluĭ Necolaiŭ, ca să fie în pač[e] de dajde domniască și dajde vlădiciască și de sulğu și de dijmă de păine și de podvoz și de chile și de conač[e] și de olăcăriĭ și de toate dăril[e] și angăriile căte ș'ar eși pre alț preuț.» Vor lua «vamă, din tărgu de vite ce s'ar vinde, căte 2 ban[i], și de cal căte un pot., precum aŭ fost obiceiŭ de vac, și să aibă a lua de trunchiul de mesărniță, Duminicil[e], căte o pecie de trunchiŭ. Așijdiria, să aibă a lua vamă din mora dom-

niască ce este acolo, precum aŭ fost obiciaiul de vac.» Ordin la Vornic «şi şoltuzŭ, cu părgar[ĭ]». — Fol. 485 V°.

502. 3 Iulie 7242 (1734). Se daŭ toate drepturile bisericeştĭ în «eparhie Sfinţeeĭ Sale şi la Ţinutul Sorociĭ», luĭ Teofil episcop de Huşĭ. «Şi pentru cariĭ să însoară şi şăde necununaţ... Protopopul pre carile l-ar pune părintele la acel Ţinut.» — Fol. 450 V°.

503. 2 Septembre 7242 (1733). Pentru biserica din Şcheĭ. — Fol. 498 V°.

504. 6 Septembre 7243 (1734). Domnul face danie bisericiĭ Adormiriĭ din Cernăuţĭ, «făcută» de Nicolae-Vodă.— Fol. 493.

505. 7245 (1736 7). «Pentru Cerbul Jidovul, fečorul Čauşuluĭ, care face vutcă pentru treaba domnească». — Fol. 413.

506. 7249 (1740-1). Pentru Iordache Cantacozino Vornic. «Spuindu-ne dum. Vornicul că, când i s'aŭ jăfuit avearea dumisale den Horodinca de oştile moschiceştĭ, împrăştiind oşteaniĭ moschiceştĭ toate scrisorile dumisale.» — Fol. 411 V°.

507. Fără dată. Pentru Miron fičorul luĭ Costin Hatmanul, care, fiind mut, şi fičor de boer mare», i se acordă scutirĭ. — Fol. 497 V°. — Urmează altă scutire, din 28 Februar 7249 (1741): «aflându-să la grè neputinţă, fără gură, mut»[1].

508. 19 Iunie 7250 (1742). «Măn[ă]stirile Ierusalimuluĭ i a Sănaeĭ i S[ă]nt[a]goriĭ i altora ce s'aŭ orănduitu untru *(sic)* lemnu, tămăe din vam[ă], pe obiceiŭ ce s'aŭ aşădzat maĭ pe urmă.» — Fol. 452 V°.

509. Fără dată. Pentru Lupul Poruţchie biv Vel Căpitan, fost şi pîrcălab de Tărguşor (Nicolina). — Menţiune. — Fol. 457 V°.

510. 10 Iulie 7250 (1742). Pentru biserica domnească din Piatra[2]. — Fol. 470 V°.

511. 23 Octobre 1735. Pentru lavra cea mare de la Atos. Cu boieriĭ ca marturĭ[3]. — Fol. 492.

[1] Era fiul luĭ Ioniţă Costin şi nepotul de fiŭ al luĭ Miron cronicarul. V. *Ist lit. rom.*, I, p. 64. Din el şi din «Mutenco», fiul luĭ, se trag Costineştiĭ următorĭ. V. şi vol. V, p. 424, n-le 4 şi 5.

[2] V. *Documentele Callimachi*, tabla.

[3] În Novembre următor, Mavrocordat trecu în Ţara-Românească (Hurmu-

512. 10 Septembre 7251 (1743). Pentru mănăstirea Dancul. Are moşiile «Buciumiĭ şi Poiana luĭ Păun; de pe car[e] moşiĭ să scoat[e] toat[ă] piiatra ce să car[ă] aič la Iaşi, de toat[e] trebuinţil[e] orăşenilor; cariĭ aciĭ ce scot piiatră din pămănt eŭ căt[e] 2 leĭ pe coş, şi ciĭ ce o car[ă], încă, cu hacul lor, căte 4 leĭ de coş, şi măn[ă]stiriĭ nič un vinit nu daŭ». I se dă decĭ *zăciuială*: «or pi[a]tră boiriască, or măn[ă]stiriască, or a cuĭ ar fi..., căč şi ačasta este un madem trebuitor». — Fol. 501.

513. 23 Decembre 7251 (1742). Pentru «Hristodor, č-aŭ fost Cap[i]tan de Levinţĭ», străin. — Fol. 505.

514. Fără dată. Pentru Iordache Cant. Vel Vornic, care arată un act din 7181 (1672-3) pentru a se hotărî la Deleanĭ partea luĭ Iordachi Vistierul de a «Domniţiĭ Ruxandra» Lupu. Vecinĭ: Tudoruţ, Cătrăgeasa, Zacoschie, Chirciul, Ion Fraţco, Hearea, «Pătraşco a i Floroae», Lupul Vremiş, Gheorghie Ţigănaş, Bortiţ[ă], «Mihail Cofetar», «Ignat Dzară». «Domniţa Ruxanda aŭ fost vară primar[e] cu moşul dum., şi, neavănd fičor[i], aŭ rămas şi part[e] eĭ la stăpănir[e] niamuluĭ, satul întreg.[1]» — Fol. 547 V°.

515. 4 Februar 7250 (1742) şi urm. Listă de oamenĭ cari, «după dovidire, [sănt] să să scoată la niamur[ĭ][2], după cum s'aŭ hotărăt:

Andreĭ Balşovicĭ vt. Spat., fiul luĭ Vasile Balşŭ vt. Log., nepotul luĭ Ionaşco Balşŭ V. Vor. la 7185 (1676-7). Iscăleşte comisiunea: Ion Neculce V. Vor., Alistarho Ban, Toader Păladi V. Vist., Costachi V. Vor.[3]. — Toader Buhuş, al luĭ Nicolae Buhuş V. Armaş, nepot al luĭ Sandul Buhuş Hatman[4]. — Ga

zaki, IX[1], p. 662, n° DCCLXVIII). Prin urmare şi de aicĭ se vede că data de 15 Septembre 7244 (1735), pe care o dă Neculce (p. 385) pentru instalarea urmaşuluĭ luĭ, e greşită.

[1] Iordachi Cantacuzino şi Vasile Lupu eraŭ cumnaţĭ, ca uniĭ ce ţinuse pe fetele luĭ Bucioc. Ruxanda era fiica Doamneĭ Tudosca Bucioc. V. Tanoviceanu, în *Arch. soc şt. şi lit. din Iaşĭ*, III, pp. 27-8.

[2] Adecă: «să să scoaţă de la dajde şi să să puie la răndul boiarilor».

[3] În următoarele cercetărĭ, participă şi alţiĭ.

[4] V. vol. V, p. 575.

vril Miclescul, fiul luĭ Vasilie V. Jit. (cu frațiĭ Gheorghe și Grigorie). — Ilie Zmăcilă [=Zmucilă], fiul luĭ Grigorie 3-ti Spat. supt Antioh-Vodă, fiul luĭ Savin V. Ban. — Neculaiŭ Brăescul Post., fiul luĭ Solomon V. Med., nepotul luĭ Gavril V. Stol. — Costantin Ciudin V. Med., fiul luĭ Vasilie V. Post., nepotul luĭ Gheorghiță V. Stol. — Ion Bașătă văt. za Stol. Sănt. *(sic)*, fiul luĭ Pătrașco V. Stol., nepotul luĭ Zosăn Hatmanul. — Lupul Crupenschie V. Pit., fiul luĭ Sandul V. Med. (frațĭ: Grigorie biv V. Păh. și Vasilie Post.). — «Gheorghie Canano Post. săn Costantin Vel Căm[i]nar» (26 Ianuar 7250=1742 [1]). Toader Darie, fiul luĭ Mihălachie V. Spat. (frate: Vasilache). — Costandin Savinel, fiul luĭ Iordachie, nepotul luĭ Ștefan V. Păh. al luĭ Dabija-Vodă. — «Toader Post. Cuzea, Velicco brat ego Cuze, Ion săn Miron vnuc Cuzea.» Tatăl celor doĭ d'intăiŭ e Dumitrașco V. Spat. (30 Ianuar 7250=7242 [2]). — «Ion Bojoren[u] Vor.», fiul luĭ «Chiriiac capichihae» al luĭ Mihaĭ Racoviță (7212=1603-4), fiul luĭ Cărste Vor. de Țara-de-jos supt Ieremia-Vodă (7108=1599-600). — Toader Boj[o]rean și fratele, Lupul, fiiĭ luĭ Pavel Bojoranu V. Sluger; nepotul aceluiași Cărste [3]. — Sandul Jora și fratele Mihălachi, fiiĭ luĭ Grigorie V. Vist., fiul luĭ Costandin V. Cluč. luĭ Ducăĭ-Vodă. — Sandul Darie și fratele luĭ, Darie, fiiĭ luĭ Iancul vt. Post., fiul luĭ Darie V. Spat. — Andreiŭ Prăjescul, fiul luĭ Ștefan Cluč., nepotul luĭ Toader V. Cluč. al Dabijeĭ-Vodă. — Grigore Moțoc și Neculaĭ, fratele săŭ, fiiĭ luĭ Ilie V. Med. al Ducăĭ-Vodă. — Cărstea Iamandi biv V. Pah., fiul luĭ Iamandi V. Med. (frațĭ: Ionită 3 Post. și Ștefan Post.). — Dumitrașco Stroič, fiul luĭ Stroe *(sic)* vt. Spat., nepot luĭ Dumitrașco Zmăcilă *(sic)* V. Păh. [4]. — Se scot «la mazilĭ și cu țara să nu fie, ce să-s scoat[ă] la aleșĭ»: Vasilie Cracalie căp. za băranĭ și fratele luĭ, Grigoraș; moș: Cracalie

[1] El, saŭ fiul săŭ, cum s'a maĭ spus, ținu pe sora luĭ Ioan-Vodă Callimachi, Maria, văduva luĭ Ursuleț.

[2] V. capitolul precedent.

[3] V. capitolul citat.

[4] V., pentru acest al doilea rînd de Stroiceștĭ, vol. V, pp. 535-6; *Documentele Callimachi*, tabla (v. și maĭ sus).

staroste [1]. — Grigorie și Neculaiŭ Moțoc, fiiĭ luĭ Ilie V. Med., nepoțĭ luĭ Gheorghii. — Sandul Tăutul, fiul luĭ Vasilie, nepotul luĭ Toader. — Ștefan Mavrodin Păh., fiul luĭ Mavrodin V. Vist. al luĭ Antonie-Vodă, fiul luĭ «Mavrodin Grec». — Fol. 527 V°.

516. «Pis u condică: l[t] 7250 [1742], Mart 18.» «Dum[i]trașco Cluč[e]riul, fičorul luĭ Vas[i]lie Logft., și Vas[i]lie săn Toader Iordachie [Cantacuzino] [2], generil[e] luĭ Vasilie Logft.», îșĭ împart averea, «cu odoare și argintur[ĭ] și bucate». Averea venia «de spre părintil[e] nostru, Vas[i]lie Logft., fičorul luĭ [Dumitrașco] Ștefan Logft. Čaurul, și di spre maica noastră, Irina [3], fata luĭ Dumitru Buhuș». Satele sînt: Spinoasa, Pășcaniĭ, Valea-Sacă, Medcăŭ (jumătate), Viliheștiĭ, vie la Cotnarĭ, «în Dialul-Măndru», alta «la Cruč[e]», o a treia «la Orben[i]». Odoarele, între care «un inel cu ečmi *(sic)* . . ., un leftu cu izmărandu . . ., un leftŭ pajoră . . ., o părech[e] de nastur[i] de aur . . ., și o cučmă cu čapsă cu mărgăritar[e], drept 400 leĭ . . ., o păriach[e] sărjĭ cu zamfir . . ., un zichir cu ečmi . . ., 3 mătcale de aur . . ., și din argintu s'aŭ venit un păhar cu toc, 25 dramur[ĭ], și 2 piuliț 103 dramur[ĭ], și 3 piulițĭ de argintu, și 130 matce, și 6 caĭ, și 6 iape, și un străjnic», etc. «Iar haine fămeeștĭ: tănbare, sucne, cămeș, măfram[e] *(sic)*, nu s'aŭ pus nič una la împărțală; s'aŭ datŭ în parte luĭ Vas[i]lie Iordachi.» Datoria luĭ Vasile Ceaurul era de 1.554 de leĭ, 3 potronicĭ, care cade în sama fiuluĭ. Marturĭ: «dum[nealuĭ] Ilie Vornicul, Sturdzea, și dum[nea]luĭ Alicsandru Buhuș Hatman și dum[nea]luĭ Chiriiac Sturdzea Păharnicul și dum[nea]luĭ Toader Iordachie Vistiernicul [4].» — Fol. 539.

IV. «Condica deaca *(sic)* de luna luĭ Octovri, de răspunsurĭ ce s'aŭ răspunsu unora și altora, pe cărțil[e] lor č-aŭ scris Domnuluĭ. 7251 [1742].»

517. Luĭ Ion Bogdan, «pentru conač[e]le Mării Sale Pașiĭ; că nu veĭ putè birui săngur la 2 conač[e], și la Bărlad și la Čorăștĭ». S'a maĭ scris luĭ «Spătariul Manolachea Costachea».

[1] V. vol. V, *Documentele Botoșanilor.*

[2] Vasile acesta muri fără urmași *(Gen. Cantacuzinilor,* p. 46).

[3] Irina nu maĭ trăia la 1705. V. vol. V, p. 95, n° 87.

[4] Actul e decĭ de la sfîrșitul secoluluĭ al XVII-lea.

Să poată porunci «orcuĭ din mazilií ceĭ maĭ de ğos, și ispravnicilor și tărgoveților de Bărlad» (1-iŭ Octombre). — 518. Aceluiașĭ, ca să i se supuie ceĭ pomenițĭ maĭ sus. — 519. Către Ilieș Vel Căpitan de Soroca. «Plicul cu cărțile și răclița č-aŭ adus înblătoriul de la Liov, și cu tabla čfertuluĭ, cu izvod de oamenĭ fugiț, cu morțĭ, li-aŭ adus; dar altă dată să nu maĭ mesticĭ trebile Visterii a scrie cu veștile la un loc, ce osăbiț să scriĭ trebile Visterii.» — 520. «Luĭ Dum[i]tru Vam[e]șul, ce s'aŭ orănduit Căpt. de țimiriŭ la Trotuș»: să-l asculte țimirașiĭ. «Și angărie, măcarŭ preț de un ban, de la dănșiĭ să n'aibă a lua.» — 521. Luĭ Costachea Vel Căpitan de Tecuč, pentru că Vechil-Beșlaga se plînsese că nu i-a dat toată leafa și tainul. «Să te răfueștĭ», împlinind tot, «căč el aŭ slujit pe ban[i] pe aciĭ.» — 522. Să se «pue în heră» și să se aducă «Brus[ăs] Căpt. de Grecenĭ». — 523. «Pentru Osavt călugărul, carile (să) tălmăcește Penticostariul [1], și să află și într'alte slujbĭ a Domnii Mele»: scutire. — 524. Către «zlotaș cu čfertul al doile», să caute, «unde viț afla ca de acestu fel de oamen[ĭ], adec[ă] răspopĭ, aŭ carea să vor numi ipodiiacon[ĭ], aŭ și preuț și diiacon[ĭ] ce nu știŭ carte și nu săntu învredniciți slujbiĭ bisăriceștĭ, pentru prostiia și neștiința învățăturiĭ leturghie nu slujăscu, aŭ călugărĭ ce șed pe la casălea lor, aŭ pe la sate, afar[ă] din mănăstir[ĭ]; care să poartă cu amăğală, pentru ca să să scutască de bir, — pe uniĭ ca acie pe toțĭ să-ĭ puniț la bir, și să ve faceț izvod de dănșiĭ osăbit, și să ne trimitețĭ ačasta. Încă nič la bisericile de mir călugăr să nu-s ție, fără numaĭ la mănăstir[ĭ].» — 525. «Goștinarilor de Ținutul —, să fie volnic cu carte Domnii Mele a luoa goștina de oĭ, precum s'aŭ socotit de s'aŭ strigat la cochi vechĭ într'acest an.» Toțĭ (și boierĭ, și cler, și scutițĭ) «vor da goștina driapt[ă]: pe dzeč[e] bucate un leŭ; fără numa, Turciĭ să aibă pace». Fiecare va plăti unde e deprins. «Čoban[i] holteĭ vor da unde vor plăti stăpăn[i] lor, iar ceĭ însurațĭ vor da unde le va fi ședere.» Să se aducă iute baniĭ «la Visterie gospod» [v. nº 128]. — 526. Trimete o *carte* ispravniculuĭ

[1] Această carte n'a apărut atuncĭ.

Ținutuluĭ Suceviĭ: «și îndată să o trimiț să să cetască în tot Ținutul, ca să să înștiințeadză toțĭ, și iar să ne-o trimiteț înnapoĭ, iscălită de preuțĭ și de vorniceĭ, precum s'aŭ cetit în toate satile. Și care din lăcuitorĭ s'ar fi năpăstuit cu acestu fel de angărie, viind la dum[neata], să eĭ sama, și, č-aĭ afla c'aŭ avut năpasti, să plineștĭ, și să ne facĭ știre cu amăruntul.» — 527. «Părcălabilor, vam[e]șilor, cămănarilor, bezmănarilor, mortasăpilor, buoararilor», că negustoriĭ străinĭ «ce trec piste hotar», s'aŭ plîns capichihăilor de la *margine* pentru *angăriile* lor, că ieaŭ ceĭ pomenițĭ maĭ mult peste ce se cuvine. Se plîng și negustorĭ de țară și alțiĭ. «Să vă deschideț ochiĭ fiiștecar[e]lea din voĭ, și prè să vă ferițĭ, și, cum am dzis, până la un oŭ afară din obiceiŭ de la nim[e] să nu vă lunecațĭ a lua . . . Pre cin[e]-ĭ vom afla c'aŭ luat un ban saŭ pănă la un oŭ maĭ multu din obiceiŭ, pe uniĭ ca acie, ca un călcătoriŭ de poroncă, cu ulița și ocna îĭ vom pedepsă . . . Și poroncim și voî, tuturor lăcuito[ri]lor țărăĭ, ca să înțălegiț toțĭ poronca ačastă, afară din obiceiŭ nemică să nu daț, iar cuĭ s'a lua cu săla ceva piste poroncă, să faceț șt[i]re ispravniculuĭ de Ținut; că aŭ poroncă să vă plinască și să ne facă știre și noî, ca să-ĭ pedepsăm pe aceĭ părcălabĭ, vam[e]șĭ saŭ alțiĭ, cin[e] ar fi. Și ačastă carte să aibă datorie ispravnicul de Ținut a o trimite în tot Ținutul, să să cetească, și să ne-o trimită aicĭ, iscălit[ă] de preuțĭ și de vorniceĭ, precum s'aŭ citit prin toate satile. [Pentru rest, vezĭ n° 35].» — 528. «Dumn[e]ta, giudecătoriule de la orașul Gherliĭ, din Țara-Ungurască», pentru «acestu neguțitor arman, anum[e] Doros, lăcuitor di aice, din pămăntul Moldoveĭ», ce ar avea pagubă de la rude din Gherla. Trimete și «răvașul luĭ cel de jalobă». — 529. Către «Vas[i]le biv vt. Logft., ce să află cu salahoriĭ la Vozie . . . Cele scris[e] am înțăles, dar, iarăș, prè multe scriĭ. Dzič că te îndamnă inema a nu maĭ vin[i] la casa ta ș'ațĭ arăta obrazul înnainte nostră. De carea noĭ urgie asupra ta nu avem, iar tu, de nu veĭ vrè să viĭ la casa ta, nu vini. Ne arățĭ ca să scrim la capichihaia ce are dum[nea]luĭ Capugibașa la Țar[i]grad, pentru isprava săneatuluĭ. Dar noĭ acolo n'om scriia, nič alte vorbe multe nu știm; noĭ punga cea de ban[ĭ] ce ne-ĭ

scris să-ţ trimitem, ţ'am trimis, şi dm. cum ştiĭ chiverniseaşte; şi sănetul să ne scoţ de toat[ă] soma salahorilor deplin, şi să ne aduč, cum ţ'am scris şi nainte. Şi pintru cielanţĭ agĭ, ce ne maĭ scriĭ că trebueşte acelora să li să dea căte ceva, dar tot precum ţ'am scris, ce-ĭ socoti, le-[ĭ] da şi acelora.» — 530. «Neguţitorilor creştin[ĭ] č-aŭ făcut neguţitorie de miere aicĭ în Eş, car[i] jăluiră că-ĭ supără beşlaga de Eş să-ĭ dè căte 1 leŭ de bute de miere, pecum aŭ obiceiŭ de daŭ Turciĭ, şi eĭ, fiind creştinĭ şi sănt birnič, n'aŭ avut obiceiŭ să dè acel leŭ de bute.» Să nu dea. — 531. «Preuţilor ungureştĭ du *(sic)* la biserica ungurască din Eş», pentru scutirea de la Grigore-Vodă: întărire. — 532. Luĭ Vasile de la Vozie. «Să porţĭ grije ce s'ar maĭ înnoi şi, ce veĭ înţălege, ades[e] să ne fač ştire.» — 533. Către «Gavril Neculce V[1] Căpt. de Coţman», pentru nişte «călcătorĭ de hotariŭ»: vine şi starostele, cu care să urmărească energic lucrul. Tot aşa şi starosteluĭ de Cernăuţĭ, Gheorghiţă. — 534. Pîrcălabuluĭ de Galaţĭ, pentru «Enachi Postelnicul, Rale Postelnicul i Catacalo»: să oprească pe Rale. — 535. Către Dinul ispravnic de Suceava. «Carte ce ni-aĭ trimis, am luoat, şi, pentru supărările ce fac Turciĭ oamenilor, şi-ĭ bat, şi ban[i] č-aŭ dat oaminilor pe poam[e] şi pe altele îş plinescu de la dănşiĭ îndoit şi întreit, şi la poronca noastră nu să supun, şi ne arăţĭ că n'aĭ ce lea faci, că fac ce le este voe, şi nu poţĭ să-ĭ opreştĭ, — ačasta iaste blăstămăţie ta: pentru ce să nu aperĭ pe oaminĭ, şi pentru ce să-ĭ laş în voe lor, să fac[ă] ce le iaste voe? Saŭ, dacă nu poţĭ tu şi nu eştĭ harnic de slujba ačasta, ca să aperĭ pe lăcuitorĭ, să ştim, să punem pe altul, car[e]le va putè să le stè înprotiva lor, şi să apere pe oaminĭ. Ne arăţĭ că sănt în Bosance vr'o 7-8 Adalăĭ, şi pe aiurile, şi num[e]lė lor nu le scriĭ. Pentru ce să nu-ĭ scriĭ anum[e]: ce Turcĭ săntu, şi de unde sănt, şi ce fel de răutăţĭ şi supărăr[ĭ] aŭ făcut, şi cuĭ aŭ făcut anum[e]: una căte una. Că iată şi čauş înpărătescu am adus, cu carea să le putem veni de hacul lor. Pe carea čauş l-am orănduit să vie şi la iarmarocul de la Botoşenĭ şi acolo la Sučav[a]. Şi să cauţĭ să daĭ izvod ca aceala, anum[e], de toţĭ Turciĭ şi de faptile lor cu amănuntul, şi el îĭ va prinde,

or de acolo, de la Botoşen[ĭ], or de la Sučav[a], şi, cuĭ ce vor hi luoat răŭ şi cu strămbul, va plini de la dănşiĭ, şi să vor răsufla lăcuitoriĭ. Numaĭ să nu cumva să tăinueştĭ pe vr'unul şi să nu-ĭ arăţĭ pe toţĭ»; căcĭ altfel el va da toată paguba. «Din vrem[e] că noĭ în tot chipul sălim ca să răsuflăm şi să odihnim pe lăcuitorĭ.» — 536. Către starostele de Cernăuţĭ, pentru ceauşul trimes contra Turcilor răŭfăcătorĭ. Să-ĭ caute pe aceştĭ «Turcĭ zulumgiĭ ce s'or hi aflănd acolo la acel Ţinut, or cu căşle aşezaţĭ, or pin sate înblănd cu alişverişul», arătînd anume «ce zulum, ce jav, asuprel[ĭ] de cam[ă]tă, bătăĭ şi altile ca aceste ... Să nu cumva amistueştĭ pe vr'unul.» — 537. Către Mihalachi Sturdza, ispravnic de Roman, pentru izvodul călugărilor de acolo. «Şi, măcarŭ că am conoscut că multe basne ne arăţĭ, dar, cu toate aceste, călugăriĭ trăitorĭ pe la casăle lor, aŭ pris[ă]carĭ, aŭ văcarĭ, nu suferim să fie, că nu s[ă] cade; ce, car[e] iaste călugăr, trebuia să şadă la mănăstirea, să păzască biserica, şi cu isprăvnicii să cerci prisăč[i]le şi bucatele mănăstiri, iar nu să li şi păstorască.» A scris şi episcopuluĭ. «Şi tu încă altă dată basne ca aceste nu ne maĭ scrie; că le cunoaştem; şi acum am lăsat, iar altă dat[ă] n'om suferi.» — 538. Luĭ Ghedeon episcop de Roman, pentru acelaşĭ lucru. «Poroncim Sfinţii Talea pe uniĭ ca aceştie ... să-ĭ orănduieştĭ pe la mănăstirĭ.» — 539 Către Vel Căpitanul de Soroca, «pentru podurile din apa Nistruluĭ, ce fac stăpăni podurilor şi cum le ţin ... Să le iaĭ în sama ta toate», dînd stăpînilor însă venitul. — 540. Către ispravniciĭ de Suceava, Dorohoiŭ, Soroca, Cernăuţĭ. «Ne pofteşte Mărì Sa Paşa č-aŭ mărsu la Hotin pentru nişti ogar[ĭ], ca să-ĭ trimitim de aicĭ; deč să cauţĭ să cercĭ, şi, unde viĭ afla 2 ogar[ĭ] bun[i], frumoş, să-ĭ eĭ şi să-ĭ trimiţ la Hotin, la capichihae ... Însă ogar[i], unde să vor găsă, să-ĭ eĭ după poroncă, iar nu făr de ban[ĭ], ce să-ĭ plăteştĭ cu ban[ĭ], căč nu voim a să fač[e] jav.» — 541. Trimeterea la Chişinăŭ cu slujba a luĭ «Mehmet-Aga Culčauş înpărătescu».— 542. Se dă ştire «căp[i]t[anilor] de pre la mezilur[ĭ] şi voĭ, lăcuitorilor ţărăĭ, pe unde să va tămpla a vin[i] acest čauş înpărătescu anum[e] Ali Săidağ[i], căte 6 caĭ de olac din conac în co-

nac, — car[e] înblă pin Ținutur[ĭ] pentru folosul țărăĭ, ca-s rădič[e] pe toț Turciĭ zulumgiĭ, din toate Ținuturilea.» — 543. Voie pentru ceauș a merge «la Vornicul de Bot[o]șanĭ, la Vel Căpt. de Dorohoiŭ și la ispravnicul Suceviĭ, la starostile de Cernăuț și la Vel Căpt. de Soroca», pentru «Turciĭ răĭ». — 544. Către episcopul de Roman, pentru călugărĭ. Reînnoiește ordinul precedent. «Căč datorie călugărilor iaste biserica a păzi, iar nu vač[i]le, saŭ stupiĭ saŭ viilea.» Cît despre preoțiĭ necărturarĭ, «pe uniĭ ca acie încă să-ĭ avli și să-ĭ alegĭ, și să-ĭ daĭ în măna zlotașilor, să [li] puie biriŭ». Dacă nu poate cerceta însușĭ, să puie pe un protopop. — 545. Către ispravnicul de Cernăuțĭ și Gavril Neculce Vel Căp. de Coțman, pentru «călcare hotaruluĭ, ce s'aŭ făcut de spre Leș în doĭ rănduri... Dar la noĭ cum de n'aĭ scris [ci la Hatman] osăbite cărțĭ, înștiințăndu-ne și pe noĭ? Apoĭ și din răvași[l]e č-aĭ scris la dumnealuĭ Hatmanul, iarăș nimic nu înțălegim. Decĭ să ni scriĭ poveste cu amănuntul, una căte una, cine aŭ fostu aceĭ călcătorĭ de hotară... Și cu ce pricin[ă] nu te porțĭ cum să cade? Și să-ț deschidzĭ ochiĭ a ni sluji precum iaste plăcere noastră. Și apoĭ să știĭ că te-oĭ scoate.» A scris «la Mărie Sa Hatmanul Coroni», și va trimete scrisoarea printr'om anume. Să dea și eĭ știrĭ precise acestuĭ dregător. «Și, în carte ce veț scrie, să iscăliască egumenĭ și preuțĭ, mazilĭ și căp[i]tanĭ, ca o în chip de mărturie, și să căutaț un căpitan, om de isprav[ă], să știi limbă, să-l trimeteț cu carte acolo ca în chip de davagiŭ.» — 546. Goștinarilor, să poată lua «trăsur[ă] oĭ» de la ceĭ ce nu plătesc goștina, «or Sărbĭ, or de la alțiĭ, și să facă istovul». — 547. Se trimete un om gospod la goștinarĭ pentru a li lua jumătatea făgăduită din dare și netrimeasă de dînșiĭ. — 548. Către «Hatmanul Coroni», «prieteniască scrisoare... Noĭ, atăta în Domnie d'intăiŭ, cătŭ și acmu, la Domnie ačasta, cu de adînsul ni-am sălitu a păzi buna megiișie[1].» A dat dreptatea lor chiar și acelora dintre Polonĭ cari nu eraŭ «răcomănduiț cu cărțĭ de la stăpăni lor». Nu face *zăboară*. «De un an încoace», de și el dă aceiașĭ dreptate și are

[1] V. Prefața.

aceiaşĭ «coresponde[n]ţie», tot vin jalobe. Se cer în zădar de la Domnie *zăboară;* «socotind a fi un lucru prè fără de cale a să zăberi oamenĭ nevinovaţĭ, pintru oarecarea pricinĭ cari sprejănescu asupra ğudecătorilor; că, făcându-să dreptate, nu rămăn pricinĭ de zăboară». Acum află şi despre o călcare de hotar. «Şi, acesta fiind lucru şi maĭ marea, încăş noĭ la Curţile n'am ağunsu, a înştiinţa, nič prin mijlocul sololuluĭ *(sic)*[1] a ceare ačastă dreptate; ştiind că Mărie Ta eştĭ vechiŭ părintescu prietinul nostru, nu ni-am îndoit că nu vom găsă ačastă dreptate... Poftim pe Mărie Ta ca să rănduieştĭ comisarĭ din parte Mării Tale»: şi el va numi boierĭ, ca să negocieze la *margine*. Să se pedepsească vinovaţiĭ, «după obiceiul margineĭ». — Fol. 550.

V. «Condica de luna luĭ Noevri.»

549. Către Logofătul de la Vozia. «Iarăş prè multe vorbe ne scriĭ şi ne sfătueştĭ; care sfat noĭ de la tine nu-l cerem. Destul că bani s'aŭ datu, acele 10 pungĭ de banĭ, şi ne scriĭ că aĭ scos şi săbiptăhrirul şi, dacă l-aĭ scos, pentru ce nu-l trimiţ? Să cauţĭ numaĭ decătu să ni-l trimiţ, din vreme ce am datu bani. Acele pricinĭ ce ne arăţĭ într'o ţidulă, de dzič că maĭ săntu, osăbite de căt[e] ni-aĭ scris, în cele multe vorbe ce ni-aĭ scris, cum de nu li-aĭ însămnat şi aceale, să ne scriĭ ce pricin[ĭ] săntu?» — 550. «Dumisale Vel Agă, să dea poruncă cu tărie tuturor aparilor domneştĭ, boereştĭ, măn[ă]stireştĭ, ca, de s'ar întămpla a să aprinde foc în oraş, orĭ-undeva, care să ferească Dumnezeŭ, fieştecare aparĭ, cum a vedea focu, îndată să alearge cu apă; că să ştie, că acolo la foc să va face căutare, şi care apariŭ nu să va afla, să va trimite la ocnă.» — 551. Către «Căpitaniĭ de Vasluiŭ şi de Bărlad şi de la Puţenĭ», «trecănd dumn solol leşescu la Ţarigrad», cu «Antoh Caragè Vist.». Ce se va da, «i s'aŭ dat ban[ĭ] dumisale din Vist[ie]rie ca să le plătiască toate... Şi toate le va plăti cu banĭ: numaĭ smintială nič de cum la nič unile să nu fie... Cu banĭ plătindu-li, să le luaţ.

[1] Polon ce trecuse prin ţară.

Că iată şi solul de poimăn[ĭ], Gĭoĭ, Noevrie 11, purcede de aice.» — 552. «Dum. Ioan Seuler» *[pe margine:* «din Ţara Ungureasc[ă].»]. Pentru lipsăre cărţilor dum[i]tale, că luîm cu atăta întărdziere, avem părere de răŭ, de vrem[e] ce poftim adesă a ne scrie ş'a lua cărţile dum[i]tale; măcarŭ că nu poftim cele ce atingu, ce numaĭ prieteneştĭ lucrurĭ ... şi, căt pentru supărarea ce ţ'am făcut cu istoriile a le tălcui. Şi, căte s'ar fi maĭ gătit păr acum, iarăş să ne trimiţ.» — 553. Călăraşiĭ de Heč neavînd menzil în sat, să nu dea caĭ de olac. — Cătră Solomon Botez biv Vel Vornic de Cîmpulung. «Am înţăles Domnia Mè că în ţara Ardealuluĭ iaste multă boală de ciumă, şi maĭ vărtos la Bistriţă, şi nu iaste de acmu de curund, ce tocma încă de astă vară; care şi acole la Cămpullungu să fi murit nişte oamen[ĭ] de ciumă; şi cum de nu ni-aĭ făcut ştire pănă acum?» Să dea ştirĭ precise: «Mor şi acmu tot într'un chip, aŭ s'aŭ maĭ contenit?... Încă şi ceĭ ce vor veni din Ţara Unguriască pe vr'o potică, tuturor să li să ià sama, să nu cumva fie bolnav, şi car[e] vor fi cu prepus c'ar fi din satile acel[e] cu boală, să stè de o parte 10-15 dzile să să lămurască, să nu să amestic[e] îndată cu ceĭ sănătoş. În scurt, să porţĭ grij[ă], chivernisănd, să nu s[ă] aţiţe vr'un foc, şi să cercĭ şi să afli adivărul unde iaste boală, la ce sat în Ţara Unguriască.» — 554. Către Logofătul de la Vozie. A primit «sănetur[i]le de salahor[ĭ] şi de car[e]le ce ni-aĭ trimis ... Dar mă mir cum di aĭ priimit sănetur[ĭ] ca aceste, cu atăta lipsă di dzile şi cu atăta pagubă. Iată că ţi li-am trimis iar înnapoĭ, ş'am scris acest mehtup la dum. Capugibaşi, care, sosănd, îndat[ă] să mergĭ, la Achchirman saŭ undi li-ĭ afla, şi, dănd mehtupul, să-ĭ dzič şi din gură, să socotiască dum. de iznoav[ă] şi să ni schimbe sănetur[i]le făr de paguba ţărăĭ, căč ştim că la aceste lucrurĭ iaste pin putinţa dum. Şi iată că ţ'am trimis şi izvod de soma salaho rilor şi carălor şi a Ţiganilor č-aŭ lucrat şi de tot chiriaoa č-aŭ dat, şi în 6 lunĭ, de la Sfeti Gheorghi păr la Sfeti Dum[i]tri să fac 180 dzile, şi, poate dumnealuĭ Capugibaşa să arete 190 de dzile; şi, scoţindu-s-[ă] 12 dzile sărbător[i], rămăn 178 de dzile; şi, or c'aŭ vinit salahoriĭ maĭ înnainte de

Sfeti Gheorghi, or c'aŭ lucrat maï mult căteva dzil[e] dup[ă] Sfeti Dum[i]tri, fiind trebuință. Și, cum a fi, te sălești de scoate sănetur[i]le deplin pe toate dzilile.» — 555. Către Vel Căpitan de Soroca, «pentru netocmire čaușilor și zorbaoa č aŭ făcut aceï Turcï». Să scrie capuchehăilor de Hotin și Bender. Pentru o odaie a unuï «Chiurdu» la un sat de acolo, «am trimis om gospod să-ï aprindză odae, și pe argațiï, ce ï țin[e] fără pecet, să-ï ià și să-ï aducă aicï». — 556. Luï «Aftanasă cap[u]chehae de lăngă dum[nea]luï Elagasă», pentru «Vasălca fata luï Coștiică», «car[e] oamin[ï] sănt din ceï ce s'aŭ scos de la Tătar[ï], și, întorcăndu-să eï în urmă, ca să-s străngă păni și altele ce li rămăsesă», bărbatul eï era dator unuï Tatar «cu 20 de car[e] de nueli cu pa[i], să-ï scoată din pădurea»; cere carul cu boiï de la Tatar, care nu vrea. «Ș'aŭ sărit asupra luï cu un par, și l-aŭ lovit în cap, și diminața l-aŭ lovit: păr în sară aŭ murit. Și, vădzind Tătarul greșala luï, aŭ și făcut știre la alțï Tătar[ï] și la mărzač și la cadiï, și s'aŭ strănsu vr'o — de Tătar[ï], ș'aŭ apucat pe fămie la mijloc, sălindo-o de frică, și o învăța să dzică, precum că bărbatul eï aŭ fost Turcu și è încă iaste turcită; că, nedzicănd așè, o vor ard'o cu foc și copii îï vor lua robï, iar, de a dzice așè, i-or da 30 de oï și o vacă cu ğuncă. Și è, fiind fămie, în mijlocul atăța Tătar[ï], și de atăta groază, aŭ dzis și è că aŭ fost bărbatul eï Turcu și è încă este turcită, numaï ca să să vadză scăpată de acolo. Și pe gura eï ș'aŭ făcut Tătarul hogetur[ï] și mărturiï de la cadiï și de la hogï și de la alțï Tătar[i], ș'aŭ dat și fămei 27 de oï și o vacă cu ğuncă, s'aŭ trimis-o la tată săŭ acas[ă]. Și fămie ačasta, mergănd cu tată-săŭ de aŭ jăluit la dum. Sărdarul», el o trimete și la Domn, care scrie luï Elagasă. «Să-ï scoțï dreptate fămei și săngile, moart[e] bărbatuluï eï» — 557. Și luï «Pavlachea Sărdar», pentru aceasta; să-ï fie femeiï «la dm. Elagasă ca în loc de davagiŭ». — 558. Capuchehaieï, pentru un «fečor a Beresculuï» din Tutova, furat de «niște Tătarï»: îl află părințiï rob la Tatarï «la un sat» «în gura Berheciuluï». — 559. Luï «Ion Cantemir bezadè», să caute Țiganï «d'e Cantemireștilor și a Čaureștilor». — 560. Sărdaruluï, pentru boï fugițï din alaiul «solu-

luĭ moschicescu» la Soroca; reclamă Vel Vornic Costachi. — 561. Luĭ «Scarlat părcălabul de Gălaț» «că astă prim[ă]vară, după Paştĭ, s'aŭ furat de aicĭ din Eş un copil anum[e] Zanpir, mergănd la vii; pe carea copil îmăsa l-aŭ ținut mort, iar acum, mărgănd nişte chir[i]giĭ la Gălațĭ, să încarce peşte, aŭ dat piste acel copil în Gălaț». El spune că, «eşind el să margă la vii, l-aŭ furat 3 Tătar[ĭ] şi l-aŭ dus de l-aŭ văndut la un Turcu, eminul din Gălațĭ, spuindu-li copilul că area şi îmă aicĭ în Eş, o călugăriță... Să-l eĭ, să ni-l trimiț aicea, iar eminul ş'a căuta cu Tătarăĭ č-aŭ văndut pe copil». — 562. Către Costandinachi Vel Căpitan de Tecuč, pentru «un pod îmblător» pe care el îl *afundase*. «Cari noĭ nu ț'am poroncit pentru vadurile celi vechĭ, să le opreştĭ, şi, fiind vad vech[ĭ] şi venit mănăstirescu, cum de l-aĭ afundat? Ce să cauțĭ să daĭ voe [să] înble podul.» — 563. Pentru vite oprite, într'un proces de Sîrbĭ, care se judecase «şi la Brăila». Cel cu vitele nu maĭ poate aştepta pe adversar şi lasă chizăş. — 564. Către ispravnicul de Cernăuțĭ, pentru afacerea de hotare. A văzut scrisoarea Hatmanuluĭ Coroaneĭ. «Şi, de vrem[e] că aĭ şi tu corăspondinție cu Hatmanul, bine iaste. Celi ce veĭ avè a isprăvi de la dm., trebuințile şi folosurile marginiĭ, scrie, şi trimite, şi isprăveşti; numaĭ te fereşte la lucrurĭ marĭ, carea nu cuprind mint[i]a [ta] nice să cuvinĭ a da răspunsul de la tine, să nu te atingĭ... Pentru băj[ă]narĭ saŭ tălhar[i] din parte Țărăĭ Leşeştĭ, č-ar fugi la Moldova, şi pofteşti dum. Hatmanul ca să nu-s maĭ priimască la Moldova, cum şi la Țara Leşască va poronči dum. a nu să maĭ priimi, — la ačasta tu te fă a nu pricepe, nič descoperi nimică cu răspunsul tăŭ.» — 565. Către pîrcălabul de Galațĭ, pentru ce scrie Serdarul turc. «Ce noĭ pe dum. nu-l ştim a fi vechil Sărdăriiĭ, ce-l ştim a fi Sărdar deplin... Şi, pentru Caba-Hăsan Sărdariul, căndu a vini acolo, i s'aŭ dat voia să-l puie în heră, să ni-l triimită aice.» — 566. Către starostele de Cernăuțĭ. «Ne scrie dum. Crivocovschie, Comisariul dum[i]sale Hatmanul Coruni», că, «oameniĭ noştri sfădindu-să cu podaniĭ dum[nealu]ĭ Hatmanul pentru moşìĭ, ar fi bătut ş'ar fi rănit oameniĭ noştri pe oameni lor, zăborăndu-le şi nişte boĭ.» Cînd a fost? «Osăbit,

să cauțĭ, să cercĭ un izvod de cisla solărituluĭ de anul cel trecut » — 567. Către starostele de Putna, «pentru Vrănceni, c'aŭ înțăles că scot bulgărĭ de sare din sar[e] ci este acolo, pentru casăle lor, și încă duc de vănd și pe afar[ă].» Să nu maĭ scoată, «ce cu salamură» *(sic)*. — 568. Luĭ Pavlachi Sărdar, «pentru conacuril[e] Mării Sali Pașiĭ, ce i-aĭ făcut, car[e] aŭ mersu la Benderiŭ ... Dar pentru stagurile c-aŭ eșit înnainte Paș[i] de la Bender, și li-aĭ dat conac, acie sănt oștí împărăteștĭ: aŭ tainurĭ, nu trebue să li fi dat conac... Și pentru acel Turcu ce s'aŭ aflat mort pe Ichil.» — 569. Către capuchehaia de Hotin, «pentru zorbaoa č-aŭ făcut Turcii la Mov[i]lăŭ, la iarmarocul de la Sfeti Arhanghel». Ceaușii pun pe vinovațiĭ turcĭ în fiare. — 570. Către Radul Răcoviță V. Spatar, «pentru străjeriĭ de pe la potič[i]le munteluĭ de la acel Ținut, înțălasăm *(sic)* Domnie Mè precum că eĭ ascult[ă] numaĭ de vam[e]șĭ, iar de Căpt. de la tărgul Trotușuluĭ nu ascult[ă] ... Cin[e] ar îmbla pe potič, să fii și la știrea Căpt.» — 571. Vechiluluĭ de Beșleagă de la Lăpușna, «pentru aceĭ mărzacĭ». A scris luĭ «Ela-Agas[i]» ; dar de acum sà scrie el direct Sărdaruluĭ — 572. Către pîrcălabul de Galațĭ. «Pentru čumă ce s'aŭ însemnat acolo, nu ne scriĭ cu amăruntul; și pentru o pricină ca ačast[a] de ce să ne scriĭ grecească? Și să cauț să ne scriĭ anum[e], și cu amăruntul, cum s'aŭ pricinuit boala, și cu cine s'aŭ amestecat, și căț oamenĭ aŭ murit, și căt[ă] vreame aŭ bolit, și științu-se-aŭ îndat[ă] că iaste čumă, aŭ tăgăduitu-s'aŭ, și făcutu-se-aŭ amestecătur[ă] mult[ă], și cu ce pază se păzește? Și pentru acesta lucru într'adinsu scriem, măcar că paza iaste la Dumnezeŭ, dar și la omenĭ cu chiverniseală. Să te afli deșteptat, și, ce pază maĭ mare a coprinde mintea ta, aceia să o fač, și pă aceĭ bolnavĭ, pă toț, să-ĭ scoț din tărgu de o parte, și pă ceĭ ce să vor fi amestecat cu čumașiĭ și or fi sănătoș, iarăș afar[ă] din tărgu, de altă parte; și pază să puĭ, ca nime să nu maĭ meargă la dănșiĭ, nič eĭ să nu maĭ între în tărgu: amestecătur[ă] să nu-s maĭ fac[ă], și casele lor iar să-s închiz[ă], și pază să puĭ: nimenĭ într'aceale case să nu maĭ între; și poruncă cu tării să daĭ în tot tărgul acela, om de tărgu de acolo, de Galaț,

aicĭ să nu vie, nič cu neguţtorie, nič cu altă treabă. Şi băcăliile încă să s[ă] oprească acolò, aič să nu maĭ vie; încă şi călăraşiĭ de Ţarigrad, când vor veni saŭ vor mearge, numaĭ decăt să-ĭ treaceţ Dunăre, iar în tărgu nič de cum să nu-ĭ laşĭ: bumbaşăr să le puĭ, numaĭ să pornească. Şi, în scurt, or cu ce chip de bun[ă] chiverniseal[ă] veĭ găsi, în toate chipurile să te sileştĭ cu paza, a nu să face amestecătur[ă]. Şi, Dumnezeŭ să ferească, dar de om afla că şi din slab[ă] chiverniseala ta s'aŭ făcut vre-o amestecătur[ă], nu-ĭ putea da seama. Osăbit de ačast[a], şi pentru conacul soluluĭ de acolò să ne facĭ ştire..., pentru ceale ce să vor fi luat, plătitu-l'aŭ Antohe Caragea toate, au maĭ rămas-aŭ vr'unele neplătite.» — 573. Luĭ Ion Bogdan Stolnicul; pentru acelaşĭ lucru. Va merge «la tărgul Bărladuluĭ» şi va porunci «ispravnicilor, şi tuturor tărgoveţilor, şi Turcilor neguţitor[ĭ]» a întrerupe relaţiile cu Galaţiĭ. «Aşijdire şi pentru rândul vămiĭ, să ne facĭ ştire, acolo cum să plăteşti vama, la Bărlad, pentru ceĭ trecătorĭ în sus, în ğos saŭ cari descarcă acolo, şi de tot feliul de marfă.» — 574. Luĭ «Pavlachea», pentru femeia «turcită». «Şi pe femie de o vor întreba, să dè samă că iaste la noĭ, şi fămie să nu miargă la casa eĭ, ce să o ascundzĭ dumn[ea]ta la un loc, unde îĭ socoti dum[nea]ta, păr s'a alegi ğudecata; şi de iznoavă am scris la dum[nea]luĭ Elagas[i] şi la capichihae, ca, or č-ar avè dumnaluĭ saŭ alţĭ mărzacĭ saŭ Tătar[i] la oameniĭ noştri, să nu scrie, nič să čară nimică, fără căt numaĭ la noĭ să scrie.» Pentru «un Turcu Chiurd-Osman, că ar fi cumpărat o moşie ... de la neşte călugărĭ; care poronca noastră nu iaste ca să văndză eĭ moşiĭ la Turcĭ». Dacă e adevărat, «să o iaĭ în sama domniască, şi la Turcul acela să miargă čauş să-ĭ aprindă căşla, şi pe dănsul să-l ridice de acolo». Şi egumenul de la Sf. Sava spune «că şi pe moşiile mănăstiriĭ de acolo, de la Soroca, ar fi făcut nişte Turcĭ căşle în tăriia lor». Şi lor să li se facă tot aşa. — 575. Capuchehaieĭ Aftanasă, pentru femeie şi corespondenţa directă ce trebuie să aibă Elagasi cu Domnul. «De Sărdarul, să nu pomineştĭ numele luĭ: ca să nu scrie la dănsul, ce să arăţĭ un lucru acoperit: ca să nu scrie la oamini noştri, ce numaĭ

la noĭ» — 576. Către Ilieș Vel Căpitanul de Soroca. «Carte ce ni-aĭ trimis, am luoat, și cele scrisă am vădzut; dar pentru ce să ne scriĭ grecești? Aŭ aștepțĭ să-ț dăm noĭ Logft. să scrie rom[ă]nești? Să-ț cauțí Log[o]fețăl, să ne scriĭ rum[ă]-nești! Să nu ne maĭ scriĭ grecește! Pentru acel Turcu Mustafa, č-aŭ fost aședzat cu cășlă la Braicăŭ, la carea s'aŭ trimis un copil din cas[ă] di i-aŭ aprinsu cășla, și pe dănsul să-l rădice, cu toate bucatele luĭ. Întăiŭ ne scriaĭ că ține și oamenĭ făr dea pecet, iar acmu îl îndreptezĭ ... Pentru aceĭ čoban[ĭ] turceștĭ, din vreme că ședeare lor iaste și iarna și vara cu bucatele lor aicĭ în țară, pentru ce să nu dè și pe-cețĭ?» — 577. La sfîrșit, o pagină cu extrase din pravilă. — Fol. 564 și urm.

VI. «Condica luniĭ luĭ Dechevri.»

578. Luĭ «Iordachea cap[i]chihae de Hotin», pentru un Turc din Iașĭ. «car[e], avănd dughian[ă] cu băcălie, s'aŭ sculatu cu gălčavă asupra unuĭ Grec creștin, ș'aŭ început a-l bate, ș'aŭ scos și cuțitul, și l-aŭ giunghiat în 3-4 locur[ĭ]; pe care l-am trimis acolo ca să-ĭ vie de hac.» — 579. Către Iordachea Roset Vel Vornic: «pentru Turciĭ brăilenĭ și Tătar[ĭ], ce înblă la acel Ținut și fac multe supărăr[ĭ] lăcuitor[i]lor». Face beșleagă pe un Turc «de la Piatră». Să-șĭ iea «beșliĭ din oamen[i] strein[ĭ] ce ș'ar găsă făr[ă] bir». — 580. Către capuchehaia de Bender, Dumitrachi, pentru un *Turc răŭ,* care, abia scăpat de la închisoare, din Bender, a venit la Soroca, «ș'aŭ prinsu pe o fată mare și cu săla aŭ vrut să-ș rădă de ià, și, sărind Căpt., l-aŭ prinsu, și, puindu-l în heră, l-aŭ trimis la Chiș[i]năŭ, la čaușul». A scris Pașeĭ să-ĭ *vie de hac,* «ca să nu maĭ scape cu viiață..., că apoĭ om scrii la stăpăn[ĭ]». — 581. Către Vel Căpitan de Soroca, pentru aceasta și pentru «aceĭ Tătar[ĭ] č-aŭ venit cu carte de la dumnealuĭ Ela-Agas[i], cerăndu-ț 16 caĭ, cu epi. Tu ședzĭ și tač: nu purta nič o grij[ă], și, de or maĭ veni la tine, să le daĭ răspunsu, la noĭ să vii și la noĭ să čară; am scris dum. Elagas[i], or č-ar avè dumnealuĭ saŭ Tătarăĭ cu oamini noștri, la noĭ să scrie și dea la noĭ să čară, iar nu de la oamini noștri.» — 582. LuĭIoniț[ă] Arapul,

Vornic de Vrance. «Înţăliasăm de multe lucrurĭ ce să lucradză în Ţara-Rom[ă]niască, şi noĭ pe tin[e] când ti-am trimis acolo, într'adinsu ţ'am poroncit ca să te afle deşteptat, şi necontenit să cercĭ, şi în tot chipul să ispiteştĭ, şi, de toate ce viĭ audzi, şi ce veĭ adeveri, şi ce s'ar clăti din parte acie a Ţărăĭ-Rom[ă]neştĭ, ales să ne înştiinţădzĭ; şi iată acum iaste cătăva vreme dea când de la tine nemică, nič-o înştiinţare, nu am luat, şi ne mirăm ce lucru iaste, — că noĭ slujba ta din copilărie o ştim maĭ deşteptată, şi pentru acie t'am rănduit acolo, socotind că te vom avè de folos, şi n'a rămănè nemică să nu ni înştiinţăm de la tine. Dea socoteştĭ tu că ne va înştiinţa ispravnicul Putniĭ, ce-ţ pasă ţie? Noĭ aşteptăm totdeauna osăbit înştiinţare de la tine; tu datorie ta să o facĭ, a ne sluji precum ştiĭ că iaste pofta noastră. Şi să cauţĭ dară nedormit să te afle; şi noĭ să te maĭ învăţăm a sluj[i]?! Tu ştiĭ: întriabă şi de alţiĭ, ceĭ ce vor hi înblănd într'acè parte de loc, şi trimite şi tu oamini tăĭ de čarcă, şi află tot adeavărul ce s'ar clăti, şi s'ar lucra, şi s'ar înnoi, or lucrur[ĭ] marĭ, or mič, toate cu amănuntul: una căte una, să le afle, şi necontenit, adeasă să ne înştiinţădzĭ; să-ţ deşchiz ochiĭ: nu arăta blăstămăţie. Ačasta scriem» (4 Decembre). — 583. Către Pavlachi Sărdarul, pentru ştirĭ de la «vechilul beşliagăĭ de la Lăpuşna, pentru o samă de Turcĭ de acolo, precum ş'aŭ făcut căşle pin sate, şi şed Turciĭ cu bucatel[e] lor, şi în tărgu aŭ rămas numaĭ 3-4. Pentru care ni-am mirat c'aĭ înblat şi pin Ţinut, şi nimică de aceste nu ne scriĭ». Să trimeată pe «čauşul ce este acolò», ca să strice *odăile* şi să-ĭ risipească. «Şi pentru acel Turcu ce ne scrieĭ maĭ în trecutele dzile că s'aŭ găsit mortu, şi l-aţ rădicatu, şi l-aţ triimis la Bender, pentru ce l-aţ rădicatu făr de ştire şi poronca noastră?» — 584. La «Athanasie Căpt. de Grecen[ĭ]», pentru un Sandul Butunoiul, care se va aduce «în butuč... Şi, pentru odaia luĭ Paşe-Mârze, s'aŭ triimis beşliŭ să o răsăpască şi bucatele să-ĭ goniască: să staĭ şi tu înpreună cu beşliul.» — 585. «Dechemvrie 7 [1742]. Scrie Domnie Mè la credinčos boeriul nostru, dumnealuĭ Ion Neculce biv Vel Vornic. Facem ştire: iată că ţ'am trimis un izvod de dăjdile č-aŭ fost

a Domnilor trecuț; ci poruncim, dumneata, afară den izvod ce-ĭ maĭ ști și dum., și dăjdile și angheriĭ, obiceiurĭ č-aŭ fost la Domni trecuț, și care Domnĭ aŭ adaos dăjdile, și cari li-aŭ scăzut, și ce boerĭ aŭ fost îndemnător[ĭ], or la adaos, orĭ la scădere, orĭ la vr'o dajde ce s'aŭ adaos, — de toate de amănuntul să ni facĭ niști trătaji, și să ne trimiț. Ačasta poroncim.» — 586. Către starostele de Cernăuțĭ. «Pentru fata cea de Leah, aŭ venit aicea și aŭ stătut de față înnainte noastră cu sluga tătăne-săŭ și cu Liahul ce và să o è; și ià tot așè aŭ dat samă și cătră noĭ că cu sluga tătăne-săŭ alt[ă] voroavă n'aŭ avut, făr decăt numaĭ ca să o scoată în țară, iar voia eĭ este ca s[ă] margă tot după Liahul pe care aŭ socotit de l-aŭ trimis tată-săŭ. Ce noĭ i-am dat voia ca s[ă] margă acolo la Cernăuțĭ, înpreună cu acel Liah, și, de dzice ià încredințată cum că are de la tată-săŭ ertăciune și pozvolenie ca să s[ă] cunune cu acesta, neoprită să margă în ceia parte; iar, de vor vrè ca să maĭ ià și altă grație de la tată-săŭ, să șadză acolè la Cernăuțĭ, să scrie la tată-săŭ, și, viindu-ĭ grație de la tată-săŭ, orĭ acolè s'or cununa, orĭ în țara leșasc[ă], la tată-săŭ, vor merge și să vor cununa: di spre noĭ, voia aŭ; și, de vor vrè ca să triacă acmu în ceia parte, iarăș voia să aibă. Și iat' am dat și povață, pe chihae de călăraș, ca să margă înpreună cu dănși pănă la Cernăuțĭ. Și toate, cine ce i-a fi luat, pănă la un cap de ață să i s[ă] dè, nemică să nu i s[ă] opriască. Și, pentru sluga tătăne-săŭ, nevrănd să margă în Țara Leșască, făr de voia luĭ nu l-am putut da, č-aŭ rămas aice slobod.» — 587. Către Vel Căpitanul de Tecuč. «Pentru oamenĭ, că-ĭ trag în ceia parte la slobozenii, ce strig[ă] de 8 lunĭ, să fim în odihnă; și zič ca să dăm și noĭ cărțĭ de mil[ă] ca aceale de ačastă parte. Ce noĭ cărțĭ ca aceale n'om da, de vreame ce destul iaste mila ce am făcut, care arat[ă] în peceț anum[e], și dum. de jaf încă te fereaște; și chiverniseaște pă lăcuitorĭ, căutănd dreptate lor, precum să cade...; și cu peceț[i]le te sileaște, și la cercătur[ĭ] socoteaște să nu s[ă] afle ceva pă urma ta. Și, păzind aceaste, destul[ă] milă le iaste lor, căč și datoriia ta ačasta iaste.» — 588 «Pentru un zapis de datorie de 500 leĭ, č-aŭ avut Sfăn-

tul Mormănt la Costantin Cantemir beizadea, fiiul răpousatuluĭ Antioh-Vod[ă]» ; dase numaĭ 100 din eĭ. «Acmu, întămplăndu-să a vini aicĭ, la Moldova, prè-fer[i]citul, prè-înţăleptul Sfinţie Sa chir chir Parfini, patriiarhul Sfăntuluĭ Mormănt» : voie a urmări averea, către «Enictarea, egum[en] de Gălata». — 589. La «dum. Mufache Com[i]s ... Pentru peceţĭ ce ne scriĭ, că te săleştĭ, la ačasta tabla va alege ; pentru oameniĭ ce aŭ venit cu peceţĭ de pe la alte Ţinuturĭ, să le iaĭ baniĭ, şi eĭ vor vini la Visterie de să vor îndrepta la cine aŭ dat aciĭ triĭ leĭ. Tabla să triimiţĭ fără zăbavă. Pentru ceĭ 20 leĭ, gloaba vorniceilor, după zapisăle lor ce ne scriĭ, acastă dată nu dăm voia ca să li ias[ă], ce dum. te săleşte a face slujbă plăcută,— că maĭ avem noĭ şi alte milĭ.» — 590. Către Ghedeon episcop de Roman. «Mulţĭ vin de poftescu diiaconie şi preuţie, carea uniĭ dintr'ănşiĭ ar hi şi vrednič de dar, dar, toţ, nu socotim, şi pentru ačasta aŭ maĭ fost voroav[ă], şi noĭ am dat răspunsu şi atunce cum că noĭ la hirotonie lor nu ne amestecăm, făr căt pentru vrednicie lor, a să ispiti în biserica Curţiĭ domneştĭ înnainte noastră, aş' am poroncit, şi tot aşè poroncim. Şi pe car[e]le vom cunoaşte că este vrednic de darul acesta, să-ĭ rădicăm întăiŭ birul, ş'apoĭ să să rănduiască a i să da şi darul. Şi pentru acesta lucru, pe toţ aciĭ ce vor hi din eparhie Sfinţii Tale, şi vor veni la Sfinţie Ta, să poftască diiaconiĭ saŭ preuţiĭ să-ĭ ispiteştĭ Sfinţie Ta cu deadinsul, făcăndu-s[ă] ţircovnič, rănduindu-ĭ să înveţă înţălesul, ş'apoĭ să-ĭ trimiţ aice, la noĭ, ca să slujască şi în biserica Curţiĭ domneştĭ 10-20 dzile, să vedem şi noĭ, şi să li rădicăm şi birul ; şi, după ce-ĭ vom rădica de bir, îĭ vom trimite la Sfinţie Ta de le veĭ da şi dar[ul]. Aşijdere şi pe car[e] într'acest an veĭ hi diiaconit saŭ veĭ hi preuţit, avănd peceţ de bir, ş'aŭ rămas păr acum în bir, pentru carea n'è spus şi Sfinţie Sa părintele Mitropolitul, cum şi Sfinţia Sa ţ'aŭ trimis unul aŭ doĭ ca să le daĭ daru, şi pe acie să-ĭ trimiţĭ aice ca să slujască înnainte noastră, şi să-ĭ rădicăm de bir, — că, păn' n'or vinè aicĭ, birul nu li s'a rădica.» — 591. «La Iordachi Vel Căpt. de Codru. Carte ce ne-ĭ scris am înţeles, pentru satul Băhnariĭ şi Bălţaţiĭ de la Vasluiŭ,

că, rădicăndu-să de acolò, i-aĭ oprit acolo, la Fălciĭ. Pentru ačasta bine aĭ făcut, iar că le-aĭ arătat loc de aședzare și le-ĭ dat și peceț, ačastă voia n'aĭ avut; ce ne trebuia să-ĭ fiĭ oprit și să ne înștiințedzĭ; că i-aŭ *(sic)* luat la urmă, bine aŭ făcut; numaĭ să-ĭ întrebĭ pentru toate jalobile lor, și una căte una să ni le triimițĭ în scris. Pentru oameniĭ de Crețeștĭ, că i-aĭ amestecat la cislă, bine aĭ făcut, și, de a vin[i] vornicul să jăluiască, vom da răspunsul.» ⦵ 592. Către Dum[i]trașcu Suč biv Vel Agă, ispravnic de Putna. I-a văzut judecata între un negustor și un «Bărsan», «și acele basne multe č-aĭ scris într'acè carte de ğudecată: de ce triabă era, că nič o temelie noĭ într'ănsa n'am găsăt, și, din vrem[e] ce nu știĭ a face cărțĭ de judecățĭ, iată că cartia rupt[ă] ți-am trimis, și ț'am trimis și formație, în ce chip să urmedzĭ a face că[r]ț de ğud[e]cat[ă]; și de acum înnainte așè să urmedzĭ, să nu maĭ scriĭ atătea basne:

Formație cărților de ğudecată.

Hristodor aŭ cerut 546 leĭ de la Stancul Bărsan, de 9 anĭ, ce dzis[e] că i-aŭ dat, însă cu Eni la Izvoară, și Stancul tăgăduește. Hristodor aŭ dzis că va dov[e]di cu martur[ĭ].» ⦵ 593. Către egumenul de Pobrata, să vie la judecată cu patriarchul de Ierusalim, care susține «cum că maĭ în trecut[e] vrem[ĭ] ar fi fost mănăstirea închinat[ă] la Sfăntul Mormănt». — 594. Pentru datoriile pe la oamenĭ ale unuĭ Turc mort și zapciul venit să le împlinească. ⦵ 595. Către părcălabul de Gălațĭ, «pentru aceĭ Turcĭ, ce scriĭ c'aŭ trimis Pașa de la Sălistra să-ĭ ià pentru un coroer moschicescu ce s'aŭ ucis, fiind prepus pe aceĭ Turcĭ, și n'aĭ vrut să-ĭ daĭ fără po ronca noastră, — n'aĭ făcut bine că i-aĭ oprit: să-ĭ fi dat; și pe uniĭ ca aceștĭ nič-o-dată să nu-ĭ opreștĭ, ce să-ĭ daĭ. Și pe aceștĭ, de nu i-or fi maĭ cerut păr acum, căt de în grabă să-ĭ trimițĭ la Brăila. Și de acmu, cănd ni-ĭ maĭ scrì, să nu maĭ scriĭ grecește, ce rom[ă]nește să ni scriĭ.» — 596. Sărdaruluĭ. «Jaloba Jidovilor de tărgul Orheiuluĭ am vădzut; ce iată că li-am făcut carte de apărar[e], să să aper[e] de spre toat[e], și nimic hahamuluĭ să nu dè; ce să-ĭ chem[ĭ] faţă, și să li daĭ carte să s[ă] aperea.» — 597. «Tuturor Jidovilor

de Eş, car[e] aŭ jăluit Domnii Mele pe hahamul lor, că-ĭ supără luîndu-li banĭ, şi alte angăriĭ, băgăndu ĭ la cheltuială.» N'aŭ a-ĭ da luĭ saŭ la «alţĭ Jidov[ĭ] č-ar veni dintr'alte părţĭ: făr de voe lor să nu dè nič un ban, afar[ă] din milosteniĭ ce vor da cu voe lor.» Nicĭ hahamul să nu ceară: «că, de ni-ar jălui maĭ mult, apoĭ n'a fi bine de tine.» — 598. Luĭ Hrisoscul Cred. *(sic)*, pentru nişte sătenĭ pribegĭ pe cari ĭ aşezase în Ţinutul Vasluiŭ. «Ţie să cade să înştiinţăz pe Vel Căpitan de Codru, şi de la dănsu să ţ eĭ răspunsul, iar nu să fač din capul tăŭ.» — 599. Către Vel Căpitan de Codru. Sătenĭ fugise «de răul boiresculuĭ» Oameniĭ se «plînsese, că eĭ aŭ moşiile lor la Răpile Crasnii ş[i] acolo vor să s]ă] aşedzi, la moşiile lor». Să li aleagă el, cu mazilĭ. — 600. «Carte dat[ă] de Armaş», pentru a urmări baniĭ furaţĭ unuĭ Turc. Pomenit un «Hihohie». Ceĭ închişĭ spun «că n'aŭ fost numaĭ eĭ în cas[ă], ci aŭ avut Turcul şi 2 fămiĭ: Catrina şi Mărie, şi Necula văcar, şi un fičor a luĭ». — 601. Pentru Mustafà, făcut beşliagă la Bot[o]şenĭ. — 602 Către ispravnicul de Cernăuţĭ, pentru o plîngere a luĭ «Crivocovschiĭ» (v. maĭ sus) cu privire la hoţul polon fugar «Alecsa Doboşčuc», care, *cercat* de Leşĭ, «s'ar fi dat acmu de iarnă spre parte Moldoveĭ, ca să să mistuiască. Pentru car[e], tălhariŭ ca acela în pămăntul nostru a Moldoveĭ nu s[ă] află, nič poate să să amistuiască ... Să-l caute într' alte părţĭ de loc, cĭ în ţara nostră nu s[ă] află.» — 603. Luĭ Vel Căpitan de Dorohoiŭ, înnoindu-ĭ ordinul: «pentru oameniĭ din raeoa Hotinuluĭ, ca să să oprască pentru lemni şi pentru făn şi pentru arătur[ĭ] ... Iar, pentru acie cari să trag din raè, să vie să s[ă] aşedză, dup[ă] č-or vin[i] şi să vor aşedza, atuncĭ să n[i] fač ştirea, şi viĭ avè răspunsu.» — 604. «Pentru acest neguţitor striind, din Ţara Leşască, anum[e] Avram, care neguţitor aducănd marfă scumpă, neguţitorind la Olanda, şi poftind Domnie Mè a veni şi alţĭ, or cățĭ de mulţĭ neguţitor[ĭ] ca aceştĭ, să să afle la ţara ačasta ca de acest fel de oaminĭ, cu marfă scumpă», — îl scuteşte de bir. — 605. Către ispravnicul de Suceava, pentru plîngerea unuĭ Armean de acolo asupra datornicilor luĭ. — 606 Către starostele de Putna, care scrisese luĭ Vel Postelnic că «Vel Căpitan de cie parte» ve-

nise la el, să se înțeleagă pentru Țiganĭ fugarĭ, ca eĭ să se restituie reciproc. «Să facĭ o legătur[ă] acolo, la margin[e], de Țigani č-or fugi din Țara-Rum[ă]niască în iasta parte, să-ĭ daĭ, cum și Țigani č-ar fugi din Moldova de cie parte, să să dè. Însă acmu de o dată să să strângă Țigani č-or fi fugiț în cie parte la un loc, acolo, și ceștĭ din iaste parte, dincoace, și să faceț un schimbu: să-ț dè Țigani aceĭ din cie parte încoač e], și să li daĭ și dum. Țigani aceștĭ dincoač[e], dincolo.» ⁰— 607. Luĭ Vel Căpitan de Soroca, «pentru cislele ce fac lăcuitoriĭ aceluĭ Țănut, de pun în cislă și oĭ și stupĭ și toate. Iată că de aicea s'aŭ hotărât, stupiĭ să nu să pue în cislă, căcĭ aŭ dajde maì grea, iar oĭ, cine va avea, să să pue 30 de oì drept o vacă, adecă căte un ban de oae, și așa să daĭ poruncă în tot Ținutul, așa să urmează să s[ă] cisluiască.» — 608. Către același. Capuchehaia de Hotin scrie «pentru un fičor a luĭ Răvenco, — č-aŭ fugit cu o Turcoaică, cu 2 fete și un copil, și, vrând să tracă în Țara Leșască, l-aŭ prinsu străjăriĭ de la Sălibrie și i-aŭ dus la nemeșnicul tău de la Mov[i]lăŭ, și ial i-aŭ ținut, nemesnicul, acolo 27 de dzile, păr aŭ oblicit Mărie Sa Pașa, ș'apoĭ ți i-aŭ trimis la tine». Acum îĭ cere Pașa. «Întăiŭ, nemesnicul tăŭ pentru ce să ție oaminĭ ca acie atâte dzăle, și nič să ți-ĭ trimită la tine, nič să-ț facă știre? Al doile, și tu, de un lucru ca acesta, de ce să nu ne scriĭ, din vrem[e] că la toate ce să lucriadză și să clătescu aice, în pământul Moldoviĭ, noĭ avem a răspunde, și Mărie Sa Pașa de la noĭ să cad[e] să-ĭ čară. Ce caută de te poart[ă] cu ochĭ deșchiș, și nemesnic ca acela de ce să fie acolo, din vreme că ascunde lucrur[ĭ] ca aceste și nu te înștiințadză ačasta?» — 609. Si capuchehăiĭ de Hotin, pentru acest lucru. De ce a scris numaĭ luĭ Vel Postelnic; de ce cere Pașa de la el? — Fol. 579 și urm.

VII. «Condică de cărțile č-aŭ vinit în luna luĭ Săptemvrie [1741] de pe la boiarĭ.»

610. De la Logofătul de la Vozia, cu ce Turc «este acum trebuințe să s[ă] cheltuiască...; să i să trimită 500 de leĭ dar, și, cu darurile ce maĭ sint la Vasilie, să va

putè aduce pe Capigibașe iarăș în cheful luĭ. Așijdere și cumnatuluĭ săŭ, vechiluluĭ cetățiĭ, să i să trimită ceva, și luĭ Divan-Efendi, și luĭ Gembul-Ahmet-Efendi, c-aŭ fost cadeŭ și este dus cu Capăgibașe, și să li să scrie și cărțĭ cu chip de preiateșug.» — 611. «De la Vasilache Mădzărache Vistierul ..., pentru un Ac-Mărze, că să pune împrotivă și nu lase ușorgii să ià ușurul, saŭ pe alămgìĭ să ià alămul din 2 sate tătărăștĭ ..., care sate pănă acmu aŭ dat vinitul tot pămăntuluĭ Moldoveĭ; puind pricină ... că este loc hănescu, și pe spusele luĭ i-aŭ dat și Măriia Sa Hanul, cănd aŭ trecut la Ț[a]rigrad, iarlăc, pe cumu-ĭ loc hănescu, și să nu dè nemică.» Să se intervie la Hanul, ca acesta să ordone luĭ Elagasi a lua de la Mîrzac «toate săneturile ... Aŭ fostu și la Sălcuța să scrie ușurul, și subașul de acolo i-aŭ răspunsu că are mehtup de la Hanul, cu poftă cătră Măriia Sa Vod[ă] să-l lase să ià subașul; ce, viind subașul la Iaș, să-ĭ dè răspunsul.» — 612. De la Spătariul Manolache [Costachi], de vreme ce i s'aŭ poruncit, va eși la Focșenĭ înnainte fiiuluĭ Mărieĭ Sale Apdula-Pașe Musunolu, ce merge Pașe la Hotin, și va vini depreună păn la Iașĭ. Și bani căț vor trebuĭ pentru conace, încă după poroncă va cere de la Dumitrașco Aga, și va plăti conacele. Numaĭ, maĭ cere agiutor la gătire conacelor și pe ispravniceĭ Ținuturilor.» — 613. «De la Iliiaș Căpitanul de Soroca, înștiințănd că la satele di spre margine Nistruluĭ sănt ședzetorĭ căte 3-4 Turcĭ benderliĭ, maĭ mulțĭ fără triabă, și mănăncă tot di pe la săracĭ, și le trag fetele și fămeile, și le fac mare călcare. Ce să s[ă] scrie la Bender, să vie un bunbașir, să le facă zapt, și să-ĭ rădice de pin sate, și să fie și la iarmaroc la Movilăŭ, la pocroave, și osebit să vie și de la Hotin un čauș pentru paze iarmaroculuĭ; că vechilul beșliagăĭ este un om de nemică.» — 614. Pavlachi Sărdariul scrie că «din čfertul acesta de la aceli 2 Ținuturĭ aŭ maĭ trimis 3.000 leĭ ... Dară, pentru stare lăcuitorilor, după poroncă li-aŭ cetit carte pe la sate, iară pe vorniceĭ i-aŭ adus și fațe, și s'aŭ iscălit; dară, cu toate aceste, s'au foarte măhnit lăcuitoriĭ, vădzind că și holtei s'aŭ adaos căte 3 leĭ, ș'aŭ început a să duce, și neferit dzic că n'or putè sta să poarte baniĭ aceștie.» — 615. De la el,

«pentru Bechirbeï mărzacul și odabașe cu 2 siimenĭ de la Elagas[i], č-aŭ îmblat cu Medelnicerul Costantin Donič pin Bugiac, di-aŭ scos 60 de robĭ moldovenĭ, c'aŭ făcut slujba lor... Ce să le dè osteniala lor? Și pe oameniĭ ce s'aŭ scos din robiia, i-au datu-ĭ pin sate să șaze, fiind foarte săracĭ. Pentru Jidoavca ča de la Lăpușna, pe care o trage alt Jidov la Ială-Agasì să se giudece, și i s'aŭ poroncit Sărdariuluĭ, de va maĭ veni Jidovul acolò, să-ĭ dzică să vie la Iașĭ, să s[ă] giudece; iarăș aŭ venit bunbașir să ià pe Jidoavcă, să o ducă la Elă-Agasì.» — 616. De la Vel Căpitan de Codru. «Astă vară aŭ fostu prinsu Tătarăĭ un tălhar, carele după faptele luĭ era să s[ă] spăndzure; iară apoĭ, dzicănd el că s[ă] va turci, l-aŭ turcit Caimacan[ul] și l-aŭ făcut om al săŭ.» Fuge, urmărit de Tătarĭ, «pe lature codruluĭ»; «un bič și un harbiŭ» i se află în satul Larga, «lăngă Codru»: Caimacamul «aŭ mersu di-aŭ luat farmută pe un om anume Gheorghițe, și 4 caĭ, și aŭ răspunsu că până nu i să va găsi pe tălhar, nu va da farmutaoa». Să scrie și Domnul luĭ Elagasì. — 617. De la Logofătul de Vozie, pentru scrisoarea domnească în care se arată că Turciĭ aŭ găsit că, din 500 de salahorĭ, «100 de salahorĭ nu sint bunĭ de nemică». Răspuns: «salahoreĭ sint deplin, și lucriaze; dară toată pricina este pentru că s'aŭ măniiat Capigibașe pentru rămășița lemnuluĭ de la Domniia Sa Grigorie-Vod[ă]». Petiție a luĭ Satărbașe, ca să i se dea de către Armaș un rest de la strîngerea «čfertul[uĭ] al doile din anul trecut». — 618. De la Căpitanul de Soroca, «pentru niște Turcĭ din Movilăŭ..., cum că fac multe răutățĭ, îmblănd cu sabiile goale și cu cuțitele, îngrozind lăcuitoriĭ... Pe Alibașe vechilul beșliagăĭ, încă l-aŭ gonit aceĭ Turcĭ, și cu fuga aŭ scăpat, trecănd de ceia parte, în Movilăŭ. Maĭ trebuește să s[ă] trimită și niște Arnăuțĭ de aceștĭ ce să află lăngă Domniia, să să afle de paza lăcuitorilor.» — 619. De la starostele de Putna, «c'aŭ vinit la iarmarocul Odobeștilor la vr'o 3-4 Turcĭ iamacĭ de la Brăila, ș'aŭ întinsu v'o 20 de corturĭ și v'o 7-8 cafenele și mesernițe, care altă dată n'aŭ fostu; și fac multe supărărĭ lăcuitorilor. Ce, de va socoti Măriia Sa Vod[ă], bine va fi [să scrie] la Inicer-Agasì de la Brăila, să trimită un čauș cu cățva neferĭ, să fie pentru paza

iarmarocului.» — 620. De la Serdar. A dat celor ce-aŭ scos robiĭ 110 leĭ: trimete 1.500 de leĭ, «banĭ de la Ţinut». — 621. De la Logofătul de la Vozia. «Lucrătoriĭ cetăţiĭ, ştiind cum că el [omul domnesc] aduce plata lor, după č-aŭ venit el, arătându-le că banĭ n'aŭ adus, că baniĭ sint la Măriia Sa Vod[ă], aŭ făcut mare tulburare, ş[i] aŭ îmblat în multe chipurĭ: dară Vasilie Logof[ă]t, pentru ca să-ĭ potoale, să nu maĭ îmble, aŭ luat cu datoriia 1000 de leĭ, şi i-aŭ dat la Per-Mehmet-Aga, să-ĭ dè pe la meşterĭ, şi cu ačasta i-aŭ maĭ potolit, însă şi pentru ceialalţĭ banĭ s'aŭ apucat către dânşiĭ că vor sosi până în 10 zile. Ce să roagă să margă baniĭ maĭ în grabă şi, dând baniĭ, va lua sebeptahrilul. Pentru robiĭ moldovenĭ, arată c'aŭ îmblat oameniĭ luĭ 3 săptămânĭ, şi n'aŭ isprăvit nimic; căcĭ, mărzacul bumbaşir vrând să pliniască poronca Hanuluĭ cu tăriia, şi cu siimenĭ să scoată robiĭ, nu l-aŭ îngăduit Nohai, ce l-aŭ scos dintre dânşiĭ afar[ă], şi s'aŭ apucat Nohai că în 2 săptămânĭ să vor afla la Ela-Agasì, la Bugiac, cu robiĭ» Să trimeată un om şi Domnul. «Pentru Capigibaşe, aŭ luat veste că s'aŭ aşedzat cu Muscaliĭ ş'aŭ început a hotără. Pentru pricina salahorilor, ce i-aŭ scris Măriia Sa Vod[ă] că i-aŭ venit bănuiala că sint răĭ, ačasta să va putè face să fie bine, numaĭ să i să trimită capigibaşeĭ dar bunişor, şi să nu se maĭ scrie la Ţ[a]rigrad să s[ă] maĭ aţiţe gălğavă: aŭ vorovit şi cu vechilul cetăţiĭ, ş'aŭ luat asupra luĭ că toate le va aşădza.» — 622 De la Manolache Vel Spatar, pentru conacele de la n[1]. A dat ordine ispravnicilor. «Paşa vine numaĭ câte 6 časurĭ pe zi, şi trebue dintr'un conac să-s facă 2 conace.» — 623. De la ispravnicul de Roman. «Dupe poroncă, aŭ luat zapise de la vătămaniĭ satelor, de încredinţare, că făr de peceţ nu să vor maĭ afla, ş'aŭ trimis şi izvod la Vist., de 128 liude fugiţ, cu 4 morţĭ.» — 624. De la Serdar, «înştiinţând că o carte grečasc[ă], cu bănuială, aŭ luat-o, în care i s'aŭ bănuit că nu face silinţe să afle pe toţĭ oameniĭ fără peceţĭ ... De iznoavă aŭ purces de čarcă şi maĭ cu tăriie şi incredinţadze pe toate satele cu zapise; şi, pe câţĭ aŭ aflat făr peceţĭ, li-aŭ luat banĭ, şi i-aŭ pus osăbit la tablă. Pentru bejenariĭ careĭ aŭ venit acmù, nu li-aŭ luat banĭ, dară iarăşĭ i-aŭ luat la izvod.» Nu

i-a sosit un «ferman de triaba hambariuluĭ de la Bender. . Pentru solul leşescu, de s'a tămpla să triacă în ĝos pe acolò, va purta grije, şi, pe poroncă ce i s'aŭ dat, alt conac nu-ĭ va face, ce-ĭ va da un peşcheş.» Lipcanul s'a dus «întinsu» cu peşcheşurile pentru El-Agasi. «Maì însemniaze într'o ţidulă că treĭ Turcĭ benderliĭ ş'aŭ răs de 2 fete a unuĭ om din Chişinăŭ, şi, sărind oameneĭ, aŭ prinsu pe unul şi l-aŭ pus în hiară, de s'au trimis la Inicer-Agasi, iară 2 aŭ scăpat; la care aŭ trimis Inicer-Agasi să-ĭ prinze şi pe aceia. Pentru o mueri ce nemerise în Chişinăŭ, acmu aŭ venit un mărzac să o ià, şi eĭ n'aŭ dat-o, strigănd fămeia că este creştină şi nu le este roabă»: s'a plîns mîrzacul la El-Agasi. — 625. «Ion Bogdan» maì cere un boier pentru conacile «Paşeĭ ce vine la Hotin...; şi Vorniceĭ di Bărlad să arată nesupuşĭ la ačastă triabă.» — 626. «De la Hrisoscul Vlastò ot Cernăuţĭ...; după poroncĭ, aŭ luat zapise de la lăcuitorĭ, că nu să vor maĭ afla oamenĭ fără peceţĭ; aşijdere şi peceţile morţilor li-aŭ luat de pe la casele lor. Lăcuitoriĭ aŭ rămas făr un fir de păne, că li-aŭ bătut bruma şi n'au cu ce să maĭ plătiască birul. Oamenĭ bejenarĭ din Ţara Leşască, di lipsa păneĭ, es în ţară tot vărtos.» Locuitoriĭ aŭ iscălit de primire la o carte domnească. Trimete banĭ din «rămăşiţ[ă]». — 627 De la Iliaş Căpitanul de Soroca. Pentru oameniĭ fugiţĭ; «de care, de nu să vor rădica, s'or strica şi ceialalţĭ». — 628. De la Logofătul din Vozie. «În trecute dzile, după spusul oamenilor ce veniè de la Crăm, aŭ fostu înştiinţat aice c'aŭ început a hotără, dară astădzĭ, Mercurĭ, Septemvrie 29, sosind 2 Tătarŭ de la Capigibaşe, cu cărţĭ, aŭ spus că l-aŭ lăsat tot la Ilcăsuiŭ, la capul hotaruluĭ, şi, de când s'aŭ dus, şed tot pe loc şi hotărăscu, aşteptănd de la Ţarigrad răspunsul pentru învoiala hotarului; care sosind acmù, şi raspunsul, c'un čohodar č-aŭ vinit, să va curma şi de a hotărătuluĭ.» Cere banĭ pentru «meşteriĭ de la lucrul cetăţiĭ». Sà se pornească cu zapciu «2 oamenı č-aŭ trimis la Iaşĭ, anume Vasilie Lipcanul din Măjĭ şi Ioniţe fičorul luĭ Solomon, Siman din Tărguşor..., să vie la lucru».

VIII. «Cărţĭ de luna luĭ Octomvrie

629. De la acelaşĭ. «Aŭ luat carte gospod ce i aŭ mersu cu do-

jană; de care îl îndiamnă inema nicĭ să-ş vie la copiĭ şi să-ş arete obrazul înnainte Domnii, şi cere hotărăre de iartare cu milă, şi aşè va vini cu inemă bună. 500 leĭ ce i-aŭ trimis, i-aŭ luat înpreună cu mehtupurile, şi la vreame le va da; şi, bunu-ĭ Dumnedzăŭ, are nădejde că să va isprăvi de-ĭ vor da senet deplin. Şi, de socoteşte Măriia Sa că va fi vr'o îndoială pentru isprava, să scrie la Cheresli-Ahmet-Iafendi, baş-ruznamegì ot Ţarigrad, ce este capichihae luĭ Capigibaşe, că din cuvăntul acelue nu va ieşi. Pentru scosul robilor ce i s'aŭ făcut ştire că aŭ scris Măriia Sa Vodă la capichihae la Crăm să s[ă] isprăvască, să maĭ înnoiască poronca la bumbaşirul cel rănduit; ce acel trimis încă pănă acmu pe la dănsul n'aŭ vinit; iară, de va vini, va scrie şi el la capichihae, la Crăm.» Pentru darurile ce i s'aŭ recomandat, «dară el n'are de unde să dè; ce, de va socoti Măriia Sa, trimită-le de aice. Meimariŭ-Isuf-Aga i-aŭ dzis pentru obĭcnuitul peşcheş al săŭ, de paidos.» — 630. De la Mădzărache, «pentru Mehmet-Aga beşliaga, c'aŭ mersu Vinerĭ spre Sămbătă la casa unuĭ tărgovăţ, dinpreună şi cu ş'alt Turcu, şi ş'aŭ răs de fata tărgovăţuluĭ, şi pănă în dzuî aŭ şi fugit; dupá careĭ s'aŭ luat căţva Turcĭ benderliĭ să-ĭ ajungă.» — 631. De la Manolache Costache Spătarul şi Dumitraşco staroste, pentru «ţidule ce li-aŭ trimis Vel Uşer ce vini cu Paşe... În vreme că Paşe vine pe dzi numaĭ căte 4 ĭcasurĭ, şi la tot conacul cere să s[ă] afle casă, aĭcasta va fi cu greŭ, că este peste putinţe, şi s'aŭ spăriiat foarte; dară încăş, cu bun nărocul Mării Sale, or sta cu toată silinţa, şi vor plini toate; numaĭ cer să nu le lipsască ajutoriul de la Măriia Sa Vod[ă], şi s[ă] trimită de aice şi căţva slujitorĭ împreună cu poroĭcnecul, să fie de alergătură, şi banĭ sá li să trimită, că de la zlotaşĭ nu li-aŭ venit nicĭ un ban.» — 632. De la Gavril Neculce Vel Căpitan de Coţmanĭ. «Viind în Moldova 4 cară de bejenarĭ, i-aŭ luat gonaşi pe urmă, şi, agiungăndu-ĭ pe urmă, noapte, la cămpu, pe şesul Prutuluĭ, maĭ din ĭgos de satul Lăjeniĭ, aŭ dat năvală să prindze pe bejenarĭ, şi, zmulgăndu-se unul den bejenarĭ, aŭ plecat fuga să facă ştire în sat, să nu-ĭ lase. Iară 2 din gonaşĭ, luîndu-se după dănsul, s'aŭ împuşcat unul pe

altul, anume că împuşcă pe pejenarĭ *(sic)*, şi pe loc aŭ murit; iară 6 gonaşĭ aŭ rămas la carăle bejenarilor, ş'aŭ prinsu pe doĭ din bejenarĭ şi pe fămeile lor, şi i-aŭ bătut; cu topoarăle aŭ rănit 3 fămeĭ, iară pe bărbaţĭ, pe unul l-aŭ maĭ omorăt: nu este nădejde să ias[ă], şi pe altul l-aŭ rănit în 3 locurĭ. Şi, sărind după gonaşĭ oameniĭ din Lajenĭ, nu i-aŭ putut ajunge, fiind noapte, şi aceia călărĭ. Pentru care, măcarŭ că el pentru acasta aŭ scris la gobernatul de Cosov, să prindze pe tălhariĭ aceie, dară osăbit aŭ înştiinţat ş'aice, să aibă răspunsu, pentru că s'aŭ făcut pria mare călcare de hotar: piste hraniţe 3 cale până la acela loc.» — 633. De la Vasile din Vozie: cere banĭ, căcĭ «fac mare siclet lucrătoriĭ cetăţiĭ; ce, pentru Dumnedzăŭ, să s[ă] trimită baniĭ maĭ curund... Lipcaniĭ ce s'aŭ trimis la Crăm cu pricina robilor, cu mare greŭ aghia aŭ sosit la Voziia în 2 săptămănĭ. Ş'aŭ scris şi el la capichihae la Crăm pentru poveste robilor, pecum i-aŭ poroncit Măriia Sa Vod[ă]... Celi ce s'aŭ înnoit di spre parte loculuĭ celuĭ cu tulburare, va înţăliage Măriia Sa din ţidulă.» — 634. «De la Gheorghie Săhrăzli biv Vel Căpt. de Codru, rugăndu-se să nu fie uitat saŭ ca să s[ă] lipsască din stăpăniască mila domniască. Pentru că el de nevoe i-au căutat a să trage de la Codru di spre parte Focşenilor: una, pentru multa supărare ce avè de spre Tătarĭ: al doile, pentru cumplita boală ce i s'aŭ tămplat giupănesiĭ sale, şi, de vreame că la alte čferturĭ trecute n'aŭ fostu orănduit necăiure, să roagă Mării Tale să-l puĭ la čfertul acesta, că n'are cu ce să cheltui.» — 635. De la Vel Căpitan de Soroca. «Cum boiariĭ careĭ aŭ moşiĭ la margine, aŭ văndut toate vadurile Jidovilor, încă ş'alţiĭ, careĭ aŭ căte un petec de moşiia la malul Nistruluĭ, caută şi aceia să pue orăndarĭ pe la vadurĭ, ş'aŭ făcut luntre de îmblă în vad, pentru brudină, şi fac ce li-ĭ voe Jidoviĭ pe la vadurĭ, de să petrec oamenĭ fel de fel piste Nistru; pentru care să roagă să s[ă] scriia carte Mării Tale la ceĭ cu moşiile, să nu fie margine în sama Jidovilor; că, de nu s[ă] va rădica acasta, el nu poate da samă de margine» — 636. De la ispravnicul de Roman. «Cu 7 liude ce-ĭ are scutiţĭ, nu să poate cuprinde, ce să roagă să i să maĭ adaogă,

de vreame că şi el să află în slujba domniască.» — 637. Acelaşĭ trimete lista călugărilor, cari nu staŭ pe la mănăstirĭ. Toţĭ iese a fi călugăriţĭ de Mitropoliţĭ, episcopĭ, egumenĭ şi a avea un rost pe la mănăstirĭ saŭ bisericĭ. — 638. De la ispravnicul de Suceava. Turciĭ cumpărătorĭ de poame aŭ văzut *cartea* domnească, «dară..., nu căt ca să se supuie poronciĭ, ce încă maĭ tare s'aŭ întărtat asupra lăcuitorilor, ş'aŭ bătut pe uniĭ din oameniĭ de Bosance, şi le iaŭ baniĭ îndoiţ şi întreiţĭ; că aceĭ Turcĭ nu sint din ceĭ şădzătorĭ, ce sint vr'o 7 8 Turcĭ adălăĭ». Cere «beşliĭ pentru dănşiĭ». Turcĭ din «raè» vin şi ieaŭ boiĭ unuĭ om dator cu miere. «Să trimită vr'o 15 Arnăuţĭ, să stè apărătorĭ la tărgul Suceviĭ, la tărgul Bae, la tărgul Săretiuluĭ, şi aşè doară să vor potoli Turciĭ.» — 639. «De la căpitanul de Coţmanĭ, către Hatman, «pentru o moarte de om, c-aŭ făcut oameniĭ Liaşilor pe locul Moldoveĭ..., şi şede lucrul baltă... Aŭ maĭ vinit şi alţĭ Leşĭ, cu vr'o 30 de ostaşĭ, la Vijniţe, ş'aŭ jăcuit casa unuĭ Jidov, şi i-aŭ luat şi un copil de l-a dusu-l în Ţara Leşască; însă Jidovuluĭ i-aŭ luat 42 ugh[ĭ] de aur ungureştĭ şi 18 leĭ banĭ de argint, şi, dinpreună cu copilul, s'aŭ dus piste hotar.» Jidovul avea un proces cu nobilul polon pe locul căruia stătuse, nu se înfăţişase la judecată, «fără căt aŭ vinit acmu cu calabalăc, ş'aŭ făcut celi ce s'aŭ arătat maĭ sus». — 640. De la Sărdar. Trimete banĭ; «numaĭ lăcuitoriĭ n'aŭ nicĭ o agonisită». De cînd un Uşer a mers cu scrisoare domnească la «Inicer-Agasì din Bender», s'aŭ maĭ contenit Turciĭ, căcĭ a venit un ceauş de a ridicat pe ceĭ ce supăraŭ pe locuitorĭ». — 641. De la Vasile din Vozia. «Divan-Efendi a Hanuluĭ aŭ sosit cu robiĭ acolò la Voziia. Capăgibaşa încă aŭ isprăvit hotarul cu bucuriia, ş'aŭ mărsu la Hanul să-ş arete slujba.» Pentru plîngerile Capigibaşeĭ, că nu i s'aŭ dat destuĭ banĭ din Constantinopol. «Iară pentru că i s'aŭ trimis bănat căc di-aŭ dat aca 1000 leĭ din săbiptahril, bine era să nu-ş bage capul în primejdie, să ià banĭ străinĭ, să facă slujbă; dară aŭ socotit că maĭ mult i-ar hi bănuit Măriia Sa pe urmă, de nu i-ar fi dat, de vreme ce Capigibaşe nu era acolò, să vorovască celi ce-ĭ scriia Măriia Sa Vod[ă].» — 642. De la starostele de Cernăuţĭ. A primit

cărţile Domnuluĭ, dintre care una «pentru railianĭ din raiaoa Hotinuluĭ, să nu-ĭ lase cu plugurile să are în Moldova, ce să fie margine poprită... Alta pentru un ogar, să trimită la Hotin.» — 643. De la Vel Căpitan de Codru. A căutat satele Moldaviţeĭ de la Ţinutul Fălciiŭ: într'unul staŭ «Codrenĭ». «Ezerul Blistatul şi Blistăţălul, ce să numescu Luciul şi Prundul.» —

IX. «Pe Noemvrie [1742]»

644. De la Vel Căpitan de Soroca. Un ceauş trimes pentru *Turcĭ răĭ* în Ţara-de-sus se întîlneşte la iarmarocul de Movilăŭ cu ceauşul de Chişinăŭ, şi nu se înţeleg «S'aŭ sculat Mahmet Čauş ş'aŭ întărtat pe Turcĭ şi pe neguţitor[ĭ], de ş'aŭ luat cu toţiĭ armele ş'aŭ mersu cu zorbà asupra luĭ Ali-Aga Čauş, şi în taina lor aŭ scos de la fiiară ş'aŭ slobodzit nişte Turcĭ făcătorĭ de rele, ce i-aŭ fostŭ prinsu Ali-Aga...: Chiur-Mahmet, ce ş'aŭ răs de 2 fete mare, ş'aŭ luat şi o fămei de la bărbat, şi altul... č-aŭ întrat în taina luĭ la o dughian[ă] omeniască, şi altul... care ţăne căşlă..., şi ţine argaţĭ fără bir. S'aŭ slobodzit pistoalele şi asupra luĭ Iliiaş... Vădzind Ali-Aga Čauş zorbalăcul neguţitorilor, s'aŭ rădicat şi vine la Iaş. Care ačastă pricină s'aŭ întărtat maĭ mult pentru ca să nu dè neguţitoriĭ sama običnuită.» — 645. De la Vasile din Vozia. După *cartea* Domnuluĭ, Capigibaşa «îndată s'aŭ întorsu înnapoĭ de la Chişinăŭ, de s'aŭ dus la Achcherman». — 646. De la Sărdarul. «Pentru trecere luĭ Ahmet-Colčag-Paşe, că l-aŭ petrecut cu toate conacele, mulţămit... În nărocul Mării Sale luĭ Vod[ă]», Turcul dă «căte un beniş de postav» luĭ Mădzărache şi Sărdariuluĭ. Se află un Turc mort lîngă două sate, ucis de Tătarĭ, «căcĭ şi cu sabiia aŭ fostu tăiat şi cu săgeţile rănit; care şi pin căruţa luĭ s'aŭ găsit săgeţĭ înfipte». Ceauşul îl duce la Bender. «Care Turcu, màcar c'aŭ fost un becisnec, pirpiriŭ, îmblănd cu scafe, dară, avănd un frate şi fămei cu copiĭ la Bender, aŭ făcut vechil pe un Efendi, va să vie la Măriia Sa Vod[ă], să čară giudecată pentru acel perit... Să ştiia Măriia Sa Vod[ă] cá, pe cănd au perit Turcul acela, era vreme iarmarocului la Movilăŭ, de trecè Tătariĭ şi alţiĭ la iarmaroc, şi tot pe acela şliah a triia dzi s'aŭ găsit şi un Moldovan, iară tăiat de Tătarŭ» Ceauşul

de la Chişinău spune «că s'aŭ făcut mare calabalăc [la iarmaroc, fiind treĭ ceauşĭ, al treilea, de la Hotin], sculăndu-se toţĭ Iniceriĭ într'o sară, la un čas de noapte, di-aŭ mersu la gazda luĭ Ali-Čauş-Aga cu sabiile şi cu pistoalele, şi cu fuga aŭ scăpat Ali-Aga; după aceia aŭ mersu şi la gazda luĭ Vel Căpitan, şi iara numaĭ să-l tae, de nu i-ar fi potolit Mehmet-Čauş [povestitorul].» — 647. De la Sărdar. «Pentru un om din robiĭ ce s'aŭ scos de la Tătar[ĭ] de Costantin Donič Med., că, ducăndu-se omul acela cu fămeia şi cu copii luĭ, să-ş rădice păne din urmă, s'aŭ sculat Tătarăĭ şi l-aŭ omorăt, şi fămeia cu copii, vădzind aşè, aŭ fugit de acolò, şi, viind la Sărdariul, Sărdariul aŭ trimis-o aice, socotind să nu o caute Tătarăĭ: acmu aŭ vinit Tătarăĭ cu Odabaşe de la Elagasi, să dè pe fămei, puind Tătarăĭ pricină c'ar fi turcită muiare cu copii.» — 648. De la Ion Bogdan biv Vel Stolnic, ispravnic de Tutova. «Baniĭ din čfertul ce s'aŭ scos pentru mucarer, i-aŭ trimis la Galaţĭ, iară alţĭ banĭ, căţ maĭ trecè piste orănduială, aŭ făcut teslim de tot istovul la Vel Comis, trecănd la Ţaregrad; numaĭ de acmù, dacă va da peceţile, va trimite tabla şi sama la Visterie.» Turciĭ *încarcă pe locuitorĭ cu cametele,* lipsind beşleaga. — 649. De la ispravnicul de Neamţ, «pentru Turciĭ brăilianĭ şi de pe aiurile şi Tătarăĭ ce mergu la acele părţĭ de fac alişveriş, cumpărănd vacĭ, oĭ, unt şi altele, cum să ştie Măriia Sa că fac multă supărare lăcuitorilor, că le iaŭ făn, ordzu, cu sila şi fără de banĭ, şi altele maĭ fac; şi dumnaluĭ nu-ĭ poate supune ... Să facă un beşliagă şi acolò la tărgul Niamţul —, care şi om ca acela este un Mahmet din tărgul Petriĭ, ce şed[e] acolò de vr'o 20 anĭ, şi, de va socoti Măriia Sa Vod[ă], să-ĭ dè şi vr'o 2-3 liude din oameniĭ streinĭ, să fac[ă] beşliĭ.» — 650. De la Vel Căpitan de Soroca, pentru un Turc, «care şi la casa Sărdariuluĭ aŭ mărsu cu zorba călare, ş'aŭ slobodzit pistoalele, şi pe urmă aŭ cădzut şi la pedíapsă, la Tighine.» Scăpînd, se leagă de o fată, şi-l pun oameniĭ în fiară. «Care şi tălhariŭ este mare ... şi chesăgiŭ ... S'aŭ găsăt o iapă tătărască de pripas, şi pe urmă întrebănd-o Tătarăĭ, s'aŭ colăcit iapa, dară Tătarul n'aŭ vrut să aştepte pănă va sosi iapa de la herghelie, ce s'aŭ

dus. Iară acmù numai č-aŭ vinit un mărzac, apucăndu-l pe Iliiaş să dè iapa aceia, şi să maĭ dè încă 15 capite de iape, ce dzic că li-aŭ perit tot odată, ş'aŭ vrut sá ià farmutà pe oamenii de unde s'aŭ găsit iapa, dară el n'aŭ vrut să-ĭ dè pe oamenĭ.» — 651. De la ispravnicul de Neamţ. Nu e ciumă în *Ţara Ungurească*, «în prejma Ţinutuluĭ Niamţul, adecă în ţara Giurgiuluĭ şi a Ciuculuĭ, făr căt să aude că împotriva Ţinutuluĭ Suceveĭ..., la un sat ce să chiamă Şieul-Mare şi la alt sat ce să chiamă Pinticul, aŭ fostu oarice boală de ciumă, dară acmu de curînd aŭ înţăles cum să fi vinit ghenărariul de la Braşov în primblare la ţara Giurgiuluĭ şi, înţălegănd pentru boală de ciumă că să află la ača parte, aŭ pus straje cu mare taina, să nu lase să viia nime de la satele acele la ţara Giurgiuluĭ şi a Ciuluculuĭ *(sic!)*.» — 652. De la Vasile din Vozia, pentru sineturĭ pe care un Turc «vrè să le schimbe şi vrè face ceva», dar fratele Turculuĭ «l-aŭ contenit să nu facă..., că poate să dzică ceva [Meimariŭ-Aga], şi apoĭ să va face de mascare la stăpănĭ... Carele, după ce s'aŭ gătit să purčagă, dzic c'aŭ scăpat nişte cuvinte că, după ce va trece Dunăre, va grăi într'alt chip cu Bina-Emenì; şi, aflănd aşè Bina-Emenì, l-aŭ poprit să margă împreună.» S'a întîlnit «în Căuşenĭ» cu Vel Căpitan.

X. «Pe luna luĭ Dechemvrie [1742]»

653. De la Costantin Vel Căpitan de Covurluiŭ: «tabla de čfertul mucareriuluĭ n'am putut să o fac acmu, de vreame ce m'am aflat împărţind peceţile». — 654. De la «Hrisoscul Credincer», care mersese «cu baniĭ peceţilor», pentru fugarĭ «de supărare boiaresculuĭ, fiind moşiia luĭ Ion Pălade 3ti Logft.». I-a oprit, «îmblăndzindu-ĭ cu voroava». — 655. De la Vel Căpitan de Soroca, pentru un Turc «care aŭ avut a face cu neguţitoriia» pe acolo, «dănd el banĭ pe miiare şi pe hanos, ş'aŭ avut şi căţva stupĭ şi oĭ... Acmu, împuşcăndu-l nişte Turcĭ la tărgul Orheiuluĭ», s'a trimes din Bender să i se strîngă moştenirea. Spun că el ar fi fost Ienicer, «şi cele č-aŭ avut, sănt să le ià Inicer-Agasi, neavănd pe nime». — 656. De la Vel Căpitan de Dorohoiu. «Făcănd şi aceĭ 20 liude sluj[i]tor[i], oamenĭ streinĭ, îi voĭ aşăza pe margine pe

unde voĭ socoti, şi voĭ păzi tare margine. Înştiinţădzu pentru oameni din raè că la alt[ă] vreme n'au fost volnicĭ a lua din Moldova lemne şi făn să fac[ă], şi altele; ce şi Măriia Ta să facĭ ača poprială. Pentru liudiĭ din ţară č aŭ trecut în raè saŭ şi alţiĭ, înţelegănd de mila Mării Tale ce li s'aŭ făgăduit, să cer o samă să vie iarăş înnapoĭ; numaĭ dzic să aibă cevaş vreme de răsuflare.» — 657. «Dechemvrie 19. O carte de la Ion Neculce biv Vel Vornic. După poronca Mării Tale ca să fac trătaz de căte oĭ ţinia minte că s'aŭ făcut în ţară, şi obiceile, şi bune şi proaste, la ce Domnu ar fi eşit, iată că ţ'am scris căt am ţinut minte şi le ştiŭ că sănt adevărate. Aşijdere şi căte am audzit den oamenĭ bătrănĭ, iarăş li-am scris; ce de aceli č-am audzit, chizeş nu sint.» — 658. Iordache, capichihae de Hotin, către Iliiaş Vel Căpitan, pentru unul care furase o Turcoaică. — 659. Acelaşĭ la Vel Postelnic, pentru acelaşĭ lucru. «Cine i-ar da 10 leĭ colac, i-a spune unde sănt prinşĭ.» «Fiind pricină de liage» (judecată). «De vreme că şi fičorul luĭ Răvenco este de raiè, pe toţĭ i-a omoră, căcĭ eĭ fugiia să să facă morteţĭ la Liaşĭ.»

«Pe luna luĭ Ghennuarie [1743].»

660. De la Mădzărache, «pentru un Gebegibaş[ă] mazil č-aŭ trecut de la Hotin în ġos...: la Chişinăŭ, sosind, i-aŭ spus conaccii luĭ, că eŭ căte 15 caĭ de olac şi căte o chilă de ordzu, şi de măncat din cale afară; şi, mărgănd şi eŭ la gazda luĭ, de m'am împreunat, am cerut buiurultiul ce are, de mezil, şi s'aŭ aflat scriind numaĭ de 3 caĭ la 3 liud[e] şi 2 caĭ la o căruţ[ă]; numaĭ, el avănd şi 4 căruţe cu chiriia, lua caĭ de olac şi punè la căruţe şi de aice numaĭ căt aŭ scris poronca, atăta i s'aŭ dat: 5 caĭ.» Dar maĭ departe a făcut «supere» oamenilor: «la Roşcanĭ aŭ bătut pe vornicul şi pe alt sătian la talpe, să-ĭ găsască oae», şi alte *zulumurĭ* pe unde a *maĭ lovit*. Să trimeată bumbaşir pentru «Turciĭ benderliĭ», pe cari nu-ĭ poate *pune la cale*. «Nu vor să-ş plătiască vama pe căruţile ce cumpără; nu ştim: Inicer-Agasì le dă acest obraz, orĭ ce socotială este de sint aşa tarĭ: ştiŭ că astă vară, când era Theodosie capichih[aie], aŭ răspunsu Inicer-Agasì că, pănă nu veĭ aduce Măriia

Ta ferman, să scrie anume pentru Benderliĭ, ca să dè vamă de căruţă noaî şi de altele, nu vor da; ce, căt pentru căruţe, aşè aŭ rămas, dară acmu nicĭ de peşte nu vor să plătiasc[ă], şi, spuind čauşuluĭ, care este aice, nu le face nicĭ o supunere. Solul leşăscu č-aŭ fostu în Crăm, acmu viind pin Chişinăŭ, aŭ şădzut de Gĭoĭ pănă Simbătă»: arată ce a cheltuit cu el. — 661. De la starostele de Cernăuţĭ, pentru caĭ aĭ sătenilor periţĭ în drumul soluluĭ leşesc. «Şi poronca gospod aŭ fostu, cai č-or peri, să să plătiască de la Vistierie; cari acmu să roagă păgubaşiĭ să li să ţăia în samă la čfert, căte căt viĭ socoti Măriia Ta». — 662. De la Căpitanul de Greceni. Vin la el «2 Turcĭ din Volcăneştĭ, de pe hotarul Ţărăĭ Turceştĭ»: «mergănd la cărčmă de s'aŭ îmbătat, aŭ venit iarăş, la mine, să mă ucigă, şi, tămplăndu-se la mini un mărzac în cas[ă], şi, nevrănd să-ĭ lase pe Turcĭ să între la min[e], aŭ făcut pricinĭ între dănşiĭ, şi aŭ tăet un Laz şi o mănă a unuĭ Tătar. Ce mă rog dum. [Vel Postelnic], să m[ă] isprăveştĭ, să lipsăscu din căpitănie, că n'am cheltuială să pot sătura Tătarăĭ, Turciĭ de horilcă» (Decembre). — 663. De la Vel Căpitan de Dorohoiŭ. «În trecutul an [1740], la poclonul stiaguluĭ, fiind rănduit ocolul Botoşenilor cu Ţinutul Hărlăuluĭ tot la un loc, li-am dat peceţĭ, şi, după poroncă, am dat cătul *(sic)* 2 fičorĭ de căpt satuluĭ Socrujenĭ a luĭ Budzilă.» Acum vede că orĭcine trebuie să-şĭ aibă cisla la satul' luĭ, şi-ĭ schimbă. Plîngere a vătămanuluĭ. — 664. «De la Adam Luca Sulger. Fac ştire că, după poroncă, iat[ă] şi eŭ astădzĭ, Ghen. 21, am sosit la Cernăuţĭ, la margine, şi, avănd veste că comisariĭ leşăştĭ vor maĭ zăbăvi, iată Sulgeriul Gheorghiţ[ă] s'aŭ slobodzit să între în Cămpullungu rusăscu, cu slujitorĭ, cu oamenĭ de pin sate; iară eŭ am rămas aice la margine pentru grije Comisării. Iată acest Liah vinit de la Hatmanul Corone l-am trimis la Măriia Ta.» — 665. Starostele de Cernăuţi trimete banĭ «din baniĭ čfertuluĭ al doile, de la Noemvrie». — 666. De la Mădzărache, pentru numele unor *Turcĭ răĭ*. — 667. «De la Dumitraşco biv Vel Armaş č-aŭ mersu cercătoriŭ la Ţinutul Lăpuşneĭ»: oameniĭ pe cari i-a găsit «făr peceţĭ», iĭ trimete «în butucĭ, la Măriia Ta». — 668. De la Vel Căpitan de Doro-

hoiŭ, pentru nişte Cîmpulungenĭ «casnič», cari stăteaŭ de un an la Ţinutul Hîrlăŭ, aşa că li-a dat peceţĭ. «Dară acmu şi Vornecul de Cămpulungu li-aŭ trimis peceţil[e] albe, şi le face mare supărare» : îĭ trimete la Domn. — 669. De la pîrcălabul de Gălaţĭ, pentru pornirea unuĭ Turc din oraş: avea să iea şese pungĭ de banĭ. «Pentru cahveniaoa luĭ, pe poroncă aŭ surpat-o Hasan Salahor, ogiacul cafeneliĭ, şi apoĭ aŭ închis şi cafeniaoa şi feredeul; şi iată ţi am trimis izvod de acareaturile luĭ, ce are aice. Giamiĭ aice am cercat, şi n'aŭ Turciĭ, fără căt la Ramazan să străngu la cafenè, şi acolò să închină tiravì.» — 670. Gheorghiţe Sulger dă de ştire luĭ Adam Sulgeriŭ că comisariĭ polonĭ vor fi la 21 Ianuar în Snetin. — 671. Pentru un mîrzac: «găseşte mărzacul obraz la Ela-Agasì». E de temut să nu pretindă şi alţiĭ, ca şi acest mîrzac, că staŭ pe loc hănesc şi n'aŭ nimic de dat. — Fol. 579 şi urm.

XI. «Condică. Condica de trebile Visterii din anul d'intăiŭ a Domnii Mării Sale Domnuluĭ Costandin Necolae Voevoda; ce s'aŭ început dea la Septemvrie a anul[uĭ] 7250 [1741], la al triisprădzeč[e] an a al cincele Domnie, şi la întăiul an a al doile Domnie a Moldoviĭ, — care să încheie pănă la sfărşitul luĭ Dechevri, anul 7251 [1742].»

672. «Scara condiciĭ» (fol. 617 V°-22 V°).

673. Pentru rămăşiţa desetineĭ: «cariĭ nu ş'ar fi istovit baniĭ păn acmu . . ., nedănd ban[i], să le bată stupiĭ». — 674. «8 cărţ pentru vădrărit, pe obiceiŭ: Sfinţia Sa părintele Mitropolitul şi episcopiĭ de pre la Scaune şi boeriĭ cu boerìĭ, păr la Vel Comis, să nu dè. Mănăstirile Sănai şi a Sfăntaguriĭ şi mănăstir[i]le de ţară să scutiască păr la 200 vedre; testamenturile şi cărţile gspd. ce să vor înnoi, să să ţie în sam[ă]; şi toţ să scutiască numaĭ pe vinul ce vor avè drept, din viile sale, iar pe vinul ce vor vinde, saŭ vor cumpăra, să plătiască ca altă ţară căte 4 ban[ĭ] de vadră. Oameniĭ streinĭ ce aŭ viĭ in ţară, să dia căte 6 ban[ĭ] de vadră. Vinurile ce vor trece dintr'altă ţară, să dia căte 2 banĭ. Şi ceni va face vr'un meşteşug, den ceĭ ce scutesc: să răspundă vin omenesc asupra luĭ, tot vinul acela să să ià în sama domniască. Şi cel as-

cunsu și a celuĭ č-ar ascunde. Și nimi să nu scutiască vinul de pe loc, pără nu va plăti baniĭ vădrărituluĭ ; Octomvrie 3 » — 675. «La căp[i]taniĭ de Vasluiŭ și la tărgoveţiĭ de acolo», și tot așa la Bîrlad, Puţenĭ, la Negre Căpitan și la Gălăţenĭ, pentru conacele luĭ Imbrihor-Agasi, care merge la Constantinopol (4 Octombre). — 676. Pentru conacele unor Turcĭ cari fusese robĭ la Rușĭ ; să se plătească locuitorilor, cu mărturiĭ, conacele. — 677. Lemne aduse la Curte din Ţinuturile Iașĭ și Cărligătura : «căte 3 p[t]. pe car». — 678. Pentru «răm[ă]șiţa dăjdilor de pre la mazălĭ și de la preuţiĭ de la acele Ţinutur[ĭ]». — 679. «24.000 leĭ. S'aŭ orănduit să dia boeriĭ împrumut, precum arată în ğos ; Octomvrie 6 [urmează numele].» — 680. Pentru rămășiţe de «coniţă turčască» și cornărit. — 681. «Să culiagă viile luĭ Enăchiuţ și a luĭ Șerban Catacozuno [1], ce sănt la Putna.» — 682. Pentru izvodul conaculuĭ de la Tecucĭ al Domnuluĭ. — 683. «Să străngă răm[ă]șiţa dăjdiĭ ce s'aŭ scos pentru podurĭ, pe preuţ aice în Iaș.» — 684. La doĭ Turcĭ, în Botoșanĭ și Bîrlad, pentru ca să strîngă eĭ coniţa turcească pe acolo. — 685. «Așădzare ruptiĭ ce s'aŭ scos la Octovri, căte 105 paral[e] de om căsar și de holteĭ tij, 4 čfertur[ĭ] într'un an, începăndu-să čfertul d'intăĭ de la luna luĭ Noevri-Dechemvrie-Ghenarie, și čfertul al doile: Fevruarie-Mart-Aprilie, și čfertul al triile : Maĭ-Iuni-Iuli, și čfertul al patrule : Avgost-Săptemvrie-Octomvrie [v. n° 66], iar acest čfert ce s'aŭ scos la Octovri iaste osăbit, pentru baniĭ stagului ; Octomvrie 8.» — 686. «Să pliniască răm[ă]șiţa čferturilor ot Maĭ i ot Iuni la Mărie Sa Gligor[e]-Vodă.» — 687. «Pentru Costantin Căpitan, mergănd înnontru cu doĭ Moscal[i]», la Chiev». — 688. «O carte la Palaloga Armaș, starostele de Putna, pentru Hătmăniasa Ilinca [2], și cu fiiul dum[i]sale Ioniţ[ă], să-ĭ lasă să triacă în ceia parte, mergănd la Bucureștĭ ; Octomvrie 10.» — 689. «Celor č-aŭ fost zapciĭ pentru baniĭ podurilor pe mazăl[ĭ] și preuţ la Ţinutul Ia-ș[u]luĭ i Cărligăturiĭ.» — 690. Lista «boerilor ce s'aŭ pus zlotaș pe la Ţinuturĭ cu baniĭ stiaguluĭ ce s'aŭ scos la Octomvri» :

[1] Fugarul în Ardeal.

[2] Racoviţă, văduva luĭ Dumitrașco Hatmanul și cumnata luĭ Mihaĭ-Vodă.

si «Costantin Vornic de Cămpullungu», «Neculaĭ Costin Vel Jit.», Gavril Neculce Spăt., Costantin Miclescul Pitar (cîte 4-5 la Ținut). — 691. Cercetare pentru «baniĭ hărtiilor» puşĭ supt Gligore-Vodă. — 692. Luĭ Ioniță Răcoviță treti Spătar, să strîngă «răm[ă]şița pečt. ot Fălcii». — 693. Să iea *conicerіĭ* coniță «de pre la Turcĭ i Sărbĭ şi de pe la alțiĭ oamin[ĭ] streinĭ». — 694. «S'aŭ dat pe la goştinariĭ de oĭ de pe la Ținuturĭ într'acest an, ca să dià toț goştină, de la mari păr la mic, din 10 bucate un leŭ, Bărsaniĭ, oameniĭ de la Grecenĭ, Sărbiĭ, Cămpulungeniĭ, Vrănceniĭ şi alțiĭ, orĭ-cini să va afla cu oĭ aice în țară, toț să dia ca și altă țară, făr de căt numaĭ Turciĭ să aibă pace», etc. v. n[le] 131, 525]. -- 695. Pentru a se strînge mortasăpia în Țara-de-sus şi în Țara-de-jos. Testamenturil[e] şi cărțile gd., pe unde să vor afla şi nu vor fi înnoite de Domnia Mia din Domnie ačast[a] de acmu, să nu să ție în sam[ă]. Aşijdere şi pentru crăşme ce să vor afla în tărgurĭ, văndzind vinu saŭ medu saŭ altă băutură, să aibă a le lua bezmăn după obiceiŭ.» — 696. Pentru baniĭ podurilor. «Să è vite şi zăloage de pe la aciĭ ci n'or fi dat banĭ pără acmu, să le văndză, să facă istov la Visterie.» — 697. «Pe la tărgurĭ şi pe la iarmaroace, ca să ià cotăritul după obiceiŭ.» — 698. La Tutova, «ca să-ĭ fac[ă] nişte lemnu, cherestè de corabie» : de ce nu s'a încărcat la Galațĭ, în primăvară? — 699. Cerere de 600 de care de lemne pentru Curte, «cu banĭ, căte 2 p[t]. de caru», din anume sate. — 700. Scuteală «luĭ Toader Habic, Român din Țara-Unguriască, şi doĭ cumnaț a luĭ, anum[e] Ion şi Gligor[e], iar oaminĭ streinĭ, č-aŭ vinit din Țara-Unguriască». — 701. «Somile goştinilor de oĭ», dînd toțĭ, «şi Greceniĭ», «făr numaĭ Turciĭ cari aŭ plătit la cunicer[ĭ]»: Suceava, 9.000 de leĭ vechĭ, Neamțul 3.350, Roman 800, Bacăŭ 2.400, Tecucĭ 350, Covurluĭ 130, Tutova 1000, Vasluĭ 1000, Fălciiŭ 670, Grecenĭ 350, Lăpuşna 300, Orheĭ 1.500, Soroca 700, Cernăuțĭ 2.310, Hîrlăŭ-Dorohoĭ 1 650, Botoşanĭ 850, Cărligătura 400, Iaşĭ 1.500, Bîrsaniĭ 5.500. — 702. «Tărgurile domneştĭ, precum s'aŭ socotit de s'aŭ orănduit să aducă lemne de foc la Curte gospod, anume»: Suceava 180 de care, Baia 120, Piatra 150, Neamțul 40, Romanul 180, Bacăul 100, Trotuşul 100, Agiudul 50, Focşaniĭ 350,

Tecuciĭ 100, Galaţiĭ 350, Bîrladul 200, Vasluiul 100, Fălciiul 80, Huşiĭ 50, Chişinăul 200, Lăpuşna 50, Orheiul 50, Cernăuţiĭ 200, Hîrlăul 200, Botoşaniĭ 350. La Botoşanĭ se scrie «luĭ Antoh Caragè i Dinul Armaş, Vornič». — 703. Ordinul: «De vrem[e] ce pentru toţ lăcuitoriĭ ce şăd pe moşiile lor s'aŭ hotărăt ca să nu lucredză, nič să clăcuiască nemăruĭ, aşiè şi pentru ceĭ ce şăd pe moşiile boereştĭ şi mănăstireştĭ, după obiceiŭ, ce sănt cu cale să lucredză şi să clăcuiască stăpănilor celor cu moşiile, fiind dar şi tărgurili pe locurĭ gospod, să cade a face căte oarecare slujbă Domnii, — însă Domnie Mia de toate altele îĭ lăsăm, nič să vor supăra cu nicĭ un lucru, fără numaĭ acmu, fiind trebuinţă de lemne pentru focu la Curţile gospod, şi, de vrem[e] că vinu nič într'ačast[ă] toamnă nu s'aŭ făcut, ca să aducă aice la Eş, cu care cară să rădica trebuinţa ačasta; şi, fiind orănduite toate tărgurile în Domnie Domnii Sale luĭ Gligor[e]-Vodă căte o sam[ă] de cară de lemne pentru triaba ačasta, ce să aducè la Curte gospod, din care rănduială numaĭ doî, treĭ tărgur[ĭ] aŭ adus, iar celelalte toate aŭ rămas, — iată dar poruncim, îndat[ă] ce veţ lua carte Domnii Mele». să se trimeată. «Însă carăle să fie căte cu 4 boĭ.» Dacă zăbovesc eĭ în a se face zapciĭ, va veni un om gospod, şi li *va lua ciubote*. «Şi carte ačasta a Domnii Mele să o cetiţ şi lor, ca să o înţăliagă şi să să înştiinţedză că cu alt nu să vor supăra. Însă cariĭ vor fi adus din orănduiala ačasta la Domnie Domnii Sal[e] Gligor[e]-Vodă, şi vor avè peč de la Clucerul de Curte č-aŭ fost atunce aicĭ, să aibă pace. Şi la carăle aceste toţ căţ sănt aşădzător[ĭ] în tărgurile aceste, orce brianslă a fi, vor da cu toţ[i].» — 704. «Luĭ Vasălii, blănar bărsan de la Trotuş.» — 705. Stolnicluĭ Bogdan, să iea de la Bîrlădenĭ nişte banĭ pentru cari se jeluise «Nica Vornicul de Bărlad că s'aŭ luat cu datorie de la Turcĭ şi s'aŭ cheltuit în trebile tărguluĭ, la grajdiul č-aŭ făcut pentru mezăl în anul trecut, şi la făn, şi la ordzu, şi la alte cheltuialĭ a tărguluĭ; şi aŭ dat sam[ă] Nica Vornicul că aŭ făcut cislă pentru aceştĭ banĭ, împreună cu toţ tărgoveţiĭ, şi o sam[ă] de tărgoveţ aŭ dat baniĭ, iar uniĭ n'aŭ vrut să dia.» Să cerceteze. — 706. Numire de «vechilĭ beşliagăĭ». Lefĭ: la Roman

12 leĭ pe lună, iar neferuluĭ 6; «şi tainul lor un car de făn pe lun[ă], 6 pt., şi căte 2 car[e] lemni pe lun[ă]». Cam aşa şi aiurea (banii chiar sînt egalĭ). — 707. Sărdaruluĭ, «să pue să facă 20 roate, însă dzece roate marĭ şi dzece roate mič, pentru cincĭ carăte domneştĭ, şi 30 roate pentru rădvanurĭ şi cară de la grajdiul gospod, şi baniĭ pe roate să le dia de aice dum. Vel Comis, cănd or aduce roatele aice.» — 708. Către «vornicul de Bărsan[i] de la Soveja», supuindu-ĭ pe Bîrsanĭ la toate. — 709. Tot aşa celuĭ de Bîrsanĭ de la Caşin. — 710. Pîrcălabuluĭ de Galaţĭ, «pentru 5 iucurĭ ce i s'aŭ poruncit să fac[ă] de la Gălaţĭ, şi 5 săimenĭ să tragă iucurile, şi 4 săimenĭ şi doĭ călaraş să margă slobozĭ cu hazniaoa ce merge la Ţarigrad cu Chiriiac vătavul de călăraş». Se dă cheltuiala «de aice». — 711. Pentru a se lua care, care să aducă grîŭ şi orz «la beciul gospod, din păne de uşor ot Fălciĭ, şi să dè chirie căte 15 paral[e] de merţă, din baniĭ poclon[u]luĭ stiaguluĭ». Din alte Ţinuturĭ, care pentru «păne de uşor ce iaste la Chiş[i]năŭ», cu acelaşĭ preţ. — 712. La starostele de Putna, pentru «ca să cumpere 2.000 oc[ă] săŭ sleit, să-l trimită aice pentru triaba cherhaneliĭ». — 713. «Luĭ Costantin, pe carile s'aŭ socotit să fie Clucer satelor gospod ot Fălciiŭ». — 714. «Goştinarilor de bărsanĭ..., de dzece bucate un leŭ: testamenturile şi cărţile domneştĭ pe unde să vor afla, să nu să ţie în sam[ă], fiind Domnie noaî. Aşijder[e]le, şi de la Ungureniĭ streinĭ č-ar fi trecut cu oile lor din Ţara Unguriască aice în ţară, iarăş să aibă a le lua goştina goştinariĭ de Bărsanĭ, ca şi de la alţĭ Bărsanĭ, fiind oamen[ĭ] streinĭ.» — 715. «Izvoade de dajde Ţiganilor lingurarĭ», şfertul Octombre. *Giuzĭ:* Lupul, Luţul, Sălca, Vicol, Micul, Ţivle, Grosul, Ursul, Purcar, ş. a. — 716. Să se aducă Ţiganiĭ Ceaureştilor la Vel Vistier. — 717. Să se aducă stogurĭ de fîn «din fănul gospod ce iaste la Movila Mari, să-l ducă la grajdiul gospod»: se dă un leu de dusul stoguluĭ. — 718. «Precum s'aŭ văndut camenile într'acest an; Octomvrie 22: 1.300 de leĭ Iaşiĭ, 750 Ţara degos, 180 Romanul, 35 Fălciiul, 230 Lăpuşna, Orheiŭ, Soroca, 50 Cernăuţiĭ.» — 719. Către zlotaşĭ. A făcut şferturile, «socotind maĭ bine a aşădza ţara». Să fie cu luare aminte. «Unde

să va afla, să va cunoaşte chip de raet *(sic)* de meşterşug saŭ de nesălinţă..., din rănduiala Curţiĭ domneştĭ să va lipsă. Şi iată, fiind trebuinţă ca să trimetem o som[ă] de ban[ĭ] la Ţarigrad, ca să să dia pentru cheltuialil[e] ce s'aŭ făcut la prè-puternica Poart[ă] şi pre la alţiĭ meghistanĭ, fiind Domnie noî, pre la toate Ţinuturil[e] s'aŭ orănduit căte o som[ă] de banĭ din frunte ban[i]lor... Şi, de nu-ĭ veţĭ avè dum. strănşĭ den Ţinut, cum veţ putè, şi cu datorie, să-ĭ faceţ... Păr la sfărşitul aceştiĭ lunĭ negreşit... să-ĭ pliniţ dum., căč la dzi întăĭ a luĭ Noevri vom să-ĭ pornim la Ţarigrad.» Altfel, va trimete «alt zapciŭ, maĭ cu grele čubote, de va plini baniĭ; ci ni vom şi scărbi asupra dum[itale] Şi, fiind acum şi cătăva vrem[e] de cănd aţ eşit dum[neavoastră] la Ţinut, îndată să ne trimitiţ o foae de cislă şi doî de la doî sate, ca să vedem Domnie Mè de urmadză a-ş face dreptate lăcuitoriĭ în cisla lor.» Să scrie «cu copilul acest den cas[ă]». — 720. La goştinarĭ, «să pliniască pe ğum[ă]tate de banĭ ce s'aŭ orănduit; Octomvrie 22.» — 721. «Pentru răm[ă]şiţa cuniţiĭ i a hărtiilor.» — 722. «Pentru caiĭ de ţimir, trimiţindu-să şi un căp[i]tan anume: pentru caiĭ ce or fi slabĭ, să-ĭ ià să-ĭ aducă aice, iar cariĭ or fi de triabă, să rămăe la ţimirurĭ, şi în locul celor ce să vor aduce aicĭ, să cumpere boeriĭ aceştĭ numiţ maĭ sus alţĭ caĭ din baniĭ peč., cu preţul căte 15 leĭ calul.» — 723. Să se «lipască» la baniĭ steaguluĭ din Roman toţĭ oameniĭ luĭ Vel Logofăt la un loc. — 724. Către Costachi Razul Vel Vornic, care scrisese «pentru vorniciĭ şi alţĭ oamen[ĭ] de frunte, lăcuitor[ĭ] de acolo, de la Orheiŭ, că, strangandu-ĭ dumnaluĭ şi cetindu-le ponturile, şi arătăndu-le pentru toate, deč, cerşind eĭ ca să s[ă] schimbi orănduiala căt pentru oĭ, stup[ĭ], să nu să pue la cislă, avănd bucatel[e] aceste dajde lor osăbită, — fiind cu cal[e], aŭ lăsat Mărie Sa, pentru aceste să nu să pue la cislă. Iar, pentru altele ce maĭ cer eĭ, ca să să străce socotiala şi aşădzare ce s'aŭ făcut, nič de cum nu să poate. Ce, după cum s'aŭ făcut hotărăre pentru folosul obştiĭ, aşia va rămănè. Şi, pentru vorniciĭ, ačast[ă] dat[ă] tot aşia vor rămăne, iar maĭ pe urmă s'a socoti şi s'a puni la o cale pentru dănşiĭ; Oct. 24» — 725. Către «toţ lăcuitoriĭ

Ținutuluĭ Lăpușniĭ, Orheiuluĭ, Soroc[a]». Razul a scris că li place tot în noua așezare, «numaĭ satele cele maĭ marĭ și cătunurile, ca să-ș facă fieșticari cisla lor osăbită, iar nu sa s[ă] lipască la un loc, precum iaste porunca Domnii Meli. Pentru cari Domnie Mè, necăutănd ale Visterii trebuintă, și socotind întăiaș dat[ă] a vă pune la o cale bună ca ačasta, cu lucru hotărăt am lăsat ca să lipsască toate cele ce era asupra voastră, și, pentru toate cumpănind și așădzind între toț o dreptate, a schimba hotărăre noastră ș[i] a muta dreptate, nič de cum nu priimim. Și, după cum hotărăsc ponturile Domnii Meli, cu carile v'am înștiințat, fiind lucru bun și drept, cum celor sărač, așia celor fruntaș, trebue să fie priimită și plăcută.» Pentru celelalte, ca în n[1] precedent. — 726. «O carte legată, la Dum[i]trașco Păladi Vel Clucer, că, spuind dum. Vel Vistierul Mării Sale luĭ Vodă pentru vieriĭ Mării Sale Mihaĭ-Vodă de la Nicoreștĭ, că nu vor să lucredză viile și să le îngroape, aŭ poruncit Mărie Sa Vodă dum[i]sale Vel Vistier să trimită bani pentru lucrul viilor la Dum[i]trașco Pălad[i], ca să-ĭ dia în măna vierilor, să le lucredză; iar, de nu vor vria eĭ să lucredză, și făr de voe lor să-ĭ zapciiască, și să le lucredză; Oct. 24.» — 727. Mortasipia Galaților, dată de Vistier unuia, «făr de știre Mării Sale luĭ Vodă», e dată de acesta altuia. — 728. «La Echim bunbaș *(sic)* de Scăntee, ce s'aŭ trimis de aicĭ cu un om gsd. 1000 parale, care facŭ 25 leĭ»: să dea la oamenĭ cîte 2 parale de scîndura de teiŭ.— 729. La pîrcălabul Galaților, «să cumpere 5.153 oc[ă] miere, cari fac 117 căntare 5 oc[ă], și 490 oc[ă] čară, și să le trimiță la Țarigrad, la boeriĭ capichihăĭ pentru Ramazan»; plătind din baniĭ steaguluĭ. — 730. Vornicilor de Botoșanĭ, «pentru cai ce s'aŭ trimis acolo la Botoșanĭ, să să ernedză cu fănul č-au rămas de la Tudorachi č-aŭ fost Vornic acolo». Se trimet și treĭ «vizitiĭ»; restul se va lua «orĭ de pin sate, orĭ de acolo din Botoșanĭ». — 731. Pentru «rămășița folarituluĭ». — 732. «Pentru iușorul a unor sate.» — 733. Restituție de sate de la Ținutul Suceviĭ, care dăduseră birul la ocolul Botoșanĭ. — 734. «La Vel Capitan de Tecuč, pentru dumnaluĭ Gligoraș Costachi biv Vel Comis, fiind trecere dum[i]sali pe acolo pe la Tecuč, să margă în

Ţara-Romăniască; să aibă voe; Oct. 27.» — 735. I se dă aceluiaşĭ un copil de casă până la *margine,* şi conacurĭ. — 736. «La Vasăl[e] capichihae de la Măria Sa Sultanul, pentru doĭ Tătar[ı] de a luĭ Cantimir Mărze, de pe Sărată, cariĭ trecănd peste Prut, pe o vale ce să chiam[ă] Nărnova, între Pănicestĭ şi între Ĉuteştĭ..., s'aŭ ucis doĭ... de nişte tălhar[ĭ]»; cari nu se află, «macar că s'aŭ dat strănsoare şi împreğuraş[ı]lor» — 737. «Pentru emacií de la Hotin, ce facŭ supărărĭ şi străcăĉunĭ lăcuitor[i]lor.» Să trimeată oamenĭ acolo cu jalbă la Samsongì-Baş[ă], «şi vor avè dreptate, fiind om înţălept şi mare prieten Mării Sale luĭ Vodă». Se trimete şi beşleagă.— 738. La pîrcălabul de Gălaţĭ, «pentru untul gospod ce iaste acolo, să caute muşteriĭ cu preţ maĭ mare decăt 4 p[t] oca», întrebînd şi pe Domn; «căĉ aice s'aŭ aflat muşteriĭ de aŭ dat căte 4 p[t].». — 739. Să se trimeată «6 poloboaĉ[e] de mere domneştĭ», cu plată. — 740. «Pentru peşte de munte, ca să aşedză doĭ păscar[ĭ], să fie pentru triaba gospod, să pue zapciĭ asupra păscarilor pe părcălabiĭ de Niamţu, şi de da *(sic)* orĭ pe săptămán[ă] să trimiţă peşti aice, cu panţăriĭ de acolo.» — 741. «La Ştefan Rusăt Vel Păharnic, pentru dumnieĭ Ilinca Hătmăneasa, cari iaste să margà la Bucureştĭ, şi dzăce că are 5, 6 fiĉorĭ munten[ı], oamin[i] streinĭ şi cu capetel[e], şi vor să margă cu dumnei. Ce, de [a] fi aşia, să fie cu capetel[e], să aibă pace să margă, iar, de sănt vr'uni de acolo de loc şi cu casă, şi vor să margă numaĭ păr la margini, dăndu-li peĉ., să-ĭ cisluiască cu satul, Oc. 30.» — 742. Pentru 300 de drobĭ de sare la beciul gospod: cămăraşiĭ de Ocnă vor da 30 leĭ pe ocă. — 743. «Mălaĭ... din uşor [1].» — 744. Iertare de dăjdiĭ pentru un Sîrb, care «va să-ş aducă femeia aice în ţară». — 745. «Aşădzare mezăl[uril]or precum s'aŭ făcut», cu ceauşi, căpitanĭ, chihăĭ. Total: 8.375 leĭ noĭ. — 746. «Să apuce pe tărgoveţiĭ de Bărlad şi pe alţiĭ de pin preğur», pentru jalba unuĭ Armean şi unuĭ Romîn de la Suceava, trimeşĭ «de dum. Vasălache Saigiu», «să cumpere oĭ... Pe vrem[e] de chindie»-ĭ lovesc şepte Tatarĭ, cari li ieaŭ şi peste

[1] Uşurul tătăresc.

1000 de leĭ. «Cari Tătar[i] și Duminică toată dzua și Lunĭ aŭ fost tot în Bărlad; pre car[i] Tătar[ĭ] un fičor de popă din Bărlad să-ĭ fie știind de la ce oarde sănt, și să-ĭ fie și cunoscănd... Să îndreptedză urma Tătar[ı]lor acelora, de und[e] sănt, și de la ce oardă și de la ce mărzacŭ», dînd ştire la Căpitanul de Covurluiŭ saŭ la Căpitanul de Codru, după apropiere «Baniĭ sănt banĭ împărăteștĭ, și nič de cum nu să poate să rămăe ğos pricina ačasta.» Tatariĭ să se închidă de către mîrzac: Domnul va da de știre Sultanuluĭ. Dacă Bîrlădeniĭ nu daŭ lămurirĭ, «pe Vorniciĭ de Bărlad, pe Nica și pe alțiĭ, č-or fi maĭ capete acolo în Bărlad, să-ĭ ià zapciul acesta și să-ĭ aducă aicĭ.» — 747. Pentru Ungureniĭ imigrațĭ în Ținutul Bacăŭ: nu vor da nimic treĭ lunĭ; «numaĭ la foae de cislă să nu-ĭ pue cu alții, ce să fie osăbiț». — 748. «Pentru alțĭ oamenĭ strein[ĭ] ungurenĭ, pe unde s'ar afla, păr la dzeci-doĭspreci, în cislă cu alțĭ oamenĭ de țară să nu să mestece; iar căte doĭ saŭ treĭ Unguren[ĭ] ce s'or maĭ afla într'alte sate, în foae satuluĭ să-ĭ pue, — dar în cislă cu satul să nu între, ce să le pue banĭ dreptĭ, căte 105 parale de om, și așia să plătiască, arătănd în foae Unguriĭ anume.» — 749. Pentru 12 Ungurĭ imigrațĭ: li se refusă «osăbită tocmăl[ă]...; ce s'aŭ poruncit la zlotaș să-ĭ pue osăbiț la foe și să le dia pecețĭ, nemestecăndu-ĭ cu alțiĭ, și eĭ, de vor vria, s'or cislui între dănșiĭ».— 750. La zlotașiĭ cu baniĭ steaguluĭ. Cere știrĭ «și de stare lăcuitor[i]lor cum să află, cu ce bucurie aŭ priimit așădzare ačasta; de care știm și săntem făr de nič o îndoial[ă] că tuturor li iaste plăcută, fiind de obștie folos și tuturor cu dreptate». N'aŭ trimes banĭ și foĭ de cislă. «De Viner[ĭ], Noevri 6, negreșit vom să pornim ban[i] la Țarigrad» (2 Novembre). — 751. A pus la menzilurĭ «căp[i]tanĭ oamenĭ de Curte Domnii Mele, orănduind să să cumpere și caĭ». A scris la zlotașĭ să li dea banĭ căpitanilor: «ca să să aședză mezălur[i]le, tot odată, și ca s[ă] nu să supere lăcuitoriĭ țărăĭ, nič cu cai a le lua de olac, nič cu cheltuiala oaspeților, precum pără acmu; ce și cheltuiala cu oaspețiĭ tot căp[i]taniĭ să o poarte, cu banĭ de la gospod. Și nič mezălurĭ, să să dè așia, la fiiștecari, precum să da pără acmu, nu vom Domnie Mè, ci numaĭ celor ce vor

merge cu carte gospod de aicĭ şi celor ce vor vini de acolo cu răvaşăle dumnealor. Însă, când s'ar tămpla a vini şi vr'un Ag[ă] cu calabalâc maĭ mult, din ğos, pe la Gălaţ aŭ pe la Focşanĭ, la uniĭ ca acie, prindzind dumnalor caĭ cu chirie, aşè cu caĭ cu chirie să vie păr la Iaş ; şi mezilurile la uniĭ ca acie să nu să supere, ce numaĭ la čoh[o]darĭ ce să vor tămpla a vini cu trebĭ în olac . . .; însă pria cu ochĭ deşchiş . . . Şi, pentru măncare lor, iarăş ce să va cădè . . .», cu izvod (2 Novembre). — 752. «Somele coniţiĭ ce s'aŭ aflat a măn[ă]sti-r[i]lor», etc., la «let 7249 [1741], la Iun[i] 2.184 mănăstirile. 3.276 [leĭ] boeriĭ văliţĭ. 889 boeriĭ al doile. 4.899 mazăliĭ. 844 ğupănesăle săraci. 461 neguţtoriĭ 4013 preuţiĭ. 105 485 birniciĭ ţărăĭ. 1.545 văduvele femeĭ. 1.315 Ţiganiĭ » — 753. Pentru menzilurĭ. «Să nu să dia caĭ tuturora, numaĭ aşia tivilichiŭ, după cum să da pără acmu.» Să se iea caĭ şi nutreţ, cu banĭ. «Cailor să le puneţ fier, cu numel[e] mezăl[u]luĭ.» — 754. Pentru 12 Sîrbĭ din Ţinutul Orheiŭ: «ca să-ĭ pue cut osăbit, şi să le ià peceţĭ, să să cisluiască între dănşiĭ; să nu fie amestecaţ cu alţiĭ». — 755. Luĭ Vel Capitan de Grecenĭ, să margă cu Stolnicul Sturdze săn Scărlătache Cluč şi cu Gheorghii Vel Căpitan đe Codru «la oameniĭ de Grecenĭ şi de la Vadul Isac[u]luĭ č-aŭ fugit în Ţara Turčasc[ă], neprimind ponturile aşădzăriĭ č-aŭ făcut Mărie Sa Vod[ă], şi să le cetiască şi carte ča deşchisă ce li s'aŭ scris de la Mărie Sa Vodă lor, într'audzul tut[u]ror, şi să s[ă] săliască în tot chipul ca să-ĭ întoarcă înnapoĭ; Noemvrie 4.» — 756. Către Vasăl[i] Sturdza Stolnic. «Bănuind Mărie Sa Vodă asupra dum[i]sale pentru ce n'aŭ mersu săngur, cu capul dum[i]sale, acolo la Grecenĭ, č-aŭ trimis peceţ şi ponturĭ la Căpitanul de Grecenĭ; şi trebue să margă, să li arăte şi dumnealuĭ din gură folosul lor. Şi iată, baniĭ ce eraŭ orănduiţ să să trimită la Gălaţ, li s'aŭ maĭ dat soroc, mutăndu-să să fie la Gălaţ; Noevri 9.» — 757. Către Căpitanul de Codru. Dacă oameniĭ nu vreaŭ să se întoarcă, va merge el la «Voevoda de Rianĭ [Renĭ] cu mehtupul gospod ci i s'aŭ scris», pentru a-ĭ restitui. «Arătăndu-ĭ dumisale şi ačasta, ca să nu fie pricin[ă] şi altora să triacă . . . Şi, aducăndu-ĭ la locul lor, triĭ-patru oamen[i] dintre dănşiĭ

îndat[ă] să-ĭ trimită aicĭ.» — 758. Pentru 27 Ungurĭ veniţĭ la Cotnarĭ: scutire pe cîtva timp. — 759. «Să cumpere 20 caĭ albĭ, pentru cociile înpărăteştĭ.» — 760. Celor datorĭ cu goştina, «să li ià oĭ, căte 1 leŭ». — 761. Scutire de «banii peč[e]t[ii] . . . pentru şangăi de Ocnă şi alţĭ liud[e] a Ocniĭ». — 762. Se acordă cislă deosebită Ungurilor de la Călugăra. — 763. Cîmpulungeniĭ să plătească «pentru 270 merţ mălaĭ č-aŭ luat . . . la Domnie Domnii Sale Gligor[i]-Vod[ă] din mălaiul de uşor de la Chiş[i]năŭ, căte 2 leĭ merţa». — 764. Pentru birnicul Ţipul, fugit din satul Jăbălie. — 765. «Pentru 12 Ungurenĭ sticlarĭ de la Bacăŭ»: scutire, dînd pe an «500 de table de sticlă de fereste şi căte 100 sticle de băut ap[ă]». — 766. «La torcariĭ gospod de la Focşanĭ»: uşurare la dărĭ. — 767. Un dregător e scos de la «birul ţărănesc» şi pus la «dajde cu mazăliĭ». — 768. Ordin a se scrie Turciĭ dintr'un Ţinut, cari supără pe locuitorĭ, împreună cu averea lor. — 769. La Căpitanul de Grecenĭ, pîrcălabul de Galaţĭ şi capichihaia de Bender, care, acesta, «să îndemnedză pe neguţitoriĭ de Bender să vie să cumpere sare de la Ocnă, şi, pe sare č-or lua, să vie aice la Eş, la dumnealuĭ Vel Vistier Căpitanul de Grecenĭ, să să ağungă cu neguţtoriĭ de Smil, şi părcălabul de Gălaţ să să ağungă cu neguţtoriĭ de Gălaţ». — 770. «Pentru nişte călugărĭ ce sănt afară din mănăstirĭ, şi uniĭ aŭ babele lor cu dănşiĭ . . .: să li dia tuturor peč[ete], şi, pentru vorniciĭ şi vătămaniĭ de pin sate, să dia ačast[ă] dată.» — 771. «Pentru călăraşiĭ hătmăneşt[ĭ], să-ĭ aducă la rănd, cariĭ nu ş'aŭ plinit rândul şi aŭ fugit, ca să-ĭ aducă să şadă aicĭ la Iaş, să-ş pliniască rándul.» — 772. Pîrcălabuluĭ de Gălaţĭ: «să gătiască dzeci saimenĭ şi doĭ căl[ă]raş de Gălaţ, să margă cu haznaoa la Ţarigrad, cu dumnaluĭ biv Vel Postelnic», dîndu-li de drum 130 de leĭ noĭ. — 773. Aceluiaşĭ, «pentru vozariĭ cariĭ sănt la ghecetur[ĭ]; să pue oamenĭ cu banĭ din venitul ghecet ırilor; iar vozariĭ să dia ban[i] lor.» — 774. Pentru mîrzacul care făcuse furtul de lîngă Bîrlad. Vor merge păgubaşiĭ cu Căpitanul de Codru şi doĭ Bîrlădenĭ la căpetenia luĭ. — 775. «Un izvod de neguţtoriĭ streinĭ ce s'aŭ aflat aicĭ în Iaşĭ, anume»: un bogasier grec, la Sf. Sava; un alt Grec, cu «negoţ de Ţarigrad», tot

acolo; doĭ mătăsarĭ grecĭ, împreună cu «un rob răscumpărat de la Turcĭ», tot acolo; un băcal «ot Rod» [Rodos], tot acolo; un băcal ianiniot, tot acolo; unul, cu «negoţ de Ţarigrad», la Sf. Vinerĭ. — 776. Ceĭ însemnaţĭ arată că «aicĭ în ţară şedzător[ĭ] nu sănt, ci numaĭ, eĭ aducănd negoţ cu rădicata, şădzind o lună-doî, îl vănd şi iar să duc», neavînd dughiană: nu li se daŭ peceţĭ. — 777. La «copiĭ din casa ča mică» trimeşĭ la Ţinuturĭ, pentru a cerceta pe ispravniciĭ cari nu răspund pentru banĭ. Ieaŭ ciubote între 20 şi 30 de leĭ. — 778. Pentru conacele luĭ Iordachi Postelnic, care merge cu haznaoa, «şi împreun[ă] cu dum. mergi şi cucoana Mării Sale Ianculuĭ beizadè[1]»: se va plăti tot. — 779. Către locuitorĭ. A iertat tot ce dădeaŭ eĭ, — puindu-li în loc şferturĭ, — «nu numaĭ dăjdĭ, ce şi jafurĭ feliur[ĭ] de feliurĭ, carele trecè peste dăjdile ce era». Cel ce nu iea peceţĭ şi se află, va da «pecete luĭ îndoită; cariĭ, cu čfertul dintăiŭ, ce iaste să iasă, să faci întreită... Acmu, ca o ispită făcănd Domnie Mè cercare aice în tărgul Iaş[i]lor, mulţĭ s'aŭ găsăt şi făr de peceţ, şi cu peceţ nescrisă pe feţ[e]le lor; cariĭ, după hotărăre, aŭ plătit îndoit.» Ar face «şi pe afar[ă], adecă pre la toate Ţinuturile..., cu boerănaş osăbiţ»; dar, Domnie Mia, iarăş cu milă aducăndu-ne cătră voĭ, ca să gonim cel maĭ răŭ de asupra voastră, — adecă ciĭ ce or eşi, şi să vor afla acmu, ca să ià ş[i] peceţ la cercătura ce iaste să fie, să nu plătiască întreit, — iat[ă] am maĭ lungit vreme aceia», încă cu 15 zile. Ceĭ aflaţĭ vor da cele 105 parale de pecete, «şi cercătorilor ostiniala lor: maĭ mult nu, numaĭ dzeci parale. Pentru ačasta dar, de vremi că Domnia Mè am gonit folosul şi dobănda Visterii, — carel[e] puteţ şi voĭ să cunoaştiţ că, de cănd cu mila luĭ Dumnedzăŭ am vinit la Scaun, am fi putut lua şi văcărit pără acum, şi altele ce era răŭ običnuite asupra voastră, căte am fi vrut; — ce căutaţ dar şi toţ să eşiţ la boeriĭ zlotaş . . . Să nu aşteptaţĭ cercătura ce va să fie.» Iarăşĭ ameninţărĭ

[1] Mavrocordat, fratele Domnuluĭ. Constantin-Vodă a avut şi un fiŭ Iancu (cf. *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 390 şi cele două *Généalogie des Maurocordato*, publicate de d. Legrand), dar acesta nu era încă de vrîstă. «Cucoană» pare a însemna aicĭ, nu fată, ci soţie: în care cas, ar fi întăia soţie a luí Ioan Mavrocordat, Maria Guliano (*Gen. Cant*, p. 391).

de plată întreită și răspundere a vornicelului și vătămanului. «Osăbit de aĉasta, de pre la căteva locurĭ ni-aŭ venit jaloba, de pre la ceĭ sărač, precum îĭ goniţ și nu-ĭ primiţ la cisla voastră după hotărăre, și cislele voastre iarăș nu le faceţ cu dreptate, puind capetile maĭ mult și asupra vitelor maĭ puţin, și pre mulţĭ dintre voĭ, cariĭ ar fi de sam[ă], îi arătaţ bătrănĭ și nevolnič, și holteiĭ numaĭ pe ceĭ cu mustaţ[ă] îĭ socotiţ; cu care pricin[ĭ] încărcaţ săraciĭ.» Li lăsase numaĭ lor grija cisleĭ, crezîndu-ĭ drepţĭ. «Și vitele, precum s'a cădia, să le faceţ capete.» Altfel, se vor strica cîșlele, și se vor pedepsi «ceĭ ce vor fi maĭ fruntaș» (17 Novembre).— 780. Se trimete un copil de casă pentru a aduce în butucĭ pe vornicul de Faraoanĭ și a-ĭ lua bucatele, «pentru că s'aŭ înștiinţat gospod, c'ar fi gonit pe oaminiĭ ceĭ sărač și ceĭ streinĭ dintre dănșiĭ». — 781. Să se facă listă de «Ungureniĭ streinĭ», cari ce vor da, «pe sama vorniceilor de pe la sate», fiind scutiţi pe treĭ lunĭ. — 782. Sărdaruluĭ, să dea «80 leĭ la doĭ săimenĭ hăneștĭ, fiind liafa lor de 4 lunĭ..., careĭ aŭ umblat de aŭ strănsu ușorul de la Tătar[ĭ]». Urmărire: să se vîndă «č-ar găsă la casăle lor».— 783. «O carte la Vasălache, capichihae de lăngă Mărie Sa Sultanul, pentru iarlăcurile alămuluĭ; Noemvrie 20.» — 784. Pentru birul unor străinĭ; «și holteĭ s'or socoti numaĭ ceĭ cu mustăţĭ». — 785. Pentru străiniĭ ce ar veni, «audzind carte Domnii Mele»: nu vor da nimic pănă la Maiŭ; apoĭ șferturĭ de cîte 105 parale, «căsariĭ și holtei», — «ciĭ ce vor fi de vărstă, cu mustăţĭ, iar nu copilandriciĭ» *(sic)*. Nu va maĭ da «nič văcărit, nič cuniţ[ă] ș[i] alte ce era maĭ înnainte», care sînt cu totul desfiinţate. «Așijderele cu beilicurĭ saŭ clăč, saŭ alte angăriĭ saŭ cheltuiale cu zlotașiĭ și cu alţĭ dregătorĭ și oamin[ĭ] domneștĭ, nič macar preţ de un ban nimăruĭ nimic nu vor da.» — 786. Vornicilor de Botoșanĭ, pentru niște fîn făcut de Banul Aristarhu. — 787. Către pîrcălabul de Gălaţĭ, pentru banĭ plecaţĭ «cu Toader Rahtivan la Ţarigrad». Un diac merge la Gălaţĭ, ca să maĭ strîngă de la Ţinuturĭ pentru același transport. Vor veni «18 pungĭ, la care trebuesc 4 iucurĭ și ğum[ă]tate; dar, socotind că ĉa ğum[ă]tate de iuc or fi galbenĭ, și or trebui numaĭ patru iucurĭ, — care acele 4 iucurĭ

să le fač dum. de acolo de la Gălaț, căte 8 leĭ iucul . . ., și 4 oaminĭ slobodzĭ ce or trage iucurile . . . Iar șiali pentru iucurĭ, s'aŭ dat de aicĭ.» Poate aștepta o zi-două cu haznaua. — 788. «17 cărțĭ ce s'aŭ scris pe la boeriĭ zlotaș cu čfertul de'ntăĭ a luĭ Noevri, Dechemvrie, Ghenarie. Într' acesta chip scriind: Facem știre dum. că acmu, după običnuitul poclon a stiag[u]luĭ, fiind vrem[e] și de începere așădzăriĭ lăcuitorilor cu 4 čferturĭ pe an, pe paral[e], de tot omul căte 105 de čfert, după cum ponturĭ de obștie s'aŭ dat în știre tuturor, acmu fiind vremi a să scoate čfertul d'intăĭ: Noevri, Dechemvrie, Ghenarie, iată pre dum. v'am orănduit zlotaș la Ținutul —, și v'am trimis și cătră lăcuitor[ĭ] cărțile Domnii Mele deșchis[e]; care, cetindu-le tuturor pre la toate satele, să le daț căte o carte de aceste, și să căutaț îndat[ă] să puneți să străngă bani, după așădzare poclonuluĭ stiaguluĭ, luînd foae de la boeriĭ zlotaș č-aŭ fost cu poclon[ul] stiag[u]luĭ, de toț oameniĭ č-aŭ aflat de acel Ținut. Și, de vremi că acmu avem trebuință pentru o som[ă] de banĭ maĭ în grabă, să căutaț să puneți nevoință, și, păr la dzece dzile a luĭ Dechemvrie, să luaț de tot omul căte un leŭ pol, și să-ĭ trimiteț aice la Visterie, ca să-ĭ trimitem la Țarigrad. Iar alțĭ banĭ ce maĭ rămăn păr la 105 parale, iarăș păr la 40 dzil[e] să vă săliț dum[neavoastră] ca să faceț și istovul, pentru ca să aibă și lăcuitoriĭ vrem[e] de odihnă și de răsuflare pără la čfertul al doile.» Să facă *cercătură* pentru peceți. Să *poprească* peceți din ale poclonuluĭ steaguluĭ, pentru ceĭ ce s'ar descoperi. Aceștia vor plăti amîndouă dările, și 10 leĭ pentru osteneala zlotașilor. — 789. Privilegiu de a nu se cislui cu «tîrgoveții, pentru 7 oamenĭ streinĭ grecĭ, ce s'aŭ așădzat acolo, la tărgu la Chiș[i]năŭ». — 790. Către starostele de Putna, «pentru c'aŭ jăluit vornicul de Mocan[ĭ] de la Cașin, dzicănd c'aŭ făcut treĭ cară pentru triaba gospod, și Bărsaniĭ de la Soveja nu vor să dè și eĭ ăgutor la acele cară». — 791. «Pentru Bărsaniĭ de Cașin, pentru cari dentre dănșiĭ era maĭ înnainte trăitorĭ pintr' alte sate, și toate cheltuialil[e] îș da acolò, dar acmu uniĭ ca acie pricinuesc și nu vor să-ș plătiască răm[ă]șițurile trecute.» — 792. Să se restituie bucatele «vătămanuluĭ de Faraoanĭ, ce s'aŭ purtat

pe uliță». — 793. Pîrcălabuluĭ de Galațĭ, «pentru untul gospod și pentru hotărăre rufeturilor de acolo din Gălaț». — 794. Locuitorilor Cîmpulunguluĭ rusesc. Amintește măsura ce a luat de-a se da în șferturĭ 10 leĭ pol, «banĭ noĭ», pe an. «Care așădzari, trimițănd Domnie Mè boerĭ, toț lăcuitoriĭ, mulțămindu-să, s'aŭ odihnit, și, fieștecarile[e] cu bucurie priimind, aŭ eșit, și ș'au luat peceț.» Știindu-ĭ la hotar, «că vă megieșiț și cu Ungurii și cu Leșiĭ, și traiul vostru fiind maĭ greŭ decăt la alțĭ lăcuitorĭ, neputăndu-vă cuprind[e], ca alțiĭ, de ağunsu pentru hrana voastră, și fiind și ca un chip de straj[ă] loculuĭ la parte aceia... Holteiĭ vi-ĭ lăsăm ca să nu dia nimic» Și căsarilor li scade (cifra e în alb). Dar să iea și eĭ pecețĭ, «ca să avețĭ sămnu la măna voastră». Doĭ boierĭ îĭ vor *scrie*, dînd pecețĭ și holteilor, «ce vor fi holteĭ întregĭ, cu mustățĭ, iar nu copilandriciĭ... Pentru ačasta dar, macar că asupra voastră cele ce era asupra altiĭ țărĭ știm Domnia Mè că nu îmbla, dar, pentru maĭ bun așădzămăntul și a vostru, și ca să nu deosăbim așădzămăntul de obștii, iată vă poruncim, nesocotind vre o împotrivire în găndul și socotiala voastră, să priimiț cu toțiĭ pe triimișiĭ boeriĭ noștri, ca să vă scrie... Iară, de vă veț sămeți și veț arăta vre-o împotrivire și vre-o nesupunire la porunca Domnii Mele, iată Domnie Mea, ca să eșim din păcat, și ačasta vă arătăm, că celor nesupuș după toată dreptate li să cade a li veni de hac, și atuncĭ, nu numaĭ cu slujitor[ĭ] de aĭ noștri, ce și cu oștil[e] împărăteștĭ vă vom pedepsă: de vrem[e] că raeoa împărătiască să numără că sănteț, să cade să fiț supuș stăpănilor voștriĭ, iar nu împotrivitori; Dechemvrie 2.» — 795. «La Antoh Caragè Vornic de Botoșanĭ, pentru fănul domnesc č-aŭ fost făcut de tărgovețiĭ de Botoșanĭ, să-l dia să-l mănănce caiĭ domneștĭ ce i-aŭ trimis de aicĭ acolo, la Botoșanĭ.» — 796. La Vel Căpitan de Tecucĭ, ca să-șĭ iea 20 de oamen[ĭ] «pentru slujba și poruncil[e] ce are; dar să fie oamen[i] osăbiț, să nu fie amestecațĭ pin sate, ce să fie cu peceț[i]le lor osăbiț, și să fie în loc de călăraș, și să fie scutiț de peceț.» — 797. Pentru Turcĭ datorĭ cu cornăritul. — 798. «16 cărțĭ legate s'aŭ scris pe la Ținutur[ĭ], pentru vornicii de pin sate, socotind Domnie Mè că eĭ sănt

alergătorĭ pentru slujba și folosul satelor». Decĭ, «să [să] cisluiască ţăraniĭ pe dănșĭ, pe fieștecariĭ sat, iar vorniciĭ să fie scutiţĭ de banĭ; numaĭ eĭ să fie purtătorĭ de grij[ă] pentru strănsul banilor, și pentru alte alergăturĭ și ostenele ale satuluĭ... Baniĭ peceţ[i]lor vorniceilor să-ĭ cisluiască ţăraniĭ pe dănșiĭ, iar vorniciĭ, după cum poruncim, să fie scutiţ.» — 799. «La Sărdariul, pentru oameniĭ luĭ Solcul de la Bender, să le dia peceţ tuturor și să li ià baniĭ deplin, și pe unul dintre dănșiĭ să-l pue în butuč, și să-l trimită aicĭ. Și, pentru čobaniĭ Turcilor benderliĭ, să l[i] dia peceţ și să li ià baniĭ de pe la toţ, și să li ià și goștin[a] de pre la čobanĭ, căte 6 banĭ de oae, pe oile lor, fără 2 parale č-aŭ maĭ dat la cunicerĭ.» — 800. «5 foiţ de copiĭ ce li-aŭ dat peceţ, și nu sănt de vărstă.» — 801. La starostele de Putna, «să chem[e] pe Mocaniĭ de la Soveja, și să să tocmască cu dănșiĭ, să fac[ă] doî cară mocăneștĭ, căte cu 8 caĭ, ce să ducă baniĭ poclon[e]lor bairamlàculuĭ la Ţarigrad»; la 10 Ianuar, carele să fie la Galaţĭ. — 802. «Dum[i]sale Vel Sulger, să nu fie alţiĭ volnič a cumpăra vite, păr nu va plini soma dum[i]sale Vel Sulger, pentru traba Sulgerii.» — 803. Pentru iucurĭ și ceĭ ce trag iucurile la ducerea haznaleĭ (26 Decembre). — 804. La locurile de menzilurĭ. Află că, «nu numaĭ că nič cu banĭ pentru cele de trebuinţă nu veţ se daţ la căpitan[ul] ce iaste orănduit asupra menzălurilor, ca să-ĭ grijasc[ă], ce încă nič în cas[ă] să poposască nu-ĭ priimiţĭ, și nič un fel de ağutor cătră uniĭ ca acie, cănd să tămpla de vin, nu daţ, nič arătaţ... Menzălul am rădicat de asupra voastră, ce și cheltuiala care a voastră datorie era să daţ, am poruncit cu baniĭ Visterii să să cheltuiască... Jalobe ca aceste de acmu să nu ni maĭ vie... Cănd s'ar tămpla a veni oaspeţĭ și maĭ gloată, cu poruncĭ, la cele ce ar fi de trebuinţă să daţĭ ascultare căpitan[u]luĭ.» — 805. «Pentru Lipoveniĭ de la Sučav[a], cari aŭ jăluit aicĭ că sănt năpăstuiţ cu căţva oaminĭ, să-ĭ cerce și să-ĭ afle, și să le facă dreptate; și, pentru 21 călugărĭ, ce li s'aŭ dat peceţ, să li dea pace de ban[ĭ], și nič la tablă să nu-ĭ pue» — 806. Pentru «Andronachi bucătar gospod», care avea pecete la Iașĭ, și se maĭ dase una nevesteĭ luĭ, la Putna. — 807. *Cercătură.* «Și pe vornicelul satuluĭ, und[e] vor afla oa-

minĭ mistuiţ, bucatel[e] lor ce va avè, să le ià pe sama domniasc[ă], şi pe dănsul să-l trimită la ocnă.» — 808. Împlinire asupra luĭ «Ştefan Gherghel şi Zamfir, vameş de la Botoşenĭ». — 809. Starosteluĭ de Putna, «pentru Dumitraşcu staroste, să-l las[ă] să triac[ă] în Ţara Munteniască, pentru datoriile luĭ, ce are la Mihaĭ-Vod[ă]». — 810. Pentru untul domnesc de la Gălaţĭ, *neguţat* de un negustor. «Să-l căntăriască tot untul cu căntariul vămiĭ.» — 811. Spătaruluĭ: «să aibă a popri negoţ neguţtoriĭ ce ar fi cumpărător[ĭ] de păine, cum să nu fie volnic a cumpăra grăŭ şi ordzŭ, păr va plini dum. Vel Spat. toată păne ce iaste orănduită să cumpere pentru triaba Împărăţii [1]; Ghenarie 11.» — 812. «La Gheorghi Vel Căpitan de Codru, pentru gloabe şi altele ce s'ar fač[e] la tărgoveţiĭ de Huş, carele sănt običnuite a luĭ vtori Păharnic; ce să caute să nu să amestece el la nimic, căč, fiind tărgu domnesc, nu să amestecă Căpitanul; ce iaste a luĭ vtori Păharnic.» — 813. Către Vel Căpitan de Coţmanĭ, pentru «că Leşiĭ de ceia parte trimit dincoacĭ în ţară de tae lemne şi altele ce le trebui, de toate; şi încă şi ačasta ar fi sunănd-o, dzicănd precum că triĭ lunĭ ar fi slobodzĭ să tae şi lemne şi altele de toate, ce li-ar trebui, din Moldova. Pentru care i s'aŭ scris, de aŭ făcut ačasta din socotiala luĭ, prè fără cale aŭ făcut-o, şi i s'aŭ scris să să poarte cu socotială, şi margine acia să fie foarte poprită de cătră Leş, să nu audă Mărie Sa că iaŭ Leşiĭ macar o surcè din Moldova făr de ştire Domnii; că, de s'ar maĭ înţălege, atuncĭ a tri-

[1] Grîul se trimetea la «Anadol», la Trapezunt, unde trupe turceştĭ luptaŭ cu Perşiĭ (Hurmuzaki, IX[1], p. 684, nº DCCXCVIII). Despre ordinul, din Mart 1742, de a se trimete provisiile adunate în ţerile romîne la Trapezunt, vezĭ şi raportul olandes următor, din 2 ale luniĭ: «Niet alleen zyn die ordres afgezonden, maar men hadde ook ordres aan de princen van Wallachyen en Moldavien gezonden van de magazynen langs den Donauw van alle behoeftens te voorzien. Deze zaken aldus staande, haeft men voor eenige dagen ordre gezonden om alle de voorschreven behoeften inteschepen en naa Trebisonde te zenden» = «Nu numaĭ că s'aŭ trimes ordinele, dar s'aŭ dat şi ordine Domnilor Ţeriĭ-Româneştĭ şi Moldoveĭ a prevedea cu toate cele de cuviinţă magazinele de-a lungul Dunăriĭ. Aşa fiind lucrul, acum cîteva zile, s'a ordonat ca toate aceste lucrurĭ de nevoie să fie puse în corăbiĭ şi trimese la Trapezunt.» Şi Neculce pomeneşte de această trimetere de grîŭ (p. 418).

mete, şi cu urgie s'a răd[i]ca de acolò ; Ghen. 12.» — 814. Se daŭ banĭ Spataruluĭ, «să cumpere zaharià». — 815. Către starostele de Cernăuţĭ. Să trimeată *istovul* până în 15 zile, «că maĭ ~~mult o dzi n'a~~ avè păsuial[ă].» Şi pentru lemnele Leşilor: el scrisese «că nu ştie din ce pricinĭ sănt Leşiĭ slobodzĭ păr la atăta de trec dincoač[e] de-ş tae ce le trebui, de toate. Care, pentru ačasta, cum poate dzič[e] că nu ştie din ce pricin[ă] iaste, căč dumnealuĭ iaste purtător de grij[ă] marginiĭ acolò, şi, de s'a fač[e] vr'o stricăčune marginiĭ, iarăş de la dumnealuĭ să va cere să dia sam[a].» Dacă e vinovat Căpitanul de Coţmanĭ, să spuie anume (12 Ianuar). — 816. Către Vel Căpitan de Codru, pentru plîngerea unuĭ sătean, «că i s'aŭ tăiat un bou la conacul Domnii Mele de la Roşiiač, şi, fiind orănduiţ să dia o ialoviţ[ă] Stănileştiĭ la acel conac, aŭ dat un boŭ pentru ialoviţ[ă], la conăcarĭ, şi conăcari l-aŭ dat acestuĭ Costantin pentru boul luĭ.» — 817. Vechiluluĭ de beşleagă de la Botoşanĭ, «pentru Turciĭ hotincenĭ cariĭ cumpără vite, şi nu vor să s[ă] pliniască vama pe obiceĭ». — 818. «La Vornicul Costachi, răspunsu cărţiĭ dum[isale] pentru 600 cară de lemne ce poftisă Paşa de Bender pe gospod ca să-ĭ trimită, — precum că li-aŭ lăsat, să nu-ĭ maĭ duc[ă] ; numaĭ să dè poruncă oamenilor de pin sate, cin[e] va vrè, să ducă lemne, să le văndză pe banĭ acolo la Bender.» — 819. Către Vornicul de Botoşanĭ, pentru cheltuielile tîrgoveţilor cu Vornicul şi cu Iacovachi Uşeriul şi cu beşleaga. «Osăbit, aŭ maĭ jăluit tărgoveţiĭ, dzicănd că aŭ avut obiceiŭ d'aŭ avut un şoltuz şi 2 părgarĭ şi un grosar, şi baniĭ lor ĭĭ plătiè tărgoveţiĭ ; iar acmu nu li-aŭ lăsat nič părgar, nič grosarĭ. Pentru care s'aŭ scris Vorniculuĭ de Botoşanĭ, pentru aceĭ 4 oamenĭ, să le cisluiască baniĭ lor pe tărgoveţĭ, şi pe Armenĭ, şi pe Jidovĭ. Aşijdere şi pentru nişte Grecĭ, neguţtorĭ streinĭ, ce sănt trăitorĭ de mult[ă] vrem[e] acolo cu dughenĭ, şi acmu aŭ jăluit că nu i-aŭ pus la cislă cu dănşiĭ, ce i-aŭ lăsat de-ş plătesc peč. osăbită, şi s'aŭ poruncit ca să-ĭ pue la cislă cu dănşiĭ, de vrem[e] ce sănt trăitorĭ de mult cu dănşiĭ acolò ; că č[e] eĭ sănt să plătiască maĭ mult decât peč[e]t[ea] lor, să-ĭ cisluiască la un loc cu tărgoveţiĭ ; Ghenarie 13.» — 820. Pentru vite *scrise la cuniţă*

în două locurĭ, plîngere a vorniceluluĭ, căruia i se luase şi un cal. — 821. «Pentru Ungureni de Ţifeştĭ», cari dăduse un cal la «agărlăcul» Domnuluĭ. — 822. Slugĭ de boierĭ să plătească deosebit de satul lor. — 823. «Salahor-Mehmet-Aga care aŭ venit la 16 dzil[e] a luĭ Dechemvrie cu 2 fermanurĭ: unul porunceşte pentru 30 chil[e] ordzu, şi preţul căte 20 banĭ chila stambol, şi 13.000 chile de făină, căte 55 de banĭ chila; care zaharè să o pogorăm la Gălaţ; ce iaste orănduită ca să margă la Anadol. Alt ferman poronceşte pentru conacile luĭ Romenţoh, solul moschicescu, viind de la Ţarigrad, să i să gătiască de la Tulce pără la hotar 200 cară, căte cu 4 boĭ, şi 800 boĭ slobodzĭ, şi 400 caĭ, şi, la 30 conaci, ce săntu socotite de la Tulce şi pără la hotar, căte 100 chile stambol ordzu pe dzi, şi căte 20 car[e] lemne pe dzi, şi căte 10 cară făn pe dzi, şi 1.500 căntare paia, la aceste conace[1].» — 824. «Ghen. 15. Ni-aŭ vinit poroncă ca să gătim şi luĭ Ilci-Paşia[2], ce vini de la Moscu şi trece la Ţarigrad, de la hotar şi pără la Tulce, iarăş 25 car[e] căte cu 4 boĭ, şi 2 000 pănĭ, căte 100 dramurĭ păne pe dzi, şi 250 oc[ă] carne oaia pe dzi, şi 300 chil[e] stambol ordzu pe dzi, şi 60 cară paia pe dzi, şi 20 car[e] lemne pe dzi, şi 15 cară făn pe dzi.» Se dă sarcina luĭ Costachi Razul Vornic. — 825. «La Vornicul de Câmpulungu, pentru c'aŭ jeluit vameşiĭ de Bot[o]şenĭ, de Sučavă, c'aŭ avut obiceiŭ de lua vamă căte 1 p[t]. de tar *(sic)* care trece în Ţara Unguriască, iar acmu s'aŭ întinsu Vornicul de Cămpulungu şi ià el acè vamă.» Se întăreşte vechiul obiceiŭ. — 826. La Vornicul Costachi şi la Pavlachi Sărdariul. «Pentru cele ci cerea Măriia S[a] Paşià pentru chihaeoa Mării Sale, şi a oamenilorυ Mării Sale, cariĭ mergu

[1] Pentru această solie şi zăbava eĭ de treĭ lunĭ la Bender din causa schimbărilor din Rusia (revoluţia care dădu tronul Elisaveteĭ), v. cronica luĭ Neculce, pp. 418-9. Cererile luĭ Romanţov pentru conacele sale de dincoace de Dunăre aŭ rămas vestite. el ar fi pretins vinurĭ franţuzeştĭ de Tokaj, rachiŭ din Antile şi elixire rare, «ca o satiră în potriva pretenţiilor soluluĭ turc» (Hammer, *Gesch. des osmanischen Reiches,* ed. din Pesta, IV, p. 381). Cf. şi raportul veneţian din Hurmuzaki, IX[1], pp. 683-4, n[o] DCCXCVII.

[2] Elcì-Paşa, Paşa-ambasador.

înpreună cu solul, ne scriĭ dum. că aĭ luat înştiinţare de la capichihae de Bender şi de la Alexandru Uşeriul precum nič de cum nu să pot acèle ca să nu să dia, şi să rămăe făr de bănuială. Ce noĭ luĭ Theodosie Portariul şi luĭ Alexandru Uşeriul nu li am poroncit ce să vorovască cu muhurdariul ş[i] cu Divan-Efendis[i] şi să ià răspunsu de la dănşiĭ pentru aceste, ce cu sînguru Măriia S[a] Paş[a].» Să vorbească direct. Cele care se cer pentru solul rus şi Elcì-Paşa, «nu le putem cuprinde. Ce, ca să nu rămăe Măriia S[a] Paş[a] bănuit, ce viĭ maĭ socoti dum. piste acè 1000 leĭ, încă ceva să maĭ daĭ, ş'aşia iaĭ să tocmască şi să aşedză triaba ačasta.» — 827. La Sărdariŭ, «pentru 2 femieĭ ce li-aŭ fostu ţiindu nişte Turcĭ, şi li-aŭ trimis aice, li aŭ adus; şi s'or fač[e] surgunu de aicĭ». Se bucură că e bun ceauşul de la Chişinăŭ: i se dă deci «un postavu supţire». — 828. Luĭ Costantin Vornicul de Cîmpulung, pentru «veştile ce ne scriĭ dispre Ţara Unguriască». I se *orînduieşte* «răsura luĭ de la poclonul stiaguluĭ». — 829. La Căpitanul de Greceni. Cam mult s'a cheltuit «cu acel Sultan», acolo. S'aŭ scăzut preţurile în izvod. «Şi, pe izvodul acesta ce ţ'am triimis, iată că am făcut Domnie Mè milă cu dănşiĭ, şi le plătim cu baniĭ noştri»: îĭ va da «în mănule lor». Să cumpere caĭ de menzil, cu 12 leĭ calul. — 830. Vorniculuĭ Costachi: i se maĭ trimet banĭ. Pentru Elcì, «macar că păr acmu poroncă cu firman încă nu ni-aŭ venit, dar înştiinţare de la capichihăĭ avem; ce dumneata veĭ purta de grij[ă] ca, de nu să va putè rădica ačasta de asupra noastră, să nu să tămple smintial[ă]». — 831. Vorniculuĭ Costachi: să nu dea pentru solul rus peste firman, pe care-l va retrimete cu Alexandru biv Vel Uşer. «De vreme că acmu şi solul aŭ venit.» — 832. «Dajde mazililor, ci s'aŭ scos la —: 56 ug. Sučava. 42 ug. p[1] Niamţul. 15 ug. Roman. 13 ug. p[1] Bacăul. 72 ug. Putna. 15 ug. Tecučul. 14 ug. p[1] Covurluiul. 65 ug. Tutova. 74 ug. p[1] Vasluiul. 17 ug. p[1] Fălciiul. 54 ug. Lăpuşna, Orheiul, Soroca. 41 ug. p[1] Cernăuţ. 91 ug. Hărlăul i Dor[o]hoiŭ. 19 ug. p[1] Cărligătura. 82 ug. p[1] Iaşiĭ, Ţinutul i tărgul.» — 833. Către starostele de Cernăuţĭ: să trimeată «şi sama ş[i] tablă şi tot istovul la Visterie,

nemaĭ urnind vremea; că a să lungi maĭ mult, nu vom Domnie Mè, de vremea că acmu vom Domnie Mè să scoatem și čfertul luĭ Fevruarie». — 834. Zlotașilor de la baniĭ steaguluĭ și de la șfertul întăiŭ. «Ca s[ă] pliniască de pe la vorniciĭ, pentru ceĭ ce nu ș'ar fi dat banii păr acmu, de vreme că n'aŭ sărguit pe oaminĭ ca să-ș dè bani păr acmu» — 835. Pîrcălabuluĭ de Găļaţĭ. «Viindu čohodariul nazăruluĭ de Brăila aicĭ, ne scrie și dumnealuĭ nazărul și ne poftește pentru cherestioa ce iaste acolo la Găļaţ, ca să o lăsămu să o ià dumna[lu]ĭ, fiindu-ĭ trebuitoare. Ce, căt pentru cherestioa acie, Domnie Mè știm că aŭ dat-o Domnie Sa Grigorie-Vod[ă] pre la mănăstirĭ.» Află că maĭ e «altă cherestè vech[e] acolo, 110 bol[o]van[ĭ]». Se poate s'o iea pe aceasta. «Și, pentru haragiurĭ ce să da acolo și într'alţĭ anĭ la ceĭ ce veniè de la Ţarigradu și mergea, iarăș zăcem dumisale, precum într'alţĭ anĭ, așè ș'acmu omul dum[i]sale nazăruluĭ să dè, iar alţiĭ să nu să amestec[e]» (20 Ianuar). — 836. «Un izvod de neguţtoriĭ streinĭ ce s'aŭ aflat aicĭ în Iașĭ»: la Sf. Sava un negustor de bogasie din Neochori, unul de negoţ de Ţarigrad, din Trapezunt; un băcal din Rodos, un «bogasiiar» din Ianina. La Sf. Vinerĭ, un alt Grec, din Neochori, cu negoţ de Ţarigrad. «Dzearec Arman sin Mărdară ot Armenime, îmblă cu negoţ din Ţara Unguriască, și are și doĭ fečorĭ ungureanĭ, anume Marin și Ion. Ivan sin Stari den Brașov, ot Tărgul de ğos, are negoţ de Brașov, și are și doĭ copiĭ, iar din Ţara Unguriască, anume Bucur și Pătru.» La Barnovschi, un bogasier grec din Trapezunt, și un al doilea. La Sf. Vinerĭ, un băcal din Trapezunt, cu tovarășul săŭ; alt bogasier grec. La Sf. Sava iar, un bogasier din Ianina, o «slugă» din Trapezunt, și alte slugĭ de acolo. La Sf. Vinerĭ iar, un bogasier din Trapezunt. «Ilie sin Costantin șachiargiŭ g[o]sp[o]d, Moralăŭ, șiade supt vamă.» — 837. «Luĭ Ioniţă, copil în cas[a] mic[ă], să fie volnic ... a duce de aicĭ pe Antoh Caragè Vistier la Botășanĭ, și acolò să pliniască — leĭ, rămășiţa čfertuluĭ d'intăĭ: Noemvrie, Dechemvrie, Ghenarie, de Ţinutul Hărlăuluĭ, i Dor[o]hoiŭ, i Botășanĭ, și păr la 7 dzile a luĭ Fevruarie să pliniască toţ bani, și, de unde a fi rămășiţ[ă], să ià vite, să o văndză; și,

neplinind baniĭ păr la sorocul ce s'aŭ pus, pe Antohi Caragè să-l aducă iară aicĭ.» — 838. Scutire pentru doĭ oamenĭ din «Ţara Turčască, ş[i] s'or lua peceţile lor în loc de albi la Vist[e]riia». — 839. Menţiunea Comisuluĭ Gligoraş, dus cu un copil de casă în Ţara-Românească. — 840. Să se dea înnapoĭ la vama Cîmpulunguluĭ nişte banĭ luaţĭ maĭ mult de Vornic saŭ cheltuiţĭ cu el, «trecănd în sus şi în ğos». — 841. Să se iea oĭ, «căte 1 leŭ oaia», pentru goştina neplătită. — 842. Către capichehaia de Hotin, pentru «oameni de pe Čuhur», cari se plîng că «Turciĭ emacĭ de la Hotin . . ., de trec la Movilăŭ, trec peste dănşiĭ, şi le eŭ vite şi banĭ.» Să-ĭ sprijine în jalba lor la Samso[n]gibaşa. — 843. «Pentru un om č-aŭ murit, să-l radă de la tablă, şi să-ĭ ià şi pecete.» — 844. Copiĭ de casă trimeşĭ la foştiĭ zlotaşĭ, pentru ca «să li ià vite şi altele č-ar găsă la casăle lor, să să văndză», pentru lipsă a sumelor. — 845. Către starostele de Cernăuţĭ. «Iată şi izvod de răsura tovarăşilor dumitale, cărue, căte căt veĭ ţinè în sam[a] răsura lor, ţ'am trimis dumitale . . . Iar cielalţĭ banĭ să-ĭ istovască cu un čas maĭ înnainte . . . Sporiul ce'ĭ sporit dumneata la čfertul acesta a luĭ Noe[m]vri, încă am vădzut; ce sporiul acesta îl veĭ puni dumneata în tabla ačasta ce veĭ face, de čfertul luĭ Noe[m]vri.» Pentru Căpitanul de Coţmanĭ, i-a scris iar; «şi, de nu te va asculta de acmu înnainte, ca pe un boer bătrăn şi ca pe un staroste, atuncĭ îl vom rădica de acolò din căpitănie; aşiş dumnata să-l rădič, şi să-l trimeţ aicĭ» (25 Ianuar). — 846. «Pentru o femei č-aŭ ţinut-o un Caramehmet Turc de la Lăpuşna, care, femie aciia, s'aŭ adus aice la Eş, să stia păr vor veni fraţiĭ şi rudele eĭ; dar pe Turc să dzică Vornicul čauş[u]luĭ de la Chiş[i]năŭ să-l pue în heră şi să-l trimit[ă].» — 847. Pentru nişte oamenĭ morţĭ; înnainte de a se şterge din table, să se vadă, «cu bun[ă] dovadă şi cu mărturie de la vornicel şi de la preut, precum nu iaste alt meşterşug». — 848. Pentru un om căruia-ĭ arsese casa şi pecetea. — 849. Pentru un altul, «carele, mergănd la tărgu la Roman, ş'aŭ uitat pecete», şi i s'a dat alta. — 850. Pentru un Grec «de la măn[ă]stire de la Bursuč . . ., cărue i-aŭ pus un om năpaste, iar Grec, în spa-

tele luĭ». — 851. Pentru datornicii din Putna aĭ unuĭ Armean polon. — 852. «16 cărț s'aŭ scris pe la boeriĭ zlotaș ce s'aŭ orănduit cu čfertul al doile, la Fevruarie, Mart, Aprilie, pre la Ținutur[i]... Holteiĭ, am făcut Domnie Mè milă, și am maĭ scădzut: am lăsat de holteiŭ căte 5 leĭ pe 50 paral[e] la čfert, și cele cincĭ paral[e] răsura dumilorvoastri.» Se vor da peceți nouă holteilor. «Holteiĭ ceĭ cu părințĭ și ceĭ ce nu vor avè casele lor osăbite, acie vor da căte 50 par[a]le la sfert, iar ciĭ cu mami și cu casă, acie nu să vor socoti holteĭ, ce ca un casnic va da birul luĭ.» Să se gătească. «Căč, viind vremi acmu de prim[ă]var[ă], ca să să poată apuca și lăcuitoriĭ de pămănt, nu vom să umblaț mult prin Ținut.» *Cercătura*, după noua milă, să se facă și maĭ strîns. Pentru holteiĭ aflațĭ de eĭ, vor lua «căte 1 leŭ și baniĭ dreptĭ a pecețiĭ», fără a li cere șfertul întăiŭ și baniĭ steaguluĭ. Și către săteni. «Cisluindu-vă holteiĭ..., făcăndu-vă dreptate între voĭ... Să vă puteț apuca de pămănt și de hrana voastră. Ce dar, de vrem[e] că Domnie Mè poruncile și trebuințăle cu conacele solilor și cu zaharelel[e], ce săntem orănduiț din porunca Împărății, toate cu banĭ le facem și le rădicăm, și nič unel[e], după făgăduința ce v'am dat asupra voastră, nu aruncăm, și voĭ dar, oamen[i] ce veț fi avănd dosăț între voĭ, cariĭ pără acmu nu vor fi eșit ca să-ș ià peceț, făr de nič o zăticnire și lunecare pre toț să-l scoatețĭ la boeriĭ zlotaș, ca să-ș ià peceț» (30 Ianuar). — 853. Între zlotașĭ iarășĭ, Antioh Carageà, Ilie Neculce, etc. La «tărgul Iașiĭ: Vel Postelnic». — 854. Luĭ Costachi Vornic, «pentru 50 cară și 100 caĭ, ce cere maĭ mult Mărie Sa Paș[a] de Bender și Capugi-Baș[a] ce iaste orănduit cu solul moschicescu, peste 200 cară și 400 caĭ ce sănt orănduite să să dè, cu ferman împărătescu: ... nimic alt afară din căt scrie fermanul înpărătesc să nu dia» (26 Ianuar). — 855. Ca să aducă pe vătavul de cocierĭ de la Orheiŭ și pe doĭ cocierĭ, la grajdiul gospod, dup[ă] obiceiŭ» (26 Ianuar). — 856. Către pîrcălabiĭ de Gălațĭ și Căpitanul de Codru, «pentru satel[e] de pe Prut, de la Covurluiŭ, ca să dè poruncă olăcarilor și surugiilor, să nu maĭ margă prin sate, ce să-ĭ îndreptedză pe drumul mezil[u]rilor». — 857. «Satelor de pe Prut, de la

Covurluiŭ..., să să apere de spre olăcar[ĭ], să nu dè caiĭ de olac, nič căruță, nimăruĭ.» — 858. Pentru un om ce murise: să se dovedească și să se caute, dacă nu se poate afla altul, «să încap[ă] în locul aceluĭ mort». — 859. Împlinire la Ioniț[ă] Bașotă și Ioniță Pisoțchiĭ. — 860. Către locuitoriĭ din Tecucĭ, Covurluiŭ, Tutova, Fălciiŭ. «Viind poruncă de la puternica Înpărăție ca să să cumperi o sam[ă] de păni, făin[ă] de grăŭ și ordzu, care păini iaste poruncă ca să să străngă la Gălaț, și, de la Gălaț, de prim[ă]vară, cu corăbiĭ să să rădice, și, cercăndu-să prețul păniĭ pecum daŭ neguțtoriĭ acum, s'au aflat că pe grăŭ daŭ căte 3 leĭ pol chila de 18 dimerliĭ și chila de ordzu căte 50 paral[e]. Ce Domnie Mè, ca să nu vă pricinuim pagubă, de vrem[e] că grăul iaste să să facă făin[ă] și să-l duceț la Gălaț, și ordzul iarăș așijdere, — iată vă dăm pe chila de făină de grăŭ căte 4 leĭ, numaĭ grăul să fie curat și făina măcinată bin[e]; și pe ordzu căte un leŭ pol.» Grija o va avea Manolachi Costachi Vel Spătar. El va împărți suma de zaherea la Ținuturĭ și va plăti apoĭ (27 Ianuar). — 861. Se trimet pecețile holteilor. «Însă dumnavoastră prè să vă deșchideț ochiĭ, maĭ cercănd; căč poate mulțĭ, cu oaricare gănd de meșterșug, căsar[ĭ] fiind, s'or fi răspunsu holteĭ... Și numaĭ acelora ce or fi dovediț holteĭ, să le schimbaț peceț[i]le» (27 Ianuar). — 862. «Desatnicilor», pentru urmărire. — 863. Răspunsul către Manolachi Costachi (28 Ianuar). Află iar, că «chila de grăŭ de 18 dimerliĭ [este] căte 3 leĭ pol, și de ordzu căte 1 leu pol... Să-l driagă bine și să-l macine.» Va *orîndui* la Ținuturĭ, fiind grabă, neașteptînd pe vînzătorĭ numaĭ. «Baniĭ, gata să-ĭ daĭ dum. pe la măna oamenilor; să nu laș să rămăia să ià maĭ pe urmă baniĭ... La Mart, iaste să vie corăbiile să încarce păine ačasta, să o ducă.» Să se-ajute cu mazilĭ. «De vreame că Domniia Mea dăm preț maĭ bun decăt neguțtoriĭ, caută dumn[ea]ta, făina să fie bună și ordzul curat, ca să nu o cărtiasc[ă], cănd vor veani să o ià, — că apoĭ dumn[ea]ta veĭ plini-o bună.» — 864. Pentru văduva luĭ Savin Zălgiu: i se iea pecetea. — 865. «Pentru c'aŭ jăluit Cămpulungeniĭ de la Vama Cămpulunguluĭ, cum că li-ar fi măncat cătva banĭ cielalțĭ Cămpu-

lungenĭ la čferturil[e] trecute, la Domnie Sa Gligor[e]-Vodă.» — 866. Plîngerea uneĭ femeĭ, că i s'a pus la cislă un copil, «și el trăește într'o cas[ă] cu tată-său, și să ţini cu tată-său». — 867. Către Antoh[i] Caragè, Vornicul de Botoșanĭ, pentru jalba negustoruluĭ Manoli că, la baniĭ steaguluĭ, «avănd el un văcar cu doĭ fečorĭ, și niște čobanĭ la oĭ, și doĭ argaţĭ, și prisăcarĭ, i-aŭ scos pre toţĭ la zlotaș, de li-aŭ luat peceţ...; și, fiind eĭ aproape de un sat Mănăstireniĭ, aŭ luat răvaș de la zlotaș la săteni de acolo, să-ĭ cisluiască cu dănșiĭ în sat, pe putere lor. Și, mergănd la sătenĭ cu răvașul zlotaș[i]lor, eĭ nič de cum n'aŭ vrut să-ĭ priimască; și păstoriĭ acie, vădzănd că rămăn săngurĭ să-ș plătiască peceţ[i]le, și fiind oamen[ĭ] sărač, văcariul, și cu fičoriĭ luĭ aŭ fugit; și zlotași aŭ plinit baniĭ stiag[u]luĭ acelor fugiţ de la dănsul, și acmu cer și čfertul d'intăĭ tot de la acest neguţtor.» Dacă e adevărat, să răspundă săteniĭ. — 868. «9 caĭ și 2 saniĭ pentru dusul banilor la Ţarigrad, cu Răhtivan; Ghenarie 30.» — 869. Zlotaș[i]lor č-aŭ fost cu hărtiile la Avgust, la Domnie Sa Gligor[e]-Vodă»: împlinire. — 870. Pentru salahoriĭ de la Vozie, cari primise întăiŭ 20 de leĭ la plecare, apoĭ 5 leĭ acolo și patru sacĭ de făină. — 871. «Pentru doĭ vătămanĭ din Dorna č-aŭ jăluit că eĭ aŭ fost străngătorĭ de banĭ la acel sat, și peceţile lor nu li-aŭ plătit satul.» — 872. Pentru «Iordachi diiac luĭ Tudorachi č-aŭ fost Vornic la Botoșanĭ»[1]. — 873. Vorniculuĭ Costachi. Dacă «solul»[2] va trece peste zilele termenuluĭ, îĭ va face conace, dar va lua «sănet» (3 Februar). — 874 La Căpitanul de Grecenĭ, «pentru oameniĭ ceĭ noĭ ce s'aŭ adaos pe la sate»: vor fi scutiţĭ pănă la Maiŭ. — 875. Pentru baniĭ șfertuluĭ al doilea din Suceava: «să ĭ trimită la Cămara gospod» (4 Februar). — 876. Pentru Bîrsaniĭ de la Cașin și Soveja, cari se plîng că starostiĭ de Putna și «căp[i]t[aniĭ] cariĭ sint dreg[ă]tor[i] pe la Ţinut» li ieaŭ «mel de perdè, pe unde li s[ă] tămplă oile, și obiceiŭ n'aŭ avut, făr de căt să dè numaĭ celuĭ cu moșie (să

[1] Pentru Vornicul Tudorachi, v. vol. precedent, p. 666. Îl găsim la 1753-4; *ibid.*, pp. 247-8, n[le] 120, 123.

[2] Rusesc.

dè) mel[ul]». — 877. Pentru egumenul de la Soveja, ce iea o vacă pentru o pagubă în păpuşoiŭ, care, «ispăşind oamenii», se află foarte mică. — 878. Jalba acelorași asupra panțirilor, cari li-aŭ tăiat un cal și două vacĭ «din țar[i]nă». — 879. «Căș[i]nenii» (Bîrsanĭ) se plîng că la plecarea spre Constantinopol a luĭ Grigore-Vodă, eĭ aŭ dat treĭ care, dar nu și «Sovejenii». — 880 Către starostele de Cernăuțĭ, pentru o datorie a unuĭ Armean polon din «Stănislav» față de Lupu Aga, «din boĭ č-aŭ cumpărat de la Halipliul č aŭ fost staroste la Cernăuțĭ, la Domnie Sa Grigorii-Vod[ă]». Banii să se trimeată «în olac». — 881. Pentru banii de caș ce datoresc doĭ Turcĭ din Focșanĭ Bîrsanilor din Cașin și Soveja. — 882. Pentru Mihaĭ Cațichi, vameșul de Focșanĭ, învinuit de aceștĭ Bîrsanĭ că li-ar fi luat, «osăbĭ de goștină, č-aŭ dat, căte 4 parale de oae, încă și căte 1 leŭ i p[1] de stănă, după cum aŭ fost dănd maĭ înnainte, cănd da căte 2 parale de oae. Dar acmu, într'acest an, socotindu-s[ă] de aŭ dat și Bărsanii gorștină ca ș[i] altă țară», se anulează obiceiul. — 883. Scutire pentru doĭ băcalĭ străinĭ din Gălațĭ. — 884. Către pîrcălabul de Gălațĭ, «pentru 100 căntare miiare č-aŭ cumpărat, și i s'aŭ poroncit ca să le trimită la Țarigrad, la capichihăĭ». — 885. «Vameșilor de Focșanĭ, să-ș ià tultul Bărladuluĭ de pre la toț din Ținutul Putnii, și de la ceĭ č ar duce vite la Focșenĭ, de văndut, și pe aiure, aice, în țară, de pre la toț, să ià tultul pe obiceiŭ.» — 886. Doĭ beșlii și un copil de casă se trimet pentru rămășițile de coniță turcească în Țara-de-jos. — 887. Scutire de beilicurĭ a 10 cocierĭ gospod. — 888. Luĭ Manolachi Costachi, pentru plîngerile locuitorilor de Tecucĭ de spre Turcĭ: «acolo iaste beșliag[ă] și Căp[i]t[an]-Mare la Tecuč», ca să-ĭ apere. — 889. «Goștinar[i]lor de oĭ de Ținutul Sucevii, să aibă a cerca goștina de iznoav[ă], jăluind că aŭ pagubă.» — 890. «Pentru tocmitul ocnii.» — 891. «Pentru jaloba ci-aŭ dat biràul și cu toț șangăii de Ocnă, și oamenii de Dărmăneștĭ, pentru o moșie anume Nimira și alt hotar»; pentru care se judecă eĭ cu egumenul de Cașin. — 892. *Cercătură.* Se va lua de la căsarĭ 105 parale «banii Visterii și 105 parale pentru triapădul lor», «și de la holteĭ ia-

răş banii îndoiţ, căte 55 parale.» Pentru peceţile nescrise, *albe,* se va lua un leŭ. — 893. «Să dia căte o căruţ[ă] cu un cal şi un podvodar la un călăraş.» — 894. Luĭ Ioniţă polcovnicul, ispravnicul Vrăncii, pentru plîngerea luĭ Ion Gigătul, fost Vornic la Vrance. — 895. Rămăşiţa de la *buor* se împlineşte de la ceĭ ce-l *cumpărase.* — 896. Către Hrisoscul Stolnicul. «Pentru lăcuitorĭ, scriĭ dumneata ş[i] arăţ că de pe la multe locurĭ ar fi lipsit oamini; care, pricina ce ar fi, nu putem şti. Dumn[ea]ta arăţĭ că, nelipsindu banii de asupra loru, necontenit, de la hărtiile luĭ Avgust ş[i] păr acmu, cu čfertul de'ntăĭ ş[i] cu poclonul stiagului, să pricinueşte străcăciuni lăcuitoriloru. Cari ačasta, maĭ mult o socotim că den nesilinţa dum[itale] iaste ačasta. Ci iat[ă] că scriem dum., de nu-ţ iaste dum[itale] voia să ni slujeştĭ şi să ne odihneştĭ, ş[i]-ţ iaste cu supărare, fă-ne ştire, ca să ştim. Iată acmu şi Căp[i]tan-Mare la Coţmanĭ am făcut Domnie Mea pe Gavril Neculce, fiiul dum[isale] Vorniculuĭ Ion; carile, viind acolo, pe de o parte el, şi pe de alt[ă] parte dumneata, să înblaţ, îmblăndzind pe oamin[i], pe toţĭ, ş'arătăndu-li ş[i] mila Domnii Mele, č-am făcut cu holteiĭ lor acmu, de i-am lăsat ca să dè căte 5 leĭ într'un anu; şi cel[e] maĭ înnainte răŭ običnuite ce era asupra lor, carele trecè maĭ mult peste aieste, ce le daŭ acmu, precum ş[i] eĭ le pot cunoaşte. Ş[i] nu numaĭ pe aceştĭ ce sint acmu, ce ş[i] pe ceĭ ce sintu fugiţ, să te sileştĭ dum. a-ĭ aduč[e], pe toţĭ, şi să ĭ odihneştĭ. Iată ş[i] 20 de băranĭ îţ dămu dumitale, ca să fie de slujbă acolò; cărora acmu, la čfertul acesta d'intăĭ, li se vor ţinè banii peceţilor în sam[ă]; şi, cu 20 de îmblătorĭ, ce ţi s'aŭ dat maĭ înnainte, destuĭ îţ sintu. Pentru căl[ă]raş de paza marginiĭ, veĭ avè dum. răspunsu cu Vel Căpitan. Pentru armile acelor emač de la Hotin, iată că s'aŭ scris carte la Ismail, vechilul beşliagăĭ, ca să le triimiţă la dumnealuĭ, să le triimiţ[ĭ] la Hotin» (10 Februar). 897. «Mortasăpilor de Ţinutul Putniĭ şi de Ţinutul Tecučuluĭ şi a Tutoveĭ, să fie volnič a lua mortasăpie deplin, pe obiceiŭ: de la boerĭ marĭ or mič, cari or cumpăra vač, saŭ boĭ, saŭ caĭ, sau oĭ, de pre la toţ să è portapie *(sic)*; aşijderi şi de la neguţtori turcĭ, şi armenĭ, şi jidovĭ, şi alţiĭ,

carii ar cumpăra vite, orĭ în tărgu, orĭ la ţară, la Ţinut, — de la toţ să ià mortasăpie driaptă› (9 Februar). — 898. Către starostele de Putna, «pentru jaloba oaminilor de Cucueţĭ, ca să le scot[ă] vornicelul lor şi să pue pe altul, pe care or socoti, şi, cele ce or avè luate răŭ, încă să le pliniască de la dănsul.» — 899. Pentru lipsă din cisla tîrgoveţilor de Huşĭ la şfert. — 900. Către zlotaşĭ. Li cere baniĭ. «Că, fiind sănătate, la 5 dzil[e] a luĭ Mart vom să pornim pe dumnealuĭ Vel Comis la Ţarigrad, şi cu dumnealuĭ iaste să trimitem o som[ă] de banĭ, să să dia la datornič, carii s'aŭ luat cu datorìí, de s'aŭ plinit bani pocloan[e]lor.» Iar în cele patruzecĭ de zile fixate, să dea tot «la Visterie ... Căč la ača vrem[e] făr de nič o smintial[ă] vom să pornim pe dumnealuĭ Vel Comis.» Altfel, va trimete zapciĭ (12 Februar). — 901. La căpitanul de Vasluĭ, pentru a se lua restul de goştină de acolo. — 902. Către Stoica biv vătav de copiĭ: s'a trimes Vel Sulger la Cîmpulungul rusesc, care nu dă birul. A amenințat cu slujitorĭ. «Şi iat[ă] slujitoriĭ s'au pornit de aicĭ, sănt acolo aproape, păr va veni răspunsu de la Stoica: de vor să s[ă] pleace la poronca ačasta, şi, de or vrea, să viie doĭ-triĭ oamin[ĭ] cu dănsul aicĭ, saŭ, de n'ar vr[è], să fac[ă] ştire, şi, el însuşĭ, să se grăbească a veni.» — 903. «Dumnaluĭ ispravnicul Putniĭ, pentru 1.800 leĭ č-aŭ dat Paleologa pe zaharè, să è aciĭ banĭ înnapoĭ, de pe unde s'ar fi dat, să-ĭ trimită la Visteriia; căcĭ asupra zaharel[i] s'aŭ orănduit dumnaluĭ Vel Spătar, să cumpere toată zaharaoa.» — 904. Către Vel Căpitan de Codru, «pentru un om č-aŭ pus păstorĭ la temniţ[ă], şi altul păzitorĭ la mezil, şi pentru beşliĭ, cărora scriĭ să li să rădici peceţile. Pentru ačasta, i s'aŭ scris: păzitorĭ la mezil să pui Fălcieniĭ, căte un om de răndŭ; aşişdere şi la temniţă de acolo, de la Fălciiŭ, iară eĭ să păzască; iar, pentru beşliĭ, s'or trimete de aicĭ, — iară de acolo să nu facă. Pentru 6 fečorĭ, slugĭ a Căpitanuluĭ, ce li-aŭ dat peceţ, — fiind Munten[ı], li s'aŭ rădicat. Pentru 244 leĭ, ce scrii Căpitanul c'aŭ dat liafa Arnăuţilor, şi să roagă ca să i să orănduiască baniĭ, i s'aŭ scris că baniĭ nu i s'or orăndui; iară el, de are a maĭ răspunde pentru aceştĭ banĭ, să vie aicĭ, să-ĭ ià de la cine i-ar fi dat. Pentru 150 de leĭ, liafa de 3 lunĭ:

August, Săptemvrie, Octomvrie, iarăş i s'aŭ scris că liafă nu i s'a da, de vreme că area mansup.» — 905. Aducere de diac cu izvoadele şfertuluĭ întăiŭ. — 906. Pentru «ţăraniĭ» de la Novacĭ (Ţınutul Fălciiŭ), cari nu voiaŭ să cisluiască cu eĭ pe un locuitor. — 907. La un sat din Suceava, pentru a împlini baniĭ de bir, daţĭ pentru eĭ de egumenul de Cetăţuie. «Si să aduc[ă] şi pe vornicel aice, cu doĭ-treĭ liude de acolo, căč spus[e] egumenul că vor să lipsască din sat.» — 908. Către Răducanul, biv Vel Păharnic, pentru că se plîngea de lipsa de peceţĭ pentru holteĭ. «Pentru holteĭ, cari scriia dumneata că-ĭ maĭ găsăştĭ acmu, pentru uniĭ ca aceia, să facĭ dumneata o chivernisală: de vor fi aceia care găsăştĭ acmu, maĭ cu putinţă, li va da peceţ de căsarĭ, iar, de vor fi vr'uni maĭ cu putinţă, din ceĭ cu părinţĭ, — după cum şi dumn[ea]ta ne scriĭ că pe une locurĭ au trecut căte doĭ, triĭ de nu e-ĭ socotit în holt[eĭ], — fiind maĭ cu putinţă, îĭ veĭ socoti dumneata pe uniĭ ca aceia în căsarĭ, şi-ĭ da peceţĭ de aceste de holteĭ la holteiĭ cari-ĭ găsăştĭ acmu, ş'or fi maĭ săračĭ: precum va socoti dumneata c'a fi maĭ drept; şi maĭ de folos, aşè sı fac[ă]» (16 Februar). — 909. Pentru un Ţıgan bătut de «un om, Bărfilă, şi i-ar fi stricat o mană». Să-l despăgubească Bărfilă. — 910. Pentru un boŭ luat de la o slugă boierească de un zlotaş (?). «Care bou s'aŭ fost luat pentru ramaşiţa a 2 plugurĭ a luĭ Moisăı Cucoranul zlotaşul] ot Rumăneştĭ, din baniĭ stiag[u luĭ, şi bani aŭ fost dat, şi boul n'aŭ vrut să-l de, ţiindu-l fără cale.» — 911. Pentru un birnic mort se cere mărturia preutuluĭ, şi a vornicel[u]luĭ, ş[i] a vătăman[u]luĭ», pentru a fi şters din cislă. — 912. «Slujitorilor sàimenĭ din Curte, sa fie volnič a-ş strănge răm[ă]şiţa ce s'au orănduit în lef[ı le lor de 5 lunĭ», putînd lua şi zăloage şi a le vinde. — 913. Mustrărĭ pentru zlotaşiĭ cu şfertul al doilea Li se poruncise a găti răpede, «ca să aibă şi oameniĭ răsuflare pănă la Maĭ». Comisul trebuia să plece la Constantinopol cu baniĭ la 5 Mart, «pentru baniĭ ce s'au luat cu datorie, de s'aŭ dat pentru plocloanile cele običnuitea bairamlăculuĭ». Ameninţare cu oameniĭ domneştĭ (18 Februar). — 914. La Antoh Caragè, Vornic de Botoşanĭ, să aşedză ţimir la

Botoşanĭ şi la Iubăneştĭ: să cumpere 4 caĭ, şi să pue doĭ la Botoşanĭ şi doĭ la Iubăneştĭ; şi făn, ordzu, căt ar trebui păr la Sfiti Gheorghii la aceştĭ 4 caĭ, iarăş să le cumpere; şi să caute şi doĭ oamenĭ, unul la Botoşanĭ şi unul la Iubăneştĭ, şi oamenii aceştie să fie scutiţ de banii peceţ[i]lor.» — 915. «De vreme ce şi acum aŭ vinit Bălţăteştiĭ cerşind ca să iasă din vecinătate», s'a văzut că sînt vecinii luĭ Iordachi Cantacuzino Vornicul; «însă, pentru slujbile dumisali, jeluind tare că-ĭ asupreşte peste putinţa lor, căt nicĭ vreme de hrana lor nu le dă», ceia ce tăgăduieşte Vornicul, se decide: «cele ce vor fi ale dumisal[e], a se lucra de la dănşiĭ, toate cu scrisoare dumisal[e] să le fac[ă]; şi, cănd vor vidè eĭ că-ĭ supără maĭ multu decăt alţĭ boerĭ, peste obiceiŭ, cu scrisorile dum[i]sale vor vini la Mărie Sa Vod[ă], şi, cunoscăndu-s[ă] că săntu maĭ mult supăraţ, vor avè dreptate de la Mărie Sa.» — 916. «Mortasăpiĭ şi Cămănariĭ de Roman» să se ţie în obiceiŭ. — 917. «La Costantin Vornicul de Cămpullungu, ca să nu s[ă] atingă la venitul vamăşilor întru nimicu, făr de căt la cele ce săntu venitul Vornicii»: să dea ştirĭ din «Ţara Unguriască». — 918. Pentru nişte «vechĭ ruptaş de Cămar[ă]» din Ţinutul Putna: şi acum «să-l scoată din cisla ţăranilor»; era o *veche slugă* a Vistieruluĭ. — 919. Să se trimeată în butucĭ doĭ-treĭ din sate ce nu se supun boieruluĭ. — 920. «Pentru 6 oamenĭ făntănarĭ de la Domnie Sa Grigori-Vod[ă]..., cariĭ poartă de grijă pururĭ pintru făntăna ce este la oraşul Focş[a]niĭ, şi tocmăscu unde ce să strică, de nu contineşti apa»: vor da «numaĭ căte un galbăn de om, la vreme hărtiilor». — 921. La pîrcălabiĭ de Galaţĭ, pentru cheltuielĭ «de oaspeţĭ»; «şi pentru şoltuz, c'au pus, prè bini. Dar ortul de casă, ce era obiceiŭ de lua pentru cheltuiala oaspeţilor, să nu è nič un ban şoltuzul, ce să chelt[u]iască tot părcălabi cu banĭ domneştĭ; numaĭ să cheltuiasc[ă] cu socotială.» — 922. Către Sărdar. Lunĭ după Sf. Teodor, pleacă Comisul cu baniĭ. «Pentru sluj[i]tor[i] de la vad de la Jora, de p[e] Nistru, ce scriia ca să fie sluj[i]torĭ acolo, precum aŭ fost şi maĭ înnainte, de paza marginiĭ.» Răspuns: «s'aŭ dat căt aŭ socotit Mărie Sa: îmblătorĭ, călăraş, şi, cu căt i s'aŭ dat, destuĭ sănt: va putè chivernisă; iar alţĭ slujitorĭ nu

s'a maĭ da. Pentru rufeturil[e] ce sănt acolò, la acele Ținuturĭ: aprodzĭ, copiĭ din cas[ă], cociiarĭ, călăraș, — pentru aceștie, s'aŭ scris numaĭ copiilor din cas[ă], ci-a treč[e] maĭ mult cisla lor peste 100 paral[e], ce li să rădică de la Visterie, să-ĭ cisluiască satele; iar cisla călăraș[i]lor și aprodzilor și a cocierilor și altor rufeturĭ č-a treč[e] maĭ mult peste 100 paral[e], să-ș plătiască eĭ; iar satele să nu să super[e] cu cisla lor, și să rămăe și eĭ mulțămiț cu ačasta.» — 923. Luĭ Ioniță Sturdza, biv Vel Sulger, «pentru oaminĭ, că aŭ fugit de pin satele de acolò, și cere răspunsu: lua-s'or baniĭ celor fugiț de la ceĭ č-aŭ rămas? Și nu i s'aŭ dat voe, ca să aibă pač[e]; numaĭ el să caute pe aceĭ fugiț. Și altă poruncă i s'aŭ dat ca s[ă] facă cercătură, să nu dè lipsă din soma ocoluluĭ luĭ, să găsască alțĭ oamenĭ în locul lor; și s'aŭ triimis ș[i] 100 pecețĭ de holteĭ» (22 Februar). — 924. Zlotașilor din Ținutul Suceava, «pentru holteiĭ Lipoverilor, să li schimbe [pe]cețile, să li dè pecețĭ de holteĭ; și, pentru călugăriĭ lipover[ĭ], să li dè pač[e] de pecete, ș[i], pentru 8 Lipover[ĭ], ci l'aŭ fugit în Țara Leșască, să li dè pace cestoralalțĭ pentru baniĭ acelor fugiț.» — 925. Pentru beșleaga-vechil de la Cernăuți, cu 6 neferĭ și 20 de leĭ pe lună (neferilor cîte 6) și tain (carul de fîn cîte 6 pot. și cel de lemne cîte 18 banĭ). — 926. Un beșliŭ e trimes pentru a prinde «niște Turcĭ brăilenĭ, doî liud[e], făcănd neguțtor[ie], înblă pin țar[ă], făcănd zulumurĭ oamenilor». — 927. Către Bogdan Stolnicul: nu i se maĭ pot trimete alte pecețĭ de holteĭ. «Și, pentru isprăvnicie dum., că s'ar fi întindzînd părcălabiĭ de acolò la giudecăț, la gloab[e], cari č-aŭ poruncit să-ș păzască; numaĭ părcălabilor, maĭ mult să nu s[ă] amestič[e]; și să li arăte și carte, ca s[ă] înțăliagă că așè s'aŭ hotărăt.» — 928. Către Căpitanul de Focșanĭ. — 929. Scutire pănă la Maiŭ a pribegilor «den Țara-Rum[ă]niască». — 930. Mulțămirĭ ceaușuluĭ de Chișinău, făcîndu-i-se și dar: «1 pt. șai atlaz, dar de la gospod». — 931. Către un zlotaș: maĭ mult de 400 de pecețĭ de holteĭ pentru Ținutul luĭ, Vasluĭ, nu i se vor da (25 Februar). — 932. «Pentru 400 vedria de vin ce poftește solul să i să cumperia, și să i să țiia în samă din baniĭ ce aria să ià, s'aŭ poroncit Sărdariu-

luĭ să-ĭ cumperia şi să-ĭ ţiia în samă din baniĭ ce aria să ià solul; Fevruarie 26.» — 933. «O carte la oameniĭ de Răchitenĭ, Moldovenĭ, poruncindu-li-să ca să nu s[ă] mute la Roman, unde poftesc eĭ, ci să şadză la Răchitenĭ; că, de or maĭ îmbla, apoĭ s'or aducia aicia şi să vor pedepsi cŭ grè pediapsă.» — 934. Să se iea peceţile de la feciorii luĭ Toader Moţoc, fiind, ca vechĭ mazilĭ, la dajd[e] maziliasc[ă]». — 935. Către Vornicul Iordachi Ruset. Pentru banĭ primiţĭ. «Altele, căte ne arăţ dumneata, pentru lăcuitor[ĭ], încă am vădzut; de care numaĭ de la dumneata ne vin fel de fel de pricin[ĭ] ca aceste, maĭ multe decăt de pe la alţĭ zlotaş. Care noĭ socotem, că cu dumneata om fi maĭ odihnîţ decăt cu alţiĭ. Ce, cu toate aceste căte scriĭ dumneata, dumn[eata te săleşti cu trimisul banilor maĭ în grabă.» Scrie că istovul nu se poate face decît pe la 10 Mart. «Dar de ce să nu se poat[ă]? Atăta vreme este de cănd aţ eşit dum[neavoastră] la Ţinut! În patrudzăcĭ de dzil[e], de ce să nu să poat[ă] strange un čfertu? Ce, cu căt veĭ săli dumneata a face istovul maĭ în grabă, cu atìta este maĭ de folos lăcuitorilor decăt cu acele ce arăţ dumneata. De č[e] să [să] maĭ lunğască maĭ mult, să maĭ umblaţ atăta vreme pintre lăcuitor[ĭ], frămăntăndu-ĭ? Şi, maĭ ın scur., acmu vom să pornim pe dumnealuĭ Vel Comis în Ţarigrad şi, cu dumnealuĭ, să pornim o somă de banĭ la Ţarigrad... Şi maĭ multu supărare ca de aceste să nu ne maĭ daĭ dumneata.» Pentru un tovarăş, să-ĭ dea drumul şi să-ĭ plătească răsura: «căcĭ şi noĭ, ca să-ş prindză ceva, l-am pus zlotaş acolò». — 936. Procesul Bîrsanilor cu Vameşul de Focşanĭ, care li luase pe nedrept «căte 1 leu i p[1] de turmă... Dar şi Bărsaniĭ să dè de tot numele căte 10 banĭ răsura, precum daŭ şi altă ţară; iar nu de turmă să dè căte 10 banĭ; ci, de vor fi avut 10 sau 20 de oaminĭ oĭ la o turmă, să dè de tot numel[e] căte 10 ban[ĭ].» — 937. Către Antoh Carageà, Vornic de «Botăş[e]n[ĭ]», pentru jalba Armeanuluĭ Zaharie, de acolo, cu privire la un argat al luĭ pus la pecete, cînd nu maĭ era la el. «Şi dumneata, numaĭ pentru ca aŭ jeluit Domnii Mel[e], l-aĭ bătut şi l-aĭ pus la închisoare, şi aĭ rupt şi carte noastră ci ţ'am fost-o scris. Pentru care, ce lucrur ĭ] sănt aceste ce le fač dum., să rumpĭ carte noastră

și să bat într'acesta chip pe oamen[ĭ] pentru că ni-aŭ jeluit noĭ; cu ce cale le faĉ dum. aceste, — că Domnie Mè știĭ dum. că nu suferim să s[ă] supere oameniĭ păr la atăta, și făr de cale?! Ci acmu aĉasta n'am credzut-o Domnie Mea să o fi făcut dumneata; că, de am fi credzut, știm Domnia Mea ce să cade să facem. Iat[ă] că-ț poroncim să cauțĭ să daĭ pace Armanuluĭ; maĭ mult să nu-l super[ĭ], și de lucrurĭ ca aceste să te părăsăștĭ; să nu maĭ audzim, — că apoĭ n'a fi bini de dumneata. Că, osăbit de aĉasta, ni-aŭ maĭ jeluit că li eĭ și carne și li lepedzĭ numaĭ căte 2 parale pe ocă; care și aĉasta iar fără de cale o facĭ dumneata. Ce, după cum dzicem, să te părăsăștĭ de lucrur[ĭ] ca aceste, că Domnie Mea ștì că nu vom să să supere căt de puțin măcară lăcuitoriĭ.» / Să lase și pe argat (28 Februar) — 938 Către ispravnicul de Suceava: i se trimete zapciŭ, pentru a da baniĭ orănduițĭ asupra Cămăriĭ. — 939. Cerere de banĭ de la un zlotaș: Comisul pleacă «de Lun[ĭ] făr de greș», și trebuie banĭ «ca să plinim haznioa» (1-iŭ Mart). — 940. Către Caragè și Vel Căpitanul de Dorohoĭ. «Și, acmu, maĭ multu a maĭ urni pricinĭ ca aceste, că nu puteț scoate bani, nu vom Domnie M[è], de vreme că de pe la alte Țănuturĭ acmu fac și istovul; ce să puneț toată nevoința asupra slujbiĭ» (1-iŭ Mart). — 941. «Armenilor de Roman, să s[ă] aperia de sprea olăcarĭ, nemăruĭ caĭ de olac să nu d[è].» — 942. Un cal și o iapă luațĭ de «bulubașă de Gălațĭ» și «chihae de surugiĭ» supt Grigore-Vodă: periseră mergînd «pin toate mezălurile, den Gălaț și păn la Vasluiŭ». — 943. Să se șteargă din tablă «un diiacon ce s'aŭ diiaconit de curănd». — 944. Luĭ Carageà, «Vornic de Botăș[en]ĭ. Iată că s'aŭ triimis pe odobaș[a] de beșliĭ, cu — nefer[ĭ], să s[ă] afli acolo, la Botășen[ĭ], pentru Turcĭ, acmu la vrem[e] iarmarocului». Îĭ poate da și «oamen[ĭ] dea agiutor». — 945. Să se scoată banĭ «la Vasluiŭ, înnainte dum[isale] Vel Com[i]s» (3 Mart).— 946. Către zlotașĭ: Comisul pleacă «de Mercur[ĭ] a doa săpt[ă]măn[ă] în postu, făr greș» (3 Mart). — 947. Pentru caĭ de olac luĭ «Gligoraș Com[i]s, mergănd cu caiĭ dum[isale] Vel Com[i]s la Gălaț» (3 Mart). — 948. Copiĭ de casă merg de olac la zlotașĭ, «pentru baniĭ din ĉfertul luĭ Fevruar: păr Marț sara, Mart

9, să s[ă] afle căte cu o somă bun[ă] de ban[ĭ] aicĭ» (3 Mart). — 949. Unuĭ mîrzac, pentru că Tatarĭ de aĭ luĭ aŭ venit la Grecenĭ, la Căpitan şi locuitorĭ, «îngrozindu-ĭ şi cerşindu-le 400 leĭ pentru 2 caĭ ce le ar fi perit; care noĭ, audzindu pentru dumneata că eştĭ înţălept, n'am socotit să să fie făcut ačasta cu ştirea dumitale; ce prieteneşte poftim pe dumneata, de aĭ dumn[ea]ta vr'o dovadă ca acie asupra loru, te scoal[ă] dumneata şi vinu aice, orĭ triimite oameniĭ dumitale aice, şi iĭ vom aduč[e] şi pe lăcuitoriĭ de acolo aicĭ, şi vom căuta pricina ačasta aicĭ» (3 Mart). — 950. Către Căpitanul de Grecenĭ. Şi pentru acest cas. A scris Sultanuluĭ pentru a trimete un om «de paza lăcuitorilor». A scris şi «la Dum[i]trachi vătaful de aprodzĭ, caril[e] iaste la Crămu», pentru a spune Hanuluĭ. — 951. «La starostel[e] de Putna, ca să dè voia unor oamenĭ cu Căpitan, ce trimite Mihaĭ-Vod[ă], să lucredzi viile de la Necoreştĭ, să triacă la margine cu pace, să vie să lucredzi viile; Martu 4.» — 952. Sărdariuluĭ, care cerea banĭ pentru sol. «Noĭ de aicia nu v'om maĭ trimite nicĭ un ban: dum[neavoastră] aveţ banĭ acolo; ce ştiţ, faceţ, că de aicia nu vom maĭ trimite.» — 953. Către un zlotaş. «Dumnealuĭ Vel Comis nezăbăvit purcede la Ţa-r[i]grad» (5 Mart). — 954. Trimetere de banĭ la pîrcălabul de Galaţĭ. Preţurĭ: 12 leĭ calul, 1 leŭ merţa de orz, 2 leĭ pol stogul de fîn. — 955. «Pentru fičoriĭ căl[ă]raş[i]lor hăt[măneştĭ] i a luĭ Vel Căpitan, cariĭ sănt holteĭ ..., maĭ mult decăt 20 parali la cislă să nu-ĭ supere săteniĭ, şi pe căl[ă]raş maĭ multu peste putinţa lor să nu-ĭ încarce la cislă.» — 956. Se daŭ caĭ şi călăuz «la 2 căl[ă]raş de Ţarigrad, mărgănd la Bender în tămpinare Mării Sali Hanuluĭ». — 957. «Unuĭ giud[e] ursar, cu 6 liud[e] a luĭ, să-ş dia dajd[e] luĭ la Sveti Ghiorghiia; pe 5 liud[e] 6 ug. pe an.» — 958. Către starostele de Cernăuţĭ. «Macar că destulă jalobă araţ dumneata pentru Ţinutul acela a Cernăuţuluĭ, dar, cu tote acèle, te săleşti dumneata de maĭ triimete ban[ĭ]; căč maĭ puţin[ĭ] ban[ĭ] decăt de la dumneata, nič de la un Ţinut n'aŭ venit. Ce, cum dzicem, te săleşti dumneata, de triimete banĭ, căč trebuinţăle Domnii Mele, ce avem, le ştiĭ dumneata» (9 Mart). — 959. «La Gheorghi Vel Căpitan de Codru, pentru păstoriĭ şi bucatele prietenuluĭ

Mării Sal[e], Cuciuc-Celebizadea, carii, din pricina turburărilor, s'aŭ fost mutat pe o moşie a dumisale vtori Vistier, anume Vitoteştiĭ, şi acmu vor iar să s[ă] mute la locul unde s'aŭ aşedzat maĭ înnainte, şi Mărie Sa li-aŭ dat voe... Ce, când să va rădica, de vor pricinui ceva vr'uniĭ din răzeşĭ, să nu le dea ascultare, de vreame ce dumnaluĭ iaste om mare.» —960. Pentru untul gospod neguțat de Vel Vistier cu un «neguţtor turcu... Pesămina el pără acmu n'aŭ maĭ mărsu la Gălaţ să-l vadză.» Îl dă decĭ luĭ Vel Cămăraş. Să-l cîntărească, «şi să scoţĭ şi dara, pe obiceiŭ, la 100 oc[ă] 7, şi ce a rămănia lamură, unt, să-l daĭ dumn[ea]ta pe măna omuluĭ dumisalia».—961. Către Serdar. I-a venit un ciohodar bunbaşir de la Paşa, «ca să pliniască de la dumneata baniĭ ce sănt orănduiţ ca să s[ă] dè la sol. Şi scriĭ dumneata că de la Căpitanul de Soroca ban[ĭ] păr acmu nu ţ'aŭ maĭ venit; ce noĭ pe dumneata te ştim zlotaş acolò, la trustèle Ţinuturile: cum la Ţinutul Orheiuluĭ, Lăpuşniĭ, aşè şi la Ţinutul Sorocăĭ... Acmu de aice ţ'am trimis 2.850 leĭ noĭ, şi iarăş ţ'om maĭ trimete, de ţ'om plini 10 pungĭ de banĭ de aicĭ. Iar, maĭ mult, nu ţ'om trimite» (10 Mart).—962. Către ispravnicul Suceviĭ: «să cerce la varniţele gospod ce sint acolo, la Suciavă», şi să trimeată vr'o 20 de care; dacă nu, să le facă el. — 963. Pentru socotelĭ vechĭ ale conaculuĭ domnesc.—964. Către Manolachi Costachi: a venit bumbaşirul pentru zaherea. S'o ţie gata pentru corăbiĭ (11 Mart).—965. «La Gavril Neculce Vel Căpitan de Coţmane, pentru căl[ă]raşiĭ de Coţmanĭ, care şed pe moşii episcopii Rădăuţilor, să le dei paci de călăraşie; să rămăe să dè bir cu ţar[a], şi să lucredzi părinteluĭ de Rădăuţĭ, pe obiceĭ, — de vreme că şed pe moşie episcopuluĭ de Rădăuţĭ. Iar căpitanul de Coţmanĭ să-ş caute alţĭ călăraş..., de pin alte sate de pe margine, aice: cum de la Chisăleŭ şi de la Maletinţĭ, de la Carapciŭ şi de la alte sate. Iar Coţmanilor să le dè pace.» — 966. Pentru «doĭ oamenĭ stricaţĭ de pĭcoare», pe cari «i-aŭ pus capĭ la cislă». — 967. Să să aducă «pentru triaba g[ră]diniĭ domneştĭ», parĭ despicaţĭ, cîte 3 banĭ, poprele («popreaoa») cîte 3 banĭ, care de nuiele cîte 3 potronicĭ, 3 banĭ, şi care de spinĭ cîte 3 potronicĭ.

— 968. La zlotașĭ: fiind încheiate cele 40 de zile, *să facă tot istovul*. «Și păr la 15 dzile a luĭ Martu să vă aflaț aice, să daț tablă și sam[ă] la Visterie» (11 Mart). — 969. Pentru văduva luĭ «Ioniț[ă] Coșciug, croitor de pe ulița trepedziniască». — 970 Către Vel Căpitan de Codru, pentru sătenĭ de la Rănđzăștĭ (Ț. Fălciiŭ). «Iaĭ aŭ luntre acolò, drept satul lor, de trec Prutul pentru hrana lor; acmu dumnealuĭ Vel Căpitan li-ar fi poprit ca s[ă] nu maĭ îmble... De s'ar face vr'o pricină de furtușag, iaĭ să dè samă.» Se învoiește Domnul. — 971. Către ispravnicul de Putna. «Pentru Arnăuțiĭ ci-aŭ fost acolo, că, fiind trebuitor[ĭ] aice, s'aŭ rădicat de acolo, și s'aŭ scris ca să caute 20 oamen[ĭ] holteĭ, să facă sluj[ı]torĭ, și, împreună cu alțĭ siimenĭ ce sint acolo, să fie pentru paza marginiĭ; și acelor 20 oamenĭ li să vor rădica baniĭ peceților lor. Iar, pentru un zapciŭ, ce scrie, să s[ă] facă cu liafă, ačasta nu s[ă] poate.» Nu-ĭ maĭ dă pecețĭ de holteĭ. Și «pentru oaminiĭ din Țara-Romănească ce aŭ luat banĭ pe grăŭ». — 972. Către Carageà, Vornicul de Botoșanĭ, pentru «aciĭ 20 de Arnăuțĭ și un čauș, ce i-aŭ poprit acolò, la Botășen[ĭ], din Arnăuțiĭ č-aŭ mersu în sus». Aprobă ce s'a dat «ciahușuluĭ *(sic)* ci-aŭ vi[ni]t de la Hotin.. Iar, pintru neguțitoriĭ turcĭ ce umblă pi în sate cu neguțitorie, și scrie la Mărie Sa Vodă, ca să scrie Mărie Sa la Inicer-Agas[i] de la Hotin, fără tischereoa dum[isale], că sint omen[ĭ] bun[ĭ], să nu-ĭ sloboadă, ca să să părăsască de răutățile ce fac pren sate, și s'aŭ scris că va purta Mărie Sa Vod[ă] de grije și va ispră[vi].» — 973. Luĭ Ion Bogdan. «Să-ș plinască dum[i]sale» de la un om. — 974. Pentru niște sătenĭ neplătițĭ, pentru ceia ce dase la conacul luĭ Colčag-Pașa, supt Grigore-Vodă. — 975. Către Vel Căpitan de Dorohoĭ; i se trimet cărțĭ de slobozie pentru pribegiĭ din raià, cari se vor pune la siliștĭ deosebite. — 976. La starostele de Cernăuțĭ, pentru solăritul Ținutuluĭ, «ce scrie dumn[ea]luĭ să-l rădice; și s'aŭ scris că solăritul iaste a dum[isale] Vel Logofăt, și nu-l va rădica, și să-l strângă după poroncă; Mart 13». — 977. Carte de slobozie. Li se asigură străinilor scuteală prealabilă și apoĭ regimul șferturilor. «Eĭ în de eĭ de vor vrè să să cisluiască, în voe lor lăsăm; iar, de n'or priimi să s[ă] cisluiască, îș va plăti fieștecare baniĭ săĭ osă-

biţĭ» (12 Mart). — 978. «3 cărţ de slobodzie s'aŭ dat dum[isale] Ion Neculce biv Vel Vornic, în care s'aŭ scris 3 siliştĭ a dum[isale], anume: Honjom de la Ţinutul Cernăuţilor, şi Lozeniĭ de la Ţinutul Dor[o]h[oĭ], şi Iznovăţul, tij ot Ţinutul Dor[o]-h[oĭ]; a cărora cărţĭ sorocul le iaste păr la luna luĭ Iulie; Mart 13.» — 979. Către starostele de Putna, care ceruse a face şese slujitorĭ, din ceĭ vechĭ. «De vreame că sluj[i]toriĭ aceĭ vech[ĭ] s'aŭ dat la ţară, să dè bir, ačastă voe n'om da dum[isale], făr de căt aceĭ triĭdzăč de sluj[i]torĭ, ce sint făcuţĭ de dum[nealuĭ] Aga Paleolog[a], după cum i-aŭ făcut, aşè să rămăe, şi să maĭ cauţĭ şi dumneata, din holteĭ, 20 de holteĭ, să-ĭ fač sluj[i]torĭ, ca să s[ă] împliniasc[ă] 50 de sluj[i]torĭ, şi cu acie viĭ putè chivirnisi margine şi poroncile ce vor fi.» Eĭ vor fi scutiţĭ. I se trimet beşliĭ. Cărţĭ de menzăl, să dea numaĭ celor cu firman saŭ cu ordin domnesc. — 980. Se trimet oamenĭ domneştĭ la zlotaşĭ, «şi numaĭ de căt să-ĭ scoată cu tot istovul din Ţinut» (15 Mart). — 981. O carte de dovadă din sat, pentru bir, se refusă, fiind «numaĭ iscălită de popa». — 982 Către ispravnicul de Suceava şi Solomon Botedzu, Şătrar pentru jalba Cîmpulungenilor asupra Vorniculuĭ lor de maĭ înnainte, Mihalachi Jitnicer, ce li-ar fi mîncat banĭ «din cislele biruluĭ lor». — 983. Către Radul Racoviţă. Pomenit Habar Comisul, dus în Ţara Ungurească. — 984. Către Sărdar, «pentru aceĭ 4 Tătar[ĭ] č-aŭ vinit cu iarlăc de la Mărie Sa Soltanul, scriind pentru lemnu de 100 de şelia, să s[ă] taia ş[i] să s[ă] trimit[ă] acolo unde a fi de trebuinţă». El răspunsese că va întreba pe Domn. «Bun răspunsu aĭ dat. Şi, de or maĭ vini să ciară, să daĭ răspunsu că lăcuitoriĭ aŭ aşè poroncĭ împărăteştĭ şi trebuinţă asupra lor, întăĭ cu treceria şi cu conacele luĭ Elci-Paşia, caria încă cu lăcuitoriĭ Ţinutuluĭ acelora nu să pot cuprindia.» Pentru conacele acestuia, pe ce judeţ să se orînduiască (19 Mart). — 985. Către ispravnicul de Putna. «Diiacul, samişul acela încă aŭ vinit aicia.» A aflat «pentru aceĭ oaminĭ č-aŭ fugit de acolo, di pin satel[e] de la Vrancia, şi ceealţĭ lăcuitorĭ de acolo, din Vrancia, că păr acmu staŭ aşia, nu vor ca să s[ă] apucia de hrana lor..., şi şi de pin sate de acolo, din Ţinutul acela, aŭ fugit căte doĭ treĭ oaminĭ, şi

ceealţĭ încă nu vor să s[ă] apucia de hrana lor... Aşè sint eĭ învăţaţ de altă dată, de maĭ înnaintia; acum de primăvară, tot aşè să arată, socotind pentru aşedzar[e] biruluĭ lor, ce era peste an, ca să-ĭ maĭ uşuredză. Dar acum, de vreme ce s'aŭ făcut ačastă de obştiia aşedzaria şi dreptate tuturor, ce milă maĭ mult pohtesc să aibă?» A făcut bine că a cătat să-ĭ *îmblînzească* prin Vornic şi că i-a chemat şi la el. «De vrème că Domnie M[è] am făcut milă, şi, pentru holteiĭ lor, de s'aŭ uşurat, şi ş[i] alţiĭ streinĭ vin la mila ačasta a Domnii Mele: după cum ne scriĭ dum[neata], că căte doĭ-treĭ oamenĭ pe la sate tot vin, din ceia partia încoacia» (19 Mart). — 986. Pentru menzilul Putneĭ, ca să se îndrepte. «Şi s'aŭ triimis şi un firman, pentru menzilur[ĭ], să nu dè la Turci ceĭ č-ar îmbla cu caĭ de olac, şi nu li-a scrii firmanul de Moldova.» — 987. «Să aibă a lua boĭ, orĭ a cuĭ ar găsi, şi să-ĭ scoaţă înnainte agărlăculuĭ dum[i]sal[e] Vel Postelnic, să-l ducă păn la Scănteі, şi Scănteianiĭ să gătiască făn, ş[i] li s'a plăti cu ban[ĭ], şi ordzu.» — 988. Pentru «cuniţa turciască... A scrie tote vitele şi oile turceştĭ i a Sărbĭ streinĭ, ce n'aŭ bir în ţar[ă], ş[i] să le ià cuniţ[a] după obiceiŭ, căte 2 p[t] de vit[ă], şi 2 parali de oae, şi Turceĭ streinĭ, care cumpără vite de salhanà, ş[i] alţi, cănd ar vrè să-ş scoat[ă] din ţar[ă], iarăşĭ să aibă a le lua cuniţ[ă] pe obiceiŭ; iar careĭ n'ar vrè să-ş dè baniĭ pe obiceiŭ, să le ià vite din ceredzĭ, ş[i] să le văndză, să fac[ă] istovul; Mart 20.» — 989. Încărcare de fîn la «fănărie gospod». — 990. Pentru nişte zlotaşĭ de la acelaşĭ Ţinut, cari vreaŭ a-şĭ da fiecare sama deosebit. «Ş[i] cănd ş[i] la ce zlotării aĭ vădzut de la un Ţinut 3-4 table şi 3-4 sămĭ de o s[l]ujbă?» (21 Mart). — 991. Pentru Bîrsaniĭ din Ţinutul Putna, cari se plîng «precum că la holtei lor nu l'aţ schimbat peceţile», afară numaĭ de 30 din ele. — 992. Bîrsanilor, «să să apere despre beelicciĭ, ci umblă cumpărănd oĭ: nime oĭ făr de voe lor să nu li ei, nič să le lepede ban[ĭ] pe oĭ, ci cu tocmală şi cu voe lor să li văndă, şi numaĭ oĭ ce or fi de văndut, iar nu ş[i] prăsăla». — 993. «Pentru Toader Vele ci-aŭ fost Săiman în Curte, carele, fiind vănător pentru traba gospod, şi tămplăndu-să primejdie de ş'aŭ străcat o mănă cu puşca», e scutit de bir. — 994. Luĭ

Radu Răcoviță, «pentru 30 de oamin[ĭ] ungurenĭ, ce şedu la satul dum[isale], la Călugăra, la Ținutul Bacăuluĭ, poftindu-să eĭ ca să s[ă] mute la moşie a preuților de la bisărica catoličască de aicĭ, de la Eş, anume Trebiş..., şi sănt şi alțĭ oamin[ĭ] acolò aşedzațĭ la Trebeşĭ, iarăşĭ Ungur[ĭ], de legea lor... Să le dè voe să fie slobodzĭ să s[ă] mute.» — 995. «La Cămăraşul de Ocnă, pentru sudețĭ de traba halcaliĭ, să trimită în Țara Ungurască să le aducă.» — 996. «Mergănd un Lipcan în Țara-Romăniască, la Grigoraş Comisul, pentru cărțĭ pe romănie, de triaba beasearič[i]lor, să triac[ă] cu pač[e]; şi s'aŭ poruncit dumisali Vel Vistier di-aŭ scris la Com[i]sul Gligoraş. Ce, pe căț ban[ĭ] ar scrie Comisul c'aŭ dat pe cărț, să-ĭ dè dumn[ea]luĭ starostele [de Putna] la Căpitan de margine, să-ĭ triimită la Com[i]sul. Şi, aducănd cărțile, să-ĭ dè şi un om cu o căruț[ă], să le aducă aicĭ la Iaş; Mart 24.» — 997. Pentru un zlotaş, care *deosăbise* dintr'un sat «12 oamen[ĭ] č-aŭ fostu maĭ cu putință». E oprit, dacă e drept cum scriŭ săteniĭ. — 998. «Tărgoveților de Soroca, ca să să aperea de pricea ce-ar îmbla de olac, orĭ înnuntru, la Chiov, orĭ încoace: nimăruĭ cal de olac să nu dè; nič la čohodar, de ar treč[e] cu poroncĭ împărăteştĭ, — ce Vel Căpitan de Soroca să li nămască caĭ cu chirie, şi, pentru măncare acelora iarăş Vel Căpitan să cheltuiasc[ă].» — 999. Tot aşa şi «oamenilor de Racovăț». — 1000. Căpitanuluĭ de Čuhur, care scrisese Vistieruluĭ «că mulțĭ din lăcuitoriĭ ceĭ de ceia parte, din spre parte Hotinuluĭ, s'ar fi adeverind că or treci dincoace şi s'or aşedza în țară; numaĭ, uniĭ dintre dănşiĭ sint vecinĭ şi să tem că vor avè supărare de spre stăpăniĭ lor; alțiĭ ar fi fostu breslaşĭ, siimenĭ, călăraşĭ, şi iarăşĭ aŭ temere ca să nu să trag[ă] iarăş la briasla lor. Pentru care, iată că-țĭ scriem: cariĭ vor fi lipsițĭ din țară maĭ de multu, maĭ înnainte de Domnie noastră, şi vor vrè acmu ca să triacă iarăşĭ dincoace, tuturor acelora să le adevereştĭ milă de la Domnie Mè; că nime întru nemică nu-ĭ va supăra: vor fi în odihnă păr la luna luĭ Iunie», de cînd vor începe a da la şferturĭ. «Aşijdire şi ceĭ ce or fi fostu orĭ ce fel de breslaş» (25 Mart). — 1001. Trimete banĭ şi ordine pentru care de lemne de la Ținuturile vecine Sărdariuluĭ, cu prilejul tre-

cerii luĭ Elcì-Pașa. — 1002. Către Vel Căpitan de Codru și Vel Căpitan de Greceni, pentru aceste lemne. — 1003. Starostelui de Putna, să poată scuti de bir 20 de slujitori noĭ. — 1004. Să se aducă Vasile Costachi biv Vel Stolnic, cu un om gospod, pentru «niște banĭ č-aŭ rămas răm[ă]șiț[ă]». — 1005. Pentru patru oameni «din sat, din Știulbicanĭ ot Cămpullungu» (unul: «Hățul»). — 1006. Pentru niște săteni, cari, fiind la «loc strămtu..., poftesc să s[ă] mute la alte siliștĭ»: în voia Sărdaruluĭ; «însă să nu fie vr'o tulburare de spre alț înpregiuraș». — 1007. Conacele luĭ «Abdula-Pașe Musunolu, trecănd de la Bender în ğos»: fîn cîte 1 ban oca, pîne cîte 3 banĭ, ouă cîte 2 la un ban, oaia cîte 1 1/2 leŭ, găina cîte 3 parale, mielul cîte 6 potronicĭ, «igurt căte 1 para» oca, «caimac» cîte 2 parale oca, lapte cîte o para oca, «emur ordzu căte 2 paral e]», carul de lemne cîte 6 potronicĭ. — 1008. «La capichihae de Bender, să scoată buiurultu la čauș de la Chișinăŭ, ca s[ă] pliniasc[ă] vama de la Turciĭ ce șăd cu dugheanĭ în Chiș[i]năŭ, și în Orheiŭ, și la Lăpușna, și, pentru răm[ă]șiț[ĭ] de vam ă] č-ar avia vameșiĭ de Chiș[i]năŭ pe la Turciĭ benderliĭ, iarăș sĭ scoat[ă] bumbașiar să pliniască.» — 1009. Pentru săteanul «Ion Gălian», căruia i se furase pecetea. — 1010. Luĭ Manolachi Costachi și pîrcălabuluĭ de Gălațĭ. «Iată acmu, pentru zaharè, ni-aŭ vinit bumbașiar, dumnaluĭ Haznatar-Mustafà-Agà, Sacci-Hambari-Emini». A trimes oameniĭ luĭ la Iașĭ, cărora li s'aŭ dat «darurĭ 2 belacoas[e] și un časornic, scriindu-ĭ ș[i] un mehtup». Să *facă teslim* zahereaua la sosirea corăbiilor (28 Mart). — 1011. Către aceiașĭ: a venit și firman, prin'tr'un călăraș de Țarigrad. Să dea darurile și să ceară de la Trimes «un mehtup la stăpănĭ, precum că s'aŭ gătit toat[ă] zaheriaoa» (aceiașĭ dată). — 1012. La «Vel Căpitan de Doroiŭ», pentru șepte oamenĭ venițĭ din raià: vor fi scutițĭ pănă la Maiŭ. — 1013. Pentru a se lua de la un boier doĭ Țiganĭ gospod, de către Drume și Ștefan Păpănaca, giuzĭ. — 1014. Pentru o iapă luată de olac unuĭ «Țigan de la Focșen[ĭ]». — 1015. Pentru «Moscul de la Țarigrad», care «are și cărț de harač din Țara Turčască»: va fi decĭ scutit. — 1016. Pentru un «om streinŭ anume Sava Lazul», tot cu «cărțĭ de hărač din Țara Turčască». —

1017. Pentru pecetea dată rău aiurea decît la satul său unuĭ cărăuş. — 1018. Către Căpitanul de Greceni, pentru conacul de la Greceni al luĭ Musunoglu: va lucra cu Vel Căpitan de Codru. «Căč Măriia Sa Vod[ă] făr de plat[ă] nu va să s[ă] ià de la nime nimic» (30 Mart). — 1019. Luĭ Jora Medelnicerul, care va aduce pe Paşă «păr la trecere hotaruluĭ». — 1020. Scutire de bir pentru străinul «Sava Grec[ul]». — 1021. Către Hrisoscul biv Vel Stolnic. «Pentru îmblătoriĭ ce îmblă la Liov, le veĭ da dumneata căte 8 leĭ cheltuială. Pentru dumneata, ne scriĭ să te lăsăm să viĭ la Eş; dar acmu nu t'om lăsa; dumneata după Paştĭ ni-ĭ maĭ scrie dumneata, şi t'om lăsa» (30 Mart). — 1022. Plîngere a patru «Armenĭ ..., că străngu capre pintru săftieni» şi aŭ supărare din spre beiliccĭĭ: li eŭ caprile şi le dau ce li iaste voe; pentru care ştim că capre pentru triaba Împărăţii nu trebui.» Să-ĭ apere ispravnicii. — 1023. Unuĭ om gospod, să *plinească* de la vameşiĭ de Cernăuţĭ «35 [leĭ], care banĭ aŭ luat de la Bercu Jid[ovul] din Movilău, pe doĭ cofe horilcă. Aşijdire, să maĭ pliniască 35, care banĭ aŭ luat de la Heşcu Jid[ovul] ot Botăşenĭ, vam[ă] pe 3 cof[e] horilcă; pentru căč aşè s'aŭ tocmit vam a într'acesta an: neguston care vin la Iaş, să le dè pace la margine; precum li s'au dat şi izvod de ponturĭ. Aşijdere să maĭ pliniască 5 zloţ, pe cincĭ cof[e] horilcă.» — 1024. Luĭ Vel Căpitan de Covurluiŭ, pentru o slobodzie ce và să fac[ă el» acolo: greşit s'au dat peceţĭ la locuitorĭ. — 1025. Unuĭ om gospod «la vameşiĭ de Chişinăŭ, să pliniască de la dănşiĭ 375 leĭ čfertul d'intăiŭ a vămiĭ Chiş[i]năuluĭ» (30 Mart). — 1026. Pentru un «flăcău cu capul, anumea Filip», din Cornul Negru (Ţinutul Iaşĭ), care a fugit. «De vreme c'au fugit din sat, cu toţiĭ să-l plătiască, căţ săntu la cislă într'un loc; şi, cănd l-or găsă, atuncĭ iarăş cu toţiĭ să-ş ia baniĭ de la dănsul.» — 1027. Plinire de goştină la Angheluţ[ă] Golăe[1]. — 1028. Către Medelnicerul Jora, pentru trecerea luĭ Musunolu. Să l aştepte la Fălciiŭ: «să facĭ pod pe dubas[e], pe luntri mereu, precum s'aŭ maĭ făcut şi cănd aŭ trecut Mărie Sa la Bender». Pentru conace-ĭ va fi scris «Că-

[1] V. p. 157, nº 58.

pitanul cel Mare». Paşa pleacă la 1-iŭ April din Bender: sînt treĭ conace pănă la Galaţĭ. Pentru orez, zăhar, se va îngriji Vel Căpitanul, «cu vechil Narţi a Paşiĭ». Totul se va plăti oamenilor pe izvod, din «čfertul ce este să ias[ă] acmu, la Maĭ» (31 Mart). — Şi la alţĭ treĭ boierĭ, pentru acelaşĭ Paşă. — 1029. Luĭ Carageà, Vornicul de Botoşanĭ. «Pentru c'aŭ jeluit tărgoveţiĭ, ş[i] Armenĭ, şi Jidovĭ, neguţtorĭ de Bot[o]şenĭ, pentru locul de tărgu unde să vindea făina.» De vre-o cincĭ-şese anĭ s'a schimbat, de «nişte Jid[ovĭ], cu mijlocire Vornicilor de Bot[o]şenĭ, şi pe seamne dănd ş[i] măzdă vor *(sic)*, pecum să cunoşte, ar fi mutat tărgul Făiniĭ lăngă casăle lor, pentru alejveriş[ul] lor. Apoĭ, maĭ pe urmă, venind Jidoviĭ şi tărgoveţiĭ de Bot[o]şenĭ, şi dănd jalobă la Domnie Sa Grigori-Vod[ă], iarăş l-aŭ mutat la locul cel vech[ĭ], undea era maĭ înnainte, de vac. Şi maĭ pe urmă Jidoviĭ aceia iarăş s'aŭ ağunsu cu Vorniciĭ de Bot[o]şenĭ, şi l-aŭ mutat lăngă casăle lor, unde ş[i] maĭ înnainte îl mutas[e].» Să fie în locul vechiŭ, «să nu îmble după vorovel[e] acelor; şi, macar de ţ'ar ş[i] da ceva dumitale, să nu cauţĭ la aceia, ce să cauţĭ poronca noastră; şi, unde aŭ fost acel tărgu de vac, iarăş acolo să fii: maĭ mult jalobă să nu vie» (1-iŭ April)[1]. — 1030. Sărdarului şi luĭ Iordachi Vel Căpitanul de Iaşĭ, şi luĭ Teodosie Portar. Vor duce pe Musunolu pănă la trecerea Prutuluĭ. Apoĭ, «Sărdariul să s[ă] întoarcă înnapoĭ la Orheiŭ, şi cu Theodosăia Portar», iar al treilea să meargă pănă la Gălaţĭ (31 Mart).— 1031. «La dum. Ştefan Ros[e]t Vel Păharnic, pentru c'aŭ dat jalobă tărgoveţiĭ de Vasluiŭ pentru slugili şi argaţiĭ Turcilor de la Vasluiŭ, dzicănd că nu vor să dè agiutor la mezil şi la altele poroncí dinpreună cu tărgoveţiĭ; ce i s'aŭ scris să triimită dumnaluĭ şi s[ă] pliniască baniĭ peceţilor deplin de la dănşiĭ, şi în cislă cu tărgoveţiĭ să nu-ĭ pue, ci să-ş plătiască peceţ[i]le lor osăbit.» — 1032. Să se aducă Lupul Balş Medelnicerul, pentru datorie la un Turc. — 1033. «Către Sărdarul turc de Gălaţĭ, «pentru 7 oamen[ĭ], slugĭ turceşti de acolo ..., cariĭ i-aŭ luat peceţ, şi acmu pun pricină şi nu vor

[1] V. maĭ sus, pp. 237-8, n° 239.

să-ş plătiasc[ă] banii». — 1034. Către Antohi Caragè, pentru un boier care nu vrea să plătească goştina goştinarilor de Hîrlăŭ, zicînd că a plătit-o celor de Botoşanĭ: se va da pe jumătate la Hîrlăŭ. — 1035. Maĭ multe poruncĭ pentru a se plăti cĭfertul de Octombre, Ianuar saŭ April al mortasipieĭ, din deosebite părţĭ. — 1036. «La măna vam[e]şilor de Bărlad, să aibă a pune vămăşeĭ pe la schele, la Ţınutul Tecuč[u]luĭ, pă la prival[e], să aibă a lua vam[a] mar[e] şi mică, după obiceiŭ; Ap. 2.» — 1037. «Vam[e]şilor ot Bărlat, pentru Turciĭ neguţitor[ĭ] ce căntăresc čară ş[i] unt, să nu fie volnič să căntăriasc[ă] făr de căntariul vameşilor ot Bărlad.» — 1038. «La Bărlad, să s[ă] facă iarmaroc la Sveti Ghiorghie.» — 1039. «La beşliŭ, să pliniasc[ă] bani vămiĭ de pe Turciĭ ce cumpăr[ă] vite ş[i] nu-ş dau vam[a] după obiceiŭ.» — 1040. Pentru «başbul[u]başia ... boeriul Domnii Mel[e] Fote», care merge la Fălciiŭ înnaintea luĭ Musunolu. — 1041. Ispravnicilor. «Orănduindu-ne puternica Înpăr[ă]ţie cu o sam[ă] de ban[ĭ] ca s[ă] dăm în lef[i]le Inicer[i]lor de Bender, şi neputăndu-s[ă] plini cu răm[ă]şiţa čfertuluĭ al doile a cestuĭ ci-aŭ trecut, cheltuindu-s[ă] ban[i] la alte trebuinţĭ şi poroncĭ, am orănduit pe toţ boeriĭ ispravnicĭ de pe la Ţinutur[ĭ], ca s[ă] ne găsasc[ă] împrumut de pe la neguţtor[ĭ], de pe la prietin[ĭ], precum ş[i] pe dumneata ti-am orănduit să ne găseaştĭ — leĭ într'o lună, cu dobănd[ă] căte 10 leĭ de pungă.» Trimete un copil de casă pentru a-ĭ lua. Să afle baniĭ răpede, «de vreme că havalagiiĭ staŭ aicĭ, ş[i] iaste să le dăm baniĭ şi să-ĭ pornim cum maĭ în grabă şi făr de zăbav[ă]. Ş[i] aceştĭ ban[ĭ], cu dobănda lor ..., ţi-ĭ veĭ lua dumneata din čfertul al triile, ce iaste să ias[ă] acmu, la Maĭ ... Căcĭ să nu arăţ dumneata că nu poţ găs[i] cu atăta dobănd[ă] ce dăm: nu poţ să zič. Căč acolo sint şi neguţtor[ĭ] turcĭ, cariĭ cu dobănda ačasta poţ găs[i] dumneata. Şi, de ni-ĭ fač[e] smintial[ă], să ştiĭ că vom avè părere de răŭ asupra dumitale» (2 April). — 1042. Sumele: 500 Suceava, 1000 Neamţul, 500 Roman, 500 Bacăŭ, 1.500 Putna, 1000 Tecuciŭ, 1000 Covurluiŭ, 1000 Tutova, 1000 Vasluiŭ, 500 Fălciiŭ, 1000 Orheiŭ, 500 Cernăuţĭ, 100 Hîrlăŭ-Dorohoĭ-Botoşanĭ, 500 Cîrligătura, 500 Iaşĭ, 1000 tîrgul Iaşĭ. — 1043. Călăraşilor de Tabără, pentru mezilul de

acolo. «L-am lăsat iar în sama vostră, să faceţĭ caiĭ, şi să-l purtaţ[ì]; şi, pentru purtar[e] meziluluĭ, iată şi Domnie Mè vă rădicăm peceţil[e, la 90 de numirea, căsarĭ, holteĭ, şi vă dăm şi caiĭ ceĭ vechĭ, şi voĭ încă să maĭ faceţ caĭ, căţ or maĭ trebui, şi să purtaţ mizilul; căcĭ peceţil[e] acelor 90 de oaminĭ cuprind într'un an 90 ş[ı] maĭ bini de leĭ; dar mizilul cu atăţĭ banĭ nu s'ar purta; numaĭ Domnie Mè n'am socotit aceia, ce ca o milă am făcut cu voĭ şi v'am rădicat aceste peceţ.» La nevoie, li se va da *ajutor* de *împregiuraşĭ* şi banĭ de la Vistierie. Li pune căpitanĭ «pe Ursul şi pe Lion». — 1044. Şi cătie starostele de Putna, anunţîndu-ĭ că se va orîndui menzilul de acolo. — 1045. La zlotaşĭ: «să aibă a lua şi a străngi dajd[e] pe prioţ şi pe diiaconĭ, ce s'aŭ scos la April, pentru baniĭ şcoalelor, căte 1 ug de priot şi de diiacon, dupa aşedzar[e] ce s'aŭ făcut... Şi să ià ş[i] trăsurĭ, căte 3 pot de ug., a străngătoriuluĭ» (3 April). — 1046. Pentru mezilul «Capugibaşi carele aŭ fost cu solul moschicesc[1] în sus, ş[i] acmu s'au întorsu, de merge în ğos, şi s'aŭ triimis ş i] zapciĭ» (3 April). — 1047. «La boeriĭ zlotaş cu čfertul al triile, a luĭ Maĭ», pentru un om care este a se scoate din tablă (4 April). — 1048. Către Medelnicerul Jora. Află că Paşa Musunolu nu poate trece Prutul «pe la Giurgiuleştĭ, fiind gărlele marĭ». Capitanul de la Grecenĭ să nu cerce în zădar a-l maĭ duce pe acolo. Dacă a plecat însă, el şi «poročnicul», vor face ce e cu putinţă pentru a-l trece. Întorsul ar fi şi maĭ costisitor (4 April). — 1049. Către *cercătoriĭ* din Ţınutul Bacăŭ, pentru un «Jidov, Iancul din tărgu din Ocnă», care, eşind din tîrg, îşĭ uitase pecetea. — 1050. Pentru Gligor[i] Bătoĭ şi Ion Brăvlič, cari-şĭ pierduse pecetile. — 1051. Pentru văduva unuĭ Stamati biv baş-čauş: pentru văduvie, va aduce dovadă «de la preutul şi vornicelul de la acè mahală». — 1052. Către Vel Căpitan de Grecenĭ. A primit de la Hanul «acest iarlăc» pentru supărările ce făceaŭ Tatariĭ locuitorilor de acolo. Îl va arăta el Tatarilor — 1053. Bărăiacul s'aŭ tocmit cu mezilul de acolo într'acestu chip: Măriie Sa Vod ă] să le rădič e] baniĭ peceţilor la 105 liude într'un an, să nu dè

[1] Romanţov. V. p 327 şi nota 1.

nič un ban, ce de toat[e] čferturili să fii scutițĭ, și eĭ să poarte mezilul cu caĭ și cu toat[ă] cheltuiala lor pără la anul; cai cei vechĭ încă ĭ-aŭ dăruit luĭ; Aprilie 5.» — 1054. Către ispravnicĭ. «Precum într'alțĭ anĭ, și acmu, aŭ venit omenii dum[isale] Casabașiĭ și ni-aŭ adus firman de la puternica Împărăție pentru o somă de oi ce aŭ poroncă să cumpere de aicĭ, din țară, cu ban[ĭ] gata; care firman poroncește să nu fie volnic nime, măcar neguțitorĭ streinĭ, măcar de țar[ă], să cumpere, nić lăcuitoriĭ să nu vandă nemăruĭ oĭ, făr numai la omeniĭ dum[isale] Casabași, păn vor plini soma olilor *(sic)* ce sănt orănduite. Și, de ar fi ș[i] cumpărat niscar[e]va neguțitor, poruncește fermanul să le dè baniĭ și să li è oile. Deč, luînd dumneata carte Domnii Mele, să daĭ în știre îndat[ă] pentru ačasta tuturor lăcuitorilor de la Ținutul acela, ca, viindu omeniĭ dum[isale] Casabașiĭ, nime să nu îndrăznască a vinde la niscar[e]va neguțitor[ĭ] streinĭ sau și de țară, că apoĭ să vor pedepsi ... De s'or afla nescar[ĭ] neguțitor[i] cu oĭ cumpărate, să nu cumva să le scoată din Ținutul acela, și să le tracă; că, unde sa vor afla, să fie oprite păn vor veni oamenii dum[isale] Casabașiĭ, să le ià, după cum este poronca împărătiască.» Să dea știre, ca căt[ă] som[ă] de oĭ veț afla păn acmu cumpărate la acel Ținut de neguțitor[ĭ], anume neguțitorul cine ar fi, și soma oilor» (7 April). — 1055. «Luĭ Havar Comisul, Căpitan de panțir[ĭ] de Grozăștĭ, pentru o casă din tărgu din Trotuș , unde stă; o reclamă un Turc, ca a luĭ. «Să stăpăniască Havaru Comisul; că Turciĭ casă ș[i] aședzare în Moldova n'aŭ, ci, cînd (?) apuc[ă] (?) să șad[ă], să caute neguțtorie luĭ; că, neurmăndu poronciĭ, i s'a triimit[e] de l-a aduč[e] aič, și să va pedepsi cu urgie» — 1056. Apărare de gazdă a caselor din Iașĭ, ale luĭ Radul Racoviță. — 1057. «Luĭ Havar Comisul, să aibă a lua dijma de pe locul tărguluĭ Trotuș[u]luĭ, fiind moșie domniasc[ă ; însă numaĭ de la ciĭ strein[ĭ], dar tărgoveț[i]lor de acolò nič de cum, din nimică să nu le ià» — 1058. Către «satile de la Braniște», pentru a aduce niște fîn. — 1059. Pentru pecetea luĭ Ion Morcotič. — 1060. «Pe 4 căl[ă]raș č-aŭ fost vechĭ călăraș din Ștefăneștĭ ș'aŭ fugit pintr'alti sati, să-ĭ ià de grumazĭ și să-ĭ duc[ă] iar la Ștefăneștĭ.» — 1061. «La 3 Armaș, să margă să stia

zapciĭ asupra lingurarilor, ca s[ă] fac[ă] lopăţ pentru triaba cetăţăĭ Voziiĭ» pănă la Paştĭ, «şi le s'or plăti cu ban[ĭ] de la Visterie, cu preţul lor». — 1062. Către zlotaşiĭ şfertuluĭ al treilea. «V'am arătat dum[neavoastră] că toată trebuinţa ce avem, şi maĭ vărtos salahoriĭ şi car[ă]le ce sint rănduite pentru triaba cetăţiĭ Vozii, pentru cari poronceşti firmanul împăr[ă]tesc la Sveti Ghiorghie să s[ă] afle acolo, să înciapă la lucrul cetăţiĭ, şi v'am pus dum[neavoastră] soroc păr la 15 dzile a luniĭ luĭ April să străngeţ de la tot omul căte 1 leŭ p[1], şi toată soma acelor ban[ĭ] să triimiteţ aice, ca s[ă] chivernisim, să rădicăm trebuinţile ce v'am arătat. Ce, socotind că poate va fi smintială şi n'eţ plini dum[neavoastră] poronca Domnii Mele, nu-ţ triimete baniĭ, ca s[ă] nu s[ă] facă smintială poronciĭ împăr[ă]teştĭ, scurtănd şi vrem[e], de vrem[e] că Sveti Ghiorghie iat[ă] că s'aŭ apropiat, şi a nu s[ă] porni car[ă]le ş[i] salahoriĭ păr la Sveti Ghiorghi nu s[ă] poate, — ce iat[ă] am triimis zapciĭ asupra dum[neavoastră], maĭ mult ca s[ă] vad[ă] ş[i] lăcuitoriĭ, să s[ă] îndemne şi iaĭ pentru datul banilor. Car[e] zapciŭ are poroncă de la Domnie Mè să stè acolò lăngă dum[neavoastră] şi, rändur[i], rändur[ĭ], căte căţ ban[ĭ] îţ strănge, să-ĭ triimiteţ cu oameniĭ dum[neavoastră], iar la soroc, adecă la 15 dzile a luniĭ aceştie, negreşit, toată soma, cu copilul din cas[ă] acesta să-ĭ trimiteţ dum[neavoastră] la Visterie. Şi, dănd baniĭ aceştie, ş[i] lăcuitoriĭ de cielalţĭ ban[ĭ] s'or maĭ păsui, ca să dè maĭ pe 'ncet, ş[i] nič dum[neavoastră] cu alţĭ zapciĭ nu v'om maĭ supăra. Osăbit de ačasta, de să vor rändui niscariva banĭ la Ţinutul acela, din frunte banilor cestora, căte 1 leŭ p[1], ce vă poroncim dum[neavoastră] ca să-ĭ triimiteţ la Visterii, să nu daţ dum[neavoastră]: ce baniĭ acie ce s[ă] vor orăndui, îĭ veţ da după ce veţ plini soma banilor ce vă poroncim; Aprilie 8.» — 1063. Către ispravnicĭ. Pentru Vozia, «ni-aŭ orănduit ş[i] pre noĭ o sam[ă] de cherestè şi 800 salahorĭ şi 150 cară pentru lucrul cetăţiĭ; şi, de vreme că Domnie Mè d'inteiaş dat[ă] cănd s'aŭ făcut aşedzare ačasta asupra ţărăĭ, prin pontur[ĭ] tuturor am arătat că toate căte din poronca Înpăr[ă]ţii s'aŭ orănduit, cum salahorĭ, cară, cherestè saŭ or[i]-ce alt, pentru trebuinţăle cetăţ[i], saŭ ş[i] altele, lăcuitoriĭ

cu nič un fel, precum altă dat[ă], să nu s[ă] supere, ce toate cu banii Visterii să s[ă] facă; și, cu rămășița čfertuluĭ trecut maĭ fiind ș[i] alte havalele orănduite, cheltuindu-s[ă] la acèle, salahoriĭ ș[i] carăle aceste fiind trebuință a să fač[e] acmu, ca s[ă] fie la Svete Gheorghie acolo ... La car[e] fiind să li s[ă] dè hacul lor de triĭ lun[ĭ] acmu înnainte, cuprind căţva ban[ĭ], ș[i] cariĭ cu datorie am cercat ca s[ă] găsim ban[ĭ], să luîm, să rădicăm poronca ačasta, și nič într'un chip nu s'aŭ putut să s[ă] găsască. Ce, vădzind că vreme s'aŭ apropiiat, și neputănd într'alt chip, macar că, după hotărăre aședzăriĭ ce s'aŭ făcut, vreme čfertuluĭ al triile iaste la Maĭ să s[ă] scoată, dar trebuința ačasta ni-aŭ dat pricină ca s[ă] scoatem čfertul acmu, — care nu iaste atăta; că, ș[i] păr la Maĭ 20 dzil[e], maĭ mult n'aŭ rămas; și Domnie Mè, măcar că s'aŭ scos pentru o trebuință ca aceia acmu maĭ înnainte, dar, iarăș, din făgăduința noastră n'om eși, ce tot la hotărăre noastră vom sta, și nimică asupră lăcuitorilor nu va maĭ fi; numaĭ čfertul al patrule, la vreme, după cum s'aŭ aședzat.» Să se pornească cu zlotașiĭ, luînd «căte 1 leŭ pol», pănă la 15 ale luniĭ. «Salahoriĭ și cară să află aice, și aștiapt[ă] ban[ĭ] să le dăm, să-ș facă gătire și s[ă] purčadă.» Îndemn și locuitorilor, a se grăbi (3 April). — 1064. Sărdaruluĭ. Va da 15 leĭ pe lună luĭ Anastasă Ușerul, trimes pe lîngă «Saraschir-Soltanul». — 1065. «Tărgoveţilor de Chișinăŭ, să dè de tot anul căte 5 leĭ într'un an, de la čfertul luĭ Maĭ înnainte, în patru čfertur[ĭ], căte 55 paral[e] la čfertu, de om, și cele 5 par[a]le sănt a zlotașilor; și să poarte și mezălul Chișinăuluĭ, cu cai lor, și cu cheltuiala musafirilor č-ar trece în sus și în ğos. Ș[i] la ačasta aședzare să fie și Jid[o]v[ĭ], ș[i] Armenĭ, și omin[ĭ] boireștĭ, ș[i] orce braslă ar fi; iar, cu altă, cu nimică să nu fie supăraţ. Așijdere, și căţ omin[i] striin[ĭ] ar veni, tot într'ačastă aședzare să fie; April 9.» — 1066. Luĭ Mădzărachi, «ca să-ĭ cisluiască cu dreptate». — 1067. Tot așa «Puţănilorŭ». — 1068. «La Andriiŭ Balș Spătar, i Antohi Caragè Vistierul i Ilieș Vel Căpitan de Dorohoĭ, că n'aŭ putu[t] să margă să scrie stare Ţinutuluĭ, ș[i] să poftescu să-ĭ las[ă] pe la Sveti Ghiorghi.» Îĭ lasă. — 1069. Să se *strîge*

«iarmarocile Movilăuluĭ». — 1070. Pentru jalba unuĭ om, că «astă vară» i s'a luat de Drug vornicel» şi «Ion Micheduţi» un cal al luĭ drept al lor, la conacul luĭ «Colčag-Paşa». — 1071. Către Antohi Caragè, pentru că, un sat din ocol «fiind orănduit... să care lemnu de cas[e]le de la Frumoasa [astă vară », săteanul pus la slujbă e ţinut prea mult. — 1072. Scutire pentru ceĭ ce s'ar aşeza la Codru, între Codrenĭ. Apoĭ vor fi «în mila şi aşedzare ce am făcut Domnie Mè şi cu celalţĭ codri». — 1073. Codrenilor, să nu dea nimic de olac.— 1074. Luĭ Iacovachi Vel Uşer, mergând înnainte Hanuluĭ ş[i] a unuĭ Paş[ă]» (14 April). — 1075. La pîrcălabul de Galaţĭ, «pentru haremul fiiului Mării Sali Paşi de Hotinu, care vini din gos .; să-ĭ de un rădvanŭ şi 1 bulucbaşŭ, cu 5-6 sluj[i]torĭ, ca să vie pe lăngă harem păr aice la Iaş». — 1076. Către Vel Căpitanul de Dorohoĭ, pentru ca şepte care din satele de lîngă «olatul Hotinuluĭ» să meargă, cu chirie, pentru a încărca *agărlăcul* luĭ Samsongibaşa Hotinuluĭ. — 1077. Către un zlotaş. Din pricina lor, n'au plecat încă salahoriĭ şi carele. Amenințare cu un nou zapciu (21 April). — 1078. Către Vel Căpitanul de Dorohoĭ. Pentru pămănturile acelor omin[ĭ] č-aŭ fugit în raè, că aĭ socotit să le daĭ să le semene alţĭ omenĭ č-aŭ v[ini t acmu, — bini aĭ făcut să le daĭ altor omenĭ; iar călugăriĭ aciia a cărora or fi moşiile, după cum a fi luat dijmă acelor č-aŭ fugit, ş[i vor lua ş[i] de la aceştie.» — 1079. Către «toţ vorniceiĭ de pen satea de la Ţinutul Bacăuluĭ. Află de la ispravnic «precum oameniĭ, lăcuitorĭ de acolo, de pin satele aceluĭ Ţinut, s'ar fi strămutat de pe la casăle ş[i] locurile unde sidè, ducăndu-s[ă] uneĭ de la un sat la altul, alţiĭ de la un loc la altul, alţiĭ ş[i] pentr' alte Ţinuturĭ, scornind eĭ vorovă între dănşiĭ că ar fi voi şi poroncă de la Domnie Mè ca să s[ă] mute cine unde i-a plăcè. Ce noĭ pentru ačasta ş[i] în ponturĭ, la banĭ stiag[u luĭ, am dat poroncă, nim[e] de pe la locurile lor, de und[e] li s'aŭ aşedzat baniĭ, să nu s[ă] maĭ strămute, ş[i] acmu iarăş vă dăm tare poroncă... ca să păzăţ poronca ačasta.» Să se aducă pribegiĭ la «urma lor». Altfel, se vor pedepsi şi fugariĭ şi vorniciĭ. — 1080. Către Radu Racoviţă. Să trimeată baniĭ în grabă, că maĭ sînt «ş[i] alte havalele». A scris

că n'a aflat vechĭ cărţĭ de părcălăbie şi mortasipie. Pentru oprirea oilor: «păn nu vor [ve]ni omeniĭ saigiilor înpărăteştĭ ca s ă] le întorcă baniĭ». Pentru săteniĭ fugarĭ (22 April).— 1081. Luĭ Caragea şi luĭ Vel Căpitan de Dorohoĭ, pentru banĭ. «Ş i], pentru dughenile turceştĭ, l'aŭ dat voe sĭ li rădice, ş[i] ca finio să o străce, să nu maĭ fie... Mehmet Čolac, nepotul luĭ Ali Caraghiozuolu», va fi ridicat de acolo. «Şi unchiuluĭ luĭ ... să-ĭ dè tare poroncă să s[ă] păzască de răutăţ şi să-ş caute neguţitorie luĭ, cum ş[i] alţiĭ, că apoĭ ş[i] el să va pedepsi.» Luĭ Scărlat Postelnicul îĭ vor da *răsura,* dar nu leafa de 60 de leĭ pe lună, care o cere (22 April). — 1082. Ordin către «odobaşa de beşliĭ», ca să iea «în heră» pe Čolac. — 1083. Să trimeată banĭ starostele de Putna. De aiurea a venit ş[i] istovul acelor 2 zloţ... Ne scriĭ dumneata precum s'ar fi rădicat de acolo, de la margine aceia, vr'o 60 de oaminĭ, ş i] aŭ fugit în cee parte, ş[i, întrebănd dumneata pricina lor, de ce au fugit, ar fi arătat dum[i]tale că din pricina čfertuluĭ acestue, scoţăndu-să cu ceva dzile maĭ înnainte... La cariĭ nič de cum nu socotim, ar fi de pricina ačasta a čfertuluĭ; ci să cercĭ dumneata maĭ bine şi să ne înştiinţădzĭ adivărul, ci i-aŭ fost pricina... Măcar că, dumneata ştiĭ că, de s'aŭ ş[i scos čfert[ul] acesta cu 5-6 dzile maĭ înnainte, ce lucru mare este?! Dar s'aŭ scos pentru multe trebuinţĭ... Că, de nu s'ar fi scos čfertul acmu, trebuè să s[ă] facă carele şi salahoriĭ pe Ţinutur i]; cariĭ maĭ cu greu l'ar fi cădzut lăcuitorilor.» Li se scrie şi acum. «Ačasta este ş[i običnuit, fiind margine, că-ş fac sunet eĭ ş[i] fug în cè parte, şi iar trec dincoace.» Îĭ aminteşte cum se ridică peceţile morţilor (24 April).— 1084 Cheltuielĭ pentru Musunolu (24 April). «S'aŭ făcut izvodu moldovenescu, şi s'aŭ pecetluit, ş[i s'aŭ poprit la Visterii... Şi, pentru găinĭ şi curcanĭ, încă li s'aŭ pus preţ, căte 4 parale găina ş[i] căte 12 parale curcanul... Iar, pentru lemne, de vrem[e] că nič o ancării asupra lăcuitorilor de acolo nu este, or hi ş[i] de la dănşiĭ fănul, de vrem[e] că aŭ rămas să ş[i]-l ià cine va fi dat, înnapoĭ; iar, pentru lemnul acela ce s'aŭ luat de pe la Turcĭ pentru triaba podurilor, la trecere Mării Sale Paşi, ş[i] acum aceĭ cu lemnul nu vor să ş[ă-l è înnapoĭ, arătănd că este sfredelit şi maĭ

scurt, şi s'aŭ ş[i] vechit, — pentru ačasta, de vrem[e] că s'aŭ luat la o poroncă ca ačasta, ş[i] lemnul lor este faţ[ă], lemnul să ş[i]-l è înnapoĭ. Iar, de ar tot pricinui ş[i] n'or vrè să-l ià, cum veĭ socot[i], aşè veĭ face: le-ĭ maĭ da căte ceva banĭ peste lemnul lor, ş[i] să-ş ià ş[i] lemnul. Ş[i] ne fă ştire ce-ĭ da» (25 April). — 1085. A se da banĭ «pentru cheltuiala chirhaneliĭ ş[i] a jicniţiĭ gospod». — 1086. Către «tărgoveţiĭ de Chiş[i]nău», să ţie menzilul cum s'a hotărît, «într'un an, cu cai lor, ş[i] cu toat[ă] chelt[u]ial[a] drum[u]luĭ, a musafirilor ce ar treč[e] pe acolo, — începăndu-s[ă] anul de acmu în Ţinut; ş[i] eı să fie scutiţĭ, 120 de oamin[ĭ], de bani peč[e]ţilor lor, nič un ban să nu d[è], iarăş pără la anul. Dară ş[i] pentru chelt[u]ial[a] drum[u]luĭ, maĭ fiind ş[i] alţ oaminĭ şedzător[ĭ] acolo în Chişinăŭ: Armenĭ, Jidov[ĭ], Grecĭ ş[i] alţĭ oaminĭ afară dintr'aceştĭ 120, — cariĭ aceştie, orcăţĭ ar fi, toţ îş vor plăti baniĭ peč[e]ţilor. Dară ş[i] la chelt[u]ial[a] drum[u]luĭ, dup[ă] poronca ce aŭ dat dumnealuĭ Sărdariuluĭ, făcănd dumnealuĭ socotial[ă], să-ĭ pue pe toţ să d[è], dup[ă] cum va socoti dumnealuĭ... Numaĭ cănd s'ar tămpla să vie niscar[i]va oaminĭ marĭ, Paşĭ saŭ Capigibaş, chelt[u]iala acelora să va da baniĭ de l[a] Vistierie.» — 1087. Către Sărdar, pentru plîngerea străinilor pomeniţĭ din Chişinăŭ, că tîrgoveţiĭ îĭ pun la menzil. Îĭ scuteşte, dar, «ce-ĭ socotì dumneata că a fi cu cale, făcăndu socotială, pre toţ, i-ĭ pun[e] dumneata ş[i] pe dănşiĭ, ca să prindză la ačastă trebuinţă, iar, maĭ mult, la nimic să nu-ĭ supere.» — 1088. Aceluiaşĭ, «pentru 12 hotnogĭ ce ar face, să fie de poroncile ce trebuescu lăngă Sărdar, omin[ĭ] strein[i] din Ţara Leşască» : nu vor da bir; ordin către dregătoriĭ din Ţinutul Orheiuluĭ pentru aceasta. — 1089. A nu se lua vamă şi mortasăpie pentru caiĭ de menzil ce-ar cumpăra Căpitanul de Vasluiŭ. — 1090. «Pentru lăcuitoriĭ ce şedu în satile de pe locul celor 2 časur[ĭ] de spre Benderu; cariĭ, acele sate, aŭ avut obiceĭ încă de la Domni Sa Mihaĭ-Vodă de da goştină căte 2 parale de oie; dar, într'acestu an fiindu Domnie noî, s'aŭ tămplat de aŭ dat şi eĭ goştină ca ş[i] altă ţară, de 10 oĭ 1 leŭ, ş[i] acmù iat[ă] am făcut Domnie [Mè] milă cu dănşiĭ», dîndu-li vechia scădere. Vor plăti tot redus şi ceĭ

ce s'ar așeza, din oamenii străinĭ, de acum în acel loc. Dar să nu amestece alte oĭ în ale lor; «făr de cătu bucatel[e] ce or avè drept[e] a lor» (25 April). — 1091. Pentru doĭ oamenĭ aĭ luĭ Costandin Cant[a]coz[i]nò vtori Spatar, ce trec «în ceia parte... cu trebile dum[i]sale» [v. nº 3]. — 1092. «Aprodzilor de Divan, ce sănt trăitorĭ la Ținutul Fălciiuluĭ, să fie volnič cu carte Domnii Mele a să apăra de spre săteniĭ de acolo, de unde le este traiul lor, de podvodzĭ ș[i], de alte beilicurĭ, de toate, la nemic cu dănșiĭ să nu-ĭ supere, de vreme că eĭ aŭ slujba lor osăbit, aice, la Curte Domnii Mel[e]; numaĭ baniĭ peceț[i]lor vor fi tot împreun[ă] cu a sătenilor, după cum și păr acmu.» — 1093. Către Vel Căpitanul de Soroca. «S'aŭ deosăbit Ținutul Sorociĭ di celelalte Ținutur[ĭ]; ci de acmu să fie în sam[a] luĭ, ș[i], tabla ce face, să o facă deosăbĭ de Lăpușna ș[i] de Orheiŭ, ș[i] răsurile va lu[a] dumnealuĭ de la Soroca, iar Orheiul și Lăpușna să fie în sama Sărdaruluĭ, și l[i] va lu[a] și răsurile» (24 April). — 1094. Să se dea încă 1000 de leĭ luĭ Vasilé de la Vozia, pentru a încheia socotelile (28 April). — 1095. Către un zlotaș: după iarmaroc, va putea veni la Iașĭ. — 1096. Către Mădzărache, pentru că «târgovețiĭ de Chiș[i]năŭ... ș'aŭ luat carte Domnii Meli de aședzar[e] lor, ca s[ă] dè de tot omul căte 5 leĭ, ș[i] tărgovețiĭ creștinĭ, și Armenĭ, și Jid[ov]ĭ, și Grecĭ, și oaminĭ boereștĭ, căț or fi trăitorĭ acolo în tărgu, și eĭ să ție mezilul de acolo cu caiĭ lor și cu toată cheltuiala drum[u]luĭ». Dar străiniĭ s'aŭ plîns acum în urmă, și s'a făcut o nouă așezare. «Să s[ă] scutiasc[ă] din tărgovețăĭ de acolò 120 liud[e] de toț baniĭ pecețălor, și eĭ să țăe mizilul» (28 April). — 1097. «Pentru triidzăč de miĭ drainiță de triaba Curțiĭ gospod», de adus de la «Băeșĭ»[1]. — 1098. «La Ion Bogdan Vel Stolnic, ca să pliniasc[ă] baniĭ vămi de la Turciĭ de Bărlad, pe căt[e] vit[e] ar fi cumpărat de salhana ș[i] de alt[ă] neg[u]țitorie.» — 1099. Pentru slobozìĭ. — 1100. La zlotașĭ. «Pentru un leŭ č-aŭ rămas să dè lăcuitoriĭ, să facă istovul čfert[u]luĭ: iaste vreme acmù să-l străngă, ca s[ă] aibă și lăcuitoriĭ răsuflare păr la

[1] Din Baia.

vreme čfertuluĭ al patrali, fiind ş[ı] vreme acmù a tot lucrul.» Vor trimete întăiŭ la Vistierie, şi apoĭ la poruncile ce ar maĭ fi avînd. «Căč Visterie are mult[ă] trebuinţă şi poroncĭ; ş[ı] să istovască întăĭ la Visterie, apoĭ vor da ş[i] und[e] s'aŭ orănduit» (5 Maiŭ). — 1101. Pentru nişte Sîrbĭ impuşĭ prea mult, cari aveaŭ şi «cărţ de hăragĭ». — 1102. Pentru doĭ străinĭ din Galaţĭ, cari «aŭ trăit pin mănăstir ĭ], ş i] cu tărgoveţiĭ la nimică n'aŭ maĭ fost amestecaţ, de cándu trăesc. Eĭ, ca nişte strein ĭ], să-ş plătiască numaĭ pecete lor driapt[ă], maĭ mult să nu-ĭ supere.» — 1103. «Pentru cocierĭ gospod, să dè poroncă sătenilor să le facă cisla driapt[ă], ş[i] la alte beilicur[ĭ] întru nimică să nu ĭ supere, de vreme că iaì sint nelipsiţ de la slujba gospod » Vătavul lor ar fi fost şi bătut de sătenĭ. — 1104. Către starostele de Cernăuţĭ. «Gazetur[ı]le č-aŭ triimis de la nişti Domnĭ leşeştĭ, li-aŭ adus, ş[i] aceste gazetur[ĭ] sint vech[i]; nu-s nič de o triabă, nič trebui Mării Sali gazetur[ĭ] de la Domniĭ aceĭ leşeştĭ, — că Mărie Sa are de unde lua gazetur[ĭ]; şi s'aŭ triimis înnapoĭ; nič să dè voe Domnilor acelor leşeştĭ ca s[ă] tae lemne saŭ nuele dincoace saŭ să are: nič de cum să nu îndrăzniască a o fač[e]; că, de a simţi Mărie Sa, să va scărbi asupra dumneavoastră; Maĭ 6.» — 1105. «L i] ajunge lor chiriia căte 6 leĭ de car de la Hotin păr aicia la Iaşĭ.» — 1106. Pentru un sat al luĭ Lupu Aga: «i-au rătuit de toate bilèle ce aŭ fost asupra lor pără acmu, ş[i] cu banĭ li-aŭ făcut bini, i-aŭ îndatorit de ş'aŭ plătit nevoile lor. Acmu uniĭ dintre dănşiĭ să scoală de să duc, de să apuc[a] lemnarĭ pe la alţăĭ, şi dum[i]sale nu vor să-ĭ dia ascultar[e] precum alte sate boereştĭ, şi, din pricina acelora ce vor să s[ă] puia lemnarĭ pe la alţiĭ, ş[ı] ceialalţĭ s'or împrăştiia, şi s'a răsipi satul... Nim[e] din sat să nu să mute, nič lemnarĭ la alţi să nu să apucia, ce, după cum alte sate boereştĭ daŭ ascultare stăpănilor după poro[n]ca Domnii Mel[e], aşè şi eĭ să fi supuş, şi dumnealuĭ încă, maĭ mult, piste poroncă nu-ĭ va supăra.» Altfel, să li *vie de hac* ispravnicul. — 1107. La starostele de Cernăuţĭ, «ca s[ă] dea băranĭ la vameşiĭ de Cernăuţĭ, să fiia de pază vadurilor în trecătoar[e] boilor la otacia, şi cheltuiala bărarilor *(sic)* să o dè vameşiĭ». — 1108. Către Gavril Ne-

culce, ca să dea vameşilor «călăraş» pentru acelaşi scop. — 1109. Catre starostele de Cernăuţi. «Iată acmu, apropiindu-să vrem e] iarmaroacilor, ca să să facă piste vară la otace; ce, după cum aŭ fost obiceiŭ, le s'aŭ făcut iarmaroač[e] la Colacin; ş[i] acmu poroncim Domnie M[è] să s ă] fac ă] iarmaroač e] iarăş acolo la Colacin, şi iarmaroacile şi trecătoar ea] boilor tot acolo la Colacin să fiia. Ce să dia in ştir e] tuturor neguţitorilor streinĭ ş[i] de ţară, cine ar [a]via vite de vîndut, sau negoţ, să margă acolo la Colacin, căč iarmaroace acolo, la Colacin, s'or face păr la tomnă; Maĭ 9.» — 1110. Pentru un Grec străin, ce şede de doĭ anĭ la Bacăŭ: va plăti pecetea luĭ osebit. — 1111. Pentru cheresteaua ce se trimete la Vozia cu carele. «Triaba luĭ [Vasile Budzilă] iaste ačasta: pentru hambariul ş[i] odăile de la Benderiŭ, că aŭ pornit dum[nealuĭ] Sărdariul lemnele ş i] 50 de salahorĭ pedestri, dăndu-li şi hacul lor căte 5 leĭ pe lună, şi dzăce cară căte cu 4 boĭ, dăndu-li ş i] acelora hat căte dzece leĭ de car pe l ın[ă]», etc. Să trimeată Sărdariul «tahvilul de la Tefterdar-Efendi pentru baniĭ primiţĭ. Pentru čauşul ş[i] neferiĭ ce'ĭ scris să-ţ trimit[ă] de la Bender, bini aĭ făcut.» — 1112. Pentru conacele luĭ Samsongì-Başa şi ale unuĭ Baş-Ciohodar al Vizíruluĭ. — 1113. La zlotaşiĭ de Covurluiŭ, ca să dea leafa Sărdaruluĭ de Gălaţĭ. — 1114. Către Vel Căpitan de Dorohoiu, «pentru o samă de oaminĭ di pi l a sate, cariĭ la čfert[ul] al doile s'au dosăt ş[i] s'aŭ făcut că săntu fugiţ . Acum să-ĭ *cerce* şi «să li è baniĭ peceţilor, şi să li ià ş[i îndoială, pentru osteniala zlotaş[i lor, iar de čfertul al doile să le dè pač[e; ş[i] pe toţ oameniĭ acie să-ĭ triimită aicĭ». — 1115. Către Vornicul Antoh, de Botoşanĭ, pentru cincĭ oamenĭ din Delenĭ, fugarĭ. Să-ĭ şteargă, dacă nu poate afla alţiĭ în loc. «Iar, de s'or afla maĭ pe urmă în satul lor fă[r] de pecete, să aibă a da căte 20 leĭ globă de tot omul, căţ s'or afla, ş[i] eĭ să să pedepsască.» — 1116. Pentru o vacă ce s'a luat «încă la vrem[e] Moscalilor, când era Gligorie-Vod[ă] la Gălaţ, trimiţind pe Ahmet-Paşe cu oste la conacul lor... Să cisluiască preţul vaceĭ pe căţ bejenarĭ or hi fost într'acè tabără.» — 1117. Unuĭ sat, să nu dea caĭ de olac. «Căč mezilurile s'aŭ aşedzat, ş[i] olăcariĭ să è caĭ de olac de

pre la meziluri, iar nu de pen sate.» — 1118. Către Buzilă. Pentru niște care, «de nu le va fi făcut, să nu le maĭ fac[ă], că are nedejde Mărie Sa să le rădice stăpâniĭ» (12 Maiŭ). — 1119. Către Manolachi Vel Spatar, «pentru păine, că ni-aŭ venit călăraș de la Țarigrad, și ne scriŭ stăpâniĭ ș[i] cu tare poruncă, ca să să facă păine ačasta teslim cu un čas maĭ înnainte la măna dum[isale] Mustafa-Aga, Sacce-Hambar-Emini». Să-șĭ dea toată silința și el (13 Maiŭ). — 1120. Luĭ Gavril Neculce, pentru oameniĭ din Carapciŭ, cari se plîng «că iaĭ daŭ ș[i] ban[ĭ], ș[i] iĭ pune de ș[i] slujăsc la poroncĭ... I s'aŭ dat scăder[e] 20 de peceț, ca s[ă] fac[ă] 20 de oamen[ĭ] ca s[ă] fie de slujbă.» — 1121. Împlinire de cuniță de la «Ali-Agasi Sălitrariul». — 1122. «Să aibă a merge la mesărcii de Roman, și, după obiceiul ce aŭ de daŭ căte 66 oc[ă] săŭ pe čfert la mărtasipi de Țara-de-sus», ceia ce n'aŭ dat de treĭ șferturĭ: împlinirea lor. — 1123. Pentru călărașiĭ de Tabără, «ce să sai la poroncile ș[i] trebile ce s'or tămpla pe acolo a treci». — 1124. Pentru procesul Cîmpulungenilor cu Mihălachi Jicnicerul. — 1125. Către Vartic Căpitanul de Heč, «de vrem[e] că lor și birul pe giumătate li s'aŭ rădicat, ca să fie de paza cămpuluĭ pentru oamenĭ răĭ, și de purtat[ul] mezilul[uĭ] ș[i] alte poroncĭ». — 1126. Pentru plîngerea luĭ Toader Bărbieriŭ, care «n'ar[e] nimică și iaste holteiŭ, și l-aŭ pus... dzeač[e] leĭ la čfert», și «Nedelcu Bărbierul, care iaste însurat, dar numaĭ 2 vite are, ș[i] cu briciul să hrănește, ș[i] iaste 4 leĭ p[1] la čfert». Și alțiĭ se plîng că zlotașul «nu face cisle drepte ș[i] s'aŭ amestecat dumn[ea]luĭ în cislel[e] lor». Să iea sama, și să îndemne la cisle drepte și pe tîrgovețiĭ de acolo, din Roman. Altfel, se va trimete altul pentru aceasta: «ș[i] tărgoveț[i]lor li s'a vini de hac, și nice dum[i]sale nič o cinste nu-ĭ va fi». — 1127. «Să aduc[ă] pe — Turcu de la Suciavă, cari îmblă cumpărănd oĭ la Suciavă, și poronca Înpărăției iaste, cu firman înpărătesc, nime să nu cumpere oĭ afară din saigiĭ.» Oile se vor da de ispravnic acestora, cari-ĭ vor restitui baniĭ. — 1128. De «acolo unde să fač[e] păcura» în Ținutul Bacăŭ, să se trimeată 60 de vedre la grajdiul gospod, «pe obiceiŭ». — 1129. Maĭ multe poruncĭ pentru plîngerĭ în privința feluluĭ cum s'a făcut cisla. — 1130. Plînge-

rile de cislă prea mare ale luĭ «Lebăd[ă, Arman, om bătrăn», din Botoşanĭ. — 1131. Plîngere pentru «un Rus č aŭ fugit» din satul Romăneştĭ de la Cîrligătură: satul îl va găsi saŭ îĭ va plăti cisla. — 1132. Pentru o femeie «oarbă de ochĭ, care am văzut-o Domnie Mè, ş[i] iaste sărac[ă], ş[i] n'are nimică, nič cas[ă] n'are, şi şed[e] cu un frate»: *feciorul* eĭ nu va plăti nimic la bir. — 1133. Către Ioan Bogdan. «Noĭ pe dumn[ea]ta ti-am făcut ispravnic Ţinutuluĭ Tutoveĭ, şi ţ'am dat Ţinutul în sam[ă], să giudeč pe oamenĭ; şi să plineştĭ č-a fi de plinit, ş[i] tot aşè veĭ urmà; şi în sam[a] dum[itale] este. Dar, căt pentru tărgoveţiĭ de Bărlad, acie sănt în sam[a] dum[i]sal[e] Vel Vornic de Ţara-de-ğos, ş[i] trebuie dumneata la dănşi să nu te atingĭ întru nimică, ce să laş pe oameniĭ dum[i]sal[e] Vel Vornic să le caute; ş[i], care precinĭ n'or putè aşedza oameniĭ dum[nealuĭ] Vel Vornic, atunce pot vini tărgoveţiĭ de Bărlad ş[i] aice la dum[nea]luĭ Vel Vornic, ş[i] dumnealuĭ le va căuta. În scurt, dumn[ea]ta lă tărgoveţiĭ de Bărlad întru nimică să nu te atingĭ, ce dum[nea]luĭ Vel Vornic le va căuta tot[e] cele č-or avè» (18 Maiŭ). — 1134. Către Vel Căpitan de Tecuč, «pentru un Bărsan ci-aŭ adus ş[i] o car[te] de la ghinărarul de Braşov, din Ţar[a] Ungurască»: oile ce are Bîrsanul, ar fi ale unor oamenĭ de peste munţĭ, dar săteniĭ din Gura Berheciuluĭ, unde stă, le pun la cislă. Să cerceteze (21 Maiŭ). — 1135. Să se aducă «nişte vecinĭ a dum[isale] Spătăroe Păşcăniţiĭ», cari aŭ chemat-o în judecată la Divan, şi nu s'aŭ înfăţişat. — 1136. La Vel Căpitan de Dorohoiŭ, «pentru sluga dumi[sale] Iordachi Ros[e]t Vornic, ce iaste la tărgu la Dor[o]hoiŭ, ce supără pe oamen[ĭ] cu clăč de plugur[ĭ] ş[i] cu altele, ş[i] iaste om răŭ; s'aŭ scris dum[isale] Vel Vornic să-l scoată, să pue pe altul, să fie cu omenie. Ş[i], pentru un tălhar, ce l-aŭ slobodzit acela, iarăş să-l caute pe tălhar, saŭ să-l triimită dumn[ea]luĭ Vornicul pe dănsul aice, în locul tălhar[u]luĭ.» — 1137. Luĭ Roset: «pe sluga acie a dum[i]sali, ce l-aŭ fost pus vornicel în tărgu în Dor[o]huiŭ, să-l scoată, ş[i] să pue pe altul». — 1138. Pentru «datorie de răm[ă]ş[i]ţă din părcălăbia ot Branişte» a unuĭ Blebe. — 1139. «Pentru 38 liude păstor[ĭ] de la odae dum[i]sale Casabaşiĭ-Agalar ce este la Ţinutul

Tecuciuluĭ, ca să dè de om numaĭ căte 5 leĭ într'un an, în patru čfertur[i], căte 5 par[a]le de om la un čfertu.» — 1140. «Vornicilor şi tuturor sătenilor din sat din Faraoan ĭ]»: scutire de «fulărit», cum aŭ fost totdeauna scutiţĭ. Motivul era că, «viindu nişte Bărsan[ĭ] maĭ în trecuţ[i] anĭ, ş[i] s'aŭ făcut star[e] într'un loc cu săteniĭ . . . ; ş[i], viind fulariĭ de aŭ luat fulărit Bărsanilor, aŭ fost pus la izvod Faraoniĭ». Şi Mihaĭ-Vodă li dase «carte de îndreptăčun e] ş[i] de apărare.» — 1141. Catre Manolachi Vel Spătar. Trebuie să meargă singur la Sacce-Emini şi să iea de la el «tescherè» şi pe zahereaua neridicată, ca să se poată scrie «la stăpânĭ». Să meargă pîrcălabul de Gălaţĭ atuncĭ. Corabia încarcă. «Pentru untul ş[i] miere ce scriĭ că cere dumnealuĭ Mustafà-Ag[a] Sacci-Hambar-Emini, iat[ă] că s'aŭ poruncit luĭ Scarlat să-ĭ cumpere 300 oc[ă] miere şi 200 oc[ă] ŭntu, ş[i], mergănd acolo, să le daĭ dar de la gospod (fără dată). — 1142. Pentru o plîngere a luĭ Lupu Aga, «că, avănd o prisacă de stup[ĭ] la satul Volcineţul din Ţinutul Orheiuluĭ, la vreme Muscalilor, au măncat Muscaliĭ o sam[ă] de stupĭ . . ., iar, maĭ mulţĭ, ominiĭ de Volcinecĭ», cari-ĭ oferă 60 de stupĭ. Să se plinească restul, «căte cu un rutghi matcă», precum şi merţe de grîŭ şi «sač de madzeri». — 1143. Către Vel Căpitan de Soroca, pentru slujitoriĭ de paza marginiĭ: se ridică 20 de peceţĭ. — 1144. Către Vel Căpitan de Dorohoiŭ, pentru că Lipoveniĭ se plîng de tîrgoveţiĭ din Hîrlăŭ, «că trag multă supărare de către 'nşiĭ: când să tămpla de pier[e] ceva din tărg, îĭ apucă pe dănsiĭ de plătescu, ş[i] pagubă ş[i] gloabe, ce iaste; li s'aŭ poroncit să nu maĭ fie amestecaţ cu dănşi, să le caute de dreptate: maĭ mult să nu-ĭ supere». — 1145. Către Vorniciĭ de Botoşanĭ, pentru oameniĭ de Coşula, carĭ se plîng că Ioniţ[ă] Zosin Postelnic li-a mîncat la o cislă 18 leĭ. — 1146. Pentru un om din Ţinutul Bacău, care arată că, «la baniĭ stiag[u]luĭ nefiind el acas ă], i-aŭ luat pecet[e] un unchiŭ a luĭ, ş[i] i-au pus porecla pe numele măni-sa: chemănd pe mă-sa Chiliiana, i-aŭ dzis ş[i] luĭ: Toader Chilian; ş[i], tămplăndu-s[ă] di-aŭ mers la nişti oĭ la Ţinutul Niamţuluĭ, găsindu-l Cupariul la cercătur ă, şi întrebăndu-l cum îl chiamă ş[i] ce poreclă are, şi el, ne-

ştiind că l-aŭ pus în pecete Chiliian, au spus că porecla de pe tată-săŭ iaste Lateş, dar, necredzindu-l Cupariul că iaste tot acela, i-aŭ luat pecete cè de la Băcanĭ, ş[i i-aŭ dat altă pecete». — 1147. Ordin a sfîrşi zlotaşiĭ şfertuluĭ cu strînsul banilor (25 Maiŭ) — 1148. Către Vel Căpitan de Soroca. «Că au dat jalobă oameniĭ de Vărtejenĭ pe un vornicel din satul lor, precum lor nu li trebue vornicel ca acela, ş i] arătară că este alt om între dănsiĭ, ş i] pe acela îl pofteşte tot satul să fie vornicel; viindu-ţ carte Domnii Mele, se-ĭ chemĭ faţ[ă] şi, de vrem[e] că pe vornicel, pe acela carele aŭ fost par acmu, nu li trebueşte satuluĭ să fiia vornicel, şi omul acela č̆a-l poftesc eĭ să fiia vornicel, de a fi om vrednic ca acela să porte de grij[ă] oamenilor, şi de vrem[e] că-l poftesc ş[i] sateniĭ, să-l pui dumneata pe acesta vornicel, ş[i] să-l scoţ pe celalalt.» — 1149. «Pentru un om ce l-aŭ lovit cataroĭ şi l-au muţit, ş i i-au luat şi o mănă ş[i] un pič̆or»; e decĭ scutit de bir. — 1150. Pentru jalba Floriĭ Ungurian . . ., că nu-ĭ fac dreptate ţăraniĭ la cislă». — 1151. Luĭ Buzilă. Turciĭ cer 1000 de scîndurĭ de teiu, ce ar fi rămas de la un firman. «Făr de firman nu putem să dăm, de vrem[e] că, ş[i] alt[ă] dată când am maĭ dat, nu ni s'au ţinut în sam[ă . . . Pentru dumn[ea]luĭ, că va să margă la hotărăt ş[i] dzice că va lua 60 de cară dentr'aceste č̆-au mersu pentru lucrul cetăţiĭ, de va fi să margă dumn[ea]luĭ ş[i a vrè să ià, — cum va vrè dumn[ea]luĭ să facă: noĭ după poronca ferman[u]luĭ li-am triimis la locul cetăţiĭ. Pentru doa tezciĭ de Ţigan[ĭ, sint aceste osĭbit de salahorĭ în ferman.» Trimete darurĭ 1 post[av] dar ş[i] atlaz . . . Iar, pentru alt ce ne scriĭ dumneata că caută a cere, la aceia noĭ n'om da nimică, că nič̆ altă dat[ă] nu li s'aŭ dat.» Pentru doi robĭ ce vrea să scoată de la nişte mîrzacĭ. Cere sineturĭ; «macar că dumn[ea]luĭ dzice că, ş[i] acmu ş[i] la Casăm[1] să dè, 2 sănetur[ĭ], nu va putè... Ş[i] aşè poftim, acmu să ne dè sinetur[ĭ], ş[i] noĭ către dumn[ea]luĭ vom arăta prieteşugul nostru» (29 Maiŭ). — 1152. «La toate č̆ferturile, să le ţii dumnealuĭ în sam[ă] [ispravnicul Putneĭ] torcar[i]lor baniĭ pece[ţi]lor lor,

[1] Turceşte: Sf. Dumitru.

câte 100 paral[e] de om la čfert, iar inar[i]lor dup[ă] cum îĭ va ağunge cisla le va ţinè în sam[ă] toţ banii.» — 1153. Pentru o jalbă de bir a «Lupuluĭ Cočorvă din Săreaţele» (Ţinutul Fălciiŭ) — 1154. Pentru birul unuĭ anume Buţă. — 1155. Către Ion Bogdan, fiind-că tîrgoveţiĭ de Bîrlad s'aŭ plîns «pentru slugile ş[i] păstoriĭ Turcilor de acolo, din Bărlad, cariĭ sint la cislă cu dănşiĭ ş[i] daŭ numaĭ 50 de parale, iar, ce treč[e] maĭ mult, să încarcă tărgoveţiĭ; pentru care am scris să-ş plătiasc[ă] toţ aceĭ oamen[ĭ] turceştĭ peceţ[i]le lor deplin.» — 1156. Sărdaruluĭ, «pentru 800 de liaţur[ĭ] şi 850 de merticur[ĭ] ce trebuesc la Bender pentru triaba odăilor ş[i] a hambar[e]lor, a topciilor de acolo, să l[e] orănduiasc[ă] pe Ţinut..., şi să l[e] plătiasc[ă] cu ban[ĭ], precum s'aŭ plătit şi alt[ă] dat[ă], şi să s[ă] agiungă cu cap[i]chihae de Bender pentru cel[e] ce ar trebui acolo, să l[e] facă, ca s[ă] nu maĭ dè supărar[e] Mării Sali luĭ Vod[ă] pentru nimic... Încă să scrii la capichihae de Bender, să vadă: atăta trebue; măcar că de la Bender atăta scriŭ, dar poate să trebui maĭ mult saŭ maĭ puţin; Maĭ 31.» — 1157. Caĭ de olac şi «calauj», «la beiul, fiiul Mării Sal[e] Suleiman-Paş[a], mărgând la Drista» (21 Maiŭ). — 1158. Beşleagăĭ de Focşanĭ, să ajute pe cuniceri la luarea cuniţeĭ de la Turcĭ. — 1159. Tot aşa şi la alţĭ beşlegĭ; dădeaŭ Turciĭ «pe vitele de salhana». — 1160. Scăderea desetineĭ pănă la un leŭ pe 10 stupĭ pentru «Caraenea, carel[e] este trăitor în Ţara Leşasc[ă], la Snetin.» — 1161. Tot aşa, «Leibiĭ Jid[ovul], tij de la Snetin». — 1162. Scutire pănă la o sumă de stupĭ (de acolo înnainte va da «ţărăneşte») pentru «Pană neguţtoriul de la Bender». — 1163. «Pentru Armeniĭ de Chiş[i]năŭ: iată şi eĭ, fiind briaslă de cinste, şi neguţtorĭ, ş[i] de folos pămăntuluĭ, de vreme că toate tărgurile cu alişverişurile lor să deşchid, şi socotind Domnie M[è] că să cad[e] să nu fiia osăbiţ cu obiceiuril[e] de neguţtoriĭ romănĭ, după cum sint aleş ş[i] Armeniĭ de Iaş şi de pe la alte tărgurĭ, ş[i] cu dănşiĭ am făcut Domnie Mè milă: pentru desătina de stupĭ ş[i] goştina de mascurĭ ş[i] de oĭ, ca s[ă] dia ş[i] eĭ pe toate bucatele drepte a lor ce vor avia, de dzece bucate un leŭ, precum daŭ şi neguţtoriĭ romănĭ de Iaş, şi

Armenii de Iaş, de pe la alte tărguri, ş[i] li-am întărit lor acăstă milă a Domnii Mele cu testament stătător la măna lor.» Şi pentru Armenii străinĭ cari ar veni acolo (1-iŭ Iunie). — 1164. Luĭ Vasile Rosăt biv Vel Medelnicer, pentru «un Jid[ov] a dum[i]salia starostelui Canovschiia», care «au jăluit pe dumnealuĭ că l-aĭ năpăstuit cu nişte banĭ ş[i] cu nişte ordzu, ş[i] are giudecată cu dumn[ea]ta pentru cal». — 1165. Pentru pîra dintre Sandul Bosiia Vătavul şi Ibraim zleomgiul, Turcul, de la Vasluĭ. — 1166. «O carte la starostile de Putna, trimiţind Mărie Sa Mihaĭ-Vod[ă] un ispravnic a Mării Sal[e], din Ţara-Rumăniasc[ă] şi cu oaminiĭ, ca să-ĭ îngrădiască viile Mării Sal[e] ce are în Moldova, să-ĭ lasă la margine, să viia să-ş îngrădiască viile; Iunie 2.» — 1167. Către Vornicul de Botoşanĭ şi Vel Căpitanul de Dorohoĭ, pentru nişte Evreĭ polonĭ ucişĭ supt Grigore-Vodă, «aproape de mazilie: dar tot să cercia eĭ». — 1168. Către capuchehaia de Hotin. «Iată că ţ'am trimis acest suret de pe firmanul împăr[ă]tesc ce ni-aŭ venit pentru iarmarocul Movilăuluĭ; car[e] suret îl veĭ arăta ş[i] Mării Sale Paşiĭ; Iuni 2.» — 1169. «Să să fac[ă] iarmaroc la Svitie Petăr în Bărlad.» — 1170. «Să să facă iarmaroc la tărgul Tecuĉuluĭ, de Singieni.» — 1171. Se iartă de a veni Ioan Bogdan pentru procesul cu mănăstirea Răchitoasa, «avănd alte calabalăcurĭ ş[i] giudecăţ a Ţinutuluĭ». — 1172. Să se împlinească Dinul biv Vel Armaş cu 300 de leĭ ce-ĭ datorià «saigiilor împărăteştĭ». — 1173. «Pentru nişti tălharĭ ĉ-aŭ prădat pe săhăstriia Ţigla, — ca s[ă] dia strănsoar[e] împregiuraşilor de acolo, şi s'aŭ trimis şi un Armaş . . . Pentru ca s[ă] să înfricoşedză oameniĭ», va trimete la Curte «pe vornic ş[i] pè alţĭ oamenĭ ĉ-or fi de ispravă». — 1174. Va da Antohiia Caragè «10 Arnăuţĭ, din Arnăuţiĭ ce sint acolo la Botăşenĭ, ca să fiia pentru paza iarmaroĉuluĭ de la Făntănă». — 1175. Pentru tălharĭ ce s'aŭ ivit la Cîrligătură. «Să cercia şi să l[e]ià urma din loc în loc, ş[i] numaĭ să-ĭ aflia.» Să *sară* şi locuitoriĭ la căutat. «Şi, prindzăndu-să, bacşişul va fi de la Domnie Mè, căte 50 leĭ de tălhar.» Altfel, *împregiuraştĭ* vor despăgubi şi vor suferi *urgia* domnească. — 1176. «La Scarlat părcălabul de Gălaţ, mergănd dumnealuĭ Leorănzi

Vameşul la Ţarigrad, să-l las[ă] să triacă cu pace la marginia Dunării; Iunie 5.» — 1177. Un om străin din Gălaţi îşi va plăti pecetea *osebit*, «pentru voe Svinţii Sale părintelui Proelav.» — 1178. Către Vel Căpitan de Soroca. Oamenii străini veniţi din Polonia sau de aiurea vor fi scutiţi de bir până la August. Oricine a venit în primăvară se bucură de această scutire. — 1179. Pentru un cioban, căruia i se dă pecete şi a doua oară la satul unde se dusese «să-ş è muere . — 1180. Pentru birul unui Vasile Cauteş. — 1181. Pentru scutirea văduvei Istina, al cărei bărbat se va dovedi întâiu că a murit. — 1182. Către Buzilă. Scrisese acesta «pentru lucrul cetăţii..., că cu săpatul aŭ cădzut greŭ, căč, ce să sapă, cade iarăşi, fiind locul purtat la o cetate ca aceia: uşor, ştim că n'a fi; ce, cum a fi, aşè trebui să lucredzi, ş[i] aşea săleşti dumneata ca să nu-ţ dè pricină». Scînduri de teiŭ nu poate da fără firman. «Pentru 300 salahori ce nu s'aŭ plinit, după poronca fermanului, salahorii aceştie, ştiu ş[i] stăpânii, şi aşteptăm şi ferman să ne viie... Vom isprăvi, ş[i] ne să vor rădica. Nu poate trimete fără firman pe Paraschiv[a] Bulubaş[ă], cerut de Bina-Emini (8 Iunie) — 1183. Către acelaşi. Tot pentru cei 300 de salahori cari lipsiau din 800. « Bina-Emini] era să scrie ş i] Mării Sal[e] Hanului ş[i] să triimit ă] ş[i la noi omul dum[i sa[e]; şi, că l-ai poprit, bine ai făcut. Numai noi, pentru acel[e] 300 sal a hor[i], ş[i] într'alt[ă] carte ţ'am mai scris, ca să grăeşti cu dumnealui Bena-Emin i], să nu ne stè dumnealui pricin ă la ačasta; că, socotiască dumnealui, ş i] acel[e] 500 sal[a]hori č-am dat, când s'au mai orânduit de la ţara ačasta atâţa? Şi noi, nu să fim datori Miriei[1], ce mulţi bani avem trecuţi la poroncile č-am făcut, ş[i] am făcut pentru ačasta ardzu-madzar, ş[i] am triimis la stăpâni, ş[i] avem nedejdia să ni-i rădic[e; ştiind ş[i stăpânii că ne trecu mulţ bani, č'am dat pentru poroncil[e împărăteşti, ş'aşteptăm să ne sosască... Noi la ačasta, nu împrotiv[ă] să ne fie dumnealui, ce ş[i] agiutor nedejduim să ne fie; ş[i] aşia şi noi vom cunoaşte hatărul dum[i'sal[e]... De lemnul de anu, noi la

[1] Vistieriei Statului turcesc.

acie trebue să socotiască dumnealuĭ că nič o triabă n'avem, de vreme ce lemnul acela au fost orănduit la Grigorie-Vodă, ş[i] dumn[ea luĭ Domnii Sal e] aŭ dat sănet, ş[i acum, cum pute m] noĭ să dăm lemnul acela, căč, banĭ să dămu, dup ă] cum ş[i] maĭ sus am dzis, noĭ datorĭ nu sintem; lăcuitoriĭ încă, cel[e č-aŭ fostu orănduitĭ în anul trecut, aŭ dat.› Scîndurile de teiu nu le dă fără firman. Trimete leafa unor Ţiganĭ: căte 6 leĭ de omu pe 3 lunĭ› (9 Iunie). — 1184. Luĭ Manolachi Costachi, să maĭ stea pănă s'a încărca toată zahereaua (9 Iunie). — 1185. «Pentru tărgoveţiĭ de la Gălaţ, č-aŭ fugit: să cerce [Vel Căpitan de Covurluiu] ca să nu fii vr'un merseşug, ş[i], adeverind că or fi fugiţ, să ıà zapis de la eminĭ, de la vorniceĭ, de la oamenĭ de pin mahalali, că sănt fugiţ, etc. — 1186. «De doĭ beşlii, să margă la neguţtoriĭ turcĭ de la Bărlad, pre izvod c-ar da vameşeĭ, de vite č-aŭ cumparat iaĭ de salhana ş i de alte neguţtoriĭ, să aibă a plini toţ baniĭ deplin, de pe la dănşiĭ: vama după obiceĭ, căte 4 potronicĭ vechĭ de vac[ă şi căte 5 potronicĭ vechĭ de boŭ» N'au ascultat de beşleaga şi de Stolnicul Bogdan, puind pricin[a] ca au obiceiŭ să dè vam[ă] la vremea cănd să tai salhanalelea; ce fiind vămele într'acest an văndute, am hotărăt Domnia Mea să dè toţ vama, cănd cumpără vitele de la tărgu; deč să pliniască toţ baniĭ ş[i să ĭ aducă aice; Iunie 9. — 1187. ‹De doĭ beşleĭ, să aibă a merge la iarmarocul Bărladuluĭ ş[i] a Tecučuluĭ la dzia însămnată, ca să fii de paza iarmaroacilor, pentru venitul vămiĭ č-ar arăta vameşi, pe obiceiŭ.» Vor sili pe ceĭ ce n'ar voi a da, fie Turcĭ, «orĭ alţĭ omenĭ streinĭ, neguţtorĭ» (9 Iunie). — 1188. ‹Bărsanilor de la Soveje, la starostele de Putna, pentru 200 leĭ č-aŭ jeluit Bărsanii că aŭ la un neguţtor din Ţara-Romăniască, de pe caşcavaliĭ ce i-aŭ dat în anul trecut; puind pricină acel neguţtoriŭ că aŭ Vrănceniĭ pricină pentru hotarul muntilor, ş[i] s'aŭ scris la starostele că vorovască cu Căpitanul de ceia parte ş[i] să mijločască să s[ă] scot[ă] baniĭ de la neguţtoriŭ » — 1189. Pentru 59 de oamenĭ fugiţĭ de la Putna: găsindu-se, vor plăti îndoit, şi o amendă de 20 de leĭ. — 1190. Pentru birul luĭ Ion Margoč din Ţinutul Covurluiŭ. — 1191. Pentru doĭ oamenĭ ucişĭ de

Tatarĭ la «Hănăseanĭ, de la Codrul Chigheč[u]luĭ». — 1192. Pentru birul luĭ Simion Vărgolič de la Ţinutul Covurluiŭ: e scos din cisla satuluĭ, pe cînd săteniĭ voiaŭ să-l iea de la casa luĭ, departe «ca de doĭ časurĭ», şi să-l aşeze în mijlocul lor. — 1193. Luĭ Ion Bogdan. Va lăsa tîrgul Bîrladuluĭ în sama Vorniculuĭ. «Aşijdire, i s'aŭ maĭ scris c'aŭ înţăles Mărie Sa c'ar fi făcănd cu toate satele Ţinutuluĭ Tutoviĭ clăč de plugur[ĭ], ş[i] aŭ îngrădit viile ş[i] ograd[a] la casa dumisale; ş[i] i s'aŭ scris ca s[ă] dè sam[ă] în scris, cu acestu copil din cas[ă].» — 1194. Către Vorniciĭ de Bîrlad. Ion Bogdan n'are a se amesteca la dînşiĭ. «Ce tote pricinilea ş[i] giudecăţ[i]le č-or avè tărgoveţiĭ de Bărlad, să le caute Vornicul de Bărlad, pe obiceiŭ.» — 1195. Pentru «Andronic bucătariul de la cuhnie de ğos»: cu privire la birul luĭ. — 1196. «La starosteli de Cernăuţ ş[i] la Căpitanul de Coţmanĭ ş[i] la vameşiĭ de pe la schele, pentru oameniĭ din Melie ş[i] din Vijniţă, de la Ţinutul Cernăuţuluĭ, care, viind aice, au jeluit Domnii Meli că traiul lor iaste pe loc greŭ, şi păr acum hrana ş[i] chivernisala lor li-aŭ fost cu pădure» *[întrerupt]*. — 1197. Pentru «2 čobanĭ č-aŭ tocmit oameniĭ saigiilor de acolò la oile înpărăteaştĭ..., care de aceĭ oamenĭ sint chizeş văt[ă]manul ş[i] oameniĭ dintr'aceale sate, şi čobaniĭ aceiia, furănd 26 oĭ din oile împăr[ă]teştĭ, aŭ fugit». Să-ĭ trimeată în butucĭ Vel Căpitan de Coţmanĭ, împlinind oile de la dînşiĭ saŭ de la chizeşĭ. — 1198. Plîngere de sătenĭ asupra unuĭ vornicel care li-a mîncat banĭ la cislă. — 1199. «17 cărţĭ č-aŭ scris la dregătoriĭ de pe la Ţinuturĭ, ca să ià din čfert[ul] viitor căte 6 potronicĭ de om pentru lefele Inicerilor de la Bendir, iar, pentru cielalţĭ ban[ĭ], păr la 105 parali, să aibă păsuială pără la vrem[e] — ş[i] pără în 10 dzil[e] să fie negreşit baniĭ deplin în Visterie, căte 6 potronicĭ de om; Iunie 15.» — 1200. Şi către locuitorĭ, pentru aceasta (15 Iunie). — 1201. Luĭ Dinul Armaş, ispravnicul Suceveĭ, pentru tălharĭ trimeşĭ la Iaşĭ. «Pentru omeniĭ de Berhomit, cariĭ s'aŭ dus la Potila, şi le ĭ dat peceţĭ ş[i] acmu zic că nu vor să-ş dè baniĭ peceţ[i]lor; ce, pentru ačasta, dumneata să iaĭ bucate de-a Potililor, cari-ĭ găsi afar[ă], ş[i] să plineştĭ banii peceţ[i]lor, — de vrem[e] că le-ĭ dat pe-

ceț. Pentru vinire dumitale la Iaș, acmu nu iaste vreme să viĭ, căč, viindu-ne o havalè pentru lef[i]le Inicer[i]lor de la Bender, s'aŭ pus de tot omul să dè căte 20 de parali din čfertul viitor» (17 Iunie). — 1202. Pentru «oamenii de Mănceștĭ» (Ținutul Lăpușna), să dea, după vechiul lor privilegiu, goștină, de 20 de oĭ un leŭ. — 1203. Către vameșiĭ de Suceava, «pentru Cămpulungeniĭ cariĭ aduc marf[ă] din Țara Unguriasc[ă] ș[i] pun pricină de nu daŭ vam[ă], dzicănd că aŭ testamentur[ĭ] să nu dè; deč, or pe cariĭ i ar găs[i] îmblăndŭ cu neguțtorie, pe negoțul č-ar scoate din Țara Unguriasc[ă], să aibă a li lua vam[a] pe obiceiŭ; Iunie 17.» — 1204. Urmărirĭ contra luĭ Toader Calmățchi, Ursachi Davidel, Andriiaș Căpitan de Ștef[ă]neștĭ și alțiĭ. — 1205. Unor sătenĭ, să poată căuta și aduce, în vederea biruluĭ, pe aĭ lor împrăștiațĭ prin alte sate. — 1206. Voie a se căuta *veciniĭ* luĭ Dumitrașco Tăutul. — 1207. Luĭ Costandin Vornicul de Cîmpulung. «Pentru 40 leĭ č-aŭ luat vamă de pe niște taiurĭ *(sic)* č-aŭ trecut în Țara Unguriasc[ă], ș[i] el n'aŭ avut triabă să ĭ vămuiasc[ă], căč aŭ fost să-ĭ văm[u]iasc[ă] vameșiĭ de Sučav[ă]»; cărora să li restituie baniĭ. — 1208. Către Serdar, pentru Ifrim Prutenescul de la Ținutul Lăpușna, care arată «pentru oameniĭ de țară cariĭ aŭ fostu înstriinaț în raeoa Hanuluĭ ș[i] pen Bugiag, cariĭ acum, cu iarlăcul Mării Sale Hanuluĭ, îĭ luîm noĭ, precum uniĭ n'aŭ maĭ așteptat să-ĭ triimitim să-ĭ ià, ce, cum aŭ audzit, s'au tras singurĭ în țară, și ni-aŭ cerut acest Ifrimu Prutenescul ș[i] o carte de slobodziia, dzicănd că să ceru o sam[ă] de oamenĭ striinĭ să vie în țară, să să aședză pe Cogălnic la o siliște, la Budăiŭ . . ., numaĭ să ceru să să aședză osăbit». Face *cartea de slobozie,* dar o trimete Sărdaruluĭ, ca s'o dea el (18 Iunie). — 1209. Către «dregătoriĭ Ținutur[i]lor . . . Iat[ă] ni-aŭ venit firman de la puternica Împăr[ă]ție, în car[e] ne poroncești cu mare tărie ca s[ă] cercăm prețul grăuluĭ, ordzuluĭ, untu, miere, čara, săul, pastramaoa, cercheziagă *(sic),* fasole, mălaiul, brăndza ș[i] altel[e] aseam[e]ne chip de zaharè, cum s'aŭ văndut în anul acesta, ș[i] cu căt preț fieșticar[e] le ar fi cumpărat neguțtoriĭ; așijdere ș[i] pentru anul acest viitor cu ce preț li-aŭ arvonit, de

vreme că pururĭ neguţtorii sint običnuiţı a da banĭ înnainte, ş[i] lăcuitoriĭ, pentru nevoile lor, încă iau ban[i] înnainte, cu tocmală, ş[i], la vrem[e], să daŭ de toate aceste, cerşind puternica Împăr[ă]ţie de la noĭ adev[ă]rată înştiinţar[e.» Să dea liste iscălite de boierĭ şi negustorĭ, «turcĭ ş[i] creştinĭ, aşijdere ş[ı] preuţ ş[i] alţiĭ din lăcuitoriĭ ce sint maĭ fruntaş . . . Čoh o]dariul prè înnălţatuluĭ Vizir Agem, ce ni-aŭ adus fermanul, stă aice, aşteptănd ca s[ă] ià răspunsu ş[i] s[ă] margă în grabă» (8 Iunie). — 1210. «Armenilor din Ţara Leşasca, din tărgu Horodenca a starosteluĭ Canovschiĭ, carel[e] ţin în Moldova vite de negoţ, adecă epe, vacĭ, giuncĭ, să aibă a plati cuniţi, căte 40 de ban[ĭ] de vit[ă], ş[i] cunit[ă] de oae căte 60 de ban[i], ş[ı] deseatina de stupĭ, de 10 bucate un leu, după aşedzămăntul ce aŭ ş[i] alţĭ Armenĭ de Ţara Leşască» (9 Iunie). — 1211. Către Vel Căpitanul de Soroca, pentru jalba unor Sîrbĭ, «dzicănd că traiul lor ş[i] cas[ă]le ş[ı] fămeile le sint în Ţara Leşască, la Mov[ı]lăŭ, ş[ı] sint cu oile aice, în ţară, dar astă toamnă, la vrem[e] gorştiniĭ, găsindu-ĭ goştinariĭ de Ţinutul Iaş[u]luĭ, li-aŭ luat gorştina la Eş, după cum aŭ fost hotărătă ačasta pentru oameniĭ streın[ĭ], ş[i] acmu jaluesc că le fač[e supărar[e] ş[i] Vel Căpitanul, cerşindu-le goştina la Soroca.» E oprit. — 1212. Către Vameşul de Gălaţĭ, «pentru neguţtoriĭ de Rumeli, carii era običnuiţ de vinè pe aice, pin Iaş, ş[i] plătè vam[ă] căte 6 leĭ vechĭ de o povoară, iar acmu ş'aŭ deschis alt drum, ce iaste la Tomarova, ş[i] prind cară cu chirie, ş[i] din ţară, de-ş încarc[ă] marf[a] . . . Or cănd s'ar tămpla să ias[a] carii-va acolo la Tomarova ş'ar vrè să prind[ă] cară, să le triacă pe acolò, pen vadur[i]le voastre, nicĭ de cum să nu ĭ lăsaţ car[ă]le să triacă, măcar şi din Ţara-Rom[ă]niască; că, de om înţălege c'au trecut vr'uniĭ niscarva car[e], sa ştiţ că urgie luĭ Dumn[e]dzăŭ va lua» (19 Iunie). — 1213. Beşliĭ la negustoriĭ turcĭ şi străinĭ de la Bîrlad, pentru vamă, «să aibă a lua trăsură din cirezile lor, pe căt le s'ar fač[e] vama, ş[i] să l[e] aducă la Sulgerie gospod». — 1214. Către Vel Căpitanul de Soroca, pentru a pune la mazilĭ pe un fost sotnic de acolo, care se întoarce din pribegia sa în Polonia. — 1215. Către nişte *cercătorĭ:* să aducă,

fără a li da peceți, pe ceĭ ce vor descoperi, la Curte. — 1216. Cerere de șindilă pentru acoperemîntul bisericiĭ Aron-Vodă, cu banĭ de la egumen. — 1217. Către Dinul Armaș, «pentru pricina uniĭ slugĭ a Banuluĭ, ce i-aŭ eșit înnainte neşte tălharĭ, şi l-aŭ ş[i] rănit în treĭ locurĭ... Şi pentru niște tălharĭ, anum[e] Doboș vătav de tălharĭ, din Țara Leșasc[ă], ș[i] cu alte soțăĭ a luĭ, cariĭ, fugind de acolo, au mersu în sat în Răstoacie, în Cămpulungu Rusăsc» Va opri, luîndu-li bucatele, și pe alțĭ oamenĭ din Răstoace, cari s'ar găsi pe aiurea.— 1218. Starosteluĭ de Cernăuțĭ: să ceară pe tălharĭ de la săteniĭ din Răstoace. — 1219. Către Ștefăniță Rusăt Vel Păharnic «că, jăluindu o sam[ă] de tărgovețĭ de Vasluiŭ pe ciialalțĭ tărgovețĭ precum, căndu să tămplă de trec Turcĭ marĭ pe acolo, ș[i] nu agiungu surugiĭ, nu vor să sae cu toțiĭ ca să dè agiutor, ce i s'aŭ poroncit dum[isale] să le dè poroncă... să sai cu toțiĭ..., ș[i] să pue ș[i] căte un om, să fie de răndu la odae, căte o săptămănă, ș[i] să aduc[ă] căte un car de lemne ș[i] 2 car[e] de iarbă pe săptămănă.» — 1220. Către Mădzărache «Pentru pricina uniĭ morĭ a luĭ Genali-Mola Tătar, ce i-aŭ aprins-o bumbașerul Mării Sale Hanuluĭ, scriindu-i-să precum să dè răspunsu Tătaruluĭ aceluia că noĭ nu i am aprinsu moara, ce i-aŭ aprinsu omul Mării Sale Hanuluĭ.» Oameniĭ n'aŭ cu ce-ĭ plăti moara; dacă zice că are mehtup al Hanuluĭ, să vie să-l arăte la Domnie. — 1221. Către Sărdar, pentru aceasta. «Cum de n'aŭ înștiințat pe gospod de pricina aceasta, ș[i] lasă de să face supărare oamenilor? Ce să caute să s[ă] poarte cu vrednicie, cum să cade unuĭ Sărdar, — c'apoĭ Mărie Sa a găsă pe altul maĭ vrednic, ș[i] l-a pune în locul dum[isale]. Să nu las[e] nicĭ de cum pe omul luĭ Elagas[i] să pliniasc[ă] lemnul moriĭ de la oamenĭ, ce să-ĭ spuie că moara nu i-am aprins o noĭ, ce i-aŭ aprins-o Mărie Sa Hanul.» — 1222. Carte de «dijmuit» pe moșiĭ. — 1223. Voie luĭ Carageà a împlini datoriile ce ar fi avînd la Botoșanĭ (21 Iunie). — 1224 Către starostele de Cernăuțĭ, pentru un cal reclamat de un topciŭ din Hotin (ar fi fost la «Jăpa Căpitanul, carele este dus cu Muscaliĭ»), și «o iapă ce i-ar fi luat-o Căpitanul de la băranĭ... Pentru car[e] aŭ ș[i] giurat Căpi-

tanul... că nu ştiia nimic. Şi i s'aŭ poruncit starosteluĭ... ca s[ă] dia poroncă Turculuĭ, dea pricinĭ ca aceste de la Muscalĭ să nu s[ă] maĭ acolisasc[ă] de oamenĭ, că şi Împărăţiia ca aceste pricinĭ poronceşte să nu s[ă] cautia, ş[i] este ş[i] firman pentru aceste... Că dumnealuĭ pentru une pricinĭ ca aceste, ca s[ă] apere pe sărač de năpăştĭ, din pri[c]inĭ ca aceste este staroste ş[i] ispravnic acolo.» — 1225. Şi către capuchehaia de Hotin. Turcul se lăudase «că ş'a plini singur, a face zăbor». Să se plîngă la Topcibaşa. ≏ 1226. Către Sărdar. «Pentru pricina unuĭ Turcu benderliŭ, caril[e] cumpărănd nişte oĭ din Ţara Leşască şi nămind un Rus din Ţara Leşasc[ă] čoban la oile luĭ, şi viind cu oilia păr acolo, spre Orheiŭ, piste noaptia aŭ dat lupiĭ in oĭ, ş[i] i s'aŭ prăpădit căteva oĭ: Rusul acela aŭ fugit în Ţara Leşască.» E restituit: Turcul cere oile saŭ omul, ca să-l ducă la Bender. «Pentru cia să ià asupra luĭ o pricină de gălčavă ca ačasta, ş[i] noĭ supăraria?» Să trimeată pe Turc a se judeca «la marginia..., ca să te măntueştĭ ş[i] de gălčava Turculuĭ ş[i] de chizeşiia Leşilor.» ≏ 1227. Către Căpitanul de Codru, «pentru un mărzac ş[i] 3 Tătar[ĭ] č-aŭ trecut dincoacia, de căuta ulĭ şi coruĭ, ş[i], mergănd la casa aceluĭ om, la sat, la Tărzăĭ, aŭ sărit ş[i] l-aŭ tăiaş *(sic)*, şi că e-ĭ prinsu pe Tătar[ĭ]. Şi, viind fečoru luĭ Iş-Mărzia, pe mărzac şi pe doĭ Tătar[ĭ] e-ĭ dat, iar pe acel di-aŭ tăiat pe om, îl ţiĭ la poprială.» În asemenea casurĭ, nu e de aşteptat răspuns, ci de trimes prinşiĭ la Curte. Să şi facă aşa, dacă Tatarul este «la închisoar[e]». ≏ 1228. Vameşuluĭ de Grecenĭ, că «va vămui pe neguţtoriĭ de Rumeli cariĭ vor trecia prin hotarul ţărăĭ, pin satul Grecenilor, pe obiceiŭ: căte 7 leĭ, banĭ vechĭ, de o povoară, şi, de s'ar punia vr'uniĭ împrotivă», să intervie Vel Căpitan de Grecenĭ şi «vorniciĭ de prin sate». — 1229. Să se aducă la cisla luĭ un om plecat *la silişte*. ≏ 1230. «Tărgoveţilor de Bărlad, pentru fečoriĭ de preot de acolo din Bărlad, să-ş plătiasc[ă] peceţili lor deplin, ş[i], pentru slugil[e] turceştĭ de acolo, de la Bărlad, să-ĭ cisluiască pe fieştecaril[e] după putinţa lui, şi aşè să s[ă] plăteasc[ă] fieştecaril[e] baniĭ săĭ.» — 1231. Scutire de bir pentru «oamen[i] streinĭ č-ar veni or den

ce parte de loc să s[ă] aşedzi la tărgul Gălaţ[i lor, să fiie slu-j[i]tor[ĭ] la triaba slujbiĭ». — 1232. Zapciĭ pentru lefile Ienicerilor. «De vrem[e] că Cuciuc-Čauş şed[e] aice de aştiaptă să ià baniĭ maĭ în grabă, să-ĭ ducă la Bender.» Îĭ vor lua în zece zile (26 Iunie) — 1233. Pentru «vama Bot[o]şenilor, i Romanul, i Sučava», proces. — 1234. La doĭ ispravnicĭ şi Vel Căpitanul de Codru şi cel de Greceni, «pentru floare de plomăn galbăn, [să] străngă căt de multă şi s[ă] triimit[ă] aicĭ». — 1235. Către Vel Căpitan de Codru. «Pentru un tălhar car[e]le iaste acolò, ş[i] dzič că zic mărzaciĭ ceĭ cu pricina să s[ă] spăndzure acolo, că aice nu l-or da să-l aducă.» Trimete om gospod să-l aducă: un armaş. — 1236. Pentru a se *întruluca* la cislă nişte oamenĭ *osăbiţĭ* fără dreptate. — 1237. Către Sărdar. Pentru doĭ mîrzacĭ cari aŭ cerut de la un sat şese boĭ şi un cal, «ş[i] li-ar fi dus urma păr în dreptul satuluĭ Păşcaniĭ [Ţinutul Lăpuşna], ş[i] acolo, dăndu în şliahul cel mare, nu li-aŭ maĭ putut duč[e] urma; ş[i] s'aŭ acolisit de dănşiĭ, dzicăndu că de acolo din sat iaste tălhariul». A scris luĭ El-Agasi, «ca să li ià sama şi, dup[ă] cum scrie canunilmioa, să-ĭ giudece, ca să să măntuiască de Tătar[ĭ], de vreme că eĭ nu să ştiŭ vinovaţ; să scrie şi dumnealuĭ la capichihaia, să stè ş[i] el ş[i] să să giudece dup[ă] canunelmea». — 1238. Pentru oamenĭ fugarĭ aĭ luĭ «Gheorghii Cananò». — 1239. Pentru un cumnat ce tot plăteşte fără dreptate cisla cumnatuluĭ săŭ, care lipsia la împărţirea peceţilor. — 1240. Pentru a se *plini* «čfert[ul] vămiĭ Trotuşuluĭ, de Iuni». — 1241. Luĭ Manolachi Costachi. Zahareoa cumpărată de el s'a socotit a fi în preţ de 1.779 de leĭ. «Dar dumneata aĭ luat păr acmu 17.000 leĭ, ş[i], socotindu-să preţul zahareliĭ, căt aŭ cuprinsu, maĭ rămăn asupra dumitale 12 pungĭ de banĭ ş[i] maĭ bine; pentru care ni-aŭ fost de mearare de un lucru ca acesta, să ţiĭ dumneata 12 pungĭ de banĭ domneştĭ, ş[i] să tač.» Să vie îndată să dea samă, «de-ĭ hi măntuit triaba», saŭ să dea izvod (2 Iulie). — 1242. Către Sărdar, «pentru călăraşiĭ de la Horodişte, de la Orheiŭ, ca să scutiască 20 peč[e]ţĭ la 40 liude, căte pe ğum[ă]tate, ş[i] să poarte slujba lor, de la čfert[ul] luĭ Av[gus]t.» — 1243. Să se *plinească* de la «Adam Bantăş» partea luĭ din vama Botoşanilor, Romanuluĭ,

Suceveĭ. — 1244. «Vameșilor de Focșenĭ: pe cini vor pune vămășeĭ pentre Siretiurĭ ș[i] la Soveja, la Putna ș[i] la Popenĭ, la Ținutul Putniĭ, să fie volnicĭ a lua vama.» — 1245 Către Sărdar. «Iat[ă] aice aŭ vinit un čoh[o]dar a dumisale tefte r'dar[i]uluĭ de la Bender pentru 1000 de leĭ ce iaste să ià dumnealuĭ pentru traba odăilor ș[i] a hambar[e]lor de la Bender» : să trimeată el, dacă i-a maĭ rămas ceva. — 1246. Sărdaruluĭ, pentru plîngerea unor sătenĭ «că aŭ luat nişte banĭ de la un Jidov, și Jid[ovul] le cere pe lun[ă] dobănd[ă] pe banĭ», precum și pentru niște oamenĭ dintre eĭ, «bolnavĭ, străcaț», pușĭ, totușĭ, la cislă. — 1247. Vameșilor de Fălciĭ, «să-ș ià vam[a] pe 14 buț de vin č-aŭ adus Codreniĭ din Țara Turciasc[ă], ș[i] de pe la șeicil[e] ce vin pe Prut de încarcă păn[e]..., și de pe la neguțtoriĭ armenĭ den Țara Turciasc[ă] să-ș ià vam[ă], pe tot negoțul č ar aduce, pe obiceiŭ. Așijdere ș[i] pe vitele č-ar cumpăra de la Căuș[e]nĭ, încă să aibă a-ș lua vam[ă]» — 1248 Către zlotașiĭ «cu čfert[ul] al patrali», pentru niște fugarĭ. — 1249. Către vameșiĭ de Botășenĭ, Roman, Suceava: «să aibă a lua vama pe vitele č-ar cumpăra la iarmaroc la Botășenĭ, la Roman, la Sučav[a] neguțtoriĭ turcĭ hotincenĭ saŭ armenĭ, ș[i] li-ar trece Prutul în raeoa Hotinuluĭ, ș[i] nu li-ar trece pin schelele de la Cernăuț, pe la Movilăŭ, pe la Soroca: de pre la uniĭ ca aceia, de pre la toț, să aibă a lua vam[ă] vamășiĭ de Botășenĭ, pe vitele č-ar cumpăra; iar vameșiĭ de Cernăuț să-ș păzască șchelile lor: Cernăuțiĭ, Movilăul, iar la iarmaroc la Botășenĭ să n'aibă triabă a vămui vite č-ar cumpăra neguțtoriĭ hotincenĭ ș[i] li-ar trece în raè.» — 1250. Stricarea uneĭ cumpărărĭ de vamă, făcută cu înșelăciune: între cumpărătorĭ e și «Gligoraș Păharnicul, Vameș de Bot[o]șenĭ». — 1251. A se lua cunița de la niște Sîrbĭ negustorĭ la Tecucĭ. — 1252. Să se facă, cu banĭ, scîndurĭ de nuc la Ținutul Putna. — 1253. Îndemn către ispravnicul de Suceava, «de vreme că ș[i] čfert[ul] au eșit»: să ajute pe zlotaș, Comisul Isofache. — 1254. Voie pentru «vorniceiĭ ș[i] văt[ă]maniĭ de la sate, de la Bălțăteștĭ ș[i] de la Podolenĭ, de la Ținutul Niamțuluĭ», pentru a urmări oameniĭ fugarĭ. — 1255. «Luĭ Neculaĭ, giude de Țiganĭ luĭ Mihaĭ-

Vod[ă] , să caute pe fugarii săi și să-i aducă «la Olănești» (10 Iulie). — 1256. Pentru două sate, «dzicănd că i-au asezat zlotaș[i] deosăbit; acum îi supără să fie mistecaț». — 1257. Pentru un om dintr'un sat de la Orheiŭ, care se *împrăștiase:* el venise într'un sat boieresc și era oprit acolo. Se hotărește a plăti în ultimul sat un an de zile, rămîind cu șederea, însă tot în cel vechiŭ. — 1258. Către Sărdar. Trimesese toată cheresteaua la Bender. «Pentru banĭ, că maĭ cer la Bender, noĭ, ce de banĭ or fi maĭ trebuind să dè acolo, nu știm»: să facă socoteală cu Turciĭ la Bender: «de or maĭ trebui ceva banĭ, dă dumneata, să s[ă] măntuiasc[ă] lucrul». Și pentru salahoriĭ de acolo: li poate plăti, dacă trebuie, o a treia lună. «Pentru oameniĭ ce cere polcovnicul de Dubăsarĭ, să nu daĭ dumneata nicĭ un om, c'am scris noĭ la Mărie Sa Hanul, pentru pricina această» (12 Iulie). — 1259. Mențiunea uneĭ dobînzĭ plătite de un dregător: 10 leĭ de pungă pe treĭ lunĭ. — 1260. Pentru bir plătit de un cioban, chizeș, pentru alt cioban, fugar. — 1261. Către starostele de Putna, pentru plîngerea unor sătenĭ «pe vornicelul ci aŭ în satul lor, precum le face mult[e] strămbătățĭ ș[i] nu le este pe pacești lor (*sic*), și cer să li s[ă] pue vornicel pe un Burcă Căpitanul, carele iĭ este ședere în sat cu dănșiĭ» Poate s'o facă, numind pe Burcă, «orĭ pe altul, pe car[e] a socoti dumnealuĭ». — 1262 Sărdaruluĭ. Proces al unuĭ sat cu Tătariĭ, «pentru pricina aceluĭ Tătar ce s'aŭ omorăt la satul acela în aniĭ trecuțĭ. De vreme că n'aŭ vrut să stè mărzacul ș[i] cu Tătariĭ la giudecat[ă], iaste bine să eĭ dumneata un ilam de la cadiul, ș[i] acela iaste de folosul oamenilor.» Să dea ceĭ 1000 de leĭ ceruțĭ de tefterdar pentru leafa «meșterilor ce lucriadză în hambariurĭ» la Bender: dar să cerceteze mergînd aicĭ. — 1263. Către Armașul Dinul. «Pentru aceĭ banĭ ce-ț. cer[e] Antiohii Caragè, aceĭ banĭ sint bani peceț[i]lor slugilor dum[isale]», banĭ luațĭ de Dinul și plătițĭ de Carageà. Și pentru tălharĭ trimeșĭ de Armaș la Curte. — 1264. «18 cărțĭ s'aŭ scris la zlotașiĭ cu čfertu ce s'aŭ scos la Iuli. Avăndu mare trebuință pentru o sam[ă] de banĭ, ca să triimitem la Țarigradu, și pentru hacul salahorilor ș[i] a carălor ce slujesc la cetate Vozie . . ., rănduri trimițindu

la Visterie căte căţĭ banĭ veţ putè strănge, — păr la 25 dzil[e] a luniĭ aceştie a luĭ Iuli, negreşit să faceţ tot istovul.» Se trimete şi zapciŭ (14 Iulie). — 1265. Şi «cărţĭ de zapciĭ ce s'aŭ triimis pe la zlotaşiĭ ce sint cu čfertul ce s'aŭ scos la Iuli[e]». Să *răpadă* la Vistierie ce-ar putea trimete. — 1266. Pentru oameniĭ fugiţĭ de la Bîrsanĭ (36 de liude), să se iea zapisul cuvenit «de la Bărsanĭ ş[i] de la vornicel[ul] lor, ş[i] de la preutul satuluĭ» (Caşin). — 1267. Pentru nişte Ungurenĭ de la Mărginenĭ (Ţinutul Bacău), cari aŭ fugit «în Ţara Unguriască» şi «în Ţara Munteniască». — 1268. Către ispravnicul de Iaşĭ, să cerceteze pentru un om care ar fi murit, după mărturia dată de «şoltuzul den Tărguşor» (Nicolina).— 1269. «O carte legat[ă] tij la zlotaş[i] cu čfert[ul] luĭ Avgust de Ţinutul Fălciiluĭ», pentru un cas de bir. — 1270. «La Solomon Botez Vornic de Cămpullungu, pentru neguţtoriĭ cariĭ trec cu tarur[ĭ] în Ţara Unguriasc[ă]: să aibă a lua 1 potronic Vornicul de Cămpullungu, s[i] 1 potronic să ià vamă, şi după cum aŭ maĭ fost obiceiŭ [şi] maĭ înnainte, iar maĭ mult să nu s[ă] ià, de vreme că ş[i] vama iaste cumpărătur[ă]». — 1271. Pentru plîngere de sătenĭ «că plătesc 3 nume năpaste». — 1272. Către Sărdar. «Pentru oamenĭ moldovenĭ ce sintu fugiţĭ din pămăntul Moldoviĭ pin sate tătărăştĭ, iată acum s'aŭ scos ş[i] iarlăcu de la Măriia S[a] Hanul pentru toţĭ acie, orĭ de pe unde or fi, să să ià ş[i] să să duc[ă] iarăş la urmă, la locurile lor.» S'a numit pentru aceasta Medelnicerul Constantin Donicĭ (19 Iulie). — 1273. Şi ordin către Donicĭ. — 1274. «Pentru 300 cară de spinĭ, să maĭ orănduiască la Cărligătură, pentru să să isprăvască grădina gospod de supt Curte, ş[i] oameniĭ domneaştĭ ş[i] boiareştĭ să nu-ĭ orănduiasc[ă], iar cariĭ ş[i] dentr'aceia den voe lor ar vrè să ià banĭ, să-ĭ dea ş[i] acelora.» Se vor da 2 leĭ de car, din şfertul «ce strănge la Cărligătură» (19 Iulie). — 1275. Scutire parţială pentru «Panait, omul dum[isale] Divan-Efiandi, la silişte, la Crăngen[ĭ]».— 1276. «Luĭ Şerban ş[i] luĭ Dum[i]traşcu, Ţigan[ĭ] ungureştĭ, să aibă a s[ă] apăra de spre giudzĭ domneştĭ saŭ boereştĭ.» — 1277. «O carte la starostele de Cernăuţĭ, pentru goştina unor Armenĭ de ţara leşască a starosteluĭ Canovschiĭ ş[i] a luĭ

Voevoda Haliţchiĭ, care şed la cuturĭ ş[i] la Snetin, să le dè poroncă să-şĭ plătiască goştina acè de astă toamnă; iar de aice înnainte li să va ţinè în sam[ă] toate după cum le scrie carte, iar goştina aceia de astă toamnă să ş'o plătiasc[ă], că astă toamnă la goştină n'avè carte gospod la măna lor, de aşedzare; c'apoĭ, de n'or da baniĭ, li se vor lua oĭ, de s'or vinde pentru baniĭ goştiniĭ; Iulie 20.» — 1278. «14 cărţ date dum[isale] Vel Ispravnic pè la moşiile domneştĭ, să aibă a lua de a dzece din păt. *(sic)*, din fănaţ, din grădin[ĭ], din prisecĭ, din tot locul, să è dijma pe ob[i]ceiŭ; Iulie 20. Însă: 1 carte la tărgul Sučaviĭ i la tărgul Bae, 1 carte la tărgul Niamţul i Piiatra, 1 carte tărgul Bacăul i Trotuşul, 1 carte Romanul, 1 carte Hărlăul, Dorohoĭ, Bot[o]şenĭ, Cotnariul; 1 carte Vasluiul, Scănteia; 1 carte Bărladul, 1 carte la Fălciiŭ i la Huş, 1 carte la Lăpuşna, 1 carte Orheiul, Chiş[i]năŭ, Oniţcanĭ; 1 carte Tărgul-Frumos, 1 carte Agiudul, 1 carte Cernăuţul; Iulie 20; 1 carte satul gospod Vas[i]leuţiĭ; Iulie 20» *(şters tot)*. — 1279. Unuĭ zlotaş: «pără la 25 dzile aceştiĭ lunĭ a luĭ Iulie să faceţ ş[i] istovul» (21 Iulie). — 1280. Către Dinul Armaş şi Isufache (de la Suceava). «Răspunsul uniĭ cărţĭ a lor: 600 leĭ nicĭ era să-ĭ maĭ trimiteţ dum[neavoastră]; de pre la alte Ţinuturĭ vin pungĭ de banĭ, ş[i] de la un Ţinut mare ca acela să trimiţ dumneata numaĭ 600 leĭ? Ce lucru iaste acesta? Aŭ pe sămne aşteptaţ să vă maĭ trimitem ş[i] alţĭ zapciĭ, ş[i] maĭ cu grele čubote? Ce, de vreme că dzăceţ că acmu, după iarmarocul luĭ Sfeti Ilie, veţ trimite o som[ă] bună de banĭ, — dar nu vom să trimiteţ, ce tot istovul banilor să faceţ; că apoĭ ne vom scărbi asupra dumilor voastre; Iuli 21.» — 1281. «Luĭ Toader Niaga, vătav de Ţigani dumisale Vel Vistier, de la Focşen[ĭ]», pentru a căuta Ţiganiĭ Ceaureştilor. — 1282. La Vel Căpitan de Soroca, «pentru un Mafteĭ, Rus den Ţara Leşasc[ă], pentru un cal ce i-aŭ luat astă iarnă un Burcă şoltuzul de la Mov[i]lăŭ, cănd aŭ trecut solul moschicesc, şi l-aŭ prăpădit». — 1283. Sărdaruluĭ, pentru «baniĭ din čfertul al patrule». Să grăbească restul. Cerere de banĭ a «tefterdariuluĭ de Tighine» (22 Iulie). — 1284. «17 cărţĭ legate s'aŭ scris pe la Ţinutur[ĭ], la boeriĭ zlotaş cu čfertul a pa-

trăle. Iat[ă] acmu, viind că[ă]raş de la Ţarigrad, scriu boeriĭ capichihăĭ că stăpăniĭ vor să ne facă mucarer, ş[i] avem mare trebuinţă de o sum[ă] de banĭ, ca s[ă] triimitem la Ţarigrad, de vreme că boeriĭ capichihăĭ să află acolo în mare stransoare pentru banĭ. Ş[i], măcar că ş[i] oamen[i] domneştĭ maĭ în trecute dzile vi s'aŭ triimis ş[i] vi s'aŭ ş[i] scris, păr la 25 dzil[e] a luniĭ aceştie să faceţ tot istovul čfertuluĭ acestue, ş[i] iaste acmù 22 dzile, astăz, a luniĭ aceştie sint, ş[i] vedem că de la dumneata ban[ĭ] puţin[ĭ] aŭ vinit; ci acmu iarăş de iznoavă cu ačastă carte... vă maĭ poroncim» a mîntui iute, ameninţînd cu alt zapciŭ şi cu «mar[e] tulburare» (22 Iulie). — 1285. Să se împlinească nişte banĭ «č-aŭ luat el an vamă de pe nişte cară cu peĭ de vacă, ş[i] peile aŭ fostu vămuite la Focşanĭ, ş[i] li-aŭ vămuit ş[i] el». — 1286. Către Sărdar. «Alt nu-ţ lungim, făr căt istovul cerem de la dumneata» Pentru peşcheşul cerut de Tefterdar: să dea întăiu sinetul, «şi, apoĭ, ce vom socoti, vom fač e]» (15 Iulie). — 1287. «Luĭ Havar Comis, să ià dijmà de pe la oameniĭ ce şed pe locul tărgului domnesc de la tărgu de la Trotuş: din fán, din fănaţ, din prisăcĭ cu stupĭ, din legum[e], din toate, pe obiceiŭ.» — 1288. Nişte săteni se plîng că ceĭ maĭ bogaţĭ s'aŭ dus în alt sat şi nu li pot ţinea cisla: vor sta pănă la sfîrşitul anuluĭ tot într'o cislă. — 1289. «Un sluj[i]tor, ce s'au trimes la Bende r] să aducă patlagele.» — 1290. «Deseatnicilor de la Ţinuturĭ, să aibă a lua deseatina de stupĭ ş[i] gorştina de mascur[i]», dînd toţĭ, «ş[i] maziliĭ, ş[i] aleşiĭ, ş[i alte rufeturĭ, ş i] bresle ce sint de slujba Curţiĭ, ş i] ţăraniĭ toţ», după *testament*. «Testamenturile mănăstir[i]lor Ierusalimuluĭ şi a Svăntaguriĭ să s[ă] ţie în sam[ă]», precum şi «cărţil[e] gospod, ce s[ă vor afla din Domnie ačasta... Stupiĭ vor plăti und[e] să vor afla, iar mascuriĭ und[e] va fi şidere stăpăn u]luĭ.» Jumătatea banilor se va da la 15 August, iar restul la sfîrşitul aceleiaşĭ lunĭ. Celor ce nu vor da, li se vor *bate* stupiĭ, vînzîndu-se mierea. «Aşijdere, pentru măncare deseatnič[i]lor, hot[ă]răm Domnie Mè, aceĭ ce vor avè stup[i], a plăti, saŭ mascur[i], numaĭ păine, oĭ, brăndză, lapte ş[i] bucate de săc, ce s[ă] va tămpla la lăcuitor[i], ş[i] ia[r]bă pentru caĭ; iar cu alte

să nu fie supărat; ce, de vor trebui de alte bucate, să-ș cumpere cu ban[ĭ]; Iulie 27 › — 1291. Înșelătoriĭ la desetină vor plăti îndoit (27 Iulie). — 1292. «La Radu Vel Spatar, pentru doĭ Jidov[ĭ][1], Avram ș[i] Boroh, č-au vinit din raiaoa Hotin[u]lui ș[i] să cer ca s[ă] margă la tărgu la Bacăŭ: să dè dumnealuĭ poroncă tărgoveț[i]lor să-ĭ las[e] să-ș fac[ă] cas[a] la tărgu, pe locul domnescu, unde le va plăcè, ș[i] în cisla cu tărgovețiĭ să nu fie amestecaț.» — 1293. Acestor doĭ Jidov[ĭ ..., de apărare, caĭ de olacu sau căruț[e]le lor podvoz să nu facă; de spre toț să aibă a s[ă] apăra — 1294. «Pogonariloru de tiutiun de pre la Ținuturĭ, să fie volnič a lua pogonăritul de tiutiun de pre la toțĭ, dup[a] obiceiu, precum s'au luat ș[i] într'alțĭ anĭ, și, cum maĭ în grab[ă], sa străngă baniĭ ș[i] să-ĭ aducă la Cămara gospod; Iulie 29.» — 1295. «O carte legată s'aŭ scris la zlotasiĭ cu baniĭ čfertuluĭ al patrule de Ținutul Suceviĭ, ca să d[e] 1.280 leĭ liafa pre iubit frateluĭ nostru Alecsandru beizad[è], de 3 lunĭ: Maĭ, Iuni, Iuli, ș[i] cu carte acasta li s'a țănè în sam[ă] la Visterie. — 1296. Către ispravnicul de Putna, «ca să dè poroncă Mocanilor, pentru un car, ca să facă, pentru dusul banilor la Țarigrad, ca, iată, de Duminec[ă], Avgust 1, vor să să porniască o som[a] de banĭ la Țar[i]grad, ș[i] Mercurĭ, Avgust 4, vor fi bani la Gălaț, și trebui să să afle cănd or sosi bani la Gălaț, să fie [și] carul acolo. Ș[i] sa-ĭ dè [și] chelt[u]iala luĭ, 150 leĭ noĭ, ș[i] s'or țănè dum[isale] în sam[ă], la Vistierie; Iulie 28» — 1297. «Luĭ Vaf[1], Pisar ot Cernăuțĭ, să cerce vama Cernăuțuluĭ i Movilăul, ș[i] să-ș ià vama de pre la toțĭ, pe obiceiŭ, cumpărănd [și] el vama acestor schele împreună cu alțiĭ; Iulie 29.» — 1298. Pentru birul Ioaneĭ «Budzoae». — 1299. Luĭ Costantin Donicĭ, pentru oameniĭ acie ce sint pentre Tătar[i]: iat[ă] au scris Mărie Sa un mehtup la Ela-Agas[i], cărue i s'aŭ trimis dar un ciasornic de aur, ca să dia un om al dum[isale], să margă înpreună cu dum[nealuĭ] Donič Medelniceriul, să scoată pe aceĭ oamenĭ ce să vor afla pentre Tătarĭ; Avgust 2.» — 1300. Pentru birul unuĭ om «stricat de o mănă, de cataroĭ». — 1301. Cum-

[1] Wolf[?] V. vol. I-II, tabla.

părare de fîn şi orz pentru caiĭ de ţimir. — 1302. Să se împlinească datoria ce aŭ nişte Turcĭ «de la Bărlad», cu dobînda «din dzăč[e] doĭspreč[e] pe an». — 1303. «2 cărţ date vameş[i]lor de Bărlad, să caute venitul vămiĭ la Tutova ş[i] la Nicoreştĭ, ş[i] pentru tultul Bărladuluĭ, să ià pe toate buţile, şi de la ceĭ ce vor încărca, ş[i] de la ceĭ ce vor vinde (?).» — 1304. Lista zlotaşilor «cu čfertul d'intăĭ, č-aŭ eşit la Avgust, 1[t] 7250 [1742]». Se însemnă răsurile lor în sume foarte deosebite, adecă: Suceava 650, Neamţ 633, Bacăŭ 430, Putna 1.100, Tecuciŭ 530, Covurluiŭ 310, Tutova 320, Vasluĭ 260, Fălciiŭ 380, Lăpuşna-Orheĭ 905, Cernăuţĭ 250, Hîrlăŭ-Dorohoĭ 260, Botoşanĭ 140, Cîrligătura 125, Iaşĭ Ţinut, 360, Iaşĭ tîrg; — «let 7250, Avgust 1». — 1305. «18 cărţĭ s'aŭ scris de zlotărie čfertuluĭ d'intăĭ, ce s'aŭ scos la Avgust 1, într'acesta chip precum arată maĭ ğos: La toţĭ lăcuitoriĭ de Ţinutul —, facem ştire tuturor, de vreme că, îndată ce cu mila luĭ D[u]mnedzăŭ am luat Domnia ačasta a Moldoveĭ, am pus Domniia Mea în găndu ca să punem la rănduială veniturile ţărăĭ şi să să rădice acele răsipitoare dăjdĭ şi marĭ cheltuiale ce aţ avut, carele de purure aducia mare stăngere tuturor. Deč, am orănduit Domniia Mea aşădzare a 4 čferturĭ, şi, macar că Domnie am luat-o la dzi întăĭ a trecutuluĭ Septemvrie, dar čfertul cel d'intăĭ aŭ eşit la Noemvrie, şi s'aŭ urnit zăbavă 2 lunĭ, de vream[e] că čfertul d'intăĭ era cu cale să ias[ă] la Septemvri, precum si noĭ haraciul de atunce îl plătim; şi, vădzind că, de o parte, soma oamenilor aŭ eşit puţină, nu precum nedejduiam, de altă parte, că datorie să înmulţăşti, din lună în lună să adaoge la capete, şi, banĭ, ca să dăm la datorie, putinţă nu iaste, de vreme că aŭ fost început, una peste alta, atăte havalele, cu trecere soluluĭ moschicescu şi a soluluĭ stăpănilor noştri, cari s'aŭ întors de la Moscalĭ, şi pentru geaphanea şi hambariurile ce s'aŭ făcut la Bender, şi pentru zahareaoa ce s'aŭ trimis la Anadol; car[e], aceste, macar că ni-aŭ adus la mare supărar[e], poprindu-ne ca să nu puteam da bani la datorie, dar, iarăşi, nu numaĭ că n'am vrut Domniia Mea să vă facem supărare, ce, socotind uşurinţa voastră, s'aŭ făcut maĭ mar[e] scădere, şi s'aŭ pogorăt

de la al doile čfert căte 5 parale de holteĭ, avănd nedejde precum vor lipsi greutățile pe urmă, și să putem și noĭ și voĭ să ne răsuflăm. Și, fiind noĭ tot asupra grijiĭ ușurințiĭ voastre, iarăși aŭ vinit alt[ă] havalè, pentru salahorĭ și carăle ce s'aŭ triimis la Ozù; avèm atuncea și așădzare menzilurilor la 50 de pungĭ de banĭ, și, supărăndu-ne mult, nefiind banĭ la mănă, cu ră inimă ș[i] cu mare silă ni-aŭ făcut de amscos čfertul al triile maĭ înnainte de vrem[e] luĭ, cu 15 dzile; și, acolo unde ne aflam ca să plătim hacul salahorilor, aŭ so sit ș[i] alt[ă] havalè, ca să dăm 60 pungĭ de banĭ Enicerilor de la Bender, ș[i] 20 de pungĭ de banĭ Casapbașiĭ, ș[i] 25 [de pungĭ de] banĭ pentru Anadol; s'aŭ schimbat și Veziriul și alțĭ mulțĭ aĭ Porțiĭ, cu cariĭ s'aŭ cheltuit cățĭva banĭ pentru obicĭnuitele pocloanele lor, și, iarăș făcănd datorie la Țarigrad, s'aŭ dat acele običnuite darurile lor; și, vădzănd iarăș că s'aŭ luat ș[i] al patrule čfert, și datorie, mergănd, tot să înmulțăște, și să plătim nu putem, pentru havalelile aceste s'aŭ trimis ș[i] harzumazar de cătră parte tuturor pămăntenilor, de s'aŭ făcut atăte jalob[e]. Dar, cu toate aceste, căte una-una viindu-ne tar[e] poroncă împărătiască, și neputăndu-să face într'alt chip, am plătit; ș[i], măcar, că avem plătit, împreună cu alte cheltuiale care s'au fost tămplat la havalele, maĭ mult de treĭ anĭ haraciul, în vreme a 6 lunĭ a Domnii noastre, la sama mirii iar nu cuprind nič giumătat[e], și așea maĭ mult decăt 200 de pungĭ de banĭ păgubim. Ș[i], vădzănd atăta supărăr[i], ș[i] că în toate lunĭ plătim la Țarigrad atăta pungĭ de banĭ dobănda banilor, și, ca să să chivernisască nevoile, nu iaste putință, încă de cănd aŭ eșit čfertul al triile păr acmu, ni-am sfătuit împreună cu boeriĭ noștri trebuința lucruluĭ; și uniĭ aŭ dzis ca să adaogem un čfert, ș[i] să le facem 5, iară alțiĭ aŭ dzis ca să le străcăm de tot, ș[i] să scoatem văcărit, cuniță, ș[i] celelalte vechĭ običnuite dăjdĭ; pentru care oțărăndu-ne, ș[i] nicĭ de cum ca să audzăm n'am vrut, știind că toată stăngere pămănturilor acestora aŭ stătut dăjdile acele. Decĭ am curmat Domniia Mea, — precum ș[i] boeriĭ noștri ceĭ maĭ mulțĭ aŭ dzis, ca să nu s[ă] strice, — ce să să găsască un fel de scopos ca să să ție aceste čfertur[i]. Carele,

cunoscând cât sint de folosătoare la voĭ, şi cât vă bucuraţ la acest aşădzământ al čferturilor acestora, am curmat ca să îmblăm iarăş drumul čferturilor. Şi, de vrem[e] ce să încheaie acum anul acesta a Domnii Mele, ş[i] s'aŭ fost tămplat ş[i] altă greşal[ă], a acelor 2 lunĭ, ş[i] s'aŭ luat la acest an deplin 4 čfertur[ĭ], după aşădzământ, iat[ă] acmu, la dzi întâĭ a luĭ Avgust, scoatem čfertul cel d'intăĭ. Care čferturĭ vor îmbla 4, căte 3 lunĭ: acest d'intăĭ, Avgust, Septemvrie, Octomvrie; al doile, Noemvrie, Dechemvrie, Ghenarie; al triile, Fevruarie, Mart, April; al patrule, Maĭ, Iunie, Iulie. Ş[i] orănduim la acest Ţinut zlotaş pe —, ş[i] vă poroncim, îndată ce va sosi carte Domnii Mel[e], să ne agiungeţ cu o somă de banĭ, ca să căutăm trebuinţil[e] noastre; ş[i] să luaţĭ acmu banĭ gata, înnainte, căte un leŭ pol de om casnic, ş[i] căte 50 parale la holteĭ, — să trimiteţ cu un čas maĭ înnainte ačastă somă de banĭ la Visterie, ş[i] ciaialanţĭ maĭ pe urmă îĭ veţĭ strănge. Ačasta scriem.» — 1306. Să se urmărească vitele pentru şfertul al patrulea (7 August). — 1307. Către Vornicul de Botoşanĭ. Se plîng tîrgoveţiĭ «că aŭ mare strănbătate de spre cislaş, ş[i] dzis[e]ră că li-aŭ fost făcut Antohi Caragè cislă driaptă[1], iar pe urmă aŭ stricat-o cislaşiĭ. Ce s[ă] stè Vornicul între dănşiĭ, şi, de a fi fost cisla luĭ Caragè driaptă, tot aceia să rămăi; os ă]bit, maĭ jăluiră c'aŭ cheltuit căţva banĭ ş[i] nu ştiŭ la ce s'aŭ dat; care aŭ arătat ş[i] izvod anume. Ci i s'aŭ triimis jaloba lor, să vadă... Şi maĭ jăluiră că li-aŭ luat Nicolaĭ Cogălničanul 15 leĭ, neavând ban[i în grabă la čfert; care aŭ apucat iar pe Cogălničanul, č-aŭ fost diiac la Caragè, ş[i] el a dat sam[ă] că numaĭ 5 leĭ aŭ luat şi i-aŭ dat la măna lor, iar 10 lei sint la un Thoader Stihi.» Să cerceteze (7 August) — 1308. Pentru «jaloba luĭ Isac Jidov[ul] din Răusean[ĭ], dzicănd c'aŭ avut un argat, iar Jid[ov, ş[i] s'aŭ botedzat de la čfertul d'intăĭ, ş[i] s'aŭ dus de slujeşte la Timuş ş[i]-ĭ plăteşte el baniĭ peceţiĭ la toate čfertur[ĭ]le păr acmu, ş[i] el, simbrie č-au fost, i-aŭ plătit». Să se cerceteze. — 1309. Pentru «o slugă č-aŭ fost la Eni vătavul de copiĭ de la Grigor[e]-Vodă .: ., fiind el cu slujbă cuniţiĭ.» — 1310. Sărdaruluĭ. «Pentru acel mărzac ce ne scriĭ că aŭ făcut acè nebunie, di-aŭ săgetat un omu, — iată

vom scrie la Ela-Agas[i].» Trimete «tahvilul» cerut de tefterdar: însă acesta să dea sinet. — 1311. Pentru birul «unuĭ moșniag, anume Ștefăni», străin din Gălațĭ. — 1312. Zapciŭ la strîngătoriĭ șfertuluĭ întăiŭ. «Avem trebuință pentru o somă de banĭ, ca s[ă] trimitem la Țarigrad.» Dînd suma fixată, «de alțĭ banĭ, păr când viț lua poronca Domnii Mele, să aveț îngăduială... Ș[i], de pe unde viț lua baniĭ, să daț ș[i] pecetluituril[e] dum[neavoastră] lăcuitorilor, pe bani ce-ț lua, de vreme că la čfert[ul] trecut, când am poroncit Domnie Mea ca să s[ă] ià căte 20 parale înnainte, zlotaș[i]ĭ n'aŭ luat numaĭ căte 20 parale, č-aŭ luat de pe la uniĭ ș[i] čfert deplin» (11 August). — 1313. Să se dea luĭ Manolachi Costachi baniĭ împrumutațĭ de el pentru zaherea. — 1314. «15 cărțĭ dat[e] ș[i] 15 foiț[e] s'aŭ făcut pentru dajde mazililor aleș, ce s'aŭ scos la Avgust; Avgust 11.» — 1315. Să se aducă biv Vel Căpitan de Codru, pentru a da samă de șfertul al patrulea. — 1316. Pîrcălabuluĭ de Gàlațĭ, «să fac[ă] 3 iucurĭ pentru baniĭ ce mergu la Țarigrad, care nu încap în carul mocănesc; să dè căte 50 leĭ pe iuc, și căte 10 leĭ celor de tras iucurile» (16 August). — 1317. Pentru un Turc ce se făcuse chizeș al unuĭ om închis, care fuge pe urmă, iar Turcul «nu va să dè nič banĭ, nič pe om», și creditorul apucă pe dregătorul domnesc de acolo. — 1318. Zlotașilor: vor lua banĭ și de la ceĭ cărora, venițĭ de curînd, li s'a încheiat scuteala. Îĭ va scrie și la tablă «os[ă]bit, să-ĭ răspundă oamen[i] noĭ»; și să se facă, pentru Domn, și listă deosebită. «Făcând peceț, să vor triimite ș[i] pentru aceștie ș[i] pentru cielalțĭ lăcuitor[i], de s[ă] vor schimba pecețile tuturor, pentru îndreptare anuluĭ acestue» (16 August). — 1319. Să se caute orz pentru menzil, cu 6 potronicĭ merța. — 1320. Către zlotașĭ. «Aŭ jăluit Jidoviĭ din tărgu din Hărlăŭ, pe un Samoil Jidov de acolo, că s[ă] amestecă la cislă ș[i] le strică cisla, și nu-ĭ las[ă] după cum îș fac iaĭ cisla, cu dreptate.» — 1321. «La Vas[i]le Macri, Pitar, Vornic de Bot[ă]șeanĭ, pentru c'aŭ jăluit Jidoviĭ din tărg de acolo pe cislaș, că nu le fac cislă driapt[ă], și iaĭ sint maĭ mult sărač.» Să nu se maĭ facă: altfel, un om gospod «va aduč[e] pe aceĭ cislaș în butuč, ș[i] s[ă] vor pedepsi». — 1322. Către Vel

Căpitan de Greceni, «pentru Tătarăĭ ce fac străcăciun[e] lăcuitorilor de acolò». S'a trimes capichibaie la Elagasi, Athanase Ușerul, care va avea grijă. — 1323. «18 cărț la lăcuitorii de pre la Ținutur[ĭ]. Facem știre că, la čfertul acesta a luĭ Avgust, ce s'aŭ scos acum čfertul d'intăĭ, v'am arătat toate greutățil[e] ș[i] nevoile, că, îndat[ă] ce, cu mila luĭ Dumnedzăŭ, am luat Domnie, etc. [ca maĭ sus. După ce vorbește de hotărîrea de a păstra șferturile:] Ș[i], din toate, cè maĭ bună s'aŭ găsit cu cale ș[i] s'aŭ socotit: să maĭ adaogă acmù la somă: adec[ă], cum căserii, așè ș[i] holteiĭ, să dè tot omul la čfert căte 120 paral[e], ș[i] 5 paral[e] răsura zlotașilor; însă holteiĭ vor da numaĭ căte 6 parale, iar 6 paral[e], făcànd cisla cu bun[ă] dreptate, să vor cislui asupra căsarilor, și numaĭ holteiĭ ceĭ ce sintu cu părinții, iar holteiĭ ceĭ ce sint cu mame, acie vor da dup[ă] cum ïĭ va agiunge cisla, pre putința lor; ș[i], de vrem[e] ce să închei acum anul acesta a Domnii Mele ș[i], anu, s'aŭ întămplat greșal[ă] acelor lunĭ . . ., acmu dar, la dză întăĭ a luĭ Avgust, s'aŭ scos čfertul acesta, ce străngu boeriĭ zlotaș. [Care vor fi viitoarele șferturĭ.] Ș[i] iată și ačasta vă făgăduim Domnie Mea că, cu agiutoriul luĭ Dumn[e]dzăŭ ușurăndu-n[e] de datoriĭ, să fiț încredințaț că vom fač[e] Domnie Mè milă, și v'om maĭ ușura din soma ačasta, lăsăndu-vă maĭ ğos încă, de ne va da măna, și decăt în anul trecut.» Zlotașiĭ să iea deci restul pănă la cele 120 de parale, fără deosebire. Să se cerceteze înnaintea locuitorilor, cari vor adeveri (19 August). — 1324. La zlotașiĭ aceluiașĭ șfert. Pentru noiĭ veniți în țară, «ș[i] li s'ar fi plinit acmu la Avgust sorocul». Îĭ vor *scrie*, și li vor lua banĭ. «Osăbit de ačasta, pentru oameniĭ ce ar arăta lăcuitoriĭ de la acel Ținut că aŭ oamenĭ fugiț de pin satele lor; care oamenĭ știm Domnie Mea că din țar[ă] nu sintu eșiț, numaĭ înblă mutăndu-s[ă] dintr'un Ținut într'alt. Pentru cariĭ poroncim, dumneavoastră pe uniĭ ca acie să-ĭ cercaț, ș[i] să-ĭ aflaț; că de acum, de s'or ș[i] rădica, zapisă noĭ de la sătenĭ nu vom priimi. Ce, de la dumneata, ș[i] cu zapisul dumitale luîndu, de vom ș[i] rădica, dar că vom fač[e] cercătură, cu mare tărie, să știț; ș[i], de vom afla, atuncĭ toat[ă] urgie asupra dumnea-

voastră vom porni, făcându-v[ă] de-ĭ veţ plăti dumneavoastră ş[i]. toţ baniĭ acelor ce-ĭ veţ arăta fugiţ. Iar dumneavoastră, zapisă de la săteni să luaţ, ş[i] toat[ă] gloaba ce s'aŭ hot[ă]răt, adec[ă] de omul fugit, ş[i] s'ar afla, căte 20 leĭ, — să luaţ; căč noĭ, pentru aceĭ ce-ĭ veţ arăta fugiţĭ, de la dumneavoastră vom [lua] samă; şi pre dumneavoastră de acum vă ştim: intr'altu chip nu vom maĭ răd[i]ca; Avgust 19.» — 1325. Zapciilor trimeşĭ la zlotaşĭ: «Facem ştir[e] că, iată, socotindu-să pentru chivernisala trebuinţălor, s'aŭ maĭ adaos la soma oamenilor, ş[i] s'aŭ făcut, cum căsariĭ aşia ş[i] holt[eiĭ], de tot omul să dia la čfert căte 120 paral[e]. Deč tu eştĭ triimis din poronca Domnii Mele ca să zapcieştĭ ş[i] să plineştĭ cel[e] 60 parale de căsariŭ şi 50 paral[e] de holt[eĭ], precum să scosăsă čfertul maĭ înnainte. Acmu dar, iată îţ poroncim să staĭ tot lăngă zlotaş, zapciindu-ĭ, ca să plineştĭ ş[i] cielalţĭ banĭ păr la 120 par[a]le de tot omul, ş[i], rănduri pornindu baniĭ aicĭ, tu cu tabla Ţinutuluĭ ş[i] cu toat[ă] soma banilor, făcăndu istovul, să viĭ; Avgust 19.» — 1326. Împlinirea luĭ Angheluţ[ă] Golăe. — 1327. Scutire de bir pentru «un copil anum[e] Ion, de la Dăngen[i] ot Lăpuşna, carel[e], fiind Jidov, ş[i] s'aŭ botezat». — 1328. Pentru nouă oamenĭ ce se zic fugarĭ din Răchitenĭ (Ţinutul Suceava) «în Ţara Turčasc[ă]»; să cerceteze (21 August). — 1329. Tot aşa pentru şese fugarĭ din Băhnarĭ (Ţinutul Vasluiŭ) (23 August). — 1330. O parte din şfertul întăiŭ (2.175 leĭ, 7 potronicĭ noĭ) să se dea Sulgeruluĭ, pentru cheltuiala Sulgerieĭ gospod pe Iulie (23 August). — 1331. Către Toader Jicnicerul, care scrisese, «pentru Mărie Sa Paşa, că nu và să margă pe de ceia parte de Prut; dzăce c'a veni pin Iaşĭ, dzicănd că cale cè driaptă pin Iaşĭ ş[i] pe la Bărlad îĭ iaste. Ba nu iaste aşia: cale cè bună ş[i] driaptă, pe de aceia parte de Prut iaste, ş[i] alţ[ĭ] Paşe, cănd aŭ trecut în ĝos în sus *(sic)*, tot pe acolo aŭ mărsu, ş[i] pe acolo iaste obiceiŭ vechiŭ ş[i] ştiut de toţĭ. Iar, de và Mărie Sa să treacă peste obiceiŭ, cum a socoti Mărie Sa. Ş[i] aşè, toate căte îţ scriem, cu îndrăznială să i le dzăč Mării Sale. Cele de trebuinţa conacelor Mării Sale, noĭ ţ'am dat izvod; însă: la pită, la carne, la ordzu poţĭ să maĭ adaogĭ ceva, iar

la celelalte să daĭ răspunsu că nu să află... Iată ş[i] acestu Uşer ţ'am trimis, ca să-ţ fie de tălmăcit; Avgust 23.» — 1332. Carte de olac pentru Uşer, «ce merge la Mărie Sa Paşe care vine de la Hotin». — 1333. Pentru şese fugarĭ dintr'un sat la Putna. Să cerceteze. «Ş[i], după cum li s'aŭ ş[i] maĭ scris, prè să cercĭ, că, de s'or ş[i] rădica zapis[e]le sătenilor, nu s'or priimi, ce a dumitale; ş[i], cu zapis[e]le dumitale, aşè să vor rădica. Că, făcăndu-s[ă] cercătur[ă], ş[i] de s'ar afla vr'un meşterşug, dumneata va plăti toţ banii acelora, ş[i] toată scărba asupra dumitale va vi *(sic)*; Avgust 25.» — 1334. Şi pentru alţĭ şese fugarĭ din acelaşĭ Ţinut. — 1335. Şi pentru altĭ douăzecĭ şi şese de fugarĭ de acolo, «cariĭ, fiind oamen[ĭ] strein[ĭ], nu s[ă] ştiŭ ce s'aŭ făcut». — 1336. Pentru jalba «unuĭ Ungurian, Stoe Finceş..., că, fiind iaĭ 30 de liud[e], 15 liude holteĭ dintre dănşiĭ aŭ fugit, ş[i] le poart[ă] iaĭ birul lor» (25 August). — 1337. Pentru cincĭ oamenĭ fugiţĭ din Ţinutul Su cevií. — 1338. Pentru doĭ «Ungureanĭ» fugiţĭ din Ţinutul Neamţ. — 1339. Pentru alţĭ patru fugarĭ, din Ţinutul Roman. — 1340. Pentru călugăriţile de la mănăstirea Topoliţa (Ţinutul Neamţ), că «li-aŭ fugit un om de la mănăstir[e], ş[i] trag supărare călugăr[i]ţil[e]». — 1341. Pentru cincĭ fugarĭ de la Cotnarĭ. — 1342. Pentru «Vas[i]le Moşemultă, căl[ă]raş hătmănesc, că-ĭ pune la cislă Gavril Huşanul o iapă stricată». — 1343. Plîngere contra luĭ Andreĭ Balş Spatar, din partea unuia ce-ĭ slujise şi i se luase la plecare vite, «ş[i] i-aŭ dat trăsur[ă] pentru baniĭ oamenilor luĭ». — 1344. Să se aducă în butucĭ nişte sătenĭ cu vornicul: şi fiul luĭ «Cornohal». — 1345. «O carte de om gospod, să aib'a merge, ş[i], pe un izvod ce i-ar da vornicelul de Domneştĭ, — de oamenĭ fugiţ, orĭ-unde ar fi, să aibă a-ĭ lua, cu tot č-or avè, ş[i] să să aducă la urmă» — 1346. Către starostele de Putna. Pentru jalba «acestuĭ Bărsan Ion Brumar de la Sovejă, pe Ion Hăreţul, Bărsan ot Caşin», pentru o bătaie între ciobaniĭ lor. — 1347. Pentru plîngerea Bîrsanilor de la Soveja, că «gorştinariĭ č aŭ fost cu gorştina bărsăniască..., l[i]-aŭ luat năpaste 300 oĭ». — 1348. Pentru arătarea acelo-raşĭ Bîrsanĭ, «că li-aŭ fugit 80 liud[e], fiind oamenĭ strein[ĭ]». — 1349. Pentru fugarĭ din Ţinutul Putna. — 1350. Pentru nişte

holteĭ, pe cari «i-aŭ fost cisluit căte 50 paral[e], dar pe urmă li-aŭ luat Lorongi căte 100 paral[e]». — 1351. Pentru 30 de fugarĭ de la Putna. — 1352. Ceartă între Sovejenĭ şi Căşinenĭ, pentru carele date la mersul luĭ Grigore-Vodă la Constantinopol. — 1353. Pentru fugarĭ de la Ţinutul Vasluĭ. — 1354. «O carte de apărar[e] Vorniculuĭ ş[i] Bărsanilor, 4 Bărsan[ĭ] de la Sovej[a], pentru doĭ Ţigan[ĭ] ce lucriază la cară ce merg la Ţar[i]grad, — să nu-ĭ super[e] giudziĭ ş[i] nim[e], pe aceĭ doĭ Ţigan[ĭ]; Avgust 27.» — 1355. Scutire de caĭ şi căruţe de olac a Bîrsanilor de acolo. — 1356. Pentru 17 fugarĭ din Ţinutul Neamţ. — 1357. «2 cărţĭ date de om gospod, una la Scăntienĭ şi alta la Dobrovăţ, să d[è] banĭ pe nişte lemne, pentru tocmitul odăilor Arnăuţăloru de la Curte.» Şi «draniţ, căte 1 leŭ pe miia», pentru aceleaşĭ odăĭ. «Şi să l[e] dia baniĭ în mănă, 30 leĭ » — 1358. Către un zlotaş. «De acmu trebue să găndiască ş[i] pentru istov» (27 August). — 1359. Să trimeată Bîrsaniĭ din Soveja şi Caşin la Galaţĭ un car mocănesc, care va fi acolo pănă la 5 Septembre. — 1360. Către Radul Racoviţă. Să grăbească cu baniĭ, «ca să aibă lăcuitoriĭ ş[i] ceva răsuflare . . . Pentru oamenĭ fugiţ, ce ne scriĭ dumneata ş[i] ceĭ răspunsu ca să ştiĭ, de nu s'or ţinè în sam[ă], să plineştĭ de pe la cielalţĭ —, adec[ă] pe sămne mult[ă] somă de oaminĭ veĭ să ne arăţĭ fugiţ. Cari, lăngă atăta milă ce facem Domnie Mea cu dumneata, căndu socotièm să ne arăţĭ sporiŭ, dumn[ea]ta, atăta lipsă ne arăţ. Ce noĭ, pentru aceĭ fugiţ, am maĭ scris . . . : cariĭ vor fi eşiţ din ţar[ă], să-ĭ scoţĭ dumneata din tablă; însă cercăndu bini, căč mulţĭ nu sintu eşiţ din ţar[ă], ce îmblă din sat în sat ş[i] den Ţinut în Ţinut, mistuindu-s[ă], după obiceiul lor. Ş[i] de acum zapisă de la ţăran[ĭ] nu vom maĭ priimi, ce de la dumneata» (ca maĭ sus n° 1324) (28 August). — 1361. Sărdaruluĭ. «Să trimiţ somă bună de banĭ», *gîndind şi la istov.* «Pentru oameniĭ č-aŭ fost supuş pe la Tătar[ĭ], că s'aŭ scos o sam[ă] şi s'aŭ aşedzat pin sate, — de ačasta ni-aŭ părut bine; ci, şi pentru ciialalţĭ, č-aŭ maĭ rămas dosiţ, n'avem îndoială că, fiind silinţa dum[i]tale, s'or scoate ş[i] ceialalţ, toţ . . . Pentru mărzacul acela ş[i] odobaş[a] cu simeniĭ, car[e] aŭ îmblat pentru

scosul oamenilor pe la Tătar[ĭ]», ca să li se dea ceva, aşteaptă socoteala, «căcĭ nu ştim ce obraz a fi mărzacul acela». Pentru Aga din Chişinăŭ, dintre beşliiĭ ce i s'aŭ dat, «doĭ s'aŭ întorsu de pe drum, iar doĭ aŭ fugit de acolo. Şi dzăcĭ dumneata că, cu aceĭ 6 leĭ, ce s[ă] da liafă beşliilor, s'or găsi neferĭ acolo, de slujbă. Ci noĭ, să maĭ dăm liafă la alţăĭ, de vrem[e] că avem beşliĭ aicia, n'om da; numaĭ iată c'am trimis alţĭ 4 beşliĭ în locul acelora, iar aceĭ č-aŭ fugit, ş'or lua eĭ plata aicia. Pentru acel neguţtor de la tărgul Lăpuşniĭ, ce l-aĭ socotit dumneata să fiia acolo pentru apărar[ea] lăcuitorilor, ş[i] dzăcĭ pentru liafă, ce, — liafă la aceĭ de loc şedzătorĭ, ce liafă?! Nicĭ la Grigor[e]-Vod[ă] nu li s'aŭ dat; numaĭ dumnealuĭ să şadză acolo, să fiia de apăraria lăcuitorilor, ş[i] om face raiat la altele. Iar, pentru beşlii, caută-ĭ dumneata doĭ oamenĭ, să fiia de slujbă lăngă dumnaluĭ, ş[i] să l[i] ţăia în samă baniĭ peceţălor acelor doĭ oaminĭ; Avgust 28.» — 1362. Pentru 6 fugarĭ de la Ţinutul Suceava. — 1363. Către Solomon Vornic de Cîmpulung şi Dumitrachi Vătav de aprozĭ, pentru fugarĭ de la Cîmpulung. Să bage bine de samă, pe răspunderea lor. «Căč ştim Domnie Mè, că, de ş[i] sint fugiţ, dar din ţar[ă] n'or fi eşiţ» (30 August). — 1364. Să se cisluiască satele «pentru vitele lăcuitorilor de la Lăpuşna, Orheiŭ, Soroca, ce s'aŭ prăpădit în trecere solilor». — 1365. Pentru plîngerea de bir a uneĭ femeĭ, Acsana. — 1366. Luĭ Vasile Budzilă. «Ni-aŭ venit acmu ferman de la Puternica Poartă, în care ne scriŭ stăpăniĭ că, din 500 salahorĭ cu care eştĭ orănduit de lucredzĭ la cetate Vozieĭ, 100 de salahorĭ nu săntu bunĭ de nimic, ş[i] dzăc că nu ni i-or ţinè în sam[ă] ... Di-aĭ făcut vre un chip de meşterşug, poţ socoti, acè de pe urmă la ce-ĭ vini, ş[i], de nu ne vor ţănè noĭ în sam[ă], iată că dum[itale] rămăne să daĭ sam[ă], ş[i] nicĭ noĭ nu-ĭ vom ţănè în sam[ă], ş[i], de unde socoteştĭ, ca să daĭ baniĭ înnapoĭ. Ce, di-aŭ fostu jaloba lor č-aŭ dat la Poartă pentru ačasta, ră, ş[i] salahoriĭ vor fi de triabă toţ, să te săleştĭ ca să eĭ un elam de la cadiul, ş[i], de-ĭ putè, ş[i] un arz-mazar de la spahiĭ ş[i] alţiĭ de acolo, în chip de mărturie că salahoriĭ săntu deplin 500, ş[i]

oamenĭ de triabă, bunì de slujbă» (31 August). — 1367. Implinirea slugilor Turcilor de la Gălaţĭ, pentru bir. — 1368. «La episcopul de Roman, pentru 6 călugărĭ ce i-aŭ pus vierĭ la Necoreştĭ, să trimită 60 leĭ, slujba lor de un an, căcĭ pravila poronceşte, călugăriĭ să s[ă] afle pe la mănăstirĭ, iar nu pe la viĭ; Avgust 31.» — 1369. Pentru plîngerea de bir a văduveĭ Istina. — 1370. La starostele de Putna, pentru ce-ar trebui luĭ Manolachi Costachi, la conacele luĭ Musunolu. — 1371. Luĭ Vasile Logofătul de la Vozia. «Ni-aŭ vinit firman de la puternica Poartă ca să dăm 5 leĭ luĭ Bina-Emini de acolo de la Voziia, pentru lucrul cetăţăĭ. Ş[i] poronca ni-aŭ vinit c'un čohodariŭ a dum[i]sale. Şi, netămplăndu-s[ă] banĭ acmu la Vist[e]riia, i-am dat răspunsu că baniĭ îĭ vom trimite la dumneata.» Să iea «sibihtahrir» de la el (3 Septembre). — 1372. Luĭ Manolachi Costachi: Să iasă la Focşanĭ înnaintea luĭ Musunolu. Să dea izvod amănunţit de cheltuielĭ. S'a trimes pentru aceasta şi Iacovachia Vel Uşer. — 1373. Pentru patru fugarĭ de la Trebeş. — 1374. Pentru «un moşniag..., car[e]le iaste slabu, ş[i] nu iaste de bir». — 1375. Plîngere «că i-aŭ pus un fičor holteĭ cap la cislă, şi ial are treĭ fečor[i]». — 1376. «Tocmala menzilurilor dintr'acestu an, după cum arată mai ğos anume; leat 7250 [1742]» (necomplet). — 1377. Pentru şese fugarĭ din tîrgul Suceava. — 1378. Plîngere a unuĭ sătean, «că, fiindu holt[eĭ], nu l-ar fi cisluindu ţăraniĭ dup[ă] poronca gospod, căte 2 zloţ, ce l-ar fi puindu capu bun, ca un casnic». — 1379. «O carte dată de om gospod, să margă la dumnealuĭ Vornicul Ion[1] şi să pliniasc[ă] 116 leĭ, 5 potronicĭ de banĭ; car[e] banĭ aŭ rămas răm[ă]şiţ[ă] din baniĭ desătini ot Cărlig[ă]tura; Săptemvrie 8.» — 1380. Pentru birul unuĭ «om străcat şi orbu de ochĭ: nu pote vidia».

XII. «Condica de cărţile de poroncă ş[i] răspunsurĭ ce s'aŭ scris de la Visterie la luna luĭ Octomvrie, leat 7251 [1742].»

1381. «La starostele de Putna, să străge pe margin[e], să dia şt[i]re neguţtorilor streinĭ ş[i] de ţară ş[i] altor lăcuitorĭ», pentru

[1] Neculce

iarmarocul de Sf. Dumitru de la Tărguşor (Nicolina).— 1382. Şi la starostele de la Cernăuţĭ, pentru aceasta. — 1383. Unuĭ vornicel de sat, ca să aducă înnapoĭ pe fugarĭ. — 1384. Către Mădzărachi. «Părcălăbie Chişinăuluĭ dintr'acestu anu, iată ş[i] acum s'aŭ dat iarăş în sama luĭ, cu preţul ĉ-aŭ dat în anul trecut: 1000 leĭ; să poarte de grijă, ş[i] să triimit[ă] baniĭ pe ĉferturĭ, ş[i] slujba să o străngă pe carte din anul trecut.» — 1385. «La cariĭ sint rănduiţĭ cu slujba uşoruluĭ la parte de spre parte Uraolu»: se cedează luĭ Iordachi Cantacoz[i]no Vornicul uşorul de pe o moşie a luĭ. — 1386. Se porunceşte «la uşorgiĭ, ca să st[è] zapciĭ asupra Tătarălor», cari să ducă pînea «tot la Chişinăŭ, după obiceĭ». — 1387. «Tărgoveţilor de Gălaţ, ca să fie volniĉ a să apăra de spre toţĭ cia ce ar înbla cu menzil pe apa Dunăriĭ, nemăruĭ eĭ menzil pe apă să nu dia; ce, unde ar socoti părcălabul cu-ĭ cu cale, acolo părcălabul să aibă a da, plătindu el cu ban[i], iar tărgoveţiĭ niĉ de cum să nu să supere.» — 1388. Numirea luĭ Antohie Caragè ca întovărăşitor ai «soluluĭ leşesc». — 1389. Vorniculuĭ de Tecucĭ: să petreacă pe Musunolu de acolo pănă la Bîrlad. — 1390. Luĭ Ion Bogdan Stolnic, să meargă cu Paşa pănă la Vasluiŭ. — 1391. Luĭ Ştefan Roset Păharnicul: să-l ducă pănă la Iaşĭ. — 1392. Luĭ Indirniliu biv vel Uşer: tot aşa. — 1393. «4 cărţĭ de oaminĭ gospod şi pe izvod ci-ar da Grigor[e] Başbulbaş[a] din Curte, de oaminiĭ car[e] aŭ luat banĭ pe podială, pentru podurile ce să fac aicie în Iaş; şi să st[è] zapciŭ să aducă toată podiala deplin, şi să-ĭ aducă şi pe dănşiĭ cu pecetluiturile care aŭ la mănă, ca s[ă] dia sam[ă].» — 1394. La Vel Căpitan de Dorohoiŭ, «pentru solul leşesc ce vine din sus, înnainte cărue iaste triimis Bechir-Aga Cap[u]gibaş[a]». Pentru Turc, s'a trimes Carageà. Pentru sol, Vel Căpitan «să rănduiasc[ă]... 47 caĭ pe Ţinut..., ca s[ă] facă lăcuitoriĭ cu chirie, căte 2 leĭ p[1] de cal, de la Hotin păr la Iaş». — 1395. La starostele de Cernăuţĭ: pentru alţĭ 47 de caĭ. — 1396. Pentru tot atîţia caĭ, luĭ Vel Căpitan de Soroca. — 1397. Carte de olac pentru un «îmblător». — 1398. Alta, unuĭ călăraş «ĉ-aŭ mersu cu cărţĭ la conacciĭ». — 1399. Împlinirea unuĭ Ciorneiŭ, pentru «100 drobĭ de sar[e] ĉ-aŭ

luat de la Ocnă» şi altul ce a luat tot sare. «Să-ĭ popriască vie ş[i] moara, pără s'or plini baniĭ domneştĭ.» Şi împlinirea analoagă a luĭ Bănariul. — 1400. Către starostele de Putna, «cu un pivnicer ce s'aŭ triimis de aice pentru vinul gospod, ce iaste obiceiŭ de să ià, căte o vadră de cram[ă]»: să-l aducă. — 1401. «Pentru lemnul ce s'aŭ socotit să aducă oameniĭ de pe suptu Codru pentru făcutul şoproanilor de triaba cailor Mării Sal[e] Paşiĭ; însă 30 grindzĭ ş[i] 100 car[e] frundzar.» — 1402. Şi oamenilor de Dobrovăţ, pentru aceasta: «însă 120 furcĭ ş[i] 120 de cumpene, ş[i] să le plătiasc[ă] cu ban[ĭ]». — 1403. Să se caute 60 de care de fîn, în şi lîngă Iaşĭ, pentru Paşa. — 1404. «Să aibă a merge [un Vornic de Poartă] pe supt Codru, ş[i] să scoat[ă] oamenĭ ş[i] cară cu boĭ, să tocmască toate podurile de piste toate părailea, de la Şanta ş[i] păr aice», — pentru Paşă. — 1405. Se cer de la Ţinutul Roman, treĭzecĭ de caĭ pentru «agărlăcul» Paşeĭ, care vine la Iaşĭ. Vinerĭ: va da 2 leĭ de cal. — 1406. Şi la alte Ţinuturĭ. — 1407. De la Ţinutul Lăpuşna se cer care, cîte 6 leĭ pănă la hotar. — 1408. «Aga să fac[ă] de la breslele de Iaş 20 căruţ căte cu 2 caĭ», cu 5 leĭ căruţa, «ş[i] 40 oamen[ĭ] slobodzĭ», cu cîte 1½ leŭ, pănă la hotar. — 1409. Maziliĭ de la Vasluĭ, «să fac[ă] conacul Mării Sali Paşi[ĭ], de la Scăntei». — 1410. «O carte de 3 caĭ de olac č-aŭ întorsu o cociia č-aŭ vinit c'un beiŭ, č-aŭ venit cu Mărie Sa Paş[a]». — 1411. Către «Solomon Botedzu Şetrar, Vornicul de Cămpullungu», să dea «20 putinĭ de brăndză bună, ca de 2-3 vedre una, să fie pentru masa gospod . . ., precum a f[i] preţul». — 1412. Vornicilor de Bîrsanĭ din Caşin şi Soveja, să trimeată «20 caşĭ de ceĭ marĭ ş[i] 20 burduj de bră[n]dză de cè bună, ca să fie pentru masa gospod», — cu plată. — 1413. «Octomvrie 8. 18 cărţĭ s'au scris pe la lăcuitoriĭ de pre la Ţınuturĭ, într'acesta chipu. Facem şt[i]re că, la čfertul de'ntăĭ, čfertul acest trecut, a luĭ Avgost, trebuinţăl[e] toate, ce s'aŭ întămplat, pre rǎndu ş[i] pre largu vi li-am arătat; care trebuinţă neputăndu-să cu alt chipu a să urni, ni-aŭ silit a scoate čfertul căte 3 leĭ de omul căsariŭ ş[i] de holteiŭ, dar scoposul nostru aŭ fostu, rădicăndu datorie ce ne sta asupră, să lăsămu čfertul iarăş cum aŭ fostu, — dup[ă]

cum ş[i] atuncĭ în cărţĭ v'am arătat. Ş[i], la acè socotial[ă] aflăndu-ne, iată putericiĭ stăpânĭ, socotindu, ni-aŭ trimis mucarer; cu carile cătăva somă de ban[ĭ] cheltuindu-să, iarăş cu datorie s'aŭ luat de s'aŭ dat. Pentru care stăndu Domnie Mea a socoti, denpreună cu boeriĭ noştri, cum ş[i] în ce chipu să facem ca să rădicămu den mijloc ačastă datorie, iarăş într'alt chipu nu s'aŭ putut, ce, sfătuindu-ne, s'aŭ socotit, ş[i] pentru mucarer s'aŭ scos, acum, un čfert, tot pe socotiala čfertuluĭ celuĭ de'ntăĭ, cum căsariĭ aşia ş[i] holteiĭ, căte 3 leĭ. Deč, măcar că cunoaştim Domnie Mea supărare voastră, dar la o trebuinţă ca ačasta ce s'aŭ întămplat, fieşticarile să vă siliţ, să vă nevoiţĭ, ca să daţ ş[i] aceştĭ ban[ĭ], cu cariĭ vom putè măntui şi ačastă trebuinţă. Ş[i], iată, cu toată adevărătate, vă arătăm, ş[i] vă făgăduim Domnie Mea că de acum înnainte celelalte čferturĭ ce sintu hotărăte piste anu, adecă după unul, č-aŭ eşit, păr la 4 čfertur[ĭ], vor fi numaĭ căte 100 parale de căsar, ş[i] holteiĭ de vărstă căte 50 parale,— maĭ mult nič un ban, ş[i] ceĭ bătrăn[ĭ], ce nu sintu de hran[ă], saŭ nevolniciĭ nu să vor supăra. Precum ş[i] den peceţĭ vă veţ adeveri. Carele făr de zăbav[ă], pentru îndreptare lăcuitoriloru, de anul acest al doile să vor triimite, ca să să împart[ă] tuturoru. Pentru ačasta dar, nerămăindu în cugetul vostru nič un chipu de îndoială, să fiţ încredinţaţ că maĭ mult la alte čferturĭ înnainte nu veţ fi supăraţ, ş[i] iată ş[i] boerĭ zlotaş rănduim cu čfertul acesta pe—; la măna cărora să vă siliţ, să vă daţ baniĭ, ş[i] răsura încă, căte 5 parale, precum ş[i] la alte čferturĭ.» Să iea zlotaşiĭ ş[i] de la ceĭ veniţĭ de prin alte Ţinuturĭ: dacă va fi vre-un bir dat îndoit, se va vedea pe urmă. — 1414. Carte de *zlotărie* se trimete la Vel Căpitanul de Soroca. — 1415. Pentru un om al luĭ Vel Vistier, «ce s'aŭ trimis la Bucureştĭ». — 1416. «La boeriĭ vădrarĭ, pentru baniĭ vădrărituluĭ, să facă sălinţă cu strănsul banilor, ş[i] pe nime de acolo fără banĭ să nu las[ă] să-ş rădice vinul, ce de la toţĭ acolo să pliniasc[ă] baniĭ vădrărituluĭ; că, de or lăsa pe cineva, or avè bănuială, ş[i] păr la fărşitul luniĭ acestie a luĭ Octomvrie negreşit să fac[ă] tot istovul banilor la Vistierie, de vrem[e] că bani aceştie sănt

socotiţ să s[ă] tremită la Ţarigrad cu dumnealuĭ Vel Comis, ş[i] la fărşitul luĭ Octomvrie este să purčad[ă] dumnealuĭ Vel Comis la Ţarigrad.» — 1417. Numele zlotaşilor «cu čfertul *[adaus:]* ce s'aŭ scos la Octomvrie pentru mucarer». Intre eĭ, la Botoşanĭ: «Vasile Macri Pitarul, Costandin Vel Cafegiŭ»; la Cîrligătură, «Ion Neculce Vornicul; răsura: 120 leĭ». — 1418. Către starostele de Cernăuţĭ, «pentru 126 stupĭ a unor Turcĭ de la Hotin.., cariĭ sintu în Ţınutul Cernăuţilor ş[i] n'aŭ vrut să-ş plătiască desătina, — să caute dumnealuĭ să ĭ cheme ş[i] să l[i] dzăcă să-ş plătiască desătina, nemaĭ puind pricin[ă], — că apoĭ li să vor bate stupiĭ [şi] li să va vinde mierea». — 1419. Pentru fugarĭ de la Ţinutul Covurluiŭ. — 1420. Se trimet care la Chişinăŭ, «să încarce ordzu de uşur». — 1421. Şi la Fălciiŭ pentru aceasta. — 1422. Pentru fugarĭ de la «Lipoveniĭ de la Zamostiia». — 1423. *Plinire* de cuniţă de la «Haidinolu ş[i] Satărul de Gălaţĭ». — 1424. Se dă la menzil o parte «din ordzul de uşur ce este să viia de la Tătar[ĭ] de la Orumbetolu, acolo, la Fălciiŭ». — 1425. Zlotaşilor: «pentru 2 părţĭ din soma banilor, să trimiţă la Visterie, păr la sfărşitul luĭ Octomvri»; altfel, se vor trimete zapciĭ. Ceĭ din Ţara-de-jos vor trimete baniĭ la Galaţĭ. — 1426 «O carte dat[ă] vătavuluĭ de vănătorĭ, luĭ Tănas[ă], să aibă a da poronc[ă] vănătorilor ca s[ă] aducă vănat, nelipsit, la Curte gospod.» — 1427. «La un fečoru a dum[isale] Vistierul, mergăndu la Gălaţ să cumpere nişte bucat[e] de triaba nunţiĭ dum[i]sal[e][1].» — 1428. «La goştinariĭ de oĭ...: păr la sfărşitul luĭ Octovri să daţ gium[ă]tate de ban[i], şi la 20 dea dzil[e] a luĭ Noevri să fac[ă] tot istovul», avînd să plece la 1-iŭ Novembre Comisul la Constantinopol. — 1429. Pentru partea din şfert ce s'a orînduit luĭ Vel Cămăraş. — 1430. «Căpitanuluĭ de la Bărlad, să d[è] poroncă tărgoveţălor de Bărlad, cănd or fi calabalăcurĭ şi alte trebuinţă la mizil, să să ià să d[è] agiutor; însă nu cu paguba lor, ce numaĭ cu osteniala.» — 1431. «Octomvrie 20. O carte la văt[ă]manul ş[i] la toţ săteniĭ de la Grum[ă]dzăştĭ: luînd carte gospod, îndat[ă] să tae 800 de bradzŭ, cariĭ

[1] Vistierul, Toader Paladi, îşĭ mărita fata. V. maĭ departe.

sintu pentru nunta dum[i]sale Vornicul Costaca *(sic)* ş[i] a dumnealuï Vel Vistier, ş[i], tăindu-ĭ, să-ĭ încarce ş[i] să-i aduc[ă] aicĭ, la dumnalor, ş'aducăndu-li, îş vor lua plata de la dumn[ea]lor.» — 1432. Şi zapciŭ pentru aceasta. — 1433. «3 cărţĭ s'aŭ scris: una la Soroca, una la Hărlăŭ ş[i] alta la Cernăuţĭ, pentru oamenii de raeoa Hotinuluĭ, să-ĭ popriasc[ă], să nu-ĭ lasă să ari pe locul ţărăĭ; numaĭ cariĭ or vria să viia să să aşedză în ţară, aciia să aibă voia să să hrăniasc[ă] şi să s[ă] aşedză în ţară.» — 1434. Pentru un birnic de la «slobodzăia gospod ot Orheiŭ». — 1435. «Pentru cheltuiala soluluĭ leşesc ce vinia din sus şi trecia în ğos.» — 1436. «18 cărţ date şi 18 izvoade de dajde aleaşilor ce s'aŭ scos la Octomvri 20 pentru mucareriŭ» — 1437. «O carte la starostele de Putna, pentru Rari Postelnicul, să şadă acolo la Focşenĭ în sama dum[isale], şi, pentru grije luĭ, i s'a purta de aice.» — 1438. «La Bahrin, sluga dum[isale] Vel Vistier, de la Vale Sacă, pentru nişti meari domneştĭ ce i s'aŭ poroncit să trimită pentru nunta dum[i]sale, ş[i] păr acmu nu li aŭ maĭ triimis.» Merge zapciŭ. — 1439 Pentru fugarĭ de la «Lipoverii de la Poiana Pustiia» (Ţinutul Suceava). — 1440. Pentru ceĭ de la «Lipoverii de la Hănţăştĭ» (tot de acolo). — 1441. «Octomvrie 26. O cartia s'aŭ scris la dumnaluĭ Radul Vel Spatar, ca să viia şi dumnealuĭ, să s[ă] aflia la nunta fiiciĭ dum[i]sale Vel Vistier.» — 1442. Pentru «Lipoveniĭ de la Bodeştĭ» (Ţinutul Neamţ), dintre cari fugiseră 15. — 1443. Către Comisul Isufachi. — 1444. «La atăta som[ă] de banĭ, să triimiţ dumneata numaĭ 500 leĭ?! Pre aĉasta putem socoti că iaste să faĉ dumneata smintială.» Să vadă şi la celelalte ocoale, nu numaĭ la al luĭ. Să cerceteze pe ceĭ strămutaţĭ. I-a dat şi ceĭ patru *slujitorĭ* ceruţĭ. Să cruţe numaĭ pe ceĭ veniţĭ de curînd. «Şi aşè, adeverindu dumneata ş[i] încredinţăndu pre toţ lăcuitoriĭ că de acum înnainte alte ĉferturĭ vor plăti numaĭ 100 paral[e] de căsar, ş[i] 50 parale de holt[eĭ]» (27 Octombre). — 1445. Pentru doĭsprezece fugarĭ de la Cotnarĭ. — 1446. Pentru treĭ fugarĭ «în raia» din Ţinutul Hîrlăuluĭ: iar e vorba de «mărturiĭ, şi zapis de la vornicel ş[i] de la săteni». — 1447. Către locuitoriĭ din Ţinutul

Lăpuşna, Orheiŭ, Soroca, pentru fugariĭ ce ar vrea să se întoarcă, cari cer bir deosebit. Admite, cu boieriĭ, «fiind spre adaogeria ţărăĭ», şi pentru străinĭ şi pentru *înstreinaţĭ*. Vor da în patru şferturĭ 105 parale *casnıciĭ*, iar holteiĭ *(ceĭ de vrîstă)* 55 (28 Octombre). — 1448. Pentru opt fugarĭ din Bosance.— 1449. Către zapcii: să încheie cu datul banilor până la 10 Novembre măcar, fiind să plece Comisul cu banĭ, «la datorie ş[i] la alte cheltuialĭ» (31 Octombre). — 1450. Pentru douăzecĭ şi şese de fugarĭ din Ţinutul Neamţuluĭ. «Să-ĭ păsuiasc[a] de baniĭ acelor fugiţĭ păr maĭ pe urmă: că iată că vor să s[ă] trimiţă ş[i] peč[e]ţ, să s[ă] dia pentru îndreptaria oamenilor, ş[i], pe cariĭ i vor găsi, li vor da peč[e]ţ; iar, pentru ceĭ fugiţ, să n'aibă supărar[e] ceialalţĭ» (31 Octombre). — 1451. Pentru cincĭ fugarĭ de la Ţinutul Roman. — 1452. Pentru plîngerea de bir a Savineĭ «de la Ţinutul Lăpuşni, Orheiuluĭ». — 1453. Către Vel Căpitan de Covurluiŭ, «jăluind vorniciĭ di pin sate, de la Piniŭ ş[i] de la Brăneştĭ, precum li-aŭ luat căte 3 oamenĭ dintr'un sat pentru slujba Căpitănii: pentru car[e] luĭ i s'aŭ dat poroncă ca să fac[ă] dzăcia căl[ă]raş pentru slujba luĭ, şi peceţăle să li să rădicia de la Visterie; dar aciĭ 10 oamenĭ să fiia oaminĭ streinĭ, iar nu oaminĭ de pin sate». — 1454. Către «vorniceiĭ de pin sate de la Ţinutul Covurluiluĭ, jăluind că le eŭ [caiĭ] părcălabi de Gălaţ şi Vel Căpitan, şi-ĭ ţăn căte o săpt[ă]mănă, şi-ĭ portă, şi-ĭ flămăndzăsc; şi li s'aŭ făcut cartia dată, să s[ă] aperia, să nu dia caĭ de olac; numaĭ cănd s'ar tămpla să viia vr'un Turcu mar[e] şi alţĭ Agĭ, calabalăc maria, şi cănd a fi aproapia de Gălaţ, atuncia să d[è] ş[i] eĭ caĭ de olac, agiutor miziluluĭ.» — 1455. Pentru 10 fugarĭ din Ţinutul Suceveĭ: iar făgăduiala de «peceţ . . ., pentru îndreptaria tuturor» (31 Octombre). — 1456. Pentru fugarĭ din Ţinutul Covurluiŭ: iarăşĭ făgăduiala pomenită. — 1457. Se cere a se ierta de bir moşnegiĭ cari nu pot lucra: Domnul aminteşte că şi în ponturile sale se prevede lucrul.

XIII. «Condica de luna luĭ Noevri» [cercăturĭ de condeiŭ greceştĭ ale luĭ Gheorghe Icioglanul].

O 1458. Carte de mortasăpie. «De vita ce s'a vinde în tărgu, să ià 4 paral[e] de la văndzător, ș[i] 4 paral[e] de la cumpărător, ș[i] de cal, de iap[ă] 3 potronicĭ de la văndzător, ș[i] 3 potronicĭ de la cumpărător, ș[i] de oaia 2 banĭ, ș[i] de sacul de făin[ă] de grăŭ 2 paral[e]: o parà cel ce vinde, o parà cel ce cumpără, ș[i] de sacul de grăunță căte 4 banĭ, ș[i] de sacul de mălaĭ o parà, ș[i] de cară ce or vini în tărgu, căte 2 potronicĭ, și căte 2 oc[ă] or ce a fi în car. Așijderea să aibă a lua ș[i] camăna ș[i] bezmănul, după obiceiŭ, de la cărșmel[e] ce s'ar vinde în tărgu, orce fel de băutură, ș[i] de la vite ce s'ar tăia la scaun, să aibă a lua căte 3 potronicĭ de vită, ș[i] căte 5 ban[ĭ] de oae, ș[i] căte 2 ban[ĭ] de miel, ș[i] de la mesercii să aibă a lua, de trunchiŭ, căte căt este obiceiul, pe čfert; pentru săŭ, ce aŭ a da iaĭ la mortasipie. S[i] nimea scutelnic să nu fiia la aceste, ș[i] să aibă a lua ș[i] de la blănar[ĭ] ș[i] de la cojocar[i], căte 2 ughĭ la potronic, pe an, după obiceiŭ.» Scutirile se vor ținea în samă numaĭ fiind de la *această* Domnie (fără dată). — 1459. Pentru plîngerea oamenilor din Bănila, că «liaŭ fugit 15 Rușĭ č-aŭ fostu cu dănșiĭ luat pecețĭ; ș[i] 2 oamenĭ de sat, ș[i] aŭ rămas numaĭ 3 oamenĭ». — 1460. Plîngere de sătenĭ asupra unuĭ vornicel, cu tatăl și frațiĭ luĭ, «precum fac cislă numaĭ eĭ, ș[i] pe ceialalțĭ nu-ĭ priimăsc, și asupresc cu cisla, ș[i] nu le fac dreptate; ș[i], mărgănd la staroste de Putna de aŭ jeluit, aŭ orănduit starostele pe un Stavro Grecul ca să ĭ cisluiasc[ă]... Pe urmă aŭ sărit acel vornicel ș[i] cu frațiĭ luĭ, ș[i] cu tată-săŭ, ș[i] i-aŭ bătut denainte luĭ Stavro.» Să fie adușĭ la Iașĭ. — 1461. La starostele de Cernăuți, «triimețăndu-s[ă] de aicĭ cu trebĭ pe Ioani Postelnicul în Țara Leșasc[ă], la Voevoda Chiovschiĭ»: să-ĭ dea «o căruț[ă] cu doĭ caĭ, ș[i] doĭ caĭ de călărie să tocmască cu chirie..., ș[i] doĭ înblătorĭ să margă cu dănsul, să șadă acolò căt va zăbăvi; ș[i] cheltuiala să le dè îmblătorilor pe obiceiŭ, ș[i] să l[e] dè ș[i] liafa luĭ, căte — leĭ pe lună», cît va sta. — 1462. Se trimet zapciĭ la zlotașĭ, pentru două părțĭ din suma șfertuluĭ, ca să se trimeată cu Vel Comis. Aŭ trecut «2 sorocurĭ» (9 Novembre) *(ștearsă)*. — 1463. «Pentru triaba soluluĭ leșesc ce merge la Țarigrad, ș[i] s'aŭ triimis ș[i] 2 copiĭ de cas[ă] de aice, ca

să stè zapciĭ împreună cu oamenii dum[isale]» : să-ĭ gătească caĭ la Vasluĭ, dăndu-li-se chirie de 2 ½ leĭ pănă la Găla̧ţĭ. Dar vor fi aduşĭ, pănă «mănĭ sară» la Iaşĭ întăiŭ (9 Novembre). — 1464. «Noemvrie 9. O carte la Vornicul Ion [Neculce], să orănduiasc[ă] 40 stogurĭ de făn din fănul gospod, ce iaste la Cărlig[ă]tură, să-l aduc[ă] aice, la grajdiul gospod.» — 1465. Ordine la Cîrligătură, pentru caiĭ «soluluĭ leşescu». — 1466. Lista cailor gătiţĭ pentru el la Ţinuturĭ (9 Novembre). «La 10 caĭ să vie şi căte 2 oamenĭ, ca să poarte grije cailor.» — 1467. Luĭ Ioniţă Buzdugan şi Măteĭ Hurmuz, pentru a găti conacele soluluĭ (aceiaşĭ dată). — 1468. Zapciŭ la zlotaşĭ, pentru cele două părţĭ din suma şfertuluĭ (10 Novembre) (e în locul porunciĭ şterse). — 1469. «18 cărţ s'aŭ scris la lăcuitoriĭ de pea la Ţinuturĭ într'acest chip : Facem ştir[e] că, iat[ă], acum ş[i] peceţ noaĭ de anul acesta, pentru îndreptar[e] tut[u]ror, s'aŭ triimis, să s[ă] dè peč[ete] de 105 par[a]l[e] de căsaş şi 55 paral[e] holteiŭ, după făgăduinţa č-am dat Domnie Mè, ş[i], de acmu, după soma ačasta veţ plăti čfertur[i]le, la vrem[e] cănd vor eşi, — maĭ mult nič un ban. Ş[i], după hotărăre, vă veţĭ cislui fieştecar[e]le după putinţa luĭ, ş[i] holteiĭ cu părinţĭ numaĭ 20 de paral[e]. Deč voĭ, lăcuitor[i], toţ, neîmblănd cu meşterşugur[i], să eşiţ, cum căsariĭ, aşè ş[i] holtei, să vă luaţ peceţ pe feţ[e]l[e] voastre ; căč, după atăta milă č-am făcut Domnie Mè cu voĭ, meşterş[u]gur[ĭ] nič de cum nu vom suferi ; ş[i] să va fač[e] cercătur[ă] cu mare tărie, ş[i], unde vom afla om făr de pecet[e] saŭ ş[i] cu pecete nescris[ă] pe feţ[e], vornicul satuluĭ ş[i] den ceĭ maĭ bătrănĭ săten[i] s'or pedepsi, ş[i] pecet[e] va plăti îndoită.» Îndemn către zlotaşĭ a împărţi peceţile fără *hatîr*. Bătrîniĭ şi *nevolniciĭ* să nu fie supăraţĭ. «Nič ban[ĭ] peste peceţ ce le daţ lăcuitor[i]lor să nu luaţ, căcĭ baniĭ čfertuluĭ vor da cănd să va scoate čfertul, la vreme luĭ.» Să facă izvod deosebit, al celor «č-aŭ îmblat cu meşterşugurĭ, arătănd că sint fugiţ, ş[i] s'aŭ scos din tablă». Trimete un număr de peceţĭ, fiind sigur că le vor *îmbrăca* pe toate, şi vor maĭ cere. Să se lucreze «cu apofas». Ameninţărĭ cu *urgie* (10 Octombre). — 1470. Luĭ Isufachi, care nu voise a da Cămăraşuluĭ, pentru Cămară, suma ce i se

rînduise. — 1471. «Pentru ordzul de la iușoru.» — 1472. Împlinire de «camănă de la Focșenĭ, din anul trecut»; și pentru rămășița mortasăpilor de Bărlad și de Focșenĭ. — 1473. Să se aducă Medelnicerul Carpu, pentru rămășița vădrărituluĭ de la Ținutul Tecuciŭ. — 1474. Se trimet banĭ pentru orz de menzil, «căte 6 potronicĭ merța». — 1475. «La Iordache Postelnicul, capichihae de Hotin, pentru Turciĭ ce n'aŭ dat cuniță pe vitele ce aŭ aice în țară, — să margă la dumn[ea]luĭ Inicer-Agăsi ca să dè un bumbașir, ș[i], pe cariĭ ar arăta cuniceriĭ că n'aŭ plătit cunița pe obiceiŭ, să aibă a plini de pe la toțĭ.» — 1476. Pentru unsprezece fugarĭ din tîrgul Hîrlăŭ. — 1477. Pentru unsprezece fugarĭ din Ținutul Roman. — 1478. Pentru alțĭ opt fugarĭ de acolo. — 1479. Pentru patruzecĭ și șepte de fugarĭ de la Bălțăteștĭ (Ținutul Neamț). — 1480. Pentru zece fugarĭ de la Roznov. — 1481. Aducerea luĭ Carpu Medelnicerul cu rămășița vădrărituluĭ de la Tecucĭ: i se vor lua «10 leĭ cibote»; să vie «păr mănĭ sar[ă]». — 1482. Milă pentru Bărnova, «fiind mănăstiria săracă»: va avea 30 de poslușnicĭ. — 1483. «O carte de beșleŭ, să margă la neguțtoriĭ turcĭ de la Bărlad și de la Vasluiŭ, și (de) la alțĭ neguțtorĭ streinĭ cari ar fi făcut miere aŭ alt[ă] neguțtorie, și, pe izvod ce ar da vameșiĭ, de vama ce n'aŭ plătit, să pliniasc[ă] de pre la toțĭ toțĭ baniĭ, deplin.» — 1483. Tot așa, «la cuniceriĭ de vitel[e] turceștĭ de la Țin[u]turile de ĝos». — 1484. Să se iea *trăsură* de cuniță de la un fost Serdar de Galatĭ. — 1485. Pentru birul unuĭ «fečor can de suflet, luat de mic», care acum se duce «la niște rude a luĭ» și tatăl adoptiv tot plătește pentru el. — 1487. La «Vorničasa Pălădoaia», «pentru fănul ce este običnuit de facu țăraniĭ ce șed pe moșiia dum[isale]». — 1488. Pentru fugarĭ de la Bîrsaniĭ din Cașin. — 1489. Către zlotașiĭ din Țara-de-jos, ca să gătească istovul la trecerea Comisuluĭ (21 Novembre). — 1490. «La Vel Căpitan de Soroca, să dè pač[e] oamenilor leșeștĭ ce aŭ vite și făn dincoace, să dè cunit[ă] dup[ă] obiceiŭ.» — 1491. «Cunicerilor de cunița leșasc[ă] de Ținutul Sorocăĭ, să fie volnič a lua cunița și trăsură de la aceĭ ce aŭ vite, făn, dincoace, dup[ă] obiceiul vechiŭ.» — 1492. Către zlotașĭ. Să dea *istovul* și să împartă

pecețile. Așteaptă «ș[i] somă de oamen[ĭ] maĭ mulțĭ decât în anul trecut». Altfel, va face Domnul «cercătură cu alte obraze, ș[i] cu mare tărie» (23 Novembre). — 1493. Pentru «15 Ungurenĭ streinĭ, care aŭ venit an ș[i] s'aŭ aședzat la o slobodzie la Bogdăneștĭ, la Țin[u]tul Bacăuluĭ; jeluind pe Bărsaniĭ de la Cașin, precum, când aŭ venit eĭ, s'aŭ fost aședzat cu rupta cu dânșiĭ, ș[i] li-aŭ fost dat ș[i] o sam[ă] de banĭ, din tocmală č-aŭ avut cu dânșiĭ, ș[i], pe urmă, eșind hărtiile la Mărie Sa Grigore-Vod[ă], li-aŭ dat ș[i] lor hărtiĭ, ș[i] i-aŭ pus osăbiț, ș[i] aŭ purtat birul lor tot osăbiț; dar Bărsaniĭ de la Cașin i-aŭ pusu ș[i] la cheltuial[a] unor cară č-aŭ făcut de aŭ mărsu cu agărlăcul Mării Sale la Țarigrad, ș[i] altele, de aŭ venit cu Domnie Mea». Ispravnicul, care nu li făcuse dreptate, să-ĭ judece din noŭ. — 1494. Unuĭ zlotaș: i se zăbovește *tabla,* dar să trimeată un *fecior* cu baniĭ (23 Novembre). — 1495. Pentru cincĭ fugarĭ de la Ionășenĭ. — 1496. Pentru alțĭ șese fugarĭ din Tîrgul Neamț. Și «doĭ Ungurenĭ č-aŭ fost la mănăstiria Niamțul». — 1497. Pentru alțĭ șese fugarĭ de la Ținutul Neamț. — 1498. *Plinire* la doĭ Turcĭ din Agiud. — 1499. «S[ă] pliniasc[ă] 12 leĭ, ban[ĭ] noĭ, de la Codrescul steg[ariŭ], care ban[ĭ] i-aŭ luat de la Bărsanĭ, căte un leŭ de tărlă.» — 1500. Către Vel Căpitan de Soroca. «Pentru oamin[ĭ] de Țar[a] Leșasc[ă], c'aŭ cercat câțva oamenĭ să triacă dincoace; silindu-s[ă] ca s[ă] aducă oamenĭ cât de mulț. Ș[i], de vreme că acmu ș[i] peceț[i]le s'aŭ lăsat maĭ gos, maĭ mult decât atâta, ce milă pohtesc, maĭ mult de cât atâta?!... Pentru ceĭ č-aŭ trecut dincoace, di-aŭ făcut fâneț, ș[i] dzice că, înghițind apele, or veni de or lua fâneț[e] de noapte, — că, trecând aceĭ oamen[ĭ] din cie parte ș[i] luînd niscar[e]va fân, s'a triimite om gospod de a plini fânul de la oameniĭ ce or fi dincoace, aproape de fânul acela.» — 1501. Pentru fugarĭ din Ținutul Tecucĭ. — 1502. «Pentru Mihălachi zugrav de la târgul Trotușuluĭ..., om strein.» — 1503. Către zlotașĭ: să facă *istovul* și să trimeată tabla; apoĭ vor redacta alta pentru șfertul viitor (25 Novembre). — 1504. «Pentru iucurĭ mergând cu banĭ după dumnealuĭ Vel Comis» (25 Novembre). — 1505. Se iartă de bir «călugăriĭ ce sint poslușnicĭ la mănăstir[e] la Runcu», afară

de «ceĭ ce or fi cu babe, ședzind pe la cas[e]le lor». — 1506. Către Neculaĭ Čoh[o]ranul, «pentru oamenii de pe margine aceia a Ciuhruluĭ..., că s'ar fi turburat din pricina cu conacele Pașilor ș[i] a soluluĭ. Ce, pentru conač[e], de ce să s[ă] tulbure, căč noĭ conacele acele toate cu banĭ li-am plătit? Iar, de n'aŭ dat pe vr'unile banĭ Toader Jitniceriul, — să ne fač știre; că om plini îndoit de la dănsul. Alt[ă] dat[ă], iaĭ toate aceste le făcè făr de banĭ; acmu noĭ le plătim toate cu banĭ; apoĭ pentru ce să cărtiasc[ă]? Pentru biru lor, îĭ aĭ deosăbĭ de o țar[ă] pe dănșiĭ; de hotărăre ce s'aŭ făcut, — nič de cum nu li s'a face alt[ă] aședzare, căč ș[i] pecețile acmu s'aŭ micșurat... Apoĭ, alt[ă] milă, ce cer maĭ multu de căt atăta?! A nu s[ă] cislui între dănșiĭ, iarăș, nu s[ă] poate, căč cisla iaste bună, — că, cine pe ce are, pe aceia dă; de cislă, n'aŭ ce bănui. Și trebue să le arăț tu toate aceste lor, ca să nu le între în capetele lor fumurĭ de aceste ce ne scriĭ tu. Pentru oamenii de raè, scriĭ că trec dincoace de tai lemne ș[i] altele ce le trebue, și dzič că nu poț să-ĭ poprești. Ce iat[ă] că ți s'aŭ triimis patru Arnăuț de aice, ca să stè acolo lăngă ziĭ *(sic)*, să-ĭ popriasc[ă] pe oamenii de raè să nu triac[ă] dincoace, la lemne saŭ la alt ce li-ar trebui: ș[i] nič de cum să nu-ĭ lăsațĭ» (26 Novembre). — 1507. «Noemvrie 26. Un iarlăc a Hanuluĭ s'aŭ trimis la Păvlachi Sărdariul, în care iarlăc scrie la Căimăcanul Tătarălor de la Bugiac, să nu ià vamă Tătarăĭ de la Moldovenĭ.» — 1508. «Altu iarlàc a Hanuluĭ s'aŭ trimis tij la Sărdariul: care iarlăc scrie la Elagas[i] pentru oameni de satul luĭ Șerinbeiŭ, cariĭ pără acmu daŭ ușurul lor la Domnie Moldoveĭ: acmu ar fi găsănd pricină ș[i] dzăc că ar fi dat Enicerilor de la Bender. Pentru care, să trimită un om din parte luĭ, să pliniasc[ă] de la dănșiĭ, atăta ușurul, căt și alăm[ul], ș[i], de or fi dat eĭ ușurul aiure, să margă, să-ș ciaia iar oamenii luĭ la Elagas[i], să pliniasc[ă] de la dănșiĭ tot ușurul; și să poruncască Elagas[i], atăta la Oraolu, căt ș[i] la Orumbet-Olu, ca să nu maĭ samene afară din locul ce aŭ orănduit, de vreme că lor li s'aŭ orănduit de la Împărăție loc, ș[i], afară din locul acela, la altă parte a Moldoveĭ să nu-ĭ lasă să are.» — 1509. Plîngere a unuĭ că-

lugăr că i s'a luat iapa de săteni pentru fiul său fugar: «ş[i] ial cu fečorul luĭ nu s'aŭ ţinut». — 1510. *Plinire* de goştină la Ţinutul Fălciiŭ, de la «dumn[eeĭ] Băniasa Ban[u]luĭ Gavril ş[i] la Lupul fiiŭ-săŭ». — 1511. Plîngere a unuĭ ţeran asupra unuĭ mazil. «Şedzănd pe moşie aceluĭ mazil, ş[i] vrănd să pui un poloboc vil *(sic)*, ca să-l văndză la casa luĭ, a mărsu acel mazil, ş[i] l-aŭ bătut păr la morte, ş[i] li-aŭ ş[i] încruntat.» — 1512. Un negustor de la un sat se plînge că săteniĭ i-aŭ făcut cislă prea mare. — 1513. Pentru fugarĭ. Uniĭ se aflase: «deč de, pen casăle lor n'aŭ fostu eşit... Să cerci, cĭ poate ş[i] acmu ar fi făcăndu meşterşugurĭ, şi, pre unde ar dovedi că or fi mulţĭ fugiţĭ, nu căte 2-3, să-ĭ rădici, să nu-ĭ pue în tablă, ş[i] să fac[ă] izvod osăbit». — 1514. «Noemvrie 30. O carte s'aŭ scris la Ion Neculce Vornicul, pentru c'a dat jalobă liude ot Turbăteştĭ că în anul trecut aŭ fost birul lor cu oameniĭ den Nedienĭ, ş'aŭ tras mult[ă] supărar[e] de spre dănşiĭ; ce, de aice, alt[ă] isprav[ă] nu l[i] s'aŭ făcut, ce, cum va socoti dumnealuĭ, să-ĭ aşez[e] acolo, ca s[ă] nu maĭ jăluiasc[ă].» — Fol. 617 şi urm.

XIII. Condica pe luna luĭ Dechemvrie; leat 7251 [1742], Dechemvrie 1. *[adaus:]* I de Ghenar.

1515. Urmărire de goştină a unor Sîrbĭ de la olatul Greceni şi de la Cahul. — 1516. Zapciŭ pentru tabla şi istovul ultimuluĭ şfert (7 Decembre). — 1517. Sărdaruluĭ. Pentru pricinĭ ivite la peceţĭ. «Dar şi noĭ, ce putem să facem într'alt chip, de vreme că atăte poroncĭ ce s'aŭ adaos asupra nostră, caril[e] le ştiĭ dumneata, poroncĭ stăpîneştĭ fiind, cu solĭ marĭ ca aciia, cu cetăţĭ, — cum să putè să s[ă] lasă ğos? Acum, trecănd acèle, nădăjduim pe Dumn[e]dzăŭ, precum şi pre la stăpănŭ avem făgăduinţă, că nu vom maĭ avia supăraria ca cu acèle, osăbite, şi, precum şi peceţăl[e] s'aŭ trimis cu scăderia: 100 paral[e] căsariul şi 50 parale holteiul... Să fie încredinţaţ şi eĭ că maĭ mult decăt patru, după cum s'aŭ hotărăt şi li-am făgăduit Domnie Mè, nu vor fi supăraţ... Să nu să maĭ sunia între dănşiĭ voroavia răsuflatia. Însă, de vreme că Domnie Mè am făcut milă ca ačasta, de s'aŭ pogorăt

dajdi lor la atîta,— de meşteşugurĭ să s[ă] lasă... Şi lipsă di soma anuluĭ trecut să nu ne arăţĭ, că apoĭ om vria să cercăm cu alt obrazu», şi va fi pedepsit el, aflîndu-se maĭ mult, de cercătorĭ. Dacă nu poate face tabla vechiuluĭ şfert aşa de iute, «ce să facĭ ecstrat, aşia după cum ne scriĭ» (7 Decembre). — 1518. Către Vel Căpitanul de Dor[o]hoiŭ. «Pentru slujitorĭ de paza marginiĭ, s'a făcut carte Domnii Mele pentru 20 de liude oamenĭ streinĭ, din raia şi dintr'alte părţĭ de loc.» Li se trimete şi «carte de slujitorĭ... Îţ bagă minte în cap, şi marginia să fiia binia păzită..., că apoĭ n'a fi binia de tinia.» — 1519. *Cartea de slujitorĭ* pomenită. — 1520. Către un zlotaş. «Sama făr de tablă nu să potriveşte, de vreme că şi dumneata scriĭ că, la unia locurĭ, dănd dum[neat]a cu peceţĭ, afli oamenĭ maĭ puţăn[i] fugiţ, decăt ţ'aŭ arătat eĭ dumitale.» Îĭ arată lipse în samă. «Socotind acum că, cu tabla făcănd, după cum aĭ luat dumneata baniĭ, nu ni-ĭ arăta atăta lipsă.» Dacă nu iese totuşĭ nicĭ aşa, «vom putè socoti că numaĭ gura ţăranilor aĭ căutat, iar nicĭ o cercaria saŭ încredinţaria ... n'aĭ făcut» (7 Decembre). — 1521. La episcopul Ghedeoan de Roman, la Toder Cantacoz[i]no şi la ispravnicul de Roman, pentru plîngerea tìrgoveţilor de acolo că Mihălache Sturdzea Clucer «li-ar fi cisluit banĭ maĭ mulţĭ, piste baniĭ peceţ[i]lor ... Că, afar[ă] din baniì cislilor, aŭ maĭ dat căte 3 parale de nume, ş[i] căte 2 parale de leŭ». Să se aducă peceţile la eĭ şi să jure. — 1522. Către un zlotaş [lipseşte începutul]. «Pentru lăcuitorĭ, scriĭ dumneata că să află în maria tulburar[e], arătăndu că în anul trecut aŭ dat maĭ mult decăt 4 čfertur[ĭ] La anul trecut, lăngă atăte poroncĭ stăpăneştĭ ce s'aŭ maĭ adaos asupra nostră, cum putem ş[i] noĭ într'alt chip să facem? Acmu dar, cu mila luĭ Dumnedzăŭ, acèle, cum aŭ fost, s'aŭ rădicat în anul acesta, după cum ş[i] făgăduinţă avem de la stăpănĭ că cu alt[e] nu vor maĭ fi supăraţ» A scăzut şi peceţile. «Aceste ce sună între dănşiĭ, [trebuia] să lipsască. Cărora să li făgădueştĭ dumneata că, maĭ mult decăt hotărăria şi făgăduinţa Domnii Mel[e], decăt cu 4 čferturĭ, maĭ mult nu vor fi supăraţ...În carte dumitale, ne scriĭ că, cum pentru čfertul luĭ Octovri, aşia şi pentru čfertul luĭ Noevri te veĭ sili

dumneata; ce noĭ ştim că čfertul luĭ Noevri până acmu încă n'am scos; — cum poţ scriia dumneata acasta? Ce, pe sămnia dumneata aĭ făcut acastă greşală şi spaimă între lăcuitorĭ; căcĭ noĭ ştim că, de când aĭ mersŭ dumneata acolo, numaĭ čfertul luĭ Octovri, ce s'aŭ scos pentru mucarer, ţ'am poroncit de'ĭ strănsu, iar čfertul la Noevri, n'am scos. Când s'a scoate, atuncie om poronci ş[i] dumitale de-ĭ strănge. Ce dumneata trebuia cărţil[e] Domnii să l[e] ceteştĭ binia, şi să le înţălegĭ, şi să urmedzĭ după cum îţ poroncim.» — 1523. Pentru şepte fugarĭ de la Ţinutul Tecucĭ. — 1524. Plinire de rămăşiţă de vădrărit la Putna, de la «Ion Neculce Vornicul» (9 Decembre). — 1525. Poruncĭ de istov pentru goştină (9 Decembre). — 1526. Carte de slobozie pentru Toader Pălad[i] Vel Vistier. — 1527. «Să margă la Gălaţ, să rădice pe Caba-Hasan, č-aŭ fost Sărdar acolò, cu casa luĭ cu tot, să-l ducă la Brăila, de vreme că s'aŭ arătat nesupuitor firman[u]luĭ împăr[ă]tesc... Ş[i] casa acè č-aŭ şedzut el acolò la Gălaţ, de vreme că a fi a luĭ, să o cumpere un călugăr, saŭ altul cine a vrè, ş[i] să-ĭ dè ban[i]: maĭ mult să nu s[ă] răspundă pe dănsul.» — 1528. «Doaî iarlăcurĭ a Mării Sal[e] Han[u]luĭ s'aŭ dat la dumnealuĭ Hatmanul; unul, la parte Oraolu şi altul la parte Orubetolu; în care iarlăcur[ĭ] scrie pentru alăm ca s[ă] dè toţ mărzaciĭ ş[i] Tătarăĭ alăm: pe epĭ, pe vač, pe oĭ, pe făn, pe toate, după obiceiŭ: însă pe făn, cu stănjin, căte 5 paral[e] să ià.» — 1529. «Cărţ de cercăt[o]r[a] gorştini...; or turme boereştĭ, or sirbeştĭ, or ţăr[ă]nene *(sic)*» (11 Decembre). — 1530. «La starostel[e] de Putna, c'aŭ jăluit gorştinariĭ de Putna pe salhanagii de acolo, c'ar fi tăiat căteva oĭ ş[i] nu l'aŭ plătit gorştină.» — 1531. «Pentru Turciĭ neguţtorĭ ce nu vor să-ş plătiasc[ă] [la Bărlad] vama pe polobocele de răvac..., căte 6 orţĭ vechĭ de polobocul de răvac»: să iea baniĭ Ismail-Aga de acolo. — 1532. «Dechemvrie 14. Cărţ s'aŭ scris pe la Ţinuturĭ, la zlotaşiĭ cu čfertul ce s'aŭ scos la Octovri, pentru mucarerĭ, într'acesta chip: Facem ştire dumitale că, dup[ă] socotiala a patru čferturĭ, ce s'aŭ aşezat de anul acesta, čfertul d'intăĭ s'aŭ luat la Avgust; fiindu dar ş[i] vreme čfertuluĭ al doile a să scoate la Noevri,

pentru baniĭ mucareriuluĭ, ce s'aŭ întămplat, čfertul al doile nu s'aŭ scos atunce, ce s'aŭ lăsat păr să vor strănge baniĭ mucareriuluĭ. Acmu dar, trecănd ş[i] destulă vreme de la Noevri ş[i] pără acmu, iat[ă] poroncim dumitale, dup[ă] peceţile ce veţ îmbrăca, să luaţ acmu ş[i] baniĭ čfertuluĭ al doile». Să arăte cîţĭ oamenĭ aŭ aflat la noua dare de peceţĭ. — 1533. Împlinirea datorieĭ «de la Hasanachi neguţtor ot Orheiŭ» către un dregător din Bender. — 1534. Către Vel Căpitan de Codru, să dea «căţ oamenĭ or trebui alămgiilor», cari sînt un boier, un bulubaşă şi un Căpitan. — 1535. Pentru plîngerea călăraşilor de Crasnaleuca, că li se ţin caiĭ la Hotin şi se întorc încărcaţĭ. Să se arăte Paşeĭ. «Că apoĭ ni vor da pricin[ă] ş[i] om strica mezălul de acolo.» — 1536. Sărdaruluĭ. Să trimeată un om la hotar înnaintea «soluluĭ leşescu, caril[e] aŭ fostu la Crăm, la Mărie Sa Hanul ş[i] acum, întorcăndu-s[ă], este să vie pe aice pe la noĭ» (18 Decembre). — 1537. Pentru un Ungurean pe care nu-l primesc în sate oameniĭ din Ţinutul Suceava. Să-l aşeze ispravnicul undeva. — 1538. Înştiinţare pentru mila făcută Bisericiĭ Sf. Mormînt, cazută «la gria datoriia dintru oariacar[e] pricinĭ a limbilor strein[e]». Va da toată ţara, «după cum s'aŭ orănduit în foaia ačasta cu pecetia gospod». Să strîngă ispravniciĭ. Preoţiĭ şi diaconiĭ vor da cîte 2 leĭ noĭ (20 Decembre). — 1539. Lista strîngătorilor de la preoţĭ şi diaconĭ. La Cîrligătura e Ion Neculce biv Vel Vornic. — 1540. Către Vel Căpitan de Tecucĭ, «pentru oameniĭ de la Nicoreştiĭ-dea-sus, pe jaloba lor, dzicănd că aŭ ş[i] vornicel şi vătăman, ş[i] s'aŭ scris ca să rămăia aŭ vornicel aŭ văt[ă]man, iară pe unul să-l scoată, ş[i] să-ş plătiască birul săŭ, — ca să nu s[ă] maĭ superea oameniĭ plătind pe doĭ. Şi s'aŭ maĭ scris, iarăş pe jaloba lor, jăluind că sănt 3 săliştĭ legaţ la un loc, ş[i], fiind oamenĭ mulţĭ, li-ĭ piste putinţă să s[ă] ağungă la cislă; ci să socotiască dumnealuĭ şi, după cum a fi cu cali, să li fac[ă] dreptate şi pentru aceia.» — 1541. Se orînduieşte şfertul al doilea de la maĭ multe Ţinuturĭ la Vel Cămăraş, pentru cheltuielile Cămăriĭ (21 Decembre). — 1542. A se *aduce* gorştinarul Ioniţ[ă] Beldiman. — 1543. Către starostele de Putna. «După

cum cunoştĭ..., încă pănă acum n'aĭ înţăles poronca Domnii Mele, de vrem[e] că hotărăre ponturilor pentru peceţ, precum an s'aŭ dat, ş[i] acmu tot acele ponturĭ sănt, — carele arat[ă], fieştecarile, unde va fi şedere luĭ, acolo să plătiască.» Decĭ să arăte care, cînd şi unde s'a mutat. Pentru fugarĭ: «ş[i] acum şi pin pădurĭ măcar că uniĭ ca aciia să pot găsă; ş[i], de n'om afla, atuncĭ nimic, ş[i] ne om odihni la căt a fi; iară, aflănd, atuncĭ om avè a vorovi cu dumneata. Ačasta scriem» (22 Decembre). — 1544. «Să margă la Costantin, fičorul luĭ Gheorghii Canano, să-l aduc[ă] cu tabla de baniĭ goştiniĭ de ocolul Ceremuş[u]luĭ, de la Ţinutul Cernăuţilor.» — 1545. Pentru «datorie č aŭ arătat Neculiĭ *(sic)* călăraş de Ocnă, că are la şangăi de Ocnă ş[i] la alţĭ oamenĭ de acolo». — 1546. Pentru nişte Ungurenĭ ce se plîng, «că, fiind oamenĭ streinĭ, dumnealor zlotaşiĭ li-aŭ luat pecete deplin, căte 3 leĭ de om, şi nu i-aŭ pus ca să s[ă] cisluiasc[ă] cu alt sat, să li cad[ă] maĭ uşor». Se dă cercetarea Vorniculuĭ Iordachi, «fiind dumnealuĭ boeriŭ mare ş[i] cap aceluĭ Ţinut» [nenumit]. — 1547. Pentru un Jidov care s'a mutat din Ţinutul Putneĭ la Bacăŭ, în tîrg, şi e încă supărat de săteniĭ de la întăiul sălaş. — 1548. Zapciĭ pentru sama şi tabla şfertuluĭ luĭ Octombre. «Iară pe zapciul ce s'aŭ trimis maĭ înnainte, să aibă a-l pune în butucĭ ş[i] să-l aduc[ă] aicĭ, de vreame că n'a urmat poronciĭ Domnii Meli.» — 1549. «S'aŭ scris de orănduial[a] de banĭ ce s'aŭ orănduit din čfertul al doile dum[i]sal[e] Vorniculuĭ Costachi pentru podurĭ: 1000 leĭ la Orheiŭ, 500 leĭ la Vasluiŭ, 500 leĭ la Ţinutul Iaş.» — 1550. «Dechemvrie 30. O carte s'aŭ scris la dumnealuĭ Vornicul Ion, răspunsul cărţiĭ dumisale pentru oameniĭ ce lipsăscu de acolo [Neculce], de la acel Ţinut: s'aŭ scris ca să cerce dumnealuĭ cu bună cercătură, ca să nu fie lipsă de somă, că, pe urmă, făcănd marea cercătură, ş[i] aflăndu-s[ă] oamenĭ făr de peceţ, va avè mare bănat ş[i] scărbă de la Domnie Mè.» — 1551. Către Ion Bogdan, ispravnic de Tutova, pentru plîngerea luĭ «Dum[i]tru Căpitan de Bărlad că i-ar fi luat Barlădeniĭ o jiradă de făn, di-aŭ dat la caiĭ de mezil, ş[i], rămăind bucatele luĭ făr făn, i-ar fi perit bucatele luĭ. Os[ă]bit, aŭ maĭ jăluit, că, la Domnie

Domnii Sal[e] Grigor[e]-Vod[ă], mărgănd bez[a]deoa Domnii Sal[e] [1] la Țar[i]grad cu Grigoraș Postelnicul [trimețîndu-i-se] poroncă luĭ fiind Căpitanul la Bărlad, ca s[ă] fac[ă] cona[ce] la Bărlad, ș[i] alt[e] de la tărgoveț n'aŭ luat la cona[c], numaĭ 7 merț ordzu, iar altel[e] toate el li-aŭ făcut, cu cheltuiala luĭ.» — 1552. Pentru Turciĭ și ceĭ din raià cari nu și-aŭ maĭ dat cunița. — 1553. Către zlotașiĭ de Dorohoĭ, să cerce bine, să nu fie lipsă. — 1554. «La Ioniț[ă] Iamandii Căpitan, pe jaloba vameș[i]lor de Botășenĭ de anul trecut, dzicăndu că aŭ cătăva datorie pe la Jidovĭ, pe la Armenĭ, di pe marfa č-aŭ avut»; să se împlinească. — 1555. Unor oamenĭ din Ținutul Lăpușna, «să fie volnič a s[ă] apăra de spre un mărzac, anume Sultan Murat, pentru pricina unuĭ Tătar ce dzice ial că s'ar fi ucis în sat la dănșiĭ; care pricină iaste veche de cățva anĭ, ș[i] iĭ s'aŭ îndreptat de pricina ceia, avăndu și mărturie, Turcĭ». Acum mîrzacul îĭ chiamă în judecată la Elagasi. Cine are ceva asupra lor, să vie la Domnie. — 1556. Și către «Tănas[e] Ușeriul, capichehaia de la Ela-Agas[i]», pentru același scop. Acesta scrisese Sărdaruluĭ recomandînd o împăcare. «De care lucru, pentru ce să scriĭ tu răvaș de aceste la boerĭ, de pricin[ĭ] vechĭ ca de aceste? Nu ț'am scris noĭ ție, căndu s'ar întămpla pricinĭ ca de aceste, ș[i] ar avè cineva din Tătar[ĭ] vre un prepus de ceva asupra lăcuitorilor țărăĭ, să vie aice să s[ă] giudece, la Divanul Domnii Mele?... Și am scris ș[i] dumisale Ela-Agas[i] de pricin[ĭ] ca de aceste, ș[i] ni-aŭ venit ș[i] răspuns de la dumnealuĭ precum, pricinĭ ca de aceste căndu s'or întămpla, aice la Domnie Mè vor vini de să vor giudeca. Și tu pe sămne aĭ uitat. Ce, iat[ă] pentru pricina ačasta. Care mehtup, să i-l daĭ tu, și să-ĭ spuĭ ș[i] din gură, pricinĭ ca de aceste, trebue să vie aice, la Domnie Mè... Și nič tu de acmu înnainte la pricinĭ ca de aceste să nu te maĭ porțĭ într'acest chip, — că apoĭ n'a fi bini di tini.» — 1557. «La dum[nea]luĭ Aličauș, pentru c'aŭ jeluit vameșiĭ de Botășenĭ i de Movilăŭ, dzicănd că aŭ cătăva rămășiț[ă] din vama pe la Turcĭ, di pe negoț č-aŭ văndut, de pe boĭ, și n'aŭ putut scoate.»

[1] Scarlat saŭ Mateĭ.

Să scoată acum, «cu mari zapcilăc». — 1558. «O carte s'aŭ maĭ scris la dumnealuĭ Vornicul Iordach[i] R[oset] . . . *[rupt]* aŭ trimis şi 10 coale adecă bo . . . *[rupt]* de holteiŭ» (3 Novembre; *sic)*.

«Protocol de luna luĭ Ghenar; leat 7251 [1743].»

1559. «La Ilieş Vel Căpitan de Soroca. Pentru soma pece-ţ[i]lor, scriĭ că din soma čfert[uluĭ] luĭ Octovri sănt lipsă numaĭ 45 oaminĭ; ce noĭ vom, de acolo, de la acel Ţinut, maĭ mult[ă] somă decăt la čfert[ul] luĭ Octovri. Pentru oaminiĭ streinĭ din Ţara Leşască, ce s'aŭ adeverit ca să triac[ă] dincoace, ş[i] să rog[ă] ca să aĭbă pusuială *(sic)* păr în primăvară, pără să vor aşedza, ca să-ş fac[ă] casă, — pentru acè, într'acesta chip s'aŭ hotărăt: tuturor să le dea peceţ, după hot[ă]răre; ş[i], de un čfert, atunce cănd vor treci, să aibă pace de banĭ, iar la alte čfert[u]rĭ vor da ş[i] eĭ ca şi alţiĭ.» — 1560. Sărdaruluĭ, să facă 50 de slujitorĭ la Orheiŭ şi 50 la Lăpuşna, dintre «oamenĭ streinĭ». Vor lua şi eĭ peceţĭ, dar nu vor da banĭ. — 1561. Către strîngătoriĭ şfertuluĭ. Să împartă peceţile cu luare aminte. «Iar, de la car[e] vom cunoaşte pricinuirĭ de pagub[ă], cu tablele îĭ vom aduce aice, ş[i], und[e] om afla că n'aŭ îmblat cu silinţă, cu uniĭ ca acie vom vorovi Domnie Mè . . . *[rupt]*, ca s[ă] nu maĭ aveţ a maĭ arăta pri[cinĭ]. Iat[ă], pentru lăcuitoriĭ ce s'aŭ dosit păr acmu ş[i] n'aŭ eşıt ca s[ă] ià peceţ, de la uniĭ ca acie poroncim Domnie Mè să luaţ căte — de om, pentru osteniala dumneavoastră . . . Şi, peceţ, de vor fi luat de la alt Ţinut, să triimiteţ zlotaş[i]lor peceţ albe de la dumneavoastră; iară cariĭ să vor fi mutat maĭ înnainte de Avgust, pe uniĭ ca acie să-ĭ lăsaţ să-ş dè baniĭ unde s'or fi aflăndu: maĭ mult să nu-ĭ supăraţ. Pentru oameniĭ cariĭ să vor fi mutat de la Ţinutul acela la altul, pentru cariĭ, ağungănd între dumneavoastră, de vă veţ tocmi, bine; de nu, hotărăre de la Domnie Mè iaste. Cariĭ să vor fi mutat de la Avgost, pe uniĭ ca acie poruncim să-ĭ aduceţ la urmă» (18 Ianuar). — 1562. Împlinire pentru «čfertul vămiĭ al patrule, č-aŭ fost să d[è] el, pentru vama Hanguluĭ». — 1563. Tot aşa pentru «čfert[ul] vămiĭ ot Mov[i]lăŭ». — 1564. *Plinire*

de baniĭ «čfert[u]luĭ mucareliĭ» la unele Ținuturĭ. — 1565. Către Dumitrașcu biv Vel Aga, staroste de Putna. Pentru niște oamenĭ veniţĭ din Ținutul Bacăŭ, unde-șĭ aveaŭ și pecețile. În Ținutul Putna li se maĭ *leapădă* altele pe la case; «pre alţiĭ i-aŭ legat ș[i] i-aŭ dus la dumneata». Dar oameniĭ se aflaŭ acum înnapoĭ la Ținutul Bacăŭ. «Ce noĭ, dumneavoastră a întra într'alte Țin[u]turĭ nu v'am poroncit, ș[i] să daţ ș[i] căte 2 peceţ la un om. Ș[i], de ačasta, să știţ că prea ni-am tulburat. Carea, pe sluj[i]le dumnealuĭ č-aŭ trecut în Bacăŭ, de aŭ luat pe oaminĭ, acu era să-ĭ aducem aice și să-ĭ pedepsim; că, măcar că cu poronca dumitale aŭ mersu, dar la un lucru ce este piste poronca Dom[niei], era maĭ cu cale să nu v[ă] fi ascultat. Ce, iat[ă], poroncim, peceţil[e] acèle să le luaţ înnapoĭ, ș[i] trăsura č-aţ luat, iarăș să o daţĭ oamenilor înnapoĭ.» Dar să dea izvod la Domnie. — 1566. Se trimet zapciĭ pentru a lua iute «o somă bună de banĭ» din șfertul de Novembre; «de vrem[e] că avem trebuinţă ca să trimitem baniĭ pocloanilor bairamlăculuĭ la Țar[i]grad». Ținuturile de jos să dea baniĭ de-a dreptul la Gălaţĭ (data ruptă). — 1567. *Plinire* de vădrărit de la unul care «ș'aŭ pus vinul pe dumnealuĭ Vel Log[o]făt, ș[i] acum s'aŭ dovedit că esti a luĭ». — 1568. *Plinire,* «pe izvodu č ar da cornariĭ, de rămășiţa celor ce aŭ boĭ scriș la cornărit ș[i] nu ș'aŭ dat baniĭ». — 1569. Către starostele de Cernăuţĭ. Să facă și tabla. «Ș[i], pentru peceţ de Cămpul lungu, că i s'aŭ triimis 500 pec[eţi] de căsarĭ ș[i] 300 de holt[eĭ].» — 1570. Pentru niște săteni ce se plîng «precum sint slugĭ boereștĭ ș[i] alţiĭ, č-aŭ fost tot cu dănși la cislă păr acmu, dar acmu s'aŭ dăosăbit; ce s[ă] caute dumnealuĭ ș[i] să nu-ĭ deosăbasc[ă]». — 1571. Zlotașilor cu șfertul de Novembre. Pentru ceĭ mutaţĭ de la August se poruncise că, «dăndu peceţ albe înnapoĭ zlotașilor, pe dănșiĭ să-ĭ aduceţ înnapoĭ iarăș pe la locurile lor. Acmu, iat[ă], poroncim dumitale să nu le faceţ nič o supărare, ce să-ĭ lăsaţ unde să află, numaĭ să aveţ izvoade făcute de toţĭ aceiia», trimeţîndu-le odată cu tabla. «Ș[i] atunce vom hotără Domnie Mè, care vor fi de luat înnapoĭ ș[i] cari nu.» Să se sfîrșească cu ajutorul «milostenii părinteluĭ Patriiarhu-

luĭ». Copilul de casă ce s'a trimes, să stea zapciŭ și pentru aceasta (18 Ianuar). — 1572. *Plinirea* tultuluĭ Bărladuluĭ (17 Ianuar). — 1573. Pentru niște Ungurenĭ din Ținutul Neamț, fugițĭ. «Ș[i], pentru un vătăman č-aŭ fost în sat la dănșiĭ, să li porončască să-ĭ plătiasc[ă] pecete, de vrem[e] că li-aŭ fost vătăman în sat.» — 1574. Pentru oameniĭ din Șetrăreĭ, cari nu sînt primițĭ la cislă de ceĭ dintr'un sat vecin, «la eș[i]tul peceț[i]lor». — 1575. *Cercătură* de goștină la două Ținuturĭ (21 Ianuar). — 1576. «Ghen. 22. O carte dată de om gospod, să margă la Iordache Cantacozono biv Vel Vornic, ș[i] să pliniască de la dum[nea]luĭ 21 leĭ, 6 potronicĭ, banĭ vech[ĭ]; cari banĭ aŭ rămas să dè dascaluluĭ din școlă eliniască, din Domnie d'intăiŭ; ș[i] să-ĭ aduc[ă] la dascal.» — 1577. «O carte dată s'aŭ scris la lăcuitoriĭ ș[i] la neguțtoriĭ de Fălciiŭ, acmu, la Triisvetitele, să să facă iarmaroc în tărgu în Fălciiŭ: decĭ dumneavoastră, neguțtorĭ, să vă strângeț, ș[i] să cumpăraț, ș[i] să vindeț, fără nicĭ o pricină.» — 1578. Plîngere a unuĭ vornic de sat, că a fost urmărit pentru niște sătenĭ fugarĭ. Domnul decide că, «de vrem[e] că aciĭ 3 oamenĭ [sint] fugiț ș[i] nu e-ĭ rădicat dumneata [ispravnicul] din soma lor baniĭ lor, trebui să-ĭ plătiasc[ă] oameniĭ din sat; dar vornicul nu-ĭ cu cale să li plătiasc[ă]. Așijderĭ, aŭ maĭ jăluit precum s'aŭ ales 10 oamenĭ, cariĭ aŭ fost maĭ cu putinț[ă] în sat, ș[i] aŭ rămas ceĭ maĭ săracĭ, cari nu sănt trainicĭ să plătiasc[ă] peceț[i]le. Pentru cari, hotărăre ponturilor o știĭ dumneata: cu ce cali s'aŭ osăbit aciĭ oaminĭ?» — 1579. La zlotașiĭ șfertuluĭ al doilea: să încheie (24 Ianuar). — 1580. Plîngere a unuĭ sătean, «Vasili Chibzuială ot Pipirig ot Niamțu», pentru că vătămanul i-a luat un cal în sama biruluĭ, dar, chiar după plată, îl oprește pentru birul ginere-său, «ș[i] gineră-săŭ l-aŭ lipsăt vătăman[ul] cu săteniĭ». — 1581. Să se scoată de la cisla cu tîrgovețiĭ din Gălaț un Grec, *om străin*: «numaĭ cu capul să-l scoat[ă] din cislă și să dea.» — 1582. Către Iordachi Roset biv Vel Vornic. «Să daĭ poroncă Petrenilor, să fac[ă] 100 000 de șindilă, pentru triaba mănăstiriĭ Trisfetitelor, ș[i] să le daĭ ș[i] banĭ, o sotă de leĭ noĭ..., căte un leŭ de mii.» — 1583. «La vameșiĭ de Cernăuț..., să pliniască

220 leĭ pentru vama boilor starosteluĭ Canevschi.» — 1584. Pentru jalba «târgoveţilor de Niamţu, pentru cheltuiala č-aŭ făcut cu dumnealuĭ Iordache Ru[se]t biv Vel Vornic în patru dzăle». — 1585. Către Andreĭ Ruset, pentru jalba «celor maĭ săraĉ, că li fac strămbătate» la cislă. Iordachi Roset să fie poftit a plăti, «c'apoĭ s'a plini de la dumnealuĭ cu alt chip». — 1586. Către starostele de Putna. Va cruţa de banĭ de milostenie numaĭ pe aceia «carii ţ'or arăta pecetluiturile Svinţii Sale Patriiarhuluĭ, c'aŭ dat baniĭ aicia, la Iaş». — 1587. Către Vel Căpitan de Covurluiŭ. Nu trebuia să dea tabla, ci numaĭ «ecstratul», avînd să fie o cercătură, pentru a face pe locuitorĭ să se înfăţişeze. Pentru spor, va face «tablă osăbită». Peceţile rămase, să le oprească pentru cine ar apărea maĭ pe urmă (31 Ianuar). — 1588. «Ghenarie 31. 18 foiţă s'aŭ scris prea la toate Ţinutur[ile], să strângă baniĭ milostenii Patri[arhuluĭ], împreună cu omul Svinţii Sale.» La Suceava e «Gheorghie Canano Postelnic», la Tecuciŭ Ioniţă Costin, la Vasluiŭ Ştefan Miclescul Vel Şetrar, Angheluţă Golăi, Chiriiac Poroţchi, la Orheiŭ Carpu Medelnicerul, Neculaiŭ Donicĭ; la Soroca Costandin Donič Medelnicerul şi Carpu Căpitanul; la Cîrligătura Costandin Miclescul Pitar; la Iaşĭ Ţinut, Vasăle Cogălniceanu Căpitanul. In carte se vorbeşte iar de «limbile striine» care aŭ ruinat Patriarchia (31 Ianuar) — 1589. Cărţile de *cercătură*. «Videm că de la toate Ţinuturile iaste lipsă de oamenĭ», cari s'aŭ strămutat însă numaĭ. «Ce Domnie Mè, cu toat[ă] trebuinţa Visterii, măcarŭ căt ş[i] peste putinţă de s'ar întâmpla... [aşez]ări *[rupt]* ce s'aŭ făcut, a să strica nu să poate, — preacum [şi] vreame va arăta. Însă cu hotărăre ca aĉasta, că noĭ în anul trecut şi pără acmu nicĭ o cercătură ca aceia, preacum s'ar fi cădzut, n'am făcut, ş[i] acmu iarăş, ca să-ş vii toţ la înţălegerea, ca să cunoasc[ă] buna aş[ă]dzar[e] ce s'aŭ făcut, am maĭ dat ş[i] vream[e], lăsănd la boeriĭ zlotaş ca să fac[ă] cercătură.» Ceĭ *dosiţi* vor da pentru osteneala zlotaşilor încă 10 parale. «Cari ş[i] aĉasta cu svatul de obşte, iarăş pentru folosul lor, ca să-ş vii la înţăleger[e], s'aŭ făcut, — ca să-ĭ triac[ă] primejdiĭ viitoare. Decĭ, la cari sat să va afla om făr de pecete, saŭ ş[i] cu pecete

nescris[ă] pe faţă, unora ca acelora peceţ să nu li dea, ci, cum pre dânşiĭ, aşè ş[i] prea vornicelul ş[i] vătămanul satuluĭ, cu butuč să-ĭ aduc[ă] aicĭ, ca să-ş ià pediapsa ča rânduit[ă] ş[i] hotărât[ă], ş[i] toate bucatele lor pără la un oŭ să li ià pe sama domniască.» — 1590. 18 «sureturĭ» se trimet la toţĭ zlotaşiĭ.

XIV. «Condică de hrisoave vechĭ a Domnilor trecuţĭ, de milile mănăstirilor i altă obştiia, ce s'aŭ scos cu poronca Mării Sale Domnuluĭ Costandin Nicolae Voevodŭ, în anul d'intăiŭ, — s'aŭ început de la Săpte[m]vri, let 7250 [1741], la al triisprăzeci anĭ al cincile Domnie şi la întăiul an a al doile Domnie a Moldoviĭ, care să încheia pân la sfârşitul luĭ Dechemvrie, vleto 7251 [1742].»

1591. 7 Iulie 6938 (1430). Alexandru-Vodă arată că «Jiurju Jumatea [Jumătatevicĭ], cu fraţi săĭ, cu ğupănul Şteful şi cu ğupănul Măndrul», împart «a părinteluĭ lor Ioan Jumatea: Jurjiĭ, curţil[e] de pe Jijiia, ce să cheaamă Gĭumătăţeaniĭ, şi, din sus de Hărlăŭ, Deleaniĭ şi Miclăujeniĭ... Iar ğupănuluĭ Şteful s'aŭ dat Şărbăneştiĭ pe Săriat şi cu morĭ în Săriat, şi alte sate, caril[e] n'am putut citi numil[e], fiind uricul stricat, iar cu mor[ĭ] în Siret, şi Roşiiaciĭ...; iar parte Măndruluĭ: Balinţiĭ pe Siret, curţil[e] şi cu moril[e] ce sănt în Sireat, şi cu Tătarăĭ ce sănt la aceale Curţĭ, în Cărligătură şi Vorişte, unde au fost curţil[e] luĭ Dumbravă, şi, din sus de Hărlăŭ, Vlădeaniĭ». Marturĭ: «ğupănul Mihăilaş şi ğupănul Cupcea [Cupcicĭ] Vornicul şi ğupănul Negrilă [Negre] şi toţ boiariĭ.» Niagul Vel Logofăt. — Traduce «Gheorghie Mitropolit»[1]. Marturĭ: Antonie Mitropolitul, Catargiu Vel Logofăt, Darie Donič Vel Vornic, Costantin — Vel Spătar, Sandul Sturdza Vel Ban, Iordachi Ruset Vel Vornic, Apostol Leca *(sic)* Vel Sărdar. — Fol. 545 V°.

1592. Ieremia-Vodă, pentru Lavra cea Mare a Sf. Atanase din Atos. Boierĭ, după fiul: Costandin, — Ureche Vornicul Ţeriĭ-de-jos, Grigorča Vornicul Ţeriĭ-de sus, Gheorghie pîrcălab de Hotin. Slavon. — Fol. 490.

[1] 1723-9. Erbiceanu, *Mitr. Mold.*, p. LVIII.

1593. Început de act dela Ieremia Movilă; «7... Oc. 25». Pentru «acestu adevărat al nostru credinčos şi cinstit boiar, dum[nea]luĭ Toader Movila, fratil[e] Domnii Meal[e], fiiul răposatuluĭ părinteluĭ Domnii Meale, al dum[i]sal[e] Ioan Movila Vel Logofăt, şi a ğupănesăĭ dum[i]sal[e] Griacăĭ, nepot Anuşcăĭ şi strănepot Maruşcăĭ şi dumisal[e] Scripcăĭ, brănişterĭ... [1]». — Fol. 47 V°.

1594. 20 Iunie 7118 (1610). «Mărica şi soru-mea Ceacea, fetile Oluşcăĭ, nepoatele luĭ Copač părcălabul», vînd moşie la Soroca. Marturĭ: Simion Avradin Păhărnicelul şi Drăgşan Su[l]gerel.

1595. 21 Maiŭ 7134 (1626). Miron-Vodă, pentru satele Mănjăştĭ şi Bălţăteştĭ, «drepte domneştĭ, ascultătoar[e] de ocolul cetăţiĭ Niamţuluĭ», date de Constantin Movilă luĭ Pătraşcò Logofătul, şi pentru «că i-aŭ dat şi 6 caĭ şi 600 galbinĭ roşiĭ, car[i] i-aŭ dat în triaba ţărăĭ». — Fol. 547.

1596. Iaşĭ, 20 Mart 7135 (1627). Miron Barnovschi, pentru Hangul. Arată ce să se cînte. «O adunare să fie între toţĭ călugăriĭ împreună... Dintru toate limbele viind, să să facă călugărĭ la mănăstire, şi, de va socoti egumenul şi săborul că va fi acela om bun de slujba beseareciĭ, să-l priimască; iară Ungurenĭ nícĭ de cum să nu-ĭ priimască a să călugări acolò.» Egumenul să fie preot. Hrana să fie la toţĭ aceiaşĭ. Călugăriĭ străinĭ aŭ drept a sta numaĭ treĭ zile, afară numaĭ dacă daŭ «zapis de la sine cum că n'a maĭ lipsi, ce acolò va şidè păr la moarte». — Fol. 375.

1597. Fără dată. Gaşpar-Vodă, pentru «Coste Bučoc Vel Vornic de Ţara-de-ğos», întărindu-ĭ moşiile, dintre care una fusese pe jumătate «Domniiĭ Meale de slujbă, la ocolul Pietriĭ». Una era cumpărată «de la Bobiş Nemişca». — Fol. 385.

1598. [Sfîrşitul lipseşte.] Evstratie-Vodă, pentru o moşie a mănăstiriĭ Todireanĭ, care are satul Hrenăuţiĭ, la Hotin, «danie... Tudoru Cărnul Movilovič, fratele răposatuluĭ Irimiia Moghila-

[1] Se vede de aicĭ că Teodor Movilă (v. maĭ sus, p. 214, nota) era numaĭ frate după tată al celor treĭ fraţĭ Movileştĭ mai cunoscuţĭ: Ieremia, Simion şi Mitropolitul Gheorghe. El era, în adevăr, fiul Greacăĭ, pe cînd mama celorlalţĭ se chema Maria. V. *Arch. ist.*, I[1], p. 128 şi Hurmuzaki, XI, pp L-LI.

Vod[ă], carele și sfânta mân[ă]stire Tudoreanii o au făcut [cu] cheltuiala sa, — den ispisoc de la Irimiia Moghila Voevod, iar luĭ Toader Movilovič i-aŭ fost cumpărătur[ă] [de] la Lupul Vartic ce aŭ fost Armaș-Mare, fečorul luĭ Iorașco Vartic Postelnic, nepot Petriĭ Vartic ce aŭ fost Hatman, pentru 360 ugh[ĭ] de aur». Să cerceteze acum Condrea Vornicul și «Marco fečorul Silitraruluĭ»[1]. — Fol. 438.

1599. Iașĭ, 29 Decembre 7184 (1675). Antonie Rosăt, pentru diata Ileniĭ, văduva luĭ Mironașco Čogole Vel Clucer, presintată de fratele eĭ Miron Stîrce biv pîrcălab. Lasă o moșie luĭ Nicolaĭ fiul Stîrceĭ saŭ fraților acestuia, Gheorghe și Alexandra, — afară numaĭ «de va fi o cucoană ce iaste în robie, vie»[2]. — Fol. 386 V°.

1600. Lista privilegiilor pentru catolicĭ, de la Antonie Ruset înnainte. — Fol. 464. Și pentru biserica de la Trotuș. Privilegiul luĭ Ruset privește pe «Ion Zanbatiĭ, episcopul unguresc din tărgu din Bacăŭ» (saŭ — regest — «Zanbatii, Bărcum»)[3].

1601. 29 Maiŭ 7204 (1696). Antioh-Vodă, pentru a se hotărnici satul Făureștiĭ al luĭ Manolachi Ruset Vel Postelnic, «dat de răpoosatul socrul dum[i]sal[e], Dum[i]tru Buhuș č-aŭ fost Visternic-Mare»[4]. — Fol. 539 V°.

1602. 17 Novembre 7208 (1699). Antioh-Vodă, pentru călugăriĭ de la Sucevița și Dragomirna, cărora li se amestecă la «iazerul de la Dorohoiŭ» «vorniciĭ de Dorohoiŭ și părcălabiĭ de la acel Ținut și alțiĭ care îș sosescu, și șoltuzul și tărgovețiĭ, și vănează peaștele din iazer». — Fol. 446 V°.

[1] Cf. vol. V, pp. 611-2. Petru Vartic e acel ce a fost ucis supt Petru Rareș, Iurașco e cel mort pe la 1586; în *Arch. ist.*, I[1], p. 144 nota — saŭ Hurmuzaki, XI, p. 900 — se află numele mameĭ și fraților luĭ Lupu.

[2] V., pentru Ciogoleștĭ, *Doc. Bistriței*, II, p. XXII.

[3] Cf. Melchisedek. *Papismul*, p. 28, în care se citează, după *Foaia pentru minte*, etc., tocmaĭ acest act, scriindu-se răŭ numele episcopuluĭ: «Zambateĭ Burcuță» (cf. și W. Schmidt, *Romano-catholici episcopatus res gestae*, p. 89, n° 3; p. 94 n. 2). De sigur că e vorba de un Ioan Szombathely, trimes ca episcop din Cic (Ciuc). Cf. vol. I-II, p. 79 și urm.

[4] De aicĭ resultă o nouă înrudire între Duca-Vodă și Roseteștĭ. Iordachi Roset, fratele luĭ Manolachi, ținea pe Maria, fata aceluiașĭ Dumitru Buhuș.

1603. Fără dată. Antioh Cantemir întărește o hotărnicie pentru Iordachi Ruset Vel Vistier. Se chemase marturĭ dintr'un sat: iuzbașa, chihaia și un călăraș, hotnogul. Iordachi avea moșie «de spre socrul dum[isale], răposatul Necolaiŭ Răcoviț[ă] č-aŭ fost Logofăt-Mar[e], și pre Cehan č-aŭ fost Vornicu-Mar[e], moșul socruluĭ dum[isale]»[1]: Nicolae le avea pentru că plătise banĭ domneștĭ furațĭ și pentru caĭ furațĭ. «Fruntea țarinii.» «Țărmurile văiĭ.» «Bisărica luĭ Cehan», la Păhneștĭ. «Fundătura satuluĭ.» Se impune răzeșilor «să-ș caute 24 de oamin[ĭ], să margă să ğure la biserică» asupra drepturilor lor. Nu-ĭ află. — Fol. 493 V°.

1604. 15 Mart 7209 (1701) *(sic)*. Grigore-Vodă, pentru Mihălache Hristoverghi biv Vel Armaș, care se face călugăr. — Fol. 462 V°.

1605. 16 Octombre 7213 (1704). Mărturie, pentru moșiile Sf. Mormînt, a tuturor boierilor timpuluĭ, — în mîna patriarchuluĭ Dosofteĭ de Ierusalim. Mănăstirile-s îndatorite și despoiate. Patriarchul lasă pe cele de la munte în sama Domnuluĭ. Reține el însă cele cincĭ din Iașĭ și «măn[ă]stioara» de la Galațĭ (Galata, Barnovschi, Sf. Sava, Cetățuia, Bîrnova și Sf. Gheorghie din Galațĭ), care n'aŭ datoriĭ, dar sînt îngreuiate, «din vrem[e] ce ș'aŭ văndut bucatil[e] și aŭ dat la nevoile țărăĭ și a vremilor, carile sănt adiverite întru toț». Se roagă la Domn, cler, boierĭ: «cum ciĭ cu boirieĭ, așa și maziliĭ boiarĭ cariĭ sănt la țară, ca să păzim cinste cariĭ aŭ avut strămoș[i] noștri cătră Sfăntul Mormănt». Se decide ca, de la cele șese mănăstirĭ, «Domniia nič odată banĭ împrumut să nu ceae de la eg[u]menĭ, nič mulț, nič puținĭ, măcar la ce nevoe ar sosi pămăntul nostru». Vor da ruptă la Vistierie (Galata 50 ughĭ, etc.). «Venitul ce ar fi să margă la Sf[ă]ntul Mormănt pentru cinste țărăĭ noastre

[1] Decĭ Iordachi Ruset a fost însurat de două orĭ (v. nota precedentă). Pentru neamul Racovițeștilor, v. vol. V, pp. 607-8. Cehan Vornicul, tatăl luĭ Răcoviță Cehan, se chema Ionașco *(Uricariul,* XVIII, p. 477). Linia Racovițeștilor ar fi atuncĭ aceasta: Toader Cehan pîrcălab, fiul luĭ, Ionașco Vornicul, fiul acestuia: Răcoviță Cehan, fiiĭ luĭ Răcoviță: Nicolae și Ioan al II-lea, — acesta din urma tatăl luĭ Mihaĭ Racoviță Voevod, care venia văr bun puterniculuĭ Iordachi Roset.

şi pentru večnica pomenire noastră şi a părinţilor noştri.» Se face ruptă şi pentru *vecinii* lor: 2 ughĭ şi jumătate pe an, în patru sferturĭ. *Bucatele* lor vor fi scutite, ca odinioară; oamenii le vor plăti la mănăstire. Judecata se păstrează egumenilor, afară de casurile domneştĭ. Scuteală de prestaţiĭ. — Scrie Axentie Uricariul. — Fol. 506.

1606. 18 Ianuar 7220 (1712). Nicolae Mavrocordat. Pentru «bisearica cea domnească din tărgu din Bărlad, care iaste zidit[ă] de răposatul Vasilie-Vod[ă]», ale căreia acte s'aŭ pierdut «pă răscoale, cănd aŭ prădat Tătarăĭ Ţeara-de-jos, la zilile luĭ Dumitraşco Cantimir-Vod[ă], — că s'aŭ hainit, — şi aŭ arsu de tot şi tărgul Bărladul şi sfintele biseareč, cu totul». O scuteşte de «dajde împărătească şi de dajde domnească şi de toate dările şi angheriile pre căte ar hi pre alţĭ preoţĭ în ţeara Domnii Meale», de desetină şi goştină, la 2 preoţĭ şi 2 diaconĭ, 2 ţircovnicĭ şi 2 posluşnicĭ. Vor lua «la zioa tărguluĭ patru ban[ĭ] de vită, doĭ banĭ cela ce vinde şi doĭ banĭ de la cela ce cumpără, şi de cal 2 potronicĭ, 1 potronic de la vănzător şi un potronic de la cumpărător, şi căte doĭ banĭ de toată dughiana, şi de carul de peaşte 2 oc[ă] de peaşte, şi dentr'altele, dup[ă] obiceaiŭ». Poruncă şi către şoltuz şi părgarĭ. — Fol. 404 V°. — Întărire la 25 Maiŭ 7241 (1733).

1607. 10 Ianuar 7221 (1713). Nicolae-Vodă, pentru mănăstirea Bursuciĭ (Ţ. Fălciiŭ), «zidită den temelie de răposatul Gavril Costach[i] č-aŭ fostŭ Vornic-Mare»[1]. — Fol. 454 V°. — Menţiunea unor acte din 14 Iulie 7201 (1693), de la Constantin Duca (şi pentru «o cărčmă mare..., la tărgu la Bărlad»), de la Constantin-Vodă (Cantemir), din 14 Iulie 7193 (1685), de la Antioh-Vodă, de la Mihaĭ Racoviţă, de la Dimitrie Cantemir, 7219 (1711), 8 Ianuar, de la Grigore-Vodă.

1608. 1555. «Leat 7222 [1714], Iulie 15. Adecă noĭ, boiareĭ ţărăĭ Moldoveĭ, mare şi micĭ, şi mazilĭ, careĭ sintem iscăliţĭ maĭ ğos, mărturisim cu acest al nostru zapis pentru 10.000 leĭ ce s'aŭ luat de la dumnaluĭ Iordache Rusăt biv Vel Vornic, în Domniia întăiŭ

[1] În 1711, Lupu Costachi, fiul luĭ Gavril, şi-a făcut o tabără de aşteptare aicĭ, «la mănăstire la Bursucĭ» (Neculce, p. 313).

a Mării Sali Domnuluĭ nostru Io Neculaĭ Alexandru Voevod, fără împrumuta č-aŭ dat dumnaluĭ, ca şi alţĭ boiarĭ, în două rănduri, la Visteriia; că şi aceli 900 *(sic)* leĭ iarăş s'aŭ dat în Visteriia ţărăĭ, de s'aŭ dat în bir şi în baiaramlăc, — precum să află pus şi la izvodul sămiĭ ci-aŭ făcut Măriia Sa Domnul nostru Neculaĭ Alexandru-Vod[ă], — împreună cu alte veniturĭ č-aŭ luat Măriia Sa din ţară. Dăndu-se dar acele zece miĭ de leĭ în bir şi în baiaramlăc, este datoria noastră şi a ţărăĭ. Pentru care lucru, ni-am apucat ca să i să plătiască dumisale aceste 10.000 leĭ pe 'ncetul din ţară, ca să nu fie stănsă casa dumisale. Şi pentru credinţă am iscălit, şi ni-am pus peceţile. Şi sint iscăliţĭ aceştĭ boiarĭ maĭ ğos numiţ:

Antiohie Jora Vel Logft., Lupul Vel Vor., Catargiul Vel Vor., Gavril biv Vel Vor., Ion Buhuş Hatman, Dumitraşco Cuze biv Vel Spăt., Gheorghie A[po]stol biv Vel Pah., Ion Balşe Vel Ban, Jora Vel Vist., Neculaĭ biv Vel Sulger, Iordache Ruset Aga, Ştefan Luca Vist., Lupu biv Vist., Crupensche Med., Macrei Pitar, Pătraşco Başotă Stol., Sandul Sturze Stol., Ştefan Ruset Stol., Mogălde biv Sărdar, Vasilie Hăbăşăscul Med., Iordache Cant[a]cuzinò, Gavril Costachi Vel Clucer, Pătraşco Catargiul, Ion Abăza Logof[ă]t, Manolache Pitar, Ştefan, Gavrilaş Stărce. — Fol. 1-2.

O 1609. 1-iŭ Mart 7223 (1715). Nicolae-Vodă, pentru Mitropolie. «Că maĭ dinainte vreame avea sate cu vecin[ĭ] şi posluşnič, pentru slujba şi posluşaniia S[fi]ntiĭ Mitropoliĭ, iar acum, fiind ţara ağunsă la mare scăpăciun[e] şi răsăpă din zavistiia nepriitoriuluĭ, precum este vederat întru toţ...» Face ruptă sătenilor de la Bosance: cincĭ şferturĭ de 45 ughĭ, pentru a fi posluşnicĭ Mitropolieĭ. Vor plăti prin Mitropolit Vistierieĭ, iar nu prin zlotaşĭ. Darea pe *bucate* li se iartă toată, rămîind a se da Mitropolituluĭ. «Precum scrie şi la uricul cel vechiŭ..., de la bătrănul Costantin Cantimir-Vod[ă].» Judecăţile sînt iarăşĭ păstrate Mitropolituluĭ, «după obiceiŭ č-aŭ făcut Domniĭ ciĭ bătrăn[ĭ]». La Divan se reservă furtul şi omorul. — Fol. 487.

O 1610. Hrisovul luĭ Nicolae-Vodă pentru mănăstirea Hangul. Asistă şi Samuil de Alexandria. Maria luĭ Ilie Vistiernicul

apare «cu nepoţii dumisale Costantin Costachea Vel Stolnic[1] şi Iordachea Cantacozino Vel Şătrariŭ. Nefiind acte ale acestora, e rugat a judeca, după pravilă, patriarchul, «ca acela ce are tituluş ğudecătoriŭ lumii». Citate texte pentru a dovedi că nu se iea îndărăt de la locurĭ sfinte. Mitropolitul arată că şi luĭ i s'aŭ maĭ plîns călugăriĭ. Sava episcopul de Roman pretinde că ar fi reclamat bucuros şi el cînd era egumen la Hangu. Domnul observă că schimb nu se putea face cu moşiile mănăstiriĭ, nefiind nicĭ un motiv puternic: ca arderea clădiriĭ, robia călugărilor. Dania luĭ Barnovschi era bună, «că, de n'ar fi fostu cu dreptate, n'ar hi întărit danie luĭ Barnovschie-Vod[ă] Vasile-Vod[ă], fiindu-ĭ nepriiatin luĭ Barnovschie-Vod[ă] şi fiindu-ĭ Bučoc socru. Iscălesc: Ghedeon Mitropolit, Sava episcop Roman[u]luĭ, Calistru episcop Rădăuţilor. Orest episcop Huşilor, Gavril Miclescul Vel Logft., Lupul Costachi Vel Vor., Ilie Catargiu Vel Vor., Ion Păladi Vel Spat., Ion Balş Vel Ban, Costantin Ros[e]t Vel Păh., Darie Donič Vel Vist. (20 Iulie 7223 = 1715). — Fol. 330 şi urm. Cf. *Uricariul,* V, p. 365 şi urm. (= condica, fol. 387 şi urm.)[2].

1611. Iaşĭ, 20 Iulie 7223 (1715). Nicolae-Vodă închină mănăstirea Hangul, Alexandrieĭ. Marturĭ: clerul înnalt moldovenesc şi boieriĭ din n[1] precedent, pe lîngă cari se maĭ înseamnă: Dumitrachea Ramadan Vel Postelnic, Costandin Costache Vel Stolnic, Costandin Čuchi Vel Comis[3]. Aveaŭ astfel de

[1] Constantin era fiul luĭ Vasilaşco Costachi şi poate al uneĭ fete a luĭ Iordachi I-iŭ.

[2] D. Xenopol a adus înnainte această judecată (v. *Ist. Romînilor,* V, p. 13 şi urm.) ca o dovadă de spiritul de hrăpire de care ar fi fost însufleţiţĭ şi ceĭ maĭ bunĭ din Domniĭ fanarioţĭ. Cine va ceti însă documentele ce urmează, se va încredinţa că, dacă Mihaĭ Racoviţă a stricat hotărîrea predecesoruluĭ său, dînd înnapoĭ Vistierniceseĭ Maria cele două moşiĭ, el n'a făcut-o cu alt scop decît ca să fie plătit, prin cedarea acestor moşiĭ, pentru o datorie, adevărată saŭ închipuită, a răposatuluĭ soţ al Marieĭ. De altmintrelea, şi fără aceasta, cîţĭ ar fi dispuşĭ a atribui luĭ Mihaĭ Racoviţă maĭ mult respect de dreptate decît luĭ Nicolae Mavrocordat!

[3] Cumnatul Domnuluĭ, care ţinea atuncĭ pe Pulcheria Ciuchi, moartă peste cîţĭva anĭ la Bucureştĭ. Cf. *Genealogia Cantacuzinilor,* p. 388 şi Radu Popescu, *Magazinul istoric,* IV, 43. Ceremonia îngropăriĭ e descrisă amănunţit

metoaşe şi celelalte Scaune patriarchale, şi chiar al Alexandrieĭ, «în Ţara Munteniască». Scrie Axintie Uricarul. — Fol. 379 V° şi urm. — Şi altă copie urmează. Se maĭ vorbeşte de sărăcia Scaunuluĭ şi de primejdia de moarte ce îndurase Samuil.

1612. «Catastihŭ bresle pograbacilor, čata čoclilor, a sfinteĭ mănăstirĭ Tresfetitele.» Privilegiu de la Samuil de Alexandria. «Fiind eĭ holteaĭ neînsuraţĭ, aŭ obiceaĭ ca să-ş fac[ă] din toate rufeturile căte 4 čocli.» Aŭ drept a fi globiţĭ şi certaţĭ numaĭ de Mitropolit. Să nu-ĭ supere «saŭ vorniciĭ de tărgu, saŭ şoltuz cu părgariĭ, saŭ ceauşul neguţtorilor», care «i-ar amesteca la schimbu», «saŭ vătav de căr[ă]uş» (7223=1715, August). *Catastiful* bresleĭ e din 20 August 1675, de la Mitropolitul Dosofteĭ, care vede privilegiul luĭ Dosofteĭ de Ierusalim, dat în 7182 (1664), 9 Iulie, în Sf. Sava, unde era «găzduit». «Şi, fiind şi noĭ atuncĭ la Scaunul Mitropolii Suceaveĭ Mitropolit, şi întămplăndu-ni-să noao într'acea dat[ă] a fi venit noĭ de la gazda noastră la gazda Sfinţii Sale, şi de preun[ă] fiind noĭ cu Sfinţiia Sa», vine la el starostele Vasilie Gĭalalăŭ[1], «cu čocliĭ, cu pominoc». Li să dă voie a lua de la bresle, şi de la «croitor[i] de abale ce să chiiamă abagiiarĭ», şi de la «sărač, ce să zič[e] săidăcar[ĭ]», meserciĭ, suranarĭ, tălpălarĭ şi alte «misereale». «Aşijderea, de la sfănta mănăstire de la Goliia în jos, să aibă treabă şi să fie volnic a scrie čocli starostele de la Sfinţiia Sa Precista şi starostele de la St. Ioan Zlatoustu, iar starostile de la Sfeti Ioan Crăstitel şi starostile de la Tresfetitele să n'aibă treabă în jos. Aşijderea de la sfănta mănăstire de la Goliia în sus, ca să aibă treabă şi să fie volnič a scrie čocliĭ starostele de la Sfeti Ioan Crăstitel şi starostile de la Tresfetitele, iar starostele de la Sfinţiia Sa Precista şi starostele de la Sfeti Ioan Zlatoustu să n'aibă treabă în sus.» Penalităţile ca şi la breasla cioclilor din Focşanĭ (v. maĭ departe). «Iar la praznic să dea tot čoclul căte un ortu, să fie de treaba prazniculuĭ.» Urmează scutirea luĭ Antonie-Vodă, din 20 August

în Del Chiaro. Cf. şi a doua Genealogie a Mavrocordaţilor, tipărită de d. Legrand.

[1] *Gealalăĭ* eraŭ un fel de Tatarĭ (v. *Doc. Bistriţeĭ*, I, p. 14, n° XVI).

7184 (1676). Apoĭ un privilegiu de la patriarchul Hrisant de Ierusalim: Antonie starostele cioclilor îĭ spusese «că aŭ fost patru ceate de čocli, iar acmù aŭ rămas numaĭ 2 ceate». Amenințărĭ cu blestem către «vătaful de cărăuș saŭ vorniceĭ de tărg» (18 Februar 7222=1714). După aceasta vine scutirea de la Constantin Duca (11 August 7201=1693), de la Antioh-Vodă (20 Februar 7204=1696), de la Mihaĭ Racoviță (1-iŭ Februar 7211 = 1703), de la Nicolae-Vodă (2 Mart 7218=1709), de la Dimitrie Cantemir (28 Decembre 7219=1711), de la Grigore Ghica (14 Iunie 7237=1729). — Fol. 414.

ʘ 1613. Iașĭ, 1-iŭ Septembre 7224 (1715). Nicolae-Vodă face ruptoare pentru cele două sate cîștigate de mănăstirea Hangul. Unul va da «cîte o mie și optdzăč de galbinĭ pre an, și aceștĭ banĭ îĭ vor da pe șasă čverturĭ, care fac căte 180 ugh[ĭ] la un čvertu, și să n'aibă a priimi oamenĭ de țară pre alțiĭ între dănșiĭ, nice cu cislă, nič fără cislă». Săteniĭ din Cracăoanĭ și ceĭ 26 de poslușnicĭ a mănăstiriĭ vor da 93 de ughĭ și 12 potronicĭ, în șese șferturĭ. Alt sat e taxat cu 3 banĭ. «De să vor însura fečoriĭ vecinilor acestora din Crăcăoanŭ să *(sic)* poslușniciĭ Hanguluĭ și din Băicenĭ, saŭ de are veni căndva din veciniĭ ceĭ fugițĭ, să aibă egumenul a-ĭ aduce și pre aceia și să-ĭ tocmască numerile lor la tabla Visteriiĭ cu ruptă... Nicĭ bucatele lor pentru alțiĭ să nu li să tragă.» Sînt scutițĭ «și de chile, și de cară de Hotin, și de cară de oaste, și de salahorĭ, și de conace, și de podvodzĭ, și de caĭ de mezil, și de caĭ de olac, și de caĭ împărăteștĭ, și de cară de braniște, și de ialoviță, și de sulğu, și de iliș, și de untu, și de miere». Sînt oprițĭ de a intra la eĭ «globnicĭ» saŭ «vorniciĭ ceĭ marĭ», deșugubinarĭ saŭ pîrcălabĭ. Pentru furt saŭ omor, vor veni la Divan. Scrie Axintie Uricariul.— Fol. 382 V°.

1614. Iașĭ, 20 Septembre 7224 (1715). Nicolae-Vodă face *oboroc* Scaunuluĭ Alexandrieĭ 205 de leĭ din «goștina de oĭ a Bălțăteștilor, carea aŭ eĭ tocmală cu ruptoare». — Fol. 384.

1615. Iașĭ, 20 Septembre 7224 (1715). Nicolae-Vodă dă niște Țiganĭ Hanguluĭ, între cari un anume Strămbeiŭ.— Fol. 384 V°.

1616. Fără dată. Nicolae-Vodă, «pentru 5 preoț și un diia-

con ce săntŭ la 2 bisărič armeneştĭ aič în tărgu în Iaş, şi cariĭ aŭ obiceaiŭ, ca toţ preoţiĭ ce sănt în tărgu în Iaş pe la bisericil[e] moldovineştĭ, să nu dè nemică, nič zloţ, nič leĭ..., nič la ghiaţă, nič la gunoiŭ.» Scutițĭ şi de «camănă cojocăriască». «Nič să aibă a le duč[e] Turcĭ saŭ Tătar[ĭ] saŭ alţĭ oamin[ĭ] strein[ĭ] la casăl[e] lor făr de voia lor, nič aşternuturil[e] lor să nu le ià uşăreĭ la Turcĭ saŭ la Tătar[ĭ], nič şoltuzul saŭ părgariĭ la casăl[e] lor să nu l[i] facă nič un zulum». Maĭ aŭ privilegiĭ. — Fol. 470.

1617. 22 Iunie 1717. «Aniţa, ğupăniasa luĭ Pavăl Rugină[1] Vel Comis, fata luĭ Ionaşco Armaşul», dă Suceviţiĭ satele Broscăuţiĭ şi Trăbujaniĭ, «careĭ să hotărăscu cu tărgul Dor[o]hoiuluĭ». Să se pomenească «mătuşi-mè Aniţa Ursăchioae şi pe mine, cu soţu-meŭ». Scrie duhovnicul eĭ. Iscăleşte: «Aniţa Ruginoae Vel Comis». — Fol. 504 V°.

O 1618. 10 Decembre 7227 (1718). Mihaĭ-Vodă, pentru jalba luĭ Ilie Catargiu Vel Logofăt, cu privire la paguba-ĭ «de cătane, în vrem[e] răscoaleĭ, la l[t] 7225 [1717], osăbit de alte pagube č-aŭ avut dum[nea]luĭ de spre alte cătane, de aŭ jăcuit casa du[misale] de la Răcăciun[ĭ], de la Ţănutul Putnii, fiind aşedzar[e] dum[isale] acolo, şi s'aŭ măncat mulţ stupĭ, şi multe buţ cu vin s'aŭ băut, şi alte bucate ce aŭ avut, s'aŭ luat, — din car[e] jac şi curţil[e] dum[i]sal[e] într'acel sat, cu toate damuril[e] č-aŭ avut peğur curţi, i-aŭ dat focu eĭ, de li-aŭ arsu. Şi, dintr'aceale cătan[e] fiind uniĭ şi din căpiteniel[e] pământuluĭ, capete catanelor, căp[i]tan[ĭ] de cătane, anume: Ilie Conţăscul şi cu Ioniţ[ă] fičorul luĭ Aslan Căm[ă]raşul[2]; cărora nu l'ar fi cădzut lor, numindu-s[ă] maĭ capete şi păminten[ĭ] statornicĭ, şi a jăcui pe alţ peminten[ĭ] şi casă boereştĭ; ce li s'ar fi cădzut, ca unor păminten[ĭ], să aper[e] pe alţĭ peminten[i] şi casele boireştĭ, şi să s[ă] fie ferit de lucrur[ĭ] reale, dar eĭ, maĭ vărtos, fiind capete cătanelor, îĭ îndemna şi îĭ trimitea de prăda pe pemintean[ĭ] şi casă boireştĭ; den car[e] pămintean[ĭ]

[1] E unul din tovarăşiĭ de pribegie în Rusia aĭ luĭ Dimitrie Cantemir (Neculce, p. 332 şi Viaţa luĭ Constantin Cantemir, ediţia rusească a luĭ Bantăş Caminschi; anexă).

[2] V. Cronica luĭ Amiras, p. 124.

și casa boiariului nostru de maĭ sus numit la mar[e] lipsă cu jacul lor aŭ adus-o.» Dă *platnicĭ* pe aceĭ «tâlharĭ de cătan[e]». Ilie arată că ceĭ doĭ boierĭ i-aŭ luat, «cu cătanil[e] de la stiaguril[e] lor, 12 gropĭ de păini de la Răcăciunĭ și 8 buț de vin de la viel[e] dum[isale] de la Orben[ĭ]... Și, cât n'aŭ putut rădica eĭ cu carăle ce aduses[e] eĭ să încarce păinea, lăsând gropile destupate, li-aŭ jecuit alți, cine cum aŭ putut.» Eĭ daŭ vina pe Vasilie Čaurul, care li-ar fi poruncit. Dă luĭ Ilie Fântănealile luĭ Aslan. Domnul îl iertase pe acesta, dar «peste puțână vreme iar s'aŭ făcut hain pământuluĭ ș'aŭ fugit în Țar[a] Leșască, socotind că iar ar găs[i] vreme, ca un făcător de reale, și va vin[i] de a fač[e] stricăciun[e] pemintenilor în țar[ă]... Și, fiind mar[e] scumpete de păine, foamtea *(sic)* č-aŭ dat Dumnedzăŭ într'acest pământ, de aŭ ağunsu merța de păine la 5 leĭ și maĭ bin[e], și dumnealuĭ aŭ cumpărat păne într'ast preț casăĭ sal[e].» — Fol. 515 V°. Se adauge că Ștefan Rus *(sic)* biv Vel Vornic ar fi cerut apoĭ satul, «arătând că el încă ar fi avut prad[ă] de Moscal[ĭ]», și maĭ e și «cumnat luĭ Aslan». — Întărire luĭ Ilie la 28 Mart 7249 (1741).

1619. 9 Maiŭ 7227 (1719). Mihaĭ-Vodă. «Gano și Costandine, juziĭ de faurĭ», ca să dea două sălașe unuĭ boier. — Fol. 430.

1620. 25 August 7228 (1720). Mihaĭ Racoviță arată că la 7224 (1716) s'a început războiul cu Nemțiĭ, «și, dând Dumnedzăŭ biruință Nemților asupra stăpânilor noștri, iar o samă de boiar[ĭ] și mazilĭ de țară, vădzând izbândă Nemților..., îndată s'aŭ împlut de gândur[ĭ] riale asupra țărăĭ; între cariĭ cel maĭ întâiŭ începător și povață fost-aŭ Vas[i]lie Čaurul biv Vel Stolnic, plăcându-ĭ a-ș fač[e] nume tâlhărescu, mers-aŭ sângur în Țara Unguriască de s'aŭ închinat la ghinărariul de Brașov și ș'aŭ luat nume de grof, cât și pământul nostru, a țăriĭ noastre, l-aŭ închinat Nemților până într'apa Săretiuluĭ, și cuibul săŭ ș'aŭ pus în mănăstirea Cașinuluĭ. Care aducând cătră sine și pe alțĭ boiar[ĭ] și mazil[ĭ] și fičor[ĭ] de boiar[ĭ] de țară, s'aŭ trimis de acolea și la cetatea Niamțuluĭ, de aŭ apucat prădând și jefuind pe toț, și mănăstir[i],

şi boiar[ĭ], şi pre cine îş afla, făr de nič-o milă şi socotinţă; şi, fiind şi Turcĭ neguţitor[ĭ] pen tărgur[ĭ], trimitea poghiazur[ĭ] acest începător de rele Vas[i]lie Čaurul, de robiia pre Turcĭ şi-ĭ ducè poclon ghinărariuluĭ de Braşeŭ, ca să-ş măriască cinstea sa. Care fapte înţălegănd stăpăniĭ noştri, n'aŭ putut suferi, şi cu ria urgie s'aŭ scărbit asupra ţărăĭ noastre,— cum era să s[ă] dei toată ţara în robie şi în sabie, încăpănd şi Domniia Mea în prepus cum că şi noĭ am fi fost ağunşĭ cu dănşiĭ. Numaĭ, Dumn[e]dzăŭ vrànd să discopire dreptatea noastră şi nu pără în sfărşit să prăpădiască acestŭ pămăntŭ, sfătuit-aŭ dar Vas[i]lie Čaurul şi cu soţiele luĭ de aŭ trimis 2 poghiazurĭ: cu unul, săngur Čaurul aŭ mersu de aŭ robit pre sora noastră Mariia, a răpoosatuluĭ Costandin Vel Stolnic, şi aŭ dus-o de aŭ închinat-o ghinărariuluĭ de Braşeŭ, iar cu un poghiaz s'aŭ pornit Franţuj, căp[i]tanul de cetatea Niamţuluĭ, de aŭ vinit asupra noastră aič în Iaş, să ne ià şi pre noĭ în robie, şi pre alţiĭ boiar[ĭ], cariĭ să afla pre lăngă noĭ, să-ĭ omoară, şi casăle lor să le jefuiască de tot ce ar avè. Şi, în vreame ce ni-aŭ încunğurat poghiazul în Curte gospod, iar Dumn[e]dzăŭ, nevrănd ca să fie pre voia lor, dănd izbăndă noî, care şi Franţuj Căpitanul aŭ cădzut la măna noastră, — atunce am eşit şi noĭ dintr'acel prepus di cătră stăpăn[ĭ]. Numaĭ, după izbăndă č-am făcut, pornind Tătarăĭ ca să le spargim şi cuibul d[i]n cetatia Niamţuluĭ, măcar că l-am şi spartŭ cu ağutoriul luĭ Dumnedzăŭ, însă Tătarăĭ, cum aŭ trecut Siretiul, aŭ şi început a prăda şi a robi ţara pănă în munte; care robie şi pradă nu s[ă] va putea uita în več, şi nič cu atăta nu s'aŭ părăsăt acel făcător de rele Vas[i]lie Čaurul, ce iar aŭ început a fač[e] poghiazur[ı] şi a prăda, şi spre Prut, la Ţinutul Covurluiuluĭ şi a Fălciiuluĭ, ağungè poghiazurile luĭ: aŭ jefuit şi aŭ prădat pre bieţiĭ peminten[ı] făr de nič o milă; şi cuibul lor era la măn[ă]stir[e] la Caşin şi la Miera. Şi acolo, din poronca putemiciĭ Înpărăţiĭ, în 2 rändur[ĭ] am mersu cu mulţim[e] de Tătar[ĭ] asupră-le, de i-am scos din Caşin şi din Miera, şi iarăş nespus[ă] pradă şi robie s'aŭ făcut nevinovaţilor lăcuitor[i], pentru spurcatele luĭ fapt[e]. Deč vom să arătăm pentru aciĭ boiar[ĭ] şi mazil[ĭ] č-aŭ făcut ača zarvă,

carii cu faptil[e] lor aŭ adus țării mar[e] perire și robire nespus[ă], cum nič unii dintre dănșii nič o nevoe saŭ strămbătate di spre noĭ n'aŭ avutŭ, numaĭ eĭ, ca niști oaminĭ din fire răĭ, nesocotind la ce a vin[i] lucrul, cu faptil[e] lor aŭ adus țărăĭ stăngir[e] cu robiia č-aŭ făcut. Caril[e] întăiŭ Vas[i]lie Čaurul, cumpărănd de la noĭ disiatina de stup[ĭ] la Ținutul Bacăul pentru 1.750 ugh[ĭ], — din care somă ne-aŭ dat 450 ugh[ı], iar 1.400 ugh[ĭ], cu ban[i] mierii, n'aŭ vrut să ni-ĭ dei, fiind venitul nostru, — ce cu aciia ban[ĭ] aŭ adunat către sine tălhar[ĭ], cum s'aŭ pominit maĭ sus... Cu ğudecata arhiereilor și a toată boerimea», îĭ iea deci satele Bociuleștĭ, Hălăuceștĭ și Spinoasa, «și curțil[e] din Iaș». Pe aceste *curțĭ* le dă luĭ Sandul Sturdza Vel Ban, «pentru căč, și cănd aŭ vinit Frențu Căp[i]tanul și cu Veličco Sulgeriul cu cătanile, cu oaste, asupra noastră, iar de la dum[nea]luĭ am avut știre de vinire acelor tălhar[ĭ] asupra noastră la Iaș, făcăndu-ni știre din Cărligătură, fiind fugit de cătane și tă[m]plăndu-s[e] de aŭ trecut la vinire aciĭ tălharĭ pe la satul dum[i]sale, pe la Ruginoasa: înștiințindu-s[ă] și dumnealuĭ dintr'o slug[ă] a dum[i[sal[e], îndat[ă] aŭ trimis de ni-aŭ dat știre de vinirea acelor cătane, ca să ne păzim... Osăbit, pornindu-s[e] oaste tătărască după aciĭ tălharĭ, pără la Cetatea Niamțuluĭ, prada ce s'aŭ făcut, s'aŭ pomenit maĭ sus, iar, la întorsu, lovind pe la satul dum[i]sal[e], pe la Ruginoasa, multă pradă i-aŭ făcut, de i-aŭ măncat č-aŭ găsăt la casa dum[isale] tot: păini, stupĭ, vač, boĭ i-aŭ luat, iar, căndu aŭ fost la a dooa vinire a oștiĭ tătăreștĭ, cănd aŭ mersu în sus și Domniia Mè la Cașăn cu Aslanii [=Aslanaĭ]-Mă[r]za, cu oaste, iar saŭ tămplat de s'aŭ făcut mare pagubă, că i-aŭ măncat multe prisăč de stupĭ de la Țănutul Niamțuluĭ și de la Bacăŭ [1].» — Fol. 539 V°.

0 1621. 4 Ianuar 7235 (1727). Mihaĭ-Vodă, «la slugile dumisale Hatmanuluĭ, care străngeț poclon hătmănescu dup[ă] la călăraș, facem știre că venir[ă] călărașiĭ de la Podul Bărăiaculuĭ, și ni s[ă] jăluir[ă] precum aț mărsu și le cereț 61 leĭ poclonul hătmănescu... Acel mezil iaste în seam[a] Domnii Meale; s'aŭ luat den seama dumisale Hatmanuluĭ.» — Fol. 435.

[1] V., pentru alte acte asămănătoare, *Ist. lit. romîne,* I, p. 217 și notele.

1622. 13 April 7235 (1727). Grigore-Vodă, «hahamuluĭ jidovescu, luĭ Iacob, şi luĭ Boroz de la Soroca, ca să fie volnic... a merge la otacile de la iarmaloc şi să aibă a lua curupca dup[ă] la toţ Jidoviĭ din Ţeara Leşască, pe cum le iaste obiceaiul lor de vac, şi să aibă a lua şi de la mesercii jidoveştĭ pre obiceaiŭ, precum le scriŭ cărţile şi de la alţĭ Domnĭ». — Fol. 432 V°.

○ 1623. 18 Iulie 7235 (1727). Mihaĭ-Vodă. S'aŭ plîns «Pavel Catargiul Vornicul de Vrancea şi Ştefan Vameşul de Vrancia şi Ştefan Necoar[ă] şi Marco şi Ştefan Găuria, şti cu toţ Vrănceniĭ..., pentru răndul solărituluĭ, că aŭ avut vechiŭ obiceiŭ de aŭ dat solărit: de fum căte 35 leĭ ban[ĭ]». Aveaŭ şi *testament*, de la Mihaĭ-Vodă chiar, dar se pierduse. Confirmă. — Fol. 483.

1624. 8 Iulie 7236 (1728). Grigore-Vodă, pentru nişte *vecinĭ*. Părinţiĭ lor, împrăştiaţĭ la risipirea satuluĭ de răscoale, sînt aduşĭ *la urmă* de Postelnicul Constantin Ciobanul, şi «aŭ maĭ năzuit şi alţ oamin[ĭ] strein[ĭ], lăturaş, pentru sprij[i]niala: şi, cărora aŭ fost strein[ĭ], li-aŭ făcut scrisoar[e] la mănă, căt or vrè să şad[ă], şi, cănd or vrè să iasă, volnič să fie». Între *vecinĭ* sînt: «Năstas[e] Lučafăr şi Arsănie Čocmatir», «Negur[ă] Tărcan». — Fol. 544.

1625. 31 Ianuar 7237 (1729). Grigore Ghica dă voie luĭ Hasan-Aga, Sărdar de Galaţĭ, a-şĭ aduce la satul săŭ «oamenĭ streinĭ, den ţeara turčască şi dentr'alte ţărĭ, or-căt de mulţĭ ar aduce». — Fol. 437 V°.

○ 1626. 9 Maiŭ 7237 (1729). Grigore-Vodă, pentru «oameniĭ din Bălţăteştĭ, de la Ţinutul Niamţuluĭ,... fiind eĭ de a purureа păzitor[ĭ] la straj[a] Hanguluĭ şi alte potič prin munţĭ, la marginea hotaruluĭ din spre Ţara Unguriască». Eraŭ scutiţĭ de mortasăpie şi părcălăbie, «pentru ceale ce aŭ eĭ de văndzare, de vănd la tărgur[ĭ]: sucmani, cergĭ, bräe, catrinţă, brăndză, lănă, şi bucate: oĭ, mieĭ, vite, caĭ..., nič folărit, cum şi pentru vinuril[e] ce aŭ dus din ğos, cu carăle şi cu boi lor, de n'aŭ dat ortul Trotuşuluĭ, nič părcălăbie». Nu eraŭ judecaţĭ de «globnič, şugubenar[ĭ], părcălabĭ... Măcarŭ că şi alte sate aŭ luat cu mijlocir[e] cărţ de apărar[e] cu tocmală ce

or da la folărit, car[e] s'aŭ și stricat unil[e] dentr'aceale cărț, dar aceștĭ Bălțăteștĭ, fiind vech[e] strajă domniască di spre Țara Unguriască, de păzăscu eĭ ș[i] dzi și noapte poticil[e] Ungurilor, nič de cum nu li s'aŭ putut strica aceale vech[ĭ] testamentur[ĭ] ce scriŭ pentru folărit și pentru toate aceste de sus arătate», etc. Judecata lor va fi la «ispravnicul lor», afară de casurĭ domneștĭ. — Fol. 533.

1627. 1-iŭ Maiŭ 7238 (1730). Grigore Ghica, pentru mănăstirea de la «Văn[ă]torii Pietriĭ, făcută de răposatul Domnu Irimiia Moghila-Vod[ă]». — Fol. 434.

0 1628. 5 April 7238 (1730). Grigore-Vodă, pentru «jaloba de purure de la părcălabiĭ de Orheiŭ, Lăpușna, Soroca, precum aŭ călcare cu strămbătate de spre Sărdariĭ, amisticăndu-s[ă] în gloabil[e] și în obiceile părcălăbeștĭ de alte date, și Sărdariĭ aŭ arătat prič[i]nĭ înpotriva părcălabilor, — silindu-s[ă] a-șĭ deșchide cale maĭ largă spre folosul lor, trăgănd obicee la partea lor». Se dovedește: «că maĭ înnainte vreme aŭ avut Sărdariĭ hotnogĭ de straj[ă] pe la toate marginili acestor Ținutur[ĭ], și, ce să lucra, de la dănșiĭ avè știre Sărdariĭ, și, stricăndu-s[ă] ač[e]le bresle, în locul acelor hotnogĭ aŭ rămas de [aŭ] pus Sărdariĭ nemesnič la margin[e], de sănt și de straja marginiĭ și, ce s[ă] lucriadză, di la dănșiĭ iaŭ înștiințar[e]». Să-ĭ aibă și de acum Sărdariĭ pe nemesnicĭ, «și să poarte grija pentru caeĭ tătărășt[ĭ] saŭ tălhar[i] de caĭ tătăreștĭ saŭ turceștĭ, unde s'or afla, să-ĭ prindă și să-ĭ ducă la Sărdariul . . ., Sărdariul să aibă triabă. Iar la ǵudecăț saŭ la gloabe aciĭ nemesnič să nu s[ă] amestič[e], nič să ǵudeč[e] pe nim[e], nič să globască. Așijdire la alte furtușagur[ĭ], car[e] să număscu potlogăriĭ, Sărdariul să nu s[ă] amestič[e], nič la ǵudecăț, nič la gloabe; ce numaĭ să fie părcălabiĭ să aibă triabă: moarte de om cănd s'a fač[e], va avè triabă Vornicul cel Mare. Al doilea prič[i]nă aŭ arătat Sărdariul că, după č[e] s'aŭ stricat sluj[i]toriĭ de pe margin[e], ș'aŭ rămas țăraniĭ, ar fi luat Sărdariĭ căte o vulpe pe an din tot satul. Pentru ačasta încă s'aŭ socotit, cănd ar fi Sărdar noŭ, numaĭ o dată să ià căte o vulpe pe an de tot satul, iar apoĭ altă dată să nu maĭ ià, nič cu zlotăriia, nič cu alt chip de socotială. Robiĭ, or unde s'or afla,

la Sărdariul să s[ă] ducă. Pentru vite de pripas, afar din cai tătărăştĭ saŭ turceştĭ, cu alte bucate de pripas, or a cui ar fi, să n'aibă triabă Sărdariul, ce să margă toate la părcălabĭ. Gălcev[ĭ] mar[ĭ] de s'ar fač[e], car[e] să tae saŭ să bat, de arată săngi, aceste încă a părcălabilor să fie, eĭ să ğudeč[e], eĭ să globască, şi, măcar din prič[i]nĭ ca aciste de s'ar tămpla să ğudeč[e] şi Sărdariul, dar gloaba toat[ă] la părcălab să dè. Şi vorniciĭ de pen sate numaĭ Sărdariul să aibă triabă a-ĭ pune şi a-ĭ scoate, iar alţiĭ să n'aibă triabă; şi, pe cariĭ den vornicеĭ saŭ din lăcuitor[ĭ] i-ar afla Sărdariul că sănt prič[i]nă de răsăpe oamenilor, pe uniĭ ca aciia iarăş Sărdariul să-ĭ certe şi să le vie de hacul lor. Şi, la tărgur[i] ce sănt la acele triĭ Ţănuturĭ, mergănd Sărdariul, să aibă a ğudeca şi a globi pe obiceiul vechiŭ: treĭ dzil[e] numaĭ, o dată într'un an. Iar, când s'ar tămpla să margă Sărdariul cu alte poroncĭ, la ğudecăţ şi la gloabe să nu s[ă] amesteč[e]. Însăş la ğudecăţil[e] dum[i]sal[e] de va afla şi vr'o ğudecată a vre unuĭ părcălabu rea făcută, pe măzdă saŭ pre voe veghetă, Sărdariul acialea ğudecăţĭ să nu le strič[e], ce si le trimită aice la Domniia Mè. La tărgul Oniţcaniĭ, toate ğudecăţil[e], or furtuşagur[ĭ], or bătăĭ, or-ce prič[i]nă, Sărdariul să le ğudeč[e], şi să le globască pecum aŭ fost; iar părcălabiĭ maĭ mult decăt ceĭ 2 potronicĭ părcălăbiia să nu ià. Şi toată margine în sama şi în purtar[e] de grija Sărdariuluĭ să fie. Cu satil[e] toate, Sărdariul să [n'] aibă triabă întru nimică [a] să amistica, ce numaĭ Cluceriĭ şi vorniciĭ satelor să aibă triabă.» Fol. 474 V°.

1629. «Breasla čoclilor. Čata sfintiĭ, prè-cuvioaseĭ Maiciĭ noastre Paraschiviĭ, den ţeara Moldoviĭ, den tărgul Focşanilor» (privilegiul înnoit de Grigore Ghica la 10 Septembre 7239=1730) Mitropolitul Antonie arată că a venit la el Andreĭ starostele de ciocli, «şi cu tot Voiniciiĭ Sale breslaş čocli», şi cere «înnoire privileghiiĭ bresliĭ sale, ci iaste običnuit den veacŭ». Întăreşte deci privilegiul luĭ Dosofteĭ de Ierusalim, «fiind aič în ţeară Sfinţiia Sa, viind de la sfânta cetate a Erusalimuluĭ pentru cercetare pravoslaviiĭ, în zilile creştinuluĭ pravoslavnic Ion Ştefan Petre Voevod, Domn ţărăĭ Moldoveĭ, fiind atuncĭ

la cursul anilor de 'nceputul Lumiĭ 7182 [1674], în luna luĭ Iulie în 9 d.». La Dosofteĭ se jăluise «Vasilie staroste de čocli pre sluj[ı]toriĭ care sănt cu slujbe domneştĭ, şi pre dumnealor starostiĭ den tărgul Focşaniĭ, cum eĭ nu le ţin în seamă privileghiia lor cea de veacu, care privileghiia aŭ eĭ breasleĭ sale de întăritură, de milă şi de scuteală, de la fericiţiĭ, pravoslavniciĭ, de de mult răposaţiĭ Domnĭ», netemîndu-se de blestem, «ca nişte prestăpnič, şi streinaţ de mila luĭ Dumnezeŭ», puindu-ĭ, «ca şi la alte breasle», la dărĭ şi *lucru*. Dosofteĭ socoate că breasla cioclilor «nu iaste ca alte breasle, ci aceştĭ nevoitor[ĭ] čocli sănt vonič holteaĭ, neînsuraţ, şi breasla foarte de treabă pentru îngroparea morţilor, a săracilor şi a streinilor, a celor ce mor aić în tărgu, în Focşanĭ, pre uliţe şi pre supt gardurĭ, pren gunoae, — pre toţ îĭ străngu şi-ĭ grijescu şi-ĭ îngroapă precum să cade, singurĭ cu măinile sale rădică patul şi cu oasele, şi pren umerile sale îĭ duc la sfănta bisearică, şi din mila creştinilor celor îndurătorĭ şi dentr'alt săŭ prilejăl *(sic)* chieltuescu de acopere oasele cu pănză, şi le plătescu preoţilor de le astrucă; gropile cu mănile sale le sapă; aşijderea şi trupurile celor periţ care pier aič în tărgu, în Focşanĭ la locul cel de pierzare pentru vina lor, cu porunca Domnuluĭ, trupurile acestora două zile străjuesc şi a treia zi îĭ îngroapă». Se arată actul acesta luĭ Grigore-Vodă la 7239 (1730). Întăreşte şi el prin hrisov cu iscălitură şi pecete mică. Sfinţeşte şi Mitropolitul, pentru ca, la moartea creştinilor, «să aibă eĭ a-ĭ petreace cu făcliia şi cu luminĭ, şi singurĭ să ridice patul cu oasele, şi să le ducă păn la sfănta bisearică, întru slava luĭ Dumnezeŭ şi lauda roduluĭ omenescu ... Să fie starostele cu fraţiĭ să aleag[ă] să puie vătaf cu toţiĭ ... Să aibă eĭ a grij[i] şi a îngropa pă toţ oamenii care să vor pristăvi în oraş aič în Focşanĭ, orĭ bogat, orĭ sărac, maĭ vărtos pre oamenii ceĭ streinĭ şi nemearnič, care nu va avea pă nimenĭ să-ĭ grijască la moarte lor ... Şi pentru oamenii cari vor fi de perire cu porunca Domnuluĭ şi le vor tăia capetele ... Numaĭ cu ceĭ den afară de oraş să n'aibă treabă; iar, de va fi Ţıgan, fie perit şi în oraş, ca să n'aibă acolo čocliĭ ... Cine va veni şi să va pleca breasliĭ, şi nu va fi scris la alte breasle, ce să fie volnic a-l scrie,

fie și ucenic, la meșterĭ. Iar bărbănța lor să nu fie nimica, pentru căč că nu sănt eĭ ca alte breasle de meșt[e]rĭ. Așijderea are obiceaiŭ (are) starostele de veacu a scrie čocli de la toate breslile, den meserealile tuturor, a tot felul de meșteršug: den blănarĭ, den croitorĭ, den ceprăgarĭ, den abagerĭ, den săhăidăcarĭ, den zlătarĭ, den cizmarĭ, den soponarĭ, den curelarĭ, den mesercii, den olarĭ, den trăistarĭ, den teslarĭ, den șălarĭ, den lăc[ă]tușĭ, den pănzarĭ, den pietrarĭ, den stoliarĭ, den soronarĭ și tălpălarĭ, den făcliiarĭ, din bărbiiarĭ și dintr'alte breasle, din toate » Așa să fie. « Așijderea a scrie starostele volnic să fie, cum pre meșter, așa pre ucenic, și făr de voia meșteruluĭ. Așijdere, čoclul care să va însura, să n'aibă voe a lipsi den breaslă păn la anul, păn la praznic; și să fie în pace de dărĭ și de alte mănunte, de toate, ca și cum aŭ fost neînsurat păn la praznic. Iar de la praznic să nu lipsească acela, însuratul, și să scrie în locul luĭ altul, neînsurat.

Pentru globe și cercetare starosteluĭ și a čoclilor. Așijdere, nimene din judecățile mireneșt[ĭ], din boiarĭ, din starost[ĭ], să n'aibă voe, nič treabă a globi saŭ a certa pă starostele, aŭ pă čocliĭ, numaĭ [Mitropolitul], iar altul nimenĭ, orĭ pentru ce vin[ă]; ačas[ta] toț să știț. Cine va (va) sări spre starostile, gloabă 2 talerĭ, și o sută de toiage la pămănt. Cine va sări spre vătaf, gloabă un ug și 50 de toiage. Cine va da pa[l]mă unul altuia, 15 potro[ni]č gloabă și 50 de toiage. Cine va lovi cu pumnul în mas[ă], un taler. Iar care din ceĭ tiner[ĭ] ce nu va da cinste celor maĭ bătrănĭ, să-ĭ dea 50 de toiage. Iar carele den čocli va mearge la alt ğudeț și nu va mearge la staroste, să-l bat[ă] cu 100 de toiage. Iar carele din čocli nu va asculta de starostele și va vrea să strice breasla, acela čoclu să fie trecliat și procliat, și să fie afurisit, și din breaslă să fie lepădat, ca o oae răiosă din turmă. Iar la praznic tot čoclul să dea căte un ortu, să fie de treaba prazniculuĭ.» Se încheie cu un strașnic blestem. — Fol. 399 și urm. — La 24 Februar 7242 (1736), întărește apoĭ Daniil, episcop de Roman; Grigore Ghica întărise, cum s'a spus, la 10 Septembre 7239 (1730). Vine și o listă de Domnĭ,

până la Constantin Mavrocordat şi soţia luĭ Catrina, şi o listă de Mitropoliţĭ:

Theoclit Mitropolitul, Calistrat Mitropolitul, Theofan Mitropolitul, Grigorie Mitropolitul ot Putna, Ghiorghie Mitropolitul [ot Răşca; *şters*]; Anastasie Mitropolitul Crimca ot Putna, Macarie Mitropolitul, Theodosie Mitropolitul, Mitrofan episcopul, Gheorghe episcopul, Eftemie episcopul, Isaie episcopul, Gheorghie episcopul, Eustatie episcopul, Agafton episcopul, Ghedeon episcopul, Nicanor Mitropolitul ot Agapie, Mitrofan Mitropolitul, Anastasie episcopul, Ioan episcopul, Filofteĭ episcopul, Efrem episcopul, Mitrofan episcopul, Evloghie episcopul, Theofan episcopul, Varlaam Mitropolitul ot Săcul, Ghiorghie episcopul, Ghedeon Mitropolitul ot Agapie, Anastasie episcopul, Sava Mitropolitul, Dòsofteĭ Mitropolitul ot Pobrata, Theodosie Mitropolitul, Ioan episcopul, Serafim episcopul, Meftodie episcopul, Calistru episcopul, Lavrentie episcopul, Pahomie episcopul, Sava Mitropolitul ot Putna, Misail Mitropolitul ot Săcul, Ghedeon Mitropolitul ot Agapie, Ghiorghie Mitropolitul ot Neamţu, Antonie Mitropolitul ot Putna, Ghedeon episcopul, Daniil episcopul, Misail episcopul. — După aceasta, lista boierilor din timpul confirmăriĭ luĭ Ghica: Ilie Catargiu Vel Logofăt, Costandin Costache Vel Vornic, Costandin Roset Vel Vornic, Costantin Hatmanul, Iordache Cantacozinò Vel Spatarul, Iamandi Vel Postelnicul, Sandul Sturzea Vel Vistiernic, Andronachi Vel Paharnic, Costache Vel Ban, Toader Costache Vel Stolnic, Aristarhŭ Vel Comis, Neculae Vel Şătrar. În sfîrşit, lista celor 23 de ciocli de atuncĭ, numaĭ cu numele de botez.

1630. Iaşĭ, 20 Septembre 7239 (1730). Grigore-Vodă, pentru actul de mărturie din 25 April 7225 (1717) al episcopilor Ghedeon, Sava, Ioreste şi boierilor Ilie Catargiul Vel Logofăt, Darie Doniciŭ Vel Vornic, Gavril Miclescul Vel Vornic, Dumitraşco Racoviţă Hatmanul, Ion Păladi Vel Spatar, Dimitrie Macrii Vel Ban, Costantin Rusăt Vel Paharnic, Costantin Costachea Vel Vistiernic, Iordachie Cantacozinò Vel Comis, Ştefan Rosăt biv Vel Stolnic, Costandin Silion vtori Logofăt, Lupul Gheuca treti Logofăt, Vasile Rojniţă şi Gli-

gori Cucoranul și Cujbă, Vornici de Poartă, pentru «întrebare» ce aŭ avut «înnainte lor D[o]mniia Sa Mihaĭ Racoviț[ă]-Vodî cu dumneiaĭ Mariia Visternicasa», «pentru 6 pungĭ de banĭ, care aŭ jăluit D[o]mniia Sa Mihaĭ-Vod[ă] la tot Divanul de obște că i-aŭ rămas cu aceștĭ banĭ datoriŭ Ilie Cantacozinò Vistierul din cumpărătura ocniĭ, din D[o]mnia d'intăiŭ a D[o]mnii Sale». O luase cu 12 pungĭ pe an, «din luna luĭ Săptemvrie în 8 dzile, după obiceiŭ». Cincĭ lunĭ nu dă nimic Domnuluĭ, «urnindu-l cu cuvinte din dzi în dzi, până ce i s'aŭ tămplat și mazilie D[o]mnii Sale... Aŭ maĭ dat D[o]mniia Sa o pungă de banĭ, 500 de leĭ, în datorie luĭ Vasilachea Cantacuzinò Spătariul, fratele luĭ Ilie Vistierul, și el îĭ pusesă D[o]mnii Sale zălog o pajîră cu rubinurĭ; și, după moarte luĭ Vasilachea Spătarul rămîind Ilie Visternicul epitrop frăține-săŭ, aŭ dzis că-ĭ va da D[o]mnii Sale el acè pungă de banĭ, căcĭ, acè pajîră cu rubinurĭ fiind a luĭ Ursachi Stolnicul, i l-aŭ dat D[o]mniia Sa.» Ilie pribegește apoĭ la Muntenĭ și moare[1]. Divanul condamnă pe Maria, dar Domnul îĭ iartă treĭ pungĭ. «Iar alte doao pungĭ aŭ ținut dumisale Vistiernicesăĭ în samă, căcĭ întru a doao Domnie a D[o]mnii Sale didesă și Ilie Cantacozinò împrumută patru pungĭ de banĭ, cum aŭ dat și alțĭ boiarĭ, și-ĭ plătisă D[o]mniia Sa doao pungĭ de banĭ, iar doao pungĭ i-aŭ fostu rămas neplătite.» Maĭ iartă două, ca să-ĭ dea baniĭ îndată. Neavînd banĭ, ea zălogește Bălțăteștiĭ și Mînjeștiĭ pe zece anĭ. Domnul *stăpînește* moșiile și dă apoĭ «miluire» luĭ Iordache Cantacuzinò Vel Spatar, «precum am vădzut și ispisocul D[o]mnii Sale din vl[ea]tul 7229 [1720-1], acel de miluirea», satul Mînjăștiĭ. «Osăbit ni aŭ arătat d[u]mn[ea]luĭ Vel Spat. și altu ispisoc a D[o]mnii Sale luĭ Mihai-Vod[ă], scriind într'acel ispisoc cum l-aŭ ținut D[o]mniia Sa Mihaĭ-Vodă acestu sat pănî la mazilire, iar atunce, socotind D[o]mniia Sa cum acestu sat aŭ fostu a părinților, a moșilor dumisale luĭ Iordachea Cantacuzinò Vel Spatar[2], și avînd d[u]mn[ea]luĭ Vel Spatar și cîțva banĭ

[1] După întoarcere. V. vol. V, p. 587.

[2] Iordachi nu era fiul luĭ Ilie, ci nepotul luĭ de frate. El stătea la Delenĭ.

cheltuiţĭ în trebile ţărăĭ, fiind Visternic-Mare, care banĭ nefiind putinţă ca să-ĭ dè, fiind învăluit cu alte nevoĭ a pămîntuluĭ, aŭ făcut milă, şi i-aŭ dat dumisale luĭ Iordachea Cantacuzinò Vel Spatar acestu sat Bălţăteştiĭ..., pentru baniĭ č-aŭ avut cheltuiţĭ la Visterie, în trebile ţărăĭ.» Întărire[1]. — Fol. 390.

o 1631. 3 Februar 7239 (1731). Grigore-Vodă fixează, după cerere, un *nart* pentru «neguţtoriĭ iniceri de la Bender..., pentru păşune bucatelor lor ce le păşuniaze aice în ţară... Cuniţa cîte 3 potronicĭ, banĭ vechĭ, de vită, cum daŭ şi Hotincianeĭ, şi de suta de oĭ căte 2 leĭ, banĭ vechĭ; iară čobani lor, careĭ vor fi oamenĭ streinĭ, vor da goştina căte 2 parale de oae... De boi ceĭ de negoţ să dè căte un leŭ vechĭ cornăritul, de boŭ, osăbit de alt leŭ de boŭ, vama ce plătescu la iarmaroace, la vameş... Pentru desetina stupilor ce ţin eĭ aice în ţar[ă]..., să dè 10 stupĭ un leŭ vechiŭ, precum daŭ maziliĭ ş'alţ breslaşĭ, şi stupiĭ lor, ce vor fi pe locurĭ gospod, nimăruĭ dijmă din stupĭ, pentru loc, să nu dè.» Ceĭlalţĭ se vor învoi. «Însă şi vitele lor, carile poartă odaia după oĭ, acele încă li-am iartat: cuniţă să nu dè.» — Fol. 449 V°.

1632. 25 Februar 7241 (1733). Grigore-Vodă, «pentru breasla cizmarilor şi a solonarilor de aič din Iaşĭ». Întăreşte privilegiul dat acum de Mitropolitul Antonie. — Fol. 445 V°. — Urmează, din 7249 (1740-1) —, rupta cizmarilor din Iaşĭ, «pe 13 liud[e] căsarĭ şi pă 3 liude holteaĭ, ca să dea pe an căte 60 ug[hi] de omul căsar, şi de holteaĭ căte 3 ug[hĭ]», în treĭ şferturĭ (Maiŭ, Septembre, Ianuar); dînd şi «răsura, căte 3 potronicĭ de ug».

1633. 7244 (1735-6). Grigore-Vodă, «pentru acest om anume Nicolae, ce aŭ fost Jidov şi s'aŭ creştinat». Scutirĭ. — Fol. 409. — Urmează alta pentru «Ion Botezatul», fost Jidov.

Cu o fată a luĭ a logodit Grigore Ghica în Domnia d'intăiŭ pe fiul săŭ cel maĭ mare, Scarlat. V. Amiras (*Letopisiţe*, III, ed. a 2-a), pp. 171-2.

[1] Pentru alte acte ale Spătaruluĭ, se trimete într'o notă (fol. 391 V°) «maĭ înnainte, spre scăndur[ă]».

1634. 7244 (1735-6). Pentru o casă a luĭ Iordachi Cantacuzin[o] Vel Spatar, în Iașĭ, «pe Ulița Strănbă». Scutire «de camănă, de bezmăn, de cepărit, de braniște, de buoru, de locu agescu, de pecete ağască și de alte angăriĭ de toate č-ar fi pe alte crăčme». — Fol. 357.

o 1635. 7 Februar 7244 (1736). Grigore Ghica, pentru Cîmpulungenĭ: Nu vor da, după obiceiŭ, vama pentru *bucatele* ce duc orĭ-unde, și în Ungaria. Se va strica scuteala dacă ar duce *bucate* străine. Nu vor da mortasipie pentru nimic: «nič de vită, nič de brănză, nič de sucman, nič de altele». La oamenii domneștĭ, «copiĭ de casă, armășăĭ», vor da numaĭ 3 galbenĭ *ciobote*, aproduluĭ însă 2. «Așijderea și pentru strănsul banilor a čverturilor, saŭ a goștinii, pă obiceaiŭ ce aŭ avut, orĭ în care laturĭ, și lătunoiale satelor, nime alț din zapciĭ saŭ de alțĭ slugĭ vorniceștĭ, niminĭ alțiĭ măna în banĭ să nu-ș bage ca să ià vr'un ban de la cineva, nič să s[ă] ispitească la ačasta ca să străngă bani, făr decăt numaĭ vătămani lor... Să-ĭ dea la vătămaniĭ din vatra satuluĭ, și eĭ să-ĭ dea în măna vornicilor; și de galben să-ĭ dea căte un potronic răsura, afar[ă] din răsura Visterii, ca să fie pentru cheltuialile zapciilor... Pentru ernatecul oilor lor, aducăndu-le în toate ernile în coace în țeară, la ernatic..., orĭ la care braniște și pre a cuĭ moșie», nu vor da dijmă, «căč lor așa li s'aŭ făcut obiceaiŭ», cu acte[1]. — Fol. 407 V°.

o 1636. 15 Februar 7244 (1736). Grigore-Vodă, «pentru slu-j[i]toriĭ joimir[ĭ] roșiĭ de la steagul cel mare agescu, care slu-j[i]torĭ, încă în ceialalt[ă] Domnie a noastră, am socotit Domnie Mea, denpreun[ă] cu tot Sfatul nostru, și den pajăște i-am făcut păn la 120 liud[e]; pre care i-am numit Domniia Mea cu acest nume, adec[ă] joimirĭ roșiĭ[2], și i-am dat Domniia Mea ca să fie supt steagul cel mare agescu, fiind și atuncĭ tot dumnealuĭ cinstit și credinčos boiarul Domnii Meale Ia-

[1] V., pentru privilegiile Cîmpulungenilor, *Documentele Callimachi*, cap. I al Prefețiĭ. Privilegiul acesta e anterior celor analisate acolo.

[2] V. Amiras (*Letopisițe*, III, ed. a 2-a, p. 158): «Maĭ făcuse și alt steag, de Roșiĭ, cu port arnăuțesc, și cu bărate roșiĭ de postav».

nache Vel Ag[ă][1]... Avea toţ caĭ bunĭ şi arme.» Eraŭ scutiţĭ, scutind şi unele vite. Aşa staŭ «păn la premenirea Domnii noastre, de aič în Ţeara-Rumănească[2], miluindu-ne puternica Împărăţie. Şi pre toţ i-am lăsat Domniia Mea grijiţ şi pre caĭ bunĭ, ca pre nişte sluj[i]torĭ aleşĭ. Iar, dup[ă] meargerea noastră de aič, nu să aibă vr'o milă saŭ vr'o căutare, ci cu tot felul de birurĭ fost-aŭ stropşiţĭ, atăta căt aŭ rămas foarte stricaţĭ: maĭ mult şi din pricina zapciilor ce-ĭ avea, nefiind vreadnicĭ a-ĭ chivernisi şi a-ĭ apăra, fost-aŭ călcaţ de obşte...» Îĭ scuteşte din noŭ «de 4 čvertur[ĭ] de hărtiĭ, de fumărit, de satarale, de ilişurĭ..., şi de toate tămplările ce ar fi pre alt[ă] ţeară... Şi pentru fičoriĭ lor holteaĭ, ce vor avea din trupurile lor, saŭ fraţ holteaĭ, ce vor fi nedespărţiţ de casele lor» (aceştia daŭ «un galben hărtie»).—Fol. 441 V°.—Şi pentru «aceste doao steagur[ĭ] vănător[ĭ] şi puşcaş; care aceştĭ sluj[i]tor[ĭ] nicĭ odinioar[ă] maĭ nainte vreame nu s'aŭ pomenit, făr de căt în vremile altor Domnĭ ce aŭ fost maĭ nainte de noĭ era vănătorĭ de aducè vănat Domnii, dar uniĭ ca aceia nu să numiia sluj[i]torĭ». În întăia Domnie decĭ, el i-a făcut «den pajăşte»[3]. În fiecare steag eraŭ 55 de oamenĭ. «Era foarte nişte oamenĭ stricuraţĭ şi grijiţ... I-am adus Domniia Mea de şădè pre rănd în Curte cu săptămăna, ca şi ceale 4 steagurĭ de siimeanĭ de Curte, şi cu nič un fel de bir.»

1637. 10 April 7244 (1736). Grigore Ghica, «pentru sfănta sihăstrie din codrul Deleanilor», cu hramul Sf. Nicolae.—Fol. 422.—Întărit de Constantin Mavrocordat (1-iŭ Septembre 7242=1733).

o 1638. 27 Septembre 7245 (1736). Grigore-Vodă, «păntru Husein biv Voivodă, carele aŭ eşit acmu din Ţara Turčască cu 2.500 oĭ, cu ale čobanilor luĭ; care, viind la Domnia Sa, s'aŭ tocmit ca să dea goştină căte o pară de oae, însă şi čobaniĭ lor, care vor fi oamenĭ streinĭ şi vor avea cărţ de haracĭ din Ţara Turčască, vor da goştină ca şi stăpăni lor, căte

[1] Ipsilanti (Psiolul).

[2] În 1736. V. şi raportul olandes din 2 Maiŭ al acestuĭ an, în Prefaţă.

[3] V. Amiras, *l. c.*, p. 158: «Cum şi un steag de vînătorĭ ce făcuse: îĭ purta în port unguresc, şi cu bărate negre de pîslă».

o parà de oae; și bani goștinii lor îĭ vor da la goștinariĭ care vor fi cu goștina bărsănească». — Fol. 482.

1639. 1-iŭ Decembre 7245 (1736). Grigore-Vodă, «pentru popiĭ ungureștĭ de la Săboanĭ i ot Grozeștĭ, și de la Faraoanĭ..., fiind aceĭ preuțĭ ca și niște streinĭ într'ačastă țară»; scutire. — Fol. 448. — Cf. și fol. 463-3 V°.

1640. 7245 (1736-7). Grigore-Vodă, pentru «David Jidov, argintar gospod..., aflându-se nelipsit de la locul Curțiĭ gospod». E iertat de vamă, camănă, bezmăn, mortasipie, părcălăbie, etc., *hărtiĭ* și dărĭ.

1641. 13 April 7245 (1737). Grigore-Vodă, către starostiĭ de Cernăuțĭ și Vel Căpitan de Coțmanĭ, pentru că eĭ ieaŭ, contra privilegiuluĭ, la trecerea Armenilor polonĭ, cu caiĭ, în țara lor, «3 potronicĭ starostii și căp[i]t[ă]nii... Supăr să n'aibă pentru caiĭ ce ar fi din iapile lor, iar pentru alțĭ caĭ, ce or fi făcuț de aič din țeară, pe aceia vor da starostii și căp[i]t[ă]nii pă obiceaiŭ.» — Fol. 439.

1642. «De la Socola», 22 Iulie 7245 (1737). Grigore-Vodă, pentru procesul luĭ Alistarho biv Vel Stolnic cu Gheorghie Turculeț Postelnic, pentru parte din Hlinița. «Dzăcănd dum[nea]luĭ Alistarho Stolnicul precum ača moșie este driaptă moșie în partea maiciĭ sale Domnițiĭ Saftiĭ[1], și făr de dreptate este dată ača moșie de mătușa dum[i]sal[e] Domnița Iliana[2] luĭ Turculeț, cu zapisul săŭ, pentru 180 leĭ datorie soțuluĭ săŭ, repoosatuluĭ Neculaiŭ Costăn Logofăt[3].» — Fol. 466.

1643. 7246 (1737-8). Grigore Ghica, pentru un vătaf de sădăcarĭ, urmînd tătăluĭ săŭ în vătăfie: «ca să fie de lucru gospod la Cămar[ă]». Scutirĭ. — Fol. 408 V°.

1644. — 1738. Grigore-Vodă, pentru mănăstirea «Gălata de

[1] Fata luĭ Duca-Vodă.

[2] Soția luĭ Nicolae Costin.

[3] V. *Ist lit. rom.*, III, pp 48-9 și 49 n. 1. Numele de familie al luĭ Aristarh era Hrisoscoleŭ: v. familia luĭ în documentul citat (unde iscălitura grecească trebuie de cetit 'Αριστάρχος, și e a luĭ). Pentru alțĭ Hrisoscolei, v. *Ist. lit. rom.*, I, pp. 53-4, II, p. 617.

ğos», făcută de Isac Balica Hatmanul[1] și închinată la Sinai. În întăia Domnie a dres-o, «din temelie mărind-o, precum să vede, facănd și zidiŭ pin preğur și cas[e] de piiatră, și o am îndzăstrat cu toati ci să cad». Se gîndește și la Sf. Arhanghel, făcută tot de Balica, și la Sf. Vinerĭ, «de Urechi Nistor Vornicul», — cea d'intăiŭ fiind acum domnească. Se înțelege cu Paisie de Constantinopol, «fiind și Sfinţiia Sa de la Sinaia».

1645. 20 Mart 7246 (1738). Grigore-Vodă, pentru Galata, căreia i-a înnoit zidul. Jos: «gripsosul[2] patrierșieĭ» (Sf. Mormînt). — Fol. 459 V°.

1646. 13 April 7246 (1738). Grigore-Vodă, pentru Enachi Brașovanul din Iașĭ. «Fiind și obiceiŭ pentru păreginile ce vor fi părăsite pe locurĭ mănăstireștĭ, să le dei cuĭ s'a găsă, să le lucreadze, și să dei dijma la mănăstire... Și din pomiĭ ceĭ vechĭ, înpresuraţ de pădure, carile i-aŭ destupat și în patru-5 anĭ abiia aŭ închegat-o de aŭ făcut-o vie, și, dacă s'aŭ făcut vie dia roadă», se obiectează că via, mănăstirească, «aŭ lucrat-o făr de știre Păharniculuĭ». Enachi primise numaĭ «păragine». — Fol. 473.

1647. 1-iŭ Decembre 7247 (1738). Grigore-Vodă, «la cămănarĭ și la mortasipĭ și la cariĭ iaŭ seŭ dup[ă] la trunchiŭ, dup[ă] la meserciĭ și la bezmenar[ĭ], și la alţiĭ careĭ veţ unbla lor cu ce fel de slujbe și poruncĭ a Domnii Meale pe meserciĭ, și pentru doĭ meserciĭ den tărgu den Sučavă», aĭ Mitropolituluĭ, ce sînt scutiţĭ. — Fol. 444 V°.

1648. 7237 (1738-9). Grigore-Vodă, pentru «Jidoviĭ den tărgu den Bărlad»: face, «dup[ă] obiceaiul vechiŭ, precum aŭ fost de altă dat[ă], maĭ nainte vreame», un «staroste de Jidovĭ», Marco al luĭ Lazăr, «pentru poruncile gospod ce sănt pă jidovĭ... Să fie purtător de grij[ă] la toate nevoile voastre și la cislile voastre, și să s[ă] afle el și cu 2-3 dintre voĭ, pă care i-ţĭ socoti, și toţ dup[ă] cum or socoti eĭ să urmaţ.» — Fol. 410 V°.

1649. 7247 (1738-9). Grigore-Vodă, pentru cîșla «Samașă-

[1] Balica reluase atuncĭ clădirea din vale, făcută de Petru Șchiopul și năruită (Ureche, p. 236).

[2] Gripţorul: vulturul.

rului», unde staŭ 3.000 de oĭ, 260 de stupĭ, 500 de caĭ. — Fol. 409 V°.

1650. 14 Februar 7247 (1739). Grigore-Vodă, pentru Dumitraşco Stroicĭ Postelnicul, fiul luĭ Stroicĭ Spătar, nepotul luĭ Dumitraşco Păharnicul, pentru satul Iztrineştĭ. «Dat-aŭ sam[ă] Dum[i]traşco Stroič Posteĭnicul că zapisil[e] Iztrineştilor li-aŭ dat moaşe-sa la gineri-săŭ Milescul Sărdariul, şă s'aŭ prăpădit la dănsul, pribegind la Muscal[ĭ], arătănd şi diiata moaşă-sa, în car[e] scrie că li-aŭ dat la Milescul făr voe eĭ[1].» — Fol. 503 V°.

1651. 20 Mart 7247 (1739). Grigore-Vodă, pentru mănăstirea Cetăţuia, făcută de «Duca-Vodî Bătrînul; ponorăndu-să dialul, aŭ cădzut de cîteva vreama zidiul..., ce peste puţină vreamă s'ar fi primejduit şi singură beseareca». — Îĭ dă decĭ scutelĭ. — Fol. 448 V°.

1652. 11 April 7247 (1739). Grigore-Vodă, pentru Armeniĭ polonĭ cu cirezĭ. Vor da «pentru boĭ de negoţ... cornăritul căte un leŭ, un potronic vechiŭ de boŭ şi căte un leŭ de boŭ vama... Şi, pentru vitele şi herghelïĭ de iape ce aŭ în Moldova, să dè cuniţa pe obiceaĭ, căte 40 de banĭ de vită şi de iapă... Pentru venitul starostelui de Cernăuţ şi a luĭ Vel Căpitan de Coţmanĭ şi a Vameşilor celor Marĭ, şi venitul Gramaticiiĭ, să urmeaze cu toţiĭ luăndu-ş venitul lor dup[ă] obiceaiul vechiŭ, căte un potronic de boŭ starostile, şi căte un leŭ de ciread[ă] luĭ Vel Căpitan de Coţmanĭ, şi căte un leŭ de ciread[ă] vameşilor ce mergu la otace, şi căte 4 banĭ de boŭ gramaticiia, şi căte doĭ potronič de ciread[ă] călăraşilor ce păzescu la trecătoare.» Scutiţĭ oameniĭ lor «streinĭ, mazur[ĭ] de Ţeara Leşască», de orĭ-ce dare; şi «oameniĭ de ţeară, holteaĭ, ce vor avea păstorĭ pă la bucatele lor», — cari vor da la hîrtiĭ 2 galbenĭ de om. Pot cosi fîn cu voia proprietarilor, prin oamenĭ de ţară şi dînd «dijma loculuĭ». «Pentru 200 de stogur[ĭ] de făn domnescu, ce iaste obiceaĭ de iaŭ de la Botoşanĭ», vor da 2 leĭ pol «vechĭ» pe stog. Pentru boiĭ «ce să rup cărdurĭ dup[ă] în cirez şi fug, să aibă a da colacul la cine ar găsi boiĭ, căte doĭ leĭ de cărdu..., iar,

[1] Pentru Stroiceştĭ, v. *Documentele Callimachi*, II.

când s'ar răzli din ciread[ă] câte un boŭ saŭ câte doĭ boĭ, atunce vor da părcălăbie câte un leŭ de boŭ.» Orĭ-ce judecată a lor se reservă la Divan. — Fol. 439.

1653. 27 Maiŭ 7247 (1739). Grigore-Vodă. Proces, în care şi soţia unuĭ «vătaf de fuştaş». — Fol. 467.

1654. 17 Iunie 7247 (1739). Grigore-Vodă. Un preot îĭ arată că tatăl săŭ, călugăr, «aŭ cădzut... într'o năpaste de curvie..., dzăcând [un om] că s'aŭ apucatŭ... de o fată a luĭ şi aŭ răpit-o, şi, vrând... ca să-l ducă..., să-l dè în măna episcopuluĭ...». Fiul «aŭ stătut după Sărghie ca să tacă mulcum, să nu maĭ scoată în oamin[ĭ] ocară tătăni-săŭ, şi i-aŭ datŭ şi 55 leĭ de la săne, ban[ĭ] gata». Dar omul tot pîreşte. Se judecă la episcop, care-ĭ iea «un cal de 50 leĭ», şi la Mitropolit, care iea şi el «46 matce şi 20 ocă de čară şi altil[e], şi Mărdar[e] Clučeru[l] i-aŭ luat 27 vedre vin», ca «gloabă». Domnul chiamă afacerea la el, şi nu găseşte dovadă contra călugăruluĭ, ci numaĭ «aşa, pen nişte siamne; dar încăş, cu toate acialea, s'aŭ cunoscut că călugărul Sava cu voe fetiĭ aŭ făcutŭ prič[i]nă de curvie, iar nu cu sila, den vreame că casa luĭ Sărghie de a călugăruluĭ aŭ fost de departe una de alaltă, cât ar arunca un om cu băţul odată, şi, vreame aciaia când s'ar fi răpit fata, aŭ dzis fata că i s'aŭ făcut dzua, mergând ià la răşniţă, şi după fapta călugăruluĭ ş'aŭ luat plata, cu bătae şi cu pediapsă de închisoar[e]». Ce era vinovat preotul ca să i se iea averea luĭ? Pomeniţĭ banĭ daţĭ «înpăcăciune». — Fol 524 V°. — La urmă, se adauge judecata luĭ Nechifor Mitropolitul, împreună cu Sandul Sturdza Vel Logofăt şi Ion Neculce biv Vel Vornic. — Fol. 524 V°.

1655. 10 Iulie 7247 (1739). Grigore Ghica, pentru «Costandin ce aŭ fost grăd[inar] gospod, carele s'aŭ jăluit Domnii Meale că, dintr'o boală ce aŭ tras, aŭ rămas olog de pičoare, şi coşul luĭ încă aŭ rămas vătămat şi stricat, şi la ochĭ, de nu veade, — atât el cât şi muiarea luĭ». — Fol. 443 V°.

1656. 30 Iulie 7247 (1739). Grigore-Vodă, pentru «Paladie Golăe şi frate-săŭ Angheluţ[ă] Golăe biv Clueč[er] şi al[ţ] fraţ aĭ lor, fečoriĭ luĭ Golăe ce aŭ fost ispravnic pă satele domneştĭ, nepoţ şi strenepoţ luĭ Dumitru Golăe ce aŭ fost Păharnic-

Mare»[1], pentru nişte Ţiganĭ. Aduc un act de la Petru-Vodă, din 7 Februar 7098 (1590), pentru Dumitru Golăe Vel Paharnic, ce a cumpărat Ţiganĭ de la Anton Pitarul, «şi apoĭ, înstreinăndu-se moşul lor Golăe şi tatul în Ţeara-Rumănească, în cătăva vreame, şi Ţiganiĭ rămăind aič[ĭ] în ţeară, etc. Şi apoĭ viind tatăl lor iar aič în ţeară», supt Dumitraşco Cantacuzino, se face împărţeală la 7183 (1674-5). Între Ţiganĭ, «Ştefan Păpăneca şi Toader Gorgan şi Drume, Chifanie». — Fol. 430 V°.

o 1657. 7248 (1739-40). Grigore-Vodă, «pentru răndul aprozilor de Divan, care breaslă ... aŭ fost maĭ de cinste între alte breasle şi sluğ a Curţiĭ domneştĭ», dar a sărăcit şi «s'aŭ fost stricat de tot». Să fie, «păr la 30 de oamenĭ ..., la izvod cu peceate gospod», dînd 3 galbenĭ de om pe an, în două şferturĭ (Sf. Gheorghe şi Dumitru). «Fečoriĭ holteaĭ să dea la hărtiĭ numaĭ 1 ug.» Scutiţĭ de tot restul. — Fol. 413.

o 1658. 7248 (1739-40). Grigore Ghica, «Nicăĭ Vornicul de Bărlat». pentru şugubine, pripasurĭ, «den vatra tărguluĭ»: «nimen[ĭ] din boiarĭ saŭ din alţ[i] să n'aibă amestec». — Scutire unuĭ om: «Vasilie, strein, Ghiurgiŭ»[2]. — Şi pentru «Ghiorghe, Ghiurgiŭ». — Fol. 406 V°.

o 1659. 1-iŭ Mart 7248 (1740). Grigore Ghica, «pentru răndul Bărsanilor ce sănt aşăzaţ aič în ţeară, la Putna şi la Bacăŭ»: li dă *ruptă* 3.000 de leĭ vechĭ, în patru şferturĭ (Mart, Iunie, Septembre, Decembre). Li se acordă peceţĭ roşiĭ, «atăta căsaşilor, căt şi holteilor». Să nu treacă însă alte *bucate* ca ale lor. Goştina de oĭ o vor da «bărsăneaşte, căte 6 banĭ de oae, şi, pentru tărle», iar ca Bîrsaniĭ. Pentru pîrĭ, numaĭ «Vorniciĭ lor să aibă treabă cu dănşiĭ şi a-ĭ judeca şi a-ĭ certa»; apel la Divan. Pentru furt şi omor, judecată numaĭ la Divan. «Pentru mieĭ şi alte bucate, şi brănză, lănă, cergĭ, burcĭ, ce ar aduce la Gălaţĭ şi la alte tărgurĭ de vănzare», vor fi scutiţĭ de vamă, mortasipie, părcălăbie. Cele exportate vor da vamă. Aŭ voie a rătăci cu oile iarna, «şi de vară, pă locur[ĭ] slobode, încă să n'aibă opreală, însă ferind ţarinile şi făneaţile»; nu vor

[1] V. şi maĭ sus, cap. penultim, p. 157, n° 58.

[2] Georgian.

da dijmă, afară de «unde or ţinea eĭ stăne aşăzate păste vară» : aicĭ se vor tocmi cu proprietariĭ. «Nu vor putea cumpăra în paguba lor Bîrsaniĭ străinĭ, faţă de aceştĭ birnič pămăntuluĭ » Caiĭ şi căruţele lor nu-s supuşĭ la podvozĭ. — Fol. 407 V°.

1660. 13 Mart 7248 (1740). Grigore-Vodă, pentru «Stoica Căpitanul de drăganĭ şi pentru frate-său Ghiorghe Băcan..., oamenĭ streinĭ». Scutire, «păcum, dup[ă] ce aŭ vrut Muscaliĭ să s[ă] rădice den oraşul Iaşilor, ca să meargă la ţeara lor, aŭ dat jaf la dughiana lor, ş'aŭ prădat de tot ce aŭ avut, şi aŭ luat şi carte ce aŭ avut de milă». Dughiana «să fie ferită şi de schimburĭ de spre neguţtorĭ, şi de toate cheltuelile ageştĭ: de fănar şi de plimbare Agăĭ, şi de altele căte ar maĭ fi pre alte dughiane cu bălăchiĭ» *(sic* = băcăliĭ). — Fol. 434.

1661. 20 Mart 7248 (1740). Grigore-Vodă, pentru mănăstirile Galata şi Sfîntul Arhanghel. «Întănplăndu-s[ă] în Domniia noastră întăiŭ de am discălicatŭ tărguşoru ce este supt Gălata, cu aşădzaria a triĭ iarmaroač[e] pe an.» — Fol. 437.

1662. 1-iŭ Maiŭ 7248 (1740). Grigore-Vodă, pentru «protopopa Ion, preutul de la biserica gospod de pe poartă, — că, în aniĭ aceştiia, întămplăndu-s[ă] a avia prè-puterniciĭ stăpăniĭ noştri oştir[e] cu Nemţiĭ şi cu Moscaliĭ, Domniia Mea încă, de spre partea ţărăĭ aceştiia, am eşit cu urdia la cănpu, şi protopopa Ion, fiind preut domnescu şi om de triabă, şi avănd de la noĭ poroncă ca să s[ă] afle la paza bisericiĭ gospod, căt om fi cu urdiia afară, iar el aŭ păzitŭ slujba besericiĭ precum să cade, şi, orĭ în care parte a ţărăĭ aceştiia am înblat cu urdiia la cănpu, el încă de noĭ nu s'aŭ dizlipitŭ, nič slujba bisericiĭ pren silinţa luĭ nu s'aŭ continit, şi maĭ vărtos că, şi în părţil[e] de ğos cănd eram, de spre Gălaţ, el aŭ urmatŭ totŭ după Domniia Mè... Sa fie ertatŭ de poclonul Sfinţieĭ Sal[e] preosfinţituluĭ părinteluĭ Mitropolit şi alte dăr[ĭ] de toate, de s'ar maĭ întămpla să iasă pe preuţ.» Şi privilegiĭ pentru *bucatele* luĭ. Urmează privilegiul din 6 Iulie 7249 (1741) pentru fiiĭ luĭ, «Lupul Medelniceriul» şi Sandul.

1663. 5 Maiŭ 7248 (1740). Grigore-Vodă. Pentru mănăstirea Slatina, ale căreĭ privilegiĭ s'aŭ pierdut, «întănplăndu-s[ă].

vin[i] Moscaliĭ aič în ţară, şi, prădănd măn[ă]stirea, li-aŭ luat şi aciale cărţĭ». — Fol. 481 V°.

1664. 10 Maiŭ 7248 (1740). Pentru «preoţiĭ de la patru bisărič domneştĭ ce săntu la tărgu, la Botoşanĭ, cu o bisiarică din Păpăuţ», care «sănt sărač[e] şi lipsite de toate trebuinţil[e] lor», şi preoţiĭ n'aŭ nicĭ un venit. «Din 4 iarmaroač[e] care ce este obiceiŭ de să fac pe an acolo . . ., 2 de lature tărguluĭ şi 2 în tărgu . . ., pentru 2 . . ., unul de la Sfetiĭ Ilie şi altul la Săntă-Mărie-Mică, ce să fac afară . . ., — la aceste . . ., să aibă . . . să facă eĭ dugheanile iarmaroacilor, şi venitul dugheanilor după obiceiŭ, ce să lua de dughian[ă] pănă acum . . ., l-am dat . . . bisăricilor . . . Iar vinitul dugheanilor de la alt[e] 2 iarmaroč[e]: unul de la Vinirea-Mar[e] şi altul de la Sfetiĭ Theodor, ce să fac în tărgu, să aibă tărgoveţiĭ de Botoşian[ĭ] a fač[e] eĭ dughenile, şi să ià eĭ acel vinit . . ., precum s'aŭ luat.» Strîngerea celuĭ d'intăiŭ venit o vor face Vorniciĭ de Botoşanĭ, cari-l vor da «la un neguţitor ce ar fi maĭ de frunte de acolo din tărgu», şi acesta va avea grija bisericilor, cumpărînd «cărţĭ» şi altele; el va răspunde faţă de Vornicĭ. Restul se va împărţi preoţilor, «după orănduiala şi cinstea lor». — Fol. 484 V°.

1665. 8 Iunie 7248 (1740). Grigore-Vodă. Scutire de «bani grajdiuluĭ de pe la Ţigan[ĭ]», a Ţiganilor Mitropolieĭ. — Fol. 485 V°.

1666. 22 Iulie 7248 (1740). Grigore-Vodă. Scutire pentru biserica de la Războenĭ, pe satul luĭ Sandul Sturdza Vel Logofăt, cu călugărĭ. — Fol. 471 V°.

1667. 23 August 7248 (1740). Grigore-Vodă. Scutire pentru «Ivan Braşoveanul», aşezat în Iaşĭ. — Fol. 424.

1668. 3 Septembre 7249 (1740). Pentru un scutelnic al luĭ «Iosif monah, dascalul din şcol[a] slovenească». Îĭ lasă luĭ Iosif «cincĭzeč de stupĭ, ca să dea deseatin[ă] boereaşte: den zeace bucate un leŭ». — Fol. 434 V°.

1669. 12 Septembre 7249 (1740). Grigore-Vodă. Scutire pentru episcopia Huşilor. — Fol. 513.

1670. 10 Octombre 7249 (1740). Grigore-Vodă, «pentru o sfântă măn[ă]stir[e] de la Chişină[ŭ]»: va lua 2 ocă de unt-

de-lemn, o litră de tămîie pe lună, de la «vama gospod de la Chişinăŭ». — Fol. 486 — Urmează scutire pentru «un ţărcovnic şi un posluşnic, oamenĭ streinĭ, ce s'ar afla la biserica de la Chişinăŭ, care biserică, fiind maĭ înnainte domnească», e risipită de Tatarĭ pe vremea Ruşilor şi reclădită de Lupul biv Vel Agă.

O 1671. 12 Novembre 7249 (1740). Grigore-Vodă, «pentru breasla uşăreilor, carele aflăndu-s[ă] de pur[u]rea nelipsiţ de la slujba Curţiĭ Domnii Meale», vor da 2 ughĭ de om pe an. — Fol. 429. — Constantin Mavrocordat decide (23 Iulie 7243 = 1735), că eĭ vor da, «la vreame hărtiilor, de om căte un galben». — Fol. 429 V°.

O 1672. 20 Novembre 7249 (1740). Grigore-Vodă, «pentru 12 liud[e] sticlarĭ, oamenĭ care aŭ eşit din Ţeara Ungurească şi s'aŭ aşăzat la sălişte la Călugăra, la Ţinutul Bacăuluĭ»: vor da numaĭ «500 table de sticle şi 100 sticle de cealelalte, pentru treaba Domnii». Ce ar da maĭ mult, se va plăti, «căte doao parală de sticlă... Cu alţiĭ, cum să vor putea tocmi». Vor da goştină 2 parale de oaie, «bărsăneaşte». La văcărit, vor scuti 2 vite de om. Sînt daţĭ în sama luĭ Radul Racoviţă Vel Paharnic, pe moşia căruia se află. Li se adauge voie a lua lemne din pădurĭ. — Fol. 440 V°.

O 1673. 1-iŭ Decembre 7249 (1740). Grigore-Vodă. Pentru «şangăiĭ, oamenii şi alte răf[e]turĭ a ocniĭ». Iarăşĭ, li iartă dările, afară de «čvertul lor de aşezare, cum s'or tocmi cu Cămăraşiĭ». La văcărit saŭ cuniţă, vor scuti pănă la 600 de vite şi 100 de caĭ. La desetina stupilor, 200 de stupĭ «şi cu mascurĭ». Goştină de oĭ vor da «pă obiceaiul lor», 60 de banĭ de om. — Fol. 441.

1674. 29 Decembre 7249 (1740). Grigore-Vodă. Pentru călugăriĭ de la săhăstria episcopuluĭ Pahomie, «den deal de mănăstirea Neamţuluĭ». — Fol. 436 V°.

1675. 7249 (1740-1). Grigore-Vodă, pentru «Franţiĭ şi Ion, care aŭ venit acmu den Ţeara Ungurească, şi sănt meşterĭ bărarĭ». — Fol. 413 V°.

1676. 7249 (1740-1). Grigore-Vodă, luĭ Vel Comis, pentru branişte: «2 potronicĭ de carul cu vin şi 2 oc[ă] vin», etc.

Tot aşa pentru carul cu peşte, cu băcălie, cu sare, cu postav, cu blane, cu bogasie, cu miere, cu holircă, cu nucĭ, cu perjĭ, cu in saŭ cînepă, «cu cafè saŭ cu sticle», cu păcură, cu funiĭ, cu albiĭ, cu «uloiŭ», cu scumpie, cu lînă, cu oale, şi «de plută ce mărgu pe Prut». Pentru şugubine şi omorurĭ în branişte, pripasurĭ «de ţeară or tătăreştĭ». Să prindă şi să dea locuitoriĭ pîrcălabilor pe Turciĭ ce s'ar purta răŭ. — Fol. 410 V°.

1677. 7249 (1740-1). Grigore Ghica. Pentru Vel Comis, ca să strîngă pentru sine «branişte de var[ă] aič în tărgu, pe obiceiŭ, dup[ă] la crăşme şi dup[ă] la breasle».

1678. 7249 (1740-1). Grigore-Vodă. «Întănplăndu-s[ă] moarte luĭ Gheorghie Ursache la Cernăuţ [1], s'aŭ fostu lăsat supt epitropiia dumisal[e] luĭ Enache Halipliul, ca să-l grijască după moartea luĭ.» E îngropat la biserica domnească a Adormiriĭ din Cernăuţĭ, dîndu-se şi 50 de «stup[ĭ] matce» acolo. Să fie ale preotuluĭ Costaşco. — Fol. 492 V°.

o 1679. 7249 (1740-1). Grigore Ghica. Pentru ceĭ «28 oamenĭ îmblătorĭ de la Cernăuţ, cu vătaful lor, cariĭ fiindu în toată vreamea de slujba poroncilor Domnii Meale», sînt iertaţĭ de «birurĭ»: «nič čverturĭ, nič hărtiĭ, nič alt nič un fel». Li s'aŭ dat şi pecetluiturĭ roşiĭ «pă feaţele lor». La desetină, vor da, pănă la 50 de *bucate*, 1 leŭ de zece bucăţĭ. La văcărit, «cănd s'ar întămpla văc[ă]rit», vor scuti fiecare un cal «şi 2 vite». Privilegiul datează din întăia Domnie. — Fol. 406. — Acelaşĭ, pentru ca Vel Cupariul să strîngă «slujba booruluĭ de la toate cărčumele, orĭ cu ce fel de băutură s'ar afla la acel Ţinutŭ, şi la iarmarocile ce s'ar face păste an . . ., să ià bourul, de cărčumă căte 44 banĭ, şi 2 oc[ă] dreapte de băutură», — fără vre-o scutire. — Fol. 405 V°.

1680. 15 Ianuar 7249 (1741). Pentru «breasla părgarilor de aič den Iaş . . . Pe 29 liud[e] ce sănt, ca s[ă] aibă a da eĭ de om numaĭ doĭ galbenĭ de om pe an» (la Sf. Gheorghe şi Sf. Dumitru). — Fol. 440.

1681. 17 Ianuar 7249 (1741). Grigore-Vodă, pentru un vier

[1] V. vol. V, p. 412. Cf. *ibid.*, pp. 582-3.

al luĭ Toma Spiţer, dat după plecarea luĭ «besiareceĭ ungureştĭ». — Fol. 448 [1]. — Cf. fol. 463 V° [2].

1682. 13 Februar 7249 (1741). Grigore-Vodă. A adus «apa denainte porţiĭ Curţiĭ domneştĭ, din care să îndăstulează toat[ă] obşte». Vor fi «fieştecănd 2 oamenĭ suiulgiĭ pe treaba ačasta stătătorĭ..., cu nafacao lor». Alege pe Dima şi fratele săŭ Constantin. «Măcar că'n aniĭ ce aŭ trecut, s'aŭ întămplat în ţara ačasta şi multe întămplărĭ cumplite, precum boala čumiĭ, de care foc alţiĭ toţ aŭ părăsit oraşul, eşind afar[ă] pă la ţeară, apoĭ şi venirea Moscalilor în oraşul acesta, despre cariĭ răotăţ şi nevoĭ ce aŭ făcut lăcuitorilor ţărăĭ ştiute sănt, încă şi haznao aŭ potricălit-o pe multe locurĭ, stricăndu-o, iar eĭ, aceştĭ 2 omenĭ, şi 'ntr'aceale vremĭ nu s'aŭ dăzlipit de la trebuinţile haznaliĭ.» Îĭ întăreşte decĭ ca suiulgiĭ. Leafa lor e «10 leĭ pă lun[ă], de la Visteriia Domnii Meale, şi căte un postav supţire de Paşte, de la Cămara gospod, den an în an. Aşijderea şi tainur[i]le de păine şi de carne şi de lumănărĭ.» «Cheltuiala haznaliĭ» o vor lua «de la siimeaniĭ hătmăneştĭ, că aşa sănt eĭ siimeaniĭ legaţ cu testamentul Domnii Meale: ertăndu-se de bir, să trag[ă] eĭ cheltuiala haznaliĭ». Vor scuti şi un număr de *bucate* la dăjdĭ, şi vor avea şi un scutelnic. «Dup[ă] moartea lor, iarăş den neamul lor cine va fi meşter de ap[ă], să încap[ă] în locul lor, şi nime alţĭ meşterĭ de apă streinĭ să n'aibă acea îndrăzneală de dat supărare vre unuĭ obraz din ceĭ ce să află lăngă Domniia Mea.» — Fol. 428.

1683. 1-iŭ April 7249 (1741). Grigore-Vodă, pentru «Petre Păuleţ de la Trebeş, carele, fiind un sărac şi strein, şi aflăndu-se presecar la preotul prěfector». — Fol. 424 V°.

1684. 2 April 7249 (1741). Grigore Ghica, pentru «State Grecul, ce aŭ fost maĭ nainte paic la Domniia Mea şi, însurăndu-se, aŭ luat pe Zmaranda ce aŭ fost Jidovcă şi s'aŭ botezat». — Fol. 434.

1685. 2 April 7249 (1741). «Pentru Ursachie Jicniceariul,

[1] Pe acelaşĭ fol., scutire pentru «Sandul dascal ungurescu de la Răchitenĭ, de vreme ce este stricat de amăndoaĭ mănule».

[2] Tot acolo pentru satul Trebış, «ce este a băratuluĭ din tărgu din Bacăŭ».

carele adăv[ă]rat aŭ fost fečor de boiariŭ de frunte, și era și al nostru cirac», mort «la vărsta tineareţelor sale, fiind încă holteaiŭ neînsurat», lăsînd averea în sama Domnuluĭ, afară de Burăuţĭ, «care l-aŭ rănduit el să fie dar Domniĭ Meale». Îl dă mănăstiriĭ Barnovschi, «de vreame ce părinţiĭ luĭ Ghiorghie Ursachie sănt astrucaţ la mănăstire... Știut lucru iaste că aceaste drease s'aŭ jăfuit de Cazacĭ, în vreame ce aŭ venit oștile moschiceștĭ aič în pămăntul Moldoviĭ, de s'aŭ prădat ţeara». Marturĭ, boieriĭ. — Fol. 447.

1686. 25 April 7249 (1741). Grigore-Vodă, «luĭ Vas[i]lie Cogălničanul č-aŭ fost porușnico», care are niște case ce n'aŭ fost «conac de oaspeţ... Acum, în Domniia noastră, întănplăndu-s[ă] a fi casăl[e] ageștĭ stricate, cu poronca noastră aŭ fost conăcită Agiia într'ačastă cas[ă], iar acum, deșertăndu-să casăle, și socotind Domnie Mia slujba luĭ č-aŭ slujitŭ din tinereţil[e] luĭ și păn acmu, la bătrăneţ[e].» Să nu fie decĭ supărat, el și copiiĭ. — Fol. 502 V°.

1687. 9 Maiŭ 7249 (1741). Grigore-Vodă. «Pentru acest om anum[e] Sandul, care de fel aŭ fost Armean ș'aŭ priimit pravoslavie leage; carelečaflăndu-se acum șăzător la moșiia ce are dup[ă] fămee la —», etc. — Fol. 446.

1688. 21 Maiŭ 7249 (1741). Grigore Ghica, «starostilor de Jidovĭ și tuturor Jidovilor de tărgu de Iașĭ, și pă cine vor pune eĭ, să fie volnič... a strănge crupca ce aŭ văndut-o eĭ, de la toţ Jidoviĭ, dup[ă] scrisoarea lor, precum aŭ legat și precum aŭ așăzat, carele precăt să dea, pe alișverișul lor; pentru căč ačastă crupcă aŭ făcut pentru folosul și ajutorul și chiverniseala a bresliĭ a tuturor, pe obiceaiul lor, cum și de alt[ă] dat[ă] aŭ fost acest obiceaiŭ de s'aŭ făcut... Carele nu va da obiceaiul, să va pedepsi cu judecată și globa ce s'aŭ legat la zapisul lor.» — Fol. 432 V°.

1689. 1-iŭ Iunie 7249 (1741). «Pentru șangăi ce tae sare la ocnă, careĭ de 'nceput, de la strămoșiĭ lor, și păn acmu, leafa lor aŭ fost orănduit[ă] și așăzat[ă] a li să da căte un ban de o sare pă sările ce sănt običnuiţ să dea la căutărĭ.» O crește «cu doao părţĭ maĭ mult»; decĭ 3 banĭ. — Fol. 441.

1690. 15 Iunie 7249 (1741). Grigore-Vodă, «tărgoveţilor

jidovĭ și-românĭ de Botoșanĭ, careĭ aŭ jăluit Domnii Meale că, neîncăpănd eĭ toț să-ș fac[ă] case maĭ înlăuntru, unde iaste frunte uliții, s'aŭ așăzat maĭ pe de laturĭ, unde să vinde făina și să face tărgu den Duminec[ă] în Duminec[ă], de căștig[ă] și eĭ hrana lor, și acum să scoal[ă] uniĭ și alțiĭ și cu lăcomie să întind ca să trag[ă] și făina pe la dughianile lor, aceĭ ce țin dughiane la fața uliții, unde să vănd negoaț[e]le și mesearnița și altele... Tărgul făiniĭ să nu să clătească den deal, den locul luĭ, de unde s'aŭ văndut și păn acum. Așijderea și băcăliile, și negoațe, și mesearnița, și pitărie să stea toate la locul lor, și să nu să maĭ strămute, trăgănd uniĭ la alțiĭ, — ca să aibă hran[ă] cu toțiĭ.» — Fol. 435.

1691. 4 Iulie 7249 (1741). Grigore-Vodă permite Vel Ispravniculuĭ Mateĭ și vorniceluluĭ ce va pune acesta «la siliște la Cotnarĭ» să cheme «Ungureanĭ din Țeara Ungurească..., or[căt] de mulțĭ». Nu vor da nimic pănă la Decembre, iar de atuncĭ *ruptă*. — Fol. 427.

1692. 10 Iulie 7249 (1741). Grigore-Vodă, pentru un călugăr, care «s'aŭ închinat cu celi ce are el, moșiĭ, stupĭ, la Sf[ă]nta Mitropolie». — Fol. 472.

0 1693. 25 Iulie 7249 (1741). Grigore-Vodă, pentru «breasla blănarilor și a coj[o]car[i]lor de aič den tărgul Iașiĭ, și de la alte tărgurĭ», cari sînt supărațĭ de cămănarĭ, ce li ieaŭ și lor «căte 4 leĭ, 2 potronicĭ de om pre an... Nu să aseamănă, nič să cuvine a avea vr'o cale slujba camăna cu blăn[ă]rie, de vreame că camăna de 'nceput s'aŭ običnuit asupra băuturiĭ și a meserniții.» — Fol. 445.

1694. 27 Iulie 7249 (1741). Grigore Ghica, pentru «biserica din Chiș[i]năŭ, unde să cinstește hramul Sfăntuluĭ și Marele făcătoriŭ de minunĭ ierarhu a luĭ Hristos Nicolae; care beaserică fiind maĭ înnainte domniască și, în vreme tulburărilor č-aŭ venit Moscaliĭ aicea în țară, s'aŭ răsăpit de Tatar[ĭ] din temelie, și la acie vrem[e] fiind Sărdar din poronca nostră credinčos boeriul nostru dumnealuĭ Lupul Năstasă biv Agă, slujind Domnii Mele cu credință, maĭ vărtos într'acele vremĭ, și cerănd voe de la noĭ ca să fac[ă] dum[nea]luĭ ačastă biseарică, Domnia Mea i-am dat voe și blagoslovenie ca să o facă,

şi aŭ făcut-o dum[nea]luĭ din temelie, cu toată cheltuiala dum[i]sale, şi fiind şi acest loc, tărgul Chiş[i]năŭ, ce să numeşte Buicaniĭ, a mănăstiriĭ Gălăţiĭ, unde iaste zidită acastă beserică, aŭ cumpărat dum[nea]luĭ acel loc cu toate veniturile drept — leĭ, şi l-aŭ închinat sfinteĭ bisearič; care beserică cu voe nostră o aŭ făcut dum[nea]luĭ metoh mănăstiriĭ Gălăţiĭ.» — Domnul îĭ dă, între alte *mile,* pe an, «căte o sută de leĭ din mortasăpie Chiş[i]năuluĭ... Şi din păne uşoruluĭ ce să (să) străngea de la Tatar[ĭ] acolo la Chiş[i]năŭ, să aibă a lua treĭ dzăč dea chile de grăŭ şi doîdzăč de chile de mălaiŭ pe an.» — Fol. 394.

0 1695. 5 August 7249 (1741). Grigore-Vodă, «pentru Pambuc Armeanul», viind în ţară «cu merşteşugul săŭ, ştiind a face strune... Unde ar găsi, pre la trunchiurĭ saŭ la sulgerie, maţe de oae de treaba meşteşuguluĭ săŭ, să fie volnic a strănge, de vreame că aceale altora nu sănt de treabă.» — Fol. 435 V°.

1696. April 7250 (1742). Şărban Cantacuzino, nevoind să se întoarcă şi arătînd hainie, moşiile se iaŭ de Domn. Una, Horodniceni, se dă luĭ Dinul Cantacuzino biv Vel Armaş.— Fol. 480 V°.

1697. Fără dată. Grigore-Vodă, pentru plîngerea «Vrăncenilor... că lăcuitoriĭ ce lăcuescu la Ţănutul Putniĭ n'aŭ avut obiceiŭ a plăti vama saŭ ortul starostescu pe vinuril[e] ce le rădică de la viĭ şi le duc la casăl[e] lor, cum nič acmu lăcuitoriĭ ce lăcuescu la alte sate într'acel Ţănut nu plătescu, numaĭ pe dănşiĭ, pe Vrănceni, îĭ supără». Întăreşte scutirea. — Fol. 483 V°.

1698. Fără dată. Grigore Ghica, pentru nişte *vecinĭ* reclamaţĭ de mănăstirea Soveja, ca uniĭ ce ar fi «cumpăraţ de răpaosatul Mateiŭ-Vod[ă], Domnul Ţărăĭ-Româneştĭ, ctitoriul sf[i]ntiĭ mănăstirĭ, de la un Iane Parvana Sulger, — arătănd eg[u]menul şi zapisul luĭ Iane Parvana, cel de văndzare, cu care aŭ văndutŭ aciale moşiĭ [Ruptură şi Costeştĭ, în Ţinutul Tutova] şi scrie: *cu vecinĭ,* şi, osăbit, arată egumenul şi izvod de vecin[i] anume, iscălit de Iane Parvana şi de alţĭ boiar[ĭ]». Oameniĭ explică astfel: «în trecută vreame, la Vasilie-Vod[ă]

saŭ maĭ înnainte, moșiĭ, părințiĭ lor aŭ cădzut într'o slobodzie a luĭ Iane Parvana, și, puindu-l Vas[i]lie-Vod[ă] o împrumută mare pe acel Iane Parvana, el aŭ lipsăt în Țara-Româniască, și atuncea aŭ văndut aceale răpăosatuluĭ Mateiŭ Basarabu Voevod, și el, cănd aŭ lipsăt, apucănd și izvoadile de çisla satuluĭ, aŭ pus pe toț oamen[i] č-aŭ fost într'ača slobodzie într'acel izvod, numindu-ĭ pe toț: vecin[ĭ].» Domnul ține samă că: «sate boereștĭ de multe or[ĭ] se tănplă, din vre-o pric[i]nă, de rămăn fără stăpănire și necăutate, și cu multă vriame, iar acesta, fiind sat mănăstirescu, mănăstiril[e] nič-odată fără stăpănir[e] nu rămăn». — Fol. 396 V°.

1699. Fără dată. Grigore-Vodă. Proces al luĭ Iordachi Cantacuzino biv Vel Păharnic cu niște pretinșĭ *vecinĭ:* unul e «botnariŭ», altul «rotariŭ». El arată un act de la «strămoșul Domnieĭ Mele, răpoosatul Gheorghie Ghica-Vod[ă]... De căte orĭ, la căț Domnĭ s'aŭ strigat și cărțĭ cu poroncă: cine n'a fi vecin și să află pen sate boereștĭ, să iasă fieștecare pe la moșiele lor, cum și la Domniia a triia a luĭ Mihaiŭ-Vod[ă] ačasta poroncă s'aŭ strigat.» De ce n'aŭ ieșit atuncĭ? (Neterminat.) — Fol. 543.

O 1700. Fără dată. Grigore Ghica, pentru strîngerea mortasipieĭ în Iașĭ: «să ià 2 zloț de car saŭ de poloboc cu horilca, și 2 oc[ă] horilcă den tot carul ce întră în tărgu la vam[ă], 2 p[o]tronicĭ, și 2 zloț de rachiŭ ce ar veni dentr'alt[ă] țeară și 2 oc[ă] rachiŭ, 2 potronicĭ de carne de peaște sărat saŭ proaspăt și 2 oc[ă] peaște, 2 potronicĭ de polobocul cu miiare ce vinde cu ban[ĭ] gata la Turcĭ, 1 potronic de putina cu miiare, 1 ban de toat[ă] precupeața ce vinde în tărgu și de tot neguțtoriul ce scoate negoț la tarab[ă] de toată săptămăna, căte un ban, și de tot băcal[ul] și precupeț[ul], 2 potronič de bolobocul cu perji și 2 oc[ă] perji, 2 p[o]tronicĭ de poloboc cu oloiŭ și 2 oc[ă] oloiŭ, 2 potronicĭ de bute cu vin ce treace păn tărgu saŭ s'ar vinde cu darădicata și ar eși den tărgu afară, 2 potronicĭ de bolob[oc]ul cu curechiŭ și 2 despicăturĭ curechiŭ, 5 banĭ de caru cu cofe și 2 cofe, 4 banĭ de carul cu sare, 4 banĭ de carul cu harbuz și 2 harbuz[ĭ], 4 ban[ĭ] de carul cu fieștece fel de poame

și o oc[ă] de pome, 4 banĭ de putina cu brănză ce să vinde cu darădicata, 2 potronicĭ de carul cu tutun și 2 oc[ă] tiutiun, 2 potronicĭ de polobocul cu coase, carul mocănescu i ungurescu, 2 potronicĭ de căruța cu raciĭ și 100 de racĭ, o bucat[ă] de carne de tot trunchiul ce tae în tărgu de vănd, den legumi ce să vănd cu sacul în tărgu, de toate să ià căte oarece legumi, și den tot carul ce ar veni cu fănină, să ià căte 4 banĭ, orĭ cu ce fel de fănină ar fi, și de polo boc cu dohot vadră pol din toate.» — Fol. 405 V°.

1701. Fără dată. Grigore-Vodă, pentru Iordachi Cantacuzino biv Vel Spătar, căruia i se împresoară la Delenĭ «di spre fičoriĭ luĭ Macsut, avănd Macsut danie o bucată de loc din hotarul tărgului Hărlăul, de la Antohie-Vod[ă]». «Făntăna Doamniĭ.» «Niști spărtur[ĭ] de poenĭ și drept în capul chisculuĭ.» «Poiana Părcovaciĭ.» Ioniță Macsut aduce un act de la Petriceico, pentru o danie «Drăgoțăsculuĭ»: Macsut cumpără de la acesta. (Neterminat.) — Fol. 549.

1702. Fără dată. Grigore-Vodă. «Pentru Ghiorghiță č-aŭ fostŭ Spătar-Mare, giniril[e] luĭ Alexandru Buhuș č-aŭ fost Hatman», care Gheorghiță trecuse cu Dimitrie Cantemir la «Moscalĭ, unde și pănă astăz să află», averea-ĭ rămîind, «după obiceiul pămăntuluĭ», în sama Domnieĭ; «din care moșiĭ Domniia Sa Mihaiŭ-Vod[ă], la Domniia a triia, făcănd milă cu Luca Visternicul, fiind om de casa Domnieĭ Sale, i-aŭ fost dat o moșie, un sat anume Petrișul și dzece sălașă de Ți-gan[ĭ] pentru o chizășie ... De vrem[e] ce credinčos boiariul nostru Toader Carpu biv Vel Medelničer, fiind giner[e] luĭ Gheorghiț[ă] Spătar, avănd și copiĭ cu ačastă ğupănias[ă] ..., aflăndu-s[ă] aicia în țară maĭ vărtos cu slujbă driaptă cătră Domniia Mia, și dum[nea]luĭ și copieĭ săĭ, și maĭ ales în vrem[e] ča de trebuință, cănd aŭ vinit Minih Feltmarșal cu oștile moschiceștĭ de aŭ călcat pămăntul Moldoviĭ, în anul 7247 [1739], la care vreme aciĭ maĭ mulțĭ ne-aŭ părăsăt și s'aŭ dizlipit di cătră slujba noastră, și dum[nea]luĭ cum și fieĭ dum[isale] aŭ arătat slujbă cu credință pănă în sfărșit ...; osăbit că avănd și mar[e] prădăciune de cătră oștile moschiceștĭ, și maĭ vărtos de cumnați săĭ, fičoriĭ luĭ Gheorghiț[ă] Spăt., cariĭ,

slujind Moscalilor și viind și eĭ cu oștil[e] moschicești aicea, aŭ mersu la bejăniia dum[i]sal[e], în măn[ă]stir[e] în Golăia, și i-aŭ luat tot č-aŭ avut»,—îĭ dă «toate moșiel[e] și Țigan[i] č-aŭ fost a luĭ Gheorghiț[ă] Spăt.», afară de Petrișul și de Țiganiĭ luĭ Luca. «Care moșiĭ și Țiganiĭ și luĭ Gheorghiț[ă] Spătarul i-aŭ fost de dzestre de la soră-sa Alixandra, fata luĭ Ureche, ğupăniasa luĭ Alixandru Buhuș č-aŭ fost Hatman [1].» — Fol. 511.

[1] V. vol. V, p 575.

VI.

Documente păstrate în Museul Gorjuluĭ, la Tîrgu-Jiŭ.

1. Tîrgoviște, 9 Iulie 7009 (1501). Radu-Vodă, luĭ Mînea și fiiĭ, pentru o ocină cumpărată cu флорини ѹгрьски. Domnul o cumpărase de la Șimon, cu 22 de floriniĭ. Marturĭ: Barbul Logofăt, Tudor Vistier, Danciul Comis, Stroe Spatar, Badea Paharnic, Izvoranul Stolnic, Radul și Dragomir Vel Stratòrnicĭ. Monogramă roșie. Pecete roșie ruptă. Pergament.

2. Bucureștĭ, 21 Iunie 7013 (1505). Radu-Vodă, pentru Radul Comis și fratele luĭ, Pătru Spatarul, dîndu-li a patra parte din Corbĭ. Menționat: Balica. Marturĭ: —, Prăvul de Craiova, Bodea ot Cojeștĭ, Stroe Vel Vornic, Bogdan Logofăt, Prăvul Comis, Calot[ă] Vistier, — Păharnic, Dragomir Stolnic, Neagoe Vistier. Scrie Tudor Gramaticul [1].

3. Bucureștĭ, 13 Decembre 7017 (1508). Mihnea-Vodă, fiul luĭ Vlad, pentru un Neagu ce are ocină la Ursațĭ. Pomenit: ѡт кѹрмезиш. Vînzare cu aspri. Nume: Jitiian. Marturĭ: Barbul Ban și Părvul Vel Vornic, Tudor Logofăt, Danciul Vel Armaș, Harvat Spatar, Calotă Vistier, Badea Păharnic, Ivan Stolnic.

4. Tîrgoviște, 4 Iulie 7029 (1521). Basarab-Vodă, pentru un Mircea, de la Cernădie. Nume: Nanciul. La cumpărătură, «și Domnieĭ Meale me-aŭ dat un cal». Boierĭ: Preda Vel Ban, Udrea Vel Vornic, Harvat Vel Logofăt, Dumitru Vel Vistier, Hamza Spatar, Jitiian Stolnic, Drăghicĭ Paharnic, Badea Comis, Neagoe și Stănilă Vel Postelnic. Scrie Radul al Lupuluĭ [2]. — Traducere din secolul al XVIII-lea.

5. Bucureștĭ, 10 Iunie 7033 (1525). Vladislav-Vodă, fiul luĭ Vladislav-Vodă, pentru Dragomir și fratele luĭ, Slavciul, și Stanciul și fratele luĭ, și Maniul și fratele și fiiĭ, dîndu-li Peștișaniĭ, Gemeneale, Gruiul. Socoteala se face în aspri. Mărturie de boierĭ la cumpărătură. Jigoranul Vel Vornic, Dragan

[1] Cf. și Divanul din 1502, în Engel, *Gesch. der Walachey*, p. 189.

[2] Cf. Cronica luĭ Constantin Căpitanul Filipescul, ed. mea, p. 49, nota 4.

Vel Logofăt, Capot[ă] Vistiernic, Stan Spatar, Neagoe Comis, Vrăjoghe Clucer, Hamza Portar, Petru Păharnic, Gonțea Armaș, Petriman și Mălaiŭ Vel Postelnicĭ, Dobrue Păharnic. Scrie Stoian. Monogramă cu roș. Pecete mică. Pergament[1].

6. Bucureștĭ, 17 Decembre 7040 (1531). Vlad-Vodă, fiul luĭ Vlad[2], pentru Stoian Pitarul și soția luĭ Stana, întărindu-li ocinile ce aŭ de la tatăl acesteia. «S'a dat un cal [la cumpărare luĭ Basarab Voevod.» Boierĭ: Drăghič biv Vel Vornic, Tudor biv Vel Logofăt, Șerban Vel Vornic, Vlăsan Vel Logofăt, Radul Vistier, Drăghič Spatar, Udriște Păharnic, Danciul Comis, Staico Stolnic, Staico Vel Postelnic. Scrie Nanul: Monogramă cu roș. Pecete pe hîrtie. Pergament.

7. Tîrgoviște, 30 August 7043 (1535). Radul-Vodă, fiul luĭ Radul, pentru ocină la Zorileștĭ. Boierĭ: Șerban Vel Ban, Drăghič biv Vornic, Tudor biv Logofăt, Vintilă Vel Vornic, Stroe Spătar, Udriște Vistier, Dragul Stolnic, Staico Comis, Radul Pașadie Păharnic, Badea ѩз., Vel «Postelnicul». Vlaicul Vel Logofăt. Monogramă cu roș. Pecete peste hîrtie. Pergament.

8. Tîrgoviște, 23 April 7050 (1542). Radul-Vodă, fiul luĭ Radu-Vodă, pentru Roman și fiiĭ luĭ, și surorile: Mariia și Marga,— la Corcolațĭ. Boierĭ: Barbul de Craiova, Cr[î]stian biv Vornic, Prăvul Vel Vornic, Staico Logofăt, Tudor Vistier, Dančul Comis, Stroe Spatar, Radul Vel Paharnic, Dragomir Stolnic, Radul și Dragomir Vel Stratornicĭ. Scrie Stančul Gramatic. Monogramă cu roș. Pecete cu roș. Pergament.

9. Tîrgoviște, 8 Iunie 7053 (1545). Radul-Vodă, fiul luĭ Radul-Vodă, «Nanuluĭ» și altora, între cari Slabciul, la Peștișaniĭ-de-sus. Pomenit și «prislopul стоѹлшв». Marturĭ: Coad[ă] Vel Vornic, Tatul — *[rupt]* Logofăt, Udriște Vel Vornic, Dragomir Spatar, Albul Stolnic, Radul Păharnic, Badea Comis, Stanciul Vel Postelnic. Ispravnic: Deatco Armaș. Monogramă cu roș. Pecete peste hîrtie. Pergament.

10. Bucureștĭ, 5 Maiŭ 7057 (1549). Mircea-Vodă, pentru Radul din Peščana. Nume: Minţică. Monogramă cu roș. Pecete pe hîrtie. Pergament.

[1] Cf. cu Divanul din documentul tipărit în *Arch. istorică,* I, p. 104.
[2] V. Cronica luĭ Constantin Căpitanul, p. 52, unde în notă e de îndreptat filiația.

11. 23 Iulie 7065 (1557). Pătrașco-Vodă, pentru ocină la Hermanĭ ș. a. Monogramă cu roș. Pecete pe hîrtie. Pergament.

12. 17 Septembre 7075 (1566). Petru-Vodă, pentru ocină la Albeanĭ, и извадит ѡт дкѹ бирѹве за. ф. аспри гот. (și l-a plătit de două birurĭ drept 500 de aspri banĭ). Mărturie a boierilor. Monogramă cu roș. Pecete peste hîrtie.

13. Bucureștĭ, 17 Octombre 7077 (1568). Alexandru-Vodă, pentru satul Bilogeștĭ: între altele partea luĭ Tepșa. Monogramă cu roș. Pecete ruptă. Pergament.

14. 7078 (1569-70). Alexandru-Vodă, pentru Stan Vatavul, cu fiiĭ luĭ, dîndu-ĭ ocina din Curpen, partea luĭ Bălan, pentru plată în aspri. Marturĭ boieriĭ. Monogramă cu roș și negru. Pecete ruptă. Pergament.

15. Bucureștĭ, 4 Iulie 7078 (1570). Alexandru-Vodă, pentru Vaĭ-de-eĭ. Nume: Rusul, Jdul, Jiva, Iuga, Grozea, Opriș, Găletarul Pătru, Severin. Monogramă cu roș. Pecete cu roș. Pergament.

16 5 Ianuar 7080 (1572). Alexandru-Vodă, luĭ Drăgoiŭ și fiiĭ luĭ cu privire la o cesiune de moșie (Borceștĭ). Cumpăratorul plătise birul luĭ Chivran, vînzătorul (ѡстала *[sic]* ес бирника... да плати бирѹл кивранов). Mărturia boierilor. Monogramă. Pecete cu ceară, ruptă. Pergament.

17. Tîrgoviște, 11 Septembre 7085 (1576). Mihnea-Vodă, luĭ Jitiian și frateluĭ luĭ. Nume: Betul. Monogramă cu roș. Pecete ruptă. Pergament.

18. Tîrgoviște, 23 Iulie 7087 (1579). Mihnea-Vodă, pentru ocină la Fräteștĭ. Nume: Huh[u]rez (și: Hurez). Pomenit покоинаг мирча воевода. Vlăcoae vinde ocina eĭ «la vreme de bir». Citate: книга покоинаг мирчев воевода и книг покоинаг родителю гсдвами алеѯандрѹ воевода. Monogramă cu roș. Pecete.

19. Bucureștĭ, 31 Octombre 7088 (1579). Mihnea-Vodă, pentru ocina Găleșoe, partea Zoicăĭ (зоикьв) și a Mărineĭ. Nume: Voicilă, Rupture, Stanciul Zbiera. Monogramă. Pecete cu roș, ruptă. Pergament.

20. Bucureștĭ, 18 Mart 7088 (1580). Mihnea-Vodă, pentru Giurgie și fiiĭ luĭ, dîndu-li ocina din Șepăneștĭ, partea luĭ Brăde și luĭ Andreĭ, etc. Alte nume: Jitiian din Boia, Miloș, Radu, Voimir, Vlăsan. Plata se face în aspri de argint. Mar-

turĭ boieriĭ. Monogramă cu roş şi pecete, cusută cu brun-liliachiŭ. Pergament. Iscălitura Domnuluĭ: «Mihnea-Vod[ă] sin...».

21. Bucureştĭ, 1-iŭ Maiŭ 7091 (1583). Mihnea-Vodă, pentru Jitiian, ce are ocină la satul Broştenĭ. Nume: Roman, Crilipa, ş. a. Monogramă cu roş. Pecete peste hîrtie. Pergament.

22. 29 April 7092 (1584). Mihnea-Vodă, pentru ocină în Albeanĭ. «A plătit Neagoe birul luĭ Stroe», luîndu-ĭ moşia: pentru şese anĭ (шесть) se fac 1.500 de aspri de bir. Monogramă cu roşu. Pecete ruptă. Pergament.

23. Tîrgovişte, 7095 (1586-7) (luna lipseşte). Mihnea-Vodă, luĭ Rustea şi fiilor luĭ, dîndu-ĭ satul Tălpăşeştiĭ, partea luĭ David. Între nume: Văsiiŭ, Slapciul, fata luĭ Bilţ (билцов), Martin. Cumpărătura se face въ дни петрꙋ воивод, снъ мирчек воивода[1]. Monogramă cu roşu. Pecete peste hîrtie, cusută cu roş. Pergament.

24. Bucureştĭ, 7 Februar 7095 (1587). Mihnea-Vodă, pentru Găleşoaia. Marturĭ boieriĭ. Monogramă cu roş. Pecete, cu şnur albastru (ruptă). Pergament.

25. Tîrgovişte, 7 Septembre 7096 (1587). Mihnea-Vodă, pentru Dragomir Postelnicul, Albul, Ignat, dîndu-li ocină la Băleştĭ: ѿ дѣлꙋл сьс виноград. Se pomeneşte o judecată при дни покоинаго петрꙋ воеводꙋ снъ мирчек воеводꙋ. Citate (româneşte): «hotarul Şarapatinilor», «Valea Caluluĭ», «hotarul Brăcarilor», «drumul Trăguluĭ», «vişiniĭ Voinigeştilor». Pomenit un Coico. Monogramă cu negru, ştearsă. Pecete roşă, ruptă.

26. Bucureştĭ, 2 Februar 7101 (1593). Alexandru-Vodă fiul luĭ Bogdan, pentru Mitrea şi fiiĭ, întărindu-li satul Poeanĭ, vîndut cu aspri. Menţionaţĭ: Dadul, Ţigul. Şi pentru Clăceştĭ. Localitate: «la brad». Şi din Bobeştĭ. Menţionate: «la Cremeţ», една лозїе ѿ досꙋл краек. Boierĭ: Danciul Vel Vornic, Barbă Albă Vel Logofăt, Pană Vel Vistier, Radu Vel Spă-

[1] E interesant că nu se pomeneşte înrudirea luĭ Petru, fiul luĭ Mircea Ciobanul, cu Mihnea, fiul luĭ Alexandru, fiŭ al altuĭ Mircea. Cf. şi nº 18, apoĭ vol. V, pp. 438, 703 şi Şt. Orăşanu, în *Convorbirĭ Literare* pe Iunie 1903. V. şi nº 25.

tar, Hadărbal Vel Stolnic, Tudor Vel Comis, Manta Vel Postelnic. Monogramă cu negru. Pecete cu roş, ruptă. Pergament[1].

27. Bucureştĭ, 2 Iulie 7103 (1595). Mihail-Vodă, pentru Calotă Vel Spătar şi fiiĭ luĭ, dîndu-li satul Codreanĭ. Nume: Sămbotin, Berbeniţ[ă]. **Понеж ест бил тех вишречни людiе wт прѣжде време мегiаш, таж wни с8т били сиромах и не можит да платит негове дажбове** («căcĭ aŭ fost aceştĭ oamenĭ ce se zic maĭ sus maĭ înnainte vreme megiaşĭ şi aŭ fost sărmanĭ şi n'aŭ putut plăti dăjdile lor»). Marturĭ: Ioan Vel Vornic, Miroslav Vel Logofăt, Tudosie Vel Vistier, Radul Vel Cliucer, Radul Vel Comis, Stroe Vel Stolnic, Şerban Vel Păharnic, Preda Vel Postelnic. Scrie Crăciun. Monogramă cu roş. Pecete cu roş. Pergament[2].

28. 3 Decembre 7104 (1595). Vînzare la «Hăeştĭ, din teiu pruneşăscŭ, din teiul sohodolenescŭ, din vramniţa Hăeştilor, partea Arăbeţilor şi a luĭ Şărban Zgreben . . ., partea luĭ Căčulat şi partea Nebunuluĭ . . . Păr în livădia luĭ Litovoe[3] . . . În matcă la trestie . . . Milco băiaşu». — Copie saŭ traducere din sec. al XVIII-lea.

29. C. 1600-30. Adeverinţă pentru un moşnean, popa Tatomir, «cum iast[e] muşu-seŭ, popa Stan, moşten din Hăiaştĭ, din descălecată, şi împart[e] ocina cu Stoian», etc. «Popa Stan . . . cănŭdŭ aŭ fugit de pre ačasta ocină, aŭ fugit de sărăcie, că aŭ tăiat unŭ hotar; decĭ l-aŭ închinat Radul Spafiul din Seciŭ ot Griveanĭ, de aŭ dat iape 3; decie aŭ fugit de săr[ă]cie».

30. 7110 (1601-2). «Se ştie cumŭ aŭ cumpărat popa Laţco di la Stančul Gură-Molia 2 locurĭ în plopĭ dere[pt] ban[ĭ] 280, şi aŭ cumpăratŭ di la Idul ot Livade, di în drum pănă în vale în rupto, deră[pt] ban[ĭ] 120, şi aŭ cumpăratŭ di la Steveţŭ unu

[1] Cf. cu Divanul din Hurmuzaki, XI, p. 905. Belabrad din alte acte şi Barbă-Albă de aicĭ sînt aceiaşĭ persoană. E o interesantă dovadă că se traduceaŭ în slavoneşte până şi nume de famılie.

[2] E cel maĭ apropiat de lupta de la Călugărenĭ dintre actele cunoscute până acum ale luĭ Mihaĭ-Vodă.

[3] E numele vechiuluĭ Voevod ce s'a luptat cu Ungurii în secolul al XIII-lea. V. şi *Sate şi preoţĭ în Ardeal*, p. 161, nota 3.

lazu și o crivină di în susu de vadul Dragul[u]ĭ, și dreaptŭ ban[ĭ] 165, și cumpăratŭ di la Stoca 2 locurĭ în plopĭ în ruptă, dereptŭ ban[ĭ] 220, și o crivina iar di vadul Dragul [sus: banĭ] și curetura di la gura Lăeurdișul[u]ĭ, în ban[ĭ] 180, și iar aŭ luatŭ popa Lațco silișta și locul la punte pop în zelogŭ, în ban[ĭ] 280, de la Crăčunŭ pena la Paștĭ; iar de purorĭ ban[ĭ] la zie se fiia stătorŭ. Și aceștiia di la Stoica, di omnĭ bonŭ măturĭ: Daco și Radul Crățan și Steile, Staico Țiganu; și ș-u pusi și pecețilea. Vă leat 7110.»

31. 20 Maiŭ [1601-11] Radu [Șerban], «ceștiĭ muerĭ anume Ana», la Albeanĭ. «Că aŭ fost Ana sor[ă] cu Neaga [pe care o moștenește] pre sfănta evanghilie. Deč, cănd aŭ fost la pristăvirea Neagăĭ, iar ia aŭ lăsat ș'aŭ dat toat[ă] oč[i]na eĭ surori-sa Aneĭ, cu blăstăm la moartea eĭ.» Fiul Aneĭ are și el parte, «pentru c'aŭ plătit Dumitru oč[i]na Albuloĭ de bir încă în zilele lu Alixandru Voevod». Altă parte e «în Valea Hrăneĭ, păntru că o aŭ fost plătit de bir tatu-săŭ Vladul încă în zilele lu Pătru Voevoda... 1 plaiŭ de vie în Ciucu, și pre unde aŭ fost făcut tatu săŭ Vladul groape de viț[ă], și căt iaste stărpu..., cuîmpărătoare. Și am văzut [Domnia Mea] și cartea cinstituloĭ кляст... номѹ прьв съвѣтнико гсдвами жѹпан предев велики бан кралевски și am înțeles și Domnie Mea... и радѹл кλюч. бѹзескѹл пис. Monogramă cu roș. Pecete pe hîrtie.

32. Tîrgoviște, 2 Iunie 7113 (1605). Radul-Vodă, nepotul de fiŭ al luĭ Băsărab, pentru Pătru Logofăt din Plăvičanĭ, dîndu-ĭ ocină la Goeștĭ. Pomenită o Catalena. Se dă ocina cu vecinĭ fiindcă «a plătit birul lor, toate dările (дажбове) ce aŭ fost preste an, într'un an, întăiŭ în luna luĭ Martie *bir* de 9.000, la Dumitru și la Oprea *birarĭ*, as. 1.650, și la *bir* la 7.000, la Dumitru Obogeanul și Prăvul *birarĭ*, 1.250, și iarășĭ la *bir* la 9.000, Stan din Bășcoĭ și Cerne *birarĭ*, as. 1.650, și iarășĭ la un *bir*, la 5.000, la Săliman și la Manea *birarĭ*, as. 1.030, iarășĭ la Stanciul Postelnic și Dobromir ovčar oĭ 6, și la *bir* la 6.000, la Urluianul și Oprea, aspri 840, iarășĭ la *bir* la 7 000, la slugile luĭ Voda Ban, aspri 1.050, iar la un *bir* la 2.000, la Stanciul și Stoian *birarĭ*, as. 1.370, iarășĭ la un *bir*,

la 5.009, Mafteĭ Postelnic şi Prode *birarĭ*, as. 1.370». Monogramă cu roş, şi iniţială roşie la început. Pecete pe hîrtie, cu şnur roş. Pergament. Slavon.

33... [Prins de pecete], 7114 (1605—6) Radu-Vodă, pentru Pătru Logofăt, dîndu-ĭ ocină la Goeştĭ. Nume: Devul Turtil[ă], Vlădică, Zota, Călţă. Marturĭ boieriĭ. Monogramă cu roş. Pecete peste hîrtie. Iscălitură. Slavon.

34. Tîrgovişte, 24 Maiŭ 7115 (1607). Radu-Vodă, unuĭ «Dumitru din Tărgu-Jiiuluĭ», pentru moşie la Dăneştĭ: Nume: Bubul, Staiul, Dumitru al Coşoaeĭ, Benea, Minčună, Frăncu, Albeaiŭ. — Traducere din secolul XVIII-lea, de un preot care declară că, de-ar fi fiind greşelĭ —, «de să va cerceta prin alţĭ dascal[ı] şi să va găs[ı] vre-o greşal[ă], să îndreptaţĭ fără ponos, că să va f[i] greşit; iarăş alt meşteşug n'am făcut».

35. 20 Octombre 7115 (1606). Zapis pentru o datorie. Marturĭ Stanciul Curteanul, Şandru ot Comăneştĭ. — Traducere din secolul al XVIII-lea.

36. 7 Novembre 7119 (1610). Radu-Vodă, pentru oamenĭ din Lileştĭ. Fără boiérĭ. Monogramă cu roş. Pecete ruptă.

37. 27 Februar 7119 (1611). Radu-Vodă, «Predeĭ Bărsăscu Sulgeriŭ», pentru părţĭ din Baia. — Traducere.

38. Fără dată (ruptă). Pănă la 1611. Radu-Vodă (Şerban), pentru Stanciul Ghigăĭ, dîndu-ĭ ocină la Copăčosa, partea luĭ Stan Cărneleagă, unchiul luĭ, ş. a. Boierĭ: Radul Cliuč. Buz[e]scul, Preda Vel Ban de Craiova, Cernica Vel Vornic, Stoica Vel Logofăt, Lupul Vel Vistier, Mărzea Spătar, Gligorie Comis, Bărcan Stolnic, Stanciul Paharnic, Leca Vel Postelnic. Ispravnic Stoica Vel Logofăt. Monogramă şi iniţială cu roş. Pecete ruptă[1].

39. Tîrgovişte, 27 Februar 7119 (1611). Radu-Vodă, luĭ Preda V. Sulgear, «ca să fie volnic cu cartea de... satele şi moşiile luĭ Căzan, însă de în Bae jum[ă]tate, etc., şi de în Ţigăniia luĭ partea luĭ toat[ă]». El avuse pîră cu Căzan, «cum aŭ fost dat în măna luĭ Căzan 6.000 aspri de argintu

[1] Cf. cu documentul din 1605, în vol. V, p. 177, no. 18; pp. 293-4, no. 14; p. 295.

turceşt[ĭ]». Se învoise Domnul ca Preda să iea satele datornicului, dacă acesta nu va plăti la termin. Fără boier! Monogramă cu roş. Pecete pe ceară, de inel.

40. 7 Februar 7120 (1612). Radu-Vodă, pentru Preda Vel Sulger, «ca să fie el volnic cu carte Domnii Meal[e] să aib[ă] a-ş luare de la Căzan de în Baia banĭ 30.000, pentru că i-aŭ rămas lips[ă] aceştĭ banĭ dea în oiarie de în Vlăce. Iar, să nu-ĭ va da baniĭ gata la măna luĭ, iar boeriul Domnii Meal[e] Preda Sulj. să fie volnic cu cartea Domnie Meal[e] să-ĭ ţie moşiil[e]. Însă de în Baia, şi dă în Ciupercenĭ, şi de în Alun, oare-cătă să va aleage partea lu Căzan. Însă să fie volnic boerinul Domnii Meal[e] a ţineare aceste moşiĭ într'o jumătate de an: să nu-ĭ va plăti Căzan aceşt[ĭ] banĭ cea sănt maĭ sus, iar boerinul Domnii Meal[e] Preda Sulj. să fie volnic a-ş face şi cărţĭ de moşie pre aceste oč[ine] cea sănt maĭ sus scris[e].» Formula slavonă. Monogramă cu roş. Pecete mică, roşie, ruptă.

41. 7 Februar 712[0] (1612). Radu-Vodă, pentru Preda Vel Sulger (Bărsăscu).— Traducere. V. n[1] precedent.

42. 22 Iunie 7120 (1612). «Scris-am noĭ, bunĭ megiiaşĭ», între cari un Iancul, un Srăbul, un Negreaiŭ, un Cicul, un Iovan, un Neaniul, un Mirciul, «acestor oamenĭ anume Gĭurca şi Ursul din Negoeşt[ĭ], č-aŭ avut pără înaintea jupănuluĭ Radul Cliucеariul Buzăscul cu Dumitru fečorul Vlăduleĭ din Poian[ă] păntru nişte oč[i]nă č-aŭ văndut Moneasă lu Butan din Mirosloveanĭ, partea Neagăeĭ Dulimăneaseĭ. . ., pentru c'aŭ fostu Neaga la bir, deč ia aŭ murit, birul în urmă i-aŭ rămas, în čată i Monease aŭ fostu, căzut-aŭ birul Neagăĭ dup[ă] capul i Moneas[i]. Deč într'ac[eia] Imoneas[a] a sta într'altu chip n'aŭ ştiut, ci ia aŭ văndut partea de oč[i]nă a Neagăĭ luĭ Butan, de i-aŭ plătit birul eĭ, că aces . . . cună iară aŭ fostŭ din funea i Moneasi; deč pentru aceaia birariĭ tot aŭ tras pre Moneas[a] pentru birul Neagăĭ. Iară Dumitru fečorul Vlăduleĭ, el acum să (?) apucă de ačastă oč[i]nă, şi o ià de la Butan, şi zice că i-o aŭ dat mătuşe-sa, de s'aŭ înfrăţit Neaga cu ačast[a] (?), muma luĭ Dumitru. Iar dup[ă] aceaia jupănul Radul Cliuč. Buz[e]s-

cul el aŭ dat pre noĭ să le căutăm dreptate și s[ă] judecăm cum vom ști noĭ, cu sufletele noastre.» Se decide ca Dumitru să ție partea tatăluĭ luĭ, «iară de ačastă očnu de partea Neagăĭ, feateĭ i Dul[i]mănease, se se veaghe, ... eia să n'aibă nič meteah cu ačastă očnă.»

43. 8 Ianuar 7121 (1613). Radu-Vodă, pentru Jup[ă]neștĭ. Pomenit un Arca, Radu al Paștiĭ, Hamza. — Traducere din secolul al XVIII-lea.

44. Tîrgoviște, 13 April 7121 (1613). Radu-Vodă, pentru Ursul fiul luĭ Mone ot Ciuncu. Plătește acesta «birul Dulŭmăneseĭ». Marturĭ boieriĭ. Monogramă cu roșu. Pecete ruptă. Pergament.

45. 2 Maiŭ 7121 (1613). Radul-Vodă, pentru Lupul Vel Păharnic (Mehedințeanu), întărindu-ĭ ocine la Neagomiriĭ din Mehedințĭ, Ursoia, Ponurălul, Dobra, Ruptura (șters cu roș la 7149), Rogojălul, Tămna, Lacu, Padeșul-de-sus, Toplit[a], și Țiganiĭ, între cari: Liiana. Pomenită vremea cînd «aŭ venit Unguriĭ aicĭ, în țara Domnieĭ Mele și aŭ prădat toată țara Domnieĭ Mele: atuncĭ i s'a întîmplat dregătoruluĭ mieŭ maĭ sus zis pribegie în țara Moldoveĭ, cu Domnul luĭ[1]». Se cumpărase moșiile, supt Mihaĭ-Vodă maĭ ales, saŭ și supt Radu Șerban, cînd Lupu era vtori Armaș. — Splendid document pe pergament, cu monogramă și inițiale în aur; pecete atîrnată cu șnur roș-verde.

46. 28 Maiŭ 7121 (1613). Radu-Vodă Mihnea, pentru moșie la Brăteștĭ. Nume: Purcariul. Monogramă cu roș. Pecete ruptă. Pergament.

47. Tîrgoviște, 17 Mart 7123 (1615). Radul-Vodă, pentru Crode Logofăt din Popešt[ĭ]. Monogramă cu roș. Pecete ruptă. Pergament.

48. Tîrgoviște, 1-iŭ April 7126 (1618). Alexandru Iliaș, pentru niște săteni din Stolojan. «Și aŭ plătit și datoriile lor și partia lor de bir în treĭ anĭ, în zilele luĭ Șerban-Vod[ă], de lună căte un galbin ... În cîmpŭ, la jugastri ... Un loc în crivinĭ. Un loc în cămpŭ, păn în hănsul cel mar[e].» Se dă un loc

[1] Adecă Radu Șerban. E vorba de năvălirea în Țara-Românească a luĭ Gabriel Báthory (1610-1).

«în zilele luĭ Mihaĭ-Vod[ă], pentru o vacă de zestre, car[e] s'aŭ fost răpus într'o prad[ă] a tătăni-săŭ Datco.» — «Iar la limba rumănească s'aŭ scos acum, la Iunie 24, l[t] 7249 [1741]», de popa Părvul.

49 Tîrgovişte, 24 April 7126 (1618). Alexandru-Vodă, pentru Udrea din Roşiia, dîndu-ĭ siliştea Brădeţiĭ şi siliştea Bărcanilor. Şi «partea luĭ popa Gherghe, fratele luĭ Dobromir Banul, din Corbĭ, toată partea luĭ». Pomenit Stanciul, fiul popeĭ. La hotare: ѡт цермѹрилє жиюлов, Spărturĭ, «lazul luĭ Stroe» (строєв) «tri plute», «stupina Iugăĭ» (югьв), «riu vărsăturĭ», «văna seacă», «valea părăuluĭ». Menţionat un Trufele din Temeşanĭ, o «Aţigancă anume Vrălina, Aţiganiĭ Negreaiŭ şi Reptil, Stan Lăutariul» (de la «Nica Arbănaşul» ot Căpreanĭ). Marturĭ fusese la cumpărat: din Runcu, Radul Pipa şi Radul Răspopul, etc. Marturĭ boieriĭ. Monogramă cu roş Pecete peste hîrtie, cusută cu şnur roş şi albastru. Pergament.

50. 1-iŭ Mart 7127 (1619). Radul Mihnea, pentru un călugăr de la Počovalişte. Pomenit un Romcea, Stančul Măţu, Iuga, Muşatŭ, Pojogeanul, Stančul Epure, Bunda, Mătora, Bulča al Grameĭ. «Pentru fărtaţiia lor ... O maram[ă] şi o dulam[ă] ... Ţıganca Camsa, Čorna, Băldia.» — Copie saŭ traducere din secolul al XVIII-lea.

51. Tîrgovişte, 26 April 7127 (şi de la Hristos: 1619). Gavriil Moghila, pentru Ion din Grivĭ. Nume: Măilat, Şerbul, Ratea, Guţul, Puia, Gărgana, Ciuteala, Opriana, Bolde, Miculeţul. Pomenită «o crivină de *cănepĭ*». Marturĭ boieriĭ. Monogramă cu roş. Pecete pe hîrtie. Pergament. Slavon.

52. Tîrgovişte, 18 Novembre 7128 (1619). Gavril Moghila, pentru ocină la Vierăşanĭ. Monogramă cu roş. Pecete ruptă. Pergament.

53. Tîrgovişte, 24 April 7128 (1620). Gavril Moghila, pentru Dumitru ot Hurezĭ. Vînzare «za 1 mascur gras ... за єдна зєг за чоарєч. Pomeniţĭ: Benga, Dijmariul, Dănuţă, Bărcea, Bălboc, Pilea. Monogramă cu roş. Pecete ruptă. Pergament.

54. Tîrgovişte, 25 April 7128 (1620). Gavril Moghilă, pentru Simean, dîndu-ĭ un loc în Lazurĭ. Pergament. Monogramă cu roşu şi iniţială. Pecete ruptă.

55. Tîrgovişte, 26 April 7128 (1620). Gavril Moghila, pentru călugărul de la Pocovalişte. — Copie saŭ traducere din secolul al XVIII-lea.

56. Tîrgovişte, 26 April 7128 (1620). Gavriil Movilă, pentru părţĭ în Găleşoaia. Nume: «Dealul Racoţeĭ», Nănuţa. Vînzarea se face şi pentru un porc. Menţionat un fapt petrecut прє дни шєрбан воєвод. Pomenit un Racoţi şi satul Cebăluiţă. Boieriĭ marturĭ. Monogramă cu roş. Pecete ruptă, cu şnur roş. Pergament.

57. Bucureştĭ, 3 Maiŭ 7128 (1620). Gavriil Moghilă pentru o moşie la Scoarţa, partea luĭ Frume, şi a luĭ Lăduţă a luĭ Vădislav, a jupaniţeĭ Vişeĭ ot Vădeanĭ, a luĭ Crăceiŭ. Pomenit: «Piscul stupinilor». Martur şi Mărinicul. Divanul. Monogramă cu roş. Pecete ruptă. Pergament.

58. Bucureştĭ, 3 Maiŭ 7128 (de la Hristos 1620), pentru satul Costeaniĭ. Pomenit «părintele archimitropolitul chir Luca Vlădica», Stoica Vistierul şi jupăneasa Dochia [1]. Monogramă cu roşu (şi iniţială). Pecete peste hîrtie, cu şnur roşu.

59. Tîrgovişte, 13 April 7129 (1621). Radu-Vodă Mihnea, pentru o ocină la Vierăşanĭ şi Blăneştĭ. Monogramă cu roş. Pecete ruptă. Pergament.

60. Tîrgovişte, 6 Februar 7130 (1622). Radul-Vodă Mihnea, pentru maĭ mulţi oamenĭ, între cari un «Matiul», cari aŭ moşie la Peştişaniĭ-de-sus. Monogramă cu roş. Pecete roşă, ruptă. Pergament.

61. Tîrgovişte, 13 Maiŭ 7131 (1623). Radu-Vodă Mihnea, luĭ Stan al Blăjoaieĭ din Drăghianĭ, care are pămînt ѡт на ипрѣжде времє, ѡт дни пьтрꙋ воєвод чєрчєл [2]. Nume: Mihorca, Breazea, Bumbul, un orăşan din «Trăgul Jiiuluĭ». Cartea i se pierduse, cu averea, «de păgîniĭ Tătarĭ» [3]. Marturĭ boieriĭ. Monogramă cu roşu. Pecete cu hîrtie.

62. Bucureştĭ, 20 Mart 7134 (1626). Alexandru-Vodă, unor

[1] V. vol. V, p. 289, nota 1; p. 296, nota 2; p. 297, nota 1, pp. 681-3. Pentru Mitropolitul Luca, din Cipru, v. *Ist. lit. rom.*, I, p. 28.

[2] E cea d'intăiŭ pomenire a acesteĭ porecle, în privinţa motivăriĭ căreia, v. ale mele *Contribuţiunĭ la istoria Munteniei (An. Ac. Rom.*, XVIII), p. 61, nota 5.

[3] În 1624. V. vol. V, p. 626, la nº 11.

moşnenĭ din Sătcelu, pentru o parte din Măgreştĭ. În acelaşĭ sat e şi un «Ştirbeaiŭ». Monogramă cu roş. Pecete pe hîrtie. Pergament.

63. Bucureştĭ, 10 Maiŭ 7134 (1626). Alexandru-Vodă, unuĭ orăşan din «Trăgul Jiiuluĭ». Nume: Iovan, Lunčan, Remotea, Haidăul, Hude, Iovan Mazălul, Hătul, Bălţatul, Negrul, Jimotea. Pomenit un act «în zilele luĭ Şerban Voevod.» Monogramă cu roş. Pecete pe hîrtie. Pergament.

64. Bucureştĭ, 17 April 7135 (1627=1628 [1]). Alexandru-Vodă Iliaş, pentru satul Gureanì, unde fusese «tot oamenĭ judeč [2], cu moşile lor, din moş, din strămoş». Ajung Rumînĭ supt «Şerban-Vodă... Iar după aceaia, căndu aŭ fost în zilele Domnii Meale, în Domniia d'intăĭ aiča în pămăntul rum[ă]nescŭ, iar Stoica Vist. el aŭ făcut vicleşug de cătră Domniia Mea cu ră viclenie, şi aŭ fost făcut Stoica Vist. Domnii Meale mult[e] pagubĭ, şi aŭ fost rămas dator Domnii mult[ă] sum[ă] de

[1] E sigur că Alexandru Iliaş a fost numit abia în toamna anuluĭ 1627. V. vol. IV, p. CLV. Reproduc aicĭ raportul olandes din Constantinopol, 13 Novembre 1627, pe care promisesem a-l da acolo:

«Ever acht dagen is den prince von Valachie verandert, twelck syn eygen schoonvader, een Griech van dese stadt (die met den groote disguste secretelyck vuyt Valachie vertrocken ende thuys gecoemen was, te weege heeft gebracht, alhoewel de Stenden van de selbige provintie met den nieuw erweelden, voor desen andermael geregneert hebbende, ende van haer verdreven, seer qualych tevreden syn, ende de ministers van den prince van Transilvanie (die syne formele partye is) daerjegens alle moegelycke resistentie hebben gedaen. Sulck dat veel luydens twyfelen, dat door instigatie van de Transilvanen, die liever een ander nabuyr soude hebben, wel eenige nieuwe scandalen mochten ontstaen.»

Adecă:

«Tocmaĭ acum opt zile a fost schimbat Domnul Ţeriĭ-Romăneştĭ, pe care schimbare pănă şi socrul săŭ, un Grec din acest oraş (care plecase pe furiş din ţară, cît se poate de dezgustat, şi venise aicĭ), o pusese la cale, cu toate că boieriĭ din acea ţară sînt foarte nemulţămiţĭ cu cel noŭ ales, care maĭ domnise odată înnainte de aceasta şi fusese gonit, şi cu toate că miniştriĭ principeluĭ Ardealuluĭ (care era sprijinitorul săŭ în toată forma) s'aŭ împotrivit cît aŭ putut la aceasta, încît că mulţi bănuiesc că, prin aţîţarea Ardeleanului, care ar vedea maĭ bucuros pe un altul ca vecin, s'ar putea să se isce unele tulburărĭ nouă.»

[2] V. I. Bogdan, *Despre cnejiĭ romînĭ (An. Ac. Rom.*, XXVI).

banĭ[1].» Acum, în a doua Domnie, pentru această datorie, se ieaŭ, cu Divanul, satele luĭ Stoica. «Decĭ i-am judecitŭ şi i-am slobozit Domniia Mea şi pe acel sat Gureanĭ ce s'aŭ zis maĭ sus, de s'aŭ răscumpărat cu banĭ de către Domnia Mea, de rum[ă]nie, drept galbiniĭ gata 200.» Între săteni: Nănil[ă] Laţco. — Traducere din 7253 (1744-5), a popeĭ Părvul.

65. Bucureştĭ, 25 Maiŭ 7136 (1628). Alexandru-Vodă, pentru fiiĭ luĭ Mosor (мосорьв). Pomeniţĭ: Tămpa, Pilat, «Curmătura Băleştilor», «Poiana Săciuluĭ». Monogramă şi iniţială cu roşu. Pecete peste hîrtie. Pergament.

66. Bucureştĭ, 2 Septembre 7136 (1627—8). Alexandru Iliaş, «acestor preoţĭ, anume popa Drag[o]mir de Grigorie *(sic)*, i ot Negoeşt[ĭ] pop Lupul ot sudstvo Gorjil,— ca să fie capul lor şi bucate ce vor avea, în pač[e] de spre sate şi slobozĭ de bir şi de găleat[ă] de făn, de boŭ, de oae seacă, de cal, de miare, de čară, de caĭ de olac, de măldăr, de podvoad[e], de mertice, de oae de sulgiŭ şi de lucrul domnescu, şi de toate măncăturil[e] căte sănt preste an în ţeara Domnie Meal[e] ; — numaĭ alegăndu afară să dea dijma de stupĭ şi gorştina şi vinăriciul şi birul vlădicescu, — alt nimica să nu dea, ce să hie în pač[e]. Pentru că i-am ertat Domnia Mea pre toţ preuţiĭ de la ţeară şi de la oraşe, ca să fie numaĭ de paza sf[i]ntelor beseareč, şi în zi şi în noapte, cu bună pace: pănă căt voiŭ fi Domnia Mea în Domnie, să roage pe Dumnezeŭ pentru sănătatea Domnii Meal[e] şi pentru sufletul părinţilor Domnie Meal[e], şi pentru toată creştinătatea, ca să fie Domnii Meal[e] pomeană în veacu; iar eĭ să fie în pač[e] şi ertaţ în zilel[e] vieţiĭ Domnii Meal[e], capul lor şi bucatele lor. Iar care preut va avea fečorĭ aŭ fraţ aŭ părinţĭ aŭ alte rude, aceaia să-ş dea birul cu satul. Drept aceaia şi voĭ birarilor şi voĭ săteanilor şi voĭ toate slugile Domnii Meal[e], cariĭ veţ umbla în slujbe într'acest judeţ, în vream[e] ce veţ vedea čast[ă] carte a Domnii Meal[e], iar voĭ încă să căutaţĭ

[1] E vorba de răscoala Lupuluĭ Mehedinţeanu contra luĭ Alexandru-Vodă Iliaş în 1618 (v. vol. IV, p. CXXXII şi urm.). Stoica favorisa pe răsculaţĭ. De aceia supt Gavril Movilă, urmaşul luĭ Alexandru, el e bine cu Domnia (vol. V, p. 178), ajungînd şi din noŭ Vistier *(ibid.*, p. 297, nº 19).

foarte să vă feriţĭ şi în pač[e] să-ĭ lăsaţĭ.» A pus şi blestem pentru urmaşiĭ săĭ. Scrie Lep[ă]dat Logofătul. Monogramă cu roşu. Pecete de ceară, ruptă.

67. «† Scris-am eŭ Stan fičorul călugăruluĭ Mardarie acesta al meŭ zapis la măna popeĭ, cum să s[ă] ştie că i-am văndut 2 răzvoare de vie în dealul Negoieştilor, şi am văndut eŭ Stan aceste 2 răzvoare de vie şi casa şi 1 bute, de le-am văndut popeĭ Pătru dereptu 2.700 de aspri gatah, şi am văndut eŭ Stanu ačastă vie şi casah[1], ce săntu maĭ sus scris[e]. eŭ de a mea bun[ă] voe şi cu ştirea tuturor megiieşiloru din prejurul loculuĭ. Şi aŭ fost mărturie: din Negoeştĭ pop Lupul i Pătru Caldaşin i Vladul i Ricul i Pătru al Lupuluĭ i Ilie al Epureĭ i Ion al Buice i Stiriian Grecul, şi din Băleşt[ĭ] Florea, şi din Albeanĭ pop Roman i Vladul Berivoescul. — Ghinar 18, vă leat 7139 [1631]. — † Eŭ Stan amu pus şi peceat[e] mea.» — Pergament.

68. 8 April 7130 *(sic)* (1632). «Noĭ satul Porceaniĭ» daŭ zapis «Raduluĭ Armaşuluĭ V: ot Jup[ă]neştiĭ pentru că, fugănd noĭ de năpăştiile Domnuluĭ nostru Mateĭ Voevod în Ţara Ungurească, decĭ pe dum. l-aŭ apucat armaş domneşt[ĭ] de aŭ dat pentru noĭ ug. 40. Decĭ noĭ, venind din Ţara Ungurească, dum. ne-ao apucat cu armaş domneştĭ pentru banĭ.» Zălogesc moşia «Gorniţelul şi, la vale, Valea Căşiţeĭ, pe scursura văiĭ în piiatră..., pentru că ne-aŭ fost plătit dum. de bir cu ban[ĭ] gata fără voia dumnealuĭ». — Copie.

69. 1-iŭ Iunie 7140 (1632). Zapis către «Danciul Logofăt ot Părăianĭ[2]: vînzare de ocină cu Rumînĭ (Romcea, Lazăr, Ţigul, Lupul stupar, Pătru al Siteĭ). Între marturĭ: Hamza Capitanul, Preda Vorniculŭ, Stoia, Ghioca Ocnariul. Peceţĭ.

[1] Pentru această particularitate de graiŭ, cf. ce zice d. Hasdeŭ *(Cuvente den bătrănĭ,* I, pp. 98-100).

[2] V. vol. IV, pp. CCLXV, 35, 268. Peste douăzecĭ de anĭ el era Mare-Postelnic. El a fost ucis, cu fiul săŭ Preda, de către Mihnea-Vodă *(Cronica luĭ Constantin Căpitanul,* ed. Iorga, p. 145; Stoica Ludescu, în *Magazin,* IV, p. 351). Maĭ v. şi vol. V, Documentele Brîncoveanu, n^le^ 38, 39; Documentele Ştirbeĭ, n° 50. De aicĭ se vede, că soţia sa era o Cocorască şi că Danciul maĭ avea un fiŭ: Petru. El stătuse întăiŭ la Mileştĭ. — Pentru Pîrăianiĭ din secolul al XVIII-lea, v. vol. V, pp. 419-20, n° 96.

70. 28 April 7142 (1634). Mateĭ-Vodă, pentru satul Gureanĭ (între «moşnenĭ»: Bălin, Coico, Mănilă). Pomenit «piscul cîmp[u]şoruluĭ», «mărul porcaruluĭ», «păn în grohot», «pînă în pristopul *(sic)* Darului», «pînă în cornete», «în vîrful colnicelor», «piatra Nanĉuluĭ», «crivina luĭ Pardos»[1]. «Iară după aceia, cînd aŭ fost în zilele răposatuluĭ Şărbanŭ-Vodă, iară satul Gureanĭ, ce s'aŭ zis maĭ sus, el aŭ fost căzut dator Stoicăĭ ce aŭ fost Vel Vistier ug. 50. Decĭ, după aceia, cînd au făcut Stoica Vistierul sfînta mănăstire Strîmba [în Gorj], iar satul Gureanĭ, eĭ aŭ făcut Stoicăĭ Vistier 50.000 de şindrilă pentru aceĭ ughĭ 50, şi de aciia aŭ fost ca nişte oamenĭ plătiţĭ. Iară, cănd aŭ fost în zilele luĭ Alecsandru-Vodă Iliiaş, dupa moartea Stoicăĭ Vistier[2], iar Domniia Luĭ aŭ apucat satul Gureanĭ pentru datoriia Stoicăĭ.» Răscumpărare. Acum «Miloş logofătu din Gureanĭ, nepot de frate Stoicăĭ Vistier, el aŭ căzut în spinarea satuluĭ Gureanĭ, zicînd că nu s'aŭ plătit de acea dat[o]rie». Pîră la Divan. Se *dă lege* de 12 megiaşĭ, sătenilor (între eĭ Arvat, Rujean, Sarul[3]). La termin, «satul Gureanĭ aŭ jurat în Scaunul Craioveĭ cu toată leagea deplin». Învinge prin aceasta. — Copie saŭ traducere din secolul al XVII-lea.

71. 5 Septembre 7143 (1634). «Şerbul fiĉorul lu Dumitru Sfatul ot Albenĭ» vinde un loc cumpărat de la «Crăĉun al Gălguluĭ şi di *(sic)* la Reantea», în hotar cu locul «Braiĉăĭ». Pomenit Vlad Vulpariul. «În brăzeiŭ, în cale plopişul», «în cornet di la Măţul», «supt grueţul Făn[tă]nelelor». Între marturĭ: «Caldaşin şi frate-său Stanĉul Ĉomăc şi Lupul Costoboiŭ şi Vladul Buiĉoiul . . . şi Radul Znop şi . . . Scarlet şi Radul Pestreĭ».

72. 13 April 7143 (1635). Carte pentru «megiiaşĭ tocmealniĉ»: Ivăniş, Ursul, Stănislav ş. a. Să cerceteze într'un proces: «aĉastă oĉnă de moşie, megiişească aŭ fost, aŭ rum[ă]nească». Monogramă cu roş. Pecete mare cu chinovar.

[1] Cf. Bogdan, *Documente şi regeste*, p. 55.

[2] În a doua Domnie a luĭ Alexandru. V. maĭ sus, nº 65.

[3] Acest nume se întîmpină în actele româneştĭ ale luĭ Mihai-Vodă (v. *An. Ac. Rom.*, XX, p. 457).

73. Bucureştĭ, 7 Maiŭ 7144 (1636). Mateĭ-Vodă dă un loc cu vie, în satul Griviĭ, «la Curpen, pe obrejie, la cireş... Şi aŭ fost *aldămăşarĭ* i din Curpen Barbul», etc. Nume: Fugle, «vrăhul dealulov», Gărgana, Ţangonie ot Curte, Preia[1], Măriţa, locul Murmenţĭ, Becan, Hololan, Bibarţa, Hoţe, Suliţă, Şuşmănească. Vînzare drept «oĭ cu mieĭ». Monogramă cu roş. Iscălitura domnească. Pecete pe hîrtie, cu şnur roş. Pergament. Slavon.

74. 20 Octombre 7145 (1636). «Stan[ca] şi Caple, fetel[e] Stanciluĭ Botişuluĭ»[2] vînd ocina lor «derept 2.120 de ban[ĭ]». Marturĭ: «Tudor Vet., ispravnicul Scaunuluĭ Craioveĭ, şi Dan Vătaf şi Nicola Vătaf ot Vărănĭ..., şi Badul judeţul ot Craiov[a]»[3].

75. 12 Maiŭ 7145 (1637). Vînzare din «munte, din Tănpel[e] ceale mariĭ[4]..., din funea făurească». Marturĭ: Picul, Vladul Măţuluĭ, Oprea Biaca.

76. 26 Maiŭ 7145 (1637). Pătrul ot Negoeştĭ şi fratele săŭ Apostol vînd «un plaiŭ de vie... Şi le-amŭ văndut din vărful dealuluĭ, unde am pus apa de aŭ cursu spre apa Călniculuĭ şi spre apa Ţofrieĭ, în lungŭ stăjenĭ 155», etc. Martur şi «postelnicu Hamzucul ot Popeştĭ», Nicul. Scrie popa Roman.

77. Craiova (?), 6 Iulie 7146 (1638). Mateĭ-Vodă, pentru satul Cărbeştĭ. Pomeniţĭ: Bucşă, Radul Copač, Dragodan, Buzilă, Benetic. Scrie «Stan spudeaiŭ»[5]. Monogramă şi iniţială cu roş. Pecete pe hîrtie. Iscălitura Domnească. Slavon.

78. Bucureştĭ — (alb pentru lună şi zi) 7147 (1638-9). Mateĭ-Vodă, pentru «Barbul Capitan ot Poian[ĭ], ot sud — *(sic)*»[6],

[1] Pentru acest nume, care e şi de femeie, v. şi vol. IV, p. 16, nº 26.

[2] Botoşaniĭ îşĭ trag numele de la un Botăş.

[3] Pentru ispravniciĭ Bănieĭ Craioveĭ, v. vol. V, p. 627. Pentru sfatul orăşenesc al Craioveĭ, *ibid.*, p. 300, nº 32.

[4] Si dealul de lîngă Braşov se chiamă Tîmpa. «Tîmpele» par a fi fost munţĭ ce înfăţişaŭ un anumit aspect.

[5] Σπουδαῖος. V. *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 292: «era desăvîrşit spudeŭ».

[6] El fu unul dintre fugariĭ în Ardeal cari aduseră Domnia luĭ Mateĭ-Vodă. Apoĭ, el ajunse Mare-Clucer (v. vol. VI, pp. 20, 35 şi Stoica Ludescu, în *Magazin*, IV, p. 314).

dîndu-ĭ un loc la Bucureştĭ, «în mahalao calicească, la Gorgan» (slavoneşte). Pomenițĭ doĭ «dăr[ă]banțĭ», jupan Stroe Vel Şifarĭ, jupan Mitrea biv Vel Pitar ... i Nița biv Vel Ag[ă] ... i Ghiorma Căpitan i Bunea vtori Visteru i Udrişte Năsturel, vt. *(rupt)*, Para Peharnic, Gheorghe Vistier, Costandin vtori Postelnic, Ivaşco vtori Postelnic, Ivan vtori Postelnic, Marco Logofăt, Şerban Logofăt, ... i ot Desa Radul Logofăt ..., i ot Farcaş Radul Căpitan, i ot Văleanĭ Ghinea Sluj., i ot Pimniță Radul Cliuč ..., i ot Spineanĭ Iacov ..., Drăgoiŭ Logofăt ot Fălcoiŭ. . ., Loi Sluj.» şi maĭ mulțĭ iuzbaşĭ, între cari «Andrino». Monogramă şi inițială cu roşu. Pecete peste hîrtie. Iscălitura Domnuluĭ[1].

79. 6 Mart (c. 1640). Raport către Domn al luĭ «Danciul Măld[ă]rescul» şi «Stan Armaşul», *mănațĭ* «cu ceştĭ Băeşĭ, să adevărăm cum li e tocmala cu Vladul den Bărseştĭ. Mers-am, Domne, la dinşiĭ, cu Vladul den preună, strănsus'aŭ, Domne, megieşiĭ toțĭ ceia ce aŭ mărturisit în zapisul cela ce mi-ĭ dat Mărie Sa să le iaŭ sam[a], are Vladul trebă cu Bae, aŭ cum le va fi răndul.» Doĭ frațĭ mărită o soră, i se spune, «după Drăgan Buzoenul, şi o înzăstrat. Deciĭ să iaĭ Mărie Ta sam[ă] că acè fată aŭ făcut 2 fečorĭ şi o fat[ă]», din care pornesc Aluneniĭ şi Bărseştiĭ. «Deciĭ, cè fată s'aŭ rupt de frați-ş, de i-aŭ dat o funi ... Den Căzan [fratele eĭ] Spătarul aŭ fostŭ acel cocon Socol ce aŭ perit la Tismana[2]. Deciĭ acestŭ Socol este Stanciuluĭ şi luĭ Stan nepot de văr primare ... Deciĭ Mărie Ta veĭ adevăra şi-ĭ veĭ judeca cum te va năstăvi Dumnezeŭ. [Daŭ lista megiaşilor. Deciĭ, cum te va năstăvi Dumnezeu pre Mărie Ta.»

80. 7149 (1640-1). Vînzare «în gruiuțul Viişorieĭ», «cu ştirea tuturu fraților noştri, din sus şi din jos». Între marturĭ:

[1] Stroe e Leurdeanu, Ghiorma un viitor Ban, Bunea e Grădişteanul, Gheorghe e Caridi din Trikke, Ivasco, Golescu. Radu din Deasa joacă un rol în pribegia şi luptele luĭ Mateĭ-Vodă (v. Stoica Ludescu, în *Magazin*, IV, pp. 312-3). «Loi» poate să fie «prietenul Loiz», din 1656, al luĭ Preda Brîncoveanu Cf. vol. V din această colecție, p. 121, n° 21

[2] În lupta din 1631 cu oameniĭ luĭ Leon-Vodă. V. *Magazin*, IV, p. 313

Florea cel ulogŭ, Lipan, Mirčoia, Stiriian Gr[e]cul [v. n° 69]. «Şi adămaşu datu 3 pol. de vin.»

81. 26 Mart 7149 (1641). «Cum să s[ă] ştie că ne'm strănsu noĭ rudele lu Socolul, toţĭ, după mortea lu Socol, şi am socotit datoriia ce aŭ căzut după mortea lu Căzan; ci am socotit să plătim datorie cu Baia, iar alte moşiĭ se le împărţimu.» Se arată părţile: «cineş cu frăţiia luĭ». Martorĭ: maĭ mulţĭ boierĭ «şi alţiĭ mulţĭ, căţ îşĭ vor pune măinile maĭ josu». Degete.

82. 9 April 7150 (1642). Vînzare la un sat. Între marturĭ: Radu Ţoţăĭ, Udrea Lungul, Costandin Glăcesc[u], Dumitraşco Berevoesc[u].

83. Tîrgovişte, 26 April (?) 7150 (1642). Mateĭ-Vodă, pentru *megiaşiĭ* din Petreştiĭ Scurtuluĭ (J. Gorj). Nume: Buduran, Ciuhul, Tămpa, Miloş Logofăt, nepotul de fiŭ al luĭ Sto[i]chiţă Vistierul [2]. Proces cu mănăstirea Strămba [v. n° 70]. Boiierĭ: Dragomir Vel Vornic, Radul Vel Logofăt, Stroe Vel Vistier, Diicul Vel [Agă; v. vol. V, p. 298, n° 23], Preda Vel Clucer, Dumitru Fileşanul Vel Stolnic, Radul Vel Comis, Drăguşin Vel Păharnic, Costantin Vel Postelnic. Scrie Soare Logofăt. Monogramă cu roş (şi iniţială). Pecete pe hîrtie, cu verde. Iscălitura Domnuluĭ.

84. Tîrgovişte, 3 Ianuar 7151 (de la Hristos 1643). Mateĭ-Vodă, pentru Tatomir Roşul (чєрвєн) din Crăbeştĭ. Nume: Barbul Beleuja, Lupul fiul luĭ Laţco, Stanciul Vănătoriul, Crăciun a lu Harhot, Mihaiŭ al Aniniĭ, Oprea Postelnic Păpărăzachiĭ, «Dealul Čorăĭ», Čolan, Achim. Monogramă cu roş. Pecete cu roşu (ruptă). Pergament.

85. Tîrgovişte, 2 August 7151 (1643). Mateĭ-Vodă, pentru «Hamza i Gherghina, ce sănt la Roşiĭ, ot sel ot Alun» (Gorj). Pomenit «un Rumăn anume Mihil, fečorul lu Vlad, nepot lu Dan Gorun, de fečor, de sat den Colibaşĭ . . . , fečorul Cepleanuluĭ». Fiul unuĭ Rumîn se vinde din noŭ altuia, după moar-

[1] Nu e vorba de Socol Cornăţeanul, ucis de Seimenĭ tot supt Mateĭ-Vodă, dar abia în 1643, ci de cel mort la Tismana. V. nota precedentă.

[2] Pentru Stoica, v. şi maĭ sus, p. 469 şi nota 2. Stoichiţă i se zicea maĭ pe ales vremea luĭ Mihaĭ-Vodă (v. tabla la vol. XII din colecţia Hurmuzaki).

tea tatăluĭ săŭ. «Deč, deac' aŭ prinsu stăpăniĭ de veaste, iar Hamza și Gherghina, eĭ aŭ sorocit pre Dumitrașco Peharnicul [noul cumpărător], și aŭ venit înnaintea Domnii Meal[e] la Divan, de se-aŭ părăt faţă uniĭ cu alalţĭ.» Cel din urmă arată «cum i-aŭ fost mărturisit lu Mihil [Rumànul] satul Negoeștiĭ cătră Dumitrașco, cum iaste Mihil judecu, nu e rumăn nimenuilea». Dar se constată a fi în adevăr «Rumăn de moșie». «Să se apuce Dumitrașco Peharnicul de marturiĭ cariĭ aŭ fost mărturisit de Mihil că nu iaste Rumăn, ce iaste om slobod, să-ș ià baniĭ, de va avea vre-o mărturie.» Ceĭalţĭ stăpînĭ «să-ș ià pre Mihil Rumănul. . . , să și-l ducă, cu tot ce va avea, la casa lor». Scrie Lepădat Logofătul. Pecete cu chinovar. Monogramă și iniţială cu roș.

86. 23 Novembre 7152 (1643). Ordin către maĭ mulţĭ (între cari un Petrișcan), «ca să jure de cătră Danciul Logofăt [v. n[1] 93] cum că nu s'aŭ văndut, însă partea luĭ de očnă, fár de altor fraţ, den sat den Baia». Monogramă cu roș. Pecete mare cu chinovar.

87. 7152 (1643-4). Mateĭ-Vodă, pentru Vlad Bărsăscu, cu privire la moșia Baia. — Traducere.

88. 8 Ianuar 7152 (1644). Mateĭ-Vodă, pentru Anca jupăneasa luĭ Frăţilă Stolnicul din Rovinarĭ (Gorj), cu privire la o vie. Nume: Negrita, Moldoveanul[1], Ianoș Ţıganul, Čoană Comisul, Cîrștovă (Cărștov). «Și din rumtură cu grumaziĭ», «moșie la rumtură, cu grumazĭ, cum umblă apa.» — Traducere de dascălul Lupu (secolul al XVIII-lea), în două exemplare.

89. Tîrgoviște, 18 Ianuar 7152 (1644). Mateĭ-Vodă, pentru «Udrea Postelnic și fratele săŭ, fiiĭ Vlăduţuluĭ din sat din Bibeștĭ din judeţul Gorj[2]». Nume: Radul Grușa. Se arată și «un frate al luĭ Vlăduţ, anume Lupul». «În zilele răposatuluĭ Șerban Voevod.» Pomeniţĭ: «Popa Potărcă și jupăn Micul Potărcan». Supt Mateĭ-Vodă, moare Vlăduţul și încep proces fiiĭ Lupuluĭ:

[1] Un «Moldoveanul de în Scoarţa» face în 1591 o vînzare înnaintea pîrcălabuluĭ de Tirgu-Jiŭ (Hasdeŭ, *Cuvente den bătrănĭ*, I, pp. 58-9).

[2] Aceștia încep neamul Bibeștilor. Cf. vol. V, p 309, n° 65 și p. 684 (Mihaĭ, în 1696).

Stancul şi Oprea, cu jupănița Neacşa a Vlăduțuluĭ. Menționat: «vrăhul Cebanuluĭ». Monogramă cu roş. Pecete pe hîrtie. Pergament.

90. Bucureştĭ, 20 Mart 7152 (1644) (de la Hristos 1643). Mateĭ-Vodă, luĭ Stanciul Băiaşul şi Stan, fiiĭ luĭ Stroe, dîndu-li БАЛ ЗА ФІЄРѸ (cf. nº 81) şi Ciuperceaniĭ. Menționat: Dănățoiul din Tîrgu-Jiŭ. Monogramă cu roş (şi inițială). Iscălitura Domnuluĭ. Pecete pe hîrtie, cu şnur roş. Pergament.

91. Tîrgovişte, 20 Mart 7152 (1644). Mateĭ-Vodă, pentru Stančul Băiaşu ş. a. «Nepot Stančuluĭ, ce-ĭ iaste nepot d'intăĭ.» — Traducere.

92. 3 April 7152 (1644). Mărturie a unor săteni din Secelŭ. Pomenit popa Čucur. «Şi ubroc de gru, dereptu banĭ 60, şi adălmaş ved. za vin 3.» Nume: Pirteĭ, Dănac, Vasi, Măgăli, Radul Dărăbanțuluĭ, Udrea al Vătahul[u]ĭ.

93. 24 Iunie 7152 (1644). Mateĭ-Vodă, luĭ Danciul Logofăt de Mileştĭ[1], pentru o pîră privitoare la Baia. Monogramă cu roş. Pecete cu chinovar.

94. Tîrgovişte, 1-iŭ Novembre 7153 (1644). Mateĭ-Vodă, pentru satul Aninişul. Nume: Cărăiman, Vălceaoa Moh[o]rîtă, Lacul Părăĭ, Lihul, Lăvăilă, Stăna Lupuluĭ Răuleĭ, pe coasta de la Răstoc, Lupul Ploscariul, Plaiul Răchițealelor. Monogramă cu roş. Pecete pe hîrtie. Pergament.

95. 18 Februar 71[5]3 (1645). Mateĭ-Vodă, pentru Stanciul Băiaşul şi alțiĭ «de în Baia de Hier» «de să-ş ià toțĭ Țiganiĭ cățĭ aŭ fost aĭ luĭ Socol den Bae». Pomenit «jupan Diicul Vel Agă[2] şi Antona din Slăviteştĭ. Monogramă cu roş. Pecete mare cu chinovar. Iscălitura domnească.

96. Tîrgovişte, 5 Maiŭ 7153 (1645). Mateĭ-Vodă, pentru nişte săteni din Şuič (J. Argeş)[3]. Pomenit Căzan Spatarul. Di-

[1] El nu e altul decît Danciu Pîrîianu. V. maĭ sus, p. 468 şi nota 1. Să fie tot Pîrîian şi Barbu Banul Milescu de supt Şerban Cantacuzino? E de ținut în seamă că Danciu avuse şi el un fiŭ Barbu (vol. V, p. 122, nº 30) şi că, pe lîngă Petru fiul luĭ Danciu, aflăm un Petru Milescu. V. vol. V, pp. 605, 689.

[2] Buicescu, pretendent la Domnie. V. tabla vol. IV, la «Diicul».

[3] V. pentru Şuicĭ un act de la Nicolae-Vodă Pătraşcu, în *Convorbirile literare* pe Iunie 1903.

vanul ca mărturie. Monogramă cu roş. Pecete peste hîrtie. Iscălitura Domnuluĭ. — Şi traducere.

97. 8 Decembre 7153 (1644). Mateĭ-Vodă, unuĭ sătean «de la Bae», pentru Ţiganul Dragna. Pomenită «jup[ă]neasa Antona din Slăviteşt[ĭ]». Monogramă cu roş. Iscălitura Domnuluĭ.

98. 11 Novembre 7154 (1645). Maĭ mulţĭ (şi un aprod) din «Baia de Fieru» daŭ un zapis la «nepoţiĭ Midiĭ», «că nea-aŭ fost Rumănĭ de moşie, de în Bae; dič acum noĭ i-am judecitu de a noastră bună voe şi fără de nicĭ o si[l]ă . . ., ca să fie slobozĭ în vecŭ, eĭ şi fečoriĭ lor . . ., şi i-am cumpărat dereptu ug. 20». Marturĭ: «părintele popa Stanciul Clisiiarul de la Bes[e]rica Domnescă ot Craiova, i pop Lupul ot tam, i Străţimir Vătah, ispravnicul Scaunuluĭ Craioveĭ». Peceţĭ.

99. 7154 (1645-6). Vînzare în «talere».

100. April 7154 (1646). Mateĭ-Vodă, pentru Jupăneştĭ. — Tradus de protopopul Radu din Dolj, la 1782.

101. 15 Maiŭ 7154 (1646). «Hamza, i Bălač, şi Cărstea, fečoriĭ Şobandeĭ ot Birciĭ», pentru o vînzare de vie «păn în vie Musteĭ, drept ban[i] ug. 12». Martorĭ: Oprea Dičul, Nicola Beleaia, Postelnicul Barbul Bengescul, «i ot Negoeştiĭ Caloenŭ», Calotă snă Hamzucul ot Popeştĭ.

102. 28 Maiŭ 7154 (1646). «Mateĭ Bas[a]rab Voevod», pentru Stanciul şi fiul său, din «Bae», cari să ţie partea «Raduluĭ fečorul lu Tecuč[1] . . ., şi cu un Rumănu anume Drag[o]mir Ciuciul. Pentru c'acest Rumăn l-aŭ fost dat unchiu-săŭ Prediĭ Clucer din Brăseştĭ[2], iar Preda Brăsescul el l-aŭ fost văndut Danciuluĭ Logofăt, cu partea de moşie, cănd ş'aŭ văndut şi alte părţĭ. Iar, cănd aŭ fost acum, iar Istratie, cu Hamza, eĭ aŭ venit cu pără de s'aŭ părăt de faţ[ă] naintea Domnieĭ Me[l]e cu Filip, şi aşa păriia Istratie cu Hamza, din Alun, cum că l-aŭ văndut Soriţa, cumnata luĭ Istratie, fămeaia lu Dumitru, lu Hamza din Alun.» Monogramă cu roş. Pecete cu chinovar. Iscălitura Domnuluĭ.

[1] Decĭ Tecucĭ era şi un nume de botez: această lămureşte originea tîrguluĭ Tecuciuluĭ.

[2] A fost ucis la 1658 de Mihnea-Vodă.

103. 7158 (1649-50). Mateĭ-Vodă, pentru niște săteni din Baia. — Traducere.

104. 7158 (1649-50). «Pred[a] fečor lu Bălaur dinŭ Baia» vinde o moșie. «Și me-aŭ dat unŭ boŭ derepŭ leĭ 6 și ban[i] gata leĭ 3... Și amŭ dat adălmaș v[e]dre 2.»

105. 9 Februar 7158 (1650). Mateĭ-Vodă, pentru a se împlini niște oamenĭ ce fugise, lăsîndu-șĭ platnicĭ «chezașiĭ», cari, daŭ aceștia «și vin, vendre 100, pentru dobănda banilor». Monogramă cu roșu. Pecete mare cu chinovar.

106. 11 Ianuar 7159 (1651). «Nicola și Negoiț[ă] ot Răscăiaț» se tocmesc pentru «2 copiĭ de Țigan din Țigăniia Drăgoeștilor». Marturĭ: «Stan Arŭmașul Oteșanul și Grozaav».

107. 21 Septembre 7162 (1653). Mateĭ-Vodă, «ție, Opricane Roșule din Turcenești[i]..., pentru că aič, naintea Domnii Meal[e], [s'a jeluit] Iorga copilul din casa Domnii Meal[e] pentru o mătuș[ă] ce șade în casa lor de săntu 15 aĭ, și de nimenilea băntuial[ă] păn acum n'aŭ avut, iar, căndu iaste acum, tu te-aĭ sculat de aĭ mersŭ de o trağ, și aĭ luat și un boŭ al slugii Domnii Meal[e] Iorgăĭ copil. De care lucru, în vream[e] ce verĭ vedea ačast[ă] carte a Domnii Meal[e], iar tu să cauț să laș mătuș[a] foarte în bun[ă] pač[e], nemic să nu o maĭ băntuešt[i], și să daĭ și bou sluğ[i] Domnii Meale, ce-ĭ luaot *(sic)*; că apoĭ, de nu verĭ asculta de porunca Domnii Meal[e], bine să știĭ că mare certare și urgie verĭ petreace de către Domnia Mea.» Monogramă cu roș. Pecete de inel.

108. 4 August 7162 (1654). Costandin Șărban-Vodă, «ție, Filipe Pos. ot Baia, și voao altor părtaș de oč[i]nă, careĭ aŭ văndut moșie răposatul[u]ĭ Mateĭ-Vod[ă]... Să căutaț pentru cărțile voastre carel[e] aț luoat banĭ de la Mateĭ-Vod[ă], afar[ă] den moșiia și den Rumăniĭ boiarenuluĭ Domnii Meal[e] jupan Danciul Vel Sluj. [Părăianul], să v[ă] gătiț baniĭ toț, căț aț luoat voĭ de la Mateĭ-Vod[ă], și să veniț cu eĭ aič la Domnie Mea. Pentru că aicea, înnaintea Domnii Meal[e], jăluit-aŭ boiarenul Domnii Meal[e] Danciul Vel Sluj., cum că i-aŭ lepădat Mateĭ-Vod[ă] bani pre moșiia luĭ și pre Rumănĭ în sil[ă], făr de voia luĭ și făr de nič o dereptate. Deč el ș'aŭ gătit baniĭ toț, căț i-aŭ lepădat Mateĭ-Vod[ă]. De care lucru iat[ă] că

v[ă] scriŭ Domnie Mea să căutaţ s[ă] v[ă] gătiţ baniĭ căţ aţ luoat şi voĭ pre părţil[e] voastre, să-ĭ aduceţ aicea la Domnie Mea; că apoĭ, dacă nu veţ veni cu baniĭ, o voiŭ trimeate Domnie Mea de o vor aduč[e] şi cu treapăd.» Formula slavonă. Monogramă cu roşu. Pecete de inel, cu chinovar.

109. 15 Maiŭ 7162 (1654). Vînzare de vie, «cu piĭmniţă, cu o bulă cu lină *(sic)*, cu ţarcă *(sic)*, din dealu de la Alun», ca să fie «moşie hoabnică». Între marturĭ: «ot Scăuianĭ Preda Roşul... În Tărgovişte, în casa Mirceĭ dăr[ă]banţul. Şi amŭ scris eŭ Calot[ă] săn Hamza ot Popeştĭ [v. n° 101]... Şi aŭ dat aldămaşĭ veadre de vin 3, vadra căte ban[i] 66.»

110. 26 Iulie 7162 (1654). Constantin Şerban-Vodă, «acestuĭ om anum[e] Stanciul Beşteleia ot Aneniş ot sudstvo Gorjil..., ca s[ă] fie el în pač[e] de acum înnainte pentru rum[ă]nie de cătră Radul fratel[e] lu Piele... Pentru că i-aŭ fost năpăstuit... cu un zapis mincinos ca să-ĭ înpresoare şi să-ĭ rum[ă]nească, că aŭ fost zis cum că aŭ plătit Stoica Piele pre un frate al lor, anum[e] Stan, de o datorie de ug 25.» Radu Piele se purtase «ca un om asupritor şi neavănd nice o treab[ă] cu aceşt[i] oamenĭ». Domnul în Divan află că zapisul e «ficlean şi mincinos». Monogramă cu chinovar. Pecete peste hîrtie. În colţ, jos: Necula Logofăt Băldič.

111. 15 Maiŭ 7163 (1655). Împăcare «păntru Ţigani şi pentru Rumănii carĭ aŭ rămas dela l[a] moşi noştri încoce. Deacĭ noĭ amŭ stătut toţĭ la socoteală dea ne-am socotit şi ne-am aşezat de tote gălcevile.» Afurisenie pentru călcătorul învoieliĭ. «Şi, la ce judecată arŭ mearge, să nu li s[ă] creaze nicĭ unuia, nicĭ altueia, şi să fie închinată pradă ug. 50.» Între marturĭ, şi Radul Turbătescul.

112. 7164 (1655-6). Împăcare de săteni de la Arcanĭ: «Cum gălčav[ă] şi părĭ să nu avem uniĭ de către alţi di icĭ nainte pintru poşiĭ *(sic)* • moşuluĭ Stoica — că eŭ Stan am luat fat[a] Stoicăĭ, pe Safir[a], că noĭ am voit zestre de la Postelnicul Drăghič, iar Postelnicul să ţei moşei moşu-seŭ Stoica, moşii moştniĭ, că i-aŭ lăsat la morte luĭ, iar fat[a] să o zestreteze *(sic)*. Şi iar să s[ă] ştii c'aŭ dat Postelnicul

Drăghič zestre feteĭ u[n] boŭ şi 2 vač cu lapte, şi 2 stup[ĭ], şi oĭ, şi o rămător[e], şi un straiŭ, şi tot ce trebueşte îmbrăcămintele fetiĭ.» Mărturie de «om[e]nĭ bun[ĭ]».

113. 23 Iulie 7164 (1656). «Barbul Şegăĭ din sat din Cicu» dă zapis luĭ «pop Mătiia» pentru vînzare de loc, «din fune paicescă». Între marturĭ, un «Riman».

114. Tîrgovişte, 30 Iulie 7164 (1656). Costantin-Vodă, pentru Diicul Vel Cliucerul din Buiceştĭ şi fiiĭ luĭ [1], la Arceştĭ din Romanaţĭ. Nume: Călin, Dumitra Arčasca, Măinea Popescul Vel Sluj., Badea Com[ă]neanul biv Vel Comis, Badea Căpitanul ot Nucet..., Badea vataf za aproz..., Pano vtoriĭ Postelnic Căpreanul..., Mog[o]şu Cliuč. Păulescul..., Radul Cliuč. ot Milcov.» Monogramă cu roş (şi iniţială). Pecete pe hîrtie. Pergament.

115. 2 Decembre 7166 (1657). Oamenĭ din satul Orbĭ, «de în judeţul Jiiuluĭ de sus» [2], daŭ zapis «luĭ Dragot[ă] P[o]stelnic, fičorul jupănuluĭ Barbuluĭ Vornicul ot Poian[ă]..., că ne-amŭ văndutŭ dumneluĭ, noĭ şi cu tote moşiel[e] nostre şi cu toţ fičoriĭ noştri, însă cu tote moşil[e] nostre de în partea megieşască, cătă ne se va aleage părţile nostre de preste tot hotarul megieşescu..., cu plaiŭ de vie în deal». Se vînd cu fiiĭ ce aŭ «şi căţ ne va maĭ da Dumnezăŭ. Şi nu ne-am văndut de vr'o silă saŭ de vr'o nevoe, ci ne-amŭ văndut de (de) a nostră bun[ă] voe şi cu ştirea a tuturor megiiaşilor de înprejurul loculuĭ, totŭ pre banĭ gata... Cum să fim dumneluĭ rumănĭ, moşie ohamnică, dumneluĭ şi coconilor dumneluĭ.» Marturĭ: «boiarĭ şi megiiaş bunĭ de împrejure: de Rogojina Barbul Postelnic, de Tărgul-Jiiuluĭ Dumitru părcălabŭl, de în Orbĭ pop Stan, de Bumbeştĭ Lupul Dănăiaş şi fiiŭ-săŭ Alecsă, şi Sava fičorul luĭ Mladin, de Teleştĭ.» Scrie un popă. Peceţĭ. — Cf. Ştefulescu, *Încercare asupra istorieĭ Tîrgu-Jiiuluĭ*, pp. 72-3.

[1] V. maĭ sus, p. 474, nota 2.

[2] Pentru acest sat, v. vol. V, pp. 143-4, nº 82 Barbu Poienarul luă parte la pribegia d'innaintea Domnieĭ luĭ Mateĭ-Vodă, precum şi la cea din 1655 (cînd era Clucer). V. vol. IV, pp. 20, 35.

116. 14 August 7166 (1658). Stanca din Loleşti face vînzare «popei luĭ Čucuru ot Sătcel[e]». Marturĭ: «Văsiĭ Beleşca ot Loleştĭ, i Stan Ţenche», şi cu fiul Pirtea, «Crăčun al uĭ Danac», Radul Toporcea. Scrie «Popa Răduţul ot Purcarĭ».

117. 7167 (1658-9). «Noĭ Rumini di Baia car[i] n'am tras di partea lu Căzan» dăm zapis «nepocilor lu Căzan», că «neaŭ fost văndut ditru Dančuluĭ piîntru detoriĭ a uchiu-săŭ lu Căzan, apoĭ a fost omŭ răŭ, că n'aŭ tot trăi cu disil, ci portat pă la Mateĭ-Vod[ă] şi l-aŭ scos şi ni-ŭ vondut luĭ Mateĭ-Vod[ă]. Dup[ă] aceia, am fost dot domneşt[ĭ], păn în zile Mihneĭ-Vod[ă]. Apo[ĭ] Mihnea-Vod[ă] aŭ zis că loĭ no-ĭ treboe sate, ce a mănat la noĭ la Rumăn[ĭ] nişt[e] omenĭ domneştĭ şi apucat cu mar[e] strinso să dem banĭ, şi i-am datŭ [1]. Apoĭ noĭ amŭ avot glăčavă cu aceştĭ nepoţiĭ a lu Căzan... piintru u fun (*sic* = fune) de loc ce le aŭ fost împresurat Mateĭ-Vod[ă] făr[ă] banĭ. După aceaia ne-amŭ tocmit cu dişiĭ să-ş ţie moşiia ača fon[e] di loc, îns[ă] făr Rumăn[ĭ], şi noĭ să fim pre altă fun[e] judec[ĭ].» Intre marturĭ: Lupul Sorlar, Dumitru Midoiul, Bartic, Negoe al Boreĭ. Degete.

118. 4 Februar 7168 (1660). «Barbu biv Vel Vornic» (Poienarul), cu fiul, Preda, şi nepotul, Dumitraşco, şi Paraschiva, pentru nişte oamenĭ din satul Orbĭ (unul, Hamza, altul, Manta): «fost-am cumpărat pre eĭ cu fičoriĭ lor şi cu toat[ă] partea lor de moşie». Aceştia se vînduse supt Mihnea-Vodă, iar acum, supt «Gligoraşco Voivod» (Ghica), se răscumpără cu boĭ şi banĭ. Intre marturĭ: «Petru Stegariul ot Curpen», un armăşel tot de aicĭ, Stan Hotopeanul, Oprea Vlăgiu. Maĭ mărturisesc şi Iordachi Clucerul şi Preda Păharnicul Brădescul [2]. Iscălitura şi pecetea luĭ Barbul Vornic.

119. «Msţa Făurar 4 dni» 7169 (1661). Gligorie Ghica-Vodă, pentru «Stančul Roşul i Hamza, nepoţiĭ Oteĭ din Hurez» (J. Gorj), dîndu-li ocină în satul lor, «partea luĭ Nădărşte». Acum Manea şi «Simnicoar[ă]» ridică proces, «scoţind eĭ şi o carte a

[1] Pentru dezrobirea Rumînilor de Mihnea-Vodă, v. şi vol. V, pp. 122-4, nº 30, şi maĭ departe, aicĭ.

[2] Preda era fiul luĭ Barbu Brădescu, alt luptător pentru venirea în Domnie a luĭ Mateĭ-Vodă. V., asupra luĭ şi a familieĭ luĭ, vol. V, p. 20, nota 2.

lu Mateĭ-Vod[ă], rea și mincinoas[ă]». Sînt însă răspinșĭ. Monogramă și inițială cu roș. Pecete ruptă. Iscălitură domnească.

120. — Iulie 7169 (1661). «Scris-am noĭ, bunĭ megiiaș... [și «Dan Boĭ ot Neniș»] al nostru răvaș acestor omenĭ, anum[e] Stančul Beșteleĭ cu fečoriĭ luĭ..., cariĭ am fostŭ luaț pre răvașul Banuluĭ den în Craiova, cum să căutăm și s[ă] adevărăm bine pre amăruntul» pentru muntele Tărtă[ră]ul, reclamat de Novăcenĭ. Se caută, cu «slugile Banuluĭ», «pre unde aŭ fostu siamnele bătrăne pusă de moșiĭ și de strămoșiĭ lor, și cu omenĭ domneștĭ, căndu aŭ dat de șugubinah [v. nº 67] pentru acel munte anum[e] Trătăreul, fost-aŭ dat boĭ 10. Deč și noĭ am aflat seamnele..., scosu-le Radul Drăgoescul și are ...ule; iar noĭ le-m pus iar... și le-m noit și le-m întărit; ș'am aflat cu sufletele nostre... to[t]u muntele a Novăcenilor, de căndu aŭ dat ača deșugubină; iar cuĭ va fi fostu acel munte maĭ naite, el s'aŭ ascunsu ca s[ă] nu dea acia deșugubin[ă] greah, č-aŭ dat-o Novăceniĭ de silă pre acel munte deșugubina, căcĭ aŭ eșit apa munteluĭ în sat în Novač și cu săngele mortuluĭ; deci-ĭ [aŭ] dat 100 de boĭ deșug[u]bina, și muntele să fie al lor. Deciĭ noĭ așa am a[dever]it cu sufletele noste, și așa am făcu[t] ačastă judecat[ă]. Fost-aŭ și Udre Văt[a]f cu 70 de plăiaș și cu Pătru Vameșul de în cee țară, tot mărturie.» Iscălesc și «az Cre... luĭ dunelu V[1] Ban». Pătru pune și el numaĭ degetul.

121. 20 Septembre 7170 (1661). «Pătru Stănoman din Crețeștĭ am avut 2 feate marĭ, și zeastre n'am avut să le daŭ, ci de una s'aŭ apucat văru-meŭ Stanču Čoplea să o înzăstreaz[e], și i-aŭ dat vač 2 și unŭ boŭ și un gonitor și un straĭ și un berbeace și 3 veadre de vin și o păreache de cizme.» Pentru aceasta, Pătru-ĭ dă moșie. Între marturĭ, un Curtean și un aprod.

122. Bucureștĭ, 10 Maiŭ 7173 (1665). Radul-Vodă Leon, «Vladuluĭ Roșul feč[o]rul lu Drăghič ot Fărcășeanĭ», pentru ocină în Dodeeștĭ, «partea moșu-săŭ, lu Pătru Armașul». Divanul. Monogramă și inițială cu roșu. Pecete ruptă. Iscălitura Domnuluĭ.

123. 17 Iunie 7173 (1665). Radul-Vodă Leon, «voao 6 bo-

iarĭ, anum[e] Barbule ot Rog[o]jina și ție Calot[ă] iuz[bașa] den Gherghești și ție Neagule iuz[bașa] ot Bălcești și ție Vlăduțule Pos[telnicule] Bengescul și ție Prodeo Čaușule ot Goești și ție Ioane ot Peștișanĭ», dîndu-li cercetarea uneĭ împresurărĭ de moșie, Monogramă cu roșu. Pecete cu chinovar.

124. Bucureștĭ, 4 Novembre 7174 (1665). Radu-Vodă Leon, pentru «Hamza Șifaru, fečorul Maniĭ Paharnic, nepotul Raduluĭ Postelnicu ot Hurez ot sud Gorj», dîndu-ĭ moșie la Biceștĭ. Pomenite: «Furcătura Aninoasăĭ..., piscul Crețuluĭ până în Hamărazia..., piscul Prigoriĭ, gura Ursoaiĭ..., gîrnița ğumînă... obîrșiia Jidovuluĭ în măgură». — Traducere.

125. 20 Iunie 7174 (1666). Un orășan din Tîrgu-Jiuluĭ vinde o ocină la Dăneștĭ. Se aduce și afurisenie de la Vlădica Ștefan. Iscălesc, ca marturĭ: Curuia Medelnicer, Mihart Postelnic, Preda biv Stolnic, Barbul Filieșan, Dumitrașco (?) Postelnicul Poenarul [v. și n° 118], eŭ Vasilie Păian[u], cŭ Pred[a] Păian[u] [1].

126. 4 Februar 7175 (1667). «Radul fičoru lu Cănepă ot Hireșeștĭ» dă zapis pentru o vînzare.

127. Bucureștĭ, 11 Maiŭ 7175 (1667). Radul Leon, pentru niște «oamenĭ» din Aninișu (Gorj), «ce să fie de acum nainte în pač[e] și slobozĭ de rum[ă]nie, eĭ și cu feč[o]riĭ lor, de către Drag[o]mir Pilescul» și neamul luĭ, «ruda lor». «Eĭ aŭ fost tot megiiașĭ, și aŭ avut pas de rum[ă]nie, iar, cănd aŭ fostŭ în zilel[e] lu Costandin-Vod[ă]», Pilescul îĭ încălcă cu «zapis mincinos, ca să-ĭ impresoare și să-ĭ rum[î]nească în sil[ă]». Acum din noŭ se face revendicarea. Cîștigă tot săteniĭ. Monogramă și inițială cu roșu. Pecete pe hîrtie. În colț jos: «Az Radul Vel Logofăt Creț[u]lescul».

128. 15 Maiŭ 7175 (1667). Proces pentru o vie. «Dič Măria Sa Vod[ă] nea-aŭ dat și jurătorĭ 4 boiar[ĭ].» Merg cu pîra și maĭ departe însă: «pănă aicea la Corte». Martorĭ: «Hira Logofătul ot Cacova..., ot Perișan[ĭ] Crăstiian Golescul, ot Măg... neștiĭ Stoica Urichearul», ș. a.

129. 19 Maiŭ 7175 (1667). Radu Leon, «pentru Filip Armășelul din Alunu», dîndu-ĭ partea Iveĭ și altele. Un frate

[1] Pentru Preda Păianul, v. vol. IV, p. 20, nota 2.

vinde partea celorlalțĭ, carĭ se plîng de aceasta, fără a li da banĭ, «ce i-aŭ măncat pe toț Iva... Am dat Paraschive și Stančuluĭ leage 4 megiiaș pre răvaș[e] domneștĭ, ca s[ă] jure Paraschiva și Stančul cum n'aŭ măncat eĭ de aceĭ banĭ de pre viĭ. Deč, căndu aŭ fost la zi ș'aŭ strănsu leage deplin ș'aŭ jurat, deč Filip nu s'aŭ suferit cum să pierză baniĭ, ce aŭ venit iar de faț[ă] cu Paraschiva și cu Stančul. Deč Domnie Mea am judecat pentru parte Paraschiveĭ și a Stančuluĭ: de viĭ, de pimniț[ă], č-aŭ văndut Iva luĭ Filip, să ție Filip toat[ă] parte Iveĭ, de moșie, din Alun și den Ștefăneștĭ și den Čupercean[ĭ] și den Radeștiț[ă], și partea de vie, și la pimniț[ă] tot a treia part[e], să-ĭ fie luĭ stătoare în veač; pentru că aș' am judecat Domnie Mea.» Monogramă cu roș, pecete cu chinovar.

130. 20 Ianuar 7178 (1670). «Ianuță snă Rudiane ot Albenĭ» vinde luĭ «Iacov Armașul ot Miruslăveniĭ... un loc de vie și cu locul sterpŭ, căt s'aŭ fost cumpărat maĭ de de multŭ..., pre căt aŭ fost cumpărat maĭ nai[n]te de vreme, de moșu-meŭ șă de moșu-săŭ..., unde ne-ŭ fost viile cele bătrăne..., și ca să-ĭ fie dumnealuĭ moșiia hobatnic[ă] dumneloĭ». Iscălește «eŭ Ianuțul ot Albeanĭ», Hamza Logofăt, Udrea, Zafir, ș. a.

131. Bucureștĭ, 18 [luna e prinsă de pecete] 7179 (1670-1). Antonie-Vodă, pentru Dobra, «car[e] aŭ fost jup[ă]neasă Vladuluĭ Logofăt Bărsescul, și cu feč[o]riĭ eĭ, anum[e] Mateiŭ Paharnic i Vladul i Dumitrașco i Radul i Părvul», cu privire la moșia lor din Ostroveanĭ (J. Argeș): socoteala se face în «fălcĭ de loc». Monogramă și inițială cu roșu. Pecete pe hîrtie. Iscălitura domnească: «Io Antonie Voevod».

132. «7179 [1671], Agostru 17.» «Eŭ Neagoe Bouru, dinpreun[ă] cu frate-mieŭ Dum[i]tru, fečoriĭ Staneĭ, fata luĭ Dragomir Șotropă», daŭ zapis luĭ «Dragomir Măgălea din Loleștĭ... că am luoat de la dumnealuĭ banĭ pe 6 berbeč, căte aspri 10 tocma. Nefiindŭ nicĭ ban[ĭ] nicĭ berbecĭ la zi și la soroc, neaŭ apucat cu mar[e] strănsoar[e], de am dat 3 locurĭ pentru banĭ..., alăturea cu Văneața, pi din jos cu locu unchiuluĭ Stan Arghie, altŭ locŭ în Drăcoia, din costă cu măru pătulat,

păn în valea Drăcoia, pe de apus — *(rupt)* . . . , altŭ locŭ din potănă *(sic)* Pietroiuluĭ, la dal, alăturea cu valea Maluluĭ . . . , pe despre lacu din vărtoapă . . . ; cu ştirea tuturor moşteanilor, şi din sus, şi din vale. 2 vedre de vin adălmaş, vadra căte banĭ 45.» Martur şi «Crăčun Dănacu», «Stanču Ţăncŭ», «Tudor Biialeşchi», «Lupu Pufuil[ă]», «Manasiia Cambriĭ», «Vasilie Toporcea» Scrie popa din Secel.

133. 13 Mart 7180 (1672). Vînzare către «Branŭ fičorul Viguluĭ . . . Nu m'amŭ îndurat de moşie, ci o'mŭ răscumpăratŭ, de am dat . . . un răzorŭ de grăŭ dereptŭ ug. 1 . . . , şi e'm dat un carŭ dereptŭ ban[ĭ] 200, ban[ĭ] 50, şi i-am [dat] o putină dereptŭ ban[ĭ] 120.»

134. 31 Octombre 7181 (1672). Vînzare de loc, «în otarul Tăm[ă]şeştilor».

135. 18 April 7184 (1676). Vînzare către popa Mihil din Aniniş. Între marturĭ: Luţul, Radosul, Nimul. «Şi am scris eŭ Nica ot tărgul Gilortuluĭ [Cărbuneştĭ], la măn[ă]stir[e] la Crasna.»

136. 28 Iunie 7184 (1676). «Manea Stolnic, ispravnicul Scaunuluĭ Craioveĭ, dat-am carte noastră omuluĭ nostru, anum[e] —, ca s[ă] fie volnic cu ačastă carte a noastră de-s apuce cu scrisoare pre Dumitru abagiulŭ ot Vel Ocnă ca s[ă] dea t[1] 16, care ban[ĭ] aŭ avut eĭ socoteaal[ă], etc., încă înnaintea părinteluĭ nostru chir Stefan arhipiscup Rămniceschiĭ, — precum am văzut şi carte Sfinţii Sal[e] de judecat[ă], şi scriind cum că aŭ fostŭ luat Dumitru Abagiul aceştĭ banĭ dobăndă de pre dobănd[ă]. Direptŭ aceia, să hie volnic omul nostru ce scrie maĭ sus, să-l apuce să dea aceştĭ ban[ĭ] ce scrie maĭ sus, toţĭ deplin. Iar, nedănd baniĭ, să-l aduc[ă] pre el aicea la Scaunŭ, şi de către nimelea opreaal[ă] să n'aib[ă]. Ačasta scrieem *(sic)*.» Pecete mare, verde, ruptă.

Jos: «Eŭ Nedelco iuzbaş, sluga Maniĭ Stolniculuĭ ot Craiova. Aţĭ zis că aţ dat mie trapăd, iar n'aţ dat un ban, — pre sufletul mieŭ; ci aţ spus peveşt[ĭ] *(sic)*, — că eŭ săntŭ viŭ păn acum, şi mare ruşin[e] să cade ş[i] voo, precum v'aţ băgat voĭ.»

137. Bucureştĭ, 23 Ianuar 7187 (1679). Şerban-Vodă, pentru Găleşoia. Redactat de Şărban vtori Logofăt (Greceanu). Mo-

nogramă cu roşu. Sus, inițială și vultur cu aur. Pecete peste hîrtie. Semnătura domnească. Pergament.

138. 21 Iulie 7191 (1683). «Barbul Vel Ban i Badea Bă-l[ăcean]ul Vel Vornic i Gligorie Vel Logofăt i Statie Vel Vistier i Costandin Brăncoveanul Vel Spătar, ispravnicii [Scau-n]uluĭ Buc[u]reştilor[1], dat-am cartea noastră de judecat[ă] popeĭ luĭ Mihil Beşteleaiŭ ot Aniniş ot sud Gorjiiŭ», în proces cu «Dumitru Abagiul, generil[e] Maneĭ Stolnicul Bulucea», şi cu jupăneasa acestuia, pentru o datorie de 184 de talerĭ. Se plăteşte în parte cu «nişte boĭ, 16, boul po talerĭ 3, чн. leĭ 48». Iscălesc: B. Milescul Vel Ban, Badea Vel Dvor., Gligorie Vel Logofăt, Στάτη Βηστηάρ., C. Brăncoveanul Vel Spătar.

139. 19 Iulie 7197 (1689). Domnul către nişte «megiiaş» pentru o jalbă «aič naintea Domnii Meal[e], la conacul de la Țințăreanĭ»[2], cu privire la moșia Corcolațĭ, care ar fi împresurată. Să cerceteze eĭ. Monogramă cu roşu. Pecete mare, cu chinovar.

140. 17 Februar 7198 (1690). «Vladul nepotul Trăneĭ ot Negoeştĭ» dă zapis «luĭ Zahir ot Albenĭ, ca s[ă] hie de mare credințe» pentru o vînzare de «răzore de vie 2, înse cu obrați vieĭ la vale şi viia părăsit[ă] de 35 de aĭ; şi amŭ văndut-o de a mea bun[ă] voe şi cu ştirea tuturor fraț[i]lor miĭ şi a megeşilor din sat; şi amŭ văndut-o înse în ban[i] gata ug. 3, ban[ĭ] 66». Marturĭ: «Mateĭ ot trăg Benghiĭ[3], Antonie, Gălu, Dianul, Roman, Călaian, Ion s[i]n Muste, Radul Țoțăĭ». La urmă: «şi aŭ dat Zafir adălmaş vread. de vin, 1, ban[ĭ] 40».

o 141. «Ție, popo Mihăil[ă] ot Aniniş, săn[ă]tate. Altă, să cauț să te scoliĭ cu oameniĭ tăĭ de acolo, să mergiĭ înpreun[ă] cu oameniĭ noştriĭ, să prinziĭ pre nişt[e] oameniĭ din Cernădiia cea Mare, cariĭ aŭ sărit de aŭ bătut nişt[e] vătăşăĭ de sursat, mergănd ca să le dea baniĭ, iar eĭ aŭ sărit de i-aŭ bătut. Deč să cauț, în vream[e] ce veĭ vedea ačastŭ răvaş al nostru,

[1] Pe vremea lipsiĭ luĭ Şerban-Vodă, dus cu Turciĭ la asediul Vieneĭ.

[2] Brîncoveanu se retrăsese înnaintea Nemților.

[3] Ca și tîrgul Gilortuluĭ de maĭ sus, nº 135. Aicĭ fu învins la întoarcerea sa în țară, Hrizea-Vodă (v. Ludescu, în *Magazin*, IV, p. 343; cf. vol. IV din colecția noastră, p. CCLXXXIV).

iar tu să mergĭ cu oamenii tăĭ şi cu fečorii noştrii, să-ĭ prindeţ şi să-ĭ băgaţ în butuč, şi în nişt[e] cară să-ĭ aduc[ă] aicĭ. Iar bucatel[e] să le daĭ toate pre chizăşie acolea, în ceale sate. Ačasta-ţ scriŭ. Fiĭ săn[ă]tos. Mart 27 d., l^t 7198 [1690][1]. Barbul Vel Ban.» — Pe V°, o socoteală grecească în potronicĭ.

○ 142. 2 Iunie 7198 (1690). Costandin-Vodă, «săteanilor dă la Cărligeĭ . . ., că aicea înnaintea Domnii Mea[le] să jălui popa Beşteleaĭ şi cu săteani de acol[o] dă la Aniniş cum că, la seaama cea mare şi la seaama cea dă a doo, v'aŭ dat boiarinul Domnii Meal[e] Cornea Vel Paharnic [Brăiloiŭ] Aninişanilor ca să-ĭ ajutaţ la aceaste dăjdĭ, iar voĭ n'aţ vrut să-ĭ ajutaţ, ce v'aŭ tras, dă v'aŭ luat nişte vite, şi altele vă le-aŭ luat zapcii cariĭ aŭ fost, şi voĭ n'aţ vrut să vă daţ baniĭ şi să vă scoateţ vitel[e], ci le-aţ lăsat dă s'aŭ petrecut; şi acum voĭ meargeţ dă trageţ vitel[e] popeĭ lu Beşteleaĭ pentru vitel[e] voastre. De care lucru, eĭ nu v'aŭ tras dă capul lor pe 'ntregul, ci v'aŭ tras cu porunca lu Vel Peharnic, precum am văzut Domnia Mea şi [cartea] lu Vel Peharnic la măna lor; ci aŭ trebuit să vă fiţ dat baniĭ şi să vă fiţ . . ., să nu le fiţ lăsat să piară . . . Ce įat[ă] că vă poruncescu Domnia Mea, după ce veţ vedea acastă carte a Domnii Meal[e], iar voĭ să căutaţ să daţ bună pace popeĭ lu Beşteleaĭ şi sîteanilor dă acolo, dă la Aniniş, să nu maĭ vie cu jalobă, — că apoĭ voĭ trimite Domnia Mea de-ĭ veţ da ci le veţ lua trăsurĭ cu treapăd, şi veţ păţi şi răŭ.» Monogramă cu roş. Pecete octogonală, cu chinovar.

○ 143. 23 Iulie 7198 (1690). «Noĭ satul Cernădie» (nume: Dumitru Vlădoiul, Mărzacul, Ion Buicescul, Flore Măţănescul, Ion Mircescul) dă popeĭ Mihel ot Aninişu şi luĭ «Mihel Nov[ă]čanul» carte de «mar[e] mărtorisal[a], cum să s[ă] ştie că, fugindu noĭ, tot satul Cernădie, [pentru] nevoile nostre, la munte, deč dumn[ea]luĭ Vel Păharnic, trim[i]ţind martaloğ la n[oĭ, ne-aŭ] luat cu toate bucatele nostre. Deč noĭ ne'm rugat de pop[a] Mihel şi de Mihel Nov[ă]čanul, de s'aŭ dus păntru noĭ la dumnealuĭ Vel Păharnic, de ne-aŭ luat pre chizăşie lor şi ne-aŭ scos tote bucatele nostre, şi să ni aşezăm

[1] E Barbu Milescu, care fusese Banul luĭ Şerban Cantacuzino.

prin cas[e]le nostre şi să ne dăm dăjdile ca alaltă ţar[ă]. Iar, de vom îmbla noĭ cu alte cele şi nu vom venii să ne aşezăm pre cas[e]le nostre, şi vom lăsa pre pop[a] Mihil şi pre Mihil Nov[ă]čanul la nevoe, să fie volnic pop Mihil şi cu Mihil cu ačast al nostru zapis să ne vănză, cu copiĭ cu tot, şi cu moşie cu tot, precum aŭ făcut zapis la măna dumnealuĭ Vel Păharnic.» Marturĭ.

o 144. «La conacul de la Brăncoveanĭ», 25 Septembre 7203[1] (1694). Costandin-Vodă, pentru «Radul Zmeul feč[o]rul Albuluĭ, nepotul Neaguluĭ, şi luĭ Ivan feč[o]rul Neaguluĭ, den satu den Vierăşan[ĭ], şi luĭ Ion feč[o]rul luĭ Stan al Neculiĭ, cu nepotu-săŭ Drăghič ot Dol-Petreştĭ, ot sud Gorjiĭ..., ca să fie de acum înnainte în pač[e] şi slobozĭ de rumănie — de către Mihaĭ şi de către frate-săŭ Dumitraşco, feč[o]riĭ luĭ Tudor Bibescul[2], şi de către veriĭ lor, feč[o]riĭ Udriĭ Biciianul, şi de către feč[o]riĭ lor». Fusese liberĭ pănă supt Gavriil Moghilă, cînd îĭ reclamă «Stamatie biv Vel Ag[ă] şi Radul şi Neagoe din Crasna şi Dumitru den Filiiaş»[3]. Săteniĭ jură că sînt liberĭ. Tot aşa iese a doua judecată, la Radu Mihnea. Acum se face o nouă pîră, la Tîrgovişte, «zicănd cum că aŭ fostu cumpărat moşu-săŭ Vladul moşie în sat în Jupăneştĭ şi cu aceştĭ Rumănĭ... de la Radul Paşt[e], dereptu ban[ĭ] gata 9.000, încă den zilel[e] — ва днь — [Raduluĭ]-Vod[ă]», arătînd şi carte domnească, «maĭ veache cu 8 anĭ decăt cartea luĭ Gavriil-Vod[ă]». Ţeraniĭ se declară iar «tot judeč, şi [nu] Rumănĭ». Se judecă «la conacul de la Urezĭ[4]... Iar Mihaĭ şi Dumitraşco la zi şi la soroc nič o marturie n'aŭ adus, nič de faţ[ă] n'aŭ vrut să vie.» Dar vin apoĭ, iar fără acte. Pierd definitiv. Monogramă şi inițială cu roş. Pecete peste hîrtie. Pergament. Iscălitura domnească.

[1] După însemnările luĭ Brîncoveanu chiar, tipărite în *Revista Romînă*, I, Domnul stătu acea de la 25 la 26 Septembre numaĭ. Cf. şi Greceanu, în *Magazin*, II, p. 214.

[2] Mihaĭ iscăleşte într'un act din 1696 (vol. V, p. 309, nº 65).

[3] Din tovarăşiĭ de pribegie aĭ luĭ Mateĭ Basarab. V. vol. IV, p. 19 şi Ludescu, în *Magazin*, IV, p. 311.

[4] Domnul venise de la Horez, unde cercetase lucrul mînăstiriĭ.

145. 24 April 7204 (1696). «Cornea [Brăiloiŭ] Vel Ban. Scriem cartea noastră ție, Calotă diiacone, snă popeĭ Prediĭ. Către ačasta-ț facem în știre că, aicea la noĭ, spusă Zamfir den Albeanĭ, zicănd cum că, avănd el niște viĭ la Negoeștĭ, etc. Fiind niște țealină a luĭ Stan Mustescul între via luĭ și 'ntre viia ta... De atăta vream[e] el iaste moșnean, și luĭ i să maĭ cade a o cumpăra. Ce să cauțĭ să-ț iaĭ baniĭ și să-ĭ laș țealina să o stăp[ă]nească cu pač[e], să nu-l maĭ porțĭ de val, că apoĭ îĭ veĭ lua baniĭ făr de voe. Ačasta scriem. [Data.] Iar, de va fi lucrul într'alt chip, să vinĭ de faț[ă]. Cornea Vel Ban.» Fără pecete.

146. Bucureștĭ, 8 Maiŭ 7207 (1699). Costandin Băsărab (Brîncoveanu), pentru Necula Șarlăul ot Șăpotu, dîndu-ĭ acolo niște «funĭ», care fusese «maĭ de nainte vreame ale săteanilor birnicĭ din Șăpotu» și fusese vîndute pe ughĭ. «Iară apoĭ, maĭ căzăndu-se Neculiĭ Șarlăul a cumpăra, [altul] n'aŭ îngăduitŭ, ci cu judecată aŭ întorsu baniĭ.» Pomenită cartea luĭ Manea Stolnic, fost «ispravnic Scaunuluĭ Craioveĭ». «Aŭ rămas ca să-ĭ fie Neculiĭ Șarlăul de moștenire.» Nume: Bănda. «În capul crivinilor celor marĭ», «valea călușăluluĭ», «alt loc în crivinuță». Monogramă și inițială cu roș. Pecete ruptă. Iscălitura domnească. Pergament.

147. Decembre — [c. 1700]. Vînzare. Între marturĭ, «județu Iane cu 12 prăgarĭ și Nica Logofăt Dumitrescul..., i Ianușu ot Trăgu-Juiul... și Gherghe a lu Răčcăĭ... și Dumitru snă Bărbuțul[u]ĭ... Postelnic Ion ot Cornetŭ, prăcălabul Juiuluĭ».

148. 23 August 7208 (1700). Învoială între niște boierĭ, Crăsnariĭ. Fusese «jalbă la dumnealuĭ Vel Ban, și dumnealuĭ ne-aŭ fostŭ rănduit 2 boiarĭ ca să ne așază și să ne înparță. Să lăsăm drumul cel mare, care slujaște la toate casăle, slobod, așăjderea și calea făntăniĭ să fie slobod[ă].» Altfel, «să fim slobozĭ să rupem acel gardŭ».

149. Fără dată. Sfîrșitul seculuĭ al XVII-lea. Bîrseștiĭ arată că aŭ venit «cu o carte a Mării Sa bezadè, de sorocŭ la noem. *(sic?)* ... la Scaun la Craiovà, și, vindŭ Negoește cu 24 [me]geiașe, și nefiind Căi[măcamul] Staico [Bengescul] la Divan,

nu puturăm să ne isprăvim, nece nu putem a maĭ șeḍia în vriamia lucruluĭ, ce ni-amŭ voit noeĭ de bun[ă] voia nostră de ne-amŭ pos zi păn la Viineria Mare să venim cu toțe atuncia la Divan iar.»

150. April 7209 (1701). «Să s[ă] știe boiariĭ adev[ă]rătoriĭ și hotarniciĭ» pentru Micălescul, Necula Răngheteĭ din Ursaț, ș. a. (între eĭ: Barbul Păharnicul Bengescul, Stamate Răgulenul, Mihaiŭ Bib[escu], Stoichița Șarlăul, Drăghič Saule i Hrize Rog[o]janul, Raduțul Crăsnarulu, Vladul Socenul, Udre i Piele, Gherghina Birciianul, Pătru Măgăla, Iorga Dumitrescul, Brăil[ă] Brăiloiul, Gheorghe Părăț, popa Armega, Nica Popeuca, Părvul Stolojanul, Ghina Mazăr[e]). Monogramă cu roș. Pecete mare cu chinovar.

o 151. Bucureștĭ, 27 Novembre 7213 (1704). Costandin Băsărab (Brîncoveanu), «Neculiĭ Călescul» și nepoților, pentru un munte, «și cu pičorul strejiĭ», reclamat de «megiiașĭ», de curînd. «Pohtit-aŭ cu toțiĭ denpreună, ca să ià 24 de megiiașĭ ca să caute și să adev[e]reaze pentru acestu munte.» Între eĭ: «Brăilă părcălabul den Vădeanĭ, i popa Măicanu den Leeștĭ. . ., i Roman vătavul ot . . . ,i Barbul vătaful de plaiŭ. Se aduce și «o carte cu blestem și groaznică afurisanie a preasfi[i]nțituluĭ nostru chir Theodosie Mitropolitul țărăĭ, scriind-o asupra acestor 24 de megiiașĭ. . . și asupra altor moșenĭ și împrejureanĭ de acolò». Săteniĭ învinuiesc înnaintea Banuluĭ Cornea pe megieșĭ de «fățării și voe veghiată». Li se scrie «să să adune a doao oară» : se face, dar cu acelașĭ resultat, »zicăndu cum că ar fi făcutu dreptate și adev[e]rință bună, iar nu fățării, precum aŭ fostu zis megiiașiĭ den Griviĭ și den Rusăștĭ». Deci și Cornea dă cartea luĭ. Domnul confirmă. Monogramă și inițială cu roșu. Pecete peste hîrtie. Iscălitura Domnuluĭ și a luĭ Radul Cant[a]cuzino vtori Logofăt.

152. 1-iŭ Iunie 7215 (1707). Raport către Ban. «Cinstite dumneata Bane, să fiĭ dumneata săn[ă]tos. Cu plec[ă]čune sărutăm cinstit[a] măna dumitale», etc.

153. 8 Iunie 7215 (1707). «Costandin Știrbeaĭ Vel Ban»

către «Paharnic[ul] Barbul de la Bengeştĭ»[1]. Să judece o contestaţie. Nume: Tăma.

154. 7 Mart 7217 (1709). Vînzare de moşie în Şuşeştĭ. Nume: Aspra.

155. 12 Decembre 7218 (1709). Mărturie de 12 boierĭ cercetătorĭ pentru Lupul Corbeanul. Nume: Preducan. Împărţirea uneĭ morĭ, după roate.

156. 26 Maiŭ 7220 (1712). «Costandin Ştirbeaĭ V[l] Ban» numeşte şese boerĭ pentru o judecată, între cari Staico Postelnicul Bengescul. Pomenită: «Dumitra fata luĭ Brăil[ă] Brăiloiul, sora luĭ Dumitraşco Şăitan»; să i se cerceteze zestrea.

157. Fără dată (după 1718). De la Divanul Craioveĭ. «Ceia ce coprinde în instrucţie pentru slujitorĭ, armăşăĭ, călăraşĭ, catane, plăiaşĭ, scutelnicĭ, pescarĭ, vănătorĭ şi pentru cumpăneala satelor.»

158. Fără dată (tot supt Germanĭ: după 1718). Declaraţie a unuĭ boierinaş, Sănătescu. «Din casa tatu *(sic)* nu am luat nicĭ un cap de aţă, că pe mine m'aŭ luat unchiŭ-mieŭ Radu de la tatămieŭ, numaĭ de 3 anĭ, şi m'aŭ crescut şi m'aŭ făcut fečor de suflet... Pentru fraţĭ, de i-am scos din puşcărie, cănd i-aŭ găsăt gazdă de hoţĭ; ci pentru aceştĭ t[l] 20 ce i-am dat de i-am scos din puşcărie... m'aŭ prădat frate-mieŭ Gheorghe cu un Turcŭ: mi-aŭ luat un cal de 4 şi un boŭ de 3 viceĭ *(sic)*... Pentru pricina ce am avut cu jup. Gherghe Rămniceanul, am vorbit cu dumnealuĭ cănd iera cumnatu-săŭ Idochil ispravnic la Tăr. Jiiuluĭ, să m[ă] scoţ[ă] di la catastihu ţără[i], să m[ă] pue la Cumpanie, şi m'aŭ purtat cu vorba, şi ieŭ i-am dat 2 lingurĭ de argint, care trăgè t[l]. 5, şi i-am maĭ dat o părech[e] de pistole cu ţăvele de givertŭ, marĭ, care mi-aŭ dat jup. Nanul t[l] 12 numa pe ţăvĭ, şi i-am dat vin, ved. 31, vadra căte par. 7, şi rachi[ŭ] oc[ale] 5, oc[aua] căte par. 5; şi am şi eŭ de la dum. zloţ 9. Şi eŭ i-am dat acestea ce am scris maĭ toate, şi nu mi s'aŭ făcut nicĭ o isprav[ă], ci am rămas tot la ţară, de am dat biru.»

159. 1-iŭ Iunie 7226 (1718). Învoială pentru moşie. «Poiana

[1] Pentru Constantin Ştirbeĭ, v. vol. V, p. 687. Barbu Bengescu servi interesele germane în lupta cu Turciĭ.

rugineĭ păn în piscul de pestre Rugina şi pestre în Hăm[ă]-răzea.» Nume: Guţanu, Ion Tăndălescul.

160. 17 April 7227 (1719). Judecată de 5 «megiiaşĭ». Nume: Dăinea.

161. 13 Novembre 7228 (1719). Învoială faţă de oameniĭ din Počovalişte. Fusese alt act «în zilele răposatuluĭ D[o]mn Mateĭ Basarabŭ Voivod, iară, când aŭ fost acuma în zilele Mării Sale Gheorghe Cantacuzino Voevodul[1], venit-aŭ», etc.

162. 30 Novembre 7231 (1722). Vănzare din partea luĭ Dumitru Dănărăcu către fiul «Preadeĭ Croitoriul Nečuruc». Nume: Braia. «Moşie moştină.» «Brăilă snă Pătraşco Holingher», martur.

163. 4 April 7231 (1723). «Staico Bengescul, consiliiariul al Chesariceştiĭ Măririĭ, dat-am ačastă a mea adevărată scrisoare dumnealuĭ văruluĭ Costandin Brăiloiul, pentru că, aducăndu-mă Dumnezeŭ la casa dumisale, şi văzind din m[i]la luĭ Dumnezeŭ că are dumnealuĭ coconĭ şi cocoane şi le trebuiaşte multŭ, milostivitu-m'amŭ de am dăruit un loc de vie.» Aleg şese megiaşĭ, pe cartea luĭ. Mulţĭ marturĭ, între cari şi: «Dositheŭ mon[ah] Brăiloiul»[2].

164. 30 Decembre 7233 (1724). «Anuţa, împreun[ă] cu fiiŭmeŭ Costandin ot Bibeştĭ» [v. maĭ sus, n° 144], dă zapis «verilor mieĭ, anum[e] Vladuluĭ văt[af] Crăsnarul, Barbuluĭ i Vlăduţu i Mateĭ Crăsnar», vînzîndu-li partea-ĭ din Jupăneştĭ. Iscălesc: «Anuţa Bibeasca. Costandinŭ Bibescul».

165. 20 Maiŭ 7234 (1726). Nicolae-Vodă scuteşte luĭ Iordache Creţulescul Vel Vornic[3] 100 de pogoane de pogonărit. Monogramă cu roşu. Pecete de inel, cu chinovar. Iscălitura domnească.

166. Craiova, 20 Februar 7238 (1730). «Necola Nicolič Căpitanul, Sărbul de la Tărgul-Jiiuluĭ», dă zapis «luminatuluĭ Mării Sale Gheorghie Cantacuzino», vînzîndu-ĭ «un laz din hotarul Tărguluĭ-Jăiuluĭ», cu «ştubeiul şi unde aŭ fost teas-

[1] De fapt, Banul şi beizadeaua.

[2] Pentru aceştĭ Brăiloĭ, cf. *Genealogia Cantacuzinilor*, p. 284, nota 3.

[3] El ţinea pe Domniţa Safta, fata Brîncoveanuluĭ (*Genealogia Cantacuzinilor*, p. 371 şi urm.).

cul din lazul Sfinții Sale părintelui Dositheŭ Brăiloiul până în matca Hămărăziĭ». Scrie «Pârvul Roşianul Logofătul de la Canțelarie». Pecete.

167. 2 April 7238 (1730). Un Țigan al Tismeneĭ se învoieşte cu un boier, ca fiul luĭ să iea pe o fată de Țigan de la acesta, stînd la el, «păn vom aduč[e] schimbŭ de potriva Țiganceĭ dumnealuĭ». Dacă soțiĭ fug, «să aibŭ eŭ cu fečoriĭ mieĭ a plăti birul Țiganceĭ dumnealuĭ: pe an, t[1], 5 t[1].».

168. Februar 1732. Patru boierĭ hotăresc la Jupăneştĭ partea luĭ «Buda Ianăş, fečorul dumnealuĭ Buda Miclăuş, den țara Hațăguluĭ, din satu Rău-luĭ-Bărbat, de către Nicolaĭ Voinigescu şi de cătră văru-săŭ popa Mateĭ», ş. a. Buda cumpărase de la «Hamza Post. Bengescu din Tărgu Gilortuluĭ..., cu leat 7138..., intru care scrie că aŭ fost văndut o parte de moşie din Jupăneştĭ drept banĭ gata 5.000 dumnealuĭ Bărbat Miclăuş, încă cănd aŭ fost boiari pribegĭ în Țara Ungurească, şi pe acest zapis aŭ fost făcut acest nemeş hrisov luĭ Leon-Vod[ă], de stăpănire, cu leat 7139 [1630-1]», întărit la 7141 [1632-3]. Nouă cumpărătură la 7138 [1629-30], cu banĭ «şi un cal bun» Acum se *înfierează* copacĭ la hotar şi se pun pietre, bolovanĭ. «Nucul Popicăĭ, pă unde aŭ umblat Jiiŭ maĭ de mult.» Nume: Barbu Bărbone, Nicola Popeanga, Avram Popeciĭ, Paliță. — Copie [1].

169. 1-iŭ Novembre 7241 (1722). «Ion Bibescu, fečorul Căpit. Mihaĭ Bibescul [2], împreună cu jupăneasa mea Cătrina şi cu fečoriĭ mieĭ», dă zapis «cumnatuluĭ Predeĭ Hurezanul Portariu» şi soțieĭ luĭ, «surori-mea Ancuțăĭ», pentru vînzarea părțiĭ lor din Jupăneştĭ, ca să plătească banĭ pentru scoaterea alteĭ moşiĭ ce era zălogită. Plata în «zloț vechĭ». «Iar, pentru partea de moşie a frățăni-mieŭ Costandin Bibescul, č-aŭ fost văndut-o dumnealor Crăsnarilor făr de ştirea mea... şi a verilor mieĭ», va întoarce cumpărătoruluĭ baniĭ, «pentru că să cade să o ție maĭ bine soru-mea de căt alțiĭ strein[ĭ]». Marturĭ: «eŭ Vasile Bibescul», «Dumitraşco Cătunariul».

[1] Documentul luĭ Mateĭ-Vodă pentru Bărbat Mateiaş şi al Brîncoveanuluĭ pentru Andreĭ şi Nicolae Buda, le-am tipărit în vol. IV, pp. 342-3.

[2] Pentru Mihaĭ, v. maĭ sus, p. 473 şi nota 2. Pentru Ion, v. vol. V, p. 149, nº 87.

170. 9 April 7241 (1733). Vînzare. Pomeniţĭ: «lazul lu Tătar, în piiatră», «lazul Cătăroaeĭ, drept în Amărade», «în piiatra cea mare», «făntăna luĭ Bilug». Marturĭ şi maĭ mulţĭ din Tărgul-Jăiuluĭ.

171. 13 Novembre 1735. Hotărnicie. Pomeniţĭ un Cămărăşel, un Comiserel. Nume: Oţetea, Burnicĭ, Pashul, Staiul (toţĭ din sec. al XVII-lea), Popa Iupčanul.

172. 17 Decembre 1735 (7?). «Din Tărgul-Jăiuluĭ, Scaunul Vornicieĭ.» Judecata luĭ Barbu Hagiulŭ cu «Irimiia sluga Mării Sale Domneĭ Rocsandeĭ a răposatuluĭ Măr[ii Sale] ghin[ărar] Gheorghe Cantacuzino beizadea» [1]. Semnează Franciscus Nagy Vornicul, Radu Boj. Vor. Pecete de ceară roşie, ruptă.

173. 23 Decembre 7244 (1735). Vînzare a unuĭ loc cumpărat de la «Pătru Sănoman».

174. Februar 7244 (1736). «Lăpădat Cocoĭ» vinde o moşie unuĭ *ales*. Marturĭ: patru din neamul Bojincă.

175. 4 Novembre 7245 (1736). Costandin Andriescul, vinde «Măriei Sale Domniĭ Rucsandeĭ Cantacoziniţi» partea-ĭ din Dăneştĭ.

176. 16 Maiŭ 7246 (1738) (de la Hristos 1737). Preda Hurezanul vinde Crăsnarilor ce a luat de la Ion Bibescul, fiind «de la socru-mieŭ, Mihaĭ Bibescul». Martur: Părvul Săulescul [2].

177. 4 Decembre 7247 (1738). «Frujăna, jupăneasa dumnealuĭ Udrişte Şom[ă]nescul», dă moşia eĭ cumnatuluĭ, care a ajutat-o cu banĭ la îngroparea soţuluĭ: «şi locurile din zăvoĭ, din belcĭ, şi locurile de la casa cea noao a noastră, din gura Jăeţuluĭ celuĭ micŭ».

178. 17 Mart 7248 (1740). «M[ateĭ] Cant[acuzino] Vel Banu» dă un ordin de hotărnicie către Ion Ţundrea, Mihaĭ Lacea [3] ş. a.

[1] Decĭ data de 1739 pe care o atribuie *Genealogia Cantacuzinilor* (p. 284) morţiĭ luĭ Gheorghe ar fi cu mult prea tărzie. Se menţionează un act din Septembre 1737 al luĭ Gheorghe (*Socotelile Braşovuluĭ*, în *An. Ac. Rom.*, XXI, p. 158=266), dar n'avem chiar originalul. V. şi maĭ departe. nº 175: în Novembre 1736, Gheorghe era mort.

[2] V., pentru Săuleştĭ, vol. V, p. 309 şi n. 1; p. 310, nº 68.

[3] Mateĭ e tatăl Banuluĭ Mihaĭ, scriitorul. El fu numit în Octombre următor

179. 22 Septembre 7249 (1740). Liberare de Rumînĭ. Între marturĭ, un *stegariŭ*, un *căprariŭ*, doĭ *straj-meşterĭ*.

180. Craiova, 28 Octombre 7249 (1740). «Iordache fost Mare-Vameş, Tosirchi fost Mare Comis, Costandin Strâmbeanu Mare-Pitar, Costandin Obedeanu fost Mare-Şetrar, Caimacamiĭ Scaunuluĭ Craioveĭ», fac o judecată. Nume: Nandrea. Pomenițĭ: «Costandin Obedeanu biv Vel Şetrar, ce aŭ fost pe acea vreme, în zilele Nemților, Mare-Comisar, şi Dumitraşco Foamete, Baloĭ.» — Copie din sec. al XIX-lea.

181. Ianuar 7250 (1742). Mihaĭ Racoviță numeşte ispravnic la Gilort pe Dumitraşco Crăsnaru. Monogramă cu roş. Pecete octogonală de inel, cu chinovar.

182. 10 Maiŭ 7250 (1742). «Costandin Ştirbeaĭ, din preună cu jupăneasa mea Dumitrana, fiica dumnealuĭ Cos[tan]din Strămbeanul biv Vel Stolnic şi nepoată Gĭurcăĭ Corcoveanul» [1], dă zapis unor oamenĭ, între cari un Budara, pentru răscumpărare de rumînie. Iscălesc: C. Ştirbeaĭ, D. Ştirboaica. Pecețĭ cu arabescurĭ.

183. 16 Ianuar 7251 (1743). Hotarnică, pentru «o părticică de moşie... Ne-amŭ adunat cu toți la sor[o]cul ce ş'aŭ pusŭ». etc.

184. 9 Februar 7251 (1743). Foaie de hîrtie pentru o «Frujina, Frujăna».

185. 5 Iulie 7253 (1745). Vînzare de vie. Nume: Vlădaia, Blidea. «Obrațulŭ vieĭ.» Martur şi: «Radul din Aduți».

186. 6 Februar 7254 (1746). Hotarnică. Nume: Dan Durlea, Hasan. Iscălesc C. (?) Bibescul biv 3-ti Logofăt şi Mihaĭ Săulescul.

187. 8 Ĭulie 7254 (1746). Alegere de către boierĭ din porunca luĭ Dumitrache biv vătaf de aprozĭ, ispravnicul Jiiuluĭ de sus. Nume: Lihoescu, Medrega, Radosul.

188. 26 Iulie 7254 (1746). «Dumitraşco Bibescul, din preun[ă] cu frate-mieŭ Costandin», daŭ zapis «verilor noştri, anume Dumitraşco şi Mihaĭ Crăsnari», pentru partea din Jupă-

(*Geneal. Cantacuzinilor*, pp. 112-8). V. şi nº 180: Caimacam la Craiova în vremea boliĭ luĭ.

[1] Cf. vol. V, p. 310, nº 72, şi p. 688.

neştĭ, învoindu-se, la Bucureştĭ, înaintea luĭ Gligorie Grečanu Vel Ban. Marturĭ şi Mihaĭ Săulescul, C. Săulescul [v. nº 186].

189. 15 Octombre 7257 (1748). Judecată a Brăiloilor. Pomenit «popa Ţıgăran», «dm. Vel Ban Dudesc[u]» [1], «Şterca Brăiloiul».

190. 22 Maiŭ 7257 (1749). Grigore Ghica, pentru un proces de moşie. Nume: Plopşor. Pomeniţĭ: «Vălceaoa samaruluĭ», Ion Cruţul. «Iar care dentr'ănşiĭ să va scula cu gălčavă pentru ačastă [moşi]e, unul asupra altuia, să dea pradă la Cămară florinţĭ 400, şi s'aŭ legat şi besereceaşte, şi să fie şi lipsit de partea luĭ de moşie.» Intăreşte Domnul. Monogramă cu roşu. Pecete mică, octogonală, cu chinovar (mărcile ambelor ţerĭ).

191. C. 1750. Testament. «Un mineiŭ cu t^1 13 p^1, o cazanie cu t^1 6, banĭ 30, un octoih ru[mă]nescŭ cu t^1 4, banĭ 30, o psaltire rumănească cu t^1 2, ban[ĭ] 45, un časlovŭ rum[ă]nescŭ t^1 3, ban[ĭ] 30; o liturghie de cele bobate *(sic* = bogate) t^1 3 p^1, alta liturghie, de ceale micĭ, t^1 1, un catavasiiarĭ cu t^1 1, ban[ĭ] 20, o psaltire slovenească t^1 1 p^1, banĭ 2, un catavasiiarĭ de ceale mič[ĭ] cu banĭ 9, 6; un potirĭ l-am cumpărat cu t^1 1, ban[ĭ] 3, zveazdele, ale mele . . ., 1 molitvenicŭ cu t^1 9.»

192. 1750. Diată «la vremea mea de slăbiciune i de înfricoşare de moarte». Să ţie fata eĭ «avaetulŭ pămîntuluĭ». «Me-aŭ maĭ luoat şi doaă părechĭ de fiară de vînat, hoţăşte, şi aŭ trecut muntele la Ţara Nemţască.» Martur: un Aldescu.

193. 20 Maiŭ 7258 (1750). Judecată de megiaşĭ din porunca ispravniculuĭ. Nume: Metea, Guţa, Tărtabă.

194. 1-iŭ August 1750. Grigore-Vodă, luĭ «Gheorghe Crăsnar ce aŭ fost zapciŭ la breslaşĭ din sud Dolj», ca să împlinească pe un Căpitan şi pe alt om pentru «čvertul luĭ Maĭ». Monogramă cu roş. Pecete ovală, cu chinovar.

195. 2 Mart 7259 (1751). Hotărnicie pentru Barbu Săulescu «şi cu mătuşile luĭ şi cu surorile luĭ Costandin Albean[u]», la Drăgoeştĭ (J. Gorj), din ordinul luĭ «Ianachie Hi-

[1] Constantin. V. vol. V, p. 603

ton (Hrisoscoleŭ)[1] Vel Ban al Scaunuluĭ Craioveĭ». Pomenit «Bunea Călăraşu», vecin al moşieĭ.

196. 22 April 1754. Costandin-Vodă Racoviţă, către ispravnicul de Gori, pentru cercetarea a treĭ munţĭ. Monogramă cu roş. Pecete octogonală, cu chinovar, avînd mărcile reunite ale principatelor şi «Io Co. Ch. Rac. VV.; 1753».

197. 22 Iunie 7262 (1754). Hotărnicia Aninişuluĭ, «din porunca dumnealuĭ Ianache Hrisoscoleos, Vel Ban al Craioveĭ».

198. 20 Novembre 7263 (1754). Hotarnică. Se pomeneşte o carte a luĭ Enache Hrisosculeo Vel Ban din 7258 (1750).

199. 27 Ianuar 7263 (1755). Vînzare de livadă la Tărgu-Jiiŭ. Nume: Hoţul, Coromela, Lulescul, Soroiŭ.

200. 17 Iulie 7263 (1755). Hotarnică. Nume: Dănăţoiŭ, Udrea Bodreanu, Paschiia, Cutuca, Bustuiş.

201. 4 Ianuar 7264 (1756). O femeie, văduva luĭ Pătru Boroiŭ din Cărligeĭ, arătă că, «mergăndŭ omul mieŭ cu vrăşmăşie de ucidere asupra luĭ Bran şi a fiiŭ-săŭ Sandu noaptea, fiindŭ îndemnatŭ omul mieŭ şi de alţĭ duşmanĭ a lu Bran, decĭ Bran, văzăndŭ groză la capul luĭ, s'aŭ apăratŭ de moarte, şi aŭ dat de aŭ spartŭ capul omuluĭ mieŭ, de aŭ murit. Şi, văzăndŭ cumŭ spune sfănta pravilă, m'amŭ milostivit şi i-amŭ ertat.» Nume: Condea.

202. 2 Februar 1756. Judecată. Pomenită o datorie la un Turc, zălogirea uneĭ moşiĭ la acesta şi o «poruncă domnească ca ceĭ ce-ş vor fi dat moşie supt stăpănirea Turcilor, să dea bani ce vor fi datorĭ şi să ià moşiia de supt stăpănire Turcilor»[2]. Nume: Nicola Băloĭ.

203. 8 Februar 7264 (1756). Vînzare de vie. Nume: «Radul Tărziul». «Cu vasele eĭ: cu bute, cu lin şi cu ţarcă, i cu postavă.»

204. 27 April 7264 (1756). Hotărnicie din porunca Caimacamilor Craioveĭ. «Luănd porunca de la Costandin Bibescul, ce aŭ fost Portărel de judeţ.» Nume: Stănoman, fiul luĭ Stănislav.

[1] V vol. V, p. 325, n° 131 şi n[1] următor de aicĭ.

[2] Pentru o astfel de poruncă, v. vol. V, p. 327, n° 118.

205. 2 Mart 7265 (1757). Vînzare în Peştişanĭ. Nume: Nicola Bogdan, Ion Modurul ot Peştişanĭ.

206. 2 Mart 7265 (1757). Vînzare «Gherghiniĭ Sprăncenatul»: un «loc alător = [arător]».

207. 15 Iulie 1757 Vînzare. Nume: Cotoroga, Boghean. «Moşie în Aliman.» — Copie.

208. 24 Iulie 1759. «Noĭ Caimacamiĭ Scaunuluĭ Craioveĭ» fac o judecată. Iscălesc eĭ: Γεώργις Ῥαναδάνος, B. Şti[rbeĭ] Stolnicu, B. Găbl: cul biv Vel Stolnic.

209. 5 August 1759. «Jupăneasa Anița Tutoianca, soţiia ràposatuluĭ Paharnic Gheorghiţă Tituoianul, dinpreună cu soru-mea Safta, fiiele dum. răposatuluĭ Dumitraşco Bibescul», daŭ zapis «verilor noştri Gheorghie Crăsnariul biv Comis i . . . luĭ Ioniţă Pah . . ., luĭ Ştefan i Răducan Crăsnariul, fii dum[nea]-luĭ răposatuluĭ Mihaĭ Crăsnariul biv Crucer, şi a verilor dum-[nea]lor, anume Sandul i Raduluĭ i Drăghiţi», vînzînd partea lor din Jupăneştĭ. Pomenită «datoriia dum[nea]luĭ răposatuluĭ taicului nostrul». La iscăliturĭ: «Eŭ Safta sora Haniţăĭ, Bibeasca».

210. 15 Ianuar 7268 (1760). Declaraţie de datorie la doĭ Turcĭ din Cărbuneştĭ. «Şi, fiind eŭ rănduit de la dumnealuĭ Vel Ban Ştefan Văcăresc[u] ca să scoţ datoriile Turcilor», etc [1]. Se iea moşia, dîndu-se platniculuĭ datorieĭ.

211. 2 April 7268 (1760). Vînzare din partea luĭ Udrea Hărlăţ. Pomenit «un codru de loc ce am la morişora de spre poiana luĭ Haină».

212. 15 Decembre 1760. Ordin de judecată de la «Iordach[i] biv Vel Postelnic, Caimacamu Craiov[eĭ]».

213. 26 April 1761. Scarlat-Vodă Ghica, Caimacamilor Craioveĭ, pentru o moară. Monogramă cu roş. Pecete octogonală, cu chinovar; ştearsă: armele ambelor principate.

214. 17 Septembre 7271 (1762). Învoială cu Radul Brăiloiul biv Vel Paharnic. Între marturĭ: «Floru iereĭ hartofilax [2], popa Andronie referendarios».

[1] V. maĭ sus, p. 495 nota 2.

[2] Vestitul caligraf şi dascăl.

215. 1763. Judecată. Nume: Fiseanța.

216. 2 Iulie 1764. Judecată a luĭ «Diiamandi biv Vel Stolnic, Caimacam Craioveĭ». «Încă din zilele Neamțuluĭ.» Proces al Brăiloilor. Iscălitură grecească.

217. 9 Decembre 1767. Vînzare de moșie la Bilugeștĭ, luĭ «Gheorghe Șainoiul polc[ovnic]». Pomenit «Cărciul Țiganu.» «Scrie popa Dobre Stanislavič ot Tărguj[iiŭ].»

218. 15 April 1768. Învoială de a se înfățișa la Domnie pentru un proces. Nume: Ion Sălbaiŭ, Beldea.

219. 1-iŭ Septembre 1768. Hotărnicie. Nume: Vlădoiul, Raiča, Burlan. «Cursurătura luncetuluĭ.»

220. 1-iŭ Mart 1769. Danie de vie. «Un răzvor ce l-am fost dat surori-mea Marie, să-l mănănce căt va trăi.» Martur și Ionașco Spahiu.

221. 29 Octombre 7279 (1770). «Pentru nepotŭ-mie Todoran, fiind datoriŭ la Cara-Amet de la Čocade, el de frică n'aŭ cutezat să ias[ă] la Turcĭ, numaĭ aŭ zis că să-ĭ dea sluj[i]torĭ să lovească pe la rude; n'aŭ venit el nič pe la noĭ, ci aŭ venit unŭ codeghidiŭ și cu Băran Cărligelilu, catana lu Mihaĭ Trucarĭ, și mi-aŭ dat întețală de ban[ĭ]. Eŭ, neavănd banĭ, le-am dat o vacă legată cu funie noao. Ci pentru ačast[ă] vacă vor avea judecată cu fečoriĭ mieĭ, — că eŭ n'am fostŭ dator nimică... Pop Părvul ot Albeanĭ.»

222. 16 August 1771. Manoli-Vodă Roset către Căpitanul Mihaĭ Zorilescu. I s'aŭ arătat acte de la Radu-Vodă, 30 August 7043 (1534-5) și de la «Radul Basarab-Vod[ă]» (Șerban), din 11 Ianuar 7114 (1606). Monogramă cu roș. Pecete octogonală cu chinovar: vulturul și «Io Mch. Rust. VV. 1770».

223. «Molitfeĭ Tale, preote de la satul Albeaniĭ, sănătate. Măria Sa Vod[ă], ca un bun stăpăn milostiv, după ce prea-puternica Împărăție l-aŭ miluit cu Domnia acesteĭ țărĭ la Țarigrad, pe loc aŭ pus în tot fealiul de silință ca să afle mijlocŭ și să apere și să sprijinească pe toțŭ de obște de toate realele și vătămarea ce ațŭ avutŭ maĭ nainte. Precum și de cănd l-aŭ adus D[u]mnezeŭ aicea, iar n'aŭ căutatŭ nič un enteres al Mării Sale, adecă folos, ci, cu zi cu noapte, priviighează Măria Sa pentru odihnea voastră. Acumŭ po-

runceaşte Măria Sa noao, şi Prea Sfinţia Sa părintele episcopulŭ porunceaşte protopopilor, ca să vă îndemnăm pe toţŭ de obşte, în toate sărbătorile şi duminecile să meargeţŭ la besearică, cu mare cu mic, fămeĭ, copiĭ, feate, flăcăĭ, să ascultaţŭ sfănta liturghie; la care dracul are mare silinţe asupra neamuluĭ creştinescŭ ca să-l depărteaze de la aĉastă sfăntă casă, ce ne iaste maică şi ne înbracă cu sfăntul botezŭ; scoţăndu-ne din păcatul strămoşuluĭ Adam, ne-aŭ făcut fiĭ şi moşteanĭ raiuluĭ, şi ne hrăneaşte cu sfănta cuminecătură. Şi, după ce ne veade depărtăndu-ne de sfănta bisearică, atuncĭ să bucură, să aibă căştig. Şi iată că, din porunca Mării Sale luĭ Vod[ă] şi a Preasfinţii Sale părinteluĭ episcopul, vă dămŭ poruncă voao, tuturor lăcuitorilor, să căutaţŭ în toate sărbătorile şi în toate duminecile — să meargeţĭ la besearică, cu fămeile şi cu copii voştri, să ascultaţĭ sfănta liturghie, şi s[ă] nu aşteptaţĭ să bată toaca, să mearŭgeţŭ la liturghie, ce şi la utrănie. Şi la aceştea eştĭ purtătorĭ de grij[ă] Molitfa Ta, preote, cene nu te va asculta şi nu va păzi besearica, să-l daĭ la măna Căpt. plăşiĭ, dănd în scris pricina luĭ, şi dum. Căpt. să-l trimiţă aicea, pe un sluj[i]toriŭ, să-ş ià căzuta pedeapse. Şi tu, părcălabe, să cauţŭ să facĭ un jug la bisearică şi s[ă] o şi îngrădeştĭ foarte bine şi cu cuviinţă, şi cene nu va mearge să asculte sfănta liturghie, i s[ă] dă preotuluĭ la mănă, să aibă voe şi puteare să-l pue în jug; iar cene nu-ţĭ să va supune după porunca noastră, să aibĭ a-l da în măna Căpt., să-l aducă aicea, şi să-şĭ ià maĭ mare pedeapŭse. Şi asupra acestor jugurĭ să fii bumbaşir văt[ă]şelul ce iaste orănduit la acel sat, — să fie dator să ne arate la care sat s'aŭ făcut jug şi la care nu s'aŭ făcut. Dar şi voĭ, preoţilor, să vă lăsaţĭ de beţie; şi nu toţiĭ, ci numaĭ uniĭ cariĭ aveţ patima aĉasta; că, nu numaĭ sănteţĭ beţivĭ, ci faceţĭ miĭ de blestemăţiĭ şi necinstiţŭ cinul preotescŭ, care în cerĭ şi pre pămănt iaste lăudatŭ şi cinstit de la D[u]mnezeŭ şi de la toţĭ Împăraţiĭ, de toţĭ dascaliĭ, de toţĭ filosofiĭ şi de toate neamurile: maĭ în scurtŭ, îngeriĭ slujăscŭ şi staŭ cu mare frică, cănd tu, păcătos şi glava ta plină de vin, preot hind, slujeştĭ sfănta şi înfricoşata taină care, aşteptănd să ià sfărşit, să s[ă] ducă

jertvă dupre pământ la cerĭ, de la oamenĭ păcătoșĭ, luĭ D[u]mnezeŭ, iară Molitfa Ta silești când să eșĭ de la bisarică, să mergĭ să beaĭ rachiŭ cu prioteasa, saŭ la cărčumă, — ca cum aștepțĭ să însăreaze, să închiz prăvălia, să mergĭ la cărčumă. Vaĭ de noĭ, mireanĭ, de o mie de orĭ vaĭ de voĭ, preoțĭ, că voĭ vețŭ să fițĭ lumină lumiĭ și v'aț întunecat de tot; voĭ sănteţĭ sarea: dacă v'ațĭ împuțit voĭ, care creștin va să să întărească cu sarea voastră? Și iară zicŭ: nu toțĭ, ci numaĭ uniĭ. Și nu scriemŭ aceastea ca să vă ocărămŭ, — ferească D[u]mnezeŭ, ci ne rugăm să ne erŭtațĭ, dar ne îndeamnă datoria cea creștinească, acealea ce nu s[ă] cade pentru prostiia și nepriceaperea voastră, iar după prostiia și nepriceaperea voastră, trebuință iaste să vă scriemŭ așa; care sănteţĭ voĭ datorĭ să ne invățațĭ pe noĭ, iar nu noĭ pe voĭ. Peseamne sfârșitul lumiĭ iaste. D[u]mnezeŭ milostivul să ne miluiască și să ne îndrepteaze pe toțĭ, prin mare mila Sfinții Sale; Iulie 5 dni, 7283 [1775].

Și să ne învredničască D[u]mnezeŭ și binele de veač să dobăndim. Unde sănt mulțimile și ceatele îngerilor, frumuseațea sfinților, lumina dreptilor, de unde aŭ fugit toată grija și toate suspinele și lacrămile, unde sănt curțile ceale cu ziduri de piatri scumpe și ulițăle de aur, pline de lumină și de veselie, unde iaste liniște și odihnă făr de nič o scărbă, și viață dulce făr de nicĭ un urătŭ, întru 'npărăția cea largă și desfătată a Ceriuluĭ; carea noao tuturor să ni-o dea pentru mare mila sa D[o]mnul Nostru Is. Hs., a căruia iaste toată cinstea și slava, cu Părintele și cu D[u]hul Sfănt; aminŭ.»

224. 1776. Jalbă. Nume: Țopă, Huță. — La 12 April, hotărîre de la «Manolache Romanò, biv Vel Paharnic, Caimacam Craioveĭ» (iscălit grecește).

225. 20 Iulie 7284 (1776). Notă genealogică a unuĭ preot din Albeanĭ. Strămoșul săŭ a avut un fiŭ, «care l-aŭ tăiat haiduciĭ de Țara Îngurească, fiind voinicŭ, neînsurat... Aŭ fost făcut-o și fata frate cu fečoriĭ pe moșie, adecă pe partea Raduluĭ celuĭ tăiat de haiduč... Înpărțarea... Uniĭ s'aŭ maĭ înmulțit, ci le vine maĭ puțin, iar, cariĭ sănt maĭ puțănĭ, le vine maĭ mult.»

226. 7285 (1776-7). Socoteală. «Am dat pe un noatin ban[ĭ] 90, şi pe cartea de jud[e]cat[ă] talerĭ 2, şi pe 2 soroace parale 14.» Pomenit «Agi Stan Jiianul Medelnicearul[1]» şi «dumnealuĭ Stolnicu Văc[ă]rescu».

227. 30 Septembre 1777. Învoială de moşie a luĭ «Nicon Carageà».

228. 8 Octombre 7286 (1777). Vînzare de vie luĭ «Dumitru Borangiu».

229. 19 Februar 1778. Judecată, după pîra dată de «Ilinca, fămeia luĭ Dato ot Cămpul Fomiĭ», la Caimacamul Craioveĭ. Theodorache Negri biv Vel Clucer. Pomenit «răpăosatul Pavlaiche biv Vel Spătar, fiind Caimacam». Un «înstriinat la Ţara Nemţască».

230. 27 Novembre 1779. Cercetare din porunca «dumnealuĭ Gligorie Razu biv Vel Cluč., Caimacam Craioveĭ... Spre răsărit trăsurĭ treĭ, cu stănj[ă]nul răposatuluĭ Costandin-Vod[ă] Brăncoveanu.» Partea «Roviţoilor», «numiţĭ Roveţi».

231. 25 Maiŭ 1780. Plîngere pentru o pretenţie de răscumpărare venită de la vînzătorĭ după 21 de anĭ.

232. 14 Iulie 1780. Hotărnicie. Între munţĭ, o «suliţă de piiatră», spre a-ĭ despărţi. «S'aŭ pusŭ piiatră cu cărbunĭ în vărful suliţăĭ de piiatră, unde aŭ făcut mărturisanie aceĭ 4 megiiaşĭ.»

233. 23 Novembre 1780. Vînzare din partea feteĭ «luĭ Simion Fantea» din Brădiceanĭ. «Avănd noĭ Făntoi o parte de moşie.»

234. 25 April 7289 (1781). Zapis. Ameninţare pentru aceĭ ce ar fi «să maĭ străce acestŭ testemănt».

235. Septembre 1781. Alexandru Ipsilant, «dumneavoastră veliţĭ boerĭ şi al doilea i boerĭ de neam şi boerinaşĭ mazălĭ, neg[u]ţătorĭ, ruptaşĭ, breslaşĭ, slujitorĭ de orĭ-ce breaslă, scutelnicĭ mănăstireştĭ şi boereştĭ, i voao părcălabilor şi tuturor lăcuitorilor ţăranĭ duprin satele ot sud Meh[e]d[inţĭ]... În anul acesta întămplăndu-să multă lipsă de bucate la prea-înnalta împărăteasca cetate a Ţarigraduluĭ..., socotind Domnii Mea şi lipsa cea cu neajungere a ţăriĭ, văzănd şi trebuinţa cereriĭ,

[1] Trimesul din 1774 al boierilor la Constantinopol.

silitorĭ din toate vărtutea am fost de a chivernisi, atăt netăgăduita ţăriĭ datorie, căt şi lipsa neajungeriĭ.» Pusese pe ţeranĭ a da «numaĭ o parte foarte uşoară», scăzînd-o apoĭ şi aceasta; «care scăzămănt l-am împlinit cu cumpărătorile ce s'aŭ făcut, atăt din ţară, căt şi după aiurea... Dă spre o parte, silitorĭ săntem a să face teslim la schela Brăiliĭ, iar, dă spre alta, nu am lipsit întru a da arătare de lipsa şi neajungerea ce s'aŭ întămplat într'acest an, ca, pe căt s'ar putea, să maĭ scază din orănduita cerută sumă.» Vine ordin ca «silinţă din toată vărtutea să s[ă] pue şi negreşit să să împlinească acea orănduită cerută sumă de grăŭ, orzu şi meiŭ». Să dea, decĭ, «dup[ă] ce îş va opri trebuinčoasa sămănţă, care nu vom Domniia Mea a să lipsi nimenĭ de dănsa, şi voim a o semăna cu îndestulare: şi, dup[ă] ce îş va opri trebuinčoasa sumă ce are a răspunde în datoriia de primăvară, precum v'am maĭ arătat, şi dup[ă] ce îş va opri şi cea dă trebuinţa hrăniĭ pănă la vremea rodurilor viitoare, — ceia ce ar prisosi, la verĭcine... să-l dea, făr dă a nu tăgădui pentru a sa lăcomie, cu socoteală să-l vănză cu preţ neîndestulat, căcĭ o treabă ca ačasta, fiind că e o treabă mare şi madea dilicată, căndu fieşcarele nu să va arăta cu tot adevărul următor, înşiv[ă] o cunoaşteţ că, nu numaĭ că poate a veni treaba de a fi opştea lipsită de acele bogate milĭ împărăteştĭ, ce pe toată vremea să răvarsă de l[a] bogatul noian al milostiviriĭ împărăteştĭ, ce încă poate veni la mare primejdie toată opştea.» Îĭ sfătuieşte, «nu ca Domnu ce cu milostivire în toată vremea am fost şi săntem la toate ale opştiĭ bune chiverniselĭ, ce întocmaĭ ca şi părinte». Recomandă pe boierul însărcinat cu strîngerea. Se vor lua *bucatele* în scris. Se va opri sămînţa. «De care sămănţă, şi mumbaşirlăc să le facă a şi-l semăna.» Restul va merge «la orănduita schelă». Să nu maĭ scadă suma ca altă dată. Să gîndească şi că. pe ascuns de Domnie chiar, Turciĭ pot face «cercetărĭ tăinuite», prefăcîndu-se că sînt negustorĭ cu preţurĭ bune. Se va face *catastih* de toate numele. Să nu fie «hatărurĭ, voĭ veghete, lenevire». Ameninţărĭ şi cu moartea. Monogramă cu roş. Pecete cu chinovar.

236. 23 April 1783 (și cu cifre arabice). Testamentul Ilincăĭ, «soţiia răposatuluĭ Mihalache Trapezond». «O casă de la Buc[u]reștĭ, ce am făcut în mahalao luĭ Mihaĭ-Vodă.» Are un ginere la Rovinarĭ (J. Gorj). «Iar, pentru fie-mea Ilinca, ce este căsătorit[ă] la ţara Moldoveĭ, am mersŭ eŭ acolò, și ceia ce mi-aŭ dat măna și mi-aŭ fost prin putinţă, i-am dat și eĭ, prin măna Portăresiĭ Zoiţa a Portariuluĭ Gavrilaiche.» Pecete cu coroană și două păsărĭ ţiind o cruce. Iscălește și un psalt grec.

237. 14 Iunie 1783. Carte de la «Ianache Hrisoscoleŭ biv Vel Ban, Caimacam Craiov[i]».

238. 22 Iunie 1783. Cercetare de hotare în munţĭ. «Și, ca să descoperim maĭ bine adevărul, am întrebat și Ungureniĭ, anume pe un Rusalim de la ohaba Ponoruluĭ, pe Mihaĭ Bela ot Răușor, din Ţara Ungureasc[ă], care ţin munţiĭ cu dat . . . Muntele Mănesieĭ, părăul Sturuluĭ, muntele ce să chiamă Soarbele.» Citată o carte de la 1781 *(sic)*, de la «Măria Sa Manoli Voivod . . . Ne arătară numiţi moșnenĭ și cu alţĭ Uncurenĭ *(sic)*, streinĭ, din Ţara Ungurească, că acest munte Slăve[n]ĭ l-aŭ luat Unguri cu hotarul lor din vechim[e].»

239. 21 Iunie 1784. «După jalba ce aŭ dat în aniĭ trecuţĭ la răposatu Gligorie Raz[u] biv Vel Clucer, ce aŭ fost Caimacam al Craioveĭ», etc. «O cărpinișt[e].»

240. 13 Iulie 1783. Judecată între Ion Brăiloiŭ, Nicolae Cărlotă, ș. a.

241. 1-iŭ August 7292 (1784). Zapis al luĭ «Pătru Săntionŭ» către «moșulŭ Iiionŭ Croicu».

242. «1785 *(sic)*, Ghen[a]r 19 [și] 24.» Hotarnică. «Din veiche stăpănire numaĭ 4 moșĭ ar fi fost într'acel hotar, adecă Păliţoi i Cărleștiĭ i Crintoi i Tărăi. Și, aflăndu-ne și noĭ cu stăpănirea într'acel hotar, aŭ arătat cum că nu sintem moșneanĭ veichĭ, a ne ști și noĭ de moșĭ, ce sintem zestraș și cumpărătorĭ cu părţĭ micĭ de la dănșiĭ. Acum, căutănd a lua și noĭ parte pă un moșĭ, să să facă cincĭ moșĭ, nu ne aŭ îngăduit, ci i-amŭ trasŭ la judecată înnaintea dum[nea]lor boiarilor isprav[ni]cĭ de la acest jud[e]ţ Gorj.» Se admite la sfîrșit ca eĭ, «noĭ Popeci», să facă «al cincilea moș din veichime,

iar nu sintem veniţĭ din Ţara Ungurească, şi cum că stăpănirea o avem de moştenire, iar nu zestre şi cumpărăturĭ vechĭ, şi cum că ştim într'un adevăr că, atăt la moşiia din sat, cum şi la datu munteluĭ, am împărţit tot pă cincĭ moşĭ pănă acum, şi, de vom priimi noĭ mărt[u]risanie într'acest chip, să avem a lua a cincea parte de peste tot hotaru Porceaniĭ; însă din sat, din plaĭ, din munte afară, din cumpărăturĭ; şi zestre ce vom avea din părţile lor, cu zapisă şi cu foĭ de zestre, adevărat acealea să le căutăm a le lua din partea celor ce ne va fi dat.» Iscăleşte şi un Oprişoĭ. Pe întărirea ispravnicilor, pecetea octogonală a Ţinutuluĭ, cu un cerb şi inscripţia: «pecetă Gorjiĭ».

243. 20 Ianuar 1785. Zapis al uneĭ Guran către un Topal. Scrie Gheorghe Dodenču.

244. 15 Maiŭ 1785. Vînzare din partea văduveĭ luĭ Drodul.

245. 15 Maiŭ 1785. «Gheorghe Păhă ot Tărgul Jiiuluĭ» vinde luĭ «Barbu săn Ioan Dudăŭ» «o livadie».

246. 7 Iunie 1786. Carte de mazil de la Nicolae Petru Mavrogheni-Vodă. «Purtăndu-ş dajdia sa cea orănduită de l[a] Visterie, să fie înpărtăşit de milile ce din vechime are aceast[ă] breaslă, de a scuti adic[ă] drepte bucatele luĭ de dijmărit şi de vinărič.» Monogramă cu roş. Mare pecete hexagonală, cu vulturul şi: «Io N. P. M. VV.». Jos în colţ: «Vel Vister».

247. 11 Decembre 1786. Vînzare de «un căpătăĭ de răzvor de vie, cu iobraţul luĭ, la vale». Marturĭ doĭ din neamul Čuh.

248. 17 Februar 1987 *(sic)*. Foaie de zestre. Vacă, «junincă», «cămăşĭ fomeeştĭ», «cărpe fomeeştĭ albe», «şerŭvete», «tivilichie de mătas[ă], antereŭ iară de mătas[ă], 1 haină voinicească, 1 pătur[ă] de Braşovŭ, 1 pareiichie de cizme fomeeştĭ, 1 silişte de cas[ă]..., 1 livadie».

249. 19 Ianuar 1788. Carte de la «Theodorache Adib (?), biv Vel Clucer, Caimacamu Craiov[i]». Pecete cu doĭ leĭ, o roată goală în mijloc şi iniţiale (cu negru).

250. 4 Novembre 1790. «Fiind-că biserica de la vale are numaĭ un preot şi străngăndu-ne noĭ mahalagii, care, bine-răŭ, păzim ačast[ă] sfănt[ă] casă cu cele trebuinčoasă, am gă-

sit pă acest Ianaiche zăt Nicolae Molŭgă, carele, fiind vrednic, l-am aşăzat grămătic la ačastă sf. biseric[ă], fiind şi maĭ nainte silitorĭ spre ajutor[ul] sfintelor slujbe cu preot[ul] ce este, şi avănd nădejde ca să ià şi darul preoţii, să rămăe desăvărşit al biserici, i-am dat şi loc aciia lăngă biseric[ă], de ş'aŭ început a face casă; însă din locurile ce are bisărica date danie de ctitori ceĭ ştiuţĭ; pe care loc are să dea chirie căte doaă oc[ale] čar[ă] pe an, păn va lua darul preoţieĭ, iar, dup[ă] ce va lua darul preoţii, căt va trăi şi va sluji, el va rămănea nesup[ă]rat de ačast[ă] chirie. Iar, dup[ă] ce dup[ă] vreme şi el ca un om va lipsii din lumea ačasta, locul să aibă a rămănea tot al sf. bisericiĭ ačasta.» Iscălesc un polcovnic, un anume Holingher, un croitor, un «Gĭurğovenu».

251. 9 Mart 1792. Învoială. Între marturĭ: Nicodim erŭmonahul, Vasăle Čurea, Nicolaĭ Mangul, Ioan Văţuţoiul, Ioan Gonča, slujitoriul ot Vălčao, Costandin Carlan, Milco Domdinčul, Neagul Corcoiul.

252. 17 Mart 1792. Carte de la «Costandin Suţu, biv Vel Căm[ă]raş, Caimacam Craioveĭ». Pecete cu coroană, mărcile Judeţelor şi o creangă cu ghindă.

253. 22 Decembre 1792. Declaraţia unuĭ călugăr că el şi cu tatăl săŭ aŭ *stricat* un nume într'un act, înlocuindu-l cu altul. «Ci dumneavoastră veţĭ ceare cartea Stančuluĭ Bulmeză, şi veţĭ cerceta, că să cunoaşte că stă *naşul* [=н] Stancăĭ desupra, i am stricat, şi eŭ, văzăndŭ că să cunoaşte cerneala, am umblat prin toatele slov[e]le cu condeiul, numaĭ ce aŭ rămasu isc[ă]liturile boiarilor necălcate cu altă cerneală.» Era *Stanca,* şi el a făcut *Stana*. Şi alte doaă declaraţiĭ ale luĭ.

254. Februar 1793. Foaie de zestre. «Sălişte de casă aicĭ în Tărg[-Jiŭ], alăturea cu Moş Bărbuţu», vacĭ, cal de ginere (de 30 tal.), «t[1] 100 banĭ gata pentru haine, 1 roichie de şam alagea, 10; 1 antereŭ şam alagea, 4; 1 tilivichie aseamenea, cu sanğap, 10; 1 camaş[ă] cu fir, grea, şi 3 cămăşĭ fămeeştĭ cu mătasă, 18; 2 cămăşĭ de borangic albe, numaĭ pepţĭ, 10; 2 mărămĭ lungĭ cu fir, veichĭ, 6; 1 peşchirĭ turcescŭ cu fir, veichĭ, 3; 2 scoarţă: una nooă şi una veiche, 30; 4 perinĭ curăţeale, veichĭ, 6; 2 perinĭ de lănă, veichĭ, 1,20; 1 masă

mare de pănz[ă] muschičască, de ceale bune, 6; 4 talere cu șerveatele, cu cuțit[e]le i cu lingur[i]le lor, 9,20; 1 cămașe de socru, 5; 1 cămașe de soacră, 6; 1 pareaichie de paftale de argint curat, cu colanu, 12; 1 păreaiche de cerceĭ argint curat și suflațĭ, 3; 10 galbenĭ împărăteștĭ pentru salbă, po t[1] cincĭ, par. 10, 52, 20; 1 inel de aur cu piiatră bălaș, 10; 1 ghiordan cu pietri aseamenea, 2,20; 1 păreaichie condurĭ cu terlicĭ i cu călțunĭ 2,20; 4 bazmale la bradŭ i colăcașĭ, 4; 1 plapomă 10; 1 saltea, 10; 1 ladă cu cerșafu eĭ 5,20.»

255. 25 August 1793. Vînzare în hotar «cu moșiia dumnealuĭ Peșistenariul» saŭ «Pecenariul».

256. 9 Octombre 1793. Judecată după porunca «dumn[ea]luĭ Hatmanuluĭ Costache Carageà, Caimacamu Craioviĭ». «Stăpânirea fiindu-le fost de-a valma, adecă locurește, de la hotărniciia de 12 boerĭ pànă la cea de patru, nicĭ cum nu poate fi cunoscut, — că, cățĭ stănjănĭ stăpănea unul, atăta și altul; căcĭ stăpănirea, cănd este de-a valma, locurește, urmează așa: fieștecare moșnean, căt loc poate de coprinde și-l curăță, acel loc îl ține singur, pă seama luĭ, și un moșnean curăță și coprinde locu maĭ mult, iar altul maĭ puțin. Iată dar că nu este stăpănire de o potrivă pă stănjăn, căt unul și altul».

257. 31 Ianuar 1794. Judecată a Divanuluĭ pentru o moară. Toată în grecește.

258. 4 Maiŭ 1794. Învoială cu mănăstirea Tismana. Sus: Ὁ Ῥιμνίκου Νεκτάριος συμβεβαιοῖ». Jos: «Stefan Arhigm. Tism.».

259. 20 Novembre 1794. Diată. «Căndu fugitŭ cu muiarea meșteruluĭ Ioan, amŭ dat la optŭ gonacĭ t[1] 80 și la prot[o]-popu Papa am dat glob[ă] t[1] 40, și maĭ amŭ la frate-miu Mihaĭ, că aŭ maĭ furat treĭzăcĭ de caĭ, și i-aŭ văndut la Calafat, și, află[n]du-l păgubași, el aŭ trecut în Țara Nemuțască, și nea-aŭ apucat la Nicoli Čămărașu, și am plătit cai, și am dat de gloab[ă], și am luat har[e]le pluguluĭ și toate mărunțișurile ca[s]i... Și, lund frate(te)-miŭ tot, și rămăindŭ săracŭ, m'am căs[ă]torit; cu ban[i] turceștiĭ și biru, de alta, am încăput la grea datorie turčască.» Are proces cu cumnata, care zice «că am prădat-o cu Turcĭ».

260. 9 Mart 1795. Zapis. Marturĭ: Miloiŭ, Ioan Ţanghiu, Gĭurca Nodea.

261. 29 Maiŭ 1795. Mărturie pentru satul Busuiocĭ. «Mihaĭ Mutulescu aŭ cumpăratŭ doo funiĭ de moşie dinŭ hotarulŭ Gruiarilor, de la neşte Grecĭ Arbănaşĭ. Şi, maĭ trecăndŭ ceva vreme la mijlocŭ, şi avăndŭ numitulŭ Mi[ti]că călătorie, ca să meargă la Craiova, le-aŭ aju[n]sŭ vreme de masă la Groşĭ, la unŭ Lupŭ cărčumaru. Ş[i], viind doĭ boiarĭ din Hurezanĭ, călătorĭ, să meargă la Bucureştĭ, după trębile ce aŭ avutŭ, s'aŭ găsitŭ cu toţ[i] la acelŭ Lupŭ cărčumaru în gazdă. Şi, findŭ la cină cu toţ[i], aŭ datŭ rugăčune numituluĭ maĭ susŭ ca să l[ı] vănză o fune de moşie dintr'acele doo, iar numitulŭ Mi[ti]că aŭ tăgăduitŭ că nu are moşie de vănzare, şi, findă-l înpreunatŭ *(sic)* cu vinu, s'aŭ culcat, iar boiari Hurezani aŭ făcutŭ zapisă pe o funie de moşie şi, lundu-ĭ degetu, adurmitŭ, l-aŭ pus în locŭ de pecete, ş[i], băgăndu-ĭ în sănŭ t[l] 12, şi aŭ plecatŭ boiari Hurezanĭ. Şi, deşteptăndu-să dimineaţa, i-aŭ spus acelŭ Lupŭ cărčmaru ce aŭ făcut numiţ[i] boiarĭ, şi, vindŭ acasă, aŭ adăstatŭ pănă aŭ venitŭ boiari de la Bucureştĭ, şi atuncĭ s'aŭ întămplatŭ de aŭ bolnăvitŭ Micu Bordescu, ş[ı] aŭ trimisŭ aceĭ t[l] 12 pe unŭ Amza, ce l-aŭ avutŭ fečor maĭ mare, şi acelŭ Amza, dacă aŭ lotŭ baniĭ, n'au vrutŭ să-ĭ ducă numiţilorŭ boiarĭ ca să scoţ[ă] moşiiea, ci aŭ fugitŭ cu bani în lume. Iar Micu Bordesculŭ s'aŭ întămplatŭ de aŭ amuţitŭ dintr'ača bolă, şi după voe luĭ Dumnezăŭ aŭ muritŭ. Şi aŭ rămas ača fune de moşie încutrupită de aceĭ boiarĭ.»

262. 30 Iulie 1795. Vînzare de «stăj. 8 p[l] şi una cirtă, partea maicăĭ». Marturĭ: Stănel, Borcan, Mămăliţă, Pirtea ş. a.

263. 1-iŭ Decembre 1796. Carte de mazil de la Alexandru-Vodă Ipsilant. Monogramă cu roş. Pecete octogonală, cu chinovar: doĭ leĭ ţin un scut cu vulturul şi boul; jos: 1796; legenda: «Io Al. VV.».

264. 18 Decembre 1796. Pomenită o judecată înnaintea «dum[nea]luĭ biv Vel Stol[ni]c Dum[ı]traichie Bibescu is. [de Gorj]»[1].

[1] V. vol. V, Documentele Brîncoveanu şi Ştirbeĭ.

265. 21 Ianuar 1797. Carte de la «Iancul Carageà biv Vel Post., Caimacam Craiovi». Pecete cu o albină, un cerb, un peşte şi două roate (?) în registre orizontale; jos: 1796.

266. 8 Mart 1797. Vînzare «Gorobeştilor». Martur: un Zbenghe. «Şi, cănd s'aŭ făcut zapisul, s'aŭ făcut cheltuial[ă] de parale 20.»

267. 25 April 1797. «Din porunca duml. Iancul Carageà biv Vel Posteal[nic], Caimacam Craiovi», judecată. Pomenită «stăpănirea Neamţilor ča d'intăĭ», răposatul Ban Costandin Ştirbeaĭ, «Dosul Mateiuluĭ», «gărniţa înfierat[ă]».

268. 1 iŭ Maiŭ 1798. Carte de mazil de la Io Costandin Gheorghie Hangeri Voevod. Monogramă cu roş. Pecete ovală, cu vulturul în scut ţinut de doĭ leĭ şi legenda: «Io... Hğ. VV., 1797».

269. 13 Novembre 1798. Zapis. Nume: Tacotă, «Nastasiia Monăniţă», Dumitraşco Gridan.

270. 8 Decembre 1798. «Fečori Lupuluĭ Ozmană» vînd ocină luĭ «Ionŭ fečoru Năsturicăĭ». Martur şi «Dumitraşco Peţecu».

271. 12 Iunie 1799. Zapis al luĭ Ion şi Aldea, fiiĭ luĭ Neguţă.

272. 29 Iunie 1799. Foaie de zestre (pomenit Manea Bustuchina). Ocină, vite, «o căldare mare, fiiară de coşĭ, i o săcure, i un vătraĭ, i doo putinĭ, i o bute». Pune «degeatul cu cerneală».

273. 1-iŭ Iulie 1799. Carte de mazil de la Alexandru Moruzi. Monogramă cu roş. Pecete octogonală, cu chinovar: ambele mărcĭ româneştĭ între laurĭ, şi legenda: «Al. Cst. M. VV. 1793»[1].

274. 23 Iulie 1799. Carte de la «Andon biv Vel Cămr., Caim. Craiovi». Pecete ştearsă, cu mărcile judeţelor şi data de «99».

275. 1-iŭ Decembre 1799. Împrumut cu dobîndă: «la zăce doĭ în anŭ». Marturĭ şi: Mihaĭ Bălul, Rădoĭ Lungocĭ, Liica Petrescu.

[1] Alta e din 21 Septembre, acelaşĭ an.

276. 14 Mart 1800. Carte de la «Nicolache biv Vel Post., Caimacam Craioviï». Pecete cu mărcile unite ale Județelor și numele Caimacamuluï în litere risipite.

277. 7 Maiŭ 1800. Carte de la «Nicolache biv Vel Post., Caimacam Craiovi». Aceïașĭ pecete.

278. 20 Novembre 1801. Zapis al «Costandineï soţiia Preduți de la Săcel». Un fiŭ al eï a vrut să ucidă pe cineva, «din prigonirea ce am avut pentru moșiie». Ucide pe o fată a luï. «Cu ştire domnască», tatăl feteï îl urmărește, și-ĭ prinde tovarășul. Apoĭ, soțul eï se iea «cu cuțitu în mănă» după altă fată. Ea fuge la fratele eï, spre o pivniță. «Și băiatu, de unde durmiia în tinda pivniți, din strigătu feti s'aŭ deşteptat și, văzind pe bărbatu-meŭ, i-aŭ zisŭ, pentru ce alung[ă] fata. Așa spun ceia ce s'aŭ întămplat acolo că, la întrebarea ce i-aŭ făcut băiatu, i-eŭ zisŭ și luï că va să-l omoare și pe el cu cuțitul, năvălind și asupra luï ca să dea; și băiatu, văzind așa năvălirea bărbatu-meŭ, aŭ luat un par dă hărdăŭ și, dănd într'ănsul numaï odat[ă], l-aŭ și omorăt; și din časul acela aŭ și fugit. Ačast[ă] întămplare cunoscăndu-s[ă] și de mine și de alți că iaste de la diiavolul, de aŭ ucisŭ fii-meŭ pe fie-sa, cum și fii-săŭ pe bărbatu-meŭ, ne'm învoitŭ acum între noĭ ca nicĭ eŭ să maĭ caut nimic de la el pentru moartea bărbatu-mieŭ, nicĭ el de la mine pentru moartea fie-sa, ci să fim ertațĭ unul de către altul, și să petrecem de acum înnainte bine, vecinește, căutănd fieștecare pentru sufletu celor morțĭ. Și fii-săŭ, venind de unde va fi fugit, să să odihnească în pace de către mine, fiindcă l-am ertat de bun[ă] voia mea, — precum și numitu aŭ ertat pe fii-meŭ pentru moartea fie-sa, — dăndu-mĭ asemenea zapisă la măna mea. Dup[ă] care întocmaĭ tot urmănd, iar de se va întămpla de acum înnainte a maĭ sări fii-meŭ saŭ fiĭ săŭ unul asupra altuia cu pricin[ă], noĭ să fim îndatorițĭ a-ĭ da în măna judecăți, ca cu viiața să să pedepsasc[ă].» Se chiamă marturĭ.

«Sud. Gorj.

Cu acest zapis de împăcăčune viind amăndooă părțile înainte noastră, împreună și cu mărt[u]riile, [precum] să arată, am intrat și noĭ în sciuta cercetare și s'aŭ dovedit toată curgerea pri-

cini întocmaĭ precum în zapisul acesta să cuprinde, și știm(?) a fi întemeiată împăčuirea ce aŭ făcut din bunavoința lor: s'aŭ adeverit și de noĭ cu iscăliturile; 1801, Noiemvrie 20 »

279. 1802. Jalbă. A venit la jăluitor un sătean «cu armă de moarte». I-a ucis fata. «Și pă aicĭ ca să prinzu pă maĭ sus numitu Gheorghe feroru luĭ Preduți.» Domnul decide să se spînzure vinovatul. Cînd i se urmărește altă fată de către Preduță, fratele eĭ zice: «Nene Preduți, ce goneștĭ pe soru-mea; nu ajunge că aŭ omorăt fiiŭ-tăŭ pă ceailalt[ă] sor a mea?» Decĭ numitu Preduți aŭ strigat către fiiu-meŭ, zicănd: «Și pă tine te omor». Pe loc, luminate Doamne, s'aŭ dat și cu cuțitu dup[ă] el pă ușa pivniți și, văzănd băiatu așa, s'aŭ spăret, luănd un par de hărdăŭ, și, de fric[ă] ca să nu-l tae, cum l-aŭ lovit odat[ă], de loc aŭ și murit. Milostive Domne, m'aŭ tras soțiia răposatuluĭ la dum[nea]lor boeri isprav[ni]cĭ și, judecăndu-ne, aŭ zis dum[nea]lor că, în vreme ce fiiŭ-săŭ aŭ împușcat copila mea, de aŭ murit, și acum iar el s'aŭ sculat de aŭ venit cu moarte asupra copiilor meĭ, să fie moarte pentru moarte, dup[ă] cum s'aŭ făcut, tot din pricina luĭ, și, în vreme că nicĭ eŭ nu le-am dat nimic pentru moartea fii-mea, nicĭ pă mine nu m'aŭ îndatorat ca să-ĭ daŭ nimic. Și soțiia răposatuluĭ nu m[ă] las[ă], ci mă trage ca să-ĭ plătesc datoriia bărbatu-seŭ, ca talerĭ șaptezăcĭ, și să-ĭ daŭ să-ĭ cumănde sufletu. Eŭ acestia nu le-am cerut lor pentru copila mea.» Cere a fi judecat de ispravnicĭ. «Am și adeverința satuluĭ și a dumnealuĭ zapciuluĭ pentru că s'aŭ sculat el cu moarte asupra casiĭ mele.» — Ordinul de judecată e din 9 Februar. Pecete cu chinovar: în oval vulturul și bourul. Inscripție: «Io Mih. Cst. VV.; 1798 (?)».

280. 15 Februar 1803. Carte de la «Costachi Carageà, Caim. Craioveĭ».

281. 28 Februar 1803. Carte de la acelașĭ.«Costache Caragè, biv Vel Postelnic, Caimac[a]m Craiovi». Pecete cu negru.

282. 12 Iulie 1805. Carte de la «Mihalache Manu, biv Vel Vor., Caimacam Craiovi». Pecete cu mărcile județelor, inițiale și anul 1810(?!).

283. 20 Decembre 1805. Instrucțiĭ pentru vătavul de plaiŭ

de la Muntele (J. Mehedinţĭ). Mare număr de hoţĭ, carĭ se pricep a-şĭ găsi tovarăşĭ. Să facă decĭ bună pază. «Să umble tu, vătaşe, singur prin toate [satele] plăeşăştĭ... Ca să nu să întămple vre un om dă la vre un sat din plaiŭ, măcar să s[ă] adape cu găndul la acest fel de netrebniciĭ; să-ţ deşchizĭ ochiĭ; ca şi pentru ceĭ ce vor veni dă lăuntru, saŭ cu paşuşurĭ saŭ făr dă paşuşurĭ, în grab[ă] să înştiinţeze la dum[nea]luĭ Vel Spăt[a]r. Şi pă ceĭ ce vor fi cu paşuşurĭ, să-ĭ lăsaţ după orănduiala să treacă, iar ceĭ ce vor fi făr de paşuşurĭ, să-ĭ opriţ acolò, şi să înştiinţaţĭ dumnealuĭ Vel Spăt[a]r, şi veĭ avea răspuns în ce chip să urmezĭ... Că s'aŭ sfetit dá dăcindea hoţĭ trecuţ aiciŭ saŭ dă aicĭ trecuţĭ acolò. Acolo în plaiŭ te vom spănzura şi pă tine şi pă căţ veţĭ [fi] din plăiaş i potecaş.» *Ponturĭ:* 1) Va păzi hotarul despre «Transilvaniia», «Ardeal». «Înlăuntru în Ardealu să nu îndrăzneştĭ a lăsa pă niminĭ să treacă neavănd răvaş de drum de la dum[nea]luĭ Vel Spătar.» «Răvaşele dă trecătoare» le va trimete Spătaruluĭ, care le va arăta Domnuluĭ; 2) Ceĭ cu *paşuş* de la General, vor fi sfătuiţĭ a merge întăiŭ la ispravnicĭ, carĭ să-ĭ călăuzească maĭ departe; 3) Să arăte porunca «cu înfricoşare de moarte» la pîrcălabiĭ şi preoţiĭ satelor plăieşeştĭ, făcîndu-ĭ răspunzătorĭ pentru hoţĭ, tălharĭ şi gazdele lor. Plecînd din sat oamenĭ, eĭ să arăte acest gînd pîrcălabuluĭ «şi chezaşilor lor». Va strînge banĭ numaĭ prin plăiaşĭ; 4) Ceĭ ce trec acolo din «satele din vale», îl vor înştiinţa; 5) Va face raport Spătaruluĭ la cîte două săptămînĭ; 6) Va însemna pe «căţ vor veni spre lăcuinţă a să aşăza în ţara Domnii Mele»; 7) Va *privi* «liniia hotaruluĭ ţăriĭ de a să păzi», cum a poruncit Mihaĭ Suţu, în a doua Domnie, ca să nu fie din nicĭ o parte încălcare a hotarelor. Pecete ovală, cu chinovar.

284. 1806. Jalbă. «Nu aŭ nicĭ o carte, decăt ajutor aŭ pe un 3 Logofăt al Departamentuluĭ dă Patru ot Craiova şi pă Clučr. Barbu Viişoreanu, făcăndu-să dum[nea]lor vichilĭ şi davagiĭ la aceste treĭ sate, făr dă a avea ceva amestic, ci numaĭ pentru mită. Şi acum pă toamna trecută am băgat noĭ neşte Ungurenĭ în moşăia noastră, şi maĭ sus numiţi Găvăneştĭ, pentru ca să facă pricină, aŭ mersu la aceĭ Ungu-

renĭ, la turma lor, şi i aŭ legat şi i-aŭ bătut foarte răŭ, purtându-ĭ şi prin pădurĭ legaţ, ca pe hoţ.»

285. 30 Ianuar 1806. Carte de la «Iorgache Arghiropol, biv Vel Postelnic, Caimacam Craiovi». Pecete cu mărcile Judeţelor, iniţialele lor, «Ghe. Ar., C. C.» şi anul: 1805.

286. 20 Decembre 1806. Costandin Ipsilant-Vodă numeşte pe «Theodorache Vlădimirescu biv vtori Comis» «vătaf la plaiul Munteluĭ-de-sus, sud. Mehedinţĭ». Instrucţiĭ foarte întinse, pentru păzirea ordiniĭ. «Însă, fiindcă ne-am înştiinţat Domniia Mea cum că vătaşiĭ plaiurilor, cu această puţină slobozenie ce aŭ de a face oareşcare certare spre înfrănarea şi îndreptarea celor ce cad în deşărt [greşelĭ] şi vini, dintre lăcuitoriĭ satelor plaiuluĭ, să întindu a pedepsi pre oamenĭ cu bătăĭ strajnice şi cazne nesuferite, care eĭ nu sănt slobozĭ şi volnicĭ a o face aceasta, — iată cu hotărăre poruncim trajnic *(sic)* ca de acum înnainte foarte să să ferească văt[a]fu plaiuluĭ de nişte urmărĭ ca acestea, şi să nu fie volnic vătafu de plaiŭ a certa pe lăcuitori satelor plaiuluĭ ce vor cădea în pricinĭ de viţi micĭ, maĭ mult decăt doaăzăcĭ, treĭzecĭ beţe. Care şi aceasta cercare să nu să cuteze a o face cumvaş făr de vină dă faptă dovedită, pentru pizmă saŭ înteres, că, aflăndu-şĭ, în urmă să va pedepsi apoĭ îndoit.» Cele marĭ privesc pe ispravnicĭ. «Cheltuiela, orĭ pentru vănat[u]rĭ, orĭ pentru şoimĭ, orĭ pentru alt verĭce, să nu fiie volnic vă[ta]fu de sineşĭ, făr dă ştirea şi porunca Domnii Mele, în scris a face cisle pe sate în plaiŭ, ci la vremea aceia, după ce să trimit şoimi, orĭ la vremea vănăt[u]rilor, vătaful, făcănd foaie de cheltuială cu arătare anume la ce şi căte căt s'aŭ cheltuit, şi printr'a cuĭ mănă, să să cerceteze de către ispravnici judeţuluĭ.» Atuncĭ se va face cisla; se vor da chitanţe. Nu va lăsa plaiul pentru culegerea «banilor dăjdiĭ din sat în sat», ci va trimete plăiaşĭ pentru aceasta. «De la toţĭ caznicii căţĭ să află lăcuitorĭ în plaiŭ să aibă a lua clacă: căte o zi pe anu; aşijderea să ià şi de la turmele de oĭ ce vinu în ţară, de turmă căte un miel micu dentr'acea primăvară; aşijderea să ià şi căte un caş de stănă, şi să fie de toate potvăzile şi angariile apărat»; e scutit şi de «poclonul dumnealuĭ Vel Vornic, t[l]. — ». Nu va

face abusurĭ, «cu pricină că aĭ dat avaet maĭ mult la dumn[ea]luĭ Vel Vor[ni]c și că aĭ căutat să-țĭ scoțĭ avaetul din spinarea săracilor, ci încă și pă vătășăi satelor și pă părcălabĭ să nu-ĭ îngăduieștĭ; ce să petreacă lăcuitoriĭ cu dreptate, după cum este vrerea Domnii Meale.» Se vor face *cercărĭ* «cu felurĭ de mijloace». De va fi prins cu purtarea rea, «hotărăre avem a te pedepsi în alaiŭ cu bătaie, acolò la vederea tutulor, și apoĭ cu [toia]gul și cu ocna, — întorcănd și jafurile acele înnapoĭ». Monogramă cu roșu. Pecete cu coroană, loc de armele ambelor țerĭ și inscripția: «Io Cst. Ip. VV. 1802». — Întocmaĭ aceleașĭ lucrurĭ se cuprind în porunca, din 20 Iulie 1815, a luĭ Carageà-Vodă către «Pavel Vlădimirescu» [1], numit «vătaf la plaiul Munteluĭ, sud Meh[e]dinț».

287. 12 Mart 1808. Maĭ mulțĭ oamenĭ daŭ zapis «la cinstită măna dumnealuĭ biv Vel Slugr. Theod[o]r Vlădimirescu, comand[i]r», vînzîndu-ĭ «vadul nostru de moar[ă] ce-l avem pă apa Topolniț[i] din veichime, pă moșiia sfinteĭ măn[ă]stirĭ Coziia, ce este dă la vale de moara Gărdăreanuluĭ, — care să stăpănește de Logofătul Pătrașco, fiind luoată de zestre, și din ğosul eĭ este a răp[o]s[atu]luĭ Medelnicer Hagi Iorgachi, care acum să stăpănește dă Sfinția Sa Hagi proin protopop Gheorghe», cu 600 de talerĭ. «Și să ai[bă] dum[nea]luĭ putere a face moar[ă] pe dănsul, orĭcum îĭ va da măna dum[nea]luĭ... Cu cuprinsul ce este dă la vale dă țarin[ă], cum și în țarină să stăpănească pașĭ dă pămănt, în latŭ patruzecĭ și patru, și, în lung, din moar[ă] și păr în drumu cel mare a Cerneț[u]luĭ; ci atăt dum[nea]luĭ, coconi dum[nea]luĭ, nepot, strănepoț, căț milostivul Dumnezeŭ îĭ va dărui, să stăpănească în vecĭ și nestrămutat.» Iscălesc: «Velea Argintaru» și «Maria Stăiculeasă», și doĭ boierinașĭ: Grecul Δημήτρης Μηχάλης μάρτηρας și Logofătul, iar, jos de tot: Gheorghe Iupŭčanu.

288. 7317 *(sic)*, 15 Mart. Vînzare din partea luĭ «Pătrașir... cu frate-mieŭ Niculce i frate-mieŭ Părvo Pălițiŭ, dinŭ satul Porcenĭ-Muștenĭ».

289. 20 Maiŭ 1809. Foaie de zestre: «1 binișŭ de atlaz

[1] Nepotul de nepot al luĭ Tudor.

îmblănit cu cacom, 1 rochie asemenea, 1 binişĭ de dimie îmblănit cu sangeapu, 1 rochie de fludă neagră, 1 binişŭ dă maltefu negru dăzblănit, 1 rochie de agabaniŭ albă..., 1 scurteică iarăşĭ dă atlaz dă purtare, o rochie dă irpichir *(sic)* iar[ă]şĭ dă purtare, 1 scurteic[ă] dă chiteic[ă] cu cacom..., 1 boccealăc dă ginere, 1 boccealăc de naşĭ, 1 cămaş[ă] dă socră, 1 testemel de cumnat, 1 batistă dă cumnat, 2 prosope dă obrază, 2 peşchire dă mănĭ, 6 şărvete, 1 mas[ă] dă pănză, 2 farfuriĭ cu linguriţăle loru de argintu..., 1 pereche de jartiele (?) de argint poleite cu aur, 1 saltea dă chertom *(sic)*, 3 perine asemenea, 1 plapom[ă] tot dă chertom, cu cearşafu eĭ; 1 cearşafŭ dă aşternut, 2 perinĭ dă pufŭ, 1 mare asemenea, 1 fustă de ghermesăt ghiurgiulie, 1 fustă peste, dă purtare, 2 testemele, 1 fes albŭ, 2 perechĭ pantofiĭ, 2 perăchĭ strămfiĭ, 1 gevrea de schimbă, 5 gevrele, 1 brănişte dă ştică (?)..., 12 talere dă cositorĭ, 12 părechĭ de cuţite cu lingurile lor, 6 tipsiĭ marĭ dă bucate, dă cositoriŭ, 2 tăfiĭ de aram[ă], 3 tingirĭ cu capacele lor, 1 lighiian de aram[ă] cu ibricul luĭ, 1 ceaun dă aramă, 1 sfeşnic dă tunbac, 1 tes dă beia asemenea dă tunbac, 1 cădelniţ[ă] de tumbac, 1 scorţă dă pat, 1 ladă mare, 1 tavă dă farfuriĭ.».

290. 18 August 1811. «Nectarie, cu mila luĭ D[u]mnezeŭ smeritŭ episcopŭ, după porunca preaosf[i]nţituluĭ Mitropolitŭ chirio chirŭ Gavriilŭ, alŭ prea-sfîntuluĭ îndreptătoriuluĭ sinodŭ členŭ, şi alŭ aceluiaşĭ în Moldaviia, Valahiia şi Basarabiia exarhŭ şi cavalerŭ, ce s'aŭ datŭ ca să fie orînduiţĭ unŭ dascălŭ şi un ţercovnicŭ la fieştecare besearică, următorĭ fiindŭ şi noĭ, orînduim pe acestŭ — ca să fie —, la besearica dinŭ satulŭ —, sudŭ —, unde să prăznuiaşte hramulŭ — ; carele să fie păzitoriŭ acolò, ajutăndŭ preotuluĭ la toate slujbele beasericeştĭ, fiindŭ întru toate supusŭ; dăndu-i-să şi luĭ parte dinŭ bisearică, de—; carele, după hotărîrea ce s'aŭ făcutŭ în Divanulŭ Cnejieĭ Moldavieĭ şi alŭ Valahieĭ, iaste scutitŭ de toate dările Visterieĭ care esă pe mireanĭ, maĭ vîrtosŭ că şi cucernicŭlŭ Protopopŭ alŭ plăşiĭ de acolò deosebită adeverire ne-aŭ datŭ pentru dînsulŭ, că şi de la sătenĭ aŭ luatŭ încredinţare pentru dînsulŭ că nu are nicĭ-o pricină în satŭ şi

iaste slobodŭ de spre rîndulŭ dăjdiilorŭ. Dreptŭ aceaia scriemŭ Cucerniciei Tale, protopoape alŭ plășiĭ, și Molitvelorŭ Voastre, preoților, ca să cunoaștețĭ pe numitulŭ dinŭ porunca noastră orînduitŭ; căruia spre încredințare de —, i s'aŭ datŭ ačastă arhierească carte a noastră. 18 —, în luna luĭ —.» — Tipărit. Monogramă. Jos (manuscris): «trecut în condică». — Pecete ovală, cu scut ținut de doĭ grifonĭ cu crucea în gură, coroană și: «Nctr. Rmnc. 179...» (șters, ca și armele din scut, unde pare a fi vulturul cu crucea).

291. 1-iŭ Februar 1813. Foaie de zestre. «1 rochie cu antereŭ..., 2 cărpe de borangicu,... 1 straĭ,... 1 salbă de t[1] 30,... 1 pereiche cizme,... 2 oprege, 1 cicicu de încinsu, 6 șire de hurmuzi.»

292. 13 Decembre 1813. Zapis. «La vreme cu morte neveasti, făn *(sic)* o am omorătŭ, m'aŭ apucatŭ cumnatu-mieŭ pentr[u] zăstre și Armașul de globă, și eŭ, neavănd banĭ, mi i-aŭ datŭ aceștĭ maĭ sus numiț frațĭ, și eŭ li-am văndutŭ partea mea din moșie păr[in]tescă, cu t[1] 30, și partea mia de moșie ce am cumpăratŭ.» În alt zapis, se zice: «la tămplare neiveste».

293. 20 Maiŭ 1814. Hotărîre a ispravnicilor Gorjuluĭ. «Că numitu aŭ luat cu vorbe pă un frate al lor nevărsnic, anume Cost[an]d[i]n, ce este stăcatŭ de bețiie, și, scoțindu-l din fire, i-aŭ dat treĭ galbinĭ, unu de căte tlr. 12, să-ĭ vănză moșiia părinților lor.»

294. 1815. «Luîndu eŭ o curea de moșie de zestre în hotaru Telești, ce să chiiamă Bogdănești.»

295. Fără dată. Carte de la «Gheorgh[e] Suț[u], biv Vel Spat., Caim. Craioveĭ». Pecete cu vulturul austriac, coroană și inițialele: «Gr. Su. Cm. 1819». — Tot de la el, carte din 8 April 1820.

296. 6 August —. Cercetare de stricăciune, de «noĭ, oamenĭ ispășitorĭ». Fixează suma. Fiecare iscălește, adăugind la numele săŭ: «ispășitor».

297. 1817. Carageà-Vodă, către lăcuitoriĭ din «sud Gorjĭ». A crutat țara ca Domn, «cunoscănd nevoile ce ațĭ pătimit din vremile... răzmirițiĭ și necazurile ce ațĭ tras în felurĭ de răs-

punderĭ ale oştirilor». Dar eĭ s'aŭ arătat totdeauna zeloşĭ la plată. «Maĭ vărtos că, de vre-o doĭ-treĭ anĭ încoace, din urgie dumn[e]zeiască, s'aŭ iuvit pe alocurea nerodirea timpurilor, care este nu puţină nenorocire pentru voĭ, iar pentru înşine nemărginită măhnire, văzându-vă că pătimiţĭ.» Jertfeşte şi el; «spre al vostru desăvărşit răpaos», desfiinţează «orănduiala cărălor de sare», pe care le va da acum «cumpărătorul ocnelor». a) «Din cincĭ čferturĭ du preste an ale Visterii (bez baniĭ haraciuluĭ, fiind dajdie împărătească, şi bez baniĭ lefilor, cu un puţin adaos de parale şaizecĭ, şi al mizilhaneliĭ, fiind netăgăduite cheltuelĭ ale ţării) vă scădem pă anul acesta, luĭ 1817, maĭ mult de căt cu baniĭ jumătate; adecă din t[1] doaăzecĭ şi doao, ce eraţĭ îndatoraţ să răspundeţĭ la un čfert, carii cu răsura lor să făcea t[1] doaăzecĭ şi şase şi şaĭsprezece parale, acum aveţĭ să mĭ răspundeţĭ numaĭ t[1] zece şi ğumătate şi osăbita răsură, pe parale opt la leŭ»; c) «Fiindcă în luna luĭ Fevr. şi Marti, ceĭ maĭ mulţĭ isprăvesc ~~cu preţurile~~ nutreţurile şi să află cumpărătorĭ spre izbăvirea vitelor lor, şi alţiĭ iarăşĭ, din nenorocirea timpuluĭ, pe alocurea cumpărătorĭ şi chear de bucate, pentru hrana lor, iar în luna luĭ April şi Maiŭ asemenea să află cu toţiĭ în lucrarea pămănt[u]luĭ, cu sămănăturĭ şi altele, — am chibzuit că întru această curgere de patru lunĭ să nu răspundeţĭ nicĭ pă aceştĭ căte t[1] doĭsprezece, parale doaăzecĭ şi patru, de lude, la un čfert, ci să începeţĭ a-ĭ răspunde tocmaĭ la viitoriŭ Iunie, iarăş prin răpaos; adică înpreunănd cu baniĭ luĭ Iunie şi Iulie şi baniĭ luĭ Fevr. şi Marte, şi cu baniĭ luĭ Avgt. şi Septv. şi bani luĭ Apr. şi Maiŭ, şi la Ocmv. şi Noemv., care este cel de al cincilea čfert, să răspundeţĭ numaĭ baniĭ čfertuluĭ, dreptĭ, no t[1] doĭsprezece, parale doaĭzecĭ şi patru; cariĭ sănt împreunaţĭ cu răsura; — ne maĭ avănd alte datoriĭ după urmă Şi, pănă la acea vreme al tacsisuluĭ banilor, Visteriia Domnii Mele să să afle întru răbdare, împlinindu-şĭ trebuinţele cum va putea... După ce vă veţĭ desface de toate rămăşiţurile dăjdilor trecute pănă la sfărşitul următoruluĭ Ghen[a]r, în luna luĭ Fevr[uar] şi Marte aveţĭ să răspundeţĭ numaĭ baniĭ lefilor de doao lunĭ şi o parte din baniĭ mezilhanelilor, iar

în Apr. și Maiŭ numaĭ baniĭ aceștiĭ diminiĭ (și cu al vostru răpaos), căcĭ istovul mizilhanelilor avețĭ să-l dațĭ în cel de al treilea čfert, al luĭ Iunie și Iuli... Să științĭ că aceste scăderĭ le-am făcut cunoscute maĭ întăĭ printr'acest al nostru pitac la toată obștea părinților arhiereĭ și a dumn[ea]lor veliților boerĭ haleà și mazilĭ, al doilea le facem cunoscute și voaă..., să vi le citească în vileag, de obște și în auzul tuturor.» Vistierul va face «să înpărțiască pă la toate bisericile, spre a sta în măna preoților». Monogramă cu roș. Pecete ovală, cu chinovar: caĭ de mare țin scutul cu vulturul. Inscripția: «Io Gh. Cr. VV. 1812».

o 298. 1818. Jalbă pentru un atac făptuit, din pricina uneĭ moșiĭ, de patruzecĭ de oamenĭ. Uneĭ slugĭ i se iea brîul «și șuba și punga de la brăŭ cu t[1] — și o teacă cu cuțitele; care aceĭ ban[i] îĭ dedusăm noĭ ca să ne cu[m]pere sare de pe drum». Tot eĭ fac ca să se trimeată de la isprăvnicia de Gorj contra jăluitoruluĭ «cătan[e]», care-ĭ leagă un copil și-ĭ bat «murariu și păndariu». Iĭ strică «o plasă de gardŭ de stăbor», îĭ daŭ porciĭ în vie. «Și, ducăndu-m[ĭ] copilu acas[ă] legat, l-aŭ întins la îmbătură, și ședea pe el desupra, zicăndu-ĭ să deșchiză ușile pimniței, să le dea rachiŭ să bea.» Îl duc «cu un curmeĭ de teĭ de găt, și i-aŭ pus căldarea în spinare, și copilu legatŭ, și aŭ plecat cu ele pen sat, și aŭ umblatŭ cu copilu doă zile pen sat, și pe la cazane, și ocărăndu-l numiți om[e]nĭ și înjurăndu-lŭ, făcăndu-lŭ: čocoĭ vărgat și guleratŭ; și aŭ fostŭ zisŭ: dă să joce ca ursu. Și, ducăndu-lŭ la Tărgu-Jiiul, aŭ arătat la dumnealor boerĭ ispravnicĭ că eŭ am fugit, iar nu sănt venit la cistitulŭ Divan; și mi-a băgat copilu în pușcăriia ha mare, și în pro. *(sic)* copil micŭ de zece anĭ, — avăndŭ neşte logofețĭ la Scaunu isprănicatuluĭ rudă cu eĭ, că le ară porumbĭ și-ĭ lucreaze și li-ĭ dă gata și le face interese, și le-aŭ văndut și moșie: pentru acea totdeuna le face îndămănă.» — Hotărîrea, din 13 Septembre, de la «Lucachi Arghirop[o]l biv Vel Poste., Caim. Craiove». Pecete frumoasă cu coroană, Județele și, în mijloc: *Cmn. Cr.*

299. 5 Maiŭ 1820. Foaie de zestre. «1 prăvăliia, adecă hanu cu țănutu luĭ și cu locul jumătate..., 12 talere de cositor

cu tacăm[ul] lor, 1 păreiche paftale de argint, candel[ă] de argint, iconiță de sidef, 1 farfurie de argint cu linguriță, 1 scoarță, 1 saltè cu treĭ perinĭ, 1 plapom[ă] de tocat, 1 čarşaf, 2 perinĭ de puf cu čarşaf[ul] lor, 1 masă mare, 12 şervete, 2 prosoape, 1 cruce de sidef, 1 păreiche de cerceĭ de argint poleițŭ, 1 inel de aur cu antică, 5 cămășĭ femeeştĭ, 1 cămaş[ă] de ginere, 1 cămaşe de naşĭ, 1 lighiian cu ibricu luĭ de aram[ă], 1 tipsii de cositor, 1 malotea de ghermesut cu şder, 1 roche de basma, 1 scurteică de pambriŭ verde, 1 rochiie de şamalagea, 1 scurteică de ghermesut, 1 boccea.»

300. 20 Octombre 1820. Carte de la «Ioan Tipalt, biv Vel Post., Caimacam Craioviĭ». Pecete cu coroană, leŭ şi: «Io Tp. Cm. Cr., 1820».

301. 1821. Jalbă a Bălaşăĭ, soția luĭ Papa Vistierul. Acum un an, «aŭ venit Vistierĭ Paapa în Vlădimirĭ, şi m'aŭ luat întru căsătorie, şi, petrecăndŭ nece doo lunĭ de zile, făcăndu-să rebelie, şi pornindu-să Arnăuțĭ şi pandurĭ, făcănd jafurĭ, acumŭ s'au sculat un popa Gligorie i frate-săŭ Staicu, Săuleştiĭ, i Purcari, i Logft. Costaiche Negreanu, Vistieriu Lăudatŭ Frumuşanu, zicăndŭ că li s'aŭ jăfuit casele, luîndu-li-să multe lucrurĭ, zicăndŭ că cu alțŭ căpitanĭ i pandurĭ aŭ fostŭ şi barbatu-mieŭ, Vistieriu Paapa, la casăle maĭ suşilorŭ numiț, cănd li s'aŭ lotŭ acele lucrurĭ, şi acumŭ mă apucă pă mine». E ocărîtă, i se bat slugile. «Va fi cu păcatŭ, că săntŭ fată de boerĭ... Eŭ cu bărbatu-mieŭ la un locŭ nu'm fost necĭ doo lunĭ de zile: nu-ĭ ştiŭ nicĭ binele, nicĭ rău. Şi, de cănd aŭ plecat de aicĭ de aŭ mers la Tărgu-Jiiluĭ, căndŭ era Măriia Sa Silitrariŭ, şi, de acolo pornindu-lŭ la vale, auzindŭ că s'aŭ dus la Diĭ, nu ştiŭ, mortŭ e saŭ viŭ, şi eŭ portŭ năcazurĭ car[e], la casa părinților mieĭ, nu am pătimitŭ.» — Carte de la (după pecete) «Ioanŭ Samurcaş biv Vel Postel., Caimac. Craio:», cu armele Județelor (3 Novembre).

302. 5 Maiŭ 1821. Zapis pentru un împrumut făcut de biv Vel Vistier Pavel Vlădimirescu (50 de talerĭ). Martur şi «Dumitraşco Cărăvan ot Vlădimir».

303. 1824. Jalbă de la «Balaşa, soțiia răposatuluĭ Vistieriŭ Paapa sudŭ Go[r]j» [v. n° 391]. Arată că în 1821, «făcăndu-s[ă]

răzvrătire, la altele [soțul eĭ] nu s'aŭ mestecatŭ, decăt aŭ fostŭ și elŭ vr'o lună de zile cu nume de ispravnic pă ača vreame în sudŭ Go[r]jŭ. Și, vindŭ slăvit Silictar-Aga la Tărgu Jiiluĭ, aŭ mersŭ și numitu bărbatu-mieŭ la Silictariŭ, săngur de capu luĭ, socotindŭ că nu va pătimi perder[e] de viață, neștiindu-[să] vinovat nimic după socoteala luĭ. Și de acolo, de la Tărgu-Jiiluĭ, l-aŭ triimesŭ la Diĭ, și l-aŭ prăpădit, dup[ă] cum am auzit. Și maĭ în urmă, aflăndu-s[ă] ispravnic la Gorj d-luĭ Stolnicu Dinu Bălteanu, aŭ venit d-luĭ cu vre-o triĭ-patru Turcĭ la casa bărbatu-mieŭ, și ne-aŭ lotŭ tootŭ ce am avut, atăta ale meale, ce am avut de zeaștre, ce am avut de la tată-mieŭ, căt și ale bărbatu-mieŭ, l[u]ăndu-ne boĭ, vacĭ, caĭ, haine, cazane, harămurĭ, rămătorĭ, capre, — tot ce am avutŭ..., lăsăndu-mă săracă cu unŭ copilaș micŭ pă ușile altora; nu lote de nescarva jafur[ĭ] de barbatu-mieŭ, či bune și drepte al[e] nostre, și pănă astăz mă aflu săracă, răbdătoare de toate.» Acum i se cere și o datorie a soțuluĭ. — Ordin, din 5 Octombre 1824, al luĭ «Dimitrie Ralet, biv Vel Hatman, Caimacam Craioveĭ» (pecete cu: «Dimitrie Ralet, Caimacam Craiovi»; altfel, ca luĭ Costachi Ghica).

304. 8 Ianuar 1824. Diată de preot. «Un pinticostar, este al mieŭ, cumpărat cu t[l] 34, un ceaslov bogat, cumpărat cu t[l] 20, îl las sfinteĭ bisaricĭ. - U pesaltire mică, cumpărată cu t[l] 7 . . . Un patrafir de plisă cu șiret de cel bun, am cheltuit t[l] 40 . . . U nesfitè de atlazi, ce am cheltuit t[l] 140 . . . Un stiharĭ de chertom, cu săngefĭ de ghermesît împrejur, ce am cheltuit t[l] 40 . . . Un pereiche de rucheveță de belicosă . . . Sfintele moaște ce le-am împodobit eŭ, atît cu argintu, căt și cu aur, am cheltuit t[l] 143, fiindcă numaĭ sfintele moaște le-am căștigat cu mare rugăčune de la răp[osa]tul Ion Țănchea.»

305. 8 Ianuar 1824. Carte de la «Costandin Cămpineanul biv Vel Logofăt, Caimacam Craioveĭ». Pecete cu Județele, inițiale și anul 1822.

306. 15 April 1824. Judecată a ispravnicilor Gorjuluĭ. «Acest neam de oamenĭ fiind în răutățile maĭ în ani trecuțĭ, un nepot al acestuĭ Toader aŭ înpușcat pe o soru-șĭ, ca de opt anĭ, găsănd-o mortă ca dobitoacele, și în tot[ă] vremea cu

felurimĭ dă zavistiĭ și furtișagurĭ s'aŭ ținut de casa părinteasc[ă]. Acum, întămplăndu-să moarte într'o zi și tatăluĭ săŭ și unchi-săŭ, rămăind singur, aŭ cugetat numiți ca să-l omoare și pă dănsul, și, negăsind altŭ chip, aŭ pricinuit că le încutrope moșiia: fără nicĭ-o poruncă aŭ venit cu zurbà acum în Sămbăta Fluriilor, i-aŭ rupt o grădinuță, unde avea pusă răzoare lăngă casă, aŭ azvărlit cu pietriĭ pă casă. Jăluitoriul, închizindu-să înlăuntrul, aŭ scăpat. A doa zi, Duminecă, în prăznuirea Sfinteĭ Întimpinărĭ a Domnuluĭ, iar au venit la casa numituluĭ, iarășĭ fără nicĭ o poruncă, avănd pietri în săn și alte arme spre războĭ de morte, și, de o dată cum aŭ ağuns, Șerban, unul din fečori numituluĭ Toader, dănd cu o piiatră tocmaĭ în capu-ĭ, aŭ căzut ğos cu capul spartŭ. Atuncĭ aŭ dat și Toader cu muichiia unuĭ topor. Și, văzindu-l slugile sale la sfărșitul cel din urmă al viețiĭ, au sărit asupra zorbagiilor ucigașĭ, tare coprinzindu-ĭ: ce va fi făcut, nu știe, fiind la schindină[1] de morte. Atăta numaĭ, după ce s'aŭ maĭ deșteptat și s'aŭ oprit curgerea săngeluĭ din spargerea capuluĭ, ar fi dat de vre-o căteva orĭ într'acel ucigașĭ al săŭ și, după aceia, voind el a scăpa, aŭ dat într'o baltă, unde, din răceală, saŭ ce va fi pricina, nu să știi, ce s'au întămplat de aŭ murit, cerănd a să aduce ceĭlalțĭ, a să face îndreptare.» Se opune că eĭ «n'aŭ venit cu zurbà, ci ca să-șĭ măsoare moșiia, și că polc[ovnicul] nu este lovit în cap»; «care să văzu și de către noĭ sămn de morte, de frate-săŭ Șerban, ci atuncĭ, în mestecarea priciniĭ, poate să-l fi lovit muerile ce erea adunate». Nu se crede, «că nicĭ este lovitură de muere. Și, cu tote că polc[ovnicu]l aŭ adusŭ o adeverință a 13 oamenĭ, între care și doĭ preoțĭ, i a tot sat[u]l Săcelul, prin care tare legătur[ă] ce fac, înștiințază de adevăresc toate arătările sale, încă maĭ cu asupră, dar, nedăndu-să atăta crezămănt, ca la o pricină întămplătoare de moarte, s'aŭ îndatorit dintre amăndoao părțile să-șĭ aduc[ă] adevărate mărturiĭ a face arătare prin viul graĭ de ființa adevăruluĭ cum aŭ fost; și părăți nu adusără nicĭ o mărturie; iar, după polc., aŭ venit zece măr-

[1] Κίνδυνος = și prilej, împrejurare.

turiĭ», între cari un «zapciŭ de mazilĭ» și Mateĭ Corolea, Costandin Sporicĭ. «Jăluitoriul însă, atâta putem zice, că să să fiie putut stăpâni, măcar că nu avea cum, de vreme ce arădicasă sămn de moarte asupră-ĭ, — niminĭ nu s'ar osândi.»

307. 21 April 1824. «La pricina ce am avut între noĭ, unde aŭ dat fi-meŭ cu piiatra în capu-ĭ, și el aŭ dat în fi-meŭ, din car[e] aŭ și murit, — de aceà noĭ, văzândŭ că e greșala a tuturora, am ertat cu toți, unul pă altu, cu voia tuturora, și altă pricin[ă] între noĭ să nu maĭ fie; iar, de să și va întâmpla să moar[ă] Posteanicu dintr'ačastă bătae, să nu maĭ avem a maĭ căuta unŭ la ați nimică.» Marturĭ: «oamenĭ de isprav[ă]». Ispră̆vnicia Gorjuluĭ: «după rugăčunea ce ne-aŭ făcut, s'aŭ adeverit și de către noĭ ca să-șĭ aibă urmarea întocma».

308. 8 April 1825. Carte de la «Dimitrii Ralet, Caimacam Craioveĭ».

309. 8 Februar 1826. Carte de la «Alexandru Ghica biv Vel Logofăt de Țara-de-sus, Caimacam Craioviĭ». Pecete cu data pe o bandă mijlocie (1824), sus și jos Județele, iar pe margine numele și titlul.

310. 30 Mart 1827. Carte de la «Costache Ghica biv Vel Hatman, Caimacam Craioveĭ». Frumoasă pecete, cu mărcile Județelor și inscripția: «Costandin Ghica, Caimacam Craiovi».

311. 15 Octombre 1827. Foaie de zestre. «Una ğubea de ghermesut cu jder, îmblănită cu cutupurĭ de jder, una scurteaică de ghermesut cu jder, îmblănită cu cutupurĭ de jder, una rochie de ghermesut stacojie, una rochie de anghichet (?), una rochie de stambă, una fermenea de pambriŭ stacojie cu fir, una rochie de batistă, un bosčulăc de inu, 1 păreiche pantofĭ, 1 păreiche strămjĭ, 2 păreichĭ čorapĭ dă bumbacu, 1 bosča roșie, 2 semețăturĭ, 6 cămășĭ fămeeștĭ, 1 cămașe de socru, 1 cămașe de soacră, 1 cămașă de ginere, 1 testemel, 7 batiste, 4 brănișoare cusute, 1 masă de pănză mic[ă], cot[u]r[ĭ] 12 . . ., 1 ladă mare de Brașov . . ., doaă scoarță marĭ, una foe de scoarță nealeasă . . ., 1 păreiche cisme nemțăștĭ.»

312. «Aprilie 8, 7336 (1828) *(sic)*.» Foaie de zestre pen-

tru fiŭ. Vacă cu vițel, 2 capre cu iezĭ, 3 oĭ, altă oaie, un berbece, un porc, «cincĭ rîndurĭ de vie, 6 cămășĭ cu mătasă, 2 zăvelcĭ noĭ, 2 brăne albastre noĭ, 2 peșchire lungĭ, o pătură noao, un peșchir de ginere, o bazma de nașĭ, mănecĭ de nașe, o păreiche de imineĭ noĭ, talerĭ 18 . . . ; în cunun[ă] și în salbă, 2 hanene *(sic)* noiĭ».

313. 15 Maiŭ 1828. «Foae de ispășie» pentru căutarea uneĭ pagube făcute de gîște.

314. 8 Februar 1829. Foae de zestre. «1 rochiie de șaliŭ . . ., 1 spilcă de argint poleită.»

315. C. 1830. «Eŭ sînt săraca și ticăloasa aceia carele nu am nimică după sufletul mieŭ, fără numaĭ șapte fete și treĭ copiĭ micĭ, careĭ îĭ hrănescŭ de căpătat, și bărbatu-mieŭ, fiind de tot ticălos și nevolnicŭ, nu săntemŭ vrednicĭ a ne agonisi nicĭ hrana, și ne aflăm de azĭ pănă măine, amărănd pămăntu. Și, fiindcă săntemŭ și noĭ cu privileighĭ între boerinașĭ de neam», li se cer «baniĭ ağut[o]ruluĭ». Semnează «Măriia, soțiia luĭ Răducan ticălosu».

316. 10 Septembre 1830. «Trecăndŭ vremia rebelii», etc.

317. 1831. «Herbinte jăluesc... ca să am drept cu acel Dinu ginerele Cuculuĭ, carele aŭ tăiat măna fiiŭ-mieŭ, că va fi cu mare păcat să rămăĭ eŭ păgubașe și datoare, pentru multele cheltuielĭ ce am cheltuit prin Craiova și pe aice, și zăce copiĭ ce-m sănt dup[ă] capul mieŭ, căcĭ acest copil mi-ĭ hrănea și mi-ĭ chivernisa, iar acum aŭ rămas să-ĭ hrănesc eŭ, atăt pe aceĭ săracĭ, căt și pă acest ticălos.» Cere a i se plăti «dărăpănarea» fiuluĭ.

318. 13 Iunie 1831. Carte de la «Alexandru Scarlat Ghica biv Vel Dvorc., Caimacan Craioviĭ». Pecetea are și armele familieĭ Ghica: anul e 1830.

319. Craiova, 2 August 1833. Vînzare de «cirte».

320. 6 Novembre 1833. Foaie de zestre. «1 scurteică de postav roșie, 1 mînecarĭ . . ., 1 pătură de Brașov . . ., 2 zăvelcĭ albastre încrețite . . ., 7 cărpe, șapte, însă dooă teioară, doî de borangic, una de ğolgĭ, și dooă de tort . . ., 5 basmale, cincĭ, de tîrg, 3 pereichĭ mînecĭ . . ., 1 pereiche cizme roșĭ.»

VII.

NOTE EXPLICATIVE LA DOCUMENTE.

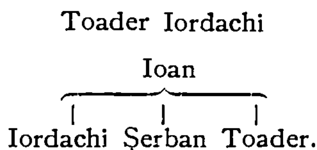
I. Documentele moşiilor M. S. Regeluĭ.

P. 3, n° 1. Acest document s'a tipărit în traducerea germană — dreasă apoĭ de editor — a Comisiunii cadastruluĭ, în Wickenhauser, *Woronetz*, pp. 112-3. — Hîrlăul, de unde e dată cartea domnească, fusese părăsit de multă vreme, ca reşedinţă: Alexandru Lăpuşneanu maĭ stătu în acest Scaun al «Bahluiuluĭ» (*Doc. Bistriţeĭ*, I, p. LXI; o scrisoare din Hîrlăŭ a unuĭ Trimes polon, în Iorga, *Documente geografice*, I — extras din Buletinul Geografic, trim. IV, 1899, — pp. 4-5). Dintre Domniĭ următorĭ, găsim la Hîrlăŭ numaĭ pe Iancu-Vodă într'o zi din Septembre 1580 (Hurmuzaki, XI, p. 897; întreg în *Arch ist.*, III, p. 198). Petru Şchiopul, contemporanul luĭ Iancu, întăreşte totuşĭ catolicilor din Hîrlăŭ drepturile lor (Hurmuzaki, XI, p. LXIV, nota 7), şi tîrguşorul, cu străiniĭ săĭ, rămîne până dăunăzĭ o capitală de Ţinut. Pe Ieremia Movilă îl găsim tot numaĭ o singură dată în Hîrlăŭ (*Doc. Bistriţeĭ*, II, p. XLVII). Radu Mihnea e însă acela care, îndrăgind Hîrlăul, îĭ dădu pentru cîtva timp iarăşĭ vechia însemnătate; «că tocmise şi Curţile cele domneştĭ (cf. *Rev. p. istorie, archeologie şi filologie*, I, pp. 178-80) şi bisericĭ aŭ făcut nouă cîteva» (Miron Costin, p. 288). El îşĭ petrecea acolo verile, iar toamna se coboria, de bună samă, după vechiul obiceiŭ, la culesul viilor, spre Cotnarĭ. Moartea-l prinse în Hîrlăŭ (v. vol. V, pp. 16-7 şi *Socotelile Braşovuluĭ* — extras din *An. Ac. Rom.*, XXI, — p. 62=170). Urmaşiĭ luĭ nu părăsiră răpede locuinţa pomposuluĭ Radu-Vodă. Înnainte de Moise Movilă întîlnim aicĭ pe Miron Barnovschi (*Doc. Bistriţeĭ*, I, p. XCIV). Cf. şi vol. V, p. 73. — «Văteniĭ» sînt locuitoriĭ din Vama Cîmpulunguluĭ. La coborîrea lor din munte, ciobaniĭ cîmpu-

lungenĭ dădeaŭ de pămînturile Voronețuluĭ și Moldaviței. Cf. Iorga, *Doc. Callimachi,* I, Prefața, cap I.

No. 2. Actul întărește pe cel precedent. El nu se află la Wickenhauser.

No. 3. Despre Şerban Cantacuzino acesta, am vorbit adese orĭ. V. maĭ ales *Doc. Bistriței,* II, p. XXXVII. Maĭ compară astăzĭ cu tabla *Documentelor Callimachi* și, chiar în acest volum, pp. 218-9, n° 67; p. 221. După propria sa plîngere din 1740 către șpanul de Maramureș, genealogia acestuĭ omonim moldovean al luĭ Şerban-Vodă Munteanul se deslușește astfel:

Toțĭ fac parte din ramură Delenilor, și Şerban e unchiul bun al luĭ Ioan Canta cronicarul.

E interesant să se observe desfășurarea plîngerilor sale din pribegie, în care fusese aruncat pentru trădare și pentru că nu voise a o ispăși în haina de pocăință a călugărilor. În 1740 el scrie comiteluĭ de Maramureș, în primăvara următoare către contele Károlyi (Hurmuzaki, IX[1], pp. 675-6, n° DCCXC; pp. 680-2, n° DCCXCIV). În Octombre 1741 al aceluiașĭ an, el se adresează luĭ Constantin-Vodă Mavrocordat, care înlocuise încă din Septembre pe Grigore Ghica, dușmanul luĭ Şerban pribeagul (raport olandes din 16 Septembre 1741; v. în acest volum, p. 228, nota 2). Domnul trimete afacerea la Sfatul săŭ, care hotărește că cineva care s'a făcut călugăr, de voie saŭ fără voie, nu poate lepăda rasa. Se orînduiește atuncĭ *scrierea* averiĭ fugaruluĭ ce nu voià să vie la mănăstire. La urmă, cum se vede din *Genealogia Cantacuzinilor,* el trebui să trăiască în călugărie și muri fără urmașĭ. Hotarnica e dată de Şerban ca Vornic de Cîmpulung, a doua oară. V. *Doc. Bistrițiĭ,* II, pp. 103-5, n° CCCLXXIV. Cf. și n[l] următor (1734: Vel Medelnicer și poate tot Vornic). — E inte-

resant titlul de cel Mare, ce se dă luĭ Alexandru-cel-Bun. — Actul de la Petru Rareş pe care nu-l găsiaŭ Moldaviţeniĭ, e acel publicat în traducere de Wickenhauser, *Moldowitza*, pp. 79-81 (anul 7042).

La n° 4. Familiile Ştefănel (d. T. V. Stefanelli) şi Lateş există şi astăzĭ. Între iscăliturĭ trebue a se ceti «Nechitiş», în loc de «Nesutuş».

La n° 6. Vornicul Costachi, care face hotarnica, e Constantin (v. *Ist. lit. rom.*, II, p. 399). Maĭ v. n° 13, p. 9. — Pentru Negreştiĭ din Cîmpulung, v. *Doc. Bistr.*, II, pp. 28-9, 33 (secolul al XVII-lea). — Dinu saŭ Constantin Cantacuzino Păharnicul era atuncĭ Vornic de Cîmpulung. În anul următor, 1756, îl găsim ca martur la o vînzare făcută de Tofana, văduva luĭ Solomon Botez, fost Vornic de Cîmpulung (*Doc. Callimachi*, II, p. 174-5, n° 7). Tot de la el e actul următor din *Doc. Callimachi*. Supt Ioan-Vodă Callimachi, el ajunge Ban (*ibid.*, p. 178, n° 26). Ca biv Vel Ban, el iea, supt Grigore-Vodă, al doilea Callimachi, isprăvnicia Suceveĭ (*ibid.*, p. 185, n° 58), pe cînd la Cîmpulung îĭ urmează, în 1762, Ilie Cristea (*ibid.*, p. 187, n° 72; cf. pp. 191-2, n° 87. El e acel pe care-l pomeneşte actul din *Doc. Callimachi*, I, p. 461, n° 117) şi Nicolae Pătraşco (*ibid.*, I, pp. 442-3, n° 61; cf. p. 466, n° 135), cumnatul luĭ Ioan-Vodă. În această însuşire îl găsim maĭ multă vreme (v. tabla *Doc. Callimachi*). El era fiul luĭ Iordachi al III-lea Cantacuzino (Păşcanul) (*Genealogia Cantacuzinilor*, tabla genealogică la pp. 46-7). Pentru soţia luĭ, v. *ibid.*, p. 48. I se zice de obiceiŭ, chiar după trecerea în boieriĭ maĭ înnalte, tot Păharnicul. V. şi n[1] următor. — «Voivodeasa» pe care o pomeneşte numirea plaiuluĭ, trebuie să fi fost din vremea cînd Voevoziĭ nu eraŭ încă Domnĭ.

La n°. 8. Putila făcea parte din Cîmpulungul rusesc (Ţ. Cernăuţĭ), unde aflăm ca Vornic pe această vreme pe Nicolae Gafenco (*Documentele Callimachi*, II, p. 175, n° 9; cf. p. 180, n° 38; p. 194, n° 103). Şi alţĭ ciobanĭ se coboriaŭ în jos, pentru păşunea oilor, pe aceleaşĭ pămînturĭ din văĭ.

La nº 9. Intre Februar şi Octombre ale anuluĭ 1763 s'ar fi făcut o schimbare aproape generală a dregătoriilor, căcĭ Divanul din Februar (*Documentele Callimachi*, I, p. 457, nº 98) e maĭ cu totul altul decît cel de aicĭ. Dar «Arg.» e Arghirie (Bostangioglu), care maĭ fusese Ban (*ibid.*, nº 99), şi avem a face aicĭ *şi cu mazilĭ.*

La nº 10. Obiceiul Domnilor de a da particularilor saŭ rudelor *locurĭ domneştĭ*, fără drese de proprietate — de oare ce în cele maĭ multe locurĭ proprietatea pe aceste pămînturĭ era maĭ veche decît Domnia — se observă din secolul al XVI-lea încă. Pe această vreme se daŭ moşiĭ ce se ţin de ocolul cutăruĭ tîrg (v. d. e. casurĭ în Tanoviceanu, în *Prinosul Sturdza*, pp. 426-7, 428 şi urm.). Fanarioţiĭ practicaŭ pe o scară maĭ largă acest sistem, impus de faptul că şi eĭ aveaŭ oamenĭ de răsplătit şi înzestrat, şi li lipsia pustiul saŭ moşiile confiscate, din care se exercitase dărnicia Domnilor precedenţĭ (v. în această privinţă a mea *Gesch. der Rumanen)*. Eĭ dăruiră astfel tîrgurĭ întregĭ la mănăstirĭ saŭ la particularĭ, începînd prin dăruirea veniturilor domneştĭ din mortasipiĭ (din Focşanĭ d. e.). Astfel, Herţa, vatra tîrguluĭ, ajunse a bisericiĭ de acolo, apoĭ a unor Armenĭ, în sfîrşit a bisericiĭ din Curù-Ceşmè, lîngă Constantinopol (v. IV, p. 65, nle 295-6). Vasluiul devine moşia luĭ Costachi Ghica Hatmanul (v. vol. VII), pentru a se răscumpăra numaĭ foarte tărziŭ şi foarte greŭ, de la coborîtoarea acestuia, Elena Şubin, sora luĭ Grigore Alexandru-Vodă Ghica al II-lea. Bîrladul căzu în mîna Micleştilor, şi-şĭ căpătă înnapoĭ moşia şi vatra abia sub Scarlat-Vodă Callimachi (v. Papadopol-Callimach, *Notiţă istorică despre Bîrlad*, Bîrlad, 1889; *Hrisovul Casseĭ obşteĭ tîrguluĭ Bîrlad*, Bîrlad, Caţafani, 1901; *Doc. Callimachi*, tabla; vol. VII din această colecţie). Şcheia căzu în robia Ruseteştilor încă de la începutul secoluluĭ al XVIII-lea şi sărăci până ajunse un simplu sat (tabla *Doc. Callimachi*; cf. Melchisedec, în *Revista pentru ist., arch. şi fil.*, III, pp. 707-8). Printr'un schimb, Constantin Racoviţă dădu Episcopieĭ de Roman vatra tîrguluĭ, ca să capete de la Episcop nişte locurĭ pentru cti-

toria sa, biserica Precisteĭ *(Doc. Callimachi,* I, pp. 485-6, n° 177), şi Alexandru Callimachi recunoscu, la 1798, drepturile vlădiceştĭ: «căcĭ, după cum toată ţara aŭ fost domniască şi Domniĭ aŭ dat cuĭ aŭ vrut, aseminea şi tărgul acesta». Tîrgul-Frumos fu hărăzit, la 23 Iunie 1813, de Scarlat-Vodă Callimachi fiiciĭ sale Ralù, de la care tîrgoveţiĭ se răscumpărară peste cîtva timp *(Doc. Callimachi,* I, pp. 588-9, n° 41 şi pp. şi n[le] următoare).

Principiul că orĭce posesiune fără dovezĭ scrise e o usurpaţie, care trebuie să înceteze în folosul Statuluĭ, întrupat în Domn cu toate capriciile şi interesele luĭ momentane, fu admis ca o normă. Din făşiĭ răzăşeştĭ, neapărate de hrisoave, ultimul Domn din familia Callimachi cusu împreună o moşie pentru unicul săŭ fiŭ *(ibid.,* I, pp. 538-41, n° 257). Constantin Ipsilanti, un om ager şi cult, dar fără îndoială lipsit de altă grijă decît a bineluĭ săŭ propriu, făcu din toată Vrancea o uriaşă stăpînire pentru Vistierul Iordachi Ruset Roznovanu (Tanoviceanu, *l. c.,* pp. 430-1 şi tabla *Doc. Callimachi,* la numele: Vrancea. Cf. *Ist. lit. rom. în sec. al XVIII-lea*, II, p. 82).

Acelaşĭ stăpînitor îndrăznet în hrăpire se atinse de vechile drepturĭ pe care Cîmpulungeniĭ le plătise în birurĭ şi le apărase prin răscoale. În veacul al XVIII-lea li mersese răŭ acestor ţeranĭ liberĭ şi stăpînĭ pe pămînturile lor, cari se găsiaŭ cu totul înstrăinaţĭ într'o societate clădită din noŭ pe alte temeliĭ decît cele istorice. Păşunea, pescuitul, vînatul li se îngustase, întărindu-se drepturile feudale ale mănăstirilor şi boierilor. Maĭ mult, — un Domn, care-şĭ trăgea totuşĭ neamul norocos din acest Cîmpulung ciobănesc, Grigore Callimachi, dădu un număr de munţĭ, în puterea principiuluĭ pomenit maĭ sus, mătuşiĭ sale, Jitnicereasa Maria *(Doc. Callimachi,* Prefaţa, cap. I; cf. şi vol. II, Prefaţa). Ipsilanti avea decĭ un model, într'un Domn de ţară care lăsase un nume bun; îl maĭ îndemna şi faptul că, prin anexarea Bucovineĭ la Austria, rămăsese pe pămîntul moldovenesc, în noul Ţinut sucevean, cîteva frînturĭ numaĭ din domeniul de munţĭ şi vale al Cîmpulungenilor. El smulse de la bieţiĭ oamenĭ, cari eraŭ acum

prea puţinĭ şi prea îngenunchiaţĭ de nevoĭ ca să se maĭ poată apăra, moşiile Dorna, Şarul şi Pältenişul, şi-şĭ *făcu milă* cu dînşiĭ, dăruindu-le beizadeleĭ Alexandru, fiul săŭ cel mare. Ipocrisia adause o batjocură la despoiare, căcĭ Dorneniĭ fură chemaţĭ în toată forma de ispravnic (no 12) ca să li se vestească binefacerea stăpînuluĭ, — pe care, ca oamenĭ fără ştiinţă de carte, nu vor fi înţeles-o pe deplin.

La 6 August se redactează dania către beizadeà, la 23 se porunceşte facerea hotărniciei (n° 11). La 9 Septembre, ispravnicul trimete stăpînuluĭ mulţămita ţeranilor, de acum fără moşia pe care o păstrase aproape jumătate de mileniu (n° 12). Hotărnicia nu se pune în scris decît la 15 Novembre (13).

În Iulie 1801, Constantin Ipsilanti pierdu Domnia Moldoveĭ (v. *Doc. Callimachi*, I, p. CLXXXVI, nota 1). Încă de maĭ înnainte el îşĭ aştepta soarta: numit în Mart 1799 (*ibid.*, p. CLXXXII), el ştia că sorocul mazilieĭ îĭ va veni în acest an 1807. I se păru că rugămintea către urmaşĭ cu care Domniĭ îşĭ încheiaŭ daniile, n'ajunge pentru ca să asigure respectarea din partea acestora a măsuriĭ de samavolnicie, şi astfel el ceru, încă din Ianuar, o mărturie solemnă a mariĭ boierií moldoveneştĭ (n° 14). Peste cîtva timp, în 1806-7, Constantin-Vodă, care dobîndise Domnia munteană şi o pierduse, fu aşezat de Ruşĭ ca sub-guvernator indigen al amînduror principatelor ocupate de dînşiĭ (v. maĭ jos, p. 196 şi urm.). După aceia el trecu în Rusia, unde-şĭ trăi rămăşiţa vieţiĭ, fiind îngropat apoĭ la Chiev (v. Hurmuzaki, X, p. 110, nota 2. O fotografie a monumentuluĭ săŭ funerar se află în Bibl. Ac. Rom.). Cu un an înnainte de a se aşeza mazilul în oraş, cele treĭ moşiĭ cîmpulungene ale fiuluĭ săŭ eraŭ vîndute de Hatmanul Sandu Sturdza (tatăl luĭ Ioan Sandu Sturdza Voevod), un întăiŭ cumpărător, Logofătuluĭ Constantin Balş (n° 15), şi acesta primi actele de stăpînire din mîna vechiluluĭ beizadeleĭ, care luase serviciu în armata rusească, Tufeccibaşa Gheorghe, — poate Olimpiotul Iordachi, amestecat în revoluţia sîrbească şi maĭ tărziŭ unul din ajutătoriĭ de căpetenie aĭ aceluiaşĭ Alexandru Ipsilanti (Aricescu, *Ist. revoluţiuniĭ romîne*

de la 1821, I, p. 61). Moşiile se contopiră apoĭ într'un singur trup: Broştenii, pe care Constantin îl transmise luĭ Alecu Balş (nº 16). De la Bălşeştĭ proprietatea a fost cumpărată de M. S. Regele.

La nº 13. În rîndul 2 de jos de pe p. 8, e de cetit: «prislop» (ca pe p. 9, rîndul 2 de sus), şi nu «prilog». — Mărturia luĭ Toma Balş, ca fiŭ şi moştenitor al uneĭ Cantacuzine, se explică prin faptul că Şerban Cantacuzino (v. lămuririle la nº 3) avea moşiĭ în aceste părţĭ de lîngă Cîmpulung, la Horodniceni (cf. N. Beldiceanu, în *Arch. soc. şt. şi lit. din Iaşĭ*, II, p. 523 şi Hurmuzaki, IX, p. 681) şi o Cantacuzină, dintre Păşcanĭ, Safta, a luat pe Lupu Balş (*Genealogia Cantacuzinilor*, p. 47). — Pe p. 9, r. 4 de sus, a se ceti: «Bogolinuluĭ», în loc de «Bagoliculuĭ». În rîndul 12 de sus: «ià dealurile», în loc de: «iadulurile».

2. Slobozia-Zorlenĭ.

La nº 1. Actul e de la Ştefan-cel-Mare. Boieriĭ nu sînt daţĭ în întregime. Ceĭ exprimaţĭ corespund marturilor actuluĭ din 9 Octombre 1467, în traducere la Wickenhauser, *Moldowiza*, I, p. 69. «Ştefan» din documentul nostru e, cu adevărat, Şteful.

La nº 2. «Drumul Horjiĭ» = drumul luĭ Horga. Numele, care e şi al unuĭ scriitor din Ardeal (v. *Ist. lit. rom.)*, era întrebuinţat.

La nº 3. Evloghie, care e vestitul dascăl şi traducător, a cetit răŭ data acestuĭ document. Ea ar trebui să fie 7036 (1528). «Micil» e Mihul şi a fost pîrcălab la Hotin; «Creţ» e Cîrjă pîrcălab de Neamţ, nu de *Novograd* (Roman). Dar Mihul e *maĭ tărziŭ* Hatman. Vistierul «Ciuroc» (!) e Dumşa, boieriĭ ce urmează sînt născociţĭ: avem a face decĭ cu *un act falsificat*, pe care Evloghie l-a tradus însă de bună credinţă. Cf. *Uricariul*, XVIII, documentele de la Petru Rareş, maĭ ales cel de pe p. 108.

La nº 4. E cel d'intăiŭ act privitor la viaţa orăşenească

a Bîrladuluĭ. Din comparaţia cu cel următor se capătă însemnata lămurire, că şoltuziĭ se schimbaŭ cu anul.

La n° 6. Chiriac e cunoscut printr'o scrisoare a luĭ către Bistriţenĭ. V. Hurmuzaki, XII, pp. 307-8, n° CCCCLIX şi *Doc. Bistriţeĭ*, I, p. LXXXII (regest). *Domnişorul* Petru care fu prins lîngă Iaşĭ, e Petru Cazacul. V. *Pretendenţĭ domneştĭ*, p. 46 şi urm. Boieriĭ corespund celor din actul de la 4 Maiŭ acelaşĭ an (regest în Hurmuzaki, XI, p. 905), afară de pîrcălabiĭ de Roman.

La n° 7. Boieriĭ sînt ceĭ din Divanul toamneĭ 1594 (Stinghe, *Ist. besérecei Şchéilor Braşovuluĭ*, Braşov, 1899, pp. 2-3 din Apendice).

La n° 8. Cîrstea se chema şi Cămănarul (după o veche dregătorie a sa) (v. n° 9) şi Gheonovicĭ, decĭ fiul luĭ Gheone. El face parte din Divanul pomenit în observaţia precedentă. După căderea luĭ Aron-Vodă în Maiŭ, el îşĭ pierduse locul.

La n° 9. Efrim fostul Vistier e cel de la n° 7. Pentru neamul Hurul, v. *Uricariul*, XVIII, p. 472 (Efrim Hurul de supt Petru Rareş). Maĭ adauge *Doc. Bistriţeĭ*, II, pp. XXXVIII, 111 (5), 112 (8). Lupea Huru a fost socrul luĭ Ioan-Vodă cel Cumplit (v. Hurmuzaki, XI, Prefaţa). De curînd Academia Romînă a cumpărat un fragment de act (de la Petru Şchiopul?) relativ la Lupe Huru biv pîrcălab.

La n° 13. Pătraşco treti Logofăt trebuie să fie Hurul de la n° 10. — Pentru Corlat se pot adăugi următoarele: La 1[iu] Ianuar 7145 (1637), o femeie lasă moşia eĭ «nănaşuluĭ» Corlat Uricariul (maĭ mulţĭ vătămanĭ marturĭ; Bibl Ac. Rom., doc. 142/LXXXIX). Maĭ v. vol. V, p. 619, nota la n° 71. Alt Corlat Uricariul, aicĭ, p. 30, n° 63; p. 35, n[le] 74, 77, 78. Pentru fiul luĭ, Pascal, v. vol. V, p. 87, n° 49. Cf. p. 90, n° 64.

La n° 14. Nu poate fi decît de pe la 1650. Numele de Pepelea nu era prea rar. Academia Romînă a cumpărat de curînd un zapis fără dată (c. 1600), prin care «Albul ot Miculinţĭ i Toader vătah, Ştefan Huba i Niculaiŭ i Macsin ot Miculinţĭ i Iuraşco snă Steclĭĭ» vînd ocină luĭ Coman feciorul luĭ Ber-

cheaz (asupra căruia v. vol. V, p. 531 și urm.[1]). Scrie «az Sturdzea vnuc *Pepeleĭ* [Uricariul]» (Sturdzea e nume de botez: întîiul Sturdza, ce apare supt fiiĭ luĭ Rareș, e Ion *Sturdzevicĭ*, decĭ fiul unuĭ Sturdzea. Cf. numele de familie Cuzea. Maĭ tîrziŭ supt influența grecească se stabilesc formele: Sturdza, Cuza) Cf. și Iorga, *Studiĭ as. istorieĭ Romînilor*, p. 52.

La nº 16. Pentru Mariĭ-Vătavĭ, maĭ cf. următoarele acte inedite, printre necatalogatele Academieĭ Romîne:

1. 11 Mart —. «În casa luĭ Nădăbaico.» «Nădăbaico Vel Vătah ot volost vasluiŭscoiŭ i Ilea Șetrar» daŭ mărturie oficială pentru Crăčun și Șișul din Miclești. Slavon.

2. «U —, 3 April 7092 [1584].» Petru-Vodă, pentru Solomon Log. și ruda luĭ (тєстα єг) Măria călugărița, fata luĭ Arbure Portar de Suceava, și pentru Grigorie Udrea «biv Vătav ot volost sućavscoĭ».

3. 24 Mart 7105 (1597). Ieremia-Vodă, pentru Mihăilă Vel Vătav (traducere).

4. 7 Maiŭ 7117 (1609). «Nădăbaico Vel Vătah ot volost vasluiŭscoio», pentru satul Micleștiĭ.

Pentru pîrcălabĭ de Chigheciŭ (starostele apare din causa vecinătățiĭ cu granița Ținutuluĭ), v. vol. V, p. 71, nº VI.

La nº 17. Gheanghea ajunse apoĭ — peste zece anĭ, — Mare-Logofăt al Moldoveĭ (*Uricariul*, XVIII, p. 452): Vasile Lupu îl trimese la mănăstire la suirea sa pe tron (Iorga, *Studiĭ as. istorieĭ Romînilor*, p. 16). Aicĭ el e Vornic *de Bîrlad*, unde vedem maĭ tîrziŭ, după ce el fusese disgrațiat, pe fiul (?) săŭ Pavalașcu (Papadopul-Calimah, *Bîrlad*, pp. 50-1).

La nº 18. Andreĭ Chiriac e fiul luĭ Toader de la nº 6. Pentru «lotrul» Petru, v. *ibid.* Hrisoverghi din lista boerilor a acel de pe lîngă Petru Șchiopul (v. Hurmuzaki, XI, tabla). Crîstea recăpătase vechea sa dregătorie de supt Aron-Vodă. — O

[1] Originalul nluĭ 7 de la p. 532 a intrat la Ac. Rom. cu hîrtiile Miclieștilor. Numele e clar: *Bercheaz*. În alt act pentru el, cu aceiașĭ dată (*ibid.*), se pomenește un «biv ureadnic» și un «vătăman». — Fata luĭ, Antemiia, luă pe Isac Căpitanul, iar ginerele acesteia a fost Ștefan Rugină (act necatalogat, în Bibl. Ac. Rom.).

traducere greşită a documentuluĭ nostru e păstrată într'o condică, de unde a tipărit-o d. Hasdeŭ, în *Arch. ist.*, III, p 80.

La n° 19. Pentru Precup, v. n° 12. Билаки e o Bilava (nume masculin: Bilăĭ; v. Hurmuzaki, XI, tabla). Pentru judele Bora (de unde: Boreştiĭ), v. n° 1. «Galbeniĭ roşiĭ» sînt ceĭ de aur. Pentru baniĭ daţĭ Tatarilor, v. n° 6. «Voiutul» e şoltuzul (numele e polon). V. *Relaţiile cu Lembergul*, I, p. 53 (în original e «voiut»). Carapotom apare ca şoltuz în vol. V, pp. 69-70; cf. p. 601.

La n° 20. Pentru Procop Negre, v. vol. V, p. 73, n° XI. Vasile ajunse apoĭ staroste (de Chigheciŭ?). Altă fată a luĭ Crîstea, Schiva, era măritată cu Dabija Vornicul. V. vol. V, p. 215, n° 23.

La n° 21. Vasile e cel de la n[l] precedent. Pentru Colibanĭ, v. n° 12.

22. Un alt Scherlet, gelepul, jucă un mare rol în istoria ţerilor noastre pe această vreme. Dumitraşco e fiul luĭ Andreĭ Chiriac.

23. Pentru Ifrim Vistierul, v. n° 9. Pentru Vasile, n° 21.

La n° 24. V. n° 22. Pentru întăriturile luĭ Alexandru Iliaş în favoarea luĭ Scherlet, v. vol. V, p. 215, n° 24. Un act din 1[iŭ] April dă în parte alţĭ boierĭ (tipărit în *Uricariul*, V, p. 379; reprodus în Urechiă, *Miron Costin*, I, p. 199). Am reprodus lista boierilor aşa cum se vede în act. Comparînd însă cu alte acte, se vede că, în loc de «Čoplea» trebuie cetit: «Čogolea» şi că pîrcălabiĭ de Hotin sînt: acest Ciogolea şi Alexa *Mustaţ[ă]*.

La n° 25. Iscălitura luĭ Gavril ar trebui să fie tot: «Mirca», nu «Meica». Furtună Comisul e Mihail (*Uricariul*, XVIII, p. 526).

La n° 27. Nevoile luĭ Alexandru-Vodă Iliaş veniaŭ din luptele ce stîrnise ca să puie Domn în Ţara-Românească pe fiul săŭ Radu.

La n° 28. Pentru Carapoton, v. n° 18. «Boul» (ca şi «Lupul», «Ursul») e nume de botez. În numele boieruluĭ Boul

nu e vorbă de o poreclă: Toader Boul înseamnă Toader fiul Boului.

La nº 29. Numele, ce lipseşte, al Marelui-Logofăt e Ionaşco Gheanghea (v. la nº 17). Numele Hatmanului Başotă trebuie de îndreptat în Ioraşco, nu Petraşco.

La nº 30 Actul e însemnat pentru campania din 1633 a lui Abaza-Paşa contra Cameniţei. Domnii romîni luară parte la dînsa, şi încă la 30 August, Moise Movilă nu plecase din Iaşi. V. şi Sîrbu, *Mateiŭ Băsărabă*, p. 40.

La nº 31. Pentru Dumitraşco Chiriac, v. nº 22. Fiul lui, Toader, poartă numele străbunului, Toader Chiriac. Pentru Turcul Palauzoglu, v. nº 24. Dumitraşco va fi emigrat în luptele de după moartea lui Radu Mihnea.

La nº 33 Pentru boierii din acest timp, v. Iorga, *Studiĭ asupra istorieĭ Romînilor*, pp. 50-1. Gheanghea biv Vel [Logofăt] (v. nº 29) nu ascultase deci de porunca lui Vasile Lupu, ca să meargă la mănăstire. Pentru Clucerul Lupu Prăjescu, v. *ibid.*, p. 53: el era ginerele lui Ghenghea şi cumnatul lui Grigorie Ureche. V. *ibid.*, şi regestul următor al unui document întrat de puţină vreme la Academia Romînă:

«Gligorie Ureache Vornicul-cel-Mare de Ţara-de-ğos, dinpreun[ă] cu fămeia mia Lupa, şi Toma Stolnicul-cel-Mare, cu fămeaia mia Aniţa, şi Lupul Bučum Stolnicul cu fămeia mia Antimiia şi Savin cu fămeae mia Nastasie» arată că «dinnainte maicii nostre, dumisal[e] ğupâneseĭ Solomii Comisoe», s'aŭ învoit pentru moşiile «de pe socru nostru Voruntar [Prăjescu] Cumisul şi de pe a socră noastră... Zapis d'împărţal[ă] ce s'aŭ înpărţit dumneaeĭ socră noastră cu frate-săŭ răpoosatul Neagoe Postelnicul... Toate satel[e] carele s'aŭ fost venit cu împărţal[a] Condrei Vamăşul [v. vol. V, p. 576] de pre ğupâneas[a] luí şi de pre Sofroniia, iar după mortea le-am înpărţit cu Dumitraşco Neagoe fičorul Postelnicului Negoe, şi s'aŭ venit pe partea Vornicului Urech[e] şi a ğupâneseĭ dumisal[e], a Lupeĭ, ğumătat[e] de sat de Negreteştĭ la Ţinutul Neamţuluĭ, cu loc de hăleşteŭ şi de moar[ă] pre părăul satuluĭ, şi satul Străşenĭ pe Băcu, la Ţinutul Lăpuşnií, şi ğumătat[e] de satu la Cruhlicenĭ, iar la acel Ţinut, şi a opta partea din sat din Vlăsăneştĭ pre Prut, ce-s la Ţinutul Iaşilor, şi ğumătat[e] de satu de Tătărinĭ pre Miletin, ce-s la Ţinutul Hărlăuluĭ.» Toma iea, între altele, Silişt[ea] pre Prut, parte din Răusenĭ pe Jijie. Bucium iea jumătate din Vorontăreştĭ, satul Uncheteştĭ, Cumceaniĭ pe Prut, a treia parte din Căldeştĭ pe Siret. Savin iea Giurgeştiĭ, parte din Tălpeştĭ, Balosineştĭ,

Ilişeniĭ, Zudureanii. «Iaşĭ, 7152 [1644], Ghen. 21.» Iscălitura. — Traducere de Sandul Sturdzea Vel Ban (începutul sec. al XVIIIlea).

D. Tanoviceanu, în studiul săŭ din *Arch. soc. şt. şi lit.*, III (p. 19, nota 3), ştia că a doua soţie a luĭ Toma (Cantacuzino) se numia Ana. Cf. Iorga, *Despre Cantacuzinĭ*, p. LI, nota 1. Savin ajunse Mare-Vornic (v. vol. V, p. 25, n° 114). E un Prăjescu, *cumnat* al celorlalţĭ împărţitorĭ.

Pentru Iaralì, ruda luĭ Vasile Lupu, v. vol. III, p. 33, nota 1; IV, p. 339. Între documentele venite de curînd la Academia Romînă, se află unul (din 20 Septembre 7171 = 1662)), prin care Evstratie Dabij[a] îngăduie luĭ «Panhilie fečorul răpăosatuluĭ Iarali č-aŭ fost Cluciariul, şi fămeaia luĭ, Nastasieĭ, fata Ducăĭ Comisul», vînzarea moşieĭ lor de la Micleştĭ şi Berindeştĭ către «Gligorie Marele-Păharnic» (din Micleştĭ). La 21 Decembre 7170 (1661), Panhilie făcuse vînzarea uneĭ părţĭ din Micleştĭ, ce-ĭ venia tot de pe nevastă *(ibid.)*.

La n° 34. Numele Logofătuluĭ e Gavril[aş].

La n° 35. Pentru acest Nîcoriţă Hatmanul, v. vol. V, p. 569 şi Tanoviceanu, în *Secolul* din 22 Iunie 1903.

La n° 36. Pentru Bujorenĭ, v. maĭ sus, n° 13. Decĭ Anghelina, sora luĭ Cîrste Gheonovicĭ, luă pe un Bujoreanu.

La n° 37. Cf. cu n[1] 34. De aicĭ se vede că Toader Pălade Vistierul-cel-Mare era fiul unuĭ «Visternic» Păladie (nume de botez; v. n° 36). El e tatăl luĭ Ioan, care iea pe fata luĭ Ioan Racoviţă, decĭ pe sora luĭ Mihaĭ-Vodă. Din această căsătorie se naşte al doilea Toader Paladi, şi el Vistier, care iea pe Domniţa Aniţa, a luí Antioh Cantemir (vol. V, p. 108, n° 137; cf. p. 623, p. 110, n° 144). Un frate al acestuĭ Teodor, Constantin, e numit după Constantin-Vodă Cantemir, bunicul Aniţeĭ (scrisorĭ italiene şi latine de la eĭ, în vol. V, p. 664; v. maĭ departe, n° 111). Al treilea frate era Dumitraşco, numit după Dimitrie Cantemir *(ibid.*, p. 253, n° 136; cf. p. 667); el ţinea pe o Ileniţa *(Doc. Callimachi,* II). Al patrulea frate poate fi Ion. Alt Ion Paladi apare peste două-

zecĭ de anĭ: era şi el un boier învăţat, care cetia latineşte (p. 104; cf. *Prinosul Sturdza*, p. 10; pare a fi Marele-Vornic de la 1827. V. Hurmuzaki, X, tabla). Un Preda Păladi, pe la 1700 Vornic de Cîmpulung, în *Doc. Bistriţeĭ*, II, p. 99, nº CCCLXV. Un Costandin Paladi era la 1800 Vornic de Ţara-de-sus. — La această dată Toader Păladi I[iu] era numaĭ Pitar.

Numele Buciumaş îl maĭ găsim în actul luĭ Radu-Vodă, din Iaşĭ, 25 Februar 7126 (1618), pentru «Trifan Crasnăş diiac şi fratele luĭ, Simion, fiiĭ preotesiĭ Mariicăĭ, nepoţiĭ luĭ Crasnăş Vistierul» (v. Ureche, p. 202). Se pomeneşte «Bučumaş Pitarul din Soleştĭ».

La nº 40. Pătraşco Danulovicĭ saŭ Danovicĭ e compilatorul unuĭ cronograf (v. *Ist lit. rom.*, I, p. 85 şi urm.). Şi aiurea el se întîmpină ca treti Logofăt. Pentru Bujoreanu, v. nº 36. Pentru urmărirea de datoriĭ către Cîrmuire, v. şi actul, inedit şi necatalogat, din 3 Mart 7172 (1664), Iaşĭ, prin care Evstratie-Vodă hotăreşte pentru Gligore Vel Păharnic în pîră cu Telea şi Ştefan Burnaz (pomenit Mihăil[ă] Bondrul). «Aŭ fostu cădzut aceştĭ oamenĭ la închisoare tare pentru zloţiĭ biruluĭ de an, č-aŭ fostu Dumitraşco Vornicul de Poartă zlotaş la Ţinutul Tutoveĭ».

Între hîrtiile Micleştilor (la Ac. Rom.), se află un «izvod de bani ce s'aŭ dat în dzilele luĭ Ştefan-Vodă [Lupu]». La «slugile Vistearniculuĭ», «la dajde înpătrită», «direptarilor Dumitru Uricar, radi Gavril», «za iliş». «Izvod de bani ce aŭ dat Petrea ban[ĭ] de dajde în dzilele luĭ Alexandru-Vodî, potronicul căte 16 banĭ» «Za sulğu», «u ruc Ştefan gălbănar ot Orheiŭ», «pentr'o oae de sulğu în măna Popăsculuĭ», «u ruc Ştefan Moimăscul», «dajde întreitî», «radi Gavril, radi sulğu, pentr'o vacă ce aŭ măncat Alexandru-Vodî la Scănteae», «în dajde de ğumătate de poloboc de miiare... Cisla face 25 ug., 5 pot., banĭ bunĭ .. Izvod de banĭ ce am dat pent[ru] Simion Gaţul. [Şi la] slugile Banuluĭ, ... slugile Vistearniculuĭ, ... za sulğu..., za iliş..., za maslo i med, u ruc Obreajie părcălabŭ... Cisla face la Simion Gaţul 7 ug. i pol, da s znaet, banĭ bunĭ »

La nº 45. Todosiica Joroaia era sora luĭ Gavriliţă Costachi, şi a unuĭ alt frate, Antioh, mort înnainte de 1679, lăsînd un fiŭ din florĭ (v. nº 70). Era, de bună samă, văduva unuĭ boierinaş Jora. De aceştia eraŭ destuĭ în Moldova-de-jos, pe la

jumătatea veacului al XVII-lea. Astfel, la 26 Octombre 7149 (1640), avem o judecată la «Racoviţă Cehan vtori Logofăt, Gheorghe Roşca biv Vistier, Gheorghi 3 Logofăt, Ionaşcu pîrcălab de Orheiŭ, Grigoraş sin Jorăĭ Gheorghe cu fraţii săĭ şi Gavrilaş sin Ionaşco Jorăĭ şi cu fraţiĭ săĭ şi Isac nepotul luĭ Toader Jorăĭ». — Vasile Lupu dă, din Iaşĭ, la 19 Novembre 7153 (1645), o întăritură pentru «Gheorghie Ştefan treti Logofăt [viitorul Domn; v. vol. IV, p. CCXVIII, nota 2; p. CCXXIV, nota 1; vol V, p. 573] i Gheorghie Roşca biv Vistier şi Pavel Vornicul de gloată [Bujoreanu?] şi Gligoraşco Jorea şi Ionaşco Jorea şi Isac vnuc Toader Jorea», cari toţĭ aŭ moşiĭ în Ţinutul Vasluĭ. — La 15 Iunie 7153 (1645), din Suceava, Vasile-Vodă judecă pe Grigoraşco Jora în pîră cu Bejan Balşe, pentru siliştea Măşcătianĭ, la Ţinutul Hîrlăŭ. — Din Iaşĭ, la 25 Septembre 7161 (1652), acelaşĭ Domn dă luĭ Necula negustorul ca zălog aceiaşĭ moşie, până ce Grigoraşco Jora iĭ va plăti 600 de leĭ bătuţĭ. — În Iunie 7166 (1658), zapis pentru Toader Jora (martur Bejan Gheuca). — Din Iaşĭ, la 20 Iulie următor, Gheorghe Ghica întăreşte luĭ Ionaşco Balş pîrcălabul Măčcătianiĭ, daţĭ de Toader Jora biv Sulger, care-ĭ avea de la Roxanda, soţia frateluĭ luĭ, Gligoraşco. — Din acelaşĭ neam trebuie să maĭ fie Costachi Jora Vel «Orăjnic», care dă luĭ Gligorie Vel Postelnic din Micleştĭ satul Criceştĭ din Ţinutul Vasluĭ pentru satul Dubăsarĭ din Ţinutul Orheiŭ (marturĭ: «Pătraşco Logofetul al treil[ea] şi Ursul şi Roşca şi Enachi, Vorniciĭ de Poartă, şi Corlat Uricariul şi Apostol Uricariul» *(ibid.)*.

Fiiĭ Todosiicăĭ aŭ fost Antiohie, botezat probabil de Antiohie Costachi, fratele mameĭ sale (v. nº 70), şi, poate, Grigoraşco (v. *Ist. lit. rom.*, I, p. 349, nota 1). Antiohie începu a «face politică» pe vremea luĭ Constantin-Vodă Cantemir, ca uneltitor împotriva căruia a fost pîrît. El înlocui ca Hatman pe Nicolae Costin, fu înlocuit, în 1711, prin Ioan Neculcea şi urmă ca Logofăt-Mare luĭ Costin, mort în dregătorie. Soţia luĭ pare să fi fost o Domniţă, fata Marieĭ Sturdza şi a luĭ Grigore I-iŭ Ghica (vol. V, p. 93, nº 77). Fata şi-o mărită după Iordachi fiul luĭ Lascarachi Roset, unul din Cupăreştĭ (v. *Ist. lit. rom.,* ll. cc. în tablă). Un

Toader Jora (cel de maĭ sus?), fiŭ al Todosiicăĭ, apare încă de la 1678 ca Șătrar (v. n° 67). El zice mamă și acesteia și Saftei Racoviță, a doua soție a luĭ Ioan Racoviță (mama vitregă a luĭ Mihaĭ-Vodă; cf. Tanoviceanu, în *Arch. soc. șt. și lit. din Iașĭ*, II, p. 189), așa încît ar resulta că aceasta din urmă, soră cu Todosiica, era mătușa luĭ Toader.

La n° 44. Pentru Bujorenĭ, v. n° 40. De la Ienachi Cămărașul Ocneĭ s'aŭ păstrat treĭ scrisorĭ adresate Brașovenilor (v. Iorga, *Socotelile Brașovuluĭ*, p. 155). Pentru uciderea luĭ de Polonĭ în 1689, v. Neculce, p. 232: «pre Enachi Gramaticul, fiind Camaraș la Ocnă».

La n° 45. Pentru bătrînul Scherlet, Scîrlet, și soția luĭ, Maria, v. n° 22. Pentru Isăroaia, se pot căpăta lămurirĭ din regestul următor, în care o vedem reclamînd o datorie ce avuse față de ea Kotnarski, secretariul latin, asasinat de Timuș, al luĭ Vasile Lupu.

Iașĭ, Septembre 7171 (1662). Evstratie Dabij[a]-Vodă, pentru «ğupăniasa luĭ Isariŭ č-aŭ fost Jitničariŭ ..., precum i-aŭ fost dator luĭ Isar č-aŭ fost Jitnicear Cotnarschiĭ pisariul cu cătăva samă de banĭ». În zapis era iscălit și «Toderașco č-aŭ fost Log[o]făt-Mare. Pentr' acesta lucru Domniia Mea am socotit, cu tot Sfatul nostru, den ce să va afla de a luĭ Cotnarschii pisariul că aŭ luat Vornicul Toma, orĭ sate, orĭ viĭ, orĭ boĭ, vač, iape, orĭ oĭ, orĭ fie den ce să va afla că va fi luat Vornicul Toma, tot să aibă a le pune la mijloc, să facă curamă, și altă pre unde să va afla, de a luĭ Cotnarschii pisariul, tot să aibă a să lua.» Iscălitura Domnuluĭ. Pecete ruptă. În colț: «Mihăil».

Pentru alt Isar, v. vol. IV, p. 349. — Un Isar Cămărașul a fost ucis pe la 1635, cum se vede după următorul regest (documentul e în hîrtiile Micleștilor la Ac. Rom.):

20 Iunie 7143 (1635). Simion Pilipovschi arată că «fečoriĭ noștri .. aŭ jăfuit și aŭ prădat.. pe Isar Cămărașul la Buorenĭ, și aŭ luat de la dănsulŭ multă avere, treĭ miĭ de leĭ banĭ gata, și zapise de noao miĭ de leĭ, și [l-aŭ] împușcat pe dănsul, și pe alțĭ priiatinĭ aĭ luĭ, neguțitorĭ, i-aŭ ucis. După aceaia, prinzindu-ĭ pre dănșiĭ, i-aŭ pus la temniță, și aŭ hotărît giudecata ca s[ă] piară ca niște făcătorĭ de răŭ. Decĭ, neavăndu cu ce [plă]ti capitele sale de acea faptă, căcĭ banĭ aŭ dat eĭ numaĭ [ ] sute și cincĭzecĭ de leĭ, am dat noĭ pentru greșala fečorilor [noștri] ğumătate de sat de Șerbicenĭ.» Traducere de Evloghie.

La n° 46. Această interesantă listă a cailor Curțiĭ e probabil de pe vremea luĭ Duca-Vodă, în a treia Domnie.

La n° 48. Pentru fiiĭ luĭ Ionaşco Ţăranul, v. n° 36. Cantemir e viitorul Domn. Cf. *Ist. lit. rom.*, I, p. 299.

La n° 40. Pentru Bujorenĭ, v. n° 36.

La n° 41. Pentru Bejan Gheuca, v. n^le^ 34, 38. Pe lîngă Dimitrie şi Simion, pomeniţĭ acolo, maĭ era pe acest timp un Gheuca, mare boier, Vistierul Vasile, care muri tăiat pentru trădare din porunca luĭ Duca-Vodă în a treia Domnie, la 2 12 Octombre 1679. Cf. *Vita Constantini Cantemyrii*, p. 14; Nicolae Costin, p. 19; Neculce, pp. 214-5 (uciderea s'a făcut Sîmbătă, ceia ce se potriveşte cu 2 Octombre, şi nu 2 Novembre, cum scrie Costin). Comisul Ştefan nu e Scărlet (v. n° 45), ci Ştefan Cerchezul, prietenul luĭ Cantemir (*Ist. lit. rom.*, I, pp. 315, 333; vol. V, p. 209). Pentru familia Roşca, v. n° 29 şi vol. V, p. 591.

La n° 51. Pentru Ştefan Gherghel, v. maĭ departe, documentele Carp.

La n° 54. Postelnicul e Ştefan Scărlet.

La n° 56. Vasile Gheuca şi Ştefan Cerchezul aŭ fost pomeniţĭ în n[l] 41 (v. lămuririle de maĭ sus, la acest n[r]).

La n° 57. Pentru fiiĭ Ţeranuluĭ, v. n° 48.

La n° 59. Alboaia e văduva luĭ Albu. Se întrebuinţa şi numele femeiesc *Alba*. V. actul din Iaşĭ, 28 Ianuar 7185 (=1677), prin care «Dumbrav[ă] şi cu soţul meŭ, cu Alba, fata îĭ Tironease, din sat din Glodeanĭ», vînd ocina lor de la Micleştĭ «luĭ Vasilie č-aŭ fost Logofăt-Mare» (Bibl. Ac. Rom., acte necatalogate). Ilie Sturdza e fratele luĭ Chiriac. Asupra luĭ poate lămuri următorul regest:

La 24 August 7217 (1709). «Aniţa Spătăroae răpăosatuluĭ Chiriiac Sturzăĭ č-aŭ fost Spătar-Mare» vinde «un loc de cas[ă] ... între casa dum[i]sale Vornicuĭ Manolachi şi între casa dum[i]sale luĭ Vas[i]lie Čaur Com[i]sul», «dumisale Manolachi Ruset Vel Vornic» (Bibl. Ac. Rom., acte necatalogate).

Cf. vol. V, p. 593, şi lămuririle asupra acestor fraţĭ date *ibid.*, la p. 619.

La n° 60. Apostol Catargiu e cel de-al doilea cu acest

nume. V. n[le] 53, 60. Cel d'intăiŭ e pomenit în n[l] 22. V. şi vol. V, p. 92, n° 71. Cf. *ibid.,* p. 608.

La n° 61. A se ceti «Gahiia», în loc de «Galiia». V. n[l] următor.

La n° 62. Costăchioaia, sora luĭ Vasile şi a luĭ Costandin (v. n° 70), e soţia luĭ Costachi Sulgerul, tatăl luĭ Gavriliţă. O chema Tofana (v. n° 70), şi era dintre Bujorenĭ (v. şi Amiras, în *Letopisiţe*, III, p. 113: «Vasile Costachi Vornicul cu fraţiĭ săĭ, şi cu Bujoreniĭ, rudele lor»). Pentru Abăza, v. şi traducerea în ruseşte a Vieţiĭ luĭ Constantin Cantemir, de Bantîş-Caminschi *(Istoriĭa,* etc. Moscova, 1783). V. şi vol. V, p. 219, n° 38.

La n° 68. În Bibl. Ac. Rom. (acte necatalogate) se păstrează şi următorul zapis bîrlădean nedatat:

Eŭ Costantin Munteanul de Brălad scrăŭ spre mene acestŭ zapis, că amŭ luat 20 de boĭ de la Dabijea brăcălabul alţĭ banĭ am dat, ce am rămas cu 70 de galbenĭ şi 2 carăgie, cum maĭ să aibu a da di luna luĭ Iuni[e] din 12 într'o săptămână, făr nič on cuvăntu, neč cu prič, [nicĭ] cu aşteptat, numaĭ la dzi. Şi s'aŭ scrăsu în casa Căzaculuĭ, dinnaintea şoltuzuluĭ luĭ Iane şi denaintea Căzaculuĭ. Şi aŭ scrăs popa Toader cu măna sa. Toader.

La n° 68. Dumitraşco-Vodă supt care se face pribegia Orheienilor, e Cantacuzino: ea e provocată de năvălirea Tatarilor. — Toader Iordachi e Cantacuzino. Contăş ca şi Miron Costin era dintre casniciĭ Doamneĭ Safta a luĭ Gheorghe Ştefan (v. vol. IV, p. 275, n° CCVIII). De la dînsa am maĭ găsit în ultimul timp un zapis, păstrat în Bibl. Ac. Rom.:

O Ilisafta gpjda gspdinŭ Io Ghiorghie Stefan Voevod bjiiu mlstiu gspdrŭ zemli moldavscoĭ, scriem Domniia Nostră la toate slugile Domnieĭ Nostre, şi la vataşĭ, şi la ğudzi de Ţiganĭ cariĭ veţ înbla cu toate trebile şi cu toate slujbile de la Domniia Nostră, la Ţigani cari sintu a Domnie Nostre, dămuv[ă] ştire, deaca veţĭ vedea cartia Domnieĭ Nostre, iar voĭ toţi ca s[ă] aveţĭ a lăsa foarte în pace pe cestu Ţigan a dumisali a luĭ Răcoviţi ce aŭ fost Logof[ă]t-Mare, anume pe Petrica, cu fičori luĭ, carele este fičor luĭ Macoveiŭ Ţiganuluĭ, şi dumisale Logof[ă]tuluĭ Răcoviţi direptu Ţigan de la unuculu dumisali, de la Ionaşco Cehan, ce aŭ fost Vornic-Mare[1], de cumpărătură. de la Brănovschii-Vodă, precum ne aŭ arătat şi dries de cumpărătur[ă] de la Branovschii-

[1] Acest Ionaşco e Vornic-Mare în epoca 1620-30; *Uricarul*, XVIII, p. 477. V. schiţa genealogică din vol. V, pp. 607-8.

Vod[ă] şi deres de'ntăritur[ă] de la Alesandru-Vod[ă]. Pentru acia nime detru slugile Domniei Nostre întri nemic să nu aiba a-l învălu[i] peste cartea Domniei Nostre.

Toem pişem i nac neucinite. U Ias, v[1] 7164 [1655], Maĭ 31.

† Sama gpdja veleal. — Pecete ruptă. «Ionaşco.»

La n° 70. Epureniĭ s'aŭ numit probabil de la Epure din n° 51.

La n° 73. Pavel Bujoreanul a fost pîrît şi el ca uneltitor contra luĭ Constantin Cantemir *(Ist. lit. rom.*, I, p. 318). V. maĭ departe, p. 36, n° 79.

La n° 74. Pentru Cantemir v. maĭ sus, n° 48. Tot ca Serdar apare el în 1681 (vol. V, pp. 44-5, n° 209).

La n° 76. Cehan era un nume de persoană, care a devenit pe urmà nume de familie. V. vol. V, pp. 607-8.

La n° 79. Scîrlet din Zorilenĭ era fiul Tudosiicăĭ Jora (cu alt bărbat). Fiiĭ luĭ sînt Ştefan şi Dabija.

La n° 81. Băcaniĭ fusese satul Gheuculeştilor. El trece apoĭ la Toader Păladi şi de la acesta la Ioan, fiul luĭ. Peste un an, Ioan se însură la Băcanĭ cu fata luĭ Ioan Racoviţă, şi Cantemir-Vodă bănui că s'ar fi pregătit aicĭ un complot împotriva luĭ *(Ist. lit. rom.*, I, pp. 316-7). O înrudire pare să fi existat între Velicĭco şi Pălădeştĭ. V. n[le] 37-8.

La n° 83. E, cred, Ilie Ţıfescul, care pîrî luĭ Cantemir-Vodă pe boieriĭ strînşĭ la nunta din Băcanĭ (Neculce, p. 240). Cf. vol. VII, p. 91, n° 13. Văduva luĭ Alexandru Buhuş e Alexandra fata luĭ Nicolae Ureche (vol. V, pp. 574-5). «Nenea» e, pentru Ilie, Antiohie (Jora), care-ĭ va fi fost unchiŭ.

La n° 84. Pentru Vasile şi soţia luĭ, v. n° 21.

La n° 85. Ilie Enachi să fie Ţifescul? Pentru Isăroaia, v. n° 45. — Gavril Păharnicul, fiul luĭ Grigore Păharnicul-cel-Mare, e din Micleştĭ. V. documentele de la Academia Romînă citate până aicĭ şi maĭ jos, p. 277 (urmaşiĭ luĭ Vasile fratele luĭ Gavril).

La 10 August 7148 (1640), se face o vînzare din partea răzăşilor Draguş[1] a părţiĭ lor din Micleştĭ, «ğupănuluĭ Gligorie Vornicul de Botăşanĭ», pentru 40 de *galbenĭ bunĭ*.

[1] Coborîtor din Draguş, Vornicul de Cîmpulung pe la începutul secoluluĭ.

La 12 August următor, act al luĭ Vasilie-Vodă, pentru «Neculaĭ fičorul luĭ Ştefan Drăguş», care vinde partea-ĭ din satul Micleştĭ, «care să număsc din Bendereştiĭ», luĭ «Gligorie č-aŭ fost Postelnic, dregător de Botoşanĭ», cu 40 de ughĭ. I se maĭ vînd părţĭ din Rusănĭ, din Noureştĭ. Tradus de «Miron diiaconu», la 1805.

La 10 April 7149 (1641) i se vinde, fiind el Postelnic, o parte din Niştoreanĭ, de «eŭ Eremie Băsărabă» *(ibid.)* (cf. asupra numeluĭ acestuia *Studiĭ as. istorieĭ Romînilor*, p. 52)[1].

O interesantă scrisoare a Doamneĭ luĭ Dabija-Vodă, Ecaterina Dafina, către soţia luĭ Grigore, e următoarea:

O G[os]p[oj]da Ecatirinaa, g[o]sp[o]d[i]nă io Evstratie Dabij[a], Voevod bj. m[1]. g[o]ssp[o]d[a]ră zemli moldavscoĭ, scriem Domniia Noastră la dumneae la Păharničasa ča Mari sănătate. Maĭ întăĭ facem ştii[e] dumitali să cerţe fičoriĭ şi să le daĭ grij[ă] sa nu înble bănindu vinul Armeanilor saŭ Jidovilor, ce foarte [sa] le daĭ învăţătură să înble cu isprav[ă], că acmu iacă nu iaste ca an vinu multŭ, să nu să bage samă, ce acmu iaste vin prè puţin. Decĭ să-ţ fie şi dumitali amente şi [să daĭ] certari fičorilor să nu să ispitiască să bănească vinul, că, [dacă . . .] vom înţeleage că s'aŭ cheltui[t] nescarĭ vin, vinul omuluĭ aceluia îl voĭ [face vin dom]nescu şi pre fičorĭ iĭ voĭ pune la închisoare, pănă a vini Măriia Sa Voda. Ačasta-ţĭ facem ştire dumitale, şi neme să nu înčapă a culeage pănă nu va vini omul nostru acolo.

G[os]p[o]jda saam. U Iaş, l[t] 7172 [1663], Sept. 27.

† La dumneaeĭ, la Păhărničasa ča Mar[e], să s[ă] deai.

V. şi *Ist. lit. rom.*, I, p. 124, nota 3. Păhărniceasa luă, după moartea luĭ Grigore din Micleştĭ, pe Vasile Ceaurul (v. vol. V, pp. 53-4, n° 244). Ea arată să fie fata Anghelușiĭ Isăroaia (v. n[le] 85, 88). V. şi vol. V, p. 51, n° 236.

Adăugim aceste acte ale Micleştilor, la Academia Romînă:

Iaşĭ, 2 Ianuar 7201 (1693) Judecată la Constantin-Vodă a luĭ «Vas[i]lie č-au fostu Jicniciar-Mare şi Gavril Postialnicul». — Sînt fiiĭ luĭ Grigore din Micleştĭ.

19 Mart 7223 (1715). Hotarnică la Şărbeştĭ pentru Gavril Vel Logofăt. Sînt aduşĭ ca marturĭ · Grigoraş Golăi, Dorofteiŭ, Ion, Isac, Andrieş, Carpu, Neculaĭ, Grecu. — Copie.

[1] Din Micleştĭ, la 7159 (1651), 17 Iunie, vînzare către Gligorie Jicnicerul.

Din Iaşĭ, la 18 Maiŭ 7166 (1658), Gheorghe Ghica întăreşte luĭ Grigore. Comisul nişte Ţiganĭ, între cari: Gheonie, Cucona, Panţura, Ichiliia, Filica, Ionaşco Golia şi Nastasiia şi Marica şi Alexandra, Chifa (bărbat), Chireana, Rada.

Din Iaşĭ, la 10 April 7171 (1663), Istrate-Vodă îngăduie luĭ Gligorie Vel Păharnic să oprească ocina luĭ Ionit[ă] Prăjescul biv Vornic pentru postav şi «atclazu», dat «căndu aŭ fostu [Prăjescul] Vistiarnic, în dzilele Ghicăĭ-Vodĭ».

De la Gavril Miclescu, după moartea fratelui său, avem un «Izvod de bucate şi de odoar[ă] şi de bani şi de boi şi de negoţu, ĉ-aŭ fost la mănăstiri la Focşiani, şi aŭ trimis cumnată-mia de li-aŭ luat după ĉ-aŭ murit frate-mieŭ, să s[ă] ştii · 3 lădzi cu haine şi cu odoară..., 1 mahlă cu covoră şi cu scorţe, 4 perdeale de Ţarigrad, 198 de boi de negoţu, boul căte 14 lei. Iar cheltuiala boilor, la Năhoreanul neguţitorul. 150 de ialoviţ[e], ialoviţa căte 12 lei. tij la Năhorianul, li-aŭ vândut la Dansca [Danzig], şi am dat bani la cumnată-mia, 479 vaci, cu boi, tij la cumnată-mia, 800 de oi, tij la cumnată-mia, caril[e] li-aŭ cumpărat de la Motasipul; 176 de iape, cu mici cu mari; 20 de buţ de vin..., 1 armăsariŭ turcescu...; 1 gropă de grăŭ..., 1 gropă de săcar[ă]...; 1 sabie ferecată cu argintu..., 5 cai mi-aŭ luat Ghiorghiţ[ă] Zmăcicăni [Zmucilă], căndu l-aŭ triimis cumnată-mia cu stiag la meni.»

26 Maiŭ 7251 (1743). Listă de acte împărţite între Logofătul Gavril Miclescu şi «cumnată noastră Catrina» [a lui Vasile] «Izvozăl.» «Ce aŭ fost dator nenii [fratelui].. Un izvod scris cu slova nenii... Neaşti trătaze de moşii şi de alte lucruri, scrişi cu slova neanii... Un izvod, ins[ă] de cănd trăia neane, din anul 7225 [1718], Mart 1, scrie cu slova badii lui Mih[a]lachi.»

O foaie de zestre din familia lui Gavril e aceasta: «Haine şi alte ce aŭ trebuit Anichi, ce i s'aŭ dat de la noi, fără ĉ-aŭ avut de la înmă-saa. Un tămbar lahanii de tabin..., zagaraoa.., bogasiul săngif ibrişim..., ceprazil[e], 1 sucnă de tabin cu ape..., izmi..., 1 roche tafti naramgie leşască..., găitan ceprazil[e] ibrişin săngif, bogasiŭ postăvel ibrişin, 1 habaciŭ.., bumbii ibrişin..., 2 covoar[e] agimeşti..., un atlaz la obial..., 12 linguri de argint..., 12 coţ de adămasci faţă de piloti, un săcriiŭ mare..., 20 coţi de taftă la perini .., un peşchir..., un toc de blide..., un toc talgere.., 12 sfeşnici..., 2 pahar[e], 240 dram[uri]..., radvanul..., hamuri cu heare cu tot..., ştreanguri..., 3 coţi şift postav la hamuri, 2 şel[e] cu poclădzii .., 1 cal de călărie..., frăia..., şeaoa *cu abăioară [şters]*, cu poclădzi..., abăioara.»

Tot aşa şi lista de: «Unealte ĉ-am dat featei Logofătului [Miclescu] la nuntă, căndu s'aŭ măritat de ale mält de la Păharnicul.. Şeaptedzăci belĉugi de argintu, 1 faţă de adămască vearde leşască, 2 sfeaşnici leşeşti... 29 coţi păndză trepezeneaască.., 4 părechi de măneci, cusute căte de noao palme, 4 năfrămi bărbăteşti, 1 măneştergurŭ de mănă, cusută»

22 Novembre 7250 (1741). Testamentul lui Gavril biv Vel Logofăt. Din intăia căsătorie are pe. 1) Costandin Pitarul, care iea pe fata Vornicului Manolachi, «cununănd Măria Sa Mihai-Vodă»; 2) Maria, căsătorită cu Costandin Doniĉu biv Vel Medelnicer, «cununăndu-o Domnia», 3) Anisia (după Lupul Bogdan Medelnicer), 4) Ştefan.—«Acumu, din mila lui Dumnezăŭ, mi s'aŭ rădicat ceelalţ copii ci amu cu fămeiia al doile» (doi «feţi», două fete). Împarte astfel moşiile: 1) Sandu va lua, la Ţ. Vaslui: Micleştii, Movilenii, Berindeştii, Nistorenii, Rusănii; 2) Costandin Pitarul · Şărbeştii, Nuoreştii; 3) Ştefan Vel Şătrar: Gugeştii, Făşcanii, Măngeştii, Burduganii, Boţăştii, 4) Maria: «Bălteni ot Cornul lui Sas, la Prut»; 5) Anisia: Fîntînelele, Boteştii; 6) Neculai: Chirceştii, Părăşănii, Putşişanii, Poiana Cîrnului, parte din Şărbeşti, 7) Ioniţă. Popeştii

Boldeştiĭ, Moiceştiĭ, Brăndişaniĭ, Cîrsteştiĭ; 8) Safta: Băicenii şi Tulbureli din Botoşanĭ; 9) Paraschiva: Frumoasa peste Prut şi Totoiaştiĭ. Gavril moştenise pe frate-săŭ Jicnicerul. Împărţise cu acesta Lucaniĭ, Mogoşăştiĭ, Bălboşiĭ (peste Prut), lîngă «Podoleni luĭ Mihaĭ-Vodă». Le cumpără el de la acest frate. «Aŭ întrebat Mihaĭ-Vodă pe frati-meŭ să i le vă[n]dă, şi frati-meŭ aŭ spus că li-am cumpărat eŭ di la frati-meŭ, şi Mihaĭ-Vodă aŭ zis că m'e da alte moşiĭ pentru aceste, şi m'aŭ chemat Mihaĭ-Vodă de m'aŭ întrebat. Ş[i] i-am spus că-s cumpărati de mini, şi m'am dus la Porşăştĭ, că eŭ nu priimescu, căcĭ iară cumpărati de mini; iar frati-meŭ, fiind scăpat ş[i] bolnav, li-aŭ văndut luĭ Mihaĭ-Vodă drept triĭ suti de leĭ; ş[i], întămplăndu-să moartea frăţini-meŭ, bani i-aŭ luoat cumnată mè cu copii, ş[i] i-aŭ istovit pe ci li-aŭ trebuitu, pe trebili lor.»

În Iunie 7271 (1763), proces al Stolniculuĭ Ioniţ[ă] Miclesc[u] şi Andriiŭ Prăjăscul cu Neculaĭ Eni Sulgeriul, pentru moştenirea «moşuluĭ» lor Neculaiŭ Morianul. Mama luĭ Ioniţă era fata Morianuluĭ, iar soţia luĭ Andriiŭ a doua fată. Soţia luĭ Eni e fata luĭ Vasăle Morianul, «frate cu maica Stolniculuĭ Ioniţă Miclesc[u]». Alt ginere al luĭ Neculaĭ e Andrunachi Isăcescul. Pomenit Ion Morianul. «Fraţĭ încă aŭ fost de toţi şăsi. adică Vasile Morianul şi Ion Morianul şi Bălaşa Logofetiasa Miclesculuĭ şi Catrina, č-aŭ ţinut-o Andrunachi Isăcescul, şi Sanda č-aŭ ţinut-o Sandul Bosie Vătavul, şi Marie, č-aŭ ţinut o Prăjăscul». — Copie.

La 12 Ianuar 1765, proces al Jicnicerului Sandul şi Şatraruluĭ Sandul, Micleştiĭ, cu un Evreŭ, Isac Sora. Evreul dăduse pentru «brănză de oĭ şi de vacĭ» «174 leĭ de banĭ i cu zăharu, şi cu colane de fir de căti dramurĭ». El face caşcaval plătind brînza, «oca cătı 2 parali». Avea *căşărie*.

La 16 Februar 1782, Ilana Comisoe a lui Ştefan Buhăescu lasă grija sufletuluĭ eĭ cumnatuluĭ Sandul Hatmanul (Miclescu) şi cumnateĭ, Măriuţa. Are la Logofătul Gheorghe Carpu o Ţigancă.

În 1793, proces al Marieĭ Micleasca Păhărniceasa cu Stolniceasa Ileana, fata Stolniculuĭ Ioan Miclescu. — Ambele trăiaŭ şi la 1800. — Maria are pe Gheorghe, Vasile Căminariul, Ioan şi o fată măritată cu Stolnicul Alexandru Hrisoverghi.

La nº 88. «Ion P[l] Vel Sulger» e Ioan Păladi. Ion Sturdza e fiul luĭ Ilie şi tatăl luĭ Sandu de supt Grigore Mateĭ Ghica-Vodă (v. vol. V, p. 593). Cf. pentru Sturdza şi maĭ jos, nº 94.

La n[le] 94-7. Darie Donicĭ şi Ioan Sturdza fusese la Ţarigrad în calitate de Trimeşĭ extraordinarĭ aĭ luĭ Mihaĭ Racoviţă. Imprumuturĭ de la Turcĭ se făceaŭ şi în ţară. Avem astfel, între documentele necatalogate ale Bibl. Ac. Rom., unul din:

Iaşĭ, 9 Ianuar 7215 (1707), prin care «Lupul Costache Vel Vornic» împrumută de la «Hagi Smail», puind zălog «un inel cu zanfir ş[i] un inel cu diiamantu şi un inel cu izmărand ş[i] o pereche de sărjĭ cu rubinurĭ, ş[i] căte

cu 2 pičoar[e] de mărgăritar şi cincĭ şărurĭ de mărgăritar». Dobînda să fie «zăci în unsprăzeci».

La nº 98. Pentru Safta luĭ Ioan Racoviţă, v. şi maĭ sus, nº 43.

La nº 100. V. şi documentele d-luĭ Al. Callimachi, în vol. V[1].

La nº 106. Pentru Toader al II-lea Palade, v. maĭ sus, la nº 37.

La nº 112. «A lua de pică» e a lua de *chică*. Alte mijloace violente pentru a întipări în mintea unuĭ copil, v. în vol I-II, p. 152.

La n-le 113, 115, 122. Dintre fiiĭ luĭ Gavriliţă Costachi, Solomon nu muri fără urmaşĭ, şi tot aşa fratele săŭ Costachi

[1] Din 22 Maiŭ 7235 (1727), avem, într'o colecţie particulară, un raport pentru hotărnicia făcută «la Zorileanĭ şi la Bălăcianĭ, ce se snŭtŭ la Ţinutul Tutoviĭ, pe apa Bărladuluĭ, din sus de târgul Bărladuluĭ, de spre Răsărit», foaste ale luĭ «Dabija Scărlet ce aŭ fost Păharnic-Mare şi a frăţine-săŭ Ştefan Scarlet ci aŭ fost Armaş-Mare». Să se aleagă partea luĭ Ion Păladie. Se chiamă marturi din tîrg şi din apropiere. Se arată n-le 96, 99. «S'aŭ aflat loc nič de o hran[ă], că era turtiali şi rădăcinĭ de stejar, care nicĭ iaste de arat, nič ca c'un fel, nicĭ leamne de foc, care pe la alte hotărăturĭ locurĭ ca aceaste nu sa pomenescu, iar Mih lach[i] şi Dumitraşco, can cărtindu, am socotit să primască dumnaluĭ Spătar Paladi aciaste pămănturĭ, care nu snŭtu nicĭ de o hran[ă], doĭ drept unul, şi aşia cu socoteal[a] noastră au primit şi dumnealuĭ Spătarul; nu li-aŭ agiunsu 150 pămănturi.» Păladie arată partea ce are în Zorileanĭ de la Enachi şi Bejan Scărlet. Are şi acte de la alţĭ doĭ fraţĭ, Antioh Vel Căpitan şi Ştefan Vătav. «Unde iaste un pust de asupra puţuluĭ întru pisc... În drumul cel mare care vini de la Fălciĭ şi miarge la Bărlad, şi s'aŭ făcut cruce într'un stejar... În coada văĭ adăncĭ... Pe nişte răpşoare. Păn în coada văi Curălariul... La dial, pe o dălmă spre Bujorănĭ... Într'un drum părăsit... Într'un drum părăsit: să chiam[ă] Colnicul Lung .. Spre gura Zorileanilor... Gura răpiĭ... Pre o răp[ă] ce să chiamă Ferişul... În dialul Chipărculuĭ...» Iscălesc hotarniciĭ, iar în jurul peceţiĭ Bîrladuluĭ se scrie: «robiĭ Măriĭ Tale Dima, Lupul, Văntul, Vas[i]lina, Ioscul, Zanit, Lupul sin Pascul, Panaite Lupul sin diiaconul şi cu toţĭ oraşanii dea Bărlad şi şoltuzul Toma cu părgari. Şi aŭ pus şi pecet[e] oraşuluĭ tărgul Bărladuluĭ». La urmă «Ştefan Scărlet vătavul de Stolnicei» dă a opta parte din Zorilianĭ şi a patra parte din Bălăcianĭ pe 150 de «leĭ bătuţĭ». «Să-ĭ dezbat vecinii, sa-ĭ dau în măna dumisali», afară de «un vecin ce mi-au ertat dumnaluĭ, anum[e] doĭ fičor[ĭ] a luĭ Călin».

Logofătul (Neculce p. 271; vol. VII, pp. 91-3, n° 14)[1]. Vasile Costachi, fratele maĭ mare al acestora şi al Lupuluĭ, ucis de Turcĭ, avu ca fiŭ pe Constantin (soţul feteĭ luĭ Iordachi Ruset) *(Ist. lit. rom.*, II, p. 399), căruia i s'a zis Negel, boier cu multe însuşirĭ aristocratice *(ibid.)*. Al doilea Negel, fiul luĭ Costachi, ţinu pe o fată a luĭ Mihaĭ-Vodă Racoviţă *(Gen. Cant.*, p. 43; fata lor iea pe Iordachi Ghica Iorgulescu). Al treilea Negel, Vasile, frate cu precedentul, ţinu pe Ilinca fata luĭ Iordachi al II[lea] Păşcanul *(ibid.*, p. 47). Fiul luĭ Vasile, care trăia încă la 1760 *(ibid.*, p. 366, nota 2), e Grigore, soţul Marieĭ, fata luĭ Dinu Canta, şi tatăl Mitropolituluĭ Veniamin (v. şi Doc. Cantacuzinilor moldovenĭ, în vol. VII). Un frate al luĭ Constantin Negel ţinu pe Safta Cantacuzino, despărţită de Barbu Văcărescu *(Gen. Cant.*, p. 325). Acest frate e Gavril. — Iordachi, pe care-l tăiè pentru hainie Grigore-Vodă Ghica (Neculce, p. 369), li era văr *(ibid.)*, fiind fiul luĭ Lupu Costachi. Alt Iordachi, Păharnicul, zis Venin, avu pe Manolachi Stolnicul, pe Lupu (?), pe un Medelnicer Costachi, însurat cu Safta Bogdan, pe Gligoraş Păharnicul şi pe Safta, care iea pe Sandu Miclescu (v. maĭ sus, p. 545). Nu ştim înrudirea luĭ Scărlătachi Costachi de la n° 124. Manolachi lăsă numaĭ o fată, Anastasiica, care se măritase cu Vornicul Ioan Cantacuzino (Deleanul). Şi Scărlătachi lăsă numaĭ o fată. Din ramura Costăcheştilor *acestora* e Mihălachi din 1777 *(Doc. Callimachi*, II, p. VIII, nota 6), Vornicul Constantin, a căruĭ văduvă, Maria, trăia în 1808 (hîrtiile Micleştilor, în Bibl. Ac. Rom.) şi Iordachi, soţul Marieĭ Callimachi, şeful armateĭ moldoveneştĭ (el îşĭ zise Boldur). — Pe lîngă Mitropolitul Veniamin, Grigore Negel avu pe Şerban şi Mateĭ. V. maĭ ales tabla *Doc. Callimachi*, unde se înşiră Costăcheştiĭ ce vin din Solomon şi Costachi, fiiĭ luĭ Gavriliţă. Cf. vol. V, p. 592.

La n° 116. Domnul de venirea căruia se vorbeşte aicĭ, e Ioan Teodor Callimachi (Septembre 1758).

La n° 119, r. 3-4 de sus, ceteşte «maimină» (mamină).

La n° 121. Actul de la Ştefan-cel-Mare, citat aicĭ, e n° 1.

[1] O fată era măritată, cum se vede de acolo, cu Pavel Bujoreanu. V. şi aicĭ, p. 538.

La nº 125 şi urm. V. asupra familieĭ Conachi *Ist. lit. rom.*, II, p. 495 şi urm., şi *Doc. Callimachi,* II (v. tabla).

La nº 134. Pentru Medelnicerul Iorga (Iorga e numele săŭ de botez), v. vol. VII, p. 126, nº 21 (i se dă un loc în Botoşanĭ în Domnia d'intăiŭ a luĭ Grigore Alexandru Ghica). Poate să fie acelaşĭ cu Iorga Vameşul din 1746 (v. vol. V, pp. 244-5, nº 111). Ioniţă Sturdza nu e Domnul de la 1822. Soţia acestuia era Ecaterina Roznovanu. În 1822, cînd Ion Sandul Sturdza fu numit, din Postelnic ce era, Logofăt-Mare, Marea-Vistierie o avea alt Ioniţă Sturdza (v. Hurmuzaki, X, p. 146; cf. *Doc. Callimachi,* II, p. 718), tot deosebit de acesta. În nle 136-7 se vede o Băneasă Maria Sturdza. Ioniţă de aicĭ face parte dintre nepoţiĭ luĭ Sandu Sturdza, de supt Callimachi (v. nº 138). Căminarul Ioniţă muri pe la 1810 încă *(Doc. Callimachi,* II, p. 45, nº 93).

La nº 138. Ar resulta de aicĭ că «Vornicul» Ioan Paladi II, mort în Rusia, a lăsat pe Nicolae, Constantin, Maria şi o altă fată măritată după Sandu Sturdza Stolnicul, în vremea Callimachilor.

La nº 139 şi urm. Pentru Alecu Callimachi, v. Prefaţa vol. II din *Doc. Callimachi.*

3. Poienĭ.

La nº 2. Despre răscoala luĭ Lupu Păharnicul contra luĭ Alexandru Lăpuşneanu — el îşĭ va fi luat fără îndoială un nume domnesc — n'avem ştirĭ.

La nº 5. Pentru Mariĭ-Vătavĭ, v. şi maĭ sus, p. 533. — Pentru Ioan Caraghiuzăl, boierul din fruntea Divanuluĭ luĭ Bogdan Lăpuşneanu, v. Hurmuzaki, XI, p. XXIX.

La nº 10. Axintie e cunoscutul cronicar. Îl ştiam *dîac* al Domnieĭ numaĭ de la 1707 (v. *Ist. lit. rom.,* I, p. 132). Între hîrtiile Micleştilor, cumpărate de Ac. Rom., se află un zapis, cu data de 17 Decembre 7209 (1700), scris de «Acsintie diiac de Cămară».

La nº 14. Asupra dascăluluĭ («spudeŭ») muntean Dima,

pomenit aicĭ, nu se maĭ știe nimic. — Pentru Candachia Goioaia, v. vol. V, p. 15, nota 1 și p. 572. — Pentru Vasile Ureche, v. Gîdeĭ, *Studiŭ asupra cronicarilor moldovenĭ din sec. XVII*, Bucureștĭ, 1898, p. XIV, notele: el era fiul luĭ Grigore, cronicarul — În Februar 7126 (1618), Radu-Vodă întărește o vînzare de viĭ la «dricul de sus» al Hușilor, făcută luĭ Lupul treti Logofăt (gîndindu-se cineva la știința de carte a luĭ Vasile Lupu, Domnul de maĭ tărziŭ — treti Logofătul era totdeauna cărturar — și la înnaintarea luĭ începută supt Radu Mihnea, — ar admite că acest boierinaș e același cu strălucitorul Voevod de peste douăzecĭ de anĭ. V. vol. IV, p. CLXXI).

La nº 15. Cam pe acest timp scrie un răvaș către Gligorie biv Comis, din Miclеștĭ, «fratele Șeptelicĭ Vel Postelnic» (hîrtiile Micleștilor, la Ac. Rom.; fără an, Iașĭ, 10 April).

La nº 17. Căpitanul (de margine) Costin e Costin fiul luĭ Gavril Neaniul. V. vol. V, p. 230, nº 75. Cf. *Ist. lit. rom.*, III, p. 49-50.

La nº 19. Data ar trebui să fie 7232 (1723-4), pentru a corespunde Domnieĭ a treia a luĭ Mihaĭ-Vodă.

La nº 21. Alexandru Vel Ușer nu e altul decît Amiras. V. *Ist. lit. rom.*, I, pp. 469-70. — Actul de retragere al luĭ Calistru de Rădăuțĭ, în Hasdeŭ, *Foița de istorie și literatură* (1860-1) și în vol. V, p. 105, nota 1.

La nº 25. Ioan Bogdan era fiul luĭ Lupu Bogdan și al Domniții Ruxanda a luĭ Constantin Cantemir-Vodă. Tatăl luĭ Lupu Bogdan însușĭ era Bogdan cel tăiat de Duca-Vodă odată cu Gheuca (v. maĭ sus, p. 540, la nº 41). Cf. și *Ist. lit. rom.*, I, p. 299, nota 8. Din Ioan Bogdan se născu Manolachi (v. *ibid.*, tabla). Acesta muri ucis supt Constantin Moruzi. În secolul următor apare un Constantin Paladi — ginerele luĭ Scarlat-Vodă Callimachi — care poartă și numele de Bogdan.

La nº 26. Note asupra Ruseteștilor se pot găsi în *Despre Cantacuzinĭ* (Cupariul și fiiĭ luĭ) și în vol. V din această co-

lecție, pp. 588-9 (Iordachi I[iu] Roset), pp. 592-3 (fiiĭ luĭ: Nicolae, — asupra căruia v. acum și Șt. Greceanu în *Revista p. ist., arch. și filologie,* Iunie 1903; Constantin, ginerele luĭ Ioan Bogdan, v. n° 25; și Ștefăniță), p. 625 (urmașiĭ lor). Iordachi Vornicul, de care e vorba în documentul nostru, e Cilibiuli Vornic-Mare al luĭ Constantin Mavrocordat. Urmașiĭ săĭ pomenițĭ aice par să fie fiiĭ luĭ Vasile Cilibiul și nepoțiĭ luĭ Iordachi: Vasile fusese Vistiernic până în ajunul Domnieĭ luĭ Ioan Callimachi, iar apoĭ și Hatman (v. cronica luĭ Ienachi Kogălniceanu). Din vol. I-II, pp. 151-3, se vede că aceștĭ Roseteștĭ sînt din ramura Tețcanilor. Constantin ținea pe Nastasia, fata luĭ Iordachi II Cantacuzino Pășcanul *(Gen. Cant.,* p. 47).

La n° 29. Dimitrie Beldiman e fratele poetuluĭ, Alexandru. V. *Ist. lit. rom.,* II, p. 89. Pentru al treilea frate, clericul Filaret, titular de Apamea (Apamias), v. C. N. Mateescu, în revista *Cuvîntul Adevăruluĭ* din Rîmnicul-Vîlceĭ, n[1] din 1[iŭ] Decembre 1903.

4. Broștenĭ (acte nouă).

Aceste acte nu privesc moșia regală Broșteniĭ, ci un alt Broștenĭ din același Județ. Identitatea numeluĭ m'a făcut să adaug acest apendice, care păstrează, de altminterĭ, toată însemnătatea sa culturală.

La n° 1. La acest vechiŭ act romănesc, alătur următorul, care trebuie să fie de pe la 1600, căcĭ «nepoțiĭ» Huhuleĭ care dă actul apar în Mart 7153 (1645). E păstrat în hîrtiile Micleștilor la Academia Romînă.

Eŭ Huhulea ot Nistoreanĭ însumĭ pre mene fac aĉasta mărturie și zapisu cum am luat desăti taler 1 cetir tălerĭ ot Onilă pre doau părțĭ a Huhuleĭ den a patra parte de satu de Nistoreanĭ, ce este partea luĭ. Și aŭ fost Drăguș Gheorghie și Ștefan Drăguș și Șușul și Crăciun și Sorea vătah și mulțĭ omenĭ bunĭ. Și Dumitru diac napisal. Da s znam.

La n° 2. Alțĭ Goroveieștĭ se întîmpină în părțile Botoșanilor. V. vol. V, Documentele d-luĭ Al. Callimachi.

La n° 3. Întîmplările cu Nemțiĭ și Tatariĭ, atinse în acest act, sînt din 1717. — Constantin Comisul «Gălățanul» din a

treia Domnie a luĭ Mihaĭ Racoviță, e Costandachi. El era cumnat al Domnuluĭ, ca și Ioan Paladi și Iordachi Cantacuzino Deleanul. Toțĭ treĭ făceaŭ parte din Divanul luĭ Mihaĭ-Vodă (Neculce, p. 350; cf. *Gen. Cant.*, p. 49).

La nº 11. Iordachi Cantacuzino e, de fapt, Ienachi, fiŭ și el al luĭ Dinu Cantacuzino Munteanul V. Documentele Cantacuzinilor moldovenĭ în vol. VII, partea II. Văduva luĭ, Maria, apare în nº 13. Neculaĭ Canta din nº 15 e unul din nepoțiĭ săĭ prin fiul Iordachi.

II. Documente relative la moșiile Țibăneștĭ și Găneștĭ ale d-luĭ P. P. Carp.

La nº 2. Nicăirĭ nu se maĭ pomenește numele luĭ Vlaico cu acest atribut de «unchiŭ al Domnieĭ Mele» (Ștefan-cel-Mare). Ca boier fără dregătorie însă, Vlaicu e menționat în urice de la 1456 până la 1468 (*Uricariul*, XVIII, pp. 463-4). De bună samă, el era fratele Olteĭ saŭ Marieĭ, mama Domnuluĭ (Melchisedek, în *An. Ac. Rom.*, VII, p. 192; pentru numele Oltea, v. aicĭ, p. 141, nº 7). După nume, el era Muntean, — și astfel s'ar lămuri venirea în Domnie a luĭ Ștefan cu ajutor muntenesc. Documentul dă cam aceiașĭ boierĭ ca și cel din 10 Ianuar următor, în *Uricariul*, XIV, pp. 66-8.

La nº 8. Alexandru Lăpușneanu venise la Vasluĭ, din Hîrlăŭ (*Doc. Bistrițeĭ*, I, p. 1.).

La nº 9. Cf. cu documentul din 7 ale aceleiașĭ lunĭ, tipărit în *Uricariul*, XVIII, pp. 148-50.

La nº 12. Gheorghe e Mare-Logofăt supt însușĭ Petru-Vodă Șchiopul, în 1578 (Hurmuzaki, XI, p. 895), în 1579 (Wickenhauser, *Putna*, p. 212), după Ioan Golie.

La nº 13. Petru-Vodă stătu la Galata în toată această ultimă vară de Domnie. Acolo-l găsim și la 30 Iulie (Hurmuzaki, XI, p. 904).

La nº 14. Crîstea e Gheonovicĭ, Marele-Vornic al luĭ Aron-Vodă. V. cap. I și notele de pe p. 552 și urm.

La nº 20. Documentul ni dă originea luĭ Dumitru Buhuș saŭ Dumitrașco, care ajunse Vistier-Mare și era, pănă acum, strămoșul cunoscut al acesteĭ însemnate familiĭ (v. vol. V, pp. 574-5). E interesant, iarășĭ, că această indicație genealogică face să se coboare Buhușeștiĭ din Stravicĭ. Un alt Stravicĭ (Straovicĭ), Bratul, se întîmpină adesea în documente pe vremea luĭ Alexandru-cel-Bun (*Uricariul*, XVIII, pp. 454-5); după el vin: Ștefan și fratele acestuia, Jurj Straovicĭ, care e «Giurge Stravicĭ» din documentul nostru (*ibid.*). — În documentul următor, Dumitru Buhuș apare în slujba cărturărească a treti Logofătuluĭ.

La nº 21. Pentru Plotuneștĭ, satul și răzășiĭ, v. Ghibănescu, în *Arch. soc. șt. și lit. din Iașĭ*, I.

La nº 23. Lupul Vornicul e Hăbășescu, care era în 1625 vtori Logofăt (v. vol V, pp. 16-7). Apoĭ el ajunge Postelnic (nu *Mare*-Postelnic, *ibid.*, p. 18, nº 83; pp. 20-1, nle 89, 91). În 1631, *acest* Lupu era Vornic-Mare de Țara-de Jos, pe cînd Vornicia Țeriĭ-de-sus o avea «Grecul» Vasile Lupu (vol. IV, p. CLXXI, nota 1; cf. Tanoviceanu, în ziarul *Secolul* din 28 Maiŭ 1903). La 1642, trăia numaĭ văduva sa, Mărica, sora luĭ Gheorghe și Ion Prăjăștiĭ (vol. V, p. 27, nº 122). Ion fiul luĭ Lupu Hăbășescu era biv pîrcălab la 1662 (v. nº 43). Fiul săŭ Ștefan apare în nº 119. Pentru Ștefan Moimăscul, v. și maĭ sus, p. 537, la nº 140. Pentru Vasile Banul, nașul, vol. V, p. 17 nota 3; aicĭ, nº 47. Savin e Prăjescul. Πάνος poate fi Pană Cămărașul (v. Ghibănescu, în *Arch. soc. șt. și lit. din Iașĭ*, II, p. 615). Eustratie Logofătul e cel cu Pravila (Bianu și Hodoș, *Bibliografia românéscă veche*, pp. 150, 158 și, maĭ ales, Șt. Orășanu, *Cronicariĭ moldovenĭ din sec. XVIIlea*, Bucureștĭ, 1899, pp. 98-9). El era de sigur biv *treti* Logofăt, și o lucrare a sa inedită e din 1632 (Bianu, în *Columna luĭ Traian* pe 1882, p. 217). Bașotă trebuie să fie Iorașco (v. vol. V, p. 18, nº 84). — Actul trebuie să fie din 1631-2.

La n° 24. Arvasia se numia strămoașa Callimachilor. V. *Doc. Callimachi,* I, pp. XVIII-IX. Între hîrtiile Micleștilor, la Ac. Rom., e și un zapis pentru vînzarea uneĭ moșiĭ din partea uneĭ «Arŭvasiia hvata loĭ Ionașco Tănasie» (23 April 7193=1685). Pentru un boier Bolea, v. *Chilia și Cetatea-Albă,* p. 197.

La n° 25. Iordachi e Cantacuzino. V. Tanoviceanu, în *An. Ac. Rom.,* XXIV, p. 121.

La n° 27. Armașul Lungul e *Carp* Lungul, fiul luĭ Gavril (v. n° 35) — Pentru acest Huhule, v. maĭ sus, p. 550. — Uricariul e Ieremia Băseanul, de supt Movileștĭ.

La n° 31. Hotărnicia pomenită e de la începutul veaculuĭ al XVIII[lea].

La n° 41. Cf. cu boieriĭ ce se constată în 1662 (vol. IV, p. CCLVIII, nota 1). Ura cu care se vorbește de năvălirea luĭ Constantin-Vodă Șerban, cu Cazaciĭ, se explică și prin aceia că abia la sfîrșitul luĭ Februar 1661, cu cîteva săptămînĭ înnaintea acestuĭ zapis, el fusese silit a părăsi Scaunul, usurpat, al Iașilor. V. vol. IV, pp. CCCIX-X și notele.

La n° 42. Întăiul Durac e Serdarul, tovarășul luĭ Hîncu în răscoala de la 1671, contra luĭ Duca-Vodă. Ce va fi avut fiul său Gligorcea cu întăiul Ghica, nu știm. Îl vedem însă maĭ tărziu, pe vremea luĭ Ștefăniță Lupu, luptînd în fruntea uneĭ cete de Cazacĭ, supt steagul năvălitoruluĭ Constantin-Vodă Șerban (Miron Costin, p. 369) Pentru fiul său Apostol, v. n° 63; pentru el și alt fiŭ, Chiriac, n° 73 (și alte rude). El maĭ avu treĭ fete. Din Postolachi Durac se născu Nicolae Lozinschi Durac (v. n° 151). Gligore Păharnicul e cel din Micleștĭ (v. maĭ sus, p. 543).

La n° 48. Iordachi Spătarul e tot Cantacuzino, care fusese atîta vreme Mare-Vistier.

La n° 49. «Dașovanul» înseamnă locuitorul din Dașov, Oceacov. Mănăstirea de la Dealu-Mare fusese făcută de Iani Hadîmbul (v. vol. V, pp. 581-2, 583-4, 620).

La nº 50. Nicolae Buhuș era fiul luĭ Dumitrașcu (v. maĭ sus, la nº 20). El moare înnainte de 1667 (v. aicĭ, nº 52). Cf. vol. V, p. 574.

La nº 51. Pentru alt Burnaz, v. maĭ sus, p. 537, nº 40.

La nº 52. Domnul e Iliaș Alexandru.

La nº 55. Pentru cariera luĭ Miron Costin, v. maĭ sus, nº 48, și Gîdeĭ, *o. c.*, p. 172.

La nº 56. Pentru familia Neaniul, v. p. 559, nº 17. Acest Gavril ajuns Vel Stolnic, în a treia Domnie a Ducăĭ-Vodă, fuge în Polonia (N. Costin, p. 23). — Biv Serdarul Gavriliță e Costachi. Supt Gheorghe Ghica, el fusese Vel Jicnicer (Miron Costin, p. 364).

La nle 58 9. Stamatie Postelnicul era de loc din Chios (vol. IV, pp. 274-5, nº CVIII, și p. 275, nota 1). Fiul săŭ pare a fi acel Comis Sandu Stamatie, care luă pe «a doua vară a Doamneĭ» luĭ Duca-Vodă (N. Costin, p. 22).

La nº 60. Trebuia: «Dășovanuluĭ» (v. nº 49).

La nº 63. Vătavul de Postelnicie Constantin Beldiman e dintre înnaintașiĭ poetuluĭ. V. *Ist. lit. rom.*, II, p. 88. — Panvă e Pavel.

La nº 65. Alexandru Buhuș era probabil fratele luĭ Nicolae Logofătul. V. la nº 50.

La nº 70. Pentru Ionașco Tălmaciŭ, care era la 1670 Vel Păharnic, v. vol. IV, p. 275, nº 108. El luptase alăturĭ de Gheorghe Ștefan-Vodă, întors în țară, contra luĭ Gheorghe Ghica (Miron Costin, p. 359): rămase cu Păhărnicia de atuncĭ și trăi pe lîngă Safta, văduva Domnuluĭ săŭ pribeag. V. și vol. V, p. 584. — Miron Vornicul e Costin. V. și nl următor.

La nº 72. «Fosti parnic» însamnă, probabil, «fost Păharnic», nu «fost tiparnic».

La n° 83. Ilie Drăguţescul fugi la 1684 în Polonia cu Ştefan-Vodă Petriceicu (Neculce, p. 224).

La n° 86. Pentru Ioan Paladi, v p. 536. Toader din Mireştĭ e unul din ceĭ treĭ Mirescul, tustreĭ Căpitanĭ (Ioan, Toader, Pavel), cari întovărăşiră în pribegia luĭ pe Dimitrie Vodă Cantemir (Neculce, p. 332). V. şi aicĭ, n[le] 94, 116.

La n° 88. În Ţara-de-jos, pe Bîrlad, fusese un Ţinut al Oltenilor. V. *Chilia şi Cetatea-Albă,* p. 95. De aicĭ acest Vasile Olteanul.

La n° 91. Toader Albotă înnaintă în boierie, ajunse Pitar şi se aşeză în Ţinutul Botoşanilor: la 1702 îl găsim la Botoşanĭ chĭar, cu soţia şi ceĭ treĭ fiĭ aĭ săĭ (vol. V, pp. 226, n° 61). Stîrce era diac de Vistierie: familia luĭ e bucovineană. Iordachi Toma e fiul luĭ Ştefăniţă Păharnicul şi nepotul de fiŭ al luĭ Toma Cantacuzino. V., asupra luĭ, vol. V, p. 590. Abia în 1705 el era Medelnicer; v. *ibid.,* p. 50, n° 231. Cf. şi Tanoviceanu, în *Secolul* din 28 Maiŭ 1903.

La n° 94. Ştefan diacul de Vistierie e Bărcă; v. n° 101.

La n° 95. Toderaşco Vistierul e Cantacuzino, fiul întăiuluĭ Iordachi.

La n° 105. Pentru familia Morenilor, v. maĭ sus, p. 545 şi vol. V, p. 48, n° 221 (Nicolae de aicĭ, în 1692). Iordachi Cantacuzino e acelaşĭ cu biv Vel Stolnicul din 1692, adecă Iordachi Păşcanul, fiul luĭ Iordachi Vistierul şi al Alexandreĭ (v. şi vol. V, p. 45, n° 212), ginerele luĭ Apostol Catargiu II. Ilie Catargiu, care era în 1692 abia vtori Postelnic, e fiul acestuĭ Apostol şi al Catrineĭ *(ibid).* Din partida Cantemireştilor, Ilie a fost odată Caimacam al luĭ Antioh-Vodă. Supt Nicolae Mavrocordat el gustă închisoarea şi se făcu vinovat de pribegie. După ultima stăpînire a luĭ Nicolae-Vodă, el ajunse Marele-Logofăt al luĭ Mihaĭ Racoviţă. V. *Ist. lit. rom.,* tabla. Pentru urmaşiĭ luĭ în sec. al XVIII[lea], v. tabla la *Doc. Callimachi.* — O soră a luĭ Ilie ţinea pe Sandu Sturdza (vol. V, *l. c.).*

La n° 108. Pentru Dumitraşco Ceaurul, v. vol. V, p 576.

La n^le 114-5. Pentru Nicolae Donicĭ, v. *Ist. lit. rom.*, II, p. 450.

La nº 121. Buniţa era şi nume de familie. Un Toader Buniţa de la începutul secoluluĭ al XVII^lea e pomenit în vol. V, Doc. d-luĭ Al. Callimachi.

La nº 123. V. nº 120.

La nº 124. Lupu nu poate fi Lupu Costachi, care nu maĭ traia la această vreme. V. şi nº 149.

La nº 125. Pentru antecesoriĭ luĭ Ştefan Hermeziu, căsătorit cu Ilinca luĭ Ştefan Bărcă (un Grigore în sec. al XVIII^lea), v. maĭ sus, p. 57, nº 9; vol. VII, p. 111, nº 34 (Gheorghiţă, în 1712) El nu era Grec, ci un răzaş tutovean. Ştefan şi alţĭ doĭ Hermeziu în vol. VII, p. 116, nº 51 (1770), p. 120, nº 64. Fiul luĭ Ştefan I^iŭ e Sandul de la nº 138. Pentru Cucorenĭ, v. vol. V, p. 584 şi aicĭ, nº 135.

La nº 127. Manolachi Ruset era fiul Cuparuluĭ celuĭ bătrîn, Aniţa era soră cu Ştefan de la nº 128. V. maĭ sus, p. 550. Fiul luĭ Ştefan e Constantin de la nº 132. Aniţa se mărită cu un Silion, o soră a eĭ cu un Costachi, iar cea maĭ mare din treĭ cu Sulgerul Nicolae Lazu (v. aicĭ, nº 170; cf. şi nº 171). Pentru Constantin Costachi (al III^lea), v. maĭ sus, p. 550. Pentru alt Constantin Roset, Vel Vornic, în acelaşĭ an, 1740, v. vol. V, p. 57, nº 255. Cf. *ibid.*, nº 257.

La nº 138. Nicolae Gherghel e pomenit şi în nº 27 (la sfîrşit). La începutul veacului, trăia Lupaşco Gherghel Jicnicerul al doilea, căsătorit cu Alexandra, fata luĭ Ştefan Brăiescul (v. vol. VII, p. 107 şi urm., p. 111, nº 36). Fiiĭ săĭ sînt Ştefan *(ibid.*, p. 113, nº 40) şi Gavril (p. 115, nº 47). Nicolae se întîmpină şi la 1774 *(ibid.*, p. 116, nº 52). El are pe Şerban, Iordachi *(ibid.*, p. 117, nº 54) şi Ienachi *(ibid.*, p. 118, nº 59); o fată a luĭ iea pe Constantin Stroiescu *(ibid.*, p. 120, nº 67). Mama acestor copiĭ era Catrina, fata celuĭ d'intăiŭ Ştefan Hermeziu (v. la nº 125), şi sora luĭ Sandu (v. nº 143).

La nº 139. Toader Carp e decĭ ginerele luĭ Ştefan Her-

meziu. Vel Logofătul Cantacuzino e Iordachi. Fiul săŭ e Gheorghe de la n^le^ 141, 155-7.

La n° 141. Gheorghe Beldiman e tatăl poetuluĭ. V. *Ist. lit. rom.*, II, p. 88.

La n° 144. Ioniță Cuza e acel care fu ucis maĭ tărziŭ din porunca luĭ Constantin-Vodă Moruzi. V. și n^le^ 148-50, 152.

La n° 145. Sandu Hermeziu e fiul luĭ Ștefan. V. la n° 125.

La n° 147. Ienachi Hrisoverghi e ginerele luĭ Ianachi Callimachi. V. *Doc. Callimachi*, II, Prefața.

La n° 149. Data actuluĭ de la Iancu-Vodă e falsă.

La n° 158. Ioanichie Cogălniceanu e nepotul cronicaruluĭ, fiŭ al frateluĭ acestuia. V. maĭ departe, n° 159 și *Ist. lit. rom.*, I, p. 482. El ajunse egumen de Doljeștĭ (n° 161). Ceĭ doĭ Cuzeștĭ pomenițĭ aicĭ trebuie să fie fiiĭ saŭ nepoțiĭ luĭ Ioniță, care era încă în viață. V. și n° 169.

La n° 160. Pentru familia Calmuțchi, v. *Doc. Callimachi*, I, Prefața, cap. I. Cf. și aicĭ, n° 176.

La n° 161. Nu știm ce rudă era acest Beldiman cu familia poetuluĭ. Vasile și Grigore Razu eraŭ poate frațĭ (*Doc. Callimachi*, I, p. 416, nota 1). Înnainte de dînșiĭ fusese un Constantin Razu supt întăiul Cantemir și un al doilea, om cu însemnătate, în prima jumătate a sec. al XVIII-lea. Eĭ eraŭ fiiĭ acestuĭ Costachi.

La n° 165. Ianache e *Ioanichie* Cogălniceanu. Din acest document se vede că de la Vasile Cogălniceanu, tatăl luĭ Ienache cronicarul — care apare aicĭ ca Medelnicer — și al luĭ Constantin, tatăl călugăruluĭ, aŭ rămas și două fete, măritate cu Petru Cheșcu și cu Teodor Isăcescu, amîndoĭ boierinașĭ cunoscuțĭ. V. tabla *Doc. Callimachi*. Petru Cheșcu a fost un vestit hotarnic. El avea părțĭ în Horodiște și Cuzlăŭ (vol. V, pp. 541-2, n° 18).

La n° 168. Ioan Hermeziu era din altă ramură decît a luĭ Ștefan.

La nº 172. Și acest Cogălniceanu va fi fost rudă cu familia cronicaruluĭ Cf. şi n^le^ 180, 199.

La nº 173. Pare a fi foaie de zestre a Catincăĭ Carp, fata luĭ Gheorghe, măritată cu Toma Cozma. V. nº 190.

La nº 177. Pentru Lupu Stroiescu, v. *Doc. Bistriței,* II, pp. XXI-II.

La nº 183. Ioan era fiul luĭ Gheorghe Carp.

La nº 186. Data actuluĭ de la Alexandru Iliaş e falsă.

La nº 195. E vorba de plecarea luĭ Constantin-Vodă Ipsilanti şi a Doamneĭ luĭ.

La nº 204. Gheorghe Cuza pare să fie al luĭ Nicolae Cuza. V. Xenopol, *Cuza-Vodă,* p. 18.

La nº 208. Caimacamiĭ țineaŭ locul luĭ Mihaĭ-Vodă Suțu.

La nº 209. G. Pini e vre-o rudă a consuluĭuĭ rusesc din principate, care era *Alexandru* Pini (v. vol. X din Hurmuzaki, tabla). Călătoria luĭ în ajunul mişcărilor revoluționare nu e fără interes.

La nº 231. Grigore Cuza e unchiul luĭ Alexandru Ioan I-iŭ.

La n^le^ 232-3. Fiiĭ luĭ Ioan Carp sînt Nicolae și Petru, — acesta din urmă tatăl d-luĭ P. P. Carp.

III. Acte diverse.

1. De la maĭ multe persoane.

La nº 2. Orăş starostele e tatăl luĭ Văscan Orăş, din vremea Movileștilor. V. Hurmuzaki, XI, p. LXXXV și nota 4.

La nº 3. Cozia se dovedeşte de aicĭ a fi un nume comun. Aşa s'aŭ numit întăiŭ și Cuzeştiĭ. V. și vol. V, p. 8 și nota 1.

La nº 5. Maria Movilă fu soția luĭ Ştefan Potocki. V. Papiu, *Tesaur,* II, p. 140. — În Arch. Statuluĭ din Bucureştĭ, actele mănăstiriĭ Coşula, pachet 12 (Schitul-Mare din Galiția, lîngă Stanislaw) se află copia uneĭ «Fassio substantiae» din 9 Ianuar st. v. 1783, din care extragem rîndurile următoare:

Monasterium Skit Magnum nuncupatum, graeci ritus non uniti, subsistit per se in loco remotiore: in montibus carpaticis situm possidet...

1. Fundationem primam ab Illust. Magnif. d. Maria Mohilanka, coniuge Stephani Potoski, factam, cuius instrumentum combustione monasterij a Turcis illata perditum est.

[Expensae:]

Pro cultura vinearum in Turcica Moldavia et adductione vini ... 200 [fl. imp.].

Pro advectione omnium alimentorum ex Bucovina et Turcica Moldavia, cum hic nihil victuale in Galicia preter olera adsit... 3.250.

Hinc apparens decessus.

Supplet proventus ex bonis in Bucovina et Turcika Moldavia existentibus, et quidem in Bucovina.

1. A principe Moldaviae Basilio ad monasterii conservationem, occasione incorporationis monasterij suczaviensis in Bukovina huic claustro Skitensi in Galicia, anno 1648, fundatus est pagus Mamajeszti in districtu czernovicensi, pro memento perpetuum dicendo, hinc... 1.250...

4 Anno 1659, a principe Moldaviae Georgio Gika assignatae sunt ad fundationem huius monasterij decimae frumenti ad proventus civitatis Czernovicz, et assequentibus principibus confirmatae, ex quibus... 100.

La nº 6. Pentru Rugină și fiul său Pavel Jicnicerul, v. vol V, p. 621 și vol. VII, p 104 și urm. — Turcul e Turculeț, tatăl lui Costașco, cunoscutul viteaz (v. vol. V, pp. 584-5). Cf. și nº 10. Văduva lui, în nº 15.

La nº 16. În privința Bălșeștilor din sec. al XVIII-lea pot servi următoarele două regeste, după originale aflătoare în Bibl. Ac. Rom. (hîrtiile Micleștilor).

1. «Socotială de înpărțială de moșii o avem de pe părinții noștri, de pe Bălșăști, precum s'aŭ împărțit pe trii părți, să s[ă] știe, let 7226 [1718], Apr. 17.» Partea lui Andreĭ Balș parte din Merești, Albești «Parte luĭ Ion Balș Vornicul și a frateluĭ dumisale, luĭ Pavăl, care s'aŭ dat iar frateluĭ dumnealuĭ, dumnealuĭ Vorniculuĭ, la moarte sa». parte din Rușĭ, Albeștĭ, heleșteŭ la Dumeștĭ, Corteștĭ. Partea Anițeĭ Bălșoaieĭ. Marturĭ. Adam biv Vel Sulger, Toader Bașota biv Vel Șatrar. — Eĭ toțĭ sînt fiiĭ luĭ Ioan Balș, și fata a fost soția luĭ Constantin, fiul luĭ Constantin-Vodă Brîncoveanu.

2. 20 Maiŭ 7264 [1756] Mărturie dată luĭ Glegore Balșe biv Vel Armaș și luĭ Iordache Balșe treti Vistier. Se vorbește de «răposata Catrina Ursăchioia. mătușea dumilorsale». Pomenit «dumnealuĭ Lupul Balșe biv Vel Ban».

V. și nº 32.

La nº 19. Vasile Gane a fost un om de casă al Callimachilor. V. *Doc. Callimachi*, tabla.

La nº 20. Păharnicul Ienacachi e Milo.

La n° 38. Filaret de Apamea e fratele luĭ Alexandru Beldiman. V. maĭ sus, p. 550.

2. **Documente comunicate de d. Ermil Pangrati.**

La n° 3. Avem aicĭ pe începătorul neamuluĭ Golie, Hanco. Fiul său e Lazăr pîrcălabul. El are pe Ştefan (n° 5), pe Ieremia şi pe Ioan (n° 6). Alţi copiĭ decît ceĭ doĭ de la n° 6 aĭ luĭ Ioan sînt pomeniţĭ în actul din *Uricariul*, X, pp. 139-43 (cf. Hurmuzaki, XI, pp. XXVI-VII). De aicĭ se vede că Marele-Logofăt Dumitru din 1606, soţul Cărstăneĭ, era *ginerele* luĭ Lazăr.

La n° 7. Pentru Vel Vătavĭ, v. p. 533. Băseanul e Uricariul.

La n° 10. Pentru Toderaşco Jora, v. maĭ sus, p. 538.

La n° 12. Deci Hrumut, numele unuĭ pretendent din sec. al XV[lea] (v. *Chilia şi Cetatea-Albă*, tabla), face parte din nomenclatura comună românească.

La n° 19. Nagaragiiĭ sînt un fel de musicanţĭ din *mehterhaneà*. V. Şăineanu, *Influenţa orientală*, III, p. 88.

La n° 20. Alexandru poate fi Ramandì. V. aicĭ p. 149, n° 34, şi vol. V, p. 46, n° 215.

La n° 21. Buhăieştiĭ jucară un rol în secolul al XVIII-lea. V. tabla *Doc. Callimachi* şi aicĭ, maĭ sus, p. 545. V. şi n° 29. La n° 37 apare Ionaşco, fiul luĭ Vasile.

La n° 22. Şi de aicĭ se vede că Sturdza e la origine nume de botez. V. maĭ sus p. 533 şi maĭ departe, n° 32.

La n° 25. Axintie biv Vătav poate fi Uricariul.

La n° 33. Safta e a doua soţie a luĭ Iordachi Ruset. Pentru cea d'intăiŭ, v. vol. V, p. 589. Nicĭ un Buhuş nu se află ca Logofăt-Mare pe acest timp.

La n° 34. Pentru Costin Neaniul, v. maĭ sus, p. 554.

La n° 36. E vorba de Ieremia Băseanul.

La n° 39. Pentru Joreştĭ, v. maĭ sus, pp. 537-9.

La n° 40. Logofătul Miron e Costin, cronicarul.

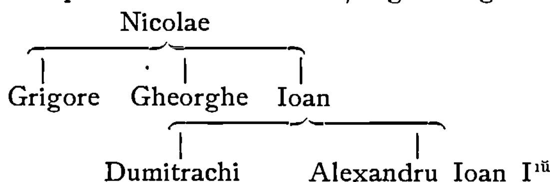
La n° 14. Iorga Postelnicul e vărul luĭ Vasile Lupu. V. vol. III, p. 32; IV, pp. 339-40.

La n° 15. Maĭ sus am văzut un *Bejan* Gheuca. Între hîrtiile Micleştilor, la Academia Romînă, se află un act, din 24 Decembre, — al luĭ «Bejan Buzneaĭ», din Ţinutul Vasluĭ.

La n° 47. Andreĭ pare a fi trîmbiţaşul *leşesc,* ce a maĭ fost pomenit.

La n° 48. Spatarul Cuza e Dumitraşcu, tatăl luĭ Miron, Toader şi Velicĭco (pentru care v. şi p. 239, n° 242). V. vol. V, p. 93, n° 78; p. 106, n° 125; p. 539, nle 8-9. Din n° 51, se vede, că el luase pe o fată a luĭ Toderaşcu Jora, soră cu Irimiia (vol. V, p. 540, n° 11). Fiul cel maĭ mare al luĭ Dumitraşco, Miron Cuza, luă pe fata luĭ Ioan Costin, fiŭ al luĭ Miron cronicarul (v. n° 53; cf. n° 40 şi *Ist. lit. rom.*, I, p. 64). Din n° 53 ar resulta că şi Ilie Catargiu luă parte (ca alt ginere? Dar v. vol. V, p. 96, n° 87; p. 99, n° 97) la împărţirea moşiilor luĭ Ioniţă Costin (v. vol. V, p. 587). Nicolae Costin, alt participant, e fiul luĭ Ioniţă *(Ist. lit. rom., l. c.).* O rudă li era şi Aniţa Sturdza, mătuşa luĭ Miron. Ioniţă fiul luĭ Miron (v. şi maĭ sus, p. 59), apare la 1742 ca simplu Postelnic (v. şi p. 246, n° 318). La 1752 e biv Vel Pitar (n° 64); tot aşa la 1757-8 (vol. V, p. 540, nle 13-4). În 1760 el era biv Vel Stolnic (vol. V, p. 541, nle 15-6; *Doc. Callimachi,* I, p. 432, n° 39). El ţinea pe fata unuĭ Jitnicer Toader *(Doc. Callimachi, l. c.).* Nu ştim în ce chip Domniţa Aniţa, fata luĭ Antioh-Vodă Cantemir şi soţia luĭ Toader Paladi, era vara Ilincăĭ, soţia luĭ Miron (v. nle 67, 110, cf. vol. V, p. 108, n° 137 şi *ibid.*, p. 623). În 1761 Ioniţă e judecător la Vasluĭ (n° 70). În 1763 e ispravnic tot acolo *(Doc. Callimachi,* I, p. 458, n° 102). Până la războiŭ el nu se urcă maĭ sus decît vechia sa Stolnicie. Divanul de pe vremea ocupaţieĭ ruseştĭ îl face Păharnic (n° 85), apoĭ Spătar (n° 87). Uciderea luĭ din porunca luĭ Constantin Moruzi se face la 18/29 August 1778. La ea contribui amintirea serviciilor ce adusese Ruşilor şi uneltirile contra celor ce conduceaŭ pe Domn, Vasile Razu, Ioniţă Logofătul Cantacuzino (Deleanu) şi Vistiernicul

Iordachi Balș: între complicii osîndiților se pomenește și Spătarul Ioan Canta, cronicarul. Cf. Xenopol, *Cuza-Vodă*, p. 17 și *Ist. lit. rom.*, II, pp. 84-5. Ioniță Cuza avea drept cumnat pe un Lupu Crupenschi (p. 263, n° 431). — Fiul cel maĭ mare al luĭ Ioniță e Arghir saŭ Arghirachi, pe care-l găsim făcînd o cumpărătură la 1779 încă (n° 94). La 1783, el era biv Vel Pitar (n° 100), peste doĭ anĭ biv Vel Stolnic (n° 101). La 1789 e Sărdar (n° 106). La 1794 ajunsese Căminar (n° 113). De la 1798 îl vedem Ban (n° 119). El fusese și ispravnic de Vasluĭ (n° 122). Ținea pe o Ilinca (n° 131). La 1816, e Spătar (n° 145), apoĭ Postelnic. Fiul săŭ (Arghirie trăia încă la 1824) e Iordachi Comis, apoĭ Agă (pp. 178-9). — Cuzeștiĭ vasluienĭ sînt coborîtoriĭ luĭ Arghirie. — În 1789 se pomenesc «frațiĭ maĭ micĭ» aĭ luĭ Arghirie (n° 105; cf. n° 99). Eĭ pot fi Ioan și Nicolae (cf. n° 112 și Xenopol, *Cuza-Vodă*, p. 18). D. Xenopol dă apoĭ următoarea derivație genealogică:

La n° 50. Pentru Ștefan Hermeziu și soția luĭ, v. maĭ sus, p. 556. Pandele fiul luĭ Frangule Săuariul (și Mare-Vameș) e pomenit în această calitate de creditor al Costineștilor, și în vol. V, pp. 132-3, n^{le} 64-5.

La n° 67. V. nota la n° 50.

La n° 68. Evloghie e vestitul dascăl, caligraf și traducător. V. și n° 83 și maĭ sus, p. 12 și urm. Fiul luĭ, Constantin, e pomenit la n° 84.

La n° 113. Gherasim Cantacuzino e Spătarul, călugărit, Iordachi Deleanu. V. vol. VII, p. 83, nota 1 și actele la care se raportă.

IV. Cîteva registre de socotelĭ inedite.

V. altele în Iorga, *Documente și cercetărĭ asupra istorieĭ financiare și economice a principatelor romîne*, Bucureștĭ, 1900.

V. Condica de poruncĭ a luĭ Constantin Mavrocordat.

La n° 11. Şătrarul Nicolae Hrisoverghi e tatăl luĭ Ienachí, ginerele luĭ Ienachi Callimachi. V. *Doc. Callimachi,* II, Prefaţa. Un Manolachi Hrisoverghi a fost Marele-Comis al luĭ Nicolae Mavrocordat în întăia Domnie (Neculce, p. 296). Alt Hrisoverghi, în *Studiĭ şi doc.,* I-II, pp. 188-9, n° 140. Un Constantin Hrisoverghi, maĭ departe, p. 245, n° 306.

La n° 20. Nicolae Costin II împarte cu Ienachi Cantacuzino Deleanul (v. şi maĭ sus, p. 561) averea luĭ Ioniţă Costin, tatăl luĭ Nicolae şi socrul luĭ Cantacuzino. V. şi Doc. Cantacuzinilor din Moldova, în partea a doua a vol. VII. Cf., însă, *Gen. Cant.,* p. 49, care-ĭ dă de soţie o «Ruseteasă».

La n° 21. Pentru rolul Lajilor în Moldova — zaheregiĭ maĭ ales —, v. Hurmuzaki, X, p. XIX. Peste cîţĭva anĭ, şi tot în această Domnie, Constantin Mavrocordat scăpă ţara de aceştĭ straşnicĭ oaspeţĭ şi clienţĭ. — «Zulumgiŭ» înseamnă asupritor. În limba noastră din secolul al XVIII[lea] pătrunsese şi cuvîntul «zulum», asuprire. În Şăineanu, *Infl. orientală,* se dă (III, p. 131) numaĭ acest din urmă cuvînt.

La n° 29. Aga Lupul era ginerele Mitropolituluĭ Nichifor Grecul (*Ist. lit. rom.,* II, p. 531 şi nota 1). V. şi Neculce, p. 418.

La n° 46. Pentru Ştefan Ruset Păharnicul, fiul luĭ Iordachi, v. maĭ sus, p. 550.

La n° 48. Aristarch e Hrisoscoleŭ, nepotul de fiică al luĭ Duca-Vodă. Un Ienachi Hrisoscoleŭ era ginerele luĭ Mateĭ Ghica, tatăl luĭ Grigore-Vodă (*Gen. Cant.*, p. 398). Un Iordachi, fiŭ al luĭ Aristarch (Ienachi Kogălniceanu, p. 227), apare în Domnia Callimachilor (v. *Doc. Callimachi,* tabla), ca şi un Grigoraşco (*ibid.).*

La n° 59. Pentru şaugăiĭ Ocneĭ, v. Ghibănescu, în *Arch. soc. şt. şi lit. din Iaşĭ,* II, p. 593 şi urm.

La n° 61. D. Gr. Goilav, din Botoşanĭ, îmĭ comunică un

act domnesc din 1^{iŭ} Maiŭ 1827, întărind vechile privilegiĭ ale Armenilor din Roman:

— Se face știre cu acest hrisov al Domnieĭ Mele pentru briasla neguţitorilor armenĭ den tîrgul Romanuluĭ, careĭ, prin jaloba ce aŭ dat cătră Domniia Mea, aŭ arătat cum că aŭ hrisoave g[os]pod de la ceĭ maĭ înnainte de noĭ Domnĭ, cuprinzătoare, atît pentru darea biruluĭ, cît și pentru alte rînduele a neguţitorieĭ lor, în ce chip să să păzască și să să urmezi, făcînd rugăminte ca să li să înnoiască privileghiurile și să să hotărască și pentru darea biruluĭ, în ce chip să să urmezi. Decĭ, cercetînd Domniia Mea și încredinţindu-ne den hrisoavile g[os]pod ci ni-aŭ arătat că, atît pentru darea biruluĭ, cît și pentru alte rînduelĭ a neguţitorieĭ lor, aŭ avut privileghiurĭ în ce chip să să urmeză, și, socotindu-să că briasla acĭasta, cu neguţitoriia carea fac, aduc folos și Cămării g[os]pod și lăcuitorilor înlesnire la alișveriș, — să cuvine, după dreptate, a avè și acum acele privileghiurĭ. Nu li-am trecut cu viderea rugăminte, ce prin hrisovul acesta le întărim și hotărîm. Întâiŭ, tot birul breslеĭ aceștiia să fie pe anu una mie doaĭ sute leĭ, baniĭ Visterieĭ, și osăbit cîte cinsprăzăci parale de tot leul, răsura. La cari banĭ să plătiască cu toţiĭ, după driaptă cisla ce vor face între dînșiĭ, afară de Mihalache și Cîrstea Misirĭ, care sînt așazaţĭ la rînduiala ruptelor de Cămară, prin osăbită carte a Domnieĭ Mele, și suma banilor acestora să aibă a-ĭ plăti cu doĭ vadele, adecă giumătate de banĭ la Sv[ă]ntul Gheorghie și giumătate la Svn Dimitrie. Al doilea pentru dughenile ce vor avè neguţitoriĭ armenĭ a bresleĭ aceștie den Roman, atît în tîrgul Romanuluĭ cît și la alte Ţin[u]turĭ, adecă la Tîrgul-Frumos, la tîrgul Niamţuluĭ, și la tîrgul Baciăuluĭ, să aibă a da la agiutorinţa de iarnă cîte cinsprezăci leĭ de o dughiană bogasierie, zăci leĭ dughiana brașovenie, zăci leĭ dughiana căvăfărie, optŭ leĭ dughiana băcălie și optu leĭ dughiana rachierie și optu leĭ dughiana mumgerie, și cîte cinsprezăci parale de leŭ răsura. Iar cafinelile ce vor avè, atît la Roman cît și la Niamţu, fiindcă plătesc havaetul luĭ Cafegì-bașà, să nu să supere. Al triile, pentru crîĭ̆mile ce vor avè, să plătiască în vremea agiutorinţiĭ cîte treĭ leĭ de bute și cîte șaĭzăcĭ parale de poloboc. Al patrăle, ficĭoriĭ i fraţiĭ lor, cît și calfile celor ce slujăsc pe la dughenĭ, fiind holteĭ să nu fie supăraţ cu dare de bir saŭ de havalele, cum și cînd vor umbla pe la iarmaroace și zile de tîrg, și prin sate cu marfă de vînzare, și aceĭ ce să număsc desăgarĭ, să nu să superi de cătră dregătorĭ, nicĭ să li să ià vre un ban cu pricină de bir, saŭ cu nume de alte cheltuele, fiind-că eĭ toate dările îș plătesc după așăzarea la Ţin[u]tu Romanuluĭ. Însă aceștiia tot să fie adiverit prin mărturiia dregătoril[o]r de Roman, cum că sînt din briasla neguţitoril[o]r de acolò. Asăminea și argaţiĭ ceĭ ce vor avè pe la casăle lor, fiind holteĭ, să nu să supere. Așijdire și păstoriĭ ce vor avè pe la bucatile cășlilor, fiind mazurĭ, ruș, oamenĭ streinĭ, și adeveriţĭ prin mărturiia dregătorilor de margine că sînt streinĭ și că n'aŭ avut vre un amestec de bir cu lăcuitoriĭ ţăriĭ, să fie aparaţ și scutiţ de tot birul Visterieĭ, cum și de toate orĭ ce dărĭ. Al cincilea, cu caĭ de menzil, zaherè, salahorĭ și alte orĭ-ce havalele vor fi pe alţiĭ lăcuitorĭ, să nu să supere cît de puţin briasla acĭasta. Iar, la cheltuelile ce să

vor întîmpla acolò în Roman, să dè și ei agiutoriŭ celoralalți tîrgoveț cîte șas[ă]zăci banĭ de casă pe an, iarŭ de la celelalte tîrgurĭ pe unde vor avè dughenĭ, să nu să supere nicĭ cu o cerire de banĭ, supt nume de cheltuelile tîrguluĭ. Al șasălea, cibotariĭ den briasla acasta, ce vor lucra pe la casăle lor și nu vor avè dughenĭ, să nu să supere cu vre o cerire de dare pentru lucrul meșteșuguluĭ lorŭ. Al șaptile, la vremea slujbeĭ desătimiĭ, pe toate bucatile ce vor avè : stupĭ i sfini, să aibă a plăti cîte patru parale vechĭ de stup i sfini, iar maĭ mult să nu să supere. Al optule, pentru boi ce să rup cîrdurĭ de pin cirez și fug, cum și caĭ, epĭ din herghelie, să aibă a da colac la cine i-ar găsi, numaĭ cîte doĭ leĭ de cîrd. Iarŭ, cînd să va resleți din ciriadă cîte un boŭ saŭ doĭ, cum și din herghelii cîte un cal, iapă saŭ cîte doî, atuncĭ vor da colac cîte unul leŭ. Al noule, pentru trebuința casălor lorŭ, slobozĭ să fie a tăia oĭ și capri ; iar, a vinde carne și la alți streinĭ sînt opriți. Al zăcile, pentru moșiile ci le țin cu auul pentru pășunel[e] bucatel[o]r, și pentru fînul ce fac spre hrana bucatelor lorŭ, macar că este dată poroncă de obștie : în ce chip să să urmezi, darŭ prin hrisovul acesta poroncim ca pentru ceĭ ce li să va cădè protimisire la cumpăratul venituril[o]r de moșiĭ cu anul păr la Sfîntul Gheorghie fieștecine să aibă a-ș căuta protimisire sa după dreptate ; iarŭ, după sorocul aratat, nimine să nu fie volnic a cere protimisire. Așijdire și pentru aceĭ care nu vor fi avînd loc de arat saŭ de cosit pe moșiile care să află șăzătorĭ, și nu va fi venitul aceiĭ moșiĭ vîndut la alțiĭ pentru neguțitorie, de nu să vor putè învoi cu stăpîniĭ moșiilor ca să li să dè loc cu dejmă pentru aratu, atuncĭ dumv. dregătorĭ a Ținu[tu]rilor să le găsiț loc pe moșiile ce să megieșăsc prin învoială, și cu dejmă să-ș facă arăturile trebuincoasă pentru hrana lorŭ, dîndu-le loc de o parte, iar nu înprăștiet, cu stricăciunea moșieĭ. Al unsprezăcile, neguțitoriĭ bresleĭ aceștiia, umblînd prin țară pentru alijverișul lor, și avînd pricină de giudecată cu cineva, poroncim Domniia Mè dumv. dregătorĭ aĭ Ținuturilor, să aveț a-ĭ giudeca cu dreptate, saŭ, nemulțămindu-să cu giudecata de acolò, cu zi de soroc și mărturiia dumv. de toată curgirea pricinii, să vie la Divanul domnesc. Drept aceia poroncim Domniia Mea dmv. ispravnicĭ, giudecătorĭ, cum și altor zapciĭ și slujitorĭ și slujbașilor desetnicĭ, pentru toate să aveț a urmà întocma după cum maĭ sus să cuprinde prin hrisovul acesta. Poftim dar Domniia Mè pe alțĭ fraț luminaț Domnĭ, pe care Svînt[u]l Dumnezeŭ îĭ va orîndui în urma noastră la Domniia aceșteĭ țărĭ, să nu strice acastă așăzare, ce maĭ vîrtos să o întăriască pentru a Domniilorŭ Sale vecnică pomenire. Scrisu-s'aŭ hrisovul acesta la Scaonul Domnieĭ Mele în orașul Eșiĭ, întru cè de'ntăiŭ Domnie a noastră la Moldavvia, în anul al cincile , 1827, Maiŭ 1.

Iscălitura, pecetea.

La nº 67. Pentru Șerban Cantacuzino acesta, v. maĭ sus, pp. 526-7. Actul din vol. V, p. 238, nº 94 ar fi decĭ din 1740.

La nº 68. Mitropolitul Antonie chemase pe Rușĭ la Iașĭ,

şi pentru aceia-ĭ întovărăşi în retragerea lor, primind de la dînşiĭ apoĭ Mitropolia Cernigovuluĭ şi a Bilagoroduluĭ (v. Neculce, pp. 411, 413). El era Cernăuţean, din neamurile de jos (un nepot al său fiind «îmblător», curier) (vol. VII, p. 94, nº 22). V. *Ist. lit. rom.*, I, p. 244, nota 3. Lăsă o reputaţie de om cărturar. O cumpărătură a luĭ, vol. V, p. 105, nº 121. Pentru chipul cum fugi, v. maĭ departe, p. 253, nº 385.

La nº 73. Pentru *uşur*, v. *Chilia şi Cetatea-Albă*, p. 247.

La nº 76. La Iaruga se încheiè pacea turco-polonă din 1617 (*Socotelile Braşovuluĭ*, p. 41).

La nº 78. Toader Paladi ţinea pe Aniţa fata luĭ Antioh-Vodă Cantemir şi a feteĭ luĭ Dumitraşcu Ceaurul, Ecaterina (Neculce, p. 257). De aceia avea drepturĭ asupra moşteniriĭ Ceaureştilor, confiscată de Mihaĭ Racoviţa pentru trădarea luĭ Vasile Ceaurul, fratele Aniţeĭ, în 1717. V. şi vol. V, p. 577.

La nº 88, Pentru Antioh Vornicul de Botoşanĭ v. vol. V, p. 238, nº 96; pp. 664-5. Dinul Armaşul apare şi în nº 62.

La nº 110. Iliaş Căpitanul de Dorohoĭ e pomenit şi în vol. V, p. 238, nº 96.

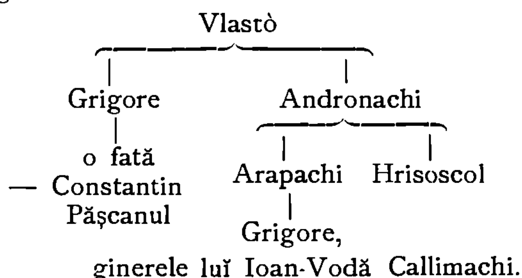
La nle 110-1. Constantin Ruset e fiul luĭ Iordachi I-iŭ. Pentru el şi Iordachi Cilibiul, v. maĭ sus, p. 550.

La nº 119. Andronachi negustorul de Botoşanĭ e poate cumnatul luĭ Ioan-Vodă Callimachi. V. *Doc. Callimachi*, II, Prefaţa.

La nº 129. Episcopul de Roman era Ghedeon. Probabil că Domnul, un luminător al cleruluĭ şi un mare partisan al traducerilor, ceruse un Penticostariŭ românesc manuscript, pentru a-l tipări, — ceia ce nu s'a făcut.

La nº 130. Pentru Hrisoscul Vlastò, v. şi nº 121. Din această familie se cunosc: baronul Grigore Vlastò, ginerele luĭ Şerban-Vodă Cantacuzino, Arapachi, capuchehaie în sec. al XVIIIlea, şi fiul acestuia, ginere al luĭ Ioan-Vodă Callimachi. Fata luĭ

Grigore Vlastò luă pe Constantin Păşcanul Cantacuzino *(Gen. Cant.*, p. 48), fiul luĭ Iordachi Cantacuzino şi al Catrineĭ, vara luĭ Nicolae Roset contele (vol. V, p. 57, n° 256 şi nota 1; aşa să se îndrepte *ibid.*, p. 592). Grigore Mateĭ-Vodă Ghica ar fi măritat pe o fiică a sa după Arapachi *(Gen. Cant.*, p. 399). Hrisoscol va fi fost fratele luĭ Arapachi Vlastò. Dar din Neculce, p. 364, se vede că acel Vlastò care a ţinut pe sora luĭ Grigore-Vodă Ghica era Andronachi, frate maĭ curînd cu Grigore. Deci am avea:

Un Ienachi Vlastò, în *Ist. lit. rom.*, I, p. 342, nota 3.

La nle 139, 141. Acest tînăr Sturdza, fiul Sanduluĭ, e Ion, care fu Marele-Spătar al luĭ Mateĭ-Vodă Ghica (Ienachi Kogălniceanu, p. 227). Ioniţă fusese trimes într'o misiune la Tatarĭ, din partea Ruşilor (Neculce, p. 411).

La n° 159. Orumbet-Oglu era unul din triburile Tatarilor din Bugeac. V. *Chilia şi Cetatea-Albă*, p. 260.

La n° 189. Cuzea Postelnicul (iar Cuzea ca nume de botez) n'are a face cu familia cunoscută a Cuzeştilor.

La n° 218. Pentru Armenĭ polonĭ, negustorĭ de vite în Moldova, v. apendicele la Raicevich, *Osservazioni*, şi *Doc. Callimachi*, II, corespondenţa luĭ Giuliani.

La n° 229. Vestitul Costaşco, tatăl (?) luĭ Gheorghe Turculeţ, fusese botezat de Miron Costin. V. vol. V, p. 406, n° 22.

La n° 238. E vorba de venirea Tatarilor la 1717.

La n° 267. Şerban Duca era poate nepotul de fiŭ al luĭ Constantin-Vodă. V. n° 426.

La nº 306. Ienachi Hatmanul, fost Vel Spătar muntean, era Ciuchi, frate cu a doua soţie a luĭ Nicolae Mavrocordat, tatăl Domnuluĭ. Cf. Neculce, p. 416 şi *Gen. Cant.*, p. 388. Maĭ fusese un frate, Păharnicul Constantin *(ibid.)*.

La nº 336. Pentru aceste personagiĭ, v. şi vol. V, p. 18, nº 77.

La nº 349. Însemnată e arătarea înrudiriĭ dintre fraţiĭ Movilă de la sfîrşitul veaculuĭ al XVI-lea şi Petru Hudicĭ, unul din boieriĭ luĭ Ştefan-cel-Mare (v. *Uricariul*, XVIII, p. 461).

La nº 384. Decĭ şi de aicĭ se vede că această Catrina Păşcăniţa, soţia luĭ Iordachi Păşcanul, avea, pe lîngă fiul Constantin, şi o fată, măritată cu cel de al doilea Vasile Costachi (Negel). V. p. 547.

La nº 388. Alexandru e Amiras.

La nº 390. Pentru Vornicul Tudorachi de Botoşanĭ, v. vol. V, p. 248, nº 120; p. 249, nº 123 (el reapare acolo decĭ în 1753).

La nº 395. E schimbarea de Domnie din Maiŭ 1733. Pentru dînsa, v. şi raportul olandes din Constantinopol, 2 Maiŭ 1733:

.... De Waiwoden of zoo genaamde princen van Wallachien en Moldavien zyn onder malkanderen verandert; namentlyk de prins van Wallachien na Moldavien gesonden is, en die van Moldavien na Wallachien. Dit geval zal apparent de harmonie van die familie niet vermeerderen, na dien die Heer die prins in Wallachien was, door deze slag geruineert is ....

... Voevoziĭ saŭ aşa zişiĭ principĭ aĭ Ţeriĭ-Româneştĭ şi Moldoveĭ aŭ fost schimbaţĭ între sine; Domnul Ţeriĭ-Româneştĭ a fost trimes în Moldova, şi cel din Moldova în Ţara-Românească. Acest cas de bună samă că nu va mări buna înţelegere în această familie, de oare ce Domnul care a fost în Ţara-Românească e ruinat prin această lovitură ....

La nº 398. Pentru negustorul Manole din Botoşanĭ, v. do-

cumentele d-luĭ Al. Callimachi în vol. V și *Doc. Callimachi*, tabla (II, p. 668).

La nº 418. Ștefan Luca luase pe sora luĭ Ioan Neculce (vol. V, pp. 405-6), fată a Vistieruluĭ Neculce și a surorii bune a luĭ Iordachi Stolnicul Pășcanul, Catrina (altă fată iea pe Vistierul muntean Done; *Gen. Cant.*, p. 366, nota 2). Toma Luca pare să fie născut din această căsătorie. O soră a luĭ Toma, Ilinca, iea pe Hurmuzachi Logofătul, fiul luĭ Cîrstea Hurmuzachi, Vornic de Botoșanĭ (v. vol. V, p. 233, nº 83, și p. 663). Un frate (saŭ văr) al luĭ, Adam Luca, face o hotărnicie alăturĭ cu bătrînul Hurmuzachi la 1733 (*ibid.*, p. 233, nº 84).

La nº 453. Pentru Iordachi Gherghel, v. maĭ sus, p. 556.

La nº 469. Toader Jicnicerul pare să fie socrul luĭ Ioniță Cuza. V. maĭ sus, p. 561.

La nº 474. Actul pentru împărțirea averiĭ luĭ Vorontar e acum la Academia Romînă: am dat extrase din el maĭ sus, pp. 535-6.

La nº 272. Pentru *alăm*, v. *Chilia și Cetatea-Albă*, p. 247.

La nº 496. Hrisovul pentru biserica din Șcheĭ s'a tipărit în Stinghe, *Ist. besér. Șchéilor*, pp. 184-7.

La nº 499. De aicĭ se vede că, în afară de drepturile Vorniculuĭ de Țara-de-jos, Bîrladul adăpostia un Vornic al orașuluĭ, care represinta pe acel Mare-Vornic.

La nº 501. Biserica Sf. Nicolae din Botoșanĭ e a Păpăuților.

La nº 502. Interesant pentru întinderea dioceselor. Vlădica de Hușĭ, pe atuncĭ Ghedeon al II-lea, avea decĭ, supt ascultarea sa și Ținutul Soroceĭ. De altmintrelea, de dînsul se țineaŭ toate locurile din Basarabia mijlocie; la 1715 episcopul Orest reclamă două sate de pe hotarul Bugeaculuĭ, precum și tîrgul Dubasarilor de peste Nistru. In privința lor avea însă un concurent în episcopul pămînturilor turceștĭ din preajma

Moldoveĭ, care resida în Brăila (al Proilavuluĭ) (Melchisedek, *Chron. Huşilor,* I, pp. 190-1; cf. *Chilia şi Cet.-Albă,* pp. 234-5). Patriarchul de Alexandria, făcut judecător, dădu luĭ Orest numaĭ satele bugecene; Episcopia de Huşĭ nu părăsi însă drepturile sale asupra Dubasarilor. În schimb, Vlădica de Roman avea supt ascultarea sa şi Galaţiĭ; dar, aceştia fiind ocupaţĭ în parte de Turcĭ, Proilavul se amesteca şi aicĭ (Melchisedek, *Chron. Romanuluĭ,* II, pp. 28-9; *Chilia şi Cet.-Albă, l. c.).*

La n° 512. Poiana luĭ Păun face parte astăzĭ din moşia Poienĭ. V. cap. I, partea a III-a.

La n° 514. Domniţa Ruxanda vine vară cu tatăl luĭ Iordachi Deleanul, Toderaşcu Iordachi, iar nu cu moşul acestuia, Iordachi Vistierul.

La n° 515. «Mavrodin Grecul» nu e cunoscut. Fiul său e acela care fu batjocurit la scoaterea din Domnie pentru a doua oară a luĭ Dumitraşco Cantacuzino. El servi apoĭ pe Constantin Duca, Antioh Cantemir şi Mihaĭ Racoviţă (v. Neculce, pp. 228-9, 266).

La n° 523. Pentru această traducere a Penticostariuluĭ, v. maĭ ~~sus~~, p. 566.

La n° 528. În Gherla se aşezaseră Armenĭ, veniţĭ din Moldova, cu Oxindie Virzirescu, care li fu episcop unit. V. sfîrşitul prefeţiĭ vol. I[iu] din *Doc. Bistriţeĭ* şi Benkö, *Transylvania,* I, p. 487. Numele Armeanuluĭ de aicĭ e, de fapt, Toros.

La n° 533. Gavril Neculce era fiul cronicaruluĭ.

La n° 535. Dinu, ispravnic de Suceava, e Cantacuzino munteanul. V., maĭ jos, p. 527.

La n[le] 545 şi 548. În ms. Czartoryski 619 din Cracovia se află un număr de scrisorĭ ale luĭ Constantin Mavrocordat către tălmaciul polon Giuliani, de la care el doria ştirĭ politice, căcĭ, zice Neculce, el căuta «corespondenţiĭ din toate ţerile străine să aibă» (p. 380). Locul acestor scrisorĭ n'ar fi, socot, nicăirĭ maĭ potrivit decît aicĭ:

I.

Signor mio osservandissimo,

Essendo stata la lettera cortesissima che V. S. Illma mi hà scritto, per molte settimane smarrita per cagione di un viaggio che hò fatto per regolamento della Valachia neo-ricuperata, di là del fiume Aluta, però è convenuto che io sino a questo giorno ne differisca la risposta. Rendo però a V. S. Illma le dovute grazie per la favorevole assistenza, che si è compiaciuta di compartire in quelle scabrose circonstanze al signor Caragia; il motivo delle quale, oltre la di lei cristiana generosità, essendo stato senza dubbio ancora il rifflesso di farmi cosa grata, così non mancherò di conservarne presente la memoria e di darne le prove, ogni qualvolta mi somministrerà l'occasione di mostrargli la mia dovuta riconoscenza.

Con che bramandole l'adempimento di ogni più vera felicità, con tutta la stima et osservanza rimango:

Di V. S. Illma

Obligatissimo servitore

C. de Scarlatti[1].

A Bukuresti, li 14 di luglio 1740.

II.

[«C. de Scarlatti» către acelaşĭ; Bucureştĭ, 25 Novembre 1740.]

Anzi cercando di dar motivo a V. S. Illma di accrescere la mia riconoscenza, la prego di cominciar meco per l'avenire una frequente corrispondenza di lettere e di communicarmi qualche novità particolare, giachè le publiche notizie ci vengono somministrate dalle gazette di Olanda, di Colonia, di Lipsia, di Vienna e di Mantova. Abbenchè nelle circonstanze presenti non si possa tirar fin'ora alcuna certa conseguenza, le persone però versate negl'interessi politici, e singolarmente gli uomini letterati, possono ancora molte volte, per mezzo

[1] P. 83.

deĭ loro lumi, passar a traverso dell'oscurità dell'avenire. Mi farà dunque piacere di parteciparmi quello che nelle circonstanze presenti spacciano quei che hanno cognizione delle Corti e di aggiungervi il suo parere; per essempio circa la prossima elezzione dell' Imperator de' Romani, li concorrenti, le fazzioni, i dissegni, e l'essame delle pretensioni più fondamentali di cadauno; sopra tutto circa la moderna successione della Serenissima arciduchessa Maria-Teresa all' eredità della Casa d'Austria e ai regni di Ungaria e di Boemia. Che pensa della tranquillità dell' Europa? Sarà ella sogetta a qualche torbido? Gli affari di Settentrione sono essi del tutto agiustati? Che giudica di questa guerra frà la Spagna e la Gran-Bretagna e della mossa delle squadre francesi? Sopra queste e altri simili materie aspetto dunque il suo savio sentimento, e l'assicuro della mia gratitudine [1].»

III.

Acelașĭ către acelașĭ; Bucureștĭ 10 Iunie 1741.

Răspuns la «due fogli di V. S. Illma che mi sono stati singolarmente graditi per le notizie che si è compiaciuta di communicarmi, accompagnate delle sue saviissime rifflessioni; del che rendendogliene le dovute grazie, la prego di continuarmi tal piacere con altre sue nuove di rimarco, le quali mi saranno tanto più grate, quanto saranno più frequenti. Nè mancherò io di contrasegnare a V. S. Illma la mia riconoscenza nei bramati riscontri di suo serviggio [2].»

IV.

Illmo s^re^, signor mio Colendissimo,

Avendo la Sublime Porta deliberato che dal prencipato della Valachia io mi trasferisca in questo della Moldavia, hò stimato conveniente di darne parte a V. S. Illma per pregarla di aver meco un' amichevole corrispondenza di lettere, le

[1] P. 103.
[2] P. 137.

quali mi saranno tanto più grate, quanto saranno più frequenti e accompagnate da qualche innocente notizia e dalle sue prudenti riflessioni sopra gli affari moderni. Gliene professerò una distinta obligazione, essendo, con tutta la più affettuosa considerazione e stima,

Di V. S. Illma
Affezionatissimo per servirla:
C. de Scarlatti[1].

A Iassy, li 11 di ottobre 1741.

V.

Illmo s^re^, signor Colendissimo,

Coll' occasione di un espresso mio officiale che spedisco di nuovo in Polonia con alcune commissioni appartenenti a commercio, non manco di rinnovare a V. S. Illma le assicuranze del desiderio che tengo di seco avere qualche amichevole ed innocente corrispondenza per appagare la mia curiosità con qualche singolare notizia degli affari moderni, accompagnata dalle sue prudentissime rifflessioni, essibendomi con reciproca prontezza ad impiegarmi nelle sue brame in qualunque incontro di compiacerle in queste presenti. Prendo nello stesso tempo la confidanza di raccommandare alla sua amichevole assistenza il sudetto essibitore della presente, allora che avrà esso l'onore d'insinuarsi appresso di V. S. Illma. Alla quale augurando il colmo di ogni più vera felicità, con una rispettosa stima mi confermo

Di V. S. Illma
devotissimo et affezionatissimo
per servirla:
C. de Scarlatti[2].

A Yassi, li 12 di novembre styl. nov. 1741.

[1] P. 145.
[2] P. 147.

VI.

Illmo signor, signor Osservandissimo,

Mi sono sommamente gradite le giudiziose riflessioni e singolari notizie che V. S. Illma coll'ultima sua lettera delli 8 corrente mi hà inviato, e desidero che non passi alcuna posta senza che mi scriva. Non mancherò di mostrargli evidenti gli effetti del mio totale aggradimento Intanto gli mando 50 ducati d'oro per le spese che possono occorrere da Lei. Mentre nelle nuove che mi sono d'altronde venute circa l'elezzione dell'Imperatore non vien riferito che i ministri di Prussia, Sassonia e Hanover abbiano fatto protestazione, se non avessi una intiera fede a V. S. Illma, ne avrei forse dubitato. Laonde si compiaccia di confermarmene la certificazione di questo punto in tutte le sue circonstanze. Con che bramandole dall'Altissimo ogni più vero bene, sono perfettamente

A Jassy, li 11 di febraio 1742, styl vet.

di V. S. Illma
suo affezzionatissimo
C: d. S[1]:

VII.

Monsieur,

Hò ricevuto col salito aggradimento e stima la riverita lettera di V. S. Illma delli 14° scorso, colla relazione che si è compiacciuta di communicarmi. Aspetto con gran desiderio il suo gratissimo arrivo. Mà la prego che anche prima che Lei arrivi a Leopoli, di farmi sapere ciò che troverà necessario che sia allestito per l'incaminamento del signor ablegato. In ciò mi farà V. S. Illma un sensibile piacere. E, con tutto il rispetto, mi confermo

di V. S. Illma
obligatissimo et affezzionatissimo servitore:
C. de Scarlatti.

A Jassy, li 26 giugno (5 luglio), styl vet, 1742[2].

[1] P. 195.
[2] P. 242.

VIII.

Monsieur,

L'inopinata nuova della pace conclusa trà la Regina di Ongaria et il Rè di Prusia, che V. S. Ill-ma mi notifica come cosa certa, mi hà, a dire il vero, fatto talmente stupire che, se non avessi una credenza totale nella sua sincerità, avrei avuto molta pena a prestarne fede. Se la cosa è vera, assicuro V. S. Ill-ma che glie ne devo un' obligazione singolare per la sua attenta vigilanza nel communicarmi una nuova di tale importanza, e me le professerò sempre tenuto per l'avenire di simili nuove, purchè siano veridiche. Per altro, la prego, subito, con tutta la premura, di darmene la confirmazione, con tutte le circonstanze che non possino lasciar in qualunque minimo punto questa gran nuova in dubio; mentre essa conosce la grande importanza che vi è congionta, che non si avanzino notizie di tale conseguenza senza fondamentali ragioni. Ne aspetto dunque subito da V. S. Ill-ma la confermazione, e, con tutta la cordialità, mi confermo

Di V. S. Ill-ma
obligatissimo et affezionatissimo servitore:
C. de Scarlatti[1].

A Jassi, li 30 di giugno (11 luglio) 1742.

IX.

Illmo signor, signor Colendissimo,

Hò ricevuto la lettera che V. S. I. si è compiaciuta di scrivermi li 2 del corrente, e gli rendo le dovute grazie per le nuove che mi hà cortesemente communicate. Mà dico sinceramente che hò qualche difficoltà di prestar fede che l'Imperatore possa intrare in alcuna alleanza contro la Francia. Mi sarà molto grato il sapere in qual tempo V. S. Illma sia per arrivari a Leopoli. Mi ralegro molto che i suoi affari la portino di passaggio per questo prencipato, essendochè mi procure-

[1] Pp. 225-6.

ranno il piacere di assicurarla di viva voce ch'io sono, con una distintissima stima,

Di V. S. Illma
obligatissimo servitore:
C. de Scarlatti.

A Jassi, li 12 di agosto (styl. vet.) 1742[1].

X.

Illmo signor, signor Colendissimo,

Mi vien resa in questo punto la lettera di V. S. Illma delli 3 di ottobre stil. nov., et un'altra di S. E. de Benoe, delli 4 detto. La ringrazio sommamente delle nuove che si è compiacciuta di communicarmi, e mi sarà sempre gratissima la continuazione. La prego intanto più distintamente di scrivermi subito il giorno preciso quando partirà la legazione di Leopoli e in che giorno giongerà a Hottino, per poter fare le disposizioni necessarie.

La lettera di S. Ecc. non mi fà menzione del giorno fisso della sua partenza; anzi dà quel romore ch'è falsissimo: pare che sia in qualche incertezza. Ma V. S. Illma vede che s'inolriamo in un'aspera staggione, che un'officiale di rango, cioè l'aga, stà quì aspettando, e che la dilazione potrebbe rendere il viaggio loro di giorno in giorno più incommodo. Hò scritto ancora sopra di ciò a S. E. de Benoe. Con che, assicurando V. S. Illma della mia amicizia e osservanza, mi rassegno

Di V. S. Illma
obligatissimo servitore:
C. de Scarlatti.

A Jassy, li 29 di settembre stil. vet. 1742[2].

XI.

Illmo signor, signor Colendissimo,

Hò ricevuto con distintissimo aggradimento la lettera di V. S. Illma ultimamente scrittami, accompagnata colle nuove importanti che si è degnata di communicarmi. Desidero che Lei

[1] P. 255.
[2] P. 309.

mi spieghi qual sia quella Corte vicina che in breve farà una mutazione quale potrà apportare non picciolo danno agli Austriaci. Frà tanto aspettando nuovo preciso aviso del loro arrivo in questi paesi, con ogni maggior stima mi confermo

Di V. S. Illma

obligatissimo servitore:

C. de Scarlatti[1].

A Jassi, li 12 di ottobre, stil. vet., 1742.

XII.

Illmo signor, signor Colendissimo,

Premesse le dovute grazie per le nuove che si è compiaciuta V. S. Illma di communicarmi colla sua ultima lettera da Leopoli, delli 17 corrente, stil. nov., non manco assicurarla essermi stata gratissima la notizia dell'intrapreso viaggio verso questo paese di S. E. ablegato, — tanto più che mi significa che potrò avere il bramato contento della presenza di V. S. Illma. Frà tanto la supplico che, subito che questa mia lettera sarà capitata alle sue mani, di avisarmi del proseguimento del viaggio, circonstanziando ogni giornata del loro camino, per regolare le giuste disposizioni che si devono prendere. E, con tutta la stima e osservanza, rimango

Di V. S. Illma

obligatissimo servitore:

C. de Scarlatti[2].

A Jassi, li 23 di ottobre stil. vet. 1742.

[Pe V^{o}, de altă mînă:]

Ricevendo la sua delli 29 ottobre.

P. S. Mi ralegro molto dell' aviso datomi delle ultime disposizioni del loro viaggio: per mia parte non mancherò a' miei doveri. Ch' una Potenza confinante sia per collegarsi

[1] P. 333.

[2] P. 355.

di nuovo co' Francesi, essendo notizia importante e avendone V. S. Illma vedute le authentiche lettere, avendo sperato che secondo la vostra confidente amicizia, ne avesse spiegate le particolarità [1].

XII.

Monsieur,

J'ai reçu la lettre que vous m'avés fait l'honneur de m'ecrire le 6 septembre; je vous suis bien obligé des nouvelles que vous m'avés communiqué. J'ai reçu aussi par la même voie la lettre de monsieur Benoe [2] et les nouvelles qu'il m'a envoié. Je vous prie, Monsieur, de continuer notre correspondance et de me croire tres parfaitement, Monsieur, votre treshumble serviteur:

C. de Scarlatti.

XIII.

Illmo s^{re}, s^{r} mio Colendissimo,

Sono stato non poco sorpreso dell' aviso della fuga di una fanciulla zingara appartenente a V. S. Illma. Il che da me inteso, hò dato subito ordini rigorosi acciò si facciano tutte le possibili ricerche per ritrovarla. Nel che si assicuri che sodisferò al mio dovere, come pure in tutte le occasioni,

[1] P. 355.

[2] În privința ambasadeĭ luĭ Benoît, corespondența olandesă dă următoarele știrĭ:

1 Constantinopol, 22 Decembre 1742. Benoît ar fi trecut Dunărea, și e așteptat în două săptămînĭ: «De Heer Benoit, envoyé extraordinaris van Polen, werd gesegt den Donauw algepasseert te wesen, en binnen veertien dagen hie te konnen zyn».

2. 4 Maiŭ 1743. Benoît va avea la 5 audiența de plecare; va porni în cursul luniĭ: «De Heer Benoit, envojé van Polen, steet morgen audentie van afscheid by de Groten-Heer te hebben, en zal waarschynelyk nog gedurende deze lopende maand van hier vertrekken».

3. 22 Iunie 1743. Benoît a plecat: «De Heer Benoet, envoyé van Polen is vertrokken.»

nelle quali potrò consegnarle. Con quale distintissima considerazione io sono

Di V. S. Illma
Votre tres-affectionné serviteur:
C. de Scarlatti[1].

A Jassi, li 23 di novembre, stil. vet., 1742.

XV.

Monsieur,

Hò ricevuto con particolare aggradimento la lettera che V. S. Illma si è compiacciuta di scrivermi. La prego di continuare regolarmente a parteciparmi qualche novità singolare, e le rendo grazie per quelle che mi hà communicate. Si assicuri frà tanto della mia benevolenza e dell' attenzione che avrò sempre in ciò che la riguarda. Gl' ultimi pachetti ricevuti sono stati subito spediti in Polonia. Resto, con tutta la più perfetta stima,

Di V. S. Illma
Affezionatissimo per servirla:
C. de Scarlatti[2].

A Jassi, li 27 febraio, stil. vet., 1742.

[1] P. 375.

[2] P. 397.—În legătură cu aceste scrisorĭ se află, pe pp. 641-2 din acelașĭ manuscript, una pe care o adresează luĭ Giuliani «Antoin (?) Gibel, secretaire du Roy et des postes générales de la Couronne [de Pologne]», la 18 Iunie 1744, din Varșovia. Gibel roagă pe tălmaciŭ a înfățișa o scrisoare (care lipsește) luĭ Mavrocordat: «à Son Altesse Monseigneure le Prince Constantin, ci-devant gouverneur de Moldavie, et la seconde à Monsieur Riso, son premier-chambelan ... La negociation de cet correspondance est. le dit Prince Constantin etant encor à Jassy, le bureau de poste a avancé par son service, cet-à-dire pour le paquet de lettres qu'il recevoit de Paris, 201 #, ducat d'or. Ce seigneur etoit toujours fort ponctuelle, mais, comme le malheur en vouloit qu'il etoit deposé, cet somme en reste en arriere. Ce pourquoy, Monsieur, vous obligerai infiniment le Marchal de la Couronne, Monsieur de Biberstein, qui reçu la charge du général de poste de la Courrone, pour atirer le dit prince à satisfaire un si juste pretention.» Pe p. 1071 se află apoĭ un răvaș, cu totul neînsemnat, și fără dată, trimes luĭ Giuliani de Rizu, care se iscălește. «Giacomo Riso.»

La n° 551. Vistierul Antioh Carageà a fost Vornic de Botoşanĭ. V. maĭ sus, p. 566.

La n° 553. Solomon Botez se întîlneşte ca Vornic de Cîmpulung odată cu Toader Calmăşul (v. *Doc. Callimachi,* I, p. XXXVI). Cu tot numele săŭ, se pare că era un bun Romîn. Pe fata luĭ, Paraschiva, o ţinu Gavril, fiul cronicaruluĭ Ioan Neculce *(ibid.,* II, pp. 174-5, n° 6).

La n° 555. «Chiurdul» e un Curd. El ţinea «odaie» de vite. V. şi n° 574.

La n° 556. «Elagasă» e Ialì-Agasi, Aga Măriĭ, adecă al satelor bugecene din vecinătatea Măriĭ.

La n° 559. Beizadeaua Ioan Cantemir era fiul luĭ Antioh-Vodă. El rămase în Moldova *(Gen. Cant.,* p. 418). El n'a lăsat urmaşĭ. Cantemireştiĭ ruşĭ de maĭ tărziŭ se coboară din fratele luĭ Ioan, Constantin, care a jucat un rol, ca şi un al treilea, Dumitraşcu, în războiul ruso-turc ce se încheiase abia la data documentuluĭ nostru (Neculce, pp. 408, 410; cf. *Ist. lit. rom.,* I, p. 486, nota 2). Între documentele de curînd venite ale Ac. Rom. se află (doc. 35/LXXXIX) o scrisoare rusească, din 30 Mart 1772, a cneazuluĭ Constantin Cantemir. V. şi maĭ jos, n° 588.

La n° 560. E vorba de ambasadorul solemn, generalul Romanţov, care intrâ la Constantinopol în ziua de 28 Mart 1741 *(Doc. Callimachi,* I, p. 54). După raportul olandes inedit din Constantinopol, 11 Ianuar 1741[1], se vede că prin Moldova primise Poarta, la 8 Decembre 1740, vestea despre moartea Ţarineĭ Ana.

La n° 582. În Ţara-Romănească, spre care pîndia Constantin Mavrocordat, şi el doritor de o arendă maĭ bogată, stăpînia Mihaĭ Racoviţă, un duşman *(Doc. Callimachi,* I, p. 55).

[1] «Al twee dagen te voren, hade de Porta met een exprès van den prins van Wallachyen alhier de tydinge ontfangen van het overlyden van de Czarinne, hoewel niet met volkome gewisheid; als wanneer daags daaraan met een russise courier de confirmatie daarvan alhier is ingelopen.»

La nº 592. Dumitrachi «Suč» biv Vel Agă e unul dintre ceĭ cincĭ fraţĭ Suţeştĭ de la început (v. *Doc. Callimachi,* I, pp. LXXVI, CVII).

La nº 597. «Cred.» însemnează Credincier. V. nº 654.

La nº 604. În privinţa rarelor relaţiĭ ce aveam cu Olanda, notez următoarele:

La 19 April 1740 ambasadorul la Constantinopol al Statelor-Generale scrie că scrisorile şi le trimete prin Domniĭ romînĭ («door middel van de princen van Vallachyen en Moldavien»).

La 4 Maiŭ 1744, un secretariŭ anunţă că ambasadorul, Calkoen, a pornit spre Adrianopol, «over Adrianopolen ende so verders nae de frontieren van Hongarien» : el merse însă prin Semlin.

La nº 622. V. nº 612.

La nº 634. «Săhrăzli» e Sereslì, decĭ original din Seres.

La nº 657. E răspunsul luĭ Ioan Neculce la întrebarea din nº 585.

La nº 664. Pentru Adam Luca, vezĭ maĭ sus, p. 569. Cf. şi nº 670.

Despre reforma fiscală a luĭ Constantin Mavrocordat.

La nº 686. Decĭ supt Grigore Ghica se făcuse o reglementare a contribuţiilor asemenea cu şferturile fixate de Constantin Mavrocordat (v. nº 66). Iată cum staŭ lucrurile de fapt.

În întăia Domnie încă, Grigore-Vodă *scoase,* pe lîngă obişnuita dare de instalare, *baniĭ steaguluĭ,* pe lîngă văcăritul introdus de Constantin Duca şi primit cu bucurie de Mihaĭ Racoviţă[1], şi şferturile normale, care vin încă din orînduirea luĭ Constantin Mavrocordat în întăia Domnie (V. Neculce, p. 297, cf. *ibid.*, p. 365); dar adause şi contribuţia extraordi-

[1] El fusese desfiinţat însă de Antioh Cantemir (vol. V, p. 97, nota 1).

nară a «hîrtiilor», care se cereaŭ după averea omuluĭ. În întăia Domnie, Constantin Mavrocordat iea ultimele «hîrtiĭ» decretate de predecesorul săŭ şi, odată cu ele, baniĭ steaguluĭ, ce i se datoriaŭ luĭ; nu lipsesc dijmele de tot felul, între care şi odiosul văcărit *(ibid.,* pp. 376 7). Urmaşul săŭ, care e tot Grigore Ghica, strînge baniĭ steaguluĭ, văcărit şi, îndată, «hîrtiĭ grele», care fac ţara să fugă *(ibid.,* p. 387). Întors în Domnie la 1741, Constantin-Vodă desfiinţează, pentru întăiaşĭ dată, dijmele: văcărit, coniţă a cailor, pogonărit [1], întreţinerea slujbaşilor în drumurile lor (ceia ce Neculce numeşte «jacurĭ de ciocoĭ»), caiĭ de olac şi «cheltuiala oaspeţilor» (n° 751): baniĭ steaguluĭ îĭ cere în sumă de 100 de parale, adăugindu-se 5 parale venitul încasatorilor. De aicĭ înnainte vor fi numaĭ patru şferturĭ de cîte 105 parale pentru orĭcine (afară de flăcăiĭ fără casă, cari vor da numaĭ 20; aicĭ, n° 66; — cf. Neculce, pp. 416-7). Şferturile nouă trebuiaŭ să pornească de la Novembre, cu toate că Domnul îşĭ luase Scaunul în stăpînire încă de la 1[iu] Octombre: aceasta pentru ca birniciĭ să se odihnească după baniĭ steaguluĭ, răspunşĭ în Octombre (cf. n° 685).

Greutăţile veniră însă îndată, şi bunele intenţiĭ ale Domnuluĭ fură zădărnicite de înlănţuirea de fier a împrejurărilor. Constantin Mavrocordat era, de sigur, un om deştept, dar, să fi fost un cîrmuitor extraordinar, şi încă n'ar fi fost în stare a împăca aceste două lucrurĭ inconciliabile: o dare fixă, ca

[1] Dar nu şi pe tutun.—Rămînea însă goştina, străveche, de oĭ, desetina, pe porcĭ şi albine, şi coniţa străinilor. Goştina fu stabilită, fără deosebire, la 1 leŭ pentru 10 capete de oaie (cf. aicĭ, n[le] 693, 694). Tot aşa rămîn dările ridicate asupra mărfurilor aduse în tîrgurĭ, mortasipia, şi, unele din ele, la bîlciurĭ, cotăritul (n[le] 695-7), cămănăritul saŭ camăna, pe crîşme (n° 718), etc. Se plătesc, în sfîrşit, neapărat, dăjdile speciale, în folosul ţeriĭ, ca baniĭ şcolilor şi podurilor (din oraşe). Maĭ găsim — obiceiurile eraŭ prea împleticite, în acele timpurĭ de datină şi privilegiĭ, ca să se poată lămuri printr'o singură măsură îndrăzneaţă — furniturile pentru Curte (carele cu lemnele de la oraşe; n° 703, păstrăvĭ din munte; — n° 740). Dar Domnul plătia în banĭ multe din cele ce-ĭ trebuiaŭ, precum roate (n° 702), saŭ le lua din anumite vechĭ veniturĭ (grîŭ şi orz din *u,urut* Tatarilor, n° 711). Furniturile pentru Turcĭ eraŭ să fie plătite. Fireşte că se păstraŭ înţelegerile deosebite ale Vistieriei cu anumite categoriĭ de contribuabilĭ (Ţiganĭ — v. n° 715 —, Bîrsanĭ — v. n° 714 —, Evreĭ, Armenĭ polonĭ)

şferturile sale, şi o cerere nemărgenită, ca aceia ce-ĭ venia de la Constantinopol. Aceasta se văzu îndată. Pe cînd culegerea şfertuluĭ întăiŭ trebuia să înceapă după 1^{iu} Novembre, se trimeseră poruncĭ pentru adunarea uneĭ «sume de banĭ din frunte banilor» încă de la sfîrşitul luĭ Octombre, pentru că datornicíĭ domneştĭ din Ţarigrad cereaŭ plată fără întîrziere (n° 719). În acelaşĭ timp se porunca strîngerea în pripă a vechilor datoriĭ (n^{le} 720-1). Sorocul pentru expedierea banilor la Constantinopol trebuia să fie 6 Novembre (n° 750). Ceva maĭ tîrziŭ va fi plecat cu «haznaua» Trimesul, Postelnicul Iordachi.

Din unele Ţinuturĭ nu venise nicĭ-un răspuns de la ispravnicĭ, şi Domnul trebui să trimeată copiĭ de casă ca să se lămurească de unde venia tăcerea. Ceĭ ce dădeaŭ ştirĭ şi banĭ, vestiaŭ şi despre fuga peste hotare a multor locuitorĭ, pe cari nu-ĭ jignia măsura cea bună a Domnuluĭ, ci nedreapta împărţire, *cisluire,* între sătenĭ a sumeĭ cerute, după singura numărătoare a capetelor, de la satul întreg, şi tot aşa stoarcerile cutăruĭ împlinitor. De la Domnie veni îndemnul ameninţător de a se aduce îndărăt fugariĭ şi asigurarea, făcută maĭ mult pentru a înspăimînta — căcĭ tot se lungiră terminele —, că oameniĭ pe cari *cercetătoriĭ* nu-ĭ vor găsi scrişĭ la cislă, vor avea să plătească îndoit în mînile lor (n° 779). Cu toată nădejdea luĭ Mavrocordat că vestea cea bună a uneĭ singure dărĭ, statornicită odată pentru totdeauna, va aduce ţeriĭ vechĭ locuitorĭ pribegiţĭ şi oaspeţĭ noĭ, aceştia nu se grăbiaŭ să vie (n° 785).

Cînd se începu strîngerea normală a întăiuluĭ şfert, alte nevoĭ băteaŭ la uşă. Se orîndui ca, din cele 105 parale, 60 să se afle neapărat în Vistierie pînă la 10 Decembre, pentru o nouă trimetere la Constantinopol. Însă iată că sosesc nouă cererĭ împărăteştĭ, puţine zile după data de maĭ sus: să se dea orz[1] şi făină pentru trupele asiatice în luptă cu Perşiĭ, să se gătească strălucite conace luĭ Romanţov, solul rusesc întors de la Poartă, şi cam tot aşa *elciuluĭ* turcesc ce era

[1] În n° 823, evident trebuie a se ceti, 30.000, nu 30 (͵λ nu λ) de chile.

să vie din Petersburg (n[le] 823-4, 830). Dajdea mazililor, — cari, cum se ştie, eraŭ despărţiţĭ de birniciĭ sătenĭ — nu putea aduce sume marĭ. Se hotăresc atuncĭ împlinirĭ straşnice, cu vînzărĭ de vite şi tragere la răspundere a dregătorilor (n[le] 832, 837, 841, 844). Ce făcu, ce drese, Domnul putu să-şĭ păstreze încă neatinsă reforma.

Ba încă, pentru al doilea şfert, Februar-Mart-April, se scăzu holteilor darea pe jumătate, păstrîndu-se aceiaşĭ *răsură;* dar tot odată se întăriaŭ măsurile pentru descoperirea tuturor celor ce datoresc birurĭ (n[le] 852, 861). Cele d'intăiŭ poruncĭ pentru noul şfert pornesc încă din Ianuar, şi tot în Ianuar Poarta cere altă zaherea pentru primăvară (n[le] 860, 863), pe cînd un transport de banĭ apucă drumul capitaleĭ turceştĭ (n° 868). În Februar, *cercătură* nemilostivă: data acesta, recalcitranţiĭ vor plăti în adevăr îndoit (n° 892). Se tot zoreşte, în aceiaşĭ lună, strîngerea şfertuluĭ al doilea: pe ziua de 5 Mart e să plece Marele-Comis, ducînd alţĭ banĭ la Constantinopol, tot datornicilor (n° 900); cu împrumut se luase sumele care plătiră Bairamlîcul (n° 913). Tonul faţă de ispravnicĭ, ce se codesc, temîndu-se să nu fugă locuitoriĭ la începutul lucruluĭ la cîmp, se face foarte aspru. Totuşĭ, cu o foarte mică zăbavă, Comisul poate pleca la Constantinopol (p. 342). Cînd Poarta impune luĭ Mavrocordat să răspundă el — fireşte, în sama tributuluĭ, care de mult timp nu se maĭ plătia la un termen, ci se împărţia prin anticipaţie la atîtea lucrurĭ, încît se încurcaŭ socotelile — lefile Ienicerilor din Bender, reformatorul fiscal voi maĭ bine să facă un împrumut, care era să fie plătit apoĭ din şfertul al treilea, de cît să strice restul şferturilor: îĭ trebuiaŭ vre-o 12.000 de leĭ (n[le] 1041-2). Dar împrumutul nu izbuti. Însă în primăvară Turciĭ hotăresc să se dreagă cetatea de hotar spre Rusia a Oceacovuluĭ; şi neapărat salahoriĭ şi carele se cer, ca o legitimă contribuţie de războiŭ, de la Domnul Moldoveĭ: terminul e scurt, ziua de Sf. Gheorghe, cînd se începe ceia ce s'ar putea numi anul militar turcesc. Iarăşĭ se îndeamnă ispravniciĭ a strînge neîntîrziat un acont: de 60 parale din şfertul al treilea, a căruĭ culegere trebuia să se înceapă, după rînduială, abia la 1[iŭ] Maiŭ; ca o slabă

mingîiere, se făgăduia locuitorilor că strîngerea restuluĭ acestuĭ şfert se va maĭ trăgăna (n[le] 1062, 1063). Încă odată Domnul asigură că «din făgăduinţa noastră n'om eşi» (n° 1063). Trebuie să se ţie samă şi de faptul, pe care şi el îl pomeneşte, că salahoriĭ şi carele n'aŭ fost aruncaţĭ în sama ţeriĭ, cum era înnainte obiceiul să se facă (n° 1083).

Dar, cu toată făgăduiala de îngăduire, încă de la 5 Maiŭ se cerea locuitorilor să dea rămăşiţa de 40 parale din şfertul al treilea (n° 1100). Peste puţin, leafa nouă a Ienicerilor din Bender e aruncată în spinarea luĭ Mavrocordat, pentru cine ştie ce depărtat haraciŭ al viitoruluĭ. Terminul şfertuluĭ al treilea se încheia la 31 Iulie. Şi totuşĭ la 15 Iunie încă locuitoriĭ sînt poftiţĭ, cu cea maĭ mare politeţă ruşinată, să dea 6 potronicĭ (= 20 parale; v. n° 1312) din şfertul *al patrulea* (n[le] 1199, 1200). Înnainte de sfîrşitul luĭ Iunie, Ceauşul vine zapciŭ la Iaşĭ pentru lefĭ; decĭ poruncă ispravnicilor să se grăbească (n° 1232). Şfertuluĭ al patrulea, care trebuia să fie al luĭ August, i se zice curent şfertul luĭ Iulie, uitîndu-se baniĭ steaguluĭ din Octombre (n° 1264): pentru cheltuielile pomenite şi pentru o nouă cerere de banĭ din Constantinopol se fixează ca termin din urmă al strîngeriĭ luĭ: 25 Iulie (n[le] 1264, 1279, 1283).

Acum vine ştirea că puterniciĭ de la Poartă ar fi gata să întărească pe Domn pentru un noŭ an de cîrmuire — căcĭ se ajunsese la regimul anual — să-ĭ dea *mucarerul,* şi să primească mulţămire pentru această binefacere (n° 1284). Mavrocordat socoate pentru aceasta şfertul al patrulea, precum şi desetina şi goştina, ce sînt a se strînge în August (n[le] 1290-1). Dar banĭ îndestulătorĭ nu iese, şi atuncĭ Domnul îndreaptă către ţară o proclamaţie de îndreptăţire, prin care caută să împace principiul şferturilor cu cea d'intăiŭ neaplicare a lor.

El înşiră toate cheltuelile neobişnuite ce a avut să ridice: între cele din urmă, 12.500 de leĭ pentru războiul persan, 10.000 pentru furniturile Constantinopoleĭ şi îmbielşugatele darurĭ făcute cu prilejul schimbăriĭ — la 7 Aprilie, după Hammer — a Mareluĭ-Vizir şi a dregătorilor ce atîrnaŭ de dînsul. A plătit

astfel în jumătate de an haraciul întreit, iar Turciĭ l-aŭ socotit numaĭ ca un haraciŭ şi jumătate: a păgubit ast-fel 100.000 de leĭ [1]. O plîngere a ţăriĭ n'a fost ţinută în samă. Atuncĭ s'a chemat Divanul; boierĭ rutinarĭ aŭ vorbit atuncĭ — doar nu putea să-ĭ atingă atîta pe dînşiĭ, cărora li se cruţaŭ multe! — de văcărit şi cuniţă; Domnul li-a respins sfaturile, şi a aflat soluţia, descoperind «greşala», ce făcuse încă de la început, că pornise şferturile de la 1iu Novembre, atuncĭ cînd el fusese numit încă din Septembre st. n.[2], saŭ, maĭ precis, din *ultimele* zile ale luĭ August st. v. Decĭ el se crezu în drept a-şĭ socot drepturile fiscale — care, de fapt, începeaŭ din ziua numiriĭ — de la 1iu August. Astfel, un noŭ şfert porni de la 1iŭ August 1742, pe cînd, prin plata şfertuluĭ al patrulea (cu baniĭ steaguluĭ, — al cincilea) din Iulie, ţara putea să se creadă asigurată de plăţĭ tocmaĭ pînă la 1iu Novembre (nº 1305).

Din acest şfert întâiŭ al anuluĭ al doilea se ceru fără zăbavă suma de 60 de parale. Apoĭ, după cîteva săptămînĭ — începutul era greŭ! —, birniciĭ aflară că şferturile nouă vor fi maĭ marĭ decît cele vechĭ: se vor plăti 120 de parale, rămîind aceiaşĭ răsura; pe lîngă aceasta, şi holteiĭ fără gospodărie, scutiţĭ pănă atuncĭ, vor da bir, în sumă de 12 parale la şfert, din care însă jumătate, puindu-se la cisla *căsarilor* (gospodarilor însuraţĭ) cădea tot pe umeriĭ lor împovăraţĭ (nº 1323). Holteiĭ «cu mame», adecă stăpînĭ în casa mamelor văduve, rămîneaŭ să dea tocmaĭ cît birniciĭ obicĭnuiţĭ, şi aceasta

[1] Ar ieşi decĭ că tributul era atuncĭ numaĭ de 60.000 leĭ.

[2] Rapoartele olandese notează trecerea luĭ din Ţara-Românească în Moldova la 16 Septembre (*Doc. Callimachi*, I, p. LV), cele francese la 10 ale luniĭ (Hurmuzaki, *Supl.* I[1], p. 564, nº DCCCXVIII, cf. nº precedent, din care se vede că la 22 August. st. v Mavrocordat era încă în Bucureştĭ), rapoartele veneţiene anunţă schimbarea la 19 Septembre (*ibid.* IX[1], p. 683, nº DCCXCVI: din ele se vede cît a dat Mavrocordat ca să fie strămutat, şi nu scos cu totul: 500 de pungĭ = 250.000 leĭ). Grigore Ghica a primit vestea mazilieĭ la 13/24 Septembre (Neculce, p. 415). Cum s'a spus, Constantin-Vodă veni însă la Iaşĭ, de şi va fi fost înştiinţat cam la aceiaşĭ dată cu Ghica, abia la 1/12 Octombre: lucrul se explică prin faptul că urmaşul săŭ în Ţara-Românească, Mihaĭ Racoviţă, din motive pe care nu le cunoaştem (poate nu găsi banĭ!) intră în Constantinopol abia la 17 Octombre (Hurmuzaki, *Supl.* I[1], p 565, nº DCCCXX).

chiar de la noul şfert întăiŭ (n° 1325). Findcă oamenii trebuiaŭ să se ascundă şi să fugă maĭ mult decît până acum în faţa acestor surprinderĭ fiscale, zlotaşiĭ, cari aveaŭ voie să încaseze la fie-care descoperire enorma sumă de 20 de leĭ, fură făcuţĭ răspunzătorĭ pentru orĭ-ce birnic fugit, care s'ar ivi totuşĭ la *cercătură* (n° 1324). Adeverinţa de lipsă a unuĭ birnic nu se maĭ primi din mîna sătenilor (n° 1360).

Constantin-Vodă îşĭ primi mucarerul, şi rămase astfel Domn încă pe un an de zile. Pentru acoperirea cheltuielilor neapărate, făcute cu acest prilej, se împrumutară banĭ, şi pentru plata acestor banĭ se muşcă iarăşĭ un colţişor de principiu. Locuitorii n'aveaŭ nimic de plătit până la 1[iŭ] Novembre, dar încă din Octombre se ceru «un čfert tot pe socoteala čfertuluĭ celuĭ de'ntăiŭ», în sumă de alte 120 de parale. Pentru a îmbuna lumea, se făgăduia însă că şferturile obişnuite 2, 3 şi 4 vor fi iarăşĭ numaĭ de o sută de parale, iar pentru holteĭ de 50 (n[le] 1413, 1469; dar holteiĭ fără casă proprie fură ridicaţĭ până la suma de 20 de parale). Tot atuncĭ se strînse cu asprime vădrăritul şi goştina, pentru ca să se împlinească baniĭ, cu cari iarăşĭ Vel Comisul era să plece peste puţin spre nesăţiosul Constantinopol (n[le] 1449, 1462, 1468), şi încă şi atuncĭ o parte din banĭ trebui să se trimeată după dînsul (n° 1504). După aceasta, în Decembre, se dădură nouă asigurărĭ că şferturile nu se vor înmulţi şi nu vor fi crescute, adăugindu-se, ca garanţie, că şi «stăpîniĭ» s'aŭ învoit a-şĭ maĭ înţărca poftele (n° 1517). Din scrisorile trimese pentru aceasta vedem că ţeraniĭ ştiaŭ să-şĭ facă socotelile şi că se plîngeaŭ amar pentru călcarea frumoaseĭ făgăduielĭ domneştĭ a celor patru şferturĭ (pp. 404-5). Şfertul al doilea ar fi trebuit să se culeagă în Novembre, însă poruncile pentru strîngerea luĭ se dădură abia în a doua jumătate a luniĭ următoare (n[le] 1532, 1541, 1549, 1571): încheierea încasărilor se ceru înnainte de sfîrşitul luĭ Ianuar (n° 1579). După aceasta urmă o nouă cercătură (n° 1589). Iar ce a fost maĭ departe, nu ştim, căcĭ Condica se opreşte aicĭ.

Pentru cine a urmărit cu luare aminte această expunere, răzimată numaĭ pe documente contemporane, şi anume — ceia ce

nu se poate pentru altă vreme — pe *toate* documentele fiscale contimporane, se va încredinţa de două lucrurĭ: de bunele intenţiĭ ale luĭ Constantin Mavrocordat şi de caracterul imposibil al situaţieĭ sale, care-ĭ impunea să facă, maĭ mult pentru alţiĭ, ceia ce a făcut.

La nº 734. Gligoraş Costachi (Grigore I[iŭ]), e, de bună samă, acel fiŭ «al luĭ Negel Vel Logofăt» Costachi care a luat pe una din fetele luĭ Mihaĭ-Vodă Racoviţă. Cealaltă s'a măritat maĭ tîrziŭ cu Scarlat, fiul luĭ Grigore-Vodă Ghica (*Gen. Cant.*, p. 43). Dusul Comisuluĭ Costachi în Ţara-Romănească, unde domnia tocmaĭ Mihaĭ-Racoviţă, se lămureşte deci foarte bine.

La nº 741. Şi Ilinca, văduva luĭ Dumitraşcu Racoviţă, se ducea la Mihaĭ-Vodă, cumnatu-săŭ.

La nº 757. Reniĭ eraŭ ocupaţĭ de Turcĭ, cari-l numiaŭ Tomarova.

La nº 786. Aristarch e Hrisoscoleŭ, fost Comis (Neculce, p. 386), iar acum coleg al luĭ Ioan Neculce, ca judecător în Iaşĭ (*ibid.*, p. 417).

La nº 826. Alexandru Uşerul nu e Amiras; cf. nº 831.

La nº 839. Comisul Gligoraş e Costachi. V. şi maĭ sus.

La nº 867. Pentru negustorul Manole, v. *Doc. Callimachi*, tabla şi vol. V, Doc. D-luĭ Al. Callimachi.

La nº 900. Vel Comisul era (v. Neculce, p. 416) «Chiriţă Dracul» (Constantin Suţu; cf. *Doc. Callimachi*, I, p. LXXVI).

La nº 908. Răducanul e, cred, Racoviţă, fiul luĭ Dumitraşcu.

La nº 947. Pentru Comisul Gligoraş, v. maĭ sus. Cf. şi nº 996.

La nº 982. Solomon Botez a fost apoĭ Vornic de Cîmpulung. V. maĭ sus, p. 580; cf. şi n[le] 1270, 1363, 1411.

La nº 996. În Ţara-Romănească, tipografiile din Rîmnic şi Bucureştĭ urmaŭ tradiţiile din sec. al XVII-lea şi dădeaŭ tot felul de cărţĭ religioase în romăneşte (*Ist. lit. rom.*, I, pp. 513-19),

pe cînd pe această vreme nu se lucrează, în materie de tipăriturĭ, nimic în Moldova (*ibid.*, pp. 530-1).

La n° 1068. Pentru Andreĭ Balş, vezĭ maĭ sus, p. 559. El era al doilea Spătar. Tatăl său era tot un boierinaş, Vasile Balş, fiŭ însă al Mareluĭ-Vornic Ionaşcu (p. 276, n° 515). Cf. şi n° 1343.

La n° 1090. Lămurirĭ asupra celor «două ceasurĭ», teren cedat pentru întrebuinţarea Tatarilor (ultima întărire a cesiuniĭ se făcu în 1729), v. *Chilia şi Cet. Albă*, pp. 248-9. După harta luĭ Rhigas (un exemplar la Ac. Rom., două la d. Al. Callimachi, unul la mine), hotarul Bugeaculuĭ, necuprinzînd şi acest teritoriu, era în 1797, la Nord, de spre Ţinutul Chişinăuluĭ, următorul: el pornia de la Orac-Mîrza, ceva la Apus de obîrşia rîuluĭ Valea-Strîmbă, unde se întîlniaŭ Ţinuturile Fălciŭ şi Chişinăŭ cu Tatariĭ, trecea spre Răsărit pe la Caracuzà, pe supt Farladan, pe la Cara-Mîrza (ce rămînea în Moldova), se ridica spre Nord pănă atingea cursul Bîculuĭ, şi urmăria această apă pănă la vărsare. Raialele Ismail, Chilia şi Akkerman rămîneaŭ deosebite de pămîntul Hanuluĭ. Hotarul e, de altfel, cam acelaşĭ în harta luĭ Cantemir, alipită la *Descriptio Moldaviae*. Cf. *Chilia şi Cet.-Albă*, p. 244.

La n° 1106. Pentru Lupu Aga, v. maĭ jos, p. 590; cf. şi n° 1142.

La n° 1130. Pentru Lebădă Armeanul, v. vol. VII, *Doc. Goilav:* d. e. p. 136, n° 49.

La n° 1145. Ioniţă Zosin pare să fie Başotă, asupra căruia v. p. 277.

La n° 1177. Pentru episcopul Proilavuluĭ (Brăileĭ), v. maĭ sus, pp. 569-70. Nu-ĭ cunoaştem numele.

La n° 1392. «Indirniliul» înseamnă Adrianopolitanul.

La n° 1424. Orumbetoglu era al doilea trib al Bugeaculuĭ. Cf. n° 1508.

La n° 1441. Radu e Racoviţă; Marele-Vistier, Toader Paladi. Pentru nunta feteĭ acestuia, v. şi maĭ departe.

La n° 1521. Toader Cantacuzino e Deleanul, Marele-Stolnic de maĭ tîrziŭ, fratele luĭ Şerban şi Iordachi.

La n° 1542. Pare să fie Ioniţă Beldiman din *Ist. lit. rom.*, II, p. 88.

La n° 1565. Dumitraşcu Aga e Suţu; v. p. 581.

La n° 1591. Ion fiul luĭ Jumătate apare în documente încă de la 1407. Jurj Jumătatevicĭ, fiul luĭ Ioan şi moştenitorul Jumătăţenilor, moşia familieĭ, se întîlneşte încă din 1427 (Wickenhauser, *Woronetz*, p. 147; cf. *Uricariul*, XVIII, pp. 454-6), împreună cu fraţiĭ săĭ, cari ajung şi eĭ la boierie încă din 1433: Şteful şi Mîndrea (nu Mîndrul). Dar la 1436 găsim numaĭ pe ceĭ doĭ fraţĭ maĭ micĭ. În cursul războaielor ce urmară, neamul îşĭ pierdu însemnătatea, şi numaĭ odată maĭ întîlnim, în 1448, pe Şteful (*ibid.*, pp. 459-61). Pentru boierĭ, cf., *Arch. ist.*, I[1], p. 122.

La n° 1592. Boieriĭ de aicĭ se întîlnesc şi în 1599 (Hurmuzaki, XI, p. 907). Eĭ ocupă aceste dregătoriĭ între aniĭ 1597 şi 1600 (*Uricariul*, XVIII, pp. 475, 487).

La n° 1595. Pătraşcu Logofătul e Başotă.

La n° 1596. Miron Barnovschi avea o slăbiciune pentru afacerile bisericeştĭ: el a dat şi un îndreptar pentru viaţa în mănăstirĭ (v. Urechiă, în *An. Ac. Rom.*, X, p. 251 şi urm).

La n° 1597. Costin Bucioc a fost Mare-Vornic în toată Domnia luĭ Gaşpar-Vodă.

La n° 1598. Pentru Teodor Movilă, v. n° 1593 şi vol. V, p. 531, n[le] 3-4.

La p. 413, nota 1. A se îndrepta, în loc de «fata aceluiaşĭ Dumitru Buhuş», «fata înfiată a văduveĭ luĭ Dumitru Buhuş». V. vol. V, p. 589.

La p. 416, nota 1: cum se vede la p. 541, Ionaşco Cehan era *unchiul* luĭ Răcoviţă Cehan.

La nº 1603. Pentru genealogia Racoviţeştilor, v. şi maĭ sus, în aceste note, p. 590.

La nº 1604. Pentru familia Hrisoverghilor, care începe cu un boier al luĭ Petru Şchiopul, v. maĭ sus, p. 563.

La nº 1605. Pentru rolul cultural al luĭ Dosofteĭ de Ierusalim, v. *Ist. lit. rom.*, I, pp. 42-5.

La nº 1624. Constantin Ciobanul a fost Postelnic în a doua jumătate a sec. al XVII-lea. O fată a luĭ s'a măritat în familia Cantacuzinilor (v. vol. VII, Doc. Cantacuzinilor moldovenĭ). O scrisoare a luĭ privitoare la nişte daravere cu «Ursuleţ» şi «Ţopa» se păstrează la Ac. Rom. (doc. X/122). El o iscăleşte: Costandin Vel Stolnic.

La nº 1630. Un act de la această Marie se dă în vol. VII, *loc. cit.*, Ilie şi Vasile eraŭ fraţĭ, fiiĭ luĭ Toderaşcu Iordachi Cantacuzino. Iordachi era fiul unuĭ al treilea frate, Ioniţă (v. *ibid.*; cf. şi nº 1634).

La nº 1656. Pentru Golieştĭ, v. p. 141.

La nº 1686. Vasile Cogălniceanu e tatăl luĭ Ienachi, cronicarul (*Ist. lit. rom.*, I, p. 481).

La nº 1694. De oare-ce Lupul Sărdariul, ispravnic de Hotin, care a fost judecat pe această vreme pentru hainie faţă de Turcĭ în ultimul războiŭ, era, după Neculce (p. 418), «feciorul luĭ Anastasie Vornicul», şi Aga Lupul se întîmpină aicĭ ca «Lupul Năstasă», se vede că amîndoĭ sînt una şi aceiaşĭ persoană. Maĭ tărziŭ «Lupul Anastase» se întîmpină ca Stolnic (vol. V, p. 105, nº 130).

La nº 1701. Maxut (Maksud), fost rob şi apoĭ boier moldovean, e foarte cunoscut. V. tabla la *Ist. lit. rom.* Drăguţescul e Ilie; mare partisan al luĭ Petriceicu, el îl întovărăşi în cea din urmă din pribegiile luĭ (Neculce, p. 224).

La nº 1702. Gheorghiţă era Vel Paharnic la fuga luĭ în Rusia (Neculce, p. 332). Luca Vistierul e Ştefan Luca, cumnatul luĭ Neculce. V. maĭ sus, p. 581. El pribegi la venirea

în Domnie, după Mihaĭ-Vodă, a luĭ Nicolae Mavrocordat (Neculce, p. 297). Fireşte că la p. 451, r. 3 de jos, trebuie de citit: «socră», şi nu «soră».

VI. Documente păstrate în Museul Gorjuluĭ, la Tîrgul-Jiŭ.

La nº 3. E interesant să se compare boieriĭ luĭ Mihnea-Vodă cu aceia aĭ urmaşuluĭ luĭ în 1510, «Vlad-Vodă fiul luĭ Vlad» (Vlăduţă). De la acesta avem un act dat ȣ дрндих (Dridu; v. Const. Căpitanul, p. 49, nota 4), 10 Iulie 7019 (1511), pentru «jupan Nichifor», care cumpărase moşie la Rogozeştĭ, de la Bărbăteiŭ, Stan, Coman şi jupaniţa Mănzea, pentru aspri (să fie «slobod de slujbe şi dajde pe 7 anĭ», de bir и да чинет великȣ воискȣ [1]). Barbu rămîne Ban, Pîrvul e supt Vlad «fost Vornic», şi se adauge un Bogdan biv-Vornic care jucase un rol supt Radu-cel-Mare, cumnatul săŭ (Al. Lăpĕdatu, *Vlad-Vodă Călugărul,* 1903, p. 31, nota 1; p. 65); fostul Spătar Horvat («Haorvat») e acum Vistier; Spatar e un «om noŭ», Semca; nicĭ Neagoe Comisul, de bună samă viitorul Domn, nu ieşise la iveală maĭ înnainte; dar Stolnicul e tot Ioan («Ivan»); Stanciul, Marča sînt: Păharnic şi Postelnic, iar Mare-Logofăt găsim pe Onča (scriitorul e Nicola; pecete mică).

Prin urmare Pîrvuleştiĭ, fiiĭ luĭ Neagoe cel vechiŭ, cari aveaŭ oare care însemnătate supt Basarab al II-lea şi un rol de frunte supt Radu-cel-Mare (n[le] 1, 2), aduc scurta stăpînire a luĭ Mihnea, o schimbă cu a luĭ Vlăduţă, până ce la urmă pun în Scaun pe propriul lor nepot Neagoe, fiŭ poate al uneĭ surorĭ a lor, Neaga (numită după întăiul Neagoe) şi al aceluiaşĭ Basarab al II-lea, supt care eĭ îşĭ începuse cariera. Cf. vol. III, p. XLIV; Cron. luĭ Const. Căpitanul, p. 31, nota 1; p. 32, nota 1. Lăpĕdatu, *o. c.,* p. 31, nota 5. Nu s'ar putea admite că Neagoe a fost, cum spune Constantin Căpitanul, fiul Pîrvuluĭ: nu s'a văzut nicĭ odată în istoria noastră şi nicĭ nu se poate înţelege din punct de vedere moral, ca fiul unuĭ boier să fie declarat fiul unuĭ Domn de însuşĭ acel ce era socotit tatăl săŭ, care să

[1] Pentru «oastea cea mare» (expediţia personală a Domnuluĭ), v. I. Bogdan, în *An. Ac. Rom.,* XXVI, p. 113 şi nota 9.

iea pe urmă întăiul loc între sfetnicii Voevodului creat prin această mărturisire ruşinoasă.

La n° 4. De la Basarab al III-lea (Neagoe) s'aŭ tipărit saŭ resumat în colecţiile româneştĭ (decĭ nu la Venelin) următoarele acte interne:

1. Actul din 29 Septembre 1512, în *Arch. ist.*, I[1], p. 142.

2. Actul din 3 Maiŭ 1518, în *Studiĭ şi Doc.*, V, pp. 169-70, n° 2.

3. Actul din 6 Maiŭ 1519, în ediţia luĭ Const. Căpitanul, p. 49, nota 4.

4. Actul din 9 Iulie 1520, în *Studiĭ şi Doc.*, V, pp. 473-5, n° 1 (cf. *ibid.*, pp. 706-8).

5. Actul din 30 Novembre 1520, *ibid.*, p. 170, n° 3.

Cf. Ştefulescu, *Măn. Tismana,* ed. a II-a, p. 177. La Ac. Rom., între actele depuse ale Bărcăneştilor, se află unul a căruĭ dată e îndreptată greşit: Tîrgovişte, 20 Septembre 7*112* (poate 7026, căcĭ boieriĭ — afară de Barbul Stolnic — corespund n[lui] 2 de aicĭ), prin care se întăreşte luĭ Şerban Spătarul ocină la Băcleşul (scrie Stoica Grămătic).

Boieriĭ din actul nostru, puţin deosebiţĭ de ceĭ ce se constată în 1520, represintă ultima formă a Divanuluĭ luĭ Basarab, care muri peste cîteva lunĭ, în Septembre următor.

La n° 5. De la Vladislav-Vodă s'a tipărit un document în *Arch. ist.,* I[1], p. 104 (Dridu, 24 Iulie 1524). Cf. Bogdan, *Doc. şi regeste,* p. 167. El nu dă, ca acel de aicĭ, descendenţa Domnuluĭ din «Vladislav-Vodă» (să fi vrut Vladislav a se da drept fiul luĭ Vladislav Dan cel înlocuit de Ţepeş? Ar fi avut atuncĭ vr'o şeptezecĭ de anĭ!). În ceia ce priveşte boieriĭ, observăm lipsa în documentul nostru a Banuluĭ Pîrvu; abia cîteva nume sînt aceleaşĭ în 1524 şi 1525. Data acestuĭ act ajută să arăte (cf. vol. III, p. XLVIII) că lupta pentru tron, între Vladislav şi Radu de la Afumaţĭ, care-l răpuse la sfîrşit, nu s'a mîntuit în Februar 1525, ci simţitor maĭ tîrziŭ, de şi în acelaşĭ an. E adevărat că n'avem nicĭ o dovadă despre aceasta, ci puţinele ştirĭ arată că Vladislav, chemat la Poartă în iarna 1524-5, nu maĭ fu lăsat să plece[1]. Cu toate că sînt sigur că am copiat

[1] Însă raportul veneţian din Februar 1525, în «Marino Sanudo, vol. XXXVIII», pe care-l citează Hammer (*Gesch. des osm. Reiches,* II, al ediţieĭ din Pesta, p.

data exact, aş fi aplecat să admit că documentul e din 1524 (cf. şi actul din 13 Iulie, Bucureştĭ, fără an, în Bogdan, *o. c.*, pp. 163-5), dacă nu s'ar ivi printr'aceasta o greutate. Anume că boierii, precum s'a spus, nu sînt aceiaşĭ în documentul din *Arch. ist.* şi în al nostru. În cel d'intăiŭ găsim ca Vel Logofăt pe Teodor, care se întîmpină (Bogdan, *o. c.*, p. 167) şi în 1523. Decĭ e *vechiul* Logofăt, pe cînd aicĭ Logofăt e Drăgan, unul *noŭ*. Şi lipsa luĭ Pîrvu, care părăsi numaĭ după cîtva timp pe Vladislav (acum cred că *după* vara anuluĭ 1524), are însemnătatea sa. Ar ieşi că Pîrvuleştiĭ aŭ sprijinit pe Vladislav până în ultimul moment, făcîndu-l apoĭ să cadă prin desertiunea lor.

Bibl. Ac. Rom. a căpătat de curînd în deposit (Hîrtiile Bărcăneştilor) unul dintre cele d'intăiŭ acte din Domnia statornicită a luĭ Radu de la Afumaţĭ. Printr'acest act, datat: Tîrgovişte, 17 Decembre 7034 (1525), «Radu-Vodă fiul luĭ Radu» dă luĭ ФѫТѸΛ moşie la Crăcmarĭ, luată de la Radul Covlătiriŭ, şi la Băbeanĭ (plata în aspri), la Albeştĭ, Rătunda şi Neagovanĭ. Marturiĭ — şi aceasta ne interesează aicĭ — sînt în parte boierĭ din vechiul Divan (1523-4) al luĭ Vladislav, dar nu găsim pe nicĭ-unul din ceĭ noĭ aĭ acestuia. Lista cuprinde pe: «Pîrvul de Craiova» Vel Ban, Teodor Vel Logofăt, Dragomir Spătarul, Şerban Stolnicul, Badea Postelnicul, — toţĭ trădătorĭ şi, ca noĭ dregătorĭ, pe Manea Vel Vornic, Neagoe Vel Vistier, Radul Comis, Radul Păharnic, Mihnea Vel Postelnic, Bălaur Logofăt, pe lîngă bătrînĭ mazilĭ, ca Drăghicĭ Biv Vornic, Radul biv Logofăt (scrie Tudor Grămătic).

Dar întrebarea se hotăreşte, prin cîteva acte nouă, resumate saŭ menţionate de d. Bogdan în *Doc. şi regeste*, pp. 270-1, nº XCI. In Maiŭ 1525 încă, Vladislav e în Bucureştĭ. La 7 Decembre — anul e evident 1525 — Radu-Vodă anunţă Braşovenilor că Vladislav a fost bătut şi tăiat de Banul Pîrvu, în părţile oltene. Năvălirea aceasta din urmă pornise din Mehedinţĭ: decĭ Vladislav, care în Maiŭ, Iunie şi

46, nota 6) pentru oprirea luĭ Vladislav la Poartă, *nu se află* în ediţia completă (Barozzi-Berchet) a vestitelor *Diarii* ale luĭ Sanudo.

Iulie se află la Bucureştĭ, luptă împotriva luĭ Radu, care stătea, şi în Februar şi în Decembre, la Tîrgovişte. Vladislav nu maĭ era în 1525 Domnul Sultanuluĭ, de supt ochiĭ căruia se furişase nu ştim cum; dar îl vor fi ajutat Turciĭ de la Dunăre. Ardeleniĭ, cum se vede din Socotelile Sibiiuluĭ, nu voiaŭ să ştie decît de Radu, căruia eraŭ gata să-ĭ trimeată mireasa, fata cea mică a luĭ Neagoe (Hurmuzaki, XI, p. 849; socotelĭ braşovene n'avem pentru acest an).

La nº 6. Acest Vlad e Vlad înnecatul, care se dădea drept fiul luĭ Vlăduţă, mort la vrîsta de aproape optsprezece anĭ, ceia ce deschidea calea căutătorilor de filiaţiĭ (Lăpĕdatu, *o. c.,* p. 63, nota 2). Documente de la el se cunoşteaŭ două (Venelin, pp. 149-52).

La nº 7. Documente de la Radu Paisie (fiŭ al luĭ Radu-cel-Mare; căcĭ al luĭ Radu de la Afumaţĭ nu e; în documentul din vol. V, p. 289, nº 2, el pomeneşte pe *acest* Radu şi, mult înnainte, lîngă Vlad Călugărul, pe «părintele săŭ») se cunosc până acum următoarele:

1. Act din 24 Novembre 1537, în vol. V, p. 289, nº 2;

2. Document fără dată, în vol. V, p. 290, nº 1. Judecînd după boierĭ (apariţia luĭ Tatul Vel Logofăt, atuncĭ cînd el nu capătă această demnitate, în locul luĭ Vlaicul, decît în 1540 — Bogdan, *Doc. şi regeste,* p. 279, nº CXIV; p. 284, nº CXXXI — şi lipsa Banuluĭ Şerban, care dispare la 1539 — Bogdan, *Doc. şi regeste,* p. 277, nº CIX), el e posterior anuluĭ 1537.

3. Act din 23 Octombre 1544 (nu 1546, cum s'a tipărit, v. Hurmuzaki, XI, p. 1, nota 2), în *Arch. ist.,* I[1], p. 49.

3. Act din 15 Mart 1542, resumat în Hurmuzaki, XI, p. 887.

Adaug documentul inedit (colecţia Al. Tzigara-Samurcaş), din Tîrgovişte, 14 Septembre 7049 (1540), cu următoriĭ boierĭ: Staico Vor., Vlaicul biv Log., Tatul Log., Drăghič biv Spat., Udrişte Vist., Stroe Vel Spat., Stoica Păh. (nemenţionat aiurea), Badea Comis, Albul Stol., Badea ꙗз., Vel Post., şi Pădure Logofăt.

Nº 7 de aicĭ are o mare importanţă, fiind-că e din cele,

d'intăiŭ lunĭ de Domnie ale luĭ Radu-Vodă. E interesant că în fruntea Dlvanuluĭ nouluĭ Domn se află tot ceĭ treĭ marĭ fruntaşĭ bătrînĭ aĭ boierimiĭ muntene, cari făcuse, încunjurase şi ucisese la sfîrşit pe Vlad-Vintilă (Cron. luĭ Constantin Căpitanul, p. 53, nota 2). Indată se raliă la dînsul şi Tatul (Bogdan, *Doc. şi regeste,* p. 184, nº CLXXIX). Şi Udrişte Vistierul figurează supt amîndoĭ Domniĭ; Vintilă Vornicul înnaintase, urmînd noroculuĭ *(ibid.,* pp. 302-3).

Nº 8 e, fără nicĭ-o îndoială, din 7008 (҂ЗН, nu ҂ЗН). Cf. boieriĭ cu ceĭ din nº 1. L-am pus însă la data însemnată în copiile mele.

Data nluĭ 9 oferă dificultăţĭ: încă din Mart al acestuĭ an (Hurmuzaki, IX, p. 1) nu maĭ era Domn Radu, ci Mircea Ciobanul. Afară de treĭ boierĭ (Dragomir, Radul, Stanciul), Divanul corespunde celuĭ de la nl 3 din lista de documente dată maĭ sus. L-aş pune, prin urmare, în 1544. Mircea-Vodă luă dintre ultimiĭ boierĭ aĭ luĭ Radu pe Coadă şi Badea, iar dintre mazilĭ pe Vintilă Vornicul, pe Radu Paşadia (de la nº 7). Pe urmă, fireşte, sportul cu măcelurile al nouluĭ Domn făcu o straşnică încurcătură în lanterna magică a Divanurilor.

E important şi numele luĭ Datcu Armaşul, căruia îĭ face o danie şi Radu Paisie (vol. V, p. 289, nota 1). E Datcu al doilea, soţul Caleĭ din Brîncovenĭ *(ibid.,* pp. 638-9). — La Udrişte, dregătoria trebuie să fie *Vistier.*

La nº 10. Între hîrtiile Bărcăneştilor se află un act al luĭ Mircea-Vodă, dat tot în Bucureştĭ, unde Ciobanul a stat exclusiv, părăsind Tîrgoviştea, din care sînt datate *toate* actele predecesoruluĭ săŭ, — la 25 Mart 7053 (1545). Maĭ însemnat e alt document al luĭ Mircea, din întăia Domnie (Bucureştĭ, 5 Iulie 7058 = 1550), prin care dă unor oamenĭ «ocină din dijma luĭ Urdă la Grec (ѹрдѫѣ ѹ грєко) în hotarul Vişineĭ (вишинєѣ), treĭ funiĭ (ѹжє), şi ocină de la dijma cu pietre (дижма сьс камєни), ocina din Brastoviţă, doua ѹжє», etc., precum şi la Făntăneale şi Izlaz. Mircea numeşte în document pe Vlad Călugărul (калѹгєра), străbunul săŭ (дєд: prin tatăl luĭ Mircea,

Radu-cel-Mare, al căruĭ fiŭ se vede decĭ cu siguranță că era) (Doc. Golescu, depuse la Ac. Rom.).

La nº 11. Petrașcu-cel-Bun fu iarășĭ un Domn maĭ mult tîrgoviștean (saŭ gherghițean) după Bucureșteanul Mircea. Din acestașĭ an avem un act al luĭ, fără însemnarea luniĭ (Tîrgoviște), pentru «Maria ce a fost soția (жителница) luĭ Bale Păharnicul din Pietroșanĭ» și fata eĭ Dobra: o soră a Dobreĭ, Neacșa, lăsase ocina eĭ, la moarte, acesteia și малкꙋ ѥи. Ea făcuse și un zapis *in extremis,* la care chiamă «oamenĭ bunĭ și dreptĭ: popa Dumitru din Trăgșor și jupanița Stana Mândeasca и ноѡрꙋса жꙋпаница ана și Stan părcălab de — și popa — din Stănceștĭ și Badea Comis de Buciumeanĭ și Oprea Șain și Dragușin» (Doc. Bărcănescu, depuse la Ac. Rom.).

La nº 16. Din același an și tot din Bucureștĭ (30 Iunie), e alt act al luĭ Alexandru-Vodă, care dă ocină la Vladuleanĭ luĭ Coresi Logofăt (deosebit de diaconul Coresi; v. Nerva Hodoș, în *Prinosul Sturdza,* p. 239: să nu fie Coresi și un nume de botez?). Se pomenește și Radu Călugărul (adecă Paisie; v. *Pretendențĭ domneștĭ,* p. 75).

La nº 16. În col. Tzigara-Samurcaș se află un act al luĭ Alexandru-Vodă, din 3 Februar 7083 (1575).

La nº 17. Mihnea-Vodă urmâ tătăluĭ săŭ abia în anul 1577. Ar ieși că din data de la Facerea Lumiĭ a documentuluĭ nostru e să se scadă numaĭ 5508.

La nº 18. E de observat că Mihnea numește pe predecesorul săŭ Alexandru «tată», dar nu zice nicĭ într'un fel luĭ Mircea Ciobanul. Ar fi încă o dovadă că Mircea-Vodă, al căruĭ fiŭ fusese Alexandru, e Mircea al luĭ Mihnea, și nu Mircea al luĭ Radu (Ciobanul). — Din anul precedent (Bucureștĭ, 25 Novembre 7087 = 1578) maĭ cunosc un act inedit de la Mihnea, pentru un Lupșan. În aceiașĭ colecție a documentelor bărcăneștĭ e și un act, din Bucureștĭ, 11 August 7083 (1575), al luĭ Alexandru-Vodă (nume ca: Răducul, Gago). — Alt act al luĭ Alexandru-Vodă, dat din Tîrgoviște, 29 August 7079 = 1571), cuprinde și cuvîntul de *vecinĭ* (и ѡт вечини).

La nº 22. Data trebuie să fie greşită saŭ falsă: pe atuncĭ domnia Petru Cercel. — Între documentele Bărcăneştilor se află un act de la Mihnea, din 21 August 7093 (1585), prin care întăreşte ocină luĭ Mihaĭ din карони Trăgşor (socoteala în pogoane).

La nº 27. Pentru Calotă Spătarul, apoĭ Ban, v. vol. V, p. 641.

La nº 28. Litovoĭ de supt Alexandru-cel-Bun e pomenit, tot în 1407, şi în *Cronica Huşilor*, II, p. 5 (Ravas Litovoĭ).

La nº 31. Faptul că documentul e scris în româneşte, pe cînd Radu Şerban ţinea foarte mult la forma solemnă slavonă, că pomeneşte o carte a luĭ Preda Buzescul, dată pe un timp cînd ţara va fi fost fără Domn, că ispravnicul şi poate chiar scriitorul e Radu Buzescul însuşĭ, toate acestea arată că documentul a fost dat în grele şi nesigure timpurĭ de luptă. Nefiind nicĭ însemnarea loculuĭ, ar ieşi că el a fost dat într'o pribegie, în care Radu Şerban se simţia totuşĭ, se nădăjduia Domn. Socot decĭ că actul nu poate fi decît din 1602. Cf. vol. IV, pp. 14-15.

La nº 36. In col. Tzigara-Samurcaş se află un act de la acelaşĭ Domn, datat «Gherghiţa, 7117» (boierĭ: Lupu Log., Nica Vist., Mrăzea Spat., — Stol., Radu Cluc. Buzescul, Cernica Vor.). — Între hîrtiile Bărcăneştilor la Ac. Rom. se află un act al luĭ Radu Şerban (Tîrgovişte, 6 Iunie 7116=1608), în care se pomenesc Stanciul Ţărcariŭ, Radul Părcălaboiul, Gherghe Petrecescul şi neamul săŭ, al Petriceştilor, Crăstea Banul.

La nle 40-2. Maĭ cunosc un act din acest an, Tîrgovişte, 20 Octombre 7121 (1612); doc. citate. — În col. Tzigara-Samurcaş se cuprinde un document, din 7 Decembre 7121 (1612), pentru Turturea Păharnicul, ce are moşie în satul Găuriciŭ. Boieriĭ sînt cam aceĭ din nº 8, pp. 479-80, al vol. V, însă la început trebuie suplinit acolo Tudor Vel Ban; după Dediul, Crăstea Spătar; după Bratul, Lupul Păharnic, şi, în loc de Fota, e forma «Foti».

La nº 47. Din anul precedent (11 Decembre 7123=1614), tot din Tîrgoviște, avem o întărire a luĭ Radu Voevod către Radu Logofătul din Zăvoiŭ, pentru niște oamenĭ, Măican, Iarul, cari «fusese aceștĭ oamenĭ maĭ înnainte cnejĭ (кнѣз)», până ce se daŭ ca vecinĭ luĭ Mihaĭ-Vodă. Acesta iea Ardealul «и столи ѥст гсдвꙋ ѥмꙋ кралю ꙋ стол белиградꙋ и вьсем земле арделское, а въ послѣд на гсдсвꙋ мꙋ послало ѥст по прѣвъзлюбленаг и wт срдчнаг wтрокꙋ гксдꙋ ѥмꙋ николае воевода, да бити гспдаръ земле влашкоѥ, и чститомꙋ црь ѥщеж послал мо ѥст скиптрꙋ wт чститаг порт, и скс велика смиренїе, и проводїтис многа врѣмена...[1]» Apoĭ vine Simion-Vodă «и паки скс скиптровꙋ wт чститомꙋ црю тꙋркꙋ[2] (Doc. Bărcăneștilor, la Ac. Rom.).

La nº 48. Din același an (29 April) și loc cunosc un act al luĭ Alexandru Iliaș în col. Tzigara-Samurcaș. Se dă o ocină luĭ Manolache Șifariul. Boieriĭ sînt: Dumitru Ban, Vintilă Vor., Nica Log., Stoica Vist., Paruș Spat., Gorgan Stol., Lamba Com., Mrăzea Păh., Ianiul —.

La nº 49. Dobromir Banul e cel de la sfîrșitul sec. al XVI-lea, mort supt Petru Cercel, de mîna călăuluĭ (Cron. țeriĭ și vol. V, p. 434, nota 1), lăsînd un fiŭ, Mihail Postelnicul, care se stînge în a doua Domnie a luĭ Mihnea-Vodă (*ibid.)*.

La nº 50. Traducătorul a greșit data: Domnul muntean era la această dată Gavril Movilă.

La nº 51. Din același an și loc (28 Iunie) e actul prin care Gavril-Vodă întărește mănăstiriĭ Sf. Ecaterina din Bucureștĭ, care e метохꙋл la «Sinaia», satul Bereștĭ, pe care bătrînul Ivașco Vornicul din Goleștĭ îl cumpărase de la «un frate al luĭ» (deci Albul) și-l dăduse mănăstiriĭ. Se pomenesc: Episcopul Maxim, ce a stat la Sf. Ecaterina și жꙋпан івашко вел двор., бълѣнꙋл, анепсїꙋ івашко стараг двор. голескꙋл, и никола вел пит., анепсїꙋ пан вист. (doc. citate la Ac. Rom.). Pentru Ivașco Băleanul, v. *Cron. muntene*, p. 37. Cît despre

[1] «Și se făcu Domnia Sa Craiŭ în Scaunul Belgraduluĭ și peste toată țara Ardealuluĭ, și în urma aceasta Domnia Sa trimese pe prea-iubitul săŭ fiŭ Nicolae Voevod, să fie Domn în Țara-Românească, și cinstitul Împărat îĭ trimese și el schiptru de la cinstita Poartă, și cu mare împăcăciune trecu multă vreme »

[2] «Iarăși cu schiptru de la cinstitul Împărat turcesc »

Pană Vistierul, el e un vestit boier al luĭ Radu Șerban (v. vol. V, p. 625).

La n° 61. Decĭ la 3 Maiŭ Radu Mihnea era încă Domn în Muntenia. Peste cîteva lunĭ el trece în Moldova (Septembre; vol. IV, p. CLI). Printre cele d'intăiŭ documente ale urmașuluĭ săŭ, Alexandru Radu (Coconul), trebuie să se socotească cel din Tîrgoviște, 10 Novembre 7132 (1623), pentru satul Ojogeanĭ din Ialomița, altul decît acel, vestit printr'o luptă (vol. IV, p. CXCIX), de pe Prahova (se pomenesc Buiul, Banciul) (doc. cit. la Ac. Rom.). — În col. Tzigara-Samurcaș se află un act din 7133, de la același Alexandru-Vodă Coconul. Divanul se deosebește întru cîtva de cel din 1626 al acestuĭ Domn (v. vol. V, p. 438, n° 6); el cuprinde pe Papa Vor., Fiera Log., Vlad. Vist., Mihu Spat., Bartolomeiŭ Stol., Bratul Com., Gherghe Păh., Costandin Postelnic.

La n° 65. Tot din Bucureștĭ, la 18 Iulie următor, Alexandru Iliaș dă o întărire (Bibl. Ac. Rom., doc. cit.) (nume: Chicul).

La n° 70. La 3 August următor, din Bucureștĭ, Mateĭ-Vodă întărește luĭ Ivașco Vel Vornic moșiile luĭ de la Ojogenĭ, Slătioarele-de-jos și Mărațĭ (Bibl. Ac. Rom., doc. cit.).

La n° 73. Din același an, Bucureștĭ, 26 Ianuar (7144), avem un act de la Mateĭ-Vodă, prin care dă moșiĭ luĭ Preda Vornic din Ceaplea și soțieĭ luĭ, «Margăĭ». Pomenit și «jupan Stanciul Ruzeriŭ брат iлiєв к8пц8» (Bibl. Ac., Doc. Golescu).

La n° 79. În acest an, 7148, la 10 Mart, din Tîrgoviște, Mateĭ-Vodă dă un act pentru Bunea al doilea Vistier; e pomenit Ioan al doilea Postelnic, fiul Clucerului Nedelco Boteanul (Bibl. Ac. Rom., doc. cit.).

La n° 102. Din 10 Iunie următor, e actul, păstrat la Ac. Rom., doc. Scarlat Ghica, prin care se face o întărire luĭ Pan Pepano, cunoscut prin legăturile sale cu Mateĭ al Mirelor și ale unuĭ urmaș al săŭ cu Cantacuziniĭ (*Operele luĭ Constantin Cantacuzino*, pp. XXXVI-VII, p. 13 și urm). Dacă Pan Pepano a trăit pe vremea luĭ Mateĭ Basarab, e de crezut că există o ediție maĭ

veche decît cea din 1672 a poemelor luĭ Stavrinos şi Mateĭ al Mirelor; cf. Legrand, *Bibl. grecque du XVII[e] siècle:*

Mateĭ-Vodă, luĭ «Pan Pepeno, fratele luĭ Ghine cupeţul», pentru moşia Codreniĭ. «Acest de maĭ sus arătat sat, Codreniĭ, de maĭ înainte vremea aŭ fost a luĭ Calotiv [= Calotă] Banul, iar după aceia, în zilele răpoosat[u]luĭ Mihail Voevod, aŭ fost trimis la cumnatul săŭ, la Ban Părvul de la Mih[ă]eştĭ, carile, luînd de la giupăn Gherghiia din Bogdăneştĭ tatăl giupănes[i] Sămiĭ Stolnicesiĭ a luĭ Stroe Stolnic, cincĭzecĭ miĭ de aspri banĭ gata, i-aŭ dat în măna Banuluĭ Calotiv, şi s'aŭ făcut trebuinţile sali ce i-aŭ trebuit, şi, păn când aŭ trăit Ban Calotiv, el n'aŭ purtat grij[ă] ca să plătiască aceştĭ de maĭ sus arătaţ banĭ. Dup[ă] aceia, în zilele răpoosat[u]luĭ Şerban Voevod, dup[ă] ce aŭ murit Banu Calotiv, giupăniasa Stolničasa, fiica luĭ Gherghie din Bogdăneştĭ, aŭ fost apucat pe Banu Părvul de la Mih[ă]eştĭ ... pentru aceştĭ ... banĭ.» Se ieaŭ Codreniĭ. Rămîn Simeĭ şi «frateluĭ săŭ Chircăĭ Păharnic». «Iar dup[ă] aceia, când aŭ fost în zilele luĭ Radul Voevod Mihnea şi în zilele luĭ Alexandru-Vod[ă] Iliiaş, iar giupănias[a] Săma Stolničasa, trăgând multă nevoe şi urgie de sprea aceştĭ Domnĭ, atuncĭ Isariŭ Cupeţul şi Ghine fratele luĭ Panu Pepeno s'aŭ fost aflat la vremea eĭ de nevoe, cu atăta trudă şi osteneală, şi aŭ agiutorat-o cu atăţa banĭ ş[i] alte lucrurĭ, păn când i-aŭ scos capul de la peirea şi din rea urgiia, iar altul nimine din săngele şi din rudeniile eĭ nu s'aŭ aflat la vremea de greutate eĭ.» Ea şi Chirca cedează decĭ Codreniĭ, dînd carte şi «răpoosat parintele Vlădica Luca Mitropolitul» [un act de la acesta, în Bibl. Ac. Rom., ca doc. 232/LXXIII]. Acum se ridică «Danciul Logofăt săn Hamza ot Periianĭ şi Isac Logofăt săn Părvul Logofăt, nepoţiĭ Banuluĭ Calotăv», cu «cuvinte netrebnice». Isac era «fečor Meidinţuluĭ Logofăt». Sînt osîndiţĭ «dup[ă] legea să dea gloabă 12 boĭ». — Traducere din 1792 de Polcovnicul Pav[el] Bebriţ *(sic)*, tălmaciŭ ot Vistierie».

Un Constantin Πεπαου e martur într'un act din 1666 (Bibl. Ac. Rom., doc. 10/XI).

Stolniceasa Sima e văduva luĭ Stroe Buzescu; v. *Conv. lit.*, 1903, «Manifestaţiĭ nouă ale uneĭ şcolĭ vechĭ, II».

La n° 117. Mihnea-Vodă a fost, cum se spune în notă, un mare dezrobitor de rumînĭ, — din motivul fiscal al răscumpărărilor prin banĭ, de alminterĭ. Cu privire la acest obiceiŭ al luĭ, avem un act, din 4 Mart 7168 (1660), al luĭ Gheorghe-Vodă Ghica, în care vorbeşte de nişte oamenĭ din Nedeiţa, cari aŭ dat fără dreptate nişte galbenĭ, «pre vreame ce aŭ fost mersu satul Nedeiţa la Mihnea-Vod[ă], de aŭ dat baniĭ, de s'aŭ răscumpărat de rumănie».

În aceleaşĭ hîrtiĭ ale Goleştilor, depuse la Ac. Rom., se

află de la acest Mihnea-Vodă un act, ciudat prin neruşinarea luĭ, în care act el se încearcă a îndreptăţi omorul de la Teleajen al unora din boieriĭ săĭ. Orĭ-cîte păcate ar fi avut Mihnea, e totuşĭ un fapt că boieriĭ de omorul cărora se vorbeşte aicĭ, îl părăsise şi pîrîse (v. vol. IV, pp. CCXCVII-VIII):

9 Decembre 7167 (de la Hristos 1658). Mihaîl Radul-Vodă, «credincĭosuluĭ priiatenuluĭ Domnii Meale, jupânuluĭ Bolog Mateiŭ, ca să-ĭ fie luĭ tot satul Stănceştiĭ ot sudstvo Gorjul şi cu toţĭ Rumâniĭ căţ să vor afla şi cu toat[ă] oč[i]na lor... Pentru că acestŭ sat Stănceştii fost-aŭ al Prediĭ Vornicul Brâncoveanul, de cumpăr[ă]toare, încă maĭ denainte vreame; iar după ačaia, când aŭ fostu acum în zilele Domnii Meale, pre vreame č-am fostu la Teleajin mergător în slujba cinstituluĭ şi putearniculuĭ Împărat, în Ţara Ungurească, dinpreun[ă] cu Măriia Sa Hanul şi cu toat[ă] Tăt[ă]rămea şi cu Cazaciĭ şi cu Paşa de Silistra, cu Turciĭ, şi Ghica-Vod[ă], cu Moldoveaniĭ, iar Preda Vornicul, el s'aŭ sculat dinpreun[ă] cu Pârvul Vistiiariul şi cu Istratie Postelnicul asupra Domnii Meale şi a ţărăĭ, cu rea ficlenie, ca s[ă] facă răutate Domnii Meale şi ţărăĭ. Într'ačaia, văzând Domniia Mea şi toat[ă] ţara ficleniia lor, ajunsu-i-aŭ leagea şi judecata, să piiar[ă] după lucrurile şi vina lor, şi s'aŭ luat plata, ca nişte oameni răĭ şi călcătorĭ de jurămăntu, şi aŭ rămas toate moşăile lor pre seama domnească. Derept ačaia, fiind dumnealuĭ jupânul Bolog Mateiŭ priiaten şi slug[ă] dreaptă ţărăĭ, i-am dat şi l-am miluit cu acest sat Stănceştiĭ, ce iaste maĭ sus scris, ca să-ĭ fie de moşie.» Marturĭ. Manul Vel Ban Cralevschii, Barbul Vel Vornicul de Ţara de-sus (ѡт горние земле), Radul Vel Vornicul de Ţara-de-jos (ѡт долние земле), Radul Vel Logofăt, Stroe Vel Vistier, Udrişte Vel Spatar, Diicul Vel Cliucer, Vasilie Vel Stolnic, Manta Vel Comis, Ghiorghie Vel Păharnic, Alixandru Vel Postelnic, Drăgoiŭ Vel Sluger, Vădislav Vel Pitar. Ispravnic Radul Vel Logofăt. Scrie Preda Logofăt Iscălitură. Monogramă Pergament.

La nº 138. Isprăvnicia de Scaun corespunde în Ţara Românească Căimăcămieĭ din Moldova. Cf. *Soc. Braşovuluĭ*, p. 112. În Ţara-Românească eraŭ patru, cincĭ ispravnicĭ; în Moldova treĭ caimacamĭ. Astfel, la 2 Decembre 7219 (1710), între mazilia luĭ Nicolae-Vodă Mavrocordat şi sosirea luĭ Dimitrie Cantemir, «Iordachii Rusătu, Vornic, Antiohie Jora, Hatman, Dabi[ja], Căimăcamiĭ», daŭ un zapis «frateluĭ nostru Gavril Vel Vornic [Costachi]», ca să-şĭ caute veciniĭ» (Bibl. Ac. Rom., doc. Micleştilor).

La nº 149. De fapt, scrisoarea e maĭ tărzie, căcĭ beizadeaua e Gheorghe Cantacuzino, guvernatorul Oltenieĭ pentru Germanĭ. — De curînd Ac. Rom. a căpătat un act, din 20 Iunie

7230 (1722), prin care acest Cantacuzino scrie «Vornicului Ştefan» (Prăşcoveanul) pentru un popă din satul luĭ («N. Deporta, sec[re]t[ariŭ]»).

La n[le] 153, 156. Între hîrtiile Goleştilor, la Ac. Rom., am găsit următoarele acte relative la Ştirbeĭ, care sînt să se adauge la cele resumate pe pp. 686-8 din vol. V:

3 Mart 7199 (1691). Vînzare de Rumînĭ către «dumnealuĭ Mateiŭ Postelnic, coconul dumnealuĭ Rad[u]luĭ Com[i]suluĭ Ştirbiaiŭ ot Izvor». Între marturĭ şi «Bačul ot Dălgopol[e], snă Gherghineĭ judeţ».

30 August 7209 (1701). «Rafail monah Ştirbeaĭ, car[e] mi-aŭ fost numel[e] pe mir[e]nie Radul Com[i]s», dă zapis Glavačoguluĭ, unde e egumen Ştefan, care a venit la el la Argeş şi i-a vorbit «pentru o moşie carea o am fost dat la sfănta măn[ă]stire Glavačogul pentru îngroparea fraţine-meŭ Ivan Slugeariul, încă din zilele luĭ Mateĭ-Vodî o am fost dat, anum[e] Conţeştiĭ: ačastă moşie o aŭ fost cumpărat frate-meŭ Ivan Slugeariul de la socru-săŭ Mitrea Rudeanul.» Marturĭ: călugăriĭ Ghenadie, egumen de Argeş, Pahomie, Ivan tot de acolo, clisearul şi paraclisearul.

20 April 7222 (1714) Ştefan-Vodă Cantacuzino, luĭ «Mateĭ Postelnic Ştirbeaiŭ», pentru nişte Rumînĭ din Izvor, «nepoţiĭ Raduluĭ Duvalmuluĭ... Pentru că aceştĭ aŭ fost aĭ moşu-săŭ, luĭ Tudor Cluč. Ştirbeaĭ, şi aĭ fraţini-săŭ, luĭ Arvat Spătar». Rămăsese, după moartea luĭ Tudor, «pă seama Raduluĭ Comis Ştirbeaĭ şi pă a luĭ Ivan Slug. Milcoveanul», care, acesta, «în zilele răposatuluĭ Raaduluĭ-Vod[ă]», îşĭ mărită «o fată, anume Vlădaia, după Raadul Şufariul, fečorul luĭ Gherghe dă Tărgovişte: i-aŭ fostu datu zeastre Milcoveaniĭ surori-sa Vlădaeĭ, fata luĭ Ivan Slugeariul». Şufariul vinde, supt Grigore-Vodă, Comisuluĭ Radu Ştirbeaĭ. «Şi Radul Comisul i-aŭ stăpănit cu bună paace, pănă căndu i s'aŭ întămplat pribegie în Ţara Ungurească, în zilele răposatuluĭ unchiuluĭ Domnii Meale Şărban-Vodă», cînd pe Rumînĭ îĭ cer «Papa, fečorul luĭ Arvat Spătar, şi cu nepoţiĭ luĭ». Protestă Radul, «după ce aŭ venit Raadul Comisul den Ţara Ungurească, în zilele Mării Sale luĭ Constandin-Vod[ă]». Se judecă cu eĭ «cinstitul şi credinčosul boiariul Domnii Meale Constandin Ştirbeaiŭ Vel Baan». El cîştigă la «Măriia Sa Constandin-Vod[ă]». Domnul pune pe «Toma Cantacozinò care era vt. Logofăt, de aŭ scris cu chinovarĭ roşu pă marginea aceĭ cărţĭ a răposatuluĭ Mateĭ-Vodă, cu care să făcea Papa... stăpănitor acelor Rumănĭ, cum că n'aŭ avut nič o treabă cu dănşiĭ». Mateĭ Ştirbeĭ stăpîneşte pe Rumînĭ «20 de anĭ, în zilele Mării Sale, cu bună pace». Apoĭ Rumîniĭ fac proces: «aŭ fostu ras pă unde aŭ fostu scris atuncea cu chinovar». Iar cîştigă Ştirbeĭ. «Numaĭ, întămplăndu-să mazilie Mării Sale Costandin-Vodă, n'aŭ apucat ca să dea carte.» Face acum noul Domn, «ştiind pe cum aŭ fostu ačastă judecată, şi, den voia şi porunca luĭ Dumnezeŭ, miluindu-ne cu Domniia ţărăĭ aceştiia». Monogramă cu roş. Iscălitură domnească. Pecete peste

hîrtie. «Constandin Conţescul vt. Logofăt.» Cf. şi articolul despre Ştirbeĭ, tipărit de d. Ilie Nicolescu, în *Literatură şi artă romînă* pe 1903.

La n° 180. In copie se spune că originalul ar fi la Bibl. Ac. Rom.: nu l-am putut găsi acolo. «Tosirchi» e un nume neadmisibil.

La n^le 197-8. Pentru acest Hrisoscoleŭ şi alţiĭ, v. maĭ sus, p. 563. Cf. şi n° 237.

La n° 239. Razul era un boier moldovean; v. asupra luĭ maĭ sus, p. 557. O scrisoare a luĭ Grigore, din 1755, în vol. V, p. 666.

La n^le 265, 267. Iancu Carageà, Caimacamul, e viitorul Ioan Gheorghe Caragea. Pentru un Costachi Carageà, tot Caimacam la Craiova, v. n^le 280-1.

La n° 285. Iordachi Arghiropulo e dintr'o familie care a dat şi Dragomanĭ Porţiĭ. V. *Doc. Callimachi,* II, p. 662.

La n° 301. La Ac. Rom., doc. 147/LXXXVIII, se află o scrisoare, din 15 April 1821, a luĭ Iordachi Negruţ, poate ruda poetuluĭ, cu privire la aceste întîmplărĭ din 1821:

. . . . Îngrijare ci aveţĭ di auzurile aceste ci în tot menuntul crescu şi sporesc pătimim ş[i] noĭ de dănsăle, dar di o samă de vremi nu li maĭ credim, ci li socotim toati nimică a fi. Turci din prin sarhaturĭ poate vor işi asupra eterıştilor, însă, după poroncile ci aŭ, pi raià nu vor supăra la nimicăi şi poati că nicĭ să vor sui pe acolo pi la dumv. Pentru acesta, nu avè nicĭ-o îngrijari, căcĭ eŭ am purtari de griji a ti înştiinţa cănd va fi vre o frică... Butca dumnıai cu greŭ să lucriază, căcĭ Niamţu aŭ eşătu răŭ şı îl trag datorniceĭ în toate părţăle. [Iscălit:] Ianache Negruţ Sardar.

La n° 310. Constantin Ghica e fiul Domnuluĭ de atuncĭ, Grigore Ghica. Grigore avuse un frate cu numele de Costachi, care muri în Ardeal la 1822. În Arch. bisericiĭ din Şcheĭ (Braşov) se păstrează permisia, din 23 April, pentru ducerea în ţară a rămăşiţelor acestuĭ Costachi Ghica, general şi consilier titular rus. V. şi Hurmuzaki, X, p. 322, nota 1.

EXCURS.

Culegerea de inscripţiĭ moldoveneştĭ din Bucovina a d-luĭ Dr. E. Kozak

(Die Inschriften aus der Bukowina, I, Viena, 1903.)

O carte care să strîngă la un loc toate inscripţiile slavo-romîne şi româneştĭ din Bucovina şi să le presinte cu toate lămuririle istorice trebuitoare, era, chiar după culegerea episcopuluĭ Melchisedek, îmbogăţită apoĭ de notele păr. S. Fl. Marian [1], o nevoie de căpetenie pentru istoriografia romînă, al căreĭ avînt se împuterniceşte necontenit. Am fi fost bucuroşĭ să ni-o dea un Romîn, unul dintre aceĭ Romînĭ bucovinenĭ cari aŭ o cultură superioară, ştiŭ să lucreze şi posedă mijloacele materiale trebuitoare pentru tipărirea uneĭ lucrărĭ costisitoare. O primim însă cu recunoştinţă şi din mînile străinuluĭ, d. dr. Eugen A. Kozak, profesor la Universitatea din Cernăuţĭ, care ni oferă astăzĭ întăiul volum, cuprinzînd inscripţiile pe piatră, din colecţia completă a inscripţiilor bucovinene.

Opera, tipărită luxos, de şi în editura proprie a autoruluĭ — un exemplu pentru mulţĭ dintre aĭ noştri, cari, şi cînd cheltuiesc cîteva sute de leĭ pentru o cărţulie de poesiĭ mediocre, se gîndesc la cununile de leĭ noĭ ale Academieĭ răsplătitoare a merituluĭ ce se îmbulzeşte —, cuprinde «133 de inscripţiĭ slavoneştĭ, 16 româneştĭ, 13 armeneştĭ, 4 greceştĭ, 2 latineştĭ şi 2 arabice», întovărăşite de note şi lămurirĭ, aşa încît totalul are peste 200 de paginĭ de un format mare.

Dacă d. dr. Kozak, care a descris aşa de amănunţit clădirile, a cetit aşa de exact inscripţiile şi a strîns aşa de sîrguitor amănuntele explicative, ar fi în curent cu ceia ce s'a lucrat pănă în 1904, data publicaţieĭ sale, pe terenul, nu

[1] *An. Ac. Rom.*, VII. Studiile episcopuluĭ Melchisedek s'aŭ tipărit şi în *Revista pentru istorie, archeologie şi filologie*, anul I

tocmaĭ bătut, al istoriografieĭ româneştĭ, am încheia aicĭ o notiţă de laudă pe deplin meritată, — deplîngînd, cel mult, ntrebuinţarea statornică a uneĭ ortografiĭ străine pentru numirea unor locurĭ care se află în regatul Românieĭ (Neamţ scris Njemc, etc.) şi unor persoane care aŭ fost numaĭ ale noastre (Nekulče pentru Neculce, etc.). De oare ce însă, ceia ce scrie micul cerc al istoricilor romînĭ nu ajunge decît foarte tîrziŭ la Cernăuţĭ, pe cari nu i-aş fi bănuit aşa de departe, sînt silit a da aicĭ, şi în româneşte, ştirĭ, scoase din publicaţiile celor din urmă cinsprezece anĭ, care ar fi putut să se afle în nemţeşte, decĭ pentru folosul maĭ multor cetitorĭ, în chiar cartea d-luĭ Kozak.

Voiŭ lua, pentru această operă de întregire şi — întîmplător — îndreptare rînd pe rînd capitolele din care se alcătuieşte marea publicaţie a d-luĭ Kozak. Observaţiĭ generale vor veni la sfîrşit.

I. Arbure.

E o biserică făcută de Luca Arbure, cunoscutul Mentor, răsplătit apoĭ prin ucidere, al luĭ Ştefan-Vodă cel Tînăr. D. Kozak schiţează întăiŭ cariera tatăluĭ, numit în inscripţie, al ctitoruluĭ. D-sa zice că Arbure bătrînul n'ar fi fost numit «totdeauna Luca». De fapt, n'a fost numit nicĭ-odată aşa, pentru că Arbure era numele săŭ *unic*. D. Kozak caută pretutindenĭ în broşurelele luĭ Wickenhauser — care, precum am arătat în *Note critice asupra culegerilor de documente interne româneştĭ*, Bucureştĭ, 1903, nu face decît să reproducă, «îndreptînd» stilul, vechile traducerĭ insuficiente ale comisieĭ bucovinene de delimitare din 1782 — note asupra luĭ Arbure I-iŭ. Lucrul nu maĭ era de nevoie: în *Uricariul*, XVIII, pp. 480-1, d. Gh. Ghibănescu dăduse încă de mult lista pîrcălabilor de Neamţ, din şirul cărora face parte acest boier, şi, dacă nu se întrebuinţează acolo unele din cărţişoarele luĭ Wickenhauser, se trimete la ediţiĭ complecte de documente româneştĭ din acel timp, date în colecţiile noastre *(Uricariul, Archiva istorică, Columna luĭ Traian)*. D. Kozak crede că Arbure nu se maĭ întîmpină în Divanul luĭ Ştefan-cel-Mare încă din 1475: eĭ bine,

din lista d-luĭ Ghibănescu se vede că el funcționează încă în 1476.

De la tată, d. Kozak trece la fiŭ. *Luca* Arbure (singurul Luca) îșĭ are tot «cursul onorurilor» expus în Ghibănescu, *l. c.;* d. Kozak îl dă în chip maĭ puțin complet, răzimat iarășĭ numaĭ pe Wickenhauser. Supt Ștefan-cel-Tînăr, d. Kozak declară că a găsit pe Arbure numaĭ de patru orĭ: în Ghibănescu, d-sa îl maĭ afla în tocmaĭ patru alte documente, din colecțiile noastre (p. 490). Pentru fuga boieruluĭ Șerpe, care precede moartea luĭ Arbure al II-lea, d. Kozak trimete la prefața din Wickenhauser, *Woronetz,* p. 65; izvorul e, de fapt, Ureche, cronicarul nostru, *ne*citat de scriitorul german. Tăiarea luĭ Arbure am povestit-o, întrebuințînd amîndouă izvoarele, în *Documente romîneștĭ din archivele Bistrițeĭ* (Bucureștĭ, 1899), I, p. XIII (aicĭ se află și ipotesa propusă acum de d. Kozak asupra legăturiĭ dintre fuga luĭ Șerpe și osînda luĭ Arbure). Supt Bogdan Orbul i se întăresc luĭ Luca niște moșiĭ *(Studiĭ și doc.,* V, p. 550, n° 1). În sfîrșit, tot în *Studiĭ și doc*, V, p. 212, n° 5, d. Kozak ar fi găsit mențiunea unuĭ sat confiscat de la Luca Arbure pentru «vicleșugul» care i-a legitimat și tăiarea.

II. Dragomirna.

O bisericuță de acolo e făcută de frațiĭ Stroicĭ și de Anastasie Crimca [1]. D. Kozak ar fi dispus să admită până la un oarecare punct mărturia luĭ Wickenhauser că Anastase era episcop de Rădăuțĭ încă de la 1592. Se putea ști că aceasta e imposibil. Din cartea mea *Relațiile comerciale ale țerilor noastre cu Lembergul,* I, Bucureștĭ, 1900, seria episcopilor de Rădăuțĭ pe acest timp apare așa: 1592, Gheorghe; 1594-5 Mardarie. Abia supt Ieremia Movilă, la 710... (lipsește cifra unităților, în actul tipărit de Melchisedek, *Cron. Hușilor,* p. 91 și urm.), apare după zisul Mardarie, episcopul Teodosie (Barbovschi), apoĭ Mitropolit. Și încă — precum se poate vedea din regestul, datat 6 Maiŭ 1598, ce am tipărit

[1] Numele e de comparat cu al boieruluĭ «Crăncovicĭ» de supt Petru Rareș (v. *Studiĭ și doc.,* V, p. 212, n° 6).

în volumul XI din colecţia Hurmuzaki, p. 907[1], înnainte de Teodosie a fost Amfilohie, schimbarea făcîndu-se între 6 Maiŭ 1598 şi 30 Mart 1599 (tot de acolo se vede că, de oare ce la 6 Maiŭ 1598 nu e episcop de Huşĭ, iar la 30 Mart 1599 îl găsim — actul din Melchisedek trebuie datat 7107-8, adecă 1598 orĭ 1599). Acest Amfilohie se găseşte, lîngă Agaton de Roman, într'un act, de la 22 Ianuar 1597, al luĭ Ieremia Movilă, pe care-l cunosc în traducere germană după materialele adunate de W. Schmidt şi păstrate astăzĭ în Bibl. Museuluí Naţional din Budapesta (vol. VII). D. Kozak reproduce maĭ departe (p. 114) data greşită din Melchisedek (1592 decĭ, pentru 1599[2], şi declară că episcopul Gheorghe, a căruĭ piatră mormîntală, din 1593, a găsit-o, era «necunoscut» : din cele spuse maĭ sus, se vede că *nu* era.

Crimca ajunse Mitropolit şi el, după Teodosie. D. Kozak se mulţămeşte cu data de «1609» dintr'un catastif tărziŭ, pentru alegerea luĭ în această demnitate. Avem însă o ştire sigură în cronica munteană (*Magazin istoric,* IV, p. 306) că Anastase era Mitropolit în 1611, cînd el boteză la Suceava pe fata luĭ Radu-Vodă Şerban. Maĭ mult încă: dintr'un raport veneţian din 29 Maiŭ 1610, tipărit în colecţia Hurmuzaki, IV², pp. 308-9, nº CCCXV, se vede că scoaterea luĭ Teodosie se făcu de Paştĭ în acest an 1610 şi că Mitropolitul mazil fu chinuit supt învinuirea că ar fi vrut să otrăvească în împărtăşenie pe Domnul de atuncĭ, Constantin Movilă. Asupra acestuĭ raport atrăsesem atenţia încă din 1898, în *Pretendenţĭ domneştĭ în secolul al XVI-lea (Analele Academieĭ romîne,* XIX, p. 257, nota 4).

Cît despre Stroiceştĭ, Lupul şi fiul săŭ Ionaşco, apoĭ Vistierul Simion, se cuvenia a se da note biografice, care lipsesc cu totul. Ce uşor se putea face o schiţă a vieţiĭ, însemnate şi din punct de vedere cărturăresc, a Lupuluĭ! Şi pentru Simion s'ar fi aflat toate indicaţiile trebuitoare în tabla vol. XI din

[1] Verificînd asupra actuluĭ chiar, care se află în Arch. Statuluĭ, *Galata,* X, 7, am îndreptat data cum se vede în text.

[2] Un act al luĭ Ieremia pentru episcopia din Huşĭ şi în *Studiĭ şi doc.,* V, pp. 212-3, nº 9. el e din 1606, cum se vede comparînd numele boierilor cu cele din Hurmuzaki, XI, p. 908, ultimul regest.

Colecţia Hurmuzaki. Ionaşco apare, cu mumă-sa, Păscălina, într'un act din 5 Maiŭ 1611 (Hurmuzaki, XI, p. 908). La această dată se spune limpede că Lupu nu maĭ trăia — «după mortea Logofătuluĭ, Dumnezău-l earte» — ; din documente (v. *Uricariul,* XVIII, p. 450) el dispare încă din 1609[1]. El n'a putut presida deci — cum crede d. Kozak — la o presupusă clădire a Dragomirneĭ din 1609 la 1610. Mănăstirea e de fundaţie ceva maĭ veche, cînd Anastase era numaĭ episcop de Rădăuţĭ.

Nu ne vom ocupa de o veche inscripţie greacă ratacită la Dragomirna şi care dă prilej autoruluĭ sa arăte cunoştinţile coleguluĭ săù Kaindl şi ale unuĭ diletant local cu numele de Zachariewicz, care putea fi lăsat, credem, în pace.

Inscripţia de pe mormîntul unuĭ Medelnicer, purtînd data de 4 Ianuar 7181 (1673) şi totuşĭ însemnarea ca Domn a luĭ Dimitrie Cantacuzino, face pe d. Kozak să creada că în Moldova secoluluĭ al XVII-lea se începea înca anul — dacă s'a început vre-odată, vom vedea la capătul acesteĭ cercetarĭ — la 1-iŭ Mart. De fapt, nu maĭ e nicĭ un asemenea cas în toată suma nemărgenită de documente moldoveneştĭ ce ni s'aŭ păstrat din acest veac. E o simplă greşeală de săpător.

De altmintrelea, şi întregirea ce propune d. Kozak (un verb slavonesc, în loc de un nume propriu) nu e buna. «Дѣ . . . [adecă: Дѣ . . .] biv Medelnicer» e un nume. Pe acel timp trăia Medelnicerul Deadiul, din Răduleştĭ, care a jucat în pribegiile şi intrigile boierilor moldovenĭ din această vreme un oarecare rol şi a ajuns apoĭ Serdar şi Spătar. D. Kozak se putea lămuri comparînd a mea *Istorie a literaturiĭ romîne în secolul al XVIII-lea,* I, pp. 352, 361, 377, 379, 399, 474, şi ale mele *Studiĭ şi documente,* V, p. 50, nº 229; p. 94, nº 83. Fata luĭ, Ana, a fost a doua soţie a luĭ Mihaĭ-Vodă Racoviţă. La încheiarea acesteĭ rectificarĭ vad că episcopul Melchisedek cetise *(Revista pentru istorie, archeologie şi filologie,* I², p. 69) maĭ bine: «Deadu».

Piatra pusă de un Dumitrachi pe mormîntul părinteluĭ săŭ la Iunie 7188 (1680) ar oferi greutăţĭ de înţelegere, pentru

[1] V. şi *Studiĭ şi doc.*, V, p. 215, nº 20.

că se spune că Domn era un «Dum.», ceia ce d. Kozak întregeşte ca: «Dumitraşco». De fapt, numele Domnuluĭ este, nu «Dum.», ci Duca, şi, în adevăr, peste Moldova domnià atuncĭ Duca-Vodă.

Pentru Maria fata luĭ Constantin-Vodă Mavrocordat, măritată cu Gheorghe Balş Păharnicul, moartă la 15 Februar 1770, d. Kozak nu poate da nicĭ-o lămurire. Din *Genealogia Cantacuzinilor*, pe care am tipărit-o în 1902, se vede (pp. 390-1) că ea ţinuse pe un fiŭ al luĭ Lupu Balş Logofătul, Iordachi, şi că i-a lăsat o fată.

La p. 25, d. Kozak ni destăinuieşte că «se socoate în genere că Voevodul Miron Barnovschi Moghilă (1620-29) e şi îngropat la Dragomirna» şi adauge: «dar această presupunere nu se confirmă». N'a putut susţinea aşa nicĭ un om serios: Barnovschi, care domni de la 1626 la 1629, fu ucis la Constantinopol în ziua de 2 Iulie 1633 (ale mele *Studiĭ şi documente,* IV, p. 201 : raport olandes din 12 Iulie). Corpul săŭ fu îngropat la Patriarchie; «*spun* să-ĭ fie adus oasele în ţară Vasile-Vodă», adauge Miron Costin (p. 297) E de crezut că — dacă ştirea e adevărată — el va fi fost îngropat în ctitoria sa din Iaşĭ, mănăstirea Barnovschi, cu toate că în testamentul săŭ, tipărit de d. Hasdeŭ *(Archiva istorică,* I², p. 189), el lăsase să fie adus la Dragomirna.

III. Homorul.

Vechea bisericuţă ar fi fost, după *Schematismul* metropolitan, distrusă de Tatarĭ între 1527 şi 1530. D. Kozak socoate că această aserţiune «ar trebui întăiŭ dovedită». Nu era nevoie de nicĭ-o aşteptare, şi afirmaţia se poate înlătura lesne prin faptul că n'a fost nicĭ o năvălire de Tatarĭ pe acea vreme. În această privinţă se putea lămuri d. Kozak prin cartea mea *Studiĭ istorice asupra Chilieĭ şi Cetăţiĭ-Albe,* Bucureştĭ, 1899, p. 184.

Noua mănăstire a fost întemeiată de cunoscutul Logofăt Teodor al luĭ Petru Rareş, care a avut un rol şi în mişcarea literară a timpuluĭ: d. Kozak nu vorbeşte nimic asupra vieţiĭ luĭ.

Numaĭ discutînd data morţiĭ luĭ Teodor, însemnată pe piatra luĭ de mormînt la Homor, d. Kozak dă ceva amănunte istorice. Dar, la admiterea dateĭ de 18 Septembre 1538 pentru intrarea luĭ Petru Rareş în Ciceŭ, d-sa trebuia să adauge că ziua, însemnată de cronica slavonă, se întăreşte şi documentar, precum am dovedit în *Doc. Bistriţeĭ,* I, p. XXXII. De unde va fi scos d-sa că luĭ Toader i se zicea Bobojog? Eŭ admisesem[1] numele de familie Balş, referindu-mă la *Doc. Bistriţeĭ,* I, p. XLIV, dar Toma Baloş e din 1548 şi inscripţia din cartea d-luĭ Kozak arată că Toader acesta murise la 1539 încă[2].

Fiind vorba de mormîntul Vistieruluĭ Ion Solomon (p. 35), d. Kozak se mulţămeşte a cita pe Wickenhauser, *Solka.* Trebuiaŭ întrebuinţate, de acelaşĭ, *Kımpolung, Radautz, Archıva românească* a luĭ Kogălniceanu şi regestele la Hurmuzaki, XI, în Prefaţa căruia, p. XLVII, d-sa ar fi găsit o notă despre Ion Solomon.

La inscripţia unuĭ Gheorghe mort după 7070 (1562), cum se poate admite că el e acelaşĭ care face o donaţie (decí era om matur) la 7007 (1497), nu pot înţelege (v. Kozak, p. 36).

La expunerea carierei episcopuluĭ de Rădăuţĭ, Eftimie, d. Kozak admite că lupta de la Verbia (fireşte d-sa scrie ruseşte «Verbija») s'a dat la 10 Novembre 1561: am tipărit (Hurmuzaki, XI, p. 58) descrierea contemporană din care resultă ziua de 18 Novembre, pe care o dă şi Ureche (p. 211). D-sa crede că nu s'a hotărît încă în privinţa persoaneĭ luĭ Eftimie care a scris cunoscuta cronică slavonă a Moldoveĭ; astăzĭ se ştie însă că acel Eftimie nu e acesta, din Rădăuţĭ, ci călugărul de la Neamţ (v. a mea *Istoria literaturiĭ romîne,* II, pp. 543-4).

IV. Ilişeştĭ.

Ionaşco Isăcescu, pomenit aicĭ, în calitate de ctitor al bisericiĭ, e cunoscut; i se face o vînzare de Toader Calmăşul: actul e tipărit de mine în *Documentele Callimachi,* I, p. 433,

[1] *Ist. lit. rom.,* II, p. 540.

[2] La Ac. Rom. se află întărırea domnească, dın 9 Mart 7043 (1535), a uneĭ vînzărĭ către dînsul, ca Mare-Logofăt.

nota. Lucrul şi cartea aŭ rămas necunoscute d-luĭ Kozak, — ca toate publicaţiile mele de altmintrelea. În inscripţie d-sa ceteşte: «Ioncula Alixandru Voevod» şi explică: «Jankul Alexander der Vojevode», cînd era pur şi simplu: «Io Niculaĭ Alexandru Voevod», adecă: Nicolaĭ Mavrocordat, fiul luĭ Alexandru Exaporitul (p. 40).

V. Creşcĭatic.

Sîrbul «Hagi Preda, ctitorul», nu e un Sîrb, pentru care determinaţie d. Kozak duce luptă în notă, ci un Bulgar. *Sîrbĭ* se ziceaŭ de mult la noĭ Bulgariĭ: în cronica munteană din *Magazin*, IV, p. 314, Mitropolitul Ignatie e arătat ca *Sîrb* din Nicopol. Toader Nacul, pomenit la p. 43, e o cunoscută personalitate, despre care, ca Vornic de Cîmpulung, e vorba în *Doc. Bistriţeĭ.*

VI. Mileşăuţĭ.

Se începe cu o curioasă polemică împotriva celor ce dădeaŭ o origine romană *(miles!)* saŭ gotică acestuĭ nume. De ce ar fi satul Varniţa un «bekanntes Tatarenschlachtfeld», nu pricep. Lupta de la Rîmnic (pomenită în inscripţie) e luminată şi prin izvoare străine. D. Kozak avea de citat aicĭ ale mele *Studiĭ şi documente*, III, pp. XXXVIII-IX saŭ studiul d-luĭ Al. Lăpĕdatu, în *Convorbirĭ literare* pe 1903, despre Vlad Călugărul.

VII. Părhăuţĭ.

Cariera întemeietoruluĭ Gavril Totruşan (din Trotuş) e iarăşĭ luxos, dar insuficient redată. Dacă d. Kozak se adresà listelor d-luĭ Ghibănescu, din *Uricariul*, XVIII, ar fi văzut cà Gavril apare ca Vistier încă la 25 August 1516, şi l-ar maĭ fi aflat în treĭ acte ca Logofăt, apoĭ în alte două pomenindu-l după ieşirea din Logofeţie. În ale mele *Studiĭ şi doc.*, V, p. 212, ar fi găsit încă un act din ultima categorie. Izvor pentru pretinsa trădare a luĭ Gavril în 1538 nu ni se arată. Că el ar fi fost Logofătul luĭ Lăcustă nu dovedeşte nimic: în Wickenhauser, *Moldawitza*, p. 81, n° 42, se întăreşte numaĭ o danie făcută de «Totruşan Logofătul» (ceia ce nu arată că

el funcţiona încă)[1]. Cu el a fost ucis şi boierul Petraşcu (pe care d. Kozak îl uită). Maĭ mult, în ale mele *Documentele Bistriţeĭ*, I, d-sa ar fi găsit pe Totruşan Vistier şi Mare-Vameş încă din 1510 (p. x), l-ar fi văzut în expediţiĭ (p. XIII). Data morţiĭ luĭ, 11 Mart 1541, o putea şti din documentul polon ce am tipărit în *Chilia şi Cetatea-Albă*, p. 349 (n° VII) şi tot de acolo că Totruşan a fost în adevăr Marele-Logofăt al luĭ Alexandru-Vodă Cornea. Vămeşia luĭ Totruşan la început ar fi permis d-luĭ Kozak să admită că Anjinco Vameşul, îngropat la Părhăuţĭ, era tatăl luĭ.

Pentru Murguleţĭ, d. Kozak ar fi avut la îndămînă o bogată colecţie de acte în *Archiva istorică*, III, p. 197 şi urm., şi note complementare în *Doc. Bistriţeĭ*, II, p. XVIII. Teodor Murguleţ nu se putea numi «Turca»: n'are nicĭ un sens.

VIII. Petrăuţĭ.

Biserica de acolo, clădită în 1487, comemorează, probabil biruinţa de la Scheia (v. a mea *Chilia şi Cetatea-Albă*, p. 169).

Pentru piatra de supt Aron-Vodă e cu neputinţă de primit cetirea d-luĭ Kozak, pentru care ea ar veni de la un Prădoschi (?). Mi se dăduse acum cîtva timp o altă cetire, pe care mă mulţămesc a o aminti: v. *Analele Academieĭ Romîne*, XXI, p. 268. Această inscripţie, din Decembre 7103, nu poate fi strămutată în 1595, căcĭ Aron-Vodă a fost scos din Domnie încă din Maiŭ al acestuĭ an. E decĭ, neîndoielnic, Decembre 1594.

Altă piatră e închinată de «cneaghina Marghita» maiceĭ

[1] Astăzĭ actul resumat acolo de Wickenhauser se află la Academia Romînă. Prin el, din Hîrlaŭ, 24 Maiŭ 7047 (1539), Ştefan-Vodă întăreşte Moldaviţeĭ un loc pe care Ion Moţoc, fiul luĭ Ivanco, îl vînduse нанемѹ в'крномѹ панѹ тотрѹшанѹ логофетѹ: ceia ce poate însemna şi «fost Logofăt». Totruşan figurează însă ca Logofăt în actul luĭ «Ştefan-Vodă *fiul* luĭ Ştefan-Vodă», din 23 Maiu 70 . . . (rupt, prin care se face o danie boieruluĭ Crăciun (marturĭ: Popescul, Manea şi Grozav, pîrcalabĭ de Neamţ, . . rul şi Ma . . ., Mihul . . ., Dragşan Spat., Crasnăş Vist., Huru (?) . . ., Lohan Stol şi fiiĭ Domnuluĭ. Alexandru şi Ştefan) (Bibl. Ac. Rom., Pec. 31). — În Bibl. Ac. Rom. se maĭ află, cu privire la Totruşan, o întărire către el a Părhauţilor (Vaslui, 7 Mart 7031 = 1529: i se zice biv Logofăt).

sale Protasia în Septembre 7108 (decĭ 1599). D. Kozak traduce «cneaghina» cu *Fürstin* şi nu încearcă să identifice. E clar însă că această Marghita e soţia luĭ Simion-Vodă Movilă, şi în 1599 el nu era încă Domn muntean, cum ajunse abia în 1600: decĭ «cneaghina» se cuvine a se traduce numaĭ prin *jupăneasă*, şi maĭ sînt casurĭ de simple boieroaice care-şĭ zic cneaghine.

IX. Putna.

D. Kozak nu găseşte ştirĭ despre schimnicia Putneĭ după anexarea Bucovineĭ de Austriacĭ. Din ajunul anexăriĭ putea găsi informaţie în ale mele *Documente Callimachi*, I, p. 421, nº 1: pe la 1760 stătea acolo schimnicul Sila.

Citînd cronica slavonă a Moldoveĭ, d. Kozak se întreabă unde să fi fost Lipnic, în care loc Ştefan-cel-Mare a cîştigat marea sa biruinţă asupra Tatarilor. Lipnic e în fostul Ţinut al Soroceĭ, în Basarabia. şi aceasta se poate vedea din lista de sate basarabene pe care o dă d. Arbure, în a sa *Basarabia*, Bucureştĭ, 1899, p. 723. Decĭ era inutil a cita lectura greşită Lipinţĭ.

Pe p. 66, nota 1, d. Kozak se foloseşte de faptul că în Cronica putneană s'a făcut un adaus ceva maĭ sus decît trebuia, pentru a presinta încă odată ipotesa, scumpă d-sale, că noĭ începeam anul noŭ ruseşte, la Mart. D. Kozak se întreabă dacă luarea Brăileĭ de Ştefan-cel-Mare n'a fost în 1471. Îĭ răspundem că nu, de oare ce pentru această campanie a luĭ Ştefan avem şi un izvor documentar, citat în ale mele *Studiĭ şi doc.*, III, p. XXXV. Brăila s'a luat la 27 Februar 1470, cum spune letopiseţul bistriţean. Era în adevăr în 1470 o Marţĭ, ca în cronică.

În nota despre întăiul egumen de Putna, Ioasaf (e zădarnic a discuta dacă putea să-l cheme Iosif), dacă d. Kozak ar fi cunoscut ale mele *Studiĭ şi doc.*, V, ar fi putut spune că Ioasaf a venit de la Neamţ, unde era egumen în 1463 (v. *l. c.*, p. 386, nº 1).

Neculce nu spune că la Putna Ştefan a pus maĭ mult aur decît pictură, ci că în această pictură predomina aurul.

Inscripţia din *Arch. romînească* pe care d. Kozak o discută la p. 67, nota 3, e de răspins fără discuţie: ce putea fi vorba de Dragoş într'o pisanie a luĭ Ştefan-cel-Mare!

Altă inscripţie, din 6989, nu poate fi declarată neautentică pentru că Ştefan e numit acolo încă în viaţă «Mare». «Mare» pentru el are tot atîta valoare cîtă şi pentru tatăl său, calificat în aceiaşĭ inscripţie de «mare». Acest titlu se dă, în Ţara Romănească, luĭ Nicolae Alexandru pe epitaful său (Onciul, *Originile principatelor*, p. 182). El se dă de patriarchul constantinopolitan aceluiaşĭ Alexandru. Mircea-şĭ zice «Mare Voevod». Înscripţia e decĭ contemporană — căcĭ cine şi-ar fi permis, şi pentru ce, impietatea de a pune inscripţiĭ false în numele luĭ Ştefan-cel-Mare?! Şi d. Kozak observă că noua inscripţie din 1481 se poate lămuri prin încheiarea ziduluĭ în acest an.

La ştirea de pe p. 71 că, într'un manuscript din 1502, satul Coţmanĭ e numit «vestitul», se cuvenia să se adauge şi motivul: petrecerea acolo, în 1497, a Polonilor regeluĭ Ioan Albert, porniţĭ asupra Moldoveĭ (Cronica bistriţeană).

Nu se poate admite că bogatul, mîndrul Vasile Lupu, un Cresus pompos al vremiĭ sale, a dărîmat Putna ca să scormonească bogăţiĭ în mormintele domneştĭ. Tot ce spune pentru aceasta, din auzite, Neculce, într'o *Samă de cuvinte* (p. 186), n'are nicĭ-o valoare istorică. Vasile-Vodă a voit numaĭ să refacă Putna, care se ruinase. Presupusul hoţ de bisericĭ a înnălţat minunatele mănăstirĭ Treĭ-Ierarchĭ şi Golia în Iaşĭ, şi, unde n'a clădit, a dres. Pentru Pobrata o spune aceasta un foarte frumos act al Mitropolituluĭ Dosofteĭ, tipărit în *Candela*, IV (1885), pp. 147-50: «Nime nu cutedza să să facî ctitor, să o acopere, pănî diade voe Vasilie-Vodî dumisale Iorgăĭ Postialnicul, văruluĭ său, de o aŭ acoperit, iară tripăzările aŭ vîndut călugăriĭ cu săborul un munte dumisale luĭ Gheorghie Păharnicul-Mare, fratele luĭ Vasilie-Vodî, Dum[ne]dzău să-l pomenească, nu pre banĭ, ce pentru să dereagî tripădzăriile ciale de dires şi ciale de iznoavî să le facî». În 1635 ştim sigur (*Doc. Bistriţeĭ*, I, p. XCVI) că eraŭ călugărĭ la Putna. Pe atuncĭ era egumen Simon, iar apoĭ apar proegumenul Gher-

vasie (*ibid.*, p. 57, nº LXXV; p. 76, nº CII), egumenul Teofan (*ibid.*, II, p. 8, nº CLXXII). Data de 7170 pentru sfîrşirea mănăstireĭ reînnoite, poate fi, nu numaĭ 1662, cum admite d. Kozak, ci şi 1661, căcĭ Dabija-Vodă începu a domni în acest din urmă an. La 3 Decembre st. n. se ştia la Poartă că el a fost ales (Hurmuzaki, IX[2], p. 176).

Pentru a doua restaurare a Putneĭ, făcută de Mitropolitul Iacov, Constantin-Vodă Racoviţă n'a putut contribui, dacă ea s'a făcut după 1760, cum pare a zice d. Kozak, căcĭ de atuncĭ el nu maĭ domneşte nicĭ-odată în Moldova. Părinţiĭ luĭ Iacov n'aŭ fost îngropaţĭ după 1760, ci în 1758 (v. a mea *Ist. literaturiĭ romîne*, I, p. 531). De fapt reparaţia se făcuse încă din 1756 (*ibid.*, p. 534).

Mitropolitul Teoctist I-iŭ e îngropat la Putna Piatra luĭ mormîntală poartă data: Novembre 6986. D. Kozak, doritor totdeauna de a arăta că în vechime socotiam aniĭ ruseşte, de la Mart, nu bizantin, de la Septembre, interpretează data ca 1478. Dar în cronică — unde în adevăr nu se întrebuinţează stilul de Septembre, ci acel de Ianuar (nu de Mart; v. la urmă) — data e fireşte cu o unitate maĭ puţin: Novembre 6985 (decĭ tot 1477). Eĭ bine, d. Kozak înlătură cronica pe motivul că s'a scris maĭ tîrziŭ decît epitaful. În realitate, nicĭ aceasta nu e adevărat: însemnările se făceaŭ în cronică imediat după fapt şi unele epitafe se scriaŭ anĭ de zile după îngroparea mortuluĭ.

Că Teoctist ar fi fost Sîrb, Bulgar, nu e altă dovadă decît un sinodic din *al XVIII lea* veac În *Ist. literaturiĭ romîne*, II, pp. 535-6, am arătat că spusa sinodiculuĭ nu se poate susţinea şi în alte puncte: Mitropolitul Damian de la sinodul din Florenţa a maĭ stăpînit încă multă vreme după acest sinod. *Sîrbia* luĭ Teoctist vine din faptul că el a fost sfinţit de un patriarch sîrbesc.

Nota 3 la p. 76 e plina de încurcăturĭ. D. Kozak reproduce notiţa slavonă din care se vede clar că Teoctist a ajuns Mitropolit abia supt Alexandru-Vodă. În aceiaşĭ notiţă se spune că «la leatul 6961, a fost archiepiscop chir Iosif din manăstirea Neamţuluĭ, supt bine-credinciosul Voevod Alexan-

dru. Și apoĭ, în zilele luĭ Alexandrel fiul luĭ Iliaș Voevod», s'a făcut mitropolit Teoctist. D. Kozak exclamă: iată «o personalitate cu totul nouă, archiepiscopul Iosif, ca premergător imediat al luĭ Teoctist»! De loc: Iosif supt «*Alexandru*-Vodă» (îndată apoĭ se spune că «pe urmă, supt *Alexandrel* Iliaș») e vestitul Iosif, întemeietorul Mitropolieĭ moldovene, supt Alexandru-*cel-Bun,* iar data de 1453 e pusă prin confusie la începutul proposițieĭ întăiŭ, pe cînd trebuia să înceapă pe a doua (Alexandrel *domnia* în 1453). Peste cîteva rîndurĭ de altmintrelea, și d. Kozak se gîndește la posibilitatea (ba *siguranța)* uneĭ confusiĭ între ceĭ doĭ Alexandru. Din a mea *Ist. literaturiĭ romîne,* II, p. 535, d. Kozak putea să afle și data morțiĭ luĭ Damian. Legăturile cu Ohrida n'aŭ venit din causa luăriĭ Constantinopoleĭ de Turcĭ în 1453, ci din causa întreruperiĭ relațiilor cu acest din urmă oraș prin cucerirea de Sultanĭ a ținuturilor intermediare. O mare parte din lucrurile ce spune d. Kozak despre Teoctist, și unele ce nu le știe, se aflaŭ încă din 1901 în a mea *Ist. lit. rom.,* II, pp. 535-6. Părerea luĭ Wickenhauser că Teoctist era la moarte călugărul Rafail (culeasă de d. Kozak, cu singura obiecție că nu se dă izvorul), nu merită nicĭ-o mențiune, fiind-că e ridiculă: N'avem piatra funerară a luĭ Teoctist, care nu știe de nicĭ-un Rafail?! Mitropolitul Iacov, care și-a schimbat în adevăr numele în schimnicie, poartă pe mormîntul săŭ (Kozak, p. 78) și numele de schimnic.

La mormîntul Marieĭ din Mangop, se trimete, pentru familia din care ea făcea parte, la *Istoria Romînilor* de d. A. D. Xenopol: însă astăzĭ e de consultat — cum se va convinge și d. Kozak vazînd această carte — a mea *Chilia și Cetatea-Albă,* p. 142 și urm. Data de Decembre 6985 pentru moartea eĭ — în inscripție, ca și în cronică — ar fi de înțeles: 1477, și nu 1476. Eŭ am luat tot data de 1477 încă din 1901, dînd în *Ist. lit. rom.,* II, p. 567 nota 3, toate lămuririle ce dă acum, ca din nou, d. Kozak. Cît de puțin se împacă de altmintrelea părerea de aicĭ a d-luĭ Kozak cu alta pe care o are puțin maĭ departe, vom vedea vorbind de inscripția funerară a Domneĭ Maria a II-a, fiica luĭ Radu-Vodă.

În nota 3 de la p. 82, d. Kozak discută numărul și ordinea soțiilor luĭ Ștefan-cel-Mare. Și d-sa e aplecat a admite că Maria din Mangup era a treia soție a Domnuluĭ. Aceasta nu e adevărat: pomelnicul de la Bistrița, singurul izvor care vorbește de Marușca, înșiră pe Doamnele Evdochia și cele două Mariĭ, cu titlul de gospojde, iar apoĭ la urmă pune și pe «Marușca mama luĭ Alexandru», deci *o concubină*. Dar Ștefan nu venise cu acest Alexandru, care era om matur încă la 1476, din Țara-Românească. El apare în acte încă de la 1463 (ale mele *Studiĭ și doc.*, V, p. 386, n° 1). Însă căsătoria luĭ Ștefan cu Evdochia de la Chiev se făcu în Iunie saŭ Iulie ale acestuiașĭ an 1463, și Alexandru nu figurează în acte anterioare ale luĭ Ștefan. Caracterul de concubină și bastard al MDrușteĭ și luĭ Alexandru nu poate fi supus îndoieliĭ. Marușca era poate aceiașĭ cu Maria, concubina din Hîrlăŭ, care dădu naștere luĭ Petru Rareș (Melchisedek, în *Analele Academieĭ Romîne*, VII, p. 191). În adevăr acesta muri *bătrîn* în 1546. De la 1467 la 1472 Ștefan a fost apoĭ neînsurat (până ce iea pe Maria luĭ Mangop).

În 1479 și 1480 mor copiiĭ luĭ Ștefan: Bogdan și Petru. Despre eĭ se poate zice numaĭ că se ivesc în documente pe vremea cînd tatăl lor era însurat cu Evdochia, dar nimic nu dovedește — d. Kozak se iea însă după d. Xenopol — că eĭ ar fi fost fiiĭ acesteia.

Ce se spune despre Maria fata luĭ Radu-Vodă la p. 88, e în parte fals. Expediția luĭ Ștefan, care luă cetatea Bucureștilor și prinse familia luĭ Radu, e din 1473. Dar nicĭ Maria-Despina, soția învinsuluĭ, n'a fost trimeasă îndărăt la soțul eĭ, care muri îndată după înfrîngere (v. ale mele *Studiĭ și doc.*, III, p. XXXVI și monografia d-luĭ Al. Lăpĕdatu, în *Transilvania* pe 1901; v., de altfel, și chiar nota d-luĭ Kozak), nicĭ Maria, fata Despineĭ, n'a purtat vre-odată *oficial* numele de Voichița, nicĭ Ștefan n'a luat-o de soție până la moartea Marieĭ din Mangop, în 1477 (dacă ar fi fost despărțenie, Doamna ar fi plecat din țară saŭ s'ar fi călugărit, ceia ce nu s'a întîmplat). Ureche, izvorul acestor știrĭ, greșește, și aceasta am arătat-o încă din 1901, în critica letopisețuluĭ săŭ *(Ist. lite-*

raturiĭ romîne, II, p. 567). Bogdan-Vlad, fiul Marieĭ luĭ Radu (Vlad era numele buniculuĭ mameĭ sale, Vlad Dracul), nu era încă născut la 27 Maiŭ 1480 (*Uricariul,* XIV, p. 71). Naşterea luĭ cade între această dată şi cea de 1[iŭ] Februar 1481, cînd el figurează printre marturĭ după fratele cel mare, Alexandru, singurul rămas în viaţă (*Arch. istorică,* I[1], p. 75). Decĭ n'aŭ fost în acelaşĭ timp doĭ fiĭ aĭ luĭ Ştefan cu numele de Bogdan), căcĭ întăiul Bogdan murise încă din 1479[1].

D. Kozak are dreptate însă cînd arată că Maria, fata luĭ Ştefan-cel-Mare, moartă în 1518, era «zisă cneajna», nu fiind-că era botezată Cneajna, ci pentru că supt acest nume se deprinsese a spune lumea feteĭ nemăritate a Domnuluĭ. E, la dreptul vorbind, singura îndreptare nouă şi bună, pe care am găsit-o până aicĭ. Şi încă, pentru a lămuri lucrul maĭ bine, s'ar fi cuvenit ca d. Kozak să apropie acest cas de altul, anume de actul luĭ Ştefan-cel-Mare, din 1470, care întăreşte mănăstiriĭ Neamţul dania ce-ĭ făcuse mătuşa sa «cneaghina», fata luĭ Alexandru-cel-Bun şi a Mărineĭ (*Rev. p. istorie, arch. şi filologie,* VII, pp. 377-8).

La publicarea din noŭ a inscripţieĭ de pe mormîntul Marieĭ, întăia soţie a luĭ Petru Rareş, d. Kozak uită să maĭ dea lămurirea că ea a avut un fiŭ Bogdan care dispare şi el cincĭ anĭ după mumă-sa, la 1535 (despre Bogdan vorbeşte numaĭ aiurea). Se putea şti aceasta din *Analele Academieĭ Romîne,* XIX, p. 212. Ea muri în lipsa bărbatuluĭ eĭ, care cîştigase cu o săptămînă înnainte de a ajunge văduv lupta de la Feldioara, în Ardeal (v. *Doc. Bistriţeĭ,* I, p. XXII).

La p. 93, d. Kozak pretinde că luĭ Ştefan-cel-Tînăr, fiul luĭ Bogdan-Vodă, i s'a zis şi Crudul («der Grausame»): de unde? În notă, d-sa crede că vrîsta de 11 anĭ, dată de un raport polon, luĭ Ştefan la suirea luĭ pe tron în 1517, e bună. O cercetare a actelor luĭ Bogdan-Vodă l-ar fi convins că nu. După raportul citat, Ştefan s'ar fi născut decĭ în 1506; dar la 1507 Bogdan n'avea nicĭ un fiŭ (*Uricariul,* XVIII, p.

[1] Luĭ Bogdan îĭ atribuie data de naştere 1474 (fals) un pretendent din secolul al XVII-lea, care ştia că el era fiul Marieĭ a doua (Hurmuzaki, XII, apărut în 1903; p. 386).

85). Tot aşa în 1508 (Wickenhauser, *Putna*, p. 189). De altmintrelea se ştie că abia în 1510 Bogdan încheiè cu Polonii tractatul prin care declara că renunţă în sfîrşit la pretenţiile sale de logodnic al fetei de rege Elisabeta. Numai pe urmă el se însură. În Mart 1513, după aproape trei ani, Domnul, însurat în ţară cu Doamna Ruxanda, avea trei fii: pe Ştefan, din concubina Stana (Kozak, p. 110), pe Petru şi pe Iliaş *(Arch. istorică,* I[2], p. 120). Ei apar toţi şi în 1514-5 (Wickenhauser, *Putna*, p. 106; *Arch. istorică,* I[1], p. 157). Iliaş muri până la suirea pe tron a lui Ştefan, care pomeneşte numai pe fratele săŭ Petru (cf. Wickenhauser, *Putna,* p. 192; Orest Popescul, *Cîteva documente moldovene*, Cernăuţi, 1895, p. 22; ale mele *Studiĭ şi doc.*, V, p. 387, nº 5), ba încă până la începutul anului 1517, cînd Bogdan avea numai doi fii *(Studiĭ şi doc.*, V, p. 550, nº 1). Petru, care se întîlneşte încă la 1522 (Wickenhauser, *Putna,* p. 204), si moare în Septembre 1526, cu cîteva luni înnaintea fratelui sau[1], trebuie să se fi nascut deci în 1511-2, iar Ştefan în 1509 11. Aşa încît el avea în April 1517 cel mult opt ani, cu toată mărturia cronicii, unde, de altminterelea, interpuncţiunea, schimbătoare de sens, a d-lui Kozak nu e de admis: sfinţirea unui fiu de Domn, cînd tatăl săŭ era încă în viaţa, nu se poate admite, şi agregarea la tron, obişnuită şi în Moldova, nu putea aduce după sine această ceremonie. De altfel, Bogdan-Vodă era prea tînăr pentru ca la 1515 încă el să se fi gîndit, bun sănătos cum se vede să fi fost, la succesia tronului. N'avea nici patruzeci de ani!

În 1526 Ştefăniţă duce războiŭ cu vecinul săŭ Radu de la Afumaţi, dintre cari şi unul şi altul voiaŭ să se însoare cu cea mai mică din fetele lui Neagoe Basarab (ale mele *Studiĭ şi doc.*, III, pp. XLVIII-IX; *Analele Academiei Romîne,* XIX, p. 209, nota 7). Radu, învins, luă totuşi pe Domniţa Ruxanda, pe cînd Ştefan trebui să se mulţămească, de şi învingător, cu sora cea mare, Stana. Aceste lucruri trebuiaŭ spuse pentru a se înţelege otrăvirea Domnului Moldovei, pe atunci încă

[1] Ureche, p. 189.

un băieţaş de şaptesprezece anĭ, de această soţie a sa. După moartea luĭ Ştefăniţă, Stana se călugări ca Sofronia, şi muri şi ea peste patru anĭ.

Nu pot admite — ca d. Kozak la p. 94 — că episcopiĭ moldovenĭ eraŭ în stare şi aveaŭ aplecare să-şĭ sape singurĭ epitafele; «şi-a săvîrşit», de pe piatra luĭ Teofan de Rădăuţĭ, înseamnă că a pus pe un meşter să-ĭ sape inscripţia mormîntuluĭ.

D. Kozak neglige şi însemnarea dateĭ cînd Teofan a luat Scaunul săŭ episcopal în stăpînire: ea se poate şti însă. Încă în 1655 era la Rădăuţĭ Iorest, cum se vede din ale mele *Studiĭ şi doc.*, IV, p. 44. O scrisoare a luĭ către oraşul Bistriţa în Ardeal am resumat-o în *Doc. Bistriţeĭ*, II, p. 9, n° CLXXIV. Alte două, din 1642 şi c. 1642, cînd era egumen al Putneĭ, le-am dat *ibid.*, I, pp. 73-4, n° XCVIII şi II, p. 8, n° CLXXII.

La p. 95, e de sigur de cetit — deci nu trebuie semn de întrebare la traducere — cuvîntul ВЕЛИКЫИ înnaintea numeluĭ luĭ Alexandru Lăpuşneanu. A se compara cu îndoielile d-luĭ Kozak relative la acelaşĭ titlu de «mare» alipit la numele luĭ Ştefan-cel-Mare

La săhăstria Putneĭ, d. Kozak nu poate da nicĭ-o lămurire asupra luĭ Ilie Cantacuzino, întemeietorul. El era fiul luĭ Toderaşco Iordachi şi nepotul de fiŭ al luĭ Iordachi Vistierul; moare în 1709. Cariera luĭ e schiţată în ale mele *Studiĭ şi doc.*, V, pp. 587-8. Stareţul Sila, fost schimnic, e şi el cunoscut: pentru reparaţia mănăstiriĭ sale putnene, el călători peste Milcov (v. a mea *Ist. lit. romîne*, I, p. 535, nota 4). Cf. şi *Doc. Callimachi*, I, p. 421, n° 1, unde găsim un privilegiu din 1757 pentru dînsul, şi tabla ambelor volume din colecţia citată (în maĭ multe locurĭ e vorba de sihăstria Putneĭ).

X. Rădăuţĭ.

Nu e probat prin nimic că Alexandru-cel-Bun a *întemeiat* episcopia de Rădăuţĭ, fiindcă pe vremea luĭ, şi mult încă după dînsul, nu sînt episcopĭ de Rădăuţĭ. El a supus numaĭ mă-

năstirii rădăuţene un număr de cincĭzecĭ de bisericĭ de sate D. Kozak putea afla numele acelor sate în întărirea din 1490 a luĭ Ştefan-cel-Mare (*Uricariul,* XVIII, p. 58 şi urm.). Pentru organisarea Bisericiĭ moldovene de Alexandru-Vodă nu era de recurs la Ureche, ci la recentul articol al d-luĭ I. Bogdan, în *Convorbirĭ literare*, pe 1901. În 1463 — cum se vede dintr'un act resumat în *Studiĭ şi doc.,* V, p. 386, nº 1 — nu era încă un episcop de Rădăuţĭ.

Cînd a domnit Bogdan întemeietorul, nu poate fi lăsat astăzĭ în sama cronicilor divergente (v. ultima părere în cartea mea *Sate şi preoţĭ din Ardeal,* Bucureştĭ, 1902). «Mistr. Ian», care i-a săpat inscripţia din porunca luĭ Ştefan-cel-Mare, e, de bună samă, nu un Ceh — cum vrea d. Kozak —, ci un Sas: venirea Husiţilor în Moldova se face nu tocmaĭ pe la 1480, cum admite d-sa (v. *Chilia şi Cetatea-Albă,* p. 90, şi *Zwei alte ungarische Texte aus einer Handschrift der k. Hof- u. Staatsbibliothek* von Friedrich Keinz, München, 1879).

E interesant că, prin ediţia d-luĭ Kozak se vede astăzĭ că şi piatra mormîntală a luĭ Ştefan I-iŭ, pusă de Ştefan-cel-Mare, ca şi cronica slavonă, pomeneşte, nu presupusul luĭ omor la Hîrlăŭ, ci lupta luĭ cu Ungurii Împăratuluĭ Sigismund la «Hindov». Însemnarea s'a făcut însă *după cronică,* aşa încît se poate să fie numaĭ reproducerea uneĭ greşelĭ de copie: Hindăŭ pentru Hîrlăŭ, căcĭ aicĭ Domnii îşĭ aveaŭ reşedinţa, şi o diplomă latină contimporană cu lupta spune că Sigismund a urmărit pe Voevodul moldovean până în reşedinţa luĭ[1]. Un «Hindov» nu e cunoscut. Pentru aceste lucrurĭ d. Kozak se putea lămuri din *Studiĭ şi doc.,* I-II, p. XXIX, ceva maĭ noŭ decît articolul luĭ Huber din *Archiv für österr. Geschichte,* LXVI.

Roman-Vodă nu e Roman Muşat, ci fiul Muşateĭ, cum voiŭ dovedi — şi se putea vedea lesne — în a mea *Geschichte der Rumänen* (supt presă). Nu e de loc probat că Anastasia fata luĭ Laţco, a luat pe Roman-Vodă şi a fost astfel mama luĭ Alexandru-cel-Bun. Am adus argumente contra

[1] «Circa larem seu domum proprie residencie ipsius Stephani Voyvode» (Hurmuzaki, I², p. 333, nº CCLXX(II).

acesteĭ păreri încă din 1901 în *Ist. literaturiĭ romîne,* II, p. 532, nota 1. E hotărîtor faptul că Anastasia mama luĭ Alexandru e înmormîntată la *Roman,* pe cînd acea de care e vorba aicĭ găsise locul eĭ de odihnă la *Rădăuțĭ*[1].

Dacă Cronica putneană, izvorul cel maĭ autentic pentru cariera luĭ Ștefan-cel-Mare, zice că el era nepotul de fiŭ al luĭ Alexandru-cel-Bun, și nu al luĭ Bogdan fratele luĭ Alexandru, nu înțeleg cum se poate susținea că «întrebarea ar aștepta încă o lămurire istorică», — precum face d. Kozak, la pp. 107-8.

Bogdan-Vodă, fiul luĭ Alexandru, căruia Ștefan îĭ pune o piatră la Rădăuțĭ, numindu-l ѹнкоѵ, unchiŭ, nu poate fi — cum observă bine d. Kozak — un Bogdan fiŭ al luĭ Alexandru, feciorul cel maĭ mare al luĭ Ștefan-cel-Mare însușĭ (admițîndu-se, cum face Melchisedek, că s'a săpat ѹнкоѵ pentru ѹнѹкоѵ, внѹкоѵ). Un asemenea nepot de fiŭ Bogdan ar apărea în mărturiile documentelor lîngă tatăl săŭ Alexandru, — ceia ce nu se întîmplă. Dar tot așa de puțin se poate admite că e vorba în adevăr de un Bogdan fiul luĭ Alexandru-cel-Bun și frate al luĭ Bogdan, *de sigur* fiŭ al luĭ Alexandru-cel-Bun (o spun și izvoarele polone; v. *Chilia și Cetatea-Albă,* p. 102), tată al luĭ Ștefan-cel-Mare. Săpătorul a pus fară îndoială acest ѹнкоѵ pentru ѡтецѹ, căcĭ *acesta* e tatăl luĭ Ștefan: altfel ar ieși că în gropnița Rădăuților, împodobită de marele Domn, el n'a uitat decît pe tată-săŭ!

De altmintrelea, putem să alcătuim cu toată precisia lista fiilor luĭ Alexandru-cel-Bun, după multele acte ce s'aŭ păstrat de la el. Eĭ apar astfel în documente:

În Mart 1407 Domnul aduce, însemnînd nelămurit că are și fiĭ, numaĭ mărturia frateluĭ săŭ Bogdan (Melchisedek, *Cron. Hușilor,* Apendice, p. 5). Îndată după aceasta sînt pomenițĭ însă, în Septembre, fiul Roman și fata Vasilisa, născuțĭ din a doua căsătorie a luĭ (întăia fusese cu catolica Margareta), Ana (Melchisedek, *Cron. Romanuluĭ,* I, p. 104; originalul în Bibl. Ac. Rom.). În 1409, e citat numaĭ Roman *(Arch. istorică,* I², p. 11).

[1] Asupra acestuĭ punct îmĭ atrage atenția d. G. Popovicĭ.

În anul următor, 1410, maĭ mulţĭ fiĭ nenumiţĭ, — alusie la o bogată posteritate nelegitimă *(ibid.*, p. 12). Roman murise decĭ.

Dar la 1409 încă se născuse Ilie, din aceiaşĭ Doamnă Ana (zisă Neacşa) (Bogdan, *Cron. inedite,* p. 35; cf. *Ist. lit. rom.*, II, p. 533, nota 4).

El n'are parte să fie pomenit anume în documente, căcĭ, din motive politice, Alexandru lasă pe Ana-Neacşa († 1427) pentru a face o strălucită căsătorie, cu Polona Ringala. Nu se pomenesc nicĭ alţĭ doĭ fiĭ, născuţĭ din relaţiĭ nelegitime, pe cînd Ringala era Doamnă, Ştefan (n. 1410-1), fiul Stancăĭ, şi Petru (n. 1421-2), fiul Marineĭ luĭ Marin. Căsătoria cu Ringala nu dă însă urmaşĭ la tron (cf. *Cron. inedite,* p. 35).

În 1421 aceasta, care părăsise probabil de maĭ mult timp Curtea soţuluĭ eĭ, cere divorţul *(Studiĭ şi doc.*, I-II, p. XXXII). Încă din 1418 începe decĭ a fi adus înnainte numele luĭ Ilie (Wickenhauser, *Moldowitza,* p. 60). Numaĭ el se găseşte la 1422 *(Arch. istorică,* I[1], p. 132), la 1427 (Wickenhauser, *Putna,* p. 147), la 1428 *(ibid*, p. 200; *Arch. istorică,* I[1], p. 121; *Uricariul,* II, p. 252; XVIII, p. 1).

Către sfîrşitul vieţiĭ sale, în 1429, Alexandru înseamnă pe toţĭ fiiĭ săĭ, naturalĭ saŭ legitimĭ: Ilie, Ştefan, Petru, Alexandru *(Arch. ist.*, I[1], p. 122). În 1431 nu maĭ eraŭ în viaţă decît ceĭ treĭ d'intăiŭ *(ibid.*, p. 122). Se ştie că Ilie şi Ştefan se luptară împreună după moartea tatăluĭ lor şi că Petru, care domni şi el, ţinu partea luĭ Ştefan [1] *(ibid.*, p. 123).

Unde maĭ rămîne decĭ loc pentru fiul Bogdan, fiŭ legitim, căruia să i se fi făcut o îngropare domnească la Rădăuţĭ?

E importantă şi noua lectură a pietreĭ VIII, din care se

[1] Pomelnicul de la Bistriţa (Bogdan, *l. c.*, p. 65; cf. Gr. G. Tocilescu, în *An. Academieĭ Romîne*, XVIII, pp. 335-6) trebuie înţeles aşa. După fratele luĭ Alexandru-cel-Bun, Bogdan, şi mama lor Anastasia (deosebită de Anastasia fata luĭ Laţco, căcĭ aceia e îngropată la Rădăuţĭ, pe cînd aceasta la Sf. Paraschiva din Roman; Melchisedek, *Cron. Romanuluĭ*, I, p. 101), apare Doamna Ana, *surorĭ, nepoate, fete* ale ctitoruluĭ, ca: Maria şi fata eĭ Ana, Maria Vasilisa, pomenită şi în documente, Anastasia, toate *gospojde*, adecă Doamne şi Domniţe.

vede că Ştefan a închinat-o, nu uneĭ neexistente Maria, fata cneaghineĭ Anastasia, fată ea însăşĭ a luĭ Laţco, ci Anastasieĭ chiar. Dar obiecţia mea din *Ist. literaturiĭ romîne,* II, p. 532, nota 1, rămîne: nu se dă numele soţuluĭ Anastasieĭ. Decĭ, orĭ ea n'a fost măritată, orĭ a luat pe cineva al căruĭ nume a fost şters din lista Domnilor legitimĭ, Iurg Litvanul [1]. Nicĭ într'un chip însă nu s'ar fi uitat numele luĭ Roman-Vodă pe lîngă al Anastasieĭ, dacă aceasta i-ar fi fost soţie. De asemenea o astfel de căsătorie — un titlu de legitimitate pentru Romanizĭ — ar fi fost pomenită cu mîndrie în vre una din cronicele lor; ceia ce nu se întîmpină.

La p. 110 se dă inscripţia Staneĭ, mama luĭ Ştefăniţă — despre care, nespuindu-se «Doamnă», trebuia să se însemne că a fost numaĭ concubina luĭ Bogdan-Vodă. De ce trebuie să fie Sîrboaică, dacă o chema Stana, nu pot înţelege.

La p. 113, dîndu-se inscripţia de pe mormîntul Marieĭ Niculescu, Munteanca, trebuia să se explice că Niculeştiĭ eraŭ înrudiţĭ cu familia Creţuleştilor şi că acest Alexa Niculescu chiar, soţul Marieĭ, apare într'o petiţie din 15 Ianuar 1773 către ambasadorul rusesc la congresul din Bucureştĭ. V. *Genealogia Cantacuzinilor,* p. 377, nota 1; p. 512.

Cînd, la p. 114, d. Kozak lămureşte inscripţia episcopuluĭ Gheorghe de Rădăuţĭ, mort în 1593, d-sa comite greşelĭ care aŭ fost notate maĭ sus, p. 609.

XI. Reusenĭ.

Data de 1450 pentru uciderea luĭ Bogdan-Vodă în acest loc nu se poate admite. Atîtea izvoare o fixează în 1451. V. *Chilia şi Cetatea-Albă,* p. 105. Totuşĭ, în adevăr, 16 Octombre 1451 a fost Sîmbătă şi cronica bistriţeană zice că Bogdan a fost tăiat Vinerĭ. Explicaţia e aceasta: ucigaşul, Petru-Vodă, veni în adevăr Vinerĭ, dar ucise pe Bogdan «în faptul zileĭ» următoare, de Sîmbătă, 16.

E sigur că inscripţia romănească de pe pp. 118-9 e răŭ

[1] În articolul săŭ despre ocoalele luĭ Iuga (în *Convorbirile literare* pe 1891) şi d. G. Popovicĭ e de această părere.

citată: ea n'are nicĭ-un sens, şi nicĭ personagiile nu corespund.

XII. Siretiŭ.

Cu privire la originile oraşuluĭ, d. Kozak spune că s'ar putea găsi ceva în «felurite tălmăcirĭ ale izvoarelor greceştĭ din vremea maĭ veche». Foarte curioase aceste izvoare! Siretiul ar fi jucat un rol «şi în timpul dominaţieĭ cumane»: şi maĭ curios! Ar fi fost «cea maĭ veche residenţă a Voevozilor Moldoveĭ»: nu, aceia a fost Baia. Episcopatul latin de Siretiŭ s'ar fi strămutat apoĭ la Bacăŭ: am arătat însă în Prefaţa la vol. I-II din *Studiĭ şi documente* că episcopatul de Bacăŭ nu resultă de loc dintr'o strămutare a aceluĭ din Siretiŭ. Un «cartier grecesc» n'a existat nicĭ-odată în Siretiŭ. Numele Sasca nu arată că a fost un episcopat latin, ci că aŭ fost cîndva Saşĭ în Siret (tot aşa pentru Sasca de lîngă Baia). «Tatarščina» d-luĭ Kozak dovedeşte, nu pradă repetată din partea Tatarilor, ci existenţa pe lîngă acest oraş, ca şi pe lîngă multe altele, a uneĭ aşezărĭ de robĭ tatarĭ aĭ Domnuluĭ, de Tătăraşĭ (ca în Iaşĭ, Suceava, Botoşanĭ, etc.). Pentru faptul că biserica Sf. Ioan e făcută de Margareta, mama luĭ Petru şi Roman-Vodă, nu trebuie, cum crede d. Kozak, «o cercetare maĭ de aproape»: este un act de la Petru, care spune desluşit că biserica Sf. Ioan, întăiŭ catolică, a fost zidită de mama acestuĭ Domn (v. *Studiĭ şi documente*, I-II, p. XLIX).

XIII. Solca.

Cu privire la Solca nu e nicĭ-o contrazicere între izvoarele documentare şi Miron Costin: mănăstirea a fost cu totul terminată numaĭ în *1630*, fiind însă maĭ veche. D. Kozak putea să admită data de: a doua Domnie a luĭ Ştefan Tomşa, 7130, a luĭ Costin, pe care pare că vrea să o îndrepte în 1620: Tomşa domneşte, în adevăr, a doua oară de la 1620 la 1623. Cronologia Domniilor din secolul al XVII-lea se dă în cărţile mele: *Socotelile Braşovuluĭ* (din *Analele Academieĭ Romîne*, XXI) şi *Studiĭ şi documente*, IV, Prefaţa.

Inscripția romănească de pe p. 126 e neîndestulător cetită: în loc de «aŭ bătut Neamți (?) pre ut . . . abe în zilel[e] . . . Ducă», trebuia «aŭ bătut Neamți pre Turcĭ la Bеč în zilel[e] Ducăĭ», căcĭ e vorba de despresurarea Vieneĭ, în 1683. În loc de «aŭ făcut . . . Abăza Stolnic [i] cu prea-iubită giupănease dmisale Șerbeil», trebuia: «aŭ făcut . . . Abăza Stolnicul prea-iubită[ĭ] giupănease[ĭ] dumisale Șerbeĭ». Restul e prea defectuos reprodus ca să pot înțelege ceva. Lipsesc și orĭ-ce note asupra luĭ Abăza: el e Abăza Stolnicul de supt Antonie Ruset. Se putea consulta *Studiĭ și doc.*, V, p. 617.

A doua inscripție, p. 127, pomenește un «Vornicŭ la Domna», «adecă Vornic de spre Doamna», cum se maĭ zice, în serviciul Doamneĭ. D. Kozak traduce însă «Richter bei der Landesherrschaft», adecă la Domnie, — ceia ce e alt ceva și n'are nicĭ sens.

XIV. Sf. Ilie.

Cuvintele greceștĭ pe p. 129 sînt iarășĭ răŭ cetite: ele nu daŭ nicĭ-un înțeles. În a doua inscripție e vorba de o femeie, al căreĭ nume se termină . . . *odiia;* d. K. traduce însă: Draga, un nume pe care nu l-am aflat în onomastica romănească[1]. A treia inscripție ar începe așa: «supt p[i]at[r]ă pi . . .», pe cînd e, firește: «supt ačastă pi[atră]».

XV. Sf. Onofreĭ.

La inscripția luĭ Ștefan-Vodă Petriceicu și a soțieĭ luĭ Maria, trebuia să se spuie că Doamna se numia Mariana, — precum se vede din actul tipărit în *Arch. istorică*, III, pp. 272-3. Ea s'ar fi căsătorit apoĭ cu un Polon (Cantemir, *Ist. imperiuluĭ otoman*, p. 417, nota 5). Cf. și Hurmuzaki, *Suplement* II, vol. III[1].

Pentru episcopul Ioanichie de Roman, eraŭ de cules știrĭ în *Doc. Callimachi*, I, acte interne.

[1] O singură dată am găsit o *Drăga*.

XVI. Suceava.

Forma «Soceava» se maĭ află şi în actul din 1443 pe care l-am menţionat în *Studiĭ şi doc.*, V, p. 3, nº 5. Deci forma durează şi după Alexandru-cel-Bun (cf. Kozak, p. 131, nota 1).

Cele două figurĭ decapitate din biserica Sf. Gheorghe, care se află lîngă ale luĭ Bogdan-Vodă şi fiilor săĭ Ştefan şi Petru, sînt, de sigur, figura Doamneĭ şi a celuĭ maĭ mic dintre fiiĭ domneştĭ, Iliaş (v. maĭ sus, p. 622). Inscripţia de la Petru Şchiopul, foarte importantă pentru asociarea la Domnie a fiuluĭ săŭ Ştefan, în loc să fie aruncată în notă, trebuia pusă în text şi explicată prin Prefaţa la vol. XI din colecţia Hurmuzaki. Tot aşa se puteaŭ da lămurirĭ despre importantul Mitropolit Teofan, care a făcut pridvorul (Hurmuzaki, XI Prefaţă).

În aceiaşĭ biserică se află piatra de mormînt pusă de Vasile Hatmanul şi soţia luĭ Marina feteĭ lor Maria, în 1654-5. Răsfoind prin publicaţiile româneştĭ, d. Kozak ar fi putut da lămurirea, neapărată, că acesta e fratele luĭ Gheorghe Ştefan-Vodă, Vasile Ceaurul, — ceia ce dă inscripţieĭ o mare insemnătate.

Inscripţia de pe p. 137 vine de la un personagiu din numele căruia d. Kozak poate ceti numaĭ: «Ion . . . lip»; aceasta ar fi: Ioan Filip, iar nu, cum ni se propune, chiar cu semn de întrebare: «Ioan Lip»! Numele Domnuluĭ de atuncĭ e cetit: «Nolgrngov» (нѻлгрнгѻв), şi d. Kozak explică, mirat, că pe atuncĭ, în 1762, domnià Constantin Mavrocordat. Nu, ci domnià Grigore Callimachi, — aşa încît numele «necetibil» e «Io Grigore»-Vodă.

În biserica Sf. Dumitru e îngropat Bogdan, fiul luĭ Petru Rareş şi al Doamneĭ Maria. Se ştie (cf. *Analele Academieĭ Romîne,* XIX, p. 212) că acest Bogdan, singurul fiŭ cu numele de Bogdan al Voevoduluĭ, dispare din documente la 1534 (=7042) *(Studiĭ şi doc.,* V, p. 212, nº 5; Wickenhauser, *Moldawitza,* p. 79; *Uricariul,* XVIII, p. 120). A doua soţie a luĭ Petru, Despotovna sîrbească Elena, zisă şi Ecaterina, fata luĭ Ioan Despot (v. *Convorbirĭ literare* pe 1903, *Manifestărĭ nouă ale uneĭ şcolĭ vechĭ,* I), se întîlneşte do-

cumentar abia în 1535 (Marian, în *Analele Academieĭ Romîne*, VII, p. 297). E ciudat că în 1535 apar în acelaşĭ timp, în locul luĭ Bogdan, ceĭ doĭ fiĭ maĭ marĭ aĭ Domnuluĭ cu Elena, şi Ilie şi Ştefan: naşterea amîndurora trebuie decĭ pusă între Mart 1534, cînd eĭ lipsesc din acte *(Studiĭ şi doc., l. c.)*, şi Mart 1535 *(Arch. istorică*, I[1], p. 83), cînd sînt pomenițĭ şi unul şi altul. Cînd tatăl lor pierdu Domnia, în 1538, eĭ n'aveaŭ decĭ decît treĭ-patru anĭ, şi de aceia şi vorbeşte cronica rusească a luĭ Macarie de «miciĭ copiĭ» aĭ Voevoduluĭ pribeag (Bogdan, *Cronicele moldoveneştĭ*, p. 209).

Din Ciceŭ unde se adăpostise — d. Kozak rusifică şi această biată cetate romîno-ungurească, făcînd din ea un «Čičev» —, Petru căpătă voie de a pleca, spre îndreptățire, la Constantinopol; călătoria am descris-o, după scrisorile Domnuluĭ însuşĭ, în *Doc. Bistrițeĭ*, I, pp. XXXIV-VI, carte pe care, ca pe toate lucrările mele, d. Kozak n'o cunoaşte. D-sa se mulțămeşte a spune că in April 1540 mazilul era la Constantinopol, împreună cu un fiŭ, pe care-l arată în adevăr lîngă tatăl săŭ un raport diplomatic (Hurmuzaki, II[1]).

D-sa crede că acest fiŭ era Ilie, dar copiiĭ de patru anĭ nu se ieaŭ în aşa drumurĭ de primejdie, şi apoĭ corespondența citată, ca şi Cronica luĭ Macarie, spune explicit că *toțĭ* copiiĭ (Iliaş, Ştefan, Ruxandra; v. Ureche, p. 196) rămaseră în Ciceŭ. Cînd Petru recăpătă în 1541 Domnia, el trebui să trimeată ca zălog la Poartă pe Ilie[1], cu toată vîrsta luĭ fragedă, care-l expunea să-şĭ piardă tot caracterul romănesc (Hurmuzaki, II[1], p. 225, n° CXCII). Fiul care fusese pănă atuncĭ la Țarigrad, rămîne să fi fost Bogdan: de oare ce el nu se maĭ află în documente de la 1534 încolo, el va fi fost trimes la această dată ca zălog al tatăluĭ săŭ. El moare fără să maĭ revie în țară. Data de 3 Septembre 7048 ar trebui atuncĭ interpretată 1540, şi ar însemna, nu ziua îngropăriĭ — în 1541 —, ci a morțiĭ la Constantinopol a fiuluĭ de Domn. Conjectura

[1] Nu putem constata din acte, de oare ce ele nu s'aŭ tipărit pentru a doua Domnie a luĭ Rareş decît din ultimul an, dacă Ilie dispare din documente cu prilejul plecăriĭ sale. La sfîrşit, tatăl săŭ îĭ căpătase însă voia de se întoarce. V. şi *Studiĭ şi doc.*, V, p. 212, n° 6. Cf. vol. VI, p. 140, n° 3

ce face d. Kozak în privința existenții altui Bogdan, n'are valoare.

În aceiași biserică e îngropat Toma Vistierul lui Rareș în a doua Domnie, mort la 21 August 1543. Piatra e pusă de кнѣгина... ка, ceia ce înseamnă «jupăneasa... ca», iar nici de cum «soție», cum crede d. Kozak (ea zice mortului numai «prieten»), și încă mai puțin «Doamnă», cum adauge în parentes d. Kozak (pe lîngă toate, numele Doamnei Elena-Ecaterina nu se termina cu cele două litere păstrate). De Toma ni spune d. Kozak cum că «e cunoscut în Istorie». *Nu-i* e cunoscut, dar i-ar putea fi cunoscut dacă, întrebuințînd *Doc. Bistriței,* ar fi văzut că Toma, Tomșa a mers în 1529 cu oastea asupra Bistriței (I, pp. XXV-VI; cf. vol. II, p. VI). Cf. și *Uricariul,* XVIII, p. 503.

Numele fiului Mogîldesei nu poate fi bine cetit: din literele «M. lt. co» nu se poate face nici un nume *romănesc* posibil. Mogîldea era pe atunci — 1593-4 — un Vornic de gloată *(Doc. Bistriței,* I, p. 7, nº XI; II, p. VIII). Unul mai vechiŭ, *ibid,* p. XLVIII.

Biserica Sf. Nicolae din Suceava e înnoită de Nicoară Prăjescul, Mare-Vistier între anii 1610 și 1611, supt Constantin-Vodă Movilă. V. și *Studii și documente,* V, p. 11, nº 52 (cumpărătură a lui în 1609), nº 54 (alta în 1610) (de la 1625 apar fiii lui: Ionașco, Lupul). Pentru d. Kozak, el e pur și simplu «Nikora Peržeskul», adecă, cum am zice pe romănește, *Perjescu.*

În biserică, e mormîntul Marelui-Vistier Iani Calugherà, din Pogoniana, de unde a fost și cronicarul-poet grec Matei al Mirelor. Iani se găsește prin acte, în calitatea sa de Vistier al lui Aron-Vodă, în slujba căruia muri cu cîteva luni înnainte de mazilia Domnului săŭ (la Mart 1595). Asupra lui și unui omonim, Francisc Calugherà, am dat știri în vol. XI din colecția Hurmuzaki, p. 756, nota 1; cf. și regestele de la sfîrșit, p. 905. Mai tîrziŭ, Mihai Viteazul a pretins că Iani stătea în înțelegere cu dușmanii lui Aron-Vodă și că pregătia, prin uneltiri în țară și în Ardeal, usurparea tovarășului săŭ Ștefan Răzvan; pentru aceasta, el ar fi perit de moarte silnică

(Hurmuzaki, XII, pp. 383-4). Pentru d. Kozak toate acestea sînt lucrurĭ necunoscute și mortul de supt piatra de la Sf. Nicolae rămîne să fi fost numaĭ un obscur «Iane, Kaluger *(sic!)* genannt». Greșită e și cetirea cuvintelor ce vin după data de lună, ca кь поперю, ceia ce dă apoĭ curioasa traducere: «in Poperju» (Poperju?! Trebuie să fie locul de origine — tot așa de autentic — al... Perjeștilor de maĭ sus). E evident că aicĭ trebuia să fie data de săptămînă, în forma pe care a dat-o Melchisedek *(Revista p. istorie, archeologie și filologie,* I², p. 64) saŭ în alta, pe care d. Kozak, ca filolog, o va fi știind maĭ bine.

Maĭ departe, d. Kozak dă un epitaf al luĭ Mihail Cărăscul. D-sa transcrie nemțește «Kăreskul», și trece înnainte, fără explicațiĭ. A existat însă familia suceveană a Cărăștilor și, într'un act din 28 Decembre 1638, apare un Gligorie Cărăscul *(Studiĭ și doc.,* V, p. 75, nº XVIII, 2).

La p. 147 nu pot admite un răposat de la începutul secoluluĭ al XVII-lea, om în stare să aibă epitaf după moarte, și care să fi purtat numele de: «Bursucŭ Atanasie». Nicĭ-o-dată, apoĭ, nu se punea la noĭ numele de familie, porecla, înnaintea numeluĭ de botez.

La pagina următoare epitaful grecesc din Ițcanĭ se presintă într'o lectură imposibilă: μνησθήτι κε (la Melchisedek κύρε), trebuia resolvat în μνησθήτι κ[ύρι]ε («adă-țĭ aminte, Doamne»). Dacă Melchisedek a greșit cetind numele mortuluĭ Manuil Μεγαληρωμαῖος, ceia ce n'are sens, greșită e și interpretarea îndreptătoruluĭ săŭ de astăzĭ care, din literele μουαη, ce precedă cuvîntul, care pare sigur, ῥωμαίου, face Μουράτη. Un Grec de la începutul secoluluĭ al XVI-lea care să se cheme Murati, Murad, e imposibil. Αὐθέντος nu trebuia dezlegat prin αὐδέντου, care nicĭ nu există: forma αὐθέντος există în limba neo-elină a acestuĭ timp în locul genetivuluĭ bun αὐθέντου (de la αὐθέντης). Τοῦ μεγάλου κυρίω Στεφάνω (pentru κυρίου Στεφάνου) e arbitrar deslușit ca τοῦ μεγάλου κυρ[ίου] Ιω *(sic;* într'o inscripție greacă!) Στεφάνω. Și la dată — maĭ bună decît cea din Melchisedek — am îndoielĭ: de ce cuvîntul ἰνδικτίωνος ar fi sărit? În nota 2 se vorbește în zădar despre titlul de «cel

Mare» ce s'ar fi dat luĭ Ştefan îndată după moartea luĭ: şi aicĭ «mărimea» e atributul legitim al persoaneĭ domneştĭ şi n'are nimic personal.

O piatră din Museul Suceveĭ pomeneşte pe Ioan Drăgoiŭ pîrcălabul, mort în ,зик, — cum ceteşte d. Kozak, interpretînd apoĭ 7020 (=1511, fiind luna Octombre). În Drăgoiŭ d-sa e dispus a vedea un Dragoş; lucru imposibil, numele fiind cu totul deosebite. Dacă e Dragoş, atuncĭ d-sa are prilejul de a vorbi de pîrcălabul Dragoş, — pentru care dacă ar fi căutat în lista alipită la *Uricariul,* XVIII, l-ar fi găsit şi până la anul 7016 (pp. 481-2). Drăgoiŭ acesta de aicĭ e însă un pîrcălab de Suceava, demnitar mic şi care nu se înseamnă în mărturiile documentelor.

De sigur că inscripţia arabă pe alabastru roşiatec de la p. 152, — o proslăvire a numeluĭ luĭ Allah — e pusă de Soliman-cel-Mare, cînd, în 1538, el a pătruns până la Suceava. Se ştie că el a pus o inscripţie şi pe poarta Tighineĭ (v. a mea *Chilia şi Cetatea-Albă,* p. 186). Altă dată, în 1485, Turciĭ veniră numaĭ ca bande de prădătorĭ la Suceava, pe care o arseră *(ibid.,* p. 168). Niciodată înnaintea saŭ în urma acestor anĭ, o oaste turcească n'a pătruns până la vechea capitală a Moldoveĭ. Inscripţia luĭ Soliman se explică prin petrecerea luĭ în castel, unde s'a găsit piatra, şi prin rugăciunea pe care a făcut-o aicĭ, şi care trebuia să lase măcar această urmă.

E imposibil ca inscripţia slavonă reprodusă fragmentar pe p. 153 să fie a luĭ Miron Barnovschi-Vodă. În ea trebuie să se pomenească cineva mort pe vremea luĭ, şi atît. Un Domn care avea atîtea ctitoriĭ în alte părţĭ n'avea de ce să fie adus spre îngropare la Suceava, şi e foarte îndoielnică aducerea oaselor luĭ chiar de la Constantinopol. Miron Costin, pe care-l citează aicĭ d. Kozak, aminteşte tocmaĭ pe acea pagină că *se spune* numaĭ că Vasile Lupu — decĭ nu «die getreuen Bojaren» (ar fi permis aceasta Turciĭ carĭ-l decapitase?) — a făcut strămutarea. Barnovschi n'a plecat din Polonia «anfangs 7141» («la începutul luĭ 7141»), ci după gonirea luĭ Alexandru-Vodă Iliaş pe care voià să-l înlocuiască, şi acesta se afla încă în Scaun pe la mijlocul luĭ Maiŭ *(Analele Academieĭ*

Romîne, XXI, p. 75). El n'a fost tăiat în «Iunie», ci la 2 Iulie st. n., cum am spus și maĭ sus, p. 612.

La p. 154, cred că «Annica» e maĭ curînd decît «Annicia», cum îndreaptă d. Kozak, un nume potrivit pentru o Suceveancă, fie și catolică, din anul 1586.

Inscripția soțieĭ luĭ Tarnawski trebuie să aibă «generosa», în loc de «Mi . . . ll (?) rosa».

Suceveanul Onciul, care pune feteĭ sale inscripția slavonă de pe aceiașĭ pagină, e cunoscut; soția luĭ, Tudosia, și fetele eĭ, Agafia și Marica luĭ Manu, poartă ceva maĭ tărziŭ un proces pentru niște viĭ. V. ale mele *Studiĭ și doc.,* V, pp. 11-2, n° 56.

Inscripția ce urmează are însemnătatea, care se cuvenia să fie notată de d. Kozak, că arată pe un Stolnic (un Mare-Stolnic), care e Portar de Suceava fără să fie Hatman, pe cînd de obiceiŭ Hatmanul era și Portarul vechiĭ capitale. Dar poate Stolnic e cetit răŭ pentru Vornic (v. *Studiĭ și doc.,* p. 74, n° XVII, 1) Numele de «Fealta» (în traducerea d-luĭ Kozak: «Fjalta») pentru mama Marieĭ soția luĭ Gavril e imposibil: trebuie «Feata». Saŭ poate e a se înțelege — de și e mult maĭ puțin probabil — numele tătăluĭ Marieĭ: Fealtin, obicĭnuit la Sașiĭ din Moldova (v. *Studiĭ și doc.*, V, *passim).*

Mă întreb dacă d. Kozak a cetit bine în a doua inscripție de pe p. 155: Zota кьпєт., din care face apoĭ «Zota der Kapitän». Eŭ știŭ pe acel timp în Suceava un Zota кȣпєц, un negustor Zota, — asupra căruia v. *Studiĭ și doc.,* V, p. 75, n° 1.

Pe p. 156, d. Kozak vorbește de «anul 1686, cînd Ioan Sobieski ținea ocupată Suceava». De fapt orașul a fost ocupat de Poloniĭ îndată după lupta de la Hotin (1673), și eĭ n'aŭ fost scoșĭ decît în 1674 (Cronica luĭ Muste, în *Letopisițe,* III, p. 14; Neculce, p. 208; convenția pentru predarea însășĭ e datată din 9 August: se află în Hurmuzaki, *Supl.* II[3], pp. 105-6). După expediția nenorocită a regeluĭ Ioan, Suceava era moldovenească în 1687 și era vorba s'o întărească Moldoveniĭ (Hurmuzaki, *l. c.,* pp. 157-9). În 1686, Craiul trecu numaĭ prin Suceava. Cetatea n'a maĭ fost, pănă la 1691,

în mîna Polonilor (cf. Schmidt, *Suczawa,* p. 186 şi urm.; Neculce, p. 239) şi *abia atuncĭ* se făcu «ocop pe giur capiştea armenească de spre Areanĭ» (N. Costin, p. 38; cf. *Doc. Bistriţeĭ,* I, p. CVI).

În privinţa istorieĭ Zamcăĭ îl pot lămuri pe d. Kozak prin ancheta din 16 Mart 1782 (copiată în vol. VII din copiile luĭ Schmidt, aflătoare în Bibl. Museuluĭ din Budapesta).

Se întreabă Armeniĭ Bogdan şi Hariton Pruncul, «nach dem der in selbem wohnende Calugier keine Sprache könne». Eĭ spun că exista, «als die Stadt Soczawa noch in ihrem Flore war, ein Bisthum, und zwar das einzige armenische Bisthum diesseits der Donau..., wovon der letzte Bischoff sich Axenti genannt habe [v. asupra luĭ, *Doc. Bistriţeĭ,* I, pp. CV-VI]. Lange Zeit sei das ganze Bisthum, wozu dieses Klösterle gehörte, öde und verweysst gewesen. Das dermahlige Kloster sey vor ohngefähr 55 Jahren von einem aus Arerad Ararat] hieher geschickt wordenen Bischoffe, Namens Ignati [la Ianuar 7253 = 1745, Ioan Mavrocordat întăreşte dreptul de a nu se tăia lemne din braniştea lor, supt pedeapsa de a lua vinovaţilor toporul şi de a fi duşĭ la ispravnic, luĭ Ignatie «episcop armenesc» şi oamenilor săĭ], erbaut worden, welcher die diesfälligen Schrifften von der überbliebenen Friedschaft des letzten Bischoffes Axenti zu Gerla oder Samos-Ujvar in Siebenbürgen abgeholt, die Kirche wieder erbauet und dass dermalige Kloster hergeistellt, sonach die Güter wieder an sich gezogen habe». Locul Zamcăĭ se întinde de la şanţul oraşuluĭ până la al Şcheiĭ; documentele ar fi «wirklich in Wien», dar marturiĭ nu ştiŭ ce e scris în ele, nicĭ cine a făcut donaţia. De curînd, boierul Balş, cumpărînd un loc, încălcase; apoĭ hotărniceşte Iordachi Cantacuzino Deleanul. Marturiĭ făgăduiesc să întrebe pentru acte «bei denen Armeniern in Siebenbürgen».

Din Iaşĭ, la 21 April 1677, Antonie-Vodă Roset dă «episcopuluĭ armenesc din Suceava», episcopieĭ şi mitoculuĭ eĭ, cincĭ familiĭ de scutelnicĭ. Eĭ aŭ voie a maĭ chema Armenĭ, «orĭ din Turcia orĭ din Polonia», cari vor fi şi eĭ scutiţĭ. Dijma de pe moşie va fi a episcopuluĭ, nu a Domnieĭ.

În măsurătoarea din 26 Octombre 1768, Spătarul Ioan Cantacuzino (cronicarul) şi Lupul, Vornic de Poartă, arată că Volcineştiĭ merg până la poarta Zamcăĭ saŭ pănă la «rîul din jos». Se dă Armenilor din Zamca «pămîntul Zamcăi şi pădurea de acolo pănă la rîul de supt Zamca» *(ibid.)*.

Pentru Hagĭgadar, foasta mînăstire (mitoc), sînt iarăşĭ, în plăcuta situaţie de a lămuri, după aceleaşĭ izvoare, pe d. Kozak.

La 16 Mart 1782, se face şi cercetarea pentru «Mitok, sonst Hadschgadar genannt, bei Suczawa, auf den Gropile genannten Gründen» (pentru care v. *Studiĭ şi doc.*, V, p. 75, n° XVII, 2). Ceĭ doĭ marturĭ pomeniţĭ şi maĭ sus arată că Mitocul e făcut de conaţionalul lor Bogdan Donovacovicĭ, pe un loc domnesc dat de Ieremia-Vodă. El are şi ceva pămînt (dar Gropile sînt ale mănăstiriĭ Sf. Ilie) şi treĭ iazurĭ: drepturile Mitoculuĭ aŭ fost atacate în 1779 de dichiŭ, egumenul Macarie, dar fără folos.

Cartea luĭ Ieremia Movilă e datată din Suceava, 22 Ianuar 1597. Bogdan Donovacovicĭ era un Liovean, care, împreună cu mulţĭ Armenĭ, expusese Domnuluĭ «dass in den Zeiten des Fürsten Despot, wegen vielen Unruhen, Kriegen, Verwüstungen, dann unfriedlichen Rebellionen deren Fürsten der Moldau, so damals in der Moldau waren (es waren nähmlich der Fürst Alexander mit denen Türken und Tataren auf einen Theil, auf den anderen Theil hat sich aufgemacht der Dumitrascho Weschnowezki mit denen Kosaken, auf den dritten Theil der Fürst Domsche mit denen Moldowanern, endlich auf den vierten Theil der Fürst Despot mit denen Hungarn und Deutschen in der Festung Suczawa»). Atuncĭ Drăgan Donovac, tatăl luĭ Bogdan, fuge la Lemberg, şi, în lipsă, i se confiscă averea: casa, via, livezile, stupiĭ, supt cuvînt că ar fi luat cu sine şi banĭ domneştĭ. Dar pentru cinstea luĭ jură «mulţĭ Romînĭ şi Armenĭ din Suceava». Deci Ieremia ĭ dă îndărăt casa, «în strada cea mare armenească, între bătrînul Abraham şi Ion *Nizkirka*», via luĭ, ce este între Armeanul Simon şi «bătrînul Francşa», un loc pentru treĭ bolţĭ, «la începutul bolţilor mănăstiriĭ armeneştĭ», «welche die lee-

dige Bursche [breasla holteilor] der Stadt besitzen», păşunile ce sînt «unter dem Heugrund der Armeniern», două iazurĭ, şese fălcĭ la Cotnarĭ (unde era şi Armeanul Varlam), «pe care răposatul Domn Petru [Şchiopul] le-a vîndut Vameşuluĭ Simion pentru 12.000 de aspri», iar după moartea acestuia le-a trecut mănăstiriĭ Galata, «auch in der Stadtschrift [catastiful] Kotnar einschreiben lassen»: i se dă în schimb mănăstiriĭ 300 de leĭ, «şi pentru ca răposatul Petru-Vodă să-şĭ aibă odihna». Martur: Nistor Ureche. Stroicĭ Logofăt. Scrie Dumitraşco Roşca.

XIV. Suceviţa.

Suceviţa e fundaţia Movileştilor. D. Kozak începe prin aserţiunea că Ion Movilă a luat pe «sora Voevoduluĭ Alexandru Lăpuşneanu, Maria». Ar fi foarte interesant, dacă ar fi adevărat. Însă din izvoarele aduse de d. Kozak, singurul cu greutate, Okolski, spune numaĭ că şi soţia luĭ Movilă — ştim că Maria era a doua soţie a luĭ Ioan; v. *Studiĭ şi doc.*, VI, p. 414, n° 1593 — era «din neamul Despoţilor sîrbeştĭ», din care se coboria, prin mama eĭ Despotina Elena-Ecaterina, Doamna Ruxanda a Lăpuşneanuluĭ. Dacă ar fi fost *cumnatul* acestuia, e greŭ de crezut că Ioan ar fi servit aşa de lesne şi de bine pe Despot Heraclide, care înlocui pe Alexandru în 1561.

D. Kozak schiţează apoĭ, în nota 1 la p. 161, cariera boierească a Logofătuluĭ Movilă. D-sa întrebuinţează *cincĭ* acte pentru aceasta; dar alte *şepte* sînt notate de d. Gh. Ghibănescu, în *Uricariul*, XVIII, p. 49; un *al optulea* în Hurmuzaki, XI, p. L, nota 7. Din această Prefaţă a mea la vol. XI din colecţia Hurmuzaki putea să vadă d. Kozak şi rolul, rămas necunoscut d-sale, ce a jucat Movilă supt Despot.

Dintre fiiĭ luĭ Ioan Movilă, d. Kozak uită pe Toader, despre care vorbeşte părintele Marian, în *An. Ac. Rom.*, XXII, şi pentru care am dat ştirĭ nouă în *Studiĭ şi doc.*, V, p. 531, nle 3-4. El e de altmintrelea pomenit, cu fraţiĭ săĭ, şi în *Solka* luĭ Wickenhauser, pp. 64-6.

Pentru presenţa în Divanele domneştĭ a viitoruluĭ Ieremia-

Vodă, d. Kozak aduce opt acte; *alte* opt se citează în *Uricariul,* XVIII, p. 475. Ieremia ar fi domnit de la Decembre 1595, — ceia ce e cu totul falş, căcĭ el ocupase tronul încă din August (v. Hurmuzaki, XII, p. 99 şi urm.). Peste cîteva paginĭ (p. 165)... şi d. Kozak e de această părere.

Gheorghe Movilă ar fi fost episcop de Rădăuţĭ «de pe la 1580 la 1588». Cu totul fals! El n'a maĭ fost episcop de Rădăuţĭ încă din 1587: vadă d. Kozak actele ce am tipărit în Hurmuzaki, XI, p. 901 (cf *Istoria literaturiĭ romîne,* II, p. 556, nota 1). În cartea mea, citată, *Relaţiile cu Lembergul,* pp. 111-3, am arătat că Gheorghe, ajuns Mitropolit după această dată, a plecat în 1591 în pribegie cu Petru Şchiopul. Pe de altă parte, dacă în 1577 Isaia e încă episcop de Rădăuţĭ, încă din 1579 locul acesta îl ocupă Gheorghe Movilă (Hurmuzaki, XI, pp. 894-5).

D. Kozak adauge că Gheorghe a fost Mitropolit «de pe la 1589 până pe la 1603». Nu, Mitropolia luĭ a ţinut de la 1587 până la o dată ce nu se poate fixà încă.

Despre înnaintarea în boieríĭ a luĭ Simion Movilă se daŭ şi ştirĭ nouă (ocuparea de el al dregătoriilor de aprod şi Păharnic; pentru aceasta din urmă însă era să se citeze şi Ureche, p. 238). Pentru situaţia luĭ ca Hatman se pomenesc patru acte; dar alte patru se citează de d. Ghibănescu, în *Uricariul,* XVIII, p. 493; un al cincilea se dă în Hurmuzaki, XI, p. 907, al şeselea în *Studiĭ şi documente,* V, p. 6, nº 30 Simion n'a fost Domn muntean «de la 1598 la 1600», «şi de la 1601-2», ci de la 1600 la 1602, — cu totul alt ceva decĭ! Dacă el a urmat în Moldova luĭ Ieremia mort la *30 Iunie* st. v. 1606, nu înţelegem cum începe Domnia sa în «Iulie». Alegerea de Domn nu se făcea aşa încît locul stăpînitoruluĭ să fie liber un timp apreciabil.

Maĭ departe, d. Kozak aşază Domnia luĭ Iancu Sasul între 15 Februar 1580 şi 17 Octombre 1582. Din documente care eraŭ tipărite de mult şi pe care le-am întrebuinţat în Prefaţa la vol. XI din colecţia Hurmuzaki, se vede că Iancu, numit în Novembre 1579, porni din Constantinopol la 7 Decembre şi că anul noŭ îl apucâ în reşedinţa sa. Cît priveşte sfîrşitul

Domnieĭ luĭ, încă la începutul luĭ Septembre 1582, Iancu, mazilit în August, nu maĭ era în Moldova.

La 1581 fugise din țară Movileștiĭ. D. Kozak vorbește de acest eveniment tocmaĭ ca acum zece anĭ, de și el a fost din noŭ explicat, cu izvoare nouă, de mine, în Hurmuzaki, XI, p. L. Se știe astăzĭ că la fugă a luat parte și Mitropolitul Teofan. Atuncĭ Ieremia era numaĭ Păharnic, și nu încă Vornic. Trebuia de spus că Balica era cumnatul Movileștilor, și de aceia a mers cu eĭ. Și Teodosie Barbovschi, apoĭ Mitropolit, pornise din Pobrata, de unde se ridică și Gheorghe Movilă. V. *Candela*, IV, 1885, p. 147: «atâta cît, deosăbĭ de episcopĭ, și 2 Mitropolițĭ aŭ stătut din Pobrata: Gheorghie fratele Irimii-Vodî și Theodosie Barbovschi, cariĭ fiacerî Sucevița». Decĭ și Teodosie, ceia ce a scăpat din vedere d-luĭ Kozak, e ctitor al Sucevițeĭ.

La revenirea ca Domn, în 1582, a luĭ Petru Șchiopul, nu găsim, cum spune d. Kozak, pe Movileștĭ în «locurile ce le avuse». Ieremia e numit *abia acum* Vornic; Simion nu face parte din Divan; numaĭ Vlădica Gheorghe rămîne la Rădăuțĭ (v. Hurmuzaki, XI, p. LII).

La fuga luĭ Petru-Vodă, în 1591, Luca Stroicĭ nu era Mare-Vistier, cum spune d. Kozak, ci Mare-Logofăt (v. și Ureche, p. 238); nicĭ măcar Simion fratele luĭ Luca nu era Vistier (Hurmuzaki, XI, p. 903; el fu Vistier abia supt Ieremia-Vodă, — *Uricariul*, XVIII, p. 505).

Pentru data cînd s'a sfîrșit mănăstirea de piatră a Sucevițeĭ, era de trimes la *Doc. Bistrițeĭ*, II, p. 116, nº XX. Bogza Logofătul, ce iscălește acolo, se întîmpină în 1597 (*Uricariul*, XVIII, p. 451).

La inscripția luĭ Ieremia Movilă era iarășĭ, de trimes, pentru Gavril Stolnicul, ce a făcut piatra, în urmă, la p. 155. Astfel ar înceta nedumerirea d-luĭ Kozak: «asupra persoaneĭ Stolniculuĭ Gavril nu se poate spune pentru moment nimic sigur».

La p. 172 se află iarășĭ greșelĭ în expunerea vieții luĭ Simion Movilă. El n'a fost făcut Domn muntean de «fratele săŭ Ieremia» și în «1599», ci de Polonĭ, în 1600. «Domnia luĭ a ținut aicĭ puțin maĭ mult de cît un an, căcĭ în pri-

măvara anuluĭ 1600, el a fost gonit de Mihaĭ Viteazul, care apoĭ visită Moldova cu o expediție de răzbunare», scrie, foarte ciudat, d. Kozak. Mihaĭ n'a avut pe cine goni, căcĭ, cît a fost el în viață, Simion n'a luat Țara-Românească; expediția în Moldova se făcu în Maiŭ-Iunie, din Ardealul cucerit de Mihaĭ, și anume pentru a goni de acolo pe Sigismund Báthory. Simion nu se stabili în Țara-Românească «îndată după moartea luĭ Mihaĭ», cum crede d. Kozak, ci îndată după cucerirea Moldoveĭ de Polonĭ, în 1600, și nu în «1601». Acte de la Simion nu se află numaĭ în Venelin, cum socoate d. Kozak, ci cincĭ altele în Hasdeŭ, *Cuvente den bătrănĭ,* p. 107 și urm., și al șeselea în ale mele *Studiĭ și doc.*, V, p. 177, n° 16. El nu părăsi tronul «în urma uneĭ conjurațiĭ a boierilor», ci bătut de Radu-Vodă Șerban, care venise din Ardeal. Vadă d. Kozak Prefața mea la *Studiĭ și doc.,* IV.

Gavril Movilă n'a domnit în Țara-Românească de la 1617, cum spune d. Kozak. la p. 173, ci, precum am arătat în *Socotelile Brașovuluĭ,* p. 45 și în Prefața la vol. IV din *Studiĭ și doc.,* de la 1618. Melania e numele călugăresc al mameĭ luĭ Gavril, Doamna luĭ Simion-Vodă, care se numia în mirenie Marghita (nicĭ-odată însă, cum crede d. Kozak, la p. 173: «Margarita»). Până la sfîrșit, ea îșĭ zice în acte publice Marghita (*Cuvente den bătrănĭ,* I, p. 227; act necunoscut d-luĭ Kozak). Saŭ ea avea un dublu nume, ca Elena-Ecaterina luĭ Petru Rareș.

La p. 173, e mormîntul Anghelineĭ fata luĭ Gheorghe pîrcălab de Hotin și a Crîstineĭ. D. Kozak zice că Gheorghe «ist in der Geschichte bekannt» și citează în nota 6 acte din aniĭ 1597-1606, care-l pomenesc, întrebîndu-se apoĭ dacă e același cu pîrcălabul Gheorghe, al luĭ Petru Șchiopul. Fata luĭ ar fi «Fürstin» (așa traduce d-sa cuvîntul кнѣгиња).

De fapt Gheorghe se află, nu din 1598, ci din 1587 și chiar înnainte, în calitatea de pîrcălab de Hotin. El apare în alte opt documente la Ghibănescu, *Uricariul,* XVIII, pp. 487-8; a noua oară în Hurmuzaki, XI, p. 907, a zecea în *Studiĭ și doc.,* V, p. 80, n° 10. Din *Uricariul,* se vede că el a fost pîrcălab și în 1607, nu numaĭ până în 1606, cum crede d.

Kozak. E de bună samă acelașĭ cu Gheorghe de supt Petru Șchiopul, fiind-că ambiĭ sînt pîrcălabĭ *tot la Hotin*. Cu atît maĭ mult, cu cît Gheorghe e pîrcălab și supt Aron-Vodă, între Petru și Ieremia (Hurmuzaki, XI, p. 318; dar cf. pp. 904-5). În 1619, nu maĭ trăia el, dar Crîstina, soția luĭ, era tot la Hotin *(Studiĭ și doc.*, V, p. 81, n[le] 16, 17, 18). Un act din 1617 de la Radu-Vodă Mihnea adauge prețioasa lămurire că Gheorghe fusese socrul luĭ Ieremia Movilă, tată decĭ al soțieĭ luĭ Ieremia,—dar nu al Doamneĭ Elisaveta, care se chema Ciomîrtan *(ibid.*, p. 397, n° 12). Căcĭ la mănăstirea Putna se află o evanghelie, dăruită în 1599 de Gheorghe și Crîstina: o notă dă și familia luĭ Gheorghe, care e Izlozean (Melchisedek, în *Rev. p. ist., arch. și filologie*, I, p. 266). Anghelina, fata lor, nu e «Doamnă», ci e «jupăneasă». Iată ce se putea spune, și trebuia să se spună, despre acest boier: așa se explică și îngroparea feteĭ luĭ în Sucevița[1].

Epitaful Teodosieĭ feteĭ luĭ Simion (p. 174), ca și al Zamfireĭ feteĭ luĭ Ieremia-Vodă (p. 166), sînt de sigur interesante.

În inscripția de la p. 175 nu poate fi «[Io Mo]ghila Voevod», căcĭ Movileștĭ aŭ fost doar maĭ mulțĭ pe tronul Moldoveĭ. Dacă va fi fost *Moise* Movilă, atuncĭ Ioan Postelnicul, mort în Domnia luĭ, ar putea fi Ienachi pomenit în 1632, supt Alexandru Iliaș *(Uricariul*, XVI, p. 21).

Nicoară din n[1] următor e, credem, Prăjescu. V. maĭ sus p. 633. El apare, tot ca treti Logofăt, în *Studiĭ și doc.*, V, p. 9, n° 43. Decĭ nu era de nevoie a se scrie: «asupra luĭ Nicoară... ar trebui ca izvoare nouă să maĭ dea lămurirĭ» (Kozak, p. 176).

Postelnicul Gheorghe, despre care iarășĭ d. Kozak declară că nu poate da, cu toate sîrguincioasele sale cetirĭ, nicĭ-o lămurire, e totușĭ cunoscut. El veni în Tirol, la sfîrșitul anuluĭ 1593, împreună cu *Ieremia Movilă* și Luca Stroicĭ, pentru a îndemna pe exilatul Petru Șchiopul spre o fugă care i-ar fi dat iarășĭ tronul. V. Hurmuzaki, XI, pp. 375-6, n° DXXII.

[1] În Bibl. Ac. Rom., ca doc. 12/LXXII, se află un act al luĭ Gheorghe, dat din Bălasineștĭ. — Un Gheorghe pîrcălab *de Roman*, în Octombre 7106 (1597) (Bibl. Ac. Rom., doc. 212/XIII).

N[1] următor e inscripţia pusă de *Ana* soţia luĭ Gheorghe (decĭ [кнѣгина] анна, iar nu... ана?), uneĭ fete a sale.

Pentru toţĭ Vîrnăveştiĭ şi Silioneştiĭ din inscripţia de la 1765, a se vedea tabla la *Doc. Callimachi.*

XVIII. Vama.

La inscripţia luĭ Mihaĭ Racoviţă pentru expediţia sa în Ardeal, r. 2 de sus, e a se ceti: «vălet», nu: vă let»; rîndul 4 de sus, cuvîntul punctat la început e, *de sigur:* «aceastea»; r. 5 de sus «par» e «partea»; r. 6, pentru «ciĭ maĭ de...», trebuie a se ceti «ciĭ maĭ de *jos*» (nu «de frunte»; aceia eraŭ boieriĭ, pomeniţĭ maĭ sus). «Al triil[e] rându a Domnii mel[e]» înseamnă «a treia Domnie», şi nu se poate traduce, cum face d. Kozak, cu: «in dritter Reihe meiner Regierung».

În rîndul 1 din faţa ostică, în loc de: «čan şe», propun: «č-aşè»; rândul 2 de sus, p. 182, în loc de «şi Vod cătan pe Necolaĭ Mavrocordat» trebuie: «Pıvod[ă] Căp[i]tan[ul] pe Necolaĭ Mavrocordat» (acesta a fost surprins în adevăr în capitala sa de ofiţerul imperial Pivoda); rîndul 3 de sus, «Buc... ştĭ l-aŭ dus la Sibiĭ», nu e «Buc[ure]ştĭ l-aŭ dus», ci «Buc[ureştĭ], *şi* l-aŭ dus». Corectura: «în ağutoriul de Dumnădzăŭ» pentru vechia cetire: «cu ağutoriul luĭ Dumnedzăŭ», nu e de admis, nefiind româneşte; tot aşa «răspăndat» din rândul 4 de sus (nicĭ «răspăndit», nicĭ «răspins» nu poate fi, ci «răs[i]pit»; atuncĭ «dat», ce urmează, ar fi «dar»); rîndul 5 de sus: «cerdac... tri lăngă movil[ă] am făcut» e: «cerdac [de pia]tr*ă* lăngă movil[ă] am făcut». «Lăngă... cel mar... go ja [= jos] Cetăţui unde aŭ fost şi războiul» e: «lăngă [drumul] cel mar[e] [ceva ca:] *în josul* Cetăţuiĭ». Cf. Neculce, p. 353: «supt dealul Cetăţuieĭ, pre unde aŭ fost războiul bătălieĭ, lîngă drumul cel mare ce merge la Ţarigrad». Cetăţuia e, d-le Kozak, o mănăstire lîngă Iaşi, unde se ştie că a fost lupta din 1717, decĭ nu se traduce «cu Festung»!

La r. 4 din faţada nordică, locul alb trebuia întregit cu: «Măria Sa», titlul ce se dă Sultanuluĭ tatar (şi nu Hanuluĭ, căcĭ acesta n'a luat parte la campanie); la r. 5, locul alb e

de împlinit cu: «am»; al doilea loc alb din acelaşĭ rînd poate fi înţeles «d[a]t», adecă predat; la r. 6, în loc de «al...», aş ceti: «apoĭ»; la r. 7 «Muncar», care e cu totul lipsit de sens, e cetit răŭ pentru «Muncač»; locul alb se poate interpreta: «şi s'aŭ»; la r. 8: «aŭ prădat... [Ma]ramorăşul car... pr...» poate fi: «aŭ prădat tot Maramorăşul; care pradă». În ultimul rînd: «...am sa...ni la Ungur[ĭ] şi ap...n...» e «şi ja*f* s'a pomeni la Ungurĭ, şi apoĭ ne-am...»

La r. 1 din faţada vestică, locul alb e «ispravnic», cel ce a făcut decĭ piatra; la r. 3, «pr...aralor de...şa anum[e]» e «pricina ghenera*ri*lor de Ardeal, *şi* anum[e]»; la r. 4 nu poate fi «gănărarul», ci «ghinărarul» (= г[и]н[ѣ]рарꙋл); «şi [b]aron Tadet[e]g» e, de fapt «şi baronul de Tigh[e] (тигє = Tige)»; nu ştiŭ numele comandantuluĭ de Bistriţa pe care cronica luĭ Chiparisa îl numeşte «Frenţa» (Franz), pentru a putea îndrepta pe «Santamo» din cetirea inscripţieĭ de d. Kozak; în r. 7: «căt pent...t...lăcomie lor trimiţind... a...ţrăi» e, de sigur: «căcĭ pentru spurcata lăcomia lor trimiţind asupra ţărăĭ».

Aşa încît în locul lecturiĭ d-luĭ Kozak se putea avea următoarea:

«Din mila luĭ Dumnăzăŭ Domn[ul] Io Mihaĭ Răcoviţ[ă] Voevod, Domn şi oblăduitor a toat[ă] Moldavi[a], la vălet 7224 [1716], al triil[e] răndu a Domnii Mel[e], rădicat-a puternica Împărăţie turčască oaste asupra Nemţilor, şi la ačastea mestecătur[ĭ] multă prad[ă] s'aŭ făcut bietiĭ ţăr[ĭ] a Moldoviĭ de spre part[e] [N]emţilor, poftindu-ĭ şi chemăndu-ĭ o s[amă de boe]rĭ [a] Moldoviĭ şi din ciĭ maĭ de [jos], de pur[urĭ] cum săntu Moldo[veniĭ, încă]t nu aŭ rămas m[ă]n[ă]st[ire] saŭ [bi]ser[ică] *[cam aşa:* care să nu fi fost prădată; *treĭ litere neînţelese].*

Cu o samă de Nemţĭ şi Moldoven[ĭ], Munten[ĭ], Ungur[ĭ], Sărbĭ, căt[ăv]a adunătur[ă]; č-aşè făr de veste ni-aŭ lovit la Scaunul nostru în Eşĭ, cu [găn]du ca s[ă ni è, p]recum aŭ luat Pivod[ă] Căp[i]tan pe Necolaĭ Mavrocordat Domnul munten[esc]u din Scaunul ţărăĭ, din Buc[ureştĭ], şi l-aŭ dus la Sibiĭ, iar noĭ, cu ağuto[riul lu]ĭ Dumnădzăŭ i-am biruit şi i-am

răspin[s], dar și movil[ă] am făcut pe trup[urile lor] și minunat[ă] cruce și cerdac [de pia]tră, lăngă movil[ă] am făcut, lăngă [drumul] cel mar[e] [din josul] Cetățui, unde aŭ fost și războiul.

...acestu stălpu, și am mersu pe muntel[e] ce s[ă] chiam[ă] Măstăcănișul și pe muntel[e] Suhardul, pogorăndu-ne pen codri și ape, am vinit în Ț[a]ra Unguriască, înt[r'un] sat anum[e] Rodna, și de acolo înpreun[ă] cu [Măria Sa Sult]anul și cu mulțim[e] de Tătar[ĭ], prădăn[du] și arzăndu, păn la cetate Bistrițiĭ, [am] încunğurat-o de toat[e] părțil[e], și s'aŭ d[at], numaĭ cetate singur[ă] aŭ rămas. [Apoĭ s']aŭ slobozit Tătar[i] în prad[ă], trecănd de Muncač, la Ungurime den afar[ă]; și s'aŭ întorsu prin Maramorăș, aŭ prădat [tot Maramorășul]; car[e[pr[adă și j]af s'a [pome]ni la Ungur[ĭ]; și apo[ĭ] n[e-am întors l]a num...

...Iordache Cantacozonó Vel Comis [ispravnic]; și ačastă prad[ă] și robie ce făcu în [pămăn]tul țăreĭ Moldoviĭ și a ț[ări ung]ureștĭ s'aŭ făcut din pr[icina] [ghinăr]arilor de [Ardeal], și anum[e] Ștefan Șt[invil ghi]nărarul den Sibiĭ și [b]aronul de Tigh[e] [ghin]ărarul den Brașov și Santamo (?) [ghi]nărarul de Bistriță; car[i] pentru ačast[a să] deei samă înnainte luĭ Dumnă[zăŭ], la înfricoșatul [ğ]udeț, căč pent[ru spurca]t[a] lăcomie lor trimițind [asupr]a ț[ă]răĭ pentr[u] dobănda l[o]r *[câteva litere neînțelese]*.

Tentativa luĭ Ferenț nu s'a făcut în «1716», cum spune d. Kozak, în explicațiĭ, ci în 1717. Cu Mihaĭ-Vodă n'a mers «Hanul», ci un Sultan tatar, fiŭ al Hanuluĭ (Amiras, în *Letopisițe,* III, p. 133), nicĭ «Pașa de la Hotin», cum iarășĭ crede d. Kozak, ci «Iliaș Colceag-beĭ, care era Salcol-Agasi la cetatea Hotinuluĭ» *(ibid.,* p. 134). Ca izvoare, d. Kozak citează pe Neculce, pe Muste, dar uită pe Amiras, foarte pe larg (v. maĭ sus) și cronica specială a acestor lupte a luĭ Chiparisa, tipărită de maĭ multe orĭ (v. a mea *Ist. literaturiĭ romîne,* I, p. 214, nota 2).

XIX. Vatra-Moldaviţa.

Intre cele maĭ vechĭ mănăstirĭ din ţerile româneştĭ, d. Kozak numără fără dreptate Bisericaniĭ, care e abia din secolul al XVI-lea, aşa încît n'a putut fi întemeiată, cum spune d-sa, de călugărĭ transdanubianĭ refugiaţĭ la noĭ după căderea politică a ţeriĭ lor.

În biserica Moldaviţeĭ e îngropat Efrem de Rădăuţĭ. De la acesta există o scrisoare către Bistriţenĭ, pe care am dat-o în *Doc. Bistriţeĭ,* I, pp. 28-9, nº XXXVII.

Gheorghe Drăganovicĭ va fi fost fiul luĭ Drăgan pîrcălabul (v. *Uricariul,* XVIII, p. 487). O văduvă a Postelniculuĭ Drăgan se pomeneşte la 1606: soţul eĭ trăia la 1589 *(Studiĭ şi documente,* V, p. 396).

Cu privire la mormîntul soţieĭ luĭ Constantin Stîrcea pîrcălab de Hotin pot adăugi, după ale mele *Doc. Bistriţeĭ,* II, p. X, că el, Stîrcea, era la această dată *fost* pîrcălab şi că trăi în această calitate măcar pănă la 1644. El va fi fost tatăl luĭ Miron Stîrcea, a căruĭ descendenţă se arată tot acolo. Începătorul familieĭ e Stolnic la începutul seculuĭ al XVI-lea *(Uricariul,* XVIII, p. 520). Constantin Stîrcea chiar, de care e vorba în epitaf, dă un act din 1599 altuĭ boier *(Arch. istorică,* III, p. 202).

Turcul pomenit la p. 193 e fără îndoială tatăl luĭ Costaşco, vestitul ostaş moldovean al regeluĭ Polonieĭ. Costaşco a fost botezat de cronicarul Miron Costin (ale mele *Studiĭ şi doc.,* V, p. 406, nº 5).

Episcopul «Gheorghe de Roman», îngropat la Moldaviţa în «1666», nu poate să fi avut fiinţă: păstoria luĭ Dosofteĭ, în care cade acest an, n'a fost întreruptă prin nimic. El trebuia să fie decĭ un episcop mazil, care va fi păstorit *înnainte* de Dosofteĭ şi poate fi identificat — cum propune d. Kozak, — cu Gheorghe, odinioară episcop al Huşilor.

Anastasie episcop de Roman e îngropat şi el la Moldaviţa. D. Kozak lasă în alb cifra unităţilor din data morţiĭ sale. Dar, de vreme ce el era episcop în Mart 1657 şi găsim pe urmaşul său la 10 Maiŭ 1658 (Melchisedek, *Cron. Romanuluĭ,*

p. 277), putem admite pentru moartea luĭ Anastase data de: 1-iŭ Ianuar 716[6]=1658. În nota 5 la p. 195 greșit se atribuie luĭ Kogălniceanu *Arch. istorică,* în loc de *Arch. românească.*

Pe p. 196 se dă o inscripție care se termină cu aceste cuvinte (în slavoneşte): «a fost supt egumenul». Pe un scut în stînga e «Arsenie», pe altul în dreapta «Agaton». D. Kozak socoate că Agaton e egumenul și Arsenie scriitorul inscripțieĭ. Se pare însă a fi contrariul, căcĭ în *Doc. Bistrițeĭ,* I, p. 49, nº LXIV, găsim cam pe atuncĭ pe egumenul Arsenie de Moldavița.

XX. Volovăț.

La p. 197 e o greșeală de genealogie domnească. Maria saŭ Marinca, Doamna care primi donația Volovățuluĭ în 1454, era mama luĭ Alexandrel, și nu a donatariuluĭ, care numaĭ din pietate o numește «mamă» (cf. *Chilia și Cetatea-Albă,* p. 106).

Notița luĭ Nicolae Costin la Cronica luĭ Ureche că la Volovăț ar fi fost întăiŭ biserica de lemn a luĭ Dragoș-Vodă (!), strămutată apoĭ de Ștefan-cel-Mare la Putna și înlocuită cu una de piatră, n'are nicĭ-o valoare. Documentul din 1723 al luĭ Mihaĭ Racoviță nu confirmă, ci copiază această știre fantastică, precum face și acel Ioan Teodor-Vodă, căruia era maĭ bine să i se zică pe nume: Callimachi, decît să i se scrie numele cu litere slavone («der Іѡ Іѡан Өеѡдор вкѡд»), cum face d. Kozak la p. 197, nota 4.

XXI. Voroneț.

La p. 200 se spune că «o samă de cuvinte» ale luĭ Ion Neculce sînt o «introducere» la cronica sa: ele sînt o complectare a cronicilor anterioare.

D. Kozak aduce înnainte un important act domnesc din 1471, din care se constată că atuncĭ era o mănăstire a Voronețuluĭ, unde stătea egumenul Misail. Observ că în 1463 acest egumen și orĭce egumen de Voroneț lipsesc din clerul moldovean. V. ale mele *Studiĭ și doc.,* V, p. 386, nº 1.

Asupra sihastruluĭ Daniil era de văzut şi Melchisedek, în *Analele Academieĭ Romîne,* IV, partea administrativă, pp. 25-7.

Asupra luĭ Barnovschi Hatmanul îngropat la Voroneţ, supt o piatră pusă în 1567, eraŭ de dat ştirĭ ce se află adunate în *Doc. Bistriţeĭ,* II, pp. VI-VII. Propuneam acolo identificarea luĭ Barnovschi, din botez Toma, cu Tomşa-Vodă, ce şi-a luat numele *domnesc* de Ştefan. Dar înnaintea epitafuluĭ, care-ĭ zice numaĭ Barnovschi Hatmanul, ipotesa mea cade.

Reproducîndu-se epitaful Mareluĭ-Vornic Gligorcea, mort pe la 1[iŭ] Novembre 1599, trebuia să se spuie că el se numia Gligorcea Crăciun şi că fusese colegul luĭ Nistor Ureche de la 1597 la 1599 (*Uricariul,* XVIII, p. 475).

Tot aicĭ e îngropat Mitropolitul Grigore «Roşca, vărul luĭ Pătru-Vodî Rareş, din Voroneţ de postrig». scrie Mitropolitul Dosofteĭ (Dinulescu, în *Candela,* IV, p. 147). Despre dînsul se ştie, fără ca aceasta să fi ajuns la cunoştinţa d-luĭ Kozak, că a fost timp de douăzecĭ şi treĭ de anĭ egumen la Pobrata: el a făcut pe Petru Rareş să-şĭ aleagă această mănăstire ca loc de înmormîntare. În Octombre 1557 el slujeşte la sfinţirea mănăstiriĭ Slatina (Ureche, p. 210). Încă în 1562 (= 1564) îl vedem ocupîndu-se de această mánăstire (*Arch. istorică,* I², p. 22), ca fost Mitropolit. Îl găsim în 1560 ca Mitropolit al luĭ Alexandru Lăpuşneanu (Melchisedek, *Cron. Romanuluĭ,* I, p. 194). Dar el e acela care a sfinţit ca Domn pe Despot-Vodă (Ureche, p. 212). Teofan ajunse Mitropolit la 22 Septembre 1564, după întorsul luĭ Alexandru Lăpuşneanu (*ibid.,* p. 221). Încă la 4 Februar ale aceluiaşĭ an avem însă o scrisoare a luĭ Grigore ca «Vlădică al Suceveĭ» (*Doc. Bistriţeĭ,* II, p. XXXIX). Ca dată a morţiĭ a luĭ se dă în inscripţie: 5 Februar 7078, şi d. Kozak n'are de sigur dreptate cînd tălmăceşte aceasta prin 1571, în loc de 1570.

Dacă Teofan a urmat după Grigore din Pobrata n'a fost alt Teofan în secolul al XVI[lea] înnainte de dînsul. Decĭ nu s'ar putea admite data de 1550 pentru o inscripţie pusă la Voroneţ de un Mitropolit Teofan, care, cum spune d. Kozak, ar fi murit în acest an «înnainte de a se sfîrşi zugrăveala», comandată de dînsul.

Văscan Movilă (fratele luĭ Ioan), tatăl «necunoscutuluĭ» al căruĭ mormînt se descrie la p. 211, a fost pîrcălab de Hotin şi după 1552: îl aflăm pănă în 1559 (Ghibănescu, în *Uricarıul,* XVIII, pp. 484-5). Pentru cariera luĭ trebuia să se compare Hurmuzaki, XI, pp. L-LI, de unde d. Kozak ar fi văzut că el ocupă pîrcălăbia şi supt Despot. Postelnicul Văscan, pomenit şi în *Uricariul,* XIV, p. 84, pare a fi altul.

Se poate şti foarte bine cine e fiul, cu numele sfărîmat, al luĭ Văscan, care s'a înmormîntat la Voroneţ în 1582. E Dumitru, Marele-Vătav, născut, spune un document din 1599, din Văscan şi Nastasia, care, adauge inscripţia, a făcut mormîntul din Voroneţ *(Arch. istorică,* III, p. 202). Încă la Ianuar 1582, cînd se face întărirea domnească a uneĭ vînzărĭ de moşiĭ a luĭ Văscan şi Dumitru, zişĭ amîndoĭ şi Moviliţă, tatăl şi fiul eraŭ amîndoĭ în viaţă (Hurmuzaki, XI, pp. L, 898). D-luĭ Kozak i-a scăpat din vedere şi că la p. 162, nota 5, a tipărit însuşĭ un act domnesc prin care se judecă plîngerile aduse de Mărica Movilă [1] şi de fraţiĭ Gheorghe, Toader, Ieremia, Simion, Şcheauca, Greaca, în potriva vînzăriĭ unuĭ sat făcută fără ştirea lor de «Dumitru Aprodul, fiul luĭ Văscan Moghilă pîrcălabul de Hotin».

XXII. Zahareştĭ.

Nicoară Hîrovicĭ, frate cu Ioan Hîrovicĭ, care e menţionat ca pîrcălab de Hotin, nu numaĭ în actul, citat de d. Kozak, din Wickenhauser, *Moldavitza,* ci şi în alte două (v. *Uricariul,* XVIII, p. 485), era fiul luĭ Hîra Cămăraşul, credinciosul luĭ Petru Rareş, pomenit în Ureche, p. 202 şi într'o scrisoare polonă ce am tipărit în *Chilia şi Cetatea-Albă,* p. 348. El ajunse şi staroste de Hotin. Nicoară nu apare în documente pentru simplul motiv că ele nu sînt tipărite maĭ pentru toată Domnia a doua a luĭ Petru Rareş şi nu daŭ Divanul, chiar cele inedite pe care le ştiŭ, decît pe anul 1546.

[1] Un act de la ea şi de la nora sa Elisafta, o poruncă adresată ureadnicului, vătavuluĭ de vierĭ şi vierilor lor din Hîrlăŭ, datat: Iaşĭ, 24 April 7114 (=1606, cînd Ieremia-Vodă era poate bolnav), se păstrează în Bibl. Ac. Rom., ca doc. 17/LXXII.

* * *

După ce am arătat astfel amănunţit lipsurile şi greşelile cărţiĭ d-luĭ Kozak, venim la ideile conducătoare false, care întunecă această lucrare.

D. Kozak avea să pomenească nume de localităţĭ ce se află în Bucovina. Acolo două popoare se luptă pentru stăpînirea prin număr: Romîniĭ, pe cari eŭ îĭ privesc ca singuriĭ vechĭ stăpînĭ, şi Ruteniĭ, cari apar ca nişte veneticĭ din ultimele timpurĭ. D. Kozak e Rutean, şi e fireşte să ţie, în margenile adevăruluĭ istoric, fiindcă d-sa e un om de ştiinţă, la Rutenĭ. Cartea d-sale, scrisă în nemţeşte, nu se adresează însă miculuĭ public rutean, ci şi Romînilor şi larguluĭ public german, european. Ar fi fost decĭ de cuviinţă ca d-sa, care evident că nu era să părtenească numirile româneştĭ, să dea nomenclatura oficială, care ar fi împăcat pe toată lumea. Adoptarea ortografieĭ rutene e tendenţioasă, nepotrivită cu caracterul uneĭ opere de ştiinţă. Iar, cînd d-sa găseşte cu cale a numi ruseşte localităţĭ din România liberă şi chiar din Ardeal, nu ştiŭ cum am putea califica, în margenile politeţiĭ, acest ofensător abus.

D. Kozak procede tot aşa şi cu numele de persoane: cetim necontenit Myron Costin, Nekulče, Rakovica, etc. Limba romînă se scrie însă *cu litere latine* şi numele propriĭ de persoane ca şi de locurĭ trebuie înfăţişate aşa cum le scriem *noĭ*.

Maĭ departe, d. Kozak se face a crede că numele date localităţilor de vechile documente slavone — slavona fiind la noĭ limba Statuluĭ şi limba literară — sînt totdeauna *vechile* nume autentice. De fapt nume geografice aŭ fost slavisate adesea de pisarĭ în mare parte străinĭ; aşa Hrălov, Dorogunea, pentru Hîrlăŭ, Dorohoiŭ (Dorogoiŭ); până şi boierul Barbă Albă apare astfel obişnuit ca Belobrad (*Studiĭ şi doc.*, VI, p. 459, n° 26). A crede altfel, a admite că aceste nume aŭ o valoare etnografică sigură, ar fi acelaşĭ lucru ca şi cînd s'ar admite, pentru marele număr de nume latinisate ce se află în diplomele latine din Apusul Europeĭ, că pretutindenĭ a fost la început, pe cînd se scriaŭ acele diplome, o populaţie de limbă latină.

D. Kozak merge pănă acolo, încît proclamă în Prefață, p. v, că «în Voevodatul Moldoveĭ poporul rusesc formà, lîngă Vlachĭ *(sic)*, un puternic factor în viața de Stat și bisericească». Nu *poporul* rusesc, ci cultura slavonă, — ceia ce e cu totul deosebit. Saŭ, fiindcă în Prusia luĭ Frederic-cel-Mare se scriaŭ versurĭ și răvașe franțuzeștĭ, Francesiĭ formaŭ «un puternic factor» și așa maĭ departe?!

D. Kozak a constatat, ca și d. Giurescu *(Convorbirĭ literare*, XXXIV, pp. 693 și urm., 738 și urm.), și ca orĭcine a întrebuințat cronicile slavone din secolul al XV-lea, că ele nu schimbă anul la 1-iŭ Septembre. Din publicația d-luĭ Kozak se constată că în multe inscripțiĭ e tot așa. Dintre documente, multe urmează aceiașĭ normă (cf. listele de boierĭ din Ghibănescu, *Uricariul*, XVIII).

Atuncĭ de cînd se începea anul? Începutul din Septembre e imperial bizantin. Asupra noastră, pe lîngă influența bizantină, care era transmisă și prin cultura slavonă a Bulgarilor și Sîrbilor, se exercita și influența latină, introdusă prin Ungurĭ, din țara cărora pornise principatul moldovenesc, prin Polonĭ, cari căutaŭ să-șĭ întipărească suzeranitatea asupra luĭ. Dar la cele maĭ multe popoare de cultură latină data de 1-iŭ Ianuar pentru începutul anuluĭ învinge în secolul al XV-lea.

D. Kozak îșĭ bate joc însă de cine primește această părere. După d-sa vechiul început de an era cel de la 1-iŭ Mart, domnitor în Rusia (moscovită) pănă la 1492 (p. v). Pentru aceasta s'ar cuveni să aducă dovezĭ, dar de fapt nu găsește *nicĭ-una*. Una singură din datele cuprinse în cartea sa, acea de pe mormîntul luĭ Calughera, *s'ar putea* interpreta astfel.

Cît despre documentul XX/273 din Biblioteca Academieĭ Romîne, citat de d. Kozak, după d. Xenopol, iată cum stă lucrul.

E un act păstrat numaĭ într'o traducere de pe la 1850, a luĭ Gheorghian Peșacov, și autorul originaluluĭ e Udriște Năsturel, cunoscut pentru apucăturile sale de «savant» ce căuta greutățĭ în slavonește. Nicĭ-un alt cas de o asemene datare nu e cunoscut pentru toată această epocă.

D. D. Onciul îmĭ atrage însă atenția asupra actelor din 6940

ale luĭ Ilie fiul luĭ Alexandru-cel-Bun, care ar admite o interpretaţie în sensul d-luĭ Kozak.

Chestia stă însă astfel, şi din dezlegarea eĭ se vede că nicĭ pentru epoca luĭ Alexandru-cel-Bun, d. Kozak nu e în drept să admită simpaticul An Noŭ rusesc ca început al anuluĭ în vechia cancelarie a Domnilor moldovenĭ.

Dlugosz, cronicar contemporan, foarte precis şi vrednic, de toată încrederea, fixează moartea luĭ Alexandru-cel-Bun în vara anuluĭ 1433. La 3 Iunie 1433 Ilie, fiul săŭ, încheie un tratat cu Poloniĭ (Hurmuzaki, I², pp. 580-1, n° CCCCLXXXII), pomenind în el pe «răposatul» săŭ tată. Data Croniciĭ bistriţene, 1-iŭ Ianuar 1434 (Bogdan, *Cronicĭ inedite,* p. 35) e falsă.

Se găsesc însă două acte ale luĭ Ilie, dintre care unul e datat 6940 fără lună, iar celalt are şi luna şi ziua (13 Ianuar), fiind din acelaşĭ an 6940 (v. Bibl. Ac. Rom., VII/143=*Rev. p. ist., arch. şi fil.,* VII, pp. 370-1 şi LXXIV/5: *traducere*

Se pot face două ipotese: I. Anul se începea la 1-iŭ Mart, şi atuncĭ am avea 6940 Ianuar şi «poate Ianuar-Februar» (pentru întâiul document) =1433.

Avem însă de obiectat că după Dlugosz Alexandru a murit în *vara* anuluĭ 1433. Un al doilea argument, decisiv, e că avem un act de la 16 Februar 6940 (*Uricariul,* XVI. pp. 58-9), de la *Alexandru.*

A doua ipotesă a exprimat-o d. I. Ursu, în *Relaţiunile Moldoveĭ cu Polonia,* Piatra-N., 1900, p. 33, nota, p. 49, nota 5. Ilie ar fi fost asociat la Domnie de tatăl săŭ, bătrîn şi «disgraţiat de Polonia». Afară de motivare, aceasta e ipotesa cea bună.

În 1432 Alexandru-cel-Bun are de luptă cu Turciĭ pe carĭ-ĭ bate (*Studiĭ şi doc.,* III, Prefaţa: după Thallóczy şi Gelcich, *Diplomatarium ragusanum,* p. 572) şi cu Poloniĭ, în Pocuţia cărora el năvăleşte (*Chilia şi Cetatea-Albă,* p. 90). În astfel de împrejurărĭ, un om înnaintat în vîrstă poate să aibă nevoie de un ajutor.

Dar e o dovadă că Ilie a fost asociat la tron. În *Chilia şi Cetatea-Albă,* p. 302, am dat în regest un act al unuĭ *vogt-*

teutonic, din care se vede că în Februar 1432 se vorbia în Polonia de războiul ce pregătiaŭ *Domniĭ din Moldova* («die Herren us der Walachey»). Deci atunci eraŭ *doĭ* Domnĭ în această ţară.

Dăm aicĭ în întregime acest act (Archivele din Königsberg, *Schublade* XVI/a, no 15) şi altul, din Iulie 1432 *(ibid, Schublade* XXIV/a), care fusese şi el citat în *Chilia şi Cetatea-Albă*[1].

I.

Unsern undertenigen Gehorsam czuvor, alle Czeith in Behelichkeit. Erwirdiger, genediger Her Meister. Ewer Gnode geruche czu wissen daz an Unser Frawen Obende Lichtmesse seyn gekomen dez Koniges von Polen Bothen czum Heren Grosfursten, alz Her Dopke von Semo, Houbtman czu Woyniczen, und Her Johan Mansik von Dambrowka, und Andreas, dez Konigen Screiber; dy selbigen Bothen haben gebrocht den Leithes-Briff czum Tage czu czien; in deme Leithes-Briffe beruereth seyn alle dy genen dy von dez Grosfursten Wegen czum Tage czien sullen, alzo Bisschoffe, Prelaten, Bayoren *(sic)*, etc., alz Euwer Gnode, dy wol wyrth fynden in der Vsschrift dez Leithe-Briffen dy hiryne geslossen ist, alzo daz unsre Orden und dy Euwer Gnoden Bothen mit den Heren us der Walachey, alz wir vornomen, nicht methe czum Tage seyn geleithet, noch geladen czu czien mit dez Heren Grosfursten Bothen. Wme den Willen der Herr Grosfurste ach nicht wolde offnemen den Leythis-Briff, und sprach, wy dem were das dy Heren des Ordens und der Walachye nicht ach czum Tage geleythet weren, synth dem mole daz sy yn den Frede genomen wern, der gehalden sol werden von Sunthe Johannis Baptisten Tage czukomende ober eyn Jor, und sprach czu Mansike: wir haben dyr is vor gesayth in den Waynachthen heligen Tagen, wer is Sache daz dy Heren dez Ordens und der Walachy nicht wurden in den Geleiths-Briff gescreben mit den unsern Bothen czum Tage czu czyen, so solde och vor dem Tage nicht. *(sic)* nicht werden, und wir welden och ane sye keynen Tag halten. Do antworthe Manssik und sprach, der Konig hetthe gegeben den Leithe-Briff noch deme alz der Tag und Frede czu Lawczke

[1] În privinţa autenticităţiĭ actelor, am de observat că acel inedit («13 Ianuar 6940») pomeneşte pe fraţiĭ luĭ Ilie: Ştefan, *Petru* şi pe fiul Domnuluĭ, Roman, pe cînd cel din *Rev. p. ist., arch. şi fil.* dă pe fraţiĭ Ştefan şi Bogdan (tatăl luĭ Ştefan-cel-Mare: *nu* e pomenit aiurea) şi *nicĭ-un fiŭ*. Boieriĭ din acest din urmă act se potrivesc cu aceĭ din documentul luĭ Ilie datat 15 Iunie 6941 (1433) *(Uricariul,* XVIII, p. 51). Scriitorul Oancea, se află, în adevăr, în 6941-2 *(ibid*, p. 527). Autenticitatea acestuĭ act ar resulta deci ca sigură, faţă de autenticitatea *dubioasă* a celuĭlalt, păstrat numaĭ în traducere.

gemachet und offgenomen ist mit den eygentlichen Personen dy denne vor Lawczke sunderlichen benwemet und usgesacz worden, und Manssik sprach ach fort, der Tag gynge czu och, wy her solde und mochte, ydach so welde der Konig yo halden den vorscrebenen Frede von Johannis Tag obir eyn Jor. Dez antwerthe *(sic)* dez Grozfurste und sprach, unser Bruder Konig und ir alle wissset wol dy feste Vorscreibunge dy wir gethon haben mit den Heren dez Ardens und der Walachye, ane dy wir keynen Tag nicht halden wellen, noch nichts thun, wen wir merken daz ir uns geeth noch ere guthe und noch alle unsir redelichk, *(sic)*, wurdet ir uns brengen daz wir tethen weder dy Vorscreibunge dy wir so feste vorscreben haben mit den Herrn dez Ordens unde der Walachye, und wellen ir och micht ebeclichen *(sic)* begeben is gee *(sic)* uns an den Leip adir an allen Dyngen wy Got wil, und well yo ane sy keynen Tag halden. Do besprochen sich dy Polen und goben sulche Antwerth, mochte is geseyn das sich d... *(rupt)* der Tag vorczien und lengen mochte, sy walden boseen ap dy Heren des Ordens och czu dem Tage mochten komen und eyn sulches sy von in selbest rethen, wy wol is in nicht befolen were, sunder sy meynethen is vorbas an den Konig czu brengen. Och, genediger Her Meister, so wisset das gar vorsmelich waz dem Grosfursten daz im der Konig schreiff slecht. Herczog czu Littauwen, etc., und nicht Grosfurste, und sprach zu den Polen: der Heilige Vather der Bobest, der Romische Konig und alsust alle ander Heren schreiben uns: Grosfurste, ane alleyne unsir Brudir Konig czu Polen mit den Seynen, alzo daz wir dorynne irkennen daz uns der Konig und dy Polen eyn sulches nicht engunen, und mit eyme sulchen seyn dy Bothen dez Koniges von Polen noch an demselbigen vorbenwnthen Unsir Frawen Obende von Grosfursten gescheiden, und wme Beqwemekeit Willen hot gesanth der Her Grosfurste Andruschen Symorowitcz mit seynem Ingesegel czum Tage, darwme dy Polen och Bothen ap man mochte desen Tag mit Boqwemek. *(sic)* halden, daz dy Heren dez Ordens und der Walachye dorczu mochten komen, adir eynandir beqweme Czeith czu legen, in der alle dese Dyng noch Redelichk. *(sic)* werden geflegen. Gegen czu Mosty, am Unsir Lieben Frawen Tage Lichtmesse, im XXXIj Jore.

[2 Februar.] *Voith czum Brathean.*

[Pe V° :] Dem erwirdigen Homeister mit allir Erwirdikait dd. *(sic)*.

II.

Unsern undertenigen Gehorsam czuvor in allir Bohegelichken, erwirdiger, genediger Her Meister. Euwer Gnode geruche czu wissen daz Herr Reybenitcz und Fochs, Euwer Gnoden Bothen, seyn gekomen ues der Walachye czum Grosfursten am Sontage vor Kathedra Petri [27 Iuli]. Dy selbigen Euwer Gnoden Bothen haben uns gesayth, wy sy dy Heren der Walachye haben gar fruntlich offgenomen und guthlichen entphangen unde in vyl Ere irczeigeth, dortzu kostlichen begobeth und gar liplichen und fruntlich alzo von den Heren der Walachye seyn sy gescheiden, alzo sy Euwer Gnoden daz wol muntlichen werden selber

sorgen, und wrbas, genediger Her Meister, so hot uns gesayth Her Reybenitz und Fochs, Euwer Gnoden wirth korczlichen Bothschaft gesanth von den vorgenanthen Heren der Walachie, und, dez ersten so Her Reybenitcz und Fochs vom Heren Grosfursten mogen Orlop haben, so wellen sy sich och ane Sumen furdern czu Lande und czu Euwer Erwirdigen Gnode komen; hirwme, genediger Her Meister, sy bitthen Euwer Gnode czu bestellen Hew und Haber czwischen Ragnithe, daz sy haben off daz sy mit bohaldener Habe czu Lande mogen komen. Gegen czu Slonyn, am Sontage vor Kathedram Petri [27 Iulı], in XXXIj Jore.

Voith czum Brathean.

[Pe V° :] Dem erwirdigen Homeister, mit allir Erwirdigkeit dd.

Sînt din potrivă dovezĭ că Mart nu se poate admite nicĭ măcar în secolul al XV[lea] ca început al anuluĭ. Astfel, la 24 Ianuar 6984 Iuga Vistierul dă Putneĭ nişte lucrurĭ şi vite şi satul Şărăuţiĭ (Orest Popescul, pp. 13-4). La 1[iŭ] Iunie 6984 el adauge la această danie, pe care o repetă în noul act, şi o vie şi un cîmp *(ibıd.,* pp. 15 6). După felul nostru de a socoti, e bine: dania maĭ bogată din 1[iu] Iunie 1476 vine după dania maĭ săracă din 25 Ianuar 1476. D. Kozak socoate însă Ianuar 6984 la anul următor 1477, şi ar ieşi că dania maĭ bogată a precedat pe cea maĭ săracă. Se cuvine să se observe încă şi aceia că într'un al treilea act, din Iunie fără dată de zi, Iuga se mulţămise a reînnoi dania de la început, pe care o crescu îndată.

Altă dovadă: ar fi poate că Logofătul Costea fiul luĭ Andronic apare la 9 Februar 6950 (după noĭ 1442, după d. Kozak, 1443) şi la 8 Mart 6950 *(Uricariul,* XVIII, p. 446).

O cercetare foarte atentă, care ar întrebuinţa şi ineditele, ar aduce fără îndoială şi alte argumente În cît s'a lucrat pănă acum pentru stabilirea istorieĭ Romînilor nu s'a simţit nicĭ-odată nevoia absolută de a admite data de Mart pentru a putea interpreta potrivit cu faptele cunoscute un document, maĭ ales după 1440.

⁂

D. Kozak e foarte aspru cu predecesoriĭ săĭ, cu predecesoriĭ romînĭ maĭ ales, răposatul episcop Melchisedek şi părintele Marian. Nicĭodată d-sa nu scapă ocasia de a însemna greşelile de cetire ce aŭ făcut eĭ şi de a afirma că textele date

de dînşiĭ sînt «neutilisabile din punct de vedere filologic», adecă pentru a stabili recensia slavă a inscripţieĭ.

Vorbind în abstract, d. Kozak are toată dreptatea, de cele maĭ multe orĭ, dacă nu totdeauna (v. casul cu Dediul, la p. 611). Dar munca ştiinţifică nu se judecă în abstract. D. Kozak ar fi fost maĭ puţin aspru dacă s'ar fi gîndit la faptul că amîndoĭ aceştĭ predecesorĭ aĭ săĭ eraŭ oamenĭ fără şcoală filologică specială, că nicĭ unul din eĭ nu urmăria alt scop decît a da materialul *istoric*, că, în sfîrşit, Melchisedek a văzut lucrurile cu ochiĭ grăbiţĭ aĭ unuĭ călător, cu ochiĭ obosiţĭ aĭ unuĭ bătrîn şi că le-a tipărit fără cea maĭ mică pretenţie. D. Kozak e Rutean, e doctor în filologie, e aşezat în Bucovina, a avut la disposiţie, cum spune însuşĭ, fotografiĭ şi estampaje. Se putea ca d-sa să nu cetească maĭ bine? Şi unde e meritul, care s'ar cuveni să se proclame cu mîndrie, cînd cineva face numaĭ ce era natural, *neapărat* să facă?

Apoĭ, dacă Melchisedek a tipărit fără grija de a păstra aspectul de limbă al inscripţiilor, Wickenhauser, diletantul german din Cernăuţĭ, a tipărit aproape ridicul în multe casurĭ. Şi el stătea în Bucovina şi avea fel de fel de legăturĭ. De ce oare d. Kozak e aşa de blînd cu Wickenhauser, căruia-ĭ face onoarea de a-ĭ discuta cele maĭ monstruoase ipotese, până şi filologice, şi păstrează tot despreţul săŭ pentru venerabilul şi meritosul episcop de Roman?

Încheind, ţin să afirm, după atîtea dovezĭ aduse, că învăţaţiĭ străinĭ nu maĭ pot cerceta, ca până maĭ dăunăzĭ, istoria noastră fără a se adresà la lucrările noastre, la *toate* lucrările noastre. A face ca d. Kozak, care se mulţămeşte cu cronicile şi cu Wickenhauser maĭ mult şi pretinde, uitîndu-se peste umăr, a ne lămuri pe noĭ asupra lucrurilor noastre, a face ca d. Iakob Bleyer, care tipăria acum cîteva săptămînĭ, în *Archiv f. siebenbürgische Landeskunde* (N. F., XXXII, 1), poema luĭ Beheim asupra luĭ Vlad Ţepeş, fără să ştie că ea apăruse cu cîteva lunĭ în urmă în tesa d-luĭ Grig. C. Conduratu (*Michael Beheims Gedicht über den Woiwoden Wlad II. Drakul*), fără să-şĭ fi dat cea maĭ mică osteneală de a cerceta ce s'a tipărit la noĭ asupra luĭ Ţepeş, — între care un

volum întreg de d. I. Bogdan, înseamnă a face cărțĭ greșite, necomplecte, care trăiesc de azĭ pănă mîne și cer imperios să fie înlocuite. Prin Ițcanĭ și Predeal nu se intră într'o țară de barbarie, a căreĭ activitate științifică poate fi ignorată de doctorĭ în filosofie săseștĭ și de profesorĭ de Universitate de la Cernăuțĭ.

TABLA CUPRINSULUĬ

ADAUS.

La p 597. n. 18. Pentru părerea cealalta în privința originii lui Alexandru Mircea ar vorbi următorul act (Arch St., *S. Sava*, XXXII, 69):

Iași, 3 Novembre 7126 (1617) Radul Vodă către vameșul de Renĭ (**митникωм ωт ркни**). Pentru calugarii din Galata «Să lăsaț foarte în pač[e] de vamă oare cat iaste hotarul s[fin]ei manastiri Galatiia în iazer în Cavul, ca să nu luaț nice o vama de peaște, ca să aiba a lua calugării de la sfânta mănăstire, cumu au luat de veac, cum iaste uric cu blastemi, dat de *unchiul Domnu Meale, de Pătru-Voda*, și cum săntu întarituri și de la alti Domni Aimintrea să nu vă amestecați nice într'un chip înnaintea cărții Domnii Meale». — Dar și de aici se vede nelămurirea vechiului nume de înrudire, *Mihnea* tatăl lui Radu, iar nu Radu însuși, venia nepot (sau nepot de văr) lui Petru Șchiopul.

La p. 5?3, r. 3 de sus, cetește «cumnatul», în loc de «ginerele».

Erata vol. V-VI se va găsi la sfîrșitul broșurii de *Indice*.